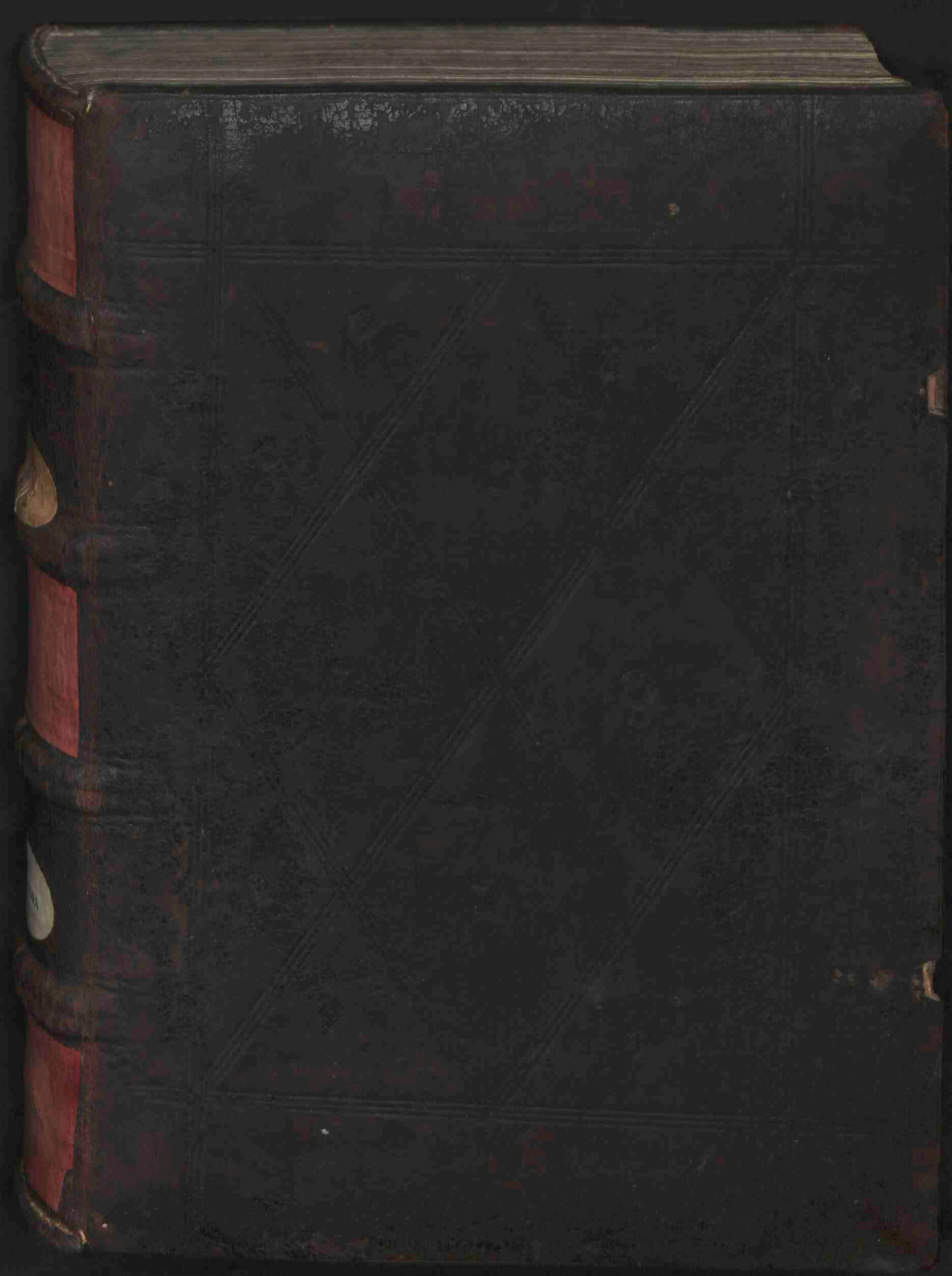

Opera

<https://hdl.handle.net/1874/359237>

Patres Ecclesiae

Folio n°. 212.

C. A. 520

196. Cyprianus, Thascius Cecilius, Epistolae. [Praec.]

Hieronymus, Ex libro de viris illustribus de beato Cypriano. [Acc.] Augustinus, Sermo de Cypriano. Cyprianus, Orationes. Passio sancti Cypriani. Cyprianus, Libri tres contra Judaeos. [Deventer, Rich. Paffroet c. 1477]. 2o. G. 2o. 212

Type 1. — HMT 64 (112) a. — HC 5894. — CA 520. — MMW II 66. — Peddie II p. 204. — Pell. 4074. — Pr. 8954. — Zie over het type: M. E. Kronenberg, Catalogus van de incunabelen in de Athenaeum-bibliotheek te Deventer (1917), de aantek. op blz. 140 in voce Paffroet.

Uit het Regulierenklooster te Utrecht, zooals de bandversiering aantoonst. Zie de aantek. bij nr. 10. — In oorspr. stempelband, waarvan de stempels zijn afgeb. bij Hulshof-Schretlen, pl. I 4, 8; de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1835.

Universiteitsbibliotheek

Utrecht

Exzerni

N° 56. S.

**Tabula materiarum epistolarum beati cypriani martiris scdm
ordinem alphabeti. Incipit feliciter.**

Abraha vt placeret deo filium suu non peccauit
occidere. xxij. d.
Aduersa multa iusti cum iniustis i hoc mundo
patiuntur. xxij. c.
Aduersitas militis casti animu no fragit. s. coro
nat. xxij. c.
Adulacionibz peccante fouens no comprimit peccata s. nutrit. xxv. g.
Adulatores sunt peccantibus id qd gerando fructibus. qd turbidu si
dus arboribus. quod seua tēpestas nauigis. xxv. g.
Adiutorium diuinum plus valet ad portegendum qd ad impug
nandum dyabolica malicia. in. j.
Adultera non mariti sed casti est que virginitatem amisit post
vota. xi. c.
Adulterio corpus suu violans deum violat. lxv. g.
Adorabant gentiles cocodrillos et cynocfalos. deum vero celi no
adorabant. xv. d.
Aduentus casti duplex est. lxi. d.
Adam qui nulla habuit tūme exempla coruisse miramur. s. nos
multis aliorum lapsibus p. momu ad peiora dilabimur. lxij. c.
Adam interpretatur terra caro facta. lxiii. b.
Adam ex terra qtuor finiu mudi a deo plasmatus ē. lxiii. b.
Adam a quatuor stellis nomen accepit. lxiii. b.
Agonizantes p xpo xpo intuentē coronā decoris recipiet. lxix. c.
Agon fidei quis sit. xxv. b.
Amore feiaru auocatus no finitur deū inuocare. lxij. d.
Anima moritur et leti incedimus. moritur amicus et amare plan
gimus. xxv. m.
Anticristi sunt ones q vnitati ecclesie aduersantur. vi. a.
Apostol a ceteris factis se nemo debet p arrogantiā simulae. lxij. m.
Apellat caritas contra amorem feminariū nomie caritatis se palli
are conātem dicēs Tales ego non iunxi et cetera pulchra lxij. p.
Aq i dina scriptura significat populus. xxij. a. a. b.
Arguens peccantem pmouet ad salutem. xxv. g.
Arguere peccātes debem⁹ quāq vident ad hōrā otustari. xi. d.
Amen ad militiā xpi pagendā qb⁹ armis debeam⁹ lxix. c.
Amen quo singuli sēius nostri debeāt ne ab hoste vicat. lxix. c.
multa pulchra et notabilia

Auidius timet patrimonium perdere. sed animam p̄tere nō expa
uescit.

xvi. e.

Auari q̄ diuites xpm̄ cōtra auariciā disputāto ieridēt.

xvi. e.

Auari q̄a sūt s̄ui pecunie sue et infidelitatis caligine excecati elemo
sinas dare cōspnūt.

xvi. f.

Auari frequēt p̄seuūtur animo qd̄ v̄su nō t̄gūt.

lxij. d.

Auspiciens et religionibz nō creuerūt romana regna. s̄ acceptū tō
pus certo sine custodiunt.

lxi. b.

Auspicia seruanda nō sūt.

lxi. b.

Auguria p̄ malignos spiritus am̄istrantur.

lxi. b.

Baptisma infāibz negādū nō est.

xliv. a.

Baptisati extra ecclesiam secundum ap̄tiam op̄inōnē nō debent
saluari. v. per totū

Baptisate sedz op̄inōnē cypriani nō possēt q̄ spiritū sc̄m̄ nō habe
rēt. vi. e. Itē de eadē materia. xij. p̄ totū et xij. a.

Baptism⁹ qd̄a sūt elemosine et opera pietatis.

xvi. a.

Baptismū sanguinis statim deo hominē copulat.

xv. in prologo

Baptismo nullius nuditas erubescit. sed quodāmodo renouat ino
cētia adē.

lxij. h.

Baptisatus siue ex toto aqua perfusus sit siue tantū asp̄ctus ḡtiā
eque meretur diuinam. si nec baptisantis nec baptisati fides defici
at. lxx. per totum.

Baptismo fugiatur neq̄ae dyaboli. nā sicut scorp̄i et serpētes nō p̄
ualēt in aqua venena retinere. sic nec dyabolus.

lxx. c.

Beneficijs dei nec bon⁹ nec malus excluditur. s̄ oibz s̄ui solē facit
om̄i.

xix. b.

Bonus nisi se sub disciplina tenuerit in peccata dilabitur.

xxvi. i.

Boni a malis in hoc mundo separari nō possūt.

lxx. f.

Caritatis ruptis federibus nec elemosine nec martiria sūt p̄fi
tura. xvij. d. Item

xxvi. g.

Caritatem per sc̄ismata diuipentes maior malū q̄ castū abnegā
tes cōmittūt.

xxvi. i.

Caritas appellat cōtra amorem femuatiū se per nomen carita
tis palliare conantem. Dicens: tales ego non iunxi et cetera pul
chra.

lxvij. p.

Caritas facta aliqn̄ diuidi sustinet ab inuicem.

lxvij. p.

Caritatē fraternā nō tenēs cristian⁹ nō ē.

lxx. f.

Cantum femina rū audire periculosius ē q̄ basiliscū audire sibilan
tem.

xx. g.

Carnis voluptas negligitur cum homo vel timore vel alia quavis
 sollicitudine preoccupatur. lxij. b.
 Castitas quid sit multa valde pulchra. lxij. v.
 Celestem patriam adire optare debemus. quia multus ibi nos nu-
 merus carorum expectat. xx. i.
 Celi iter arduum est et angustum. lata est via que ducit ad perditionem. xxi. ia.
 Celorum gaudia in pressuris constituti cogitare debemus. lxvij. b.
 Celum inspicere debemus. ne suis oblectamentis nos terra decipiat. lxvij. c.
 Celestia desiderare et mentem ad celestia de terrenis sustollere est
 fida et summa tranquillitas. xxiij. h.
 Celestis confessor qualis fuerit. lxviii. per totum
 Certantes in hoc seculo et agonem gerentes imperatore presente
 gloriantur. quoniam magis gloriam debent milites casti in conspectu
 conditoris rerum gloriosa bella ducentes. lxix. c.
 Cyprianus anxie deplorat de fide lapsos. xxviii. b.
 Cyprianus cur testimonia collegarum suorum petierit certificatione
 beatum cornelium legitime electum in papam. xxxij. b.
 Cyprianus accusationes contra beatum cornelium papam audire
 recusat. xxxiii. a.
 Cyprianus in exilio constitutus non cessavit quo minus daret ovi-
 bus suis montem salutis. xl. a.
 Cyprianus optat martiribus et incarceratis ministrare. xli. a.
 Cyprianus pluribus revelationibus persecutionem futuram cog-
 novit. ij. per totum.
 Cyprianus qui pius penitentibus fuerat et qui contra hereticos et scis-
 maticos zelosus. iij. h.
 Cyprianus biennio fuisse exilium. vii. b.
 Cyprianus longanimitas et constantia in fide et animi magnitudo ap-
 pareret in epistola. xij. per totum. et presertim sub littera. d.
 Cyprianus latitat tempore persecutionis. xlv. a.
 Cyprianus sua iubet pauperibus et martiribus ministrari. xlv. a.
 Cyprianus deplorat quosdam etiam post confessionem casti sua me-
 bra infelici concubitu maculare. xlv. circa finem
 Cyprianus visiones habuit et per ora infantium voluntatem dei
 edocetur. xlii. circa finem.
 Cyprianus per visionem admonetur ut agat ne clerici cum femis
 habitent. lxij. a.
 Cyprianus se excusat quod lapsos contra propositum suum ad pacem
 a. ij

recepit. lxxv. a.
 Cypan⁹ tā humilis fuit ut ne dum cristiani s et gētiles eius huili
 tate diligerēt. lxxv. a.
 Cypan⁹ quō pscriptus sit lxxv. b
 Cypanū martires episcopi v̄gines vidue populi omēs sūt venera
 ti lxxv. b
 Clerici q̄les debeant in ecclā ordinari lxxv. a
 Clerici quātū feminas debeant vitate quere in femina mltā nota
 bilis lxxv. b
 Clerici feminas ad amātes spadonibz iudeis et ydolatriis peiores ex
 istūt lxxv. q
 Clerici aliq amore feminarū nō verētur ecclā infamare quā cul
 tus sāguine suo misus est cād idare. lxxv. e
 Clericorum clara est castitas quam femine cohabitatio non infā
 mat lxxv. x
 Clementie dei nō fuffeat p nob sāguine fūdere. s insup frequēter
 p nob orationē pfudit lxxv. k.
 Clementie diuine nos p dītos sāguine suo redemisse nō fuffeat. nisi
 etiā cōsequēter nos solliate obseruaret. lxxv. a.
 Clementes et dulces debemus eē in fouendis fratribus infirmior
 bus. lxxv. d.
 Cogitationes cordis abominissimas deus intuetur. lxxv. l.
 Cogitationū cognitor deus secundū cor hominē iudicat. hō vero
 scdm faciem. lxxv. b.
 Collo q̄a malorū vitāda sūt. ne in oētibz venena apinēt. lxxv. k.
 Colūbe ppetates q̄ sint. lxxv. e
 Colūba q̄re bis ex archa mittitur. lxxv. b.
 Communicare homo non debet q̄ diu adhuc peccatum etuatuat
 lxxv. g.
 Cōmunicātes indigne qualē penā incurrāt. lxxv. g
 Cōmunicantes indigne cristum negantibus maiora peccā cōmitt
 unt. lxxv. g
 Cōmunicātes indigne a iusto et seuetio iudice deo etiā in hoc mun
 do plagentur. lxxv. k.
 Cōmunicās idigne infās vomitu eiat sacmētū. lxxv. k. Itē plura
 similia exēpla habētur ibidē.
 Cōmunicantes cū mal etiā cū malis pūniūt. lxxv. b
 Cōcordia simul iuncta vīna nō p̄t. lxxv. a.
 Cōfessione nuda vulnēra citius ad sanitatē pueniūt. lxxv. c.
 Cōntem debem⁹ q̄ diu adhuc sum⁹ in hoc sclo. lxxv. l.

Consuetudines et facientes pari pena plectendi sunt. m. e.
 Consilio coepiscoporum deserto vel amisso beatus cyprianus a pri
 morio episcopatus sui nichil statuit in ecclesia ordinare. xlv. cu
 ca finem.
 Constantia magna est iterum ruinas humani generis statim rectum. xx. e.
 Constantes et boni non deserunt unitatem. quia inanes palee et
 pestate iactantur. xxvi. e.
 Constantia martirum tempore beati cornelii pape quanta fuit. pri
 ma. a.
 Constantes esse debent et stabiles qui de seculo ad christum conuersi
 sunt. xxvii. g. et. h.
 Continentia virginalis ne dum in carne sed et in moribus consistit
 xxi. c.
 Conuersi debemus ad dominum in toto corde. xxvii. m.
 Conuersi ad dominum in toto corde quis dicatur. xxvii. m.
 Conuersi posse de vitijs ad virtutes cyprianus impossibile aliqua
 do estimauit. xxii. b.
 Conuersus cyprianus leuia inuenit que impossibilia sibi ante vide
 bantur. xxii. b.
 Conuersi ad deum vel sero debemus. quia non conuersos gehenne
 flamma cremabit. xv. h.
 Conuersi ad dominum quam diu sumus in mundo licet. post exitum
 de mundo non licebit. xv. h.
 Conuersum peccatorem cum recipit deus omnium anteactorum ob
 litus gratulatur se filium perditum recepisse. lxv. e.
 Coniuncta humana conspiciere debent que deo student placere. ii. c.
 Corona non datur nisi legimus certantibus. xx. d.
 Cornelius papa eleganter a beato cypriano laudatur de fide et con
 stantia de humilitate et verecundia. lxv. b.
 Corpore custodi muniendi sunt fortiter bellaturi. ii. a.
 Corpus nostrum est templum dei quod qui adulterio violat deus
 violat. lxv. g.
 Coruus et coluba ex archa emissi quid significant. lxxv. b.
 Crimen ibi iudicandum est ubi fuerit commissum. ii. f.
 Crines adulterantes coloribus deo faciunt iniuriam. xxi. h.
 Cupiditas difficile vincitur. sed vincens cupiditates commendat
 tur. lxxii. h.

Debita dimitte debet ut dimittat nobis debita nostra. xxviii. h.
 Demones cohebantur a christianis presentibus gentilibus a suis
ii. ii.

veneratoribus confiteri q̄ miseri essent xv. d.
 Demones decepti decipiunt. xvi. b.
 Demones sub ymaginibus ydolorum consecratis delitescunt et ip-
 si afflatu suo gentilium vatum pectora inspirant. lxi. b.
 Demones quanta mala faciant et quomodo falluntur et fallunt.
 vitam turbant. sompnos inquietant. homines terrent. membra
 distorquent. valitudines frangunt. ad cultum suū inuēt. lxi. b.
 per totum.
 Demones precibus cristianorum exire coguntur. lxi. b.
 Derelinquendi potius sūt parentes et patria q̄ cristus. xxvii. e.
 Desperare de indulgentia non debemus. quia in ipso vite occasu vi-
 uine pietatis ianue patent. xv. h.
 Detractionibus aures seipice debemus. lxxii. b.
 Deus facies adulterinis coloribus violatas i iudicio non agnosceret
 xxi. g.
 Deus solus peccata dimittit. xxvii. g.
 Deus quem non uiuat nemo potest uiuare. et q̄ homo deo clemē-
 tior esse non possit xxvii. i.
 Deus clausi pectoris latebras intuetur. xxvii. l.
 Deus quantum patris pietate indulgens est tantum iudicis ē ma-
 iestate metuendus xxvii. n.
 Deus pater fidelium est non infidelium xxviii. c.
 Deus est sine cuius ordinatione nichil ordinatur in terris. in. b.
 Deus solus colendus est. xvii. b.
 Deus vnus est. quia non potest tanta sublimitas habere confor-
 tem. lxi. c.
 Deus videri non potest. visu clarior est. nec cōprehendi. tactu pu-
 rior est. et cetera. lxi. c.
 Deus q̄ solus est nominis distinctione non indiget. lxi. c.
 Deus quicq̄ iusserit iustum est et fieri debet licet nobis videat i-
 iustum. lxii. i.
 Deus oculos suos ad eos qui pro suo nomine decertant inflectit
 ut coronet. lxix. c.
 Dei oculis omnes nostri actus cernuntur. xviii. d.
 Deo leticia est cū de nostris operibus collaudatur. xviii. d.
 Deos diuersos romani coluerunt. scilicet viduū. scanfū. forculus
 pauorem. febre. deā cloatinā ac. ita vt mirandum sit sapientes
 mundi ad tātam stulticiam frena laxasse. lxi. a.
 Deos sceleratissimos homines romani fecerunt. vt sic sua scelera
 excusarent. lxi. a.

Deum habentes patres; ut filios dei deet debem? abulare. xxviii. e.
 Deum noster anima celo altior est. xxi. h.
 Deum vnum plato et termegistus philosophi intellexerunt. cui et
 angeli et demones honorem seruant. lxi. b.
 Deum habens presentem quantumcumq; solus est. solus non est.
 lxi. b.
 In diuersi quomodo instituti sunt et ab hominibus ceperunt vene-
 rari. lxi. a.
 In si aliquid potuissent vtiq; sua suorum q; regna seruassent.
 lxi. a.
 Diabolus quomodo tanq; leo circuit singulas murorum partes q;
 tens quem deuoret. xxi. a.
 Diabolus quos aperta persecutione non potest. occulta temptatio-
 ne conatur decipere. xxi. a.
 Diabolus cur adiuuenit hereses. xxi. b.
 Diabolus neq; vlla creatura potestatem habent in nobis nisi fue-
 rit eis a deo concessum. xxi. i.
 Diabolus milites casti non suos satellites temptatione fatigat.
 xxi. b.
 Diabolus non malos sed amicos casti pergit laessere. prima. b.
 Diabolus gloriatur q; serui sui maiora munera tribuunt ppter fil-
 perbiam q; serui casti ppter eternam gloriam. xxi. h.
 Diabolus omnes insidias fallendi homines longo vsu didicit. q;
 sex milibus annorum homines impugnavit. xxi. in prologo
 Diabolus quibus astutus viros et feminas familiaritate combinat
 ut aliquando seducat. multa pulchra. lxi. l.
 Dilectionem fraternam dicitur nentes nec martirio nec propen sa-
 guinis effusione mundantur. nec vlluz bonum prodeat caritate;
 discordia rumpentibus. xxi. g.
 Dilectio carnalis quanta mala operatur. lxi. p.
 Dilectionis federa inter patrem matrem filios ac. possunt dissumpi
 sed dilectio clericorum ad feminas rumpi non potest. lxi. p.
 Dilectione vel amore carnali odia meliora sunt. lxi. p.
 Dimittentur nobis debita nostra cum fratribus offensam dimitti-
 mus. xxi. e.
 Dimittere debemus ut nobis dimittatur. xxi. h.
 Discordia et dissensio q; magnum malum est. xxi. per totum.
 Discordie malum nec martirio nec propen sanguinis effusione dilui-
 tur multa notabilia. xxi. g. et. xxi. h.

Diuitis vitandum est ad salutem et non ad dapnationem. Nam
sicut deus vocem non ad turpia carmina canenda nec ferrum ad ho-
micidia faciēda dedit. sic nec diuitias ad malos vs? ēbuit. xxi. e.
Diuitie ille comendante sunt ubi tinee eas non comedunt nec
fures tollunt. xxi. e.

Diuitie omnes potius perire sunt quam crustus deferatur. xxvii. e.

Diuitie plures ad fidem negandam precipitant. xxvii. f.

Diuitias contempnere crustus p̄mis promissis inuitat. xxvii. f.

Diuites fieri cupientes incidunt in laqueum dyaboli. xxviii. g.

Diuitie rerum temporalium quantum possessorem cruciant. multa
pulchra. xxix. g.

Diues stultus est. quia cum exonerare se posset penis adheret.
xxix. g.

Diuites se putantes in hoc seculo errant et falluntur. xvi. f. Ibi
dem multa contra diuites non dantes elemosinas.

Diuites facientes sua cum pauperibus communia deum patrem
imitantur. xvi. k.

Doctor benignissimus crustus sub paucis et simplicibus verbis om-
nibus hominibus cuiuscunque conditionis viam vite eterne demon-
strauit. xxviii. k.

Eciam facit calix sanguinis casti animam non quomodo
noe inebriatus est. sed ut sobrios faciat. xxix. b.
Ecclesia una est. et quomodo ecclesiam deferentes salua-
ri non poterunt. multa pulchra. xxvi. per totum.

Ecclesiam boni non possunt deferere quia non nisi inanes palee tem-
pestate iactantur. xxvi. e.

Ecclesie dei nec in pace lilia nec in persecutione purpuree rose defi-
ciunt. xxv. b.

Ecclesiam que sponsa casti est deferens cum casto esse non potest
xxv. a.

Ecclesie unitas scienda non est. xxxvi. a.

Ecclesiam dereliquentes et si videantur pro casto occumbere et
mori ad penam est eis non ad coronam. prima. b.

Ecclesiam deseri in nouissimis temporibus a perfidis initum non
est cum crustus sit a propens discipulis derelictus. in. c.

Ecclesiam scismatibus dirumpentes anticristi sunt. vi. a.

Ecclesia una est. extra quam nemo saluari potest. vi. b.

Ecclesiam visitare cum feminis viri non debent fornicare. quia nichil

car nale illis eē p̄t ubi oīa diuinis rebz occupātur. lxij. h.
 Ecclia p̄figurata ē in archa noe. lxv. b.
 Electio p̄latorū in publico debet celebrari. n. b.
 Eligētes p̄latū malū subditi imunes a p̄ccō nō sūt. n. b.
 Elemosinam facere quare debeamus. vide multa et notabilia. xvi.
 per totum.
 Elemosinis p̄ccā p̄ baptismū cōtracta diluūtur. xvi. a.
 Elemosina nihil efficacit? ē ad diuinā irā mitigandā. xvi. b.
 Elemosinatur vidua facile suscitatur ad vitā. xvi. c.
 Elemosinam facere castus frequentissime monet et nihil frequen
 tius. xvi. d.
 Elemosinā faciēs nō debet paupertatē timere. s̄ cōfidē in dño q̄ nō
 deserat suos. xvi. e.
 Elemosinas faciētes nō de sup̄fluitate s̄ de necessitate multū gme
 dātur. xvi. g.
 Elemosinā facē nō debet phibere multitudo filiorū quos diuites in
 scō nō in casto facē laborant. multa pulchra. xvi. g.
 Elemosinas mltas facē debēt habētes filios mltos. xvi. g.
 Elemosinas faciētes dēū et āgelos habēt spectatores. xvi. h.
 Elemosinas tātas nō dāt hui casti p̄pter vitā etnā quāta munera
 dāt hui dyaboli p̄t sup̄biā. xvi. h.
 Elemosinas non faciētibz cast? eternas penas cōminatur. xvi. i.
 Elemosina q̄ egētibz dāt casto tribuit. xvi. i. et k. Vide ibidē quō
 in p̄miua ecclia fecerūt oīa cōmunia.
 Elemosina ē solatiū grāde credētū. munimētū spei. tutela fidei me
 dela peccati. xvi. k.
 Elemosinā pauperibz de suis facultatibz liberalissime beat? cyf an?
 subministrat. lix. a.
 Ep̄s q̄te in sacerdos. Itē in prelatus
 Episcopus sue prouinie episcopis et plebe presentibus debet ordi
 nari. n. b.
 Eucharistiā digne l' indigne sumē que in communicare. Itē idig
 ne cōmunicātes
 Eucharistiā accipere debem? ne separemur a casto xxviii. g.
 Eucharistia muniendi sunt qui debent robusti esse in prelio
 n. a.
 Excusationis velamen oppandere potest qui dolore v̄gente delin
 quit. sed qui vltro se ad peccandum ingerit excusationem non ha
 bet xxvii. f.
 Exēpla prauorū imitari nō debem? xxvii. n.

Exemplo bono alios prouocantes diliguntur a deo. v. a.
 Exemplum bonum et si omnibus omnes dare debent maxime ta- xi. c.
 men episcopi et prelati ad hoc debent laborare.
 Exemplo suo alios seducentes et si ipsi emendare se possunt sedu- xm. b.
 ctos tamen per se reuocare non possunt.
 Exemplis docens mala efficaciter monet. xxi. d.
 Exemplo docentes quod docent verbo gloriosi futuri sunt in regno lx. c.
 dei.
 Exemplo aliquorum episcoporum ac ceterorum clericorum edocti-
 nedū viri sed et pueri et tenerime virgines ad martiriū horrendas
 penas impetetrati perstiterunt. lx. c.
 Exemplo malo alios scandalizantes in cristum peccat. lxii. e.
 Exemplis sanctorum quidam suā puerilitate celare festinant. lxii. m.
 Exemplis sanctorum ad bonū non ad malū vti debemus. lxii. o.

Familiaritatem feminarum qua astutia diabolus procurat
 satis notabilia. lxii. l.
 Famam bonā debemus corā hominibus prouidere. lxii. e.
 Felicitas mūdana quāvis miseris sit mixta. xxi. per totum
 Femine in diuino eloquio sepe intelliguntur sub masculis. xxi. c.
 Feminarū cōmoratio q̄ permioſa sit clericis. lxii. per totum
 Feminis conuersantes se fallunt si castitatem pręsumpserint se pol-
 se sequare. lxii. b.
 Femina nichil in se habet qd non ferat virū proximantē. lxii. c.
 Femina agente morimur vniuersi. lxii. c.
 Feminarum amore clerici et episcopi primo et laici maritēs q̄ a
 gloriosa signa facientes perierunt. lxii. c.
 Feminarum vicinia delictorum latrocinium est. et quāta mala in
 de proueniunt. lxii. d.
 Femina a deo viro in adiutricem datur. sed heu per serpentem in
 hostem conuersa est. lxii. d.
 Femina cōcupiscentiē pestilentiam in viros effundit. lxii. d.
 Feminis nimium conuersantes et si casti permanserint famam ta-
 men sue pbitatis deturpant. lxii. e.
 Feminis cohabitare volens vt habeat quod vincat stultus est. quia
 desiderat sub periculo viuere. lxii. f.
 Feminarum aspectus velut sagitte aliēnos oculos vulnerant. lxii. g.
 Femnam audire cantantem periculosius est q̄ audire basiliscum
 sibilantem. lxii. g.

Feminas fugere vitia debent ne si eis occasione temptationis pbuerit
nō tā suis q̄ aliēis peccatis fedetur.

lxij. g.

Feminas licet fugere uideamur nō tamē sūt a loco orationis exclu
dende.

lxij. h.

Feminas visitare cū iusta necessitate cōpellimur ita id agere debet
ut honestas in oibz pferatur.

lxij. k.

Feminis cōuersari volentes securi eē nō possūt. sicut nec habitās
cū lupo tutus est agn?

lxij. k.

Feminarū cōuersatio fugiēda ē etiā si multas m̄ viderim? tpales
vtilitates posse puenire. a quō dyabol? conat? ut p feminas nos a
mōre illaqueet. lxij. l. multa notabilia.

Feminarū familiaritate licet aliq? scī vli sint nos tamē nō debem? ad
similia puocari qbz nec eadē vltus ē nec sactitas nec ad resistēduz
fortitudo.

lxij. m.

Feminas dñs creat? sibi seruire pmisit ut matrimonio detrahentes
cōfunderet.

lxij. n.

Feminarū collocutio vsq? adeo displicuit apostol? ut et a dño suspi
ci forte mala fuisset qñ cū samaritana sol? loqba? si non ei? male
state agnouisset.

lxij. n.

Feminarū ad se accessū cur dñs admiserit.

lxij. n.

Feminarū familiaritatē quā sacti aliq? habuisse legūtur excusat ep
prian?

lxij. n.

Feminarū amore vsq? adeo qdā inflāmātur ut malint mori q̄ a fe
minis separari.

lxij. o.

Feminarū amor vult se caritatis noīe palliare. s̄ caritas oīa eū ap
pellat dīcēs. tales ego nō iunxi. et cetera pulchra.

lxij. p.

Feminarū amore quidā cognatos reliquerūt. qd p casto facē nō
potuerāt.

lxij. p.

Feminarū cum clericis cōhabitatio quanta mala efficit. lxij. v. mī
ta pulchra.

Femine etiā quāuis turpes et despecte fugiēde sūt quas dyabol?
aliquādo ut appetātur depingit.

lxij. y.

Fides qā de sēlo auolasse videtur mūdo? replet pccis.

xxvi. k.

Fidē q̄at deus nō sāguinē.

xx. f.

Filij dei nō debēt de dei patris natura eē degeneres.

xviii. d.

Filij parētes in iudicio accusabūt q̄ se ad pccā duxerūt.

xxvii. o.

Flete solēt pueri statim hūc mūdū intrātes. a exhorret ignara natu
ra turbines et pcellas q̄s in mūdo supuenire necesse ē

xix. e.

Flete p pccis q̄liter debeat?

xxvii. m.

Flem? mortis amicor. s̄ aīe mortē nemo deplāgit

xxvii. m.

Flete peccata facti etiam bene sibi cōsili solent. xxvii. m.
 Fortis nemo est suis viribus sed misericordia dei. xxviii. f.
 Fortitudo contra temptationes vincendas non est omnibus eqlis
 sed valde dissimilis. lxii. m.
 Fortunatus hereticus qualis fuerit. in. g.
 Fugere licet in persecutione. nec hoc est cristum negare sed expec
 tare tempus. xxvii. e.
 Fugiens persecutionem ppter cristum si interim repentina morte
 perierit a cristo benignissime suscipietur. lxix. b.

O Audium verum haberi non potest nisi videatur ihesus cri
 stus xx. b.
 Gaudiorum celestium quanta voluptas est. xx. i.
 Gentiles cotodrillos et cynocephalos adorabant omnium rerum
 creatore deserto. xv. d.
 Gentiles colebant in ydolis demones qui in uiti agebantur a cri
 stianis de obsessis exire. xv. d.
 Gentilibus sua pessima peccata non suffecerunt. sed insuper perse
 quebantur infontes. xv. d.
 Gloria magna est per patientiam deo similari. xix. c.
 Gloria correspondet pene. lx. a.
 Gloria quanta erit admitti ut deū videas et a deo honoreris. lxix. d.
 Gloria vana instigati maiora faciunt ppter superbiam quā serui
 cristi propter vitam eternam. xvi. h. multa pulchra

H Abitus virginum qualis esse debet. xxi. per totum multa
 valde notabilia.
 Hereditas a primogeniti cristo donata nulli iuaret. xvi. g.
 Hereses fallentes adiuvenit dyabolus postq̄ cristiana fides mira
 culis coruscantibus increuit. xxvi. b.
 Hereses cur sinat dñs in ecclesia pullulare. xxvi. e.
 Hereses in fine seculi amplius pullulare contendunt. xxvi. h.
 Hereses et scismata idcirco oriuntur q̄ prelati et sacerdotibus dei
 non exhibetur debitus honor. in. b.
 Heretici et scismatici quanta mala fecerunt. in. d.
 Heretici et scismatici quāuis ad pacem recipiendi sūt post cōuersio
 nē. non tamē ad ecclesiasticas dignitates sunt pmouendi. xm. b.
 Iustitio i sue artis puitate pseuerans excommunicari debet. x. a.
 Iustitioes suis lasciuis gestibus in theatris quanta mala commit
 tant. xiiij. d.

8
Dominem erectum deus creauit ut a terrenis ad celum mentem
subleuaret. xv. e. multa notabilia.

Dominidia et parricidia et multa alia mala ex inuidia oriuntur. xvm. b.

Dumilitas in nobis crescere debet virtutibus et probitate cresce
tibus. xlv. post medium

Dumilitatem in beato cypriano neouit custiam. sed et gentiles dili
gebant. lxxij. a.

Impunitate peccata augentur et multiplicantur. xxiij. e. et. xv. e.

Immortalitate accipiet mandata dei custodiens. xxvi. b.

Impatientia quanta mala importet et fecit in mundo. xix. h.

Incaruatio cristi quo ordine facta sit. lxi. d.

Inconstantes velut inanes palee tempestate iactantur. xxvi. e.

Increpans peccantem promouet ad salutem. xxvij. g.

Increpationes furde aures non audiunt. xxvij. i.

Inconstancia et leuitas animi quies viros non decet. lxx. a.

Indigne communicantes a iusto et seuerio iudice deo etiam in
hoc mundo plagentur. xxvij. k. Ibidem habentur tria vel quatuor

pulchra exempla istam materiam concernentia

Indigne comuni antes quale penam incurrant. xxvij. g.

Infamare sepe dyabolus conatur iustos et bonos. lxx. b.

Infamia quantum malum est. lxxij. e.

Infantibus baptisma denegandum non est. xlii. a.

Infernalis pena illos manet qui hic plagati et percussi emendati
non sunt. xv. b.

Infirmities corporales quomodo per peccatum ad nos contingunt
et quomodo per patientiam tolerandae sunt. xix. g.

Infermitatem nostram debemus cognoscere. xxviii. i.

Inimicos suos cristus sanguine suo redemit quem tamen inimicos
fidebant. xix. c.

Inimici hominis domestici eius. m. a.

Iniuriam faciens alteri se ledit plusquam seipsum. in. d.

Innocentes pueri morte periclitantur pro domino ut daretur intelligi innocentes
esse qui pro christo necantur et persecutionem in innocentibus nunquam defutura. lxxij. b.

Inuidia nichil est christiano magis timendum. xvm. b.

Inuidia quod graue malum est quod potuit angelicam naturam de perditione. xvm. b.

Inuidia est radix omnium malorum fons cladum seminatorum delictorum
et. xvm. b. satis pulchra

Inuidia perniciosa clades est quod aliorum bonum in suam vertit perniciem. xvm. b.

Inuidia terminum non habet. sed sine fine peccatum est. xvm. b.

Inuidia dēs sēsus et mēbra hōis imutat. ē em vultus minax et
 uus aspect⁹ palloz in facie i labijs tremor. xxij. b.
Inuidere alijs nō leue s̄ grāde peccatū ē. xxij. a.
Inuidus imitatur diabolu. xxij. b.
Inuido nihil iocūdu est s̄ sēp in pectore lamiat. xxij. b.
Inuid⁹ nemin p mēosior q̄ sibi iūic⁹ est. xxij. c.
Inuid⁹ quocūq; fugerit aduersa r̄ū gestat in pectore. xxij. c.
Inuid⁹ homocidij crimine reus ē. xxij. c.
Inuidie caligine excecatus ignarus vadit in tenebras. xxij. c.
Inuid⁹ nec pacificus ēē poterit nec carus. xxij. d.
Job patiētia quāta fuit. xix. g.
Job q̄ patiēt tēptationes suas toleauit. xx. c.
Irridet auar⁹ et diuites cristū cōtra auaritiā disputāt. unde nec
 mirū si suos cristū irideāt. xvi. e.
Judeis cū in p̄mis deo obeiētes eēnt sublimē floruit regnū. s̄ cū
 inaperēt iusticia patrū inflam datā grā piderūt. lxi. d.
Judei p̄t peridiā suam appen celi sui p̄fugi facti palabundi vagā
 tur. lxi. d.
Judias maiestas tantū est metuenda quantū pietas patris āplet
 tenda. xxv. n.
Judiciū cause ibi fiet ubi ē crimē admissū. in. f.
Judicās alios debet p̄mū seip̄m iudicare. xx. c.
Judicās deus p̄det oēs q̄ nō sūt sāguine xpi redēpti. xx. g.
Judiciū sedēte dño stabūt iusti in magna cōstātia aduersus eos q̄
 se in mūdo āgustiauerūt. xx. h.
Judicāte dño erit maloz friuola et sine fructu penitētia. xx. h.
Judicare aliem suū nō debē quō intelligitur. lxij. f.
Judicij dies q̄lis erit cum iustis p̄mia p̄hēmia iustis et̄na supplicia
 a donabūt. lxix. d.
Judicare temere de alijs et maxime de platis est rebellē cristo exis
 tere. lxix. a.
Judicāte dño tā aduersarijz nostrorū q̄ nrā gesta habebunt recu
 tan. lxix. c.
Iusti et boni nūq̄ defuturi sūt mundo. n. d.

Ibellū dare nolētes sacrificare qd̄ sit. lxv. c.
Lingua mala tāq̄ diaboli venenū vitāda ē. viij. c.
Loquedo manifestam⁹ utrum cristū i corde l̄ticiū portat in. c.
Ludere ad bestias miserabile erat. q̄a sic pulcherrimi iuuenes peri
 mebantur et matres filios videbant occidi. xiiij. d.

Ludus gladiationis est crudelitate refectus. et que mala fiebant
per illum ludum

xxij. d.

- M**achabei fratres septem quanta perpessi sunt xxij. l.
Mali a bonis in hoc mundo separari non possunt. lxx. b.
Martyrii corona non amittitur si voluntas prompta est
etiam si non occidatur homo. xx. f.
Martyr tanto maior gloria fuit quanto pena acerbior. xxv. per to-
tum.
Martyr palmam gloriosiorē facit passionis longitudo. xxiii. a.
Martyr gloriam non amittit qui voluntatem martyris non peti-
dit. xxv. b.
Martyres sub persecutione constantes beatus cyprianus recomen-
dat. xxvii. a.
Martyres numerosi quomodo a fide declinantes ydolis prebuerunt li-
bamina unde multa satis deslenda. xxvii. d.
Martyres contra cristum vel sacra scripturam precipere vel facere
non possunt. xxvii. h.
Martyria dilata et frustrata morte meritum confessionis non minu-
unt. xxxv. a.
Martyres pro cristo bellaturi corpe cristi armadi sunt. n. a.
Martyres aliqui quomodo post gloriosam cristi confessionem in-
brietates lites et fornicationes prolapsi sunt. ut nemo in suis me-
ritis fidat. v. per totum.
Martyres quibus virtutibus ad martyris coronam subleuari merui-
erunt. lx. a.
Martyres pro cristo fustes ex horreō nō debēt nec vincula. lx. a.
Martyres ad metalla constituti penas pertulerunt. lx. per totū mī-
ta pulchra.
Martyres ad metalla constituti felices erant. quia in trepidi mor-
tem tanq̃ ianuā eterne lucis expectabāt. lx. c.
Martyrii baptisma hominis est pariter et corona. lxii. a.
Martyris occasione non est peccandum. lxii. v.
Martyrium sustinet omnis etas et sexus. lxii. b.
Martyres fieri non possunt qui ecclesie ruperunt unitatē. lxv. g.
Mater machabeorum q̃ ammirabilis fuerat. xxii. l.
Medicus mollior peccati virus exaggerat. xxvii. g.
Medicus qui non nisi sanis vult curam impendere neminem iuvat.
lxxv. d.

Umbra nostra q̄ templi casti sunt violati nō debēt xxi. a.
Mendacia diu fallere non possunt. superueniente em̄ veritate pel- in. d.
 luntur. xxv. b.
Milites suos castus i certaminibz iuuat. lxix. a.
Milites dei sumus non vt pacem habeamus. sed vt xpc̄ ipe sic cō- lxix. b.
 tra aduersa pugnemus. xxxvi. a.
Miles casti ppter castum psecutionem fugiens si in fuga interie- in. a.
 rit a casto benigne suscipitur. xxvi. g.
Milites xpi itra domestica castra nō foris debēt pugnare. xix. b. valde pulchra
Mas malorum castiam non debent expauescere nec puerorum xxvii. n.
 audaciam formidare. xxvii. o.
Micacu'a facientes et pphetantes deserta iusticia regnum dei non xli. a.
 intrabunt. xliii. a.
Miscdia p̄is aplectēda ē. s. a maiestas iudicis metuēda. xvi. a.
Miserebitur deus digne penitentibus. xvi. a.
Misericordia pp̄ior ē paupibz ip̄ēda si deū timuerit. xvi. b.
Misericordia dei nulli homini nato deneganda est. xvi. c.
Misericordie opibz pccā post baptismū tracta diluūtur. xvi. e.
Misericordie opa sūt velut secūdus baptismus. xvi. i.
Misericordie opa q̄ efficacia sint ad delēda scelera. lxv. d.
Misericordie opera facere nūq̄ dīna scripturā cessauit docē. lxv. e.
Misericordiū orationes facile exaudiuntur a domino. xxii. f.
Misericordie operibus incubantes non debēt paupertatē metuere lx. pe et tū
 sed confidere in domino. xx. a.
Misericordie operibus non insistentibus castus eterna supplicia cō- xx. a.
 minatur. xx. b.
Misericordiā debem⁹ ip̄dere lapsis ne in peiora labāf. xx. e
Misericors est deus qui tanq̄ pius pater cōuersis peccatoribz nō xxi. f.
 minatur penam sed veniam spondet. xxi. f.
Misericors deus penitentibus veniam non negabit. xxi. f.
Misericors et calamitate non caret regum purpura. xxi. f.
Mons syon et syna quomodo differant xxi. f.
Mortem timet qui ad cristum ire non vult. xxi. f.
Morte soluta libera et tranquilla quies est seruis dei. xxi. f.
Mor̄ em̄ timemus ppter defectum fidei. xxi. f.
Mors timenda non est sed magis amplectēda. xxi. f.
Mors timenda non est sed magis amplectēda. xxi. f.
Mors timere debent nō saluādi sed dāpnandi xxi. f.
Mors nō volētes male peāt. adueniat regnū tuum xxi. f.

Mori timens quidam episcopus inceptatur ab angelo dicente pa
ti timens mori non vultis ac. xx. g.
Morientes castiam non sunt plorandi. xx. g.
Mori timet qui mundum amat. xx. h.
Mortis dies amandus est qui nos peregrinos singulos in sua ha
bitationem restituit. xx. i.
Mortem merito timeremus si timendo possemus euadere. lxi. b.
Morientem propter castum castus semper benigne suscipiet. lxi. b.
Mori nos propter iusticiam docuerunt sancti dum pro domino mortem
non timuerunt suscipere. lxi. b.
Mortem quod inferat parum interest sanguis premissus domino recepturus. in. i.
Mulierum cohabitatio quod sit omnibus viris et presertim clericis ti
menda. lxij. p totum
Mulier. quere in femina.
Mulierem inflamat dyabolus contra iob existimans omnes per mulie
rem se posse decipere. xix. g.
Mundi miseria quanta est et cum pauci statim mundum ingressi solent
eiulare. xix. g.
Mundum in habitantibus nichil aliud est quam pugna aduersus dyabo
lum et contra vicia bella durissima. xx. b.
Mundus est cum diuitibus suis contempnentis. xxi. d.
Mundus quantum sceleribus vanitatibus et miseriis plenus sit. xxij. e
et multa valde pulchra.
Mundo senescente miserie multiplicantur multa pulchra. xv. a.
Mundo ipso deficiente non est mirum si ea que mundi sunt incipi
ant deficere. xv. a.
Mundo cadente tanquam ex ruente domo velocius fugiendum est. xx. h.
Murmurandum in aduersis non est sed patienter tolerandum. xx. c.

Mabuchodonosor rex si elemosinis peccata redemisset forte
evanisset plagam. xvi. c.
Negas deum subita mutata patitur. xxvij. k. Ibidem
plura exempla quod abnegantes deum et insuper omniatres plagati sunt
Negas deum puella et ad balneum post negationem vadens a demone posside
tur et sui carnis ex effecta postquam linguam apertis dentibus laniasset defuncta
est. xxvij. k.
Negantes deum ad penitentiam admitti possunt. sed ad episcopatum
et clericalem statum admitti non debent. n. c. et. viij. a.
Nobilitatem virtutibus adornare gloriosis laudabile est. lxxv. b.
Nomen distinctum deus non habet. quia solus est nec indiget ab
alijs nomi nis distinctione scirem. lxi. c.
b. ij

Nomen dei quomodo sanctificamus.

xxviii. d.

Nomina ab initio mundi a deo hominibus ita spoliata sunt ut per nomina quales essent futuri significaretur.

lxm. b.

Nouatianus scismaticus qui peruersus qui superbus qui contra caritatem tumidus fuerit. lxx. f. Ibi de quo surripuit sibi diuinum opus volens in hoc mundo quia a tritico liberae. Itē de eodē

lxxv. a. a. e.

Nouatius hereticus qualis fuerit.

in. a.

Quidie? sacerdos quanta ante sacerdotium per fidem christi protulit et fecit. lxxm. a

Occasiones temptationum carnalium sunt magnopere fugiende. lxx. f. Oculos non custodire ab aspectibus feminatum qui periculosum sit viro.

lxv. g.

Oculis si in ecclesia male utimur et in domo dei peccamus. quid faciemus si alibi cum feminis fuerimus conuersati.

lxv. i.

Oculos ex improviso in feminam iacens est minus obnoxius. sed qui eos in feminas figit et mente consentit excusata non potest. lxx. o.

Oculos ad celum levare debemus ne suis oblectamentis nos terra decipiat.

lxv. c.

Omnia meliora sunt amore carnali.

lxv. p.

Oratio mundi cordis leuiter quod petit impetrat.

xxm. b.

Orantes duo pacifica facilius impetrant quam multi discordes. xxv. f.

Orantes pacifica efficaciter orant.

xxvi. k.

Oratione completa non statim semper donatur quod petitur. xxvii. h.

Orationis diuine expositionem querere epistola. xxviii. per totum.

Orationem quam filius composuit libenter et cum reuerentia celestis pater exaudit.

xxv. a.

Oratio quietem debet continere et pudorem.

xxv. a.

Orare absque clamorum strepitu et secrete debemus.

xxv. a.

Orationem cordis non oris clamorem deus exaudit.

xxv. a.

Orantes debent esse vniuersales.

xxv. b.

Orationibus pacificorum deus pacatur.

xxv. h.

Orare frequenter peccantes debemus quia innocens cristus frequenter orauit.

xxv. k.

Orare vigilantet debemus et omnes peregrinas cogitationes fugare. xxviii. l. multa pulchra

Orans a deo exaudiri non potest qui se ipse non audit. xxviii. l.

Oratio nuda sine operibus pietatis sterilis est et inefficax. xxviii. l.

Orare quibus horis debeamus.

xxviii. m.

Orare debemus diebus ac noctibus.

xxviii. m.

Orationibus instare debemus cum diuiderimus tribulationibus nos infestandos. prima. b.

Orationis misericordium facile exauditur a domino. et quod oratio et ieiunium absque operibus pietatis parum prosunt. xvi. c.
 Orationi pressuris existentium facilius exauditur a domino. lx. c.
 Orare deum non sinitur feminari pestifero amore auocatus. lxv. d.
 Orare pro peccatis instantiter debemus lxvii. p. totum
 Oratione que non est fraterna caritate unanimitas non exauditur a domino. lxviii. a.
 Orare semper debemus exemplo christi et apostolorum lxviii. b.
 Orat atque laborat christus pro peccatis nostris et negligimus. lxviii. b.
 Orare debemus non pro nobis tantum sed pro omnibus lxviii. c.
 Ornamenta mundi pereunt anime ornamenta manebunt. xlii. i.
 Ornanda est domus siue templum quam deus debet inhabitare. xlii. i.
 Ornatu adulterinis coloribus seina facere a deo creata non debet. xxi. g.
 Ornatus preciosus omnibus est vitandus. xxi. f.
 Ornatus exteriores facile spernit qui se magis nouit ornatum. xlii. i.
 Ornatus virginum pudicarum qualis esse debeat lxlii. d.
 Osculis et amplexibus pericitatur virginitas et sedatur. xi. b.
 Oves palabundas et errantes bonus pastor tenet reuocare. xxxi. b.

Patientia nichil vtilius est ad vitam nichil maius ad gloriam. xix. a.
 Patientia veram philosophi non habuerunt sicut nec veram sapientiam. quamque utrumque proficiantur. xix. a.
 Patientia diligenda est hominibus quia deo cara est et ab ipso sumit exordium. xix. a.
 Patientia dei talis ac tanta est ut merito debeat nos ad patientiam prouocare. xix. b.
 Patientia cuiuslibet non verbis docuit sed et factis monstrauit. xix. c.
 Patientie gloriosa exempla patres veteris testamenti nobis exhibuerunt. xix. d.
 Patientia est nobis necessaria quam ad tribulationes nascimur. xix. d.
 Patientia et si omnibus mundi inhabitantibus necessaria sit iustis tamen est necessaria magis. xix. e.
 Patientia omnes virtutes conseruat. xix. f.
 Patientia facile cetera vicia excludit. scilicet ira odium simulatio. xix. f.
 Patientia est necessaria nobis propter multas infirmitates et incommoda carnis que nobis contingunt. xix. g.
 Patientia est que nos deo commendat. que etiam temperat. tumoris violentiam comprimit. et cetera multa valde pulchra. xix. i.
 Pacem discordia cupientes non habent secum christum xxvi. f.
 Ibidem quod intelligendum sit quod dicit dominus Vbiique fuerit duo aut tres congregati in nomine meo. et
 Pacem vobis custodite moriatur hereditatem dei xxvi. k.
b. in

Pacis unitas cūpēda n̄ ē. mltā notabilia. xxvi. d. a p totā eplā
Pacifici soli filij dei nūcupāt et cōcordes dei regnū accipiūt. xxvii.
circa finē.

Pacifici efficaciter orant.

xxvi. k.

Pacifici et vnamimes in oratiōe mltū accipiunt.

xxvi. f.

Pacifici et cōcordes a dño in iudicio coronātur

xxvii. h.

Pacētes malos dāpnatī infātes in iudicio accusabūt.

xxvii. d.

Pacētes boni p elemosinas largas deū libens suis tutorē debēt et
patrē statuere.

xvi. g.

Pacētes filijs contra salutem suam consulētes preuaticāt res sūt
et pōitores.

xvi. g.

Pacētes q̄ vt filios suos ditēt nolūt facere eleōsinas geminū pecm̄
omittūt. vnū q̄a filios suos studēt magis cōmēdare diabolo q̄ pō
alterū q̄a docēt eos pl⁹ custo amare pecuniā.

xvi. g.

Pacētes boni moē thobie debēt filios suos docere vt sint memoēs
dei. vt trena despiciāt.

xxi. g.

Pass⁹ q̄nta sit fili⁹ dei. xix. c. **I**bide mltā notabilia de passiōe xpī

Pastori et plato iputabit si ouis perierit.

ii. c.

Pastores q̄a rapacibz et feralibz lupis simillāt.

lxv. e.

Pastor bon⁹ siue plat⁹ palabūdas et errātes oues debet reuocare
xxix. b

Pata patmomiū parantes et simul cūcta labētia poti⁹ sūt deserēn
da q̄ crist⁹ relinquit.

xxvii. e.

Patmomiū p qd cristū aimisim⁹ res ē p hoste vitāda p latrone fu
giēda.

xxvii. o.

Patrē deū quāre appellam⁹.

xxviii. c.

Patmoni amor plures de cepit

xxvii. e

Paule quāta sustinuit animo nō amisso.

xx. d.

Pauperibz deū timētibz ē ppenior misericordia.

xli. a.

Paupertas volūtaria exēplo apostolorū est imitanda

xxvii. o

Paupibz puidēdū ē pferri fidelibz et bonis.

xliii. a.

Pax lapsis negāda nō ē q̄ penitēt et p xpō mori parati sūt.

ii. q

Peccatores paciēter sustinet deus vt malicia mltū ptracta aliqui
mutet

xix. b

Pecā creuerūt in mūdo postq̄ credētiū fides creuit

xxvi. k

Pecā de⁹ a vitia iusta psecutiōe et tbulatiōe frequēt castigat

xxvii. e

Peccās ex dolore p̄t aliqd̄ excusatiōis oppādere s̄ vltro se ad pec
cādū ingerēs excusatiōē nō habet

xxvii. f

Peccator si molliorē medicū accepit vius pecū exaggerat

xxvii. g

Pecōnibz nō nimis cito remia spōdēda ē

xxvii. g

Peccata dimittere solus deus p̄t

xxvii. g

Peccata separāt int̄ nos et deū

xxvii. i.

Peccator quibuscumque se vestibus ornatus nudus est xxv. m.
 Peccata sua etiam sancti bene sibi consci non cessare desunt. xxv. m.
 Peccatorum veniam debemus frequenter postulare. xxv. m. h.
 Peccatori penitenti pax neganda non est. ij. b. et. lxxv. c.
 Peccator penitens et peccator in malitia in dies crescens pauli pena puniendi non sunt. ij. b.
 Peccatoribus minus facile veniam dantes quanta mala committant. ij. e.
 Peccata cognoscere et de peccatis penitere est secundus gradus iusticie. ij. e.
 Peccant subditi indignum prelatum eligentes. ij. b.
 Peccata ubique per orbem etiam sub ipsis legibus et tribunalibus regnant. xij. e.
 Peccare libet inter aduersa. xv. b.
 Peccatis videtur nunc uera consentire. quia quod potest peccata redimi non timetur. xij. e.
 Peccata que turpia sub secretis cubiculi committantur. xij. e.
 Peccatis agentibus plage per orbem ruptis regnare ceperunt habentia. xv. b. et. c.
 Peccata nunc palam et absque verecundia perpetrantur. xv. c.
 Peccatorum imputitas peccata multiplicat. xv. c.
 Peccata sua cognoscens sub tribulationibus non acquiescit. xv. d.
 Peccata elemosinis et misericordie operibus diluuntur. xvi. a.
 Peccatis libet nemo esse potest eorum que sunt in mundo. xvi. b.
 Peccatum grande est et summa delicti ignorare velle que ignorare non possumus. lx. e.
 Peccandum non est sub spe venie hys que tempus mortis ignorant. lx. i.
 Peccatorum est multa diuersitas et leuiora sunt que statim perpetrata lamentantur. lxv. c.
 Peccatores lapsos dyabolus optat per desperationem occidere. cuius optat per spem releuare. unde magis christo debemus fauere. lxv. d.
 Peccatores ad penitentiam deus non vocaret si penitentibus veniam dare non vellet. lxv. e.
 Peccatis suis unusquisque non aliena malicia maculatur. lxv. g.
 Peccata in causa sunt quod mundus plagatur. lxv. a.
 Peccatis aliorum consentientes erunt et in penis participes. ij. e.
 Penitentis verus non est qui leta fronte peccat. qui preciosa se veste induit. qui cunctis adulterino colore depigit. xxv. m.
 Penitens digne non veniam merebit sed etiam coronam. xxv. o.
 Penitentia crimine minor esse non debet. xxv. n.
 Penitentia culpa diluitur. ij. e.
 Penitentia nulla sera est. in ipso vite occasu clementie diuine ianuam aperit. xv. h.
b. ij.

Penitentia nemini in infirmitate vel in mortis periculo est de nega
da.

lv. d.

Penitentia pro peccatis suis non agens quales penas recipiet. lxxv. f.

Penitere debemus quod diu sumus in hoc mundo. in iudicio penitentia e
rit sine fructu.

xv. h.

Periculis se ipsos exponentes deus non protegit

lxv. y.

Persecutione martiri fugere licet qui se timet tormentis superari
posse.

xxv. b.

Persecutionibus disciplina longa pace amissa reformatur. xxv. c.

Persecutionem deus aliquando mittit in mundum ut per ea ma
los a bonis separet.

xxv. b.

Persequuntur mali bonos et christianus frequenter christianum persequitur. in. a.

Persecutoribus bonorum sua peccata pessima non sufficiunt nisi insuper mo
lestent insones.

xv. d.

Persecutores bonorum deus vindicat et plagat.

xv. e.

Persecutiones et pressuras in seculo patimur ut premiamur.

xxv. i.

Persecutiones seculi timende non sunt. quia potentior est christus
ad protegendum quam dyabolus ad perdendum.

xxv. k.

Persecutiones venturas super iustos deus predixit.

xxv. l.

Persecutionis tempore fugere licet.

lxix. b.

Persecutiones. quales daniel tres pueri septem fratres machabei
ceterique iusti perpessi sunt.

xxv. l.

Persecutionibus et tribulationibus fatigati qualem mercedem accipiet. xxv. m.

Persecutiones passi maiorem persecutionibus mercedem accipiet. xxv. n.

Persecutio. quere in Tribulatio.

Persecutionem fugientem et teum christum si latro oppressent. si fe
ra inuasent. si fames et frigus affligerent ac. expectat militem suum
christus ubicunque pugnantem inueniet.

lxix. b.

Persecutor nos premit si christus adest ut coronet. lxix. c.

Perseuerantia in bonis coronatur non inceptio

v. a.

Peruersus fit homo quantumcumque bonus nisi se caute sub discipli
na tenuerit.

xxvi. i.

Pestilentie prebent iusticias singulorum scilicet an fami ihemis ser
uiant an misereantur seruorum domini ac.

xx. f.

Philosophi non habuerunt veram patientiam sicut nec sapientia. xix. a.

Philosophi veri sunt christiani qui non dicunt magna sed faciunt.

xix. a.

Pietas. quere in Clementia et Misericordia.

Placere deo studendum est non hominibus.

in. c.

Plagantur in hoc mundo tunc cum malis sed non equaliter patiuntur.

xv. f.

Plagis multis atteritur propter multitudinem peccatorum. xv. b. a. c.

habentur ibidem multa pulchra q̄ plagantur q̄ dñō nō fuimus
 Posse noſtern totum ex deo eſt. xiiij.c.
 Potentia ſecularis q̄ friuola ſit xiiij.f.
 Potentibus et regibus dyademate et infulis reſplendentibus ma
 ior eſt metus. xiiij.h.
 Potentes nō debent gloriari quia alijs prepoſiti ſunt. q̄ inter fer
 tiles ſegetes ſepe infelix lolium dominatur. xv.g.
 Precepta dei ſep̄ iuſta ſūt et fieri dñt licz nob̄ videat̄ iuſta. lxij.i.
 Precepta dei ſūt tāq̄ lucerne q̄b̄ n̄a cecitas repellatur. lxij.i.
 Precepta dei contempnentes a deo plagantur. de hoc ſatis pulchra
 viſionem habuit beatus ciprianus. lxvij.a.
 Predicator bene predicat ſi qd ore dixerit i pleuerit factis. xviij.d.
 Prelaturas ſibi p̄ſe uſurpantes plagantur a dñō. xxvi.h.
 Prelatus et paſtor eccleſie ſi bon̄ fuerit cuj grege vulnereto lan
 quebit. xxvij.b.
 Prelatos etiam diſcolos cōtempnētes q̄li pena plectēdi ſūt. in.b.
 Prelati et ſacerdotes ſine iudicio dei non ordinantur. ſine quo nec
 paſſer cadit in terram. in.b.
 Prelati dñt curā gerē populi tāq̄ p̄o eis rationē reddituri. in.f.
 Prelati et ſacerdotes tales eligi debent quos deus velit pro plebi
 bus orantes audire nii.a.
 Prelatus p̄nibus plebibus eligi debet. nii.b.
 Prelati ſup̄ oēs hoies tenent̄ p̄bere exēpla v̄tutū. xi.c.
 Prelati alijs nō debent de altitudine ſtatus gloriari. q̄ inter ferti
 les ſegetes ſepe infelix lolium dominaſt xv.g.
 Prelati debent ouium ſuarum ſollicitam gerere curā. qd ſi neglex
 erunt iudicabuntur a domino xlvij.b.
 Prelati quēadmodum per bonū exēplum multos edificant. ſic per
 exemplū malū multos dāpnant. lvi.a.
 Prelati alijs quō debent ſe regere et alijs exēpla probitatis pre
 bere. lxij.r.
 Prelatos max̄ me deet testimoniū bonum habere ab alijs qui fo
 tiſ ſunt. lxij.x.
 Prelatorū ſuorū precepta trāſgrediētes nō viciūt hoſtes. lxij.y.
 Prelatos velle temere iudicā ē criſto rebellē exiſtere. lxij.a.
 Prelatos ſuos cōtēpnēs deū cōtēpnit et reus mortis efficit. lxij.a.
 Prelati q̄ a ſchotiſ cōtēpnūt ſcismata in eccleſia oriūt. lxij.b.
 Prelati ſui pacē nō habētes in eccleſia nō ſunt. lxij.c.
 Prepoſitos ſuos bruta animalia et inter cientes gladios lateo
 nes venerantur. lxij.b.

b v

legat h̄ op̄ ſo q̄ ſuſtinetur p̄m̄

Puditicia qđ sit et quāta bona operetur in hoīe. lxxij. p. totum
 Pudicie antiq̃ua p̃cepta sūt. lxxij. b.
 Pudicie exēpla dederūt ioseph et susāna. lxxij. c.

Rationē nolēs reddere p̃ alienis delictis nō debet se operibus
 facere participē. lxxij. h.
 Regnū celoz petim⁹ vt cū cristo regnāte regnemus. xxvij. e.
 Relinq̃re p̃ cristo oīa debem⁹ vt liberū pgam⁹ ad cristū. xxvij. g.
 Renūciās oībz diuini debet tātūmō abū petere. xxvij. g.
 Resurgētes cū cristo nō nisi q̃ deo digna sūt faciam⁹. xxvij. d.
 Resurgere cū cristo qđ sit. xxvij. d.
 Romani qđ varios et turpes deos coluerūt. lxi. a.
 Ruina aliorū nr̃a debet eē ammonitio. lxxij. c.

Sacerdotes debent illa scripta refellere vnde scandalum legē
 bus oriatur. xxxij. a.
 Sacerdotes etiā malos exēplo cristi docemur venerari. in. b.
 Sacerdotes debēt vigilare sup̃ pplm̃ tāq̃ p̃ eis redditura rōnē. in. f.
 Sacerdotes debēt eē immobiles et cōstāntis animi. in. f.
 Sacerdotes nō audiēs qualiter pūniatur. viij. c.
 Sacerdotes et clerici n̄ de tpalibz s̄ circa diuina debēt eē solliciti. ix. a.
 Sacerdos oīa de crēta epōz tutorē sibi nominās increpat. ix. a.
 Sacerdotes et clerici si alijs exēpla iprobitatis p̃buerint duplici
 sūt pena pūniendi. lxxij. e.
 Sacerdotes et clerici nec cū sororibz aut matribz nec cū cognatis
 debēt habitare si illas velint frequēter aliene femine visitare. lxxij. g.
 Sacerdotale officiū q̃ et q̃les debeāt recipere. in. a.
 Sacerdotio se temerarie igerētes plagātur a dño. vi. d.
 Sacerdotibz nō obtemperātes deus iussit interfici. xi. d.
 Sacerdotibz rebelles et debitū honorē nō exhibētes plagāt a dño.
 xliij. p̃ totū multa notabilia.
 Sacerdotū peccis cōtingit aliqñ pplm̃ plagari. lxxij. a.
 Sacerdotes et clerici tales aliqñ in ecclia eligebātur in q̃bz vulnē
 p̃ cristo passoz cicatrices relucebāt. lxxij. p̃ totū
 Sacerdotiū sūmū beatus corneli⁹ magis suscipere expauit q̃ audi
 re a dñe sū se emulū p̃cipē q̃ eius mortē optauit. lxx. b.
 Sacerdotiū deo acceptabile offert q̃ offert cor otatū et hūiliatū a se
 ipsū mūdū cōseruat a crimine. lx. b.
 Sacerdotiū eucharistie tūc rite offertur si mod⁹ a cristo institut⁹ nō
 violetur. xxxij. c.

Sacrificia deo accepta sūt pax et concordia xxviii. h.
 Sanctorum facta et exempla venerari debemus. non ad mala nostra
 excusanda retorquere lxii. o.
 Sanguis cristi in calice non est ubi vinum non est. xxii. a. Et plura
 ibidem quare in consecratione calicis aqua cum vino miscetur.
 Sanguis cristi inebriat non quomodo vinum seculare. sed ut sobrius
 animam reddat. xxii. b.
 Sanguine et corpe cristi muniendi sunt qui robusti sunt esse in Christo. ii. a.
 Saturnus romanis primum agnoscitur instituit et numos primus
 litteris insigniuit. lxii. a.
 Scandalizantes alios exemplo pueris in cristu peccat. lxii. e.
 Scandalizare alios timere debet et causa peccati prebere qui nimium
 cum feminis conuersatur. lxii. g.
 Scandala purgata vel discordia seminaria legi non debet xxii. a.
 Scleratus est episcopus siue prelatus qui alio successore ordinatione
 presidente ipse nemini succedens incipit a seipso vi. b. et. c.
 Sclerata in principis conatus sui facit. sed incrementa habere non
 possunt lxv. f.
 Sclerata oborta sunt in ecclesia quae plati a subditis contempti sunt. lxii. b.
 Sclerata. que in discordia. Concordia. Caritas. Pax.
 Scripturae sacre et diuine legi contrarium nullius etiam quantumcumque
 et iussu faciendum est xxvii. h.
 Senes iuuentutis exempla debent virtutum exhibere. lxii. e.
 Senio et mundus ipse deficiat et mundi miserie augmentetur. xv. a.
 Sensus diuersi quomodo diuersis viis temptantur viii. a.
 Sensus nostri quomodo armari debeant. lxix. c. multa pulchra
 Sermones Christi abire quod malum sit. xxii. o.
 Sermones simpliciore utendum est cum de deo loquimur. xxii. a.
 Seruice sibi nolentes dominus plagat. xv. b.
 Syneon iustus postquam vidit cristum mori desiderat. xx. a.
 Societatem malorum boni de suis lateribus debet abrupte. xxvi. h.
 Societate mala multi ad ydola adoranda sunt puocati. xxvii. o.
 Societatem malorum vitare debemus. xxvii. n.
 Societas malorum usque adeo vitanda est ut nec colloquia cum malis mi
 sceantur. ii. k.
 Societas malorum boni cedere sunt ne ab iis seducantur. ii. g.
 Socii malorum sunt eorum peccatorum principes. ii. e.
 Socii malorum cum malis parati sunt pena multandi. vi. e.
 Societas episcoporum vitanda est qui postquam cristum negauerunt
 temere se rursum per episcopatum volunt ingerere. vii. b.
 Societas eorum qui vinitatem seminant vitanda est etiam cum uiscumque
b. vi

fuerint vel auctoritatis? viii. b. et. e.
 Solliciti esse debet ne accepta a deo gratia per negligentiam amittatur. xiii. e.
 Sollicitis nimium in crastinum magis pharisei nomen quam christianum oportet xvi. e.
 multa ibidem de vana sollicitudine in crastinum.
 Sorilegia maligno spiritu amministrate reguntur. lxi. b.
 Spectacula vana in mundo que sunt. et presertim de theatralibus xiii. d.
 spectaculis multa pulchra xiii. a.
 Spernere nullum debemus a deo creatum lxv. g.
 Spes si laborantibus subtrahitur nullus laborat. multa pulchra de xlix. p.
 his qui peccatoribus spem venie interdiciunt.
 Spes minimis leuiter peccatoribus data minuit penitentiam. lxix. p.
 totum. Item. l. per totum. et. li. per totum.
 Spes venie in periculo ante constitutis negari non debet. lxix. p.
 Spiritus sancti gratia largiter profluit et nullis finibus premittit lxix. p.
 et omne quod habemus gratie a deo est. lxix. p.
 Spiritu sancto coopante sunt miracula et omnis gratia datur. lxix. p.
 Spiritus sanctus et christus nulli credentium negatur. s. omnibus lxix. p.
 equaliter impartitur. lxix. p.
 Spiritus sanctus ubi de pectore nostro excesserit statim fit mors pra lxix. p.
 ua fallax lingua odia venenata. lxix. p.
 Stephanus prothomartyr vi patientie pro sanguinem suum fundere lxix. p.
 tibus deprecatur. lxix. p.
 Stupor opinio fuit omnia peccata esse parua et non leuiter vi lxix. p.
 ruz ad misericordiam flecti debere. sed christianorum alia ratio est. lxix. p.
 Subditorum predictio est imputanda prelati. lxix. p.
 Subditi et populus peccant indignum sibi prelatum eligentes. lxix. p.
 Superbia et arrogancia non de christo sed de antichristo discutitur. lxix. p.
 Superbia inflati iudei et sublimis et florens regnum et gratiam lxix. p.
 perdidit. lxix. p.
 Superbieta vitam et doctrinam christi contempnunt. lxix. p.
 Superbi quibus laboribus et sordibus ad dignitates perducunt. lxix. p.

Temptationes quas beatus iob sustinuit. lxix. p.
 Temptatio occulta plura timenda est quam aperta persecutio. lxix. p.
 item. xiii. a.
 Temptatio quo fuerit acerbior eo est corona sublimior. lxix. p.
 Temptat diabolus non malos sed sanctos christi consuevit. lxix. p.
 Temptationibus vel tribulationibus instantibus preueni debet nos lxix. p.
 orationibus armare. lxix. p.
 Temptationum carnalium est principis resistendum. lxix. p.
 Temptationibus remittentibus spiritus sanctus ne vincatur succurrit. lxix. p.

Temptationibus dyaboli caute et vigilanter resistendum est alioquin
suis procellis obruet negligentes. xvm. a. Valentur ibidem plu-
ra quomodo singulis sensibus temptationum iacula infigit.

Temptationibus varijs resistentes etiam in pace ecclesie varias co-
ronas accipimus. xvm. e.

Temptatæ acra? dyabolus bonos solus milites xpi non suos verat. xxxv. b.

Temptationis vehementia superati magis quam malitia propria citius ve-
niam debent accipere. lvm. p. totum

Temptationum et tribulationum bella libenter debemus suscipere scientes quod spiritus
etiam desuper deus volentes approbare adiuvat dimicantes. vicētes cora-
nat. lx. b.

Temptationum carnalium occasiones fugiende sunt. lxij. x.

Temptationes grauiiores fortibus et maioribus irrogant. lxij. p.

Templum nullum potest deum includere qui mundo maior est ideo
circo in nostra dedicandus est mente. in nostro pectore consummatus. lxi. c.

Templum dei est corpus nostrum. quod quod violat deum violat. lxv. g.

Terrena consueperunt custodire primis sublimibus et promissis iuuat. xxvii. f.

Terrena bona et temporalia bonis custodianis perire non magnopere cu-
rat. cui paradisi et celum patet. xv. f.

Testimonium dare non ipsi de nobis sed alij debent. lxxij. a.

Theatralibus spectaculis que mala fiunt. xiiij. d.

Timere mortem christianus non debet. xx. per totum

Timere malum non potest quem deus tuetur. xxviii. k.

Timere persecutiones seculi non debemus. quia potentior est christus
ad nos protegendum quam dyabolus ad perdendum. xvij. k.

Timere debent vicia et seminarum contubernia vitare. lxij. b.

Timorem dei et fidem negligi ab hominibus in nouissimis tempo-
ribus nemo mirari debet quia est a domino hoc ante predictum. nij. d.

Timor peccandi de mundo auolauit. quia qui dampnent ipsos
non sunt. sed soli qui dampnentur occurrunt. xiiij. e.

Tobias tribulationes patienter tolerauit. xix. g.

Tobias quanta pertulit. xx. c.

Tribulantur boni cum malis quod ipsi est cum malis vita vis. xx. c.

Tribulationes et tristitias patiamur necesse est quod in hoc mundo
consistimus. xix. e.

Tribulationibus et persecutionibus deus suos probat et in probatio-
nibus ipse succurrit. lxvij. c.

Tribulari se in seculo nemo mirari debet. quia predictum est hoc
a domino seruis suis futurum. lxix. a.

Tribulatis datur corona et tribulatione probantur milites dei. lxix. a.

Tribulatio omnibus et diuisis agustis in hoc seculo quam meminisse debemus.

q̄ grauiora expertus est mundi factor et dominus. lxi. c.
 Tribulationes et perturbaciones mūdi cristian⁹ timent nō dēt. xx. a.
 Tribulationib⁹ disciplina lōga pace amissa reformat. xxvii. c.
 Tribulationes i hoc mūdo nō habentes tāq̄ diuine cēsure distric-
 tius reseruati plus debent timere. xxvii. l.
 Tribulati si ad peccā sua oculos mētis cōuertat nō murmurent. xv. d.
 Tribulationib⁹ fatigati q̄lē mercedem accipiant. xvii. n.
 Tribulationū quot nūc numerātur dies in penis tot numerabun-
 tur dies in gloria lx. a.
 Tribulationib⁹ sci ab hōi mūdi existētes pueneūt ad regē. lxxii. b.

Uana gloria instigati maiora faciūt ppter superbiam q̄ ser-
 uī cristi ppter vitam eternam. xvi. h.
 Veniam facile accipiet qui dolore instigante peccauit. sed
 qui vltro se ad peccandum ingessit non ita xxvii. f.
 Venia neganda lapsis nō est. ne tali occasione in peiora peccata la-
 bantur lxv. c. et. e.
 Venia si lapsis detur nō ppter ea hōi deficiūt. lxv. e.
 Venia peccatoribus admittēs et puocātes nichilomi⁹ peccatores
 ad pēitētiā sūtrahūt de satisfactiōe medicinā. satis pulchra. lxv. g.
 Venia in hac vita nulli negabitur penitēti lxxv. c. a. d.
 Verba dei cōtempnēs seuerioribus plagis castigatur. xxvii. c.
 Vestit⁹ virginū talis esse debet ne eas inflamet xxi. c.
 Vestitus virginū qualis esse debeat. lxxii. d.
 Vicia obterenda sunt ne laqueis diaboli implicemur. viii. d.
 Viduam duo era in gazopiliaciū mittentem dom⁹ laudat. xvi. g.
 Vidua sareptana helye pot⁹ q̄ p̄p̄is filijs qd reliquū erat ubi i
 partitur. xvi. g.
 Vindictā de iniurijs optare nō debemus ubi deus patet vngem⁹
 sui iniuriā nondum vindicauit. xix. i.
 Virgīnū q̄l erat hī⁹ et disciplina. xxi. p totū mltā valde notabilia
 Virgines sunt illustrior porcio gregis dei. xxi. b.
 Virgines soli domino studebāt placere. xxi. b.
 Virgo magis timē debet placē hominib⁹ q̄ placē optare. xxi. c.
 Virgo nō debet de diuitijs seculi gloriari sed in cristo. xxi. d.
 Virgo sumptuosius compta oculos post se iuuenem trahit et cor
 da adolescentum concitat in libidinem. xxi. d.
 Virgines pudice curiosum habitum qui magis meretricibus com-
 petit debent abhorere. xxi. f. multa valde notabilia.
 Virgines facie quā de⁹ formauit nō dnt adulteris colorib⁹ viola-
 re. xxi. g.

- Virgines** diuini nuptiarum et promiscuis balneis non debent interesse. **xxi. h.**
Virginitas magni est premissi quia multa bona possidet. multis malis caret. **xxi. i.**
Virgines angelis dei sunt equales. **xxi. i.**
Virginitas portat celestis vite imaginem. **xxi. k.**
Virgines cum vitis dormientes integras se esse dicere non possunt. **xxi. a.**
Virgo cum vitis habitans tuta esse non potest. quia nemo dum tutus est periculo proximo. **xi. a.**
Virgines caste vivere non valentibus si adetur ut nubant. **xi. b.**
Virgo inspecta manu a oculos obsteritum fallere potest. cum et posita la et tactus amittatur virginitas. **xi. b.** Datur ibidem pulchra similitudo de virginibus dormientibus masculis.
Virgo per totam virginitatem amittens non maritus sed christi adultera est. **xi. c.**
Virginitas et castitas quod gloriosa facit in homine. **lxv. v.** multa valde pulchra
Virginitas et pudicitia quod sit equata bono operanti in homine. **lxviii. p.** totum
Virginitas est extra omne ius. **lxviii. b.**
Vita casti sub breuibus notabiliter tangit et explanatur. **lxi. d.**
Vinitas in sacramento altaris et caritas comedatur. dum ex vino et pane consecratur. **xxv. c.**
Vinitatem ecclesie derelinquens promissa ecclesie non capiet. **xxvi. c.**
Vinitatem ruperes dei legem non tenet. **xxvi. d.** ibidem plura de vinitate ecclesie per totum.
Vinitas ecclesie seruanda est non dirumpenda. **xxxvi. a.**
Vinitatem deserentes quantum peccant. **vi. p.** totum.
Vinitatem ecclesie sacrificia probant. **vi. c.**
Vinitatem scismatibus dirumpentes quomodo a deo deseruntur et plagantur. **vi. c.**
Vinitatem dissidio dirumpentes velut ethnici et gentiles iudicantur a domino. **vi. c.**
Vinitatem scilicet et si nobiscum eadem fidem habere cernatur propterea tamen boni non sunt et minus plagiandi. **vi. d.**
Vinitatis infractio quod magnum delictum sit. **xm. b.**
Vinitas principum necessaria est. quia principum pluralitas nunquam plena fide inceptit. vel sine errore desinit. quod natura docet quia a pes et alia animalia vnum sequuntur rectorem. **lxi. c.**
Vinitatem ecclesie deserens martirio coronari non potest etiam si pro casti nominis videatur occubere. **lxv. d.**
Vinitatem in ecclesia manente senserunt diuersimode diuersi episcopi unusquisque domino sui actus rationem redditurus. **lxv.**
Vinitatem fraternam non tenens frustra se christianum asit. **lxv. fe.**
Vnus solus deus est. **lxi. e.**

Voluntas ad martiriū prompta coronā martiriū nō amittit. xx. f.
 Voluntas dei quā xp̄s docuit et fecit est humilitas in conuersatio-
 ne. stabilitas in fide. xxviii. f.
 Volūtatē dei i nob̄ fieri sicut i celo ita et i terra qđ sit. xxviii. f.
 Voluntas ad martiriū prompta fructū martiriū nō amittit quāq̄
 non patitur supplicia. xli. a.
 Volūtas dei est sola iusticia. lxii. i.
 Volūtatē dei homo non potest agnoscere qui similitū sibi homi-
 nū volūtates ignorat. lxii. i.

Nepiani oues et agni nūcupantur a cristo vt lupina; rapa-
 citatē effugiant. xvi. d.
 xp̄iani conari dñt nē nom xp̄i suis sceleribz ifamēt. xvi. d.
 xp̄ianus philosophus quis sit. xix. a.
 xp̄iani simplices et mansueti esse debent et lupoz ceterarūq; bestia-
 rū feritatem abicere. xxvi. e.
 xp̄iani boni in poitione tēporaliū rerū nō contestantur. qđ sciūt
 sibi paradisiū et celestia bona parari. xv. f.
 xp̄s in passione tacens in iudicio non tacebit. xix. i.
 xp̄istus quanta sit passus. xix. e.
 xp̄s eo magis huilē se oñdit quo ad passionē p̄ior accessit. xlv. a.
 xp̄s quo ordie gen⁹ hūanū saluauit multa satis notabilia. lxi. i. d.
 xp̄s nulla vi miraculorum iudeorum ferreum pectus ad fidei potu-
 it p̄uocare. lxi. d.
 xp̄i in carne dispensatio qualis fuerit. lxi. d.
 xp̄o a xp̄istianis nichil est preponendū. xvii. f.

Idolatrie crimen deus nō facile ignoscit. xvii. d.
 Idolatrie crimē deo vsq; ad vltimū displicet vt eos etiā qđ ydo-
 latriā hūaserunt crudeli plaga percussit. xvii. e.
 Idola se vindicare de inimicis nō possunt nec viuere. ergo nec suis
 cultoribz poterūt petita dare p̄sidia. xv. d.
 Idola dñi non sunt et quō homines fuerūt qui pro quibusdā factis
 suis ceperūt etiā post mortē venerari. lxi. p. totū
 Idolis sacrificantes plagantur a dño. xvii. e.
 Idolatrii homines fallere nō p̄derūt cū deū fallē nō possu⁹. xvii. e.

Quāta mala faciāt. xviii. p. totū Vide etiā i ira et iuidia
 Zelofus fuit beatus ap̄rian⁹ oīa cōtumaces scismaticos
 et hereticos. sed penitētibz clemēs. in. h.
 Zizania a tritico in hoc mūdo secerpi non possunt. lxi. f.

17
Incipiunt epistole Cecilij Cipriani gloriosi martiris et archiepi
scopi carthaginensis oratoris excellentissimi

Epistola prima ad sanctum Cornelium papam urbis rome
in qua laudat eius populus sui in persecutione constantiam
hortaturq; in agone stabiles et immobiles permanere

Eiusdem ad eundem de pace lapsis danda. et q; ituri ad perse-
cutionis in tantis preliis. sunt corpore et sanguine casti mu-
nendo ne sub sarane pugna deficiant Epistola secunda

Eiusdem ad eundem q; non est cedendum terroribus iniquo-
rum et q; ab initio mali persecuti sunt bonos. atq; multa pul-
chra poit de eo q; lapsi absq; penitentia ad pacem recipiendi non sunt. ne in-
solam ingemina qbus iunguntur sua peruersitate corrumperent Epistola tertia

Elia presbitero et lelio dyacono de marziale et basilide q; iu-
sti et immaculati tota plebe presente debeant in sacerdotes e-
ligi ad sacrificia xpi imolanda. et q; boni malis communicantes fiat eorum pec-
catis participes. atq; q; nunquam in ecclesia dei iusti deficient. Epistola quarta

Drogatianum presbiterum de disciplina seruanda et q; non suf-
ficiat bona inchoasse nisi laudabili fine terminentur. Epistola quinta

Dmagnum q; nemo extra unitatem ecclesie potest saluari et
q; ab hereticis baptizati veraciter baptizati non sint. cui tamē
plene p̄sule catholica ecclesia aduersatur. Epistola sexta

Depitectum et plebem assuntanorum de fortunatiano: q; sacerdo-
tes cristum abnegantes non dunt se rursus ad offerenda sacrificia
culti gerere. qd si tunc presumpserint a catholicis dunt vitari. Epistola septima

Dquos presbiteris malis et pueris qui lapsis nimis facile
veniam tribuendo multos conabatur subverti. Epistola octaua

Dclerum et plebem furnis consistentes de victore q; moriturus co-
tra decreta episcoporum faustinum presbiterum tutorem nominauit.
et q; clerici non de temporalibus rebus sed circa divina dunt esse solliciti Epistola nona

Deuagnum de hystione in sue artis de decore pseuerate in poiti-
one multorum. Unde scribit cum eiusmodi non esse communicandum
nisi forte peccatum ab huiusmodi infami contagione reuocant. Epistola decima

Dpomponium de virginibus que postquam semel statum continentie
firmiter tenere decreuerint deinde sunt cum masculis sub eodem
tecto habitasse et in eodem lecto dormisse. Epistola undecima

Dod ab hereticis baptizati ad ecclesiam reuertentes rebaptizari
teneantur cui tamē positioni catholica fides contrariatur. Qua
propter dicit beatus augustinus q; quicquid beatus ciprianus in hoc sentiendo
reliquit false martiri resecatum est. Epistola duodecima

Dstephanum papam romanum q; heretica reuertentes ad ecclesiam

quis ad pacem recipiendi sint. non tamen facile sunt ad ecclesia-
sticam dignitatem promouendi. **Epistola decima tertia.**

Ad donatum de contempnenda vanitate huius mundi. **Episto-
la vel potius liber decimusquartus.**

Ad demetrianum tirannum dicentem mundum ultra solutum
plagis vexari postquam christianam de his ydolis christum ac peit adorare
et crucifixo dominum honorem impedere. **Epistola vel potius sermo. xv.**

O elemosina et opibus pietatis multa valde pulchra et nota-
bilia. **Epistola vel potius sermo decimus sextus.**

Ad fortunatum de exhortatione martirum. **Epistola. xvii.**

O zelo et luore. quanta scilicet mala hec vicia in hominibus fa-
ciunt multa pulchra et notabilia. **Epistola vel potius sermo. xviii.**

O bono patientie. quod scilicet necessarium sit patientem esse in hoc mu-
ndo degentem. et quanta bona de patientia veniant multa sa-
tis pulchra et notabilia. **Epistola vel potius sermo. xix.**

O mortalitate et quod vita presentis non sit iustis nimium appetenda sed
magno animo contempnenda. quod post eius terminum ibit ad regnum ex-
pers miseria et summa felicitate pleissimum. **Epistola vel potius sermo. xx.**

O disciplina moribus et habitu virginum. multa valde pulchra
et virginibus amplectenda. **Epistola vel potius liber. xxi.**

Ad ceciliam de sacramento domini calicis. scilicet quod non est contra in-
stitutionem christi sine vino consecrandum. et que in consecratione
domini sanguinis christi vinum miscetur cum aqua. **Epistola. xxii.**

Ad moysen et maximum ceterosque confessores qui iam per integrum an-
num per confessionem nominis christi squalore carceris macerati in fide sta-
biles persistunt quos collaudat et viuaciter sermone confortat. **Epistola. xxiii.**

Ad clerum et plebem de aurelio confessore lectore ordinato.
Epistola vicesima quarta.

Ad martires collaudans eos quod nedum usque ad exilia se de etiam
usque ad carceris inclusionem in fide perstiterunt petensque ut
ecclesiam ob multorum lapsus contristata sua inuicta constantia letifi-
care contendant. **Epistola vicesima quinta.**

Aduersus nouatianum scismaticum de unitate ecclesie. et quod di-
lectione et federa caritatis ac pacis discordia diripientes nec
martirio nec proprii sanguinis effusione mundantur. **Epistola vel
potius sermo vicesimus sextus.**

O lapsis a fide quomodo videlicet non debeant sibi nimis facile
veniam spondere. et quomodo plagantur qui idigne comuni-
care presumunt et christi corpus et sanguinem contaminato ore sus-
cipiunt. **Epistola vel potius sermo. xxvii.**

Oratione omnia scilicet per hanc pulchra et copiosa expositio. circa
eius finem quibus bonis orationibus sit pulchre declarata. Epla vel potius
sermo vicesimus octauus.

Presbiteri et dyacones rome consistentes contra beato cyprano re-
sponderunt quod in carcerum caligine consistentes martires suis litteris il-
lustrauit. Epla vicesimanona.

Corneliu papam romanu de malicia quorundam scismaticorum et
perversi nouati qui patrem suum fame defunctu noluit sepelire et uxorem
propria pergnante calce percutiens abortione perperato infante interemit.

Epla tricesima

Corneliu. Epla tricesima prima.

Corneliu romanu papam excusans se de eo quod scripta collegarum
suorum perierit declarata beati corneliu legitime in papam ordina-
tu. Epla tricesima secunda

Corneliu romanu papam quod legatos a nouatiano scisma-
tico missos et accusationem corneliu quam secum fecerant inportunis
clamoribus audiri postulantes refutauit. et se ab eorum communicatione
se mouit. Epla tricesima tertia.

Corneliu gaudens et exultans quod quidam confessores relicto scisma-
tis huiusmodi ad ecclesie unitatem redierunt. Epla tricesima quarta

Cluciu papam romanu de exilio cum suis reuertente aguilas ei qui
ad gregem pastorem redierunt de inimicis fidei confessionis gloriosa
duces trophea. Epla tricesima quinta.

Cmaximu et nicostatu petens eos ut ad unitatem ecclesie redeant
nec ultra velint ecclesie corpus inimica emulatione discerpere.

Epla tricesima sexta.

Tricesima septima non habet quia erratum est in numero.

Cmaximu presbiterum et urbanu et sydomu et machariu aggu-
ilas eis qui scismatico et heretico errore deposito ad ecclesiam redie-
runt. et est responsio ad epistolam precedentem. Epla tricesima octaua.

Cromanos prima petens sua scripta aliorumque rescripta per ecclesiam
romanam legi necnon et alijs ad transscribendum transcribi. Epla
tricesimanona.

Cromanos secunda qui in exilium propter seditionem populi secedens non cessa-
uerit quo minus suis monita salutis tribueret sed quod scripsit tredecim
et epistolas ad diuersas personas. Epla quadragesima.

Presbiteris et dyaconibus qui in carceribus constitutis omnis humani
tas impeditur petitque dies quibus martires excedunt diligenter a-
notari. ut eorum commemorationes studiosius celebrentur. Epla
quadragesima prima.

Ex carcere scribit ad lucium papam romanum gratias sibi refu-
dens quod se in vinculis constitutum dignatus sit scriptis roborare.

Epistola quadragesima secunda.

Ad fidem de infantibus baptizandis. **E**pistola quadragesima tertia
Ad rogatianum de dyacono qui contra episcopum suum contem-
dit et quo sacerdotibus et prelatibus suis reuelles et debitum honorem
non exhibentes plagantur a domino nec non quo christus honorem sacerdotibus
etiam sub ipso ictu passionis exhibuit. **E**pistola quadragesima quarta

Ad presbiteros et diaconos de cura pauperum et infirmis ipse de-
da et quod humilitas in nobis crescere debet virtutibus et mentis crescendi
habet atque quod beatus aprianus a primordio episcopatus sui statuerit sine co-
episcoporum suorum consilio nichil voluisse ordinare. **E**pistola. xlv.

Ad corneliu papam urbis rome de eo quod maximianus urbanus et
fidomius ceterique multi post errorem ad ecclesie sunt unitatem con-
uersi. **E**pistola quadragesima sexta.

Ad eundem de malitia nicostri et euanisti scismaticorum.
Epistola quadragesima septima.

Ad stephanu papam romanu secundum post corneliu de martiano a
relatense quod ecclesiam deserens et nouatianu scismaticu sequens lap-
sis pacem danda negauit et quod pastores si commissu sibi gregem neglexe-
runt iratum debeat iudicem inuenire. **E**pistola. xlvij.

Ad clerum de quibusdam presbiteris qui temere pacem lapsis
dederunt nedum sedata persecutione et contra consuetudinem episcopo-
rum et quo spiritus per innocentes pueros beato aprianus suam volun-
tatem innotuit. **E**pistola quadragesima nona.

Ad martires et confessores qui lapsis petierunt pacem danti quos
instituit ut euangelicam imperatoris sui doctrinam velut boni
imites conentur obseruare. **E**pistola quinquagesima.

Ad plebem de petitione super lapsis per martires facta. et quod ne-
mo preprope veniam sibi debet presumere post lapsum.
Epistola quinquagesima prima.

Ad clerum quod lapsis in periculo vite constitutis pax denegari
non debeat sed concedi. **E**pistola quinquagesima secunda

Ad clerum de lapsis qui persecutione adhuc perseuerante si vel-
let possent nedum ad pacem sed etiam ad coronam peruenire
Epistola quinquagesima tertia.

Ad clerum non esse temere pacem dandam lapsis et se solum
perdoneum ad danda pacem non esse. **E**pistola. lxxx.

Ad calidomiu quod hys lapsis pax neganda non esset qui eam sibi
vera penitentia et dominice confessionis gloria reddiderunt

Epistola quinquagesima quinta.

Rome ad clerū q̄ recepit epistolas eorū de glorioso exitu epi
vrbia. quas tamen epistolas per baiulum suspicatur esse fal
satas. **E**pistola quinquagesima sexta.

Ad clerū q̄ necessitate perurgēte saturū lectōrē et optatum
confessorē p̄p̄dyaconū ordinauerunt. **E**pistola. lvi.

Ad fortunatū et ceteros de tribus fratribus qui quia vehemē
tia tormentorū victi a fide lapsi sūt quā prius fuerat magnanī
miter confessi facili⁹ debent pacem recipere. **E**pistola. lvii.

Ad clerū q̄ tediosū sit sibi diu ab eis seiungi et quō de suis fa
cultatibus paupes conatur sustentare. **E**pistola. lix.

Ad maritres et confessores i metallo cōstitutos confortās eos
et vehementer collaudās q̄ carnis infirmitate deuicta. sustes
omcula carceres frigora nuditates sitim et famē ac. in domini con
fessione vicerūt expectarētq̄ intrepidī mortē per quam ad eternā
lucem conscenderent. **E**pistola sexagesima.

Quod ydola gentiliū dñi nō sint et q̄ tm̄ vn⁹ sit de⁹ rex et prin
ceps vniuersē fabre mūdi. q̄q̄ romana sapia errore decepta
vsq̄ eo pducta sit vt de cloatine pallori etiā et pauori ac ceteris
nature mōstris dñi honorē ipēderit. postremo lucide debeat quō
iudeorū p̄fidiū p̄t⁹ xpc deserens fideles quosq̄ sua vita et morte
saluauit. **E**pistola sexagesima prima.

Quā permiciosa sit viciū a maxime clericis conuersatio femina
rum. **E**pistola siue liber sexagesimusecundus.

Emontibus syria et syon aduersus iudeos. **E**pistola siue
liber sexagesimultercius.

Ad seagnum et rogatianum et ceteros confessores in carcere
constitutos quos confortat vt memores celestiu premorū sta
biles in fide et inuicti persistant. **E**pistola sexagesima quarta.

Ad anthonianū de beato cornelio papa et nouatiano herico Cor
neliū mltiplicat collaudat de fide de cōstātia de virginitate de ve
recordia de humilitate q̄ agēte gūius sibi fuit audire se in sacerdote
esse electū. q̄ tirānorū vocē ignem ungulas et crucē imitante No
uatianū vero de multiplici improbitate redarguit. **E**pistola. lxx.

Ad moysen et maximū presbiteros et ceteros confessores lau
dans eos q̄ ne dū alijs prebuerunt exempla certandi sed eti
am fratres in disciplina retinere laborant. **E**pistola sexagesima sexta.

Ad clerū de deprecando deum pro peccatis nostris. et q̄ apter
transgressionē preceptorū dei mūdus plagat. **E**pistola lxxvii.

Ad clerū et plebē de celerino confessore lectore orōiato i cui⁹

corpore vulnerum cicatrices et neruorum contractiones p[ro] castro
suscep[er]e t[ame]n fortis militis insignia reluceb[ant]. **O** felix ecclesia qu[oniam]
talibus ministris ornabatur. **Epistola sexagesima octaua.**

Hortatus est tyburtanos exhortas eos ne morte[m] et persecutio[n]es p[ro] cri-
sto vereant suscipere. qui p[ro] se agonizantes coronat. se ab
negantes perhen[n]ib[us] penis excruciat. **Epistola sexagesima nona**

Hortatus est magnum quod baptizati credentes siue aqua ex toto perfun-
datur siue tantum aspergatur. eque g[ra]tiam diuinam accipiunt
et quod dyaboli de[us] aq[ue] baptismatis debilitat. **Epistola septuagesima**

Hortatus est corneliu[m] tercia excusatoria cur ad presbiteros et dyaconos
non ad euz litteras dirigi ordinauerit. **Epistola septua-
gesima prima.**

Hortatus est florentiu[m] pupianu[m] ducus eum cedatguens quod detrac-
torum linguis nimium credulus se sacerdotem dei temere
iuocauit. **Epistola septuagesima secunda.**

Omnidico confessor presbitero ordinato. hic hortatu suo
copiosum martirum numeru[m] ante se misit. hic uxorem suam
p[ro] casti fide concrematam letus aspexit. hic igni vltus et lapi-
dibus obrutus cum p[ro] mortuo detentus iaceret. per filia[m] extrac-
tus ad vitam reseruiatur. **Epistola septuagesima tercia.**

Hortatus est quianum libri tres.

**Sermo beati augustini episcopi de beato cypriano episcopo et
marite glorioso.**

Oratio beati cypriani martiris.

Item oratio eiusdem quam sub die passionis sue dixit.

Passio beati cypriani martiris

Ex libro beati iheronimi de vitis illustribus de beato apriano

Aprianus afer primū gloriose rethoricam docuit. exinde
suadente presbitero cecilio a quo et cognomentum sortitus
est cristianus factus. omnem substantiam suam pauperibus ero
gauit. ac post non multum temporis elect⁹ in presbiterum etiam e
piscopus carthaginis constitutus est. Vnius ingenij superfluū
est indicem texere. cui⁹ sole clariora sint omnia eius opera. Pass⁹
est sub valeriano et galieno principibus persecutiōe octaua eodē
die quo cornelius sed non eodem anno.

21 20
Incipiunt epistole cecili Cypriani gloriosi martiris et archi-
episcopi carthagenensis. oratoris excellentissimi.

Epistola prima ad sanctum Cornelium papam urbis Rome in
qua laudat eius populiq; sui in persecutione constantiam. hor-
taturq; in agone stabiles et immobiles permanere.

Cyprianus Cornelio fratri salutem Cognovi-
mus frater carissime fidei ac virtutis vestre
testimonia gloriosa: et confessiois v're honore
sic exultanter accepimus ut in meritis ac lau-
dibus uestreis nos quoq; participes ac soci-
os computemus. Nam cum nobis et ecclesia una
sit et mens iuncta et indivisa concordia: quis
non sacerdos in sacerdotis sui laudibus tanquam
in suis propriis gratuletur? Aut que fraternitas non in fratrum gaudio
ubi que letetur? Exprimi satis non potest quanta ista exultatio fuerit et
quanta leticia: cum de vobis prospera et fortia contempnissimus: ducere te illic
confessionis fratribus extitisse. Sed et confessionem ducis de fratrum
consensione creuisse: ut dum precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites: et confessorem populum fuaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri: ut non inueniamus quid prius
predicare debeamus. Vtrum ne tuam proptam et stabilem fidem
an inseparabilem fratrum caritatem. Virtus illic episcopi precedens
publice comprobata est. adunatio sequentis fraternitatis ostensa
est. dum apud vos unus animus et una vox est: ecclesia omnis romana
confessa est. Claruit fratres carissimi fides quam de vobis beatus
apostolus predicavit. Hanc laudem virtutis et roboris firmitatem
iam tunc in spiritu preuidebat et precomio futurorum merita vestra
contestans: dum parentes laudat filios provocat: dum sic unanimis
dum sic fortes estis magna et ceteris fratribus unanimis et for-
titudinis exempla tribuistis. Docuistis granditer deum timere. Christo
firmiter adherere. plebem sacerdotibus in periculo iungi in persecutione fratres
a fratribus non separari. concordiam simul iunctam vinci omnino non
posse. quicquid simul petitur a cunctis deum pacis pacificis exhibere
Profilierat aduersarius terrore violento christi castra turbare. sed
quo impetu venerat eodem impetu pulsus est. et quantum formidinis
et terroris attulit. tantum fortitudinis inuenit et roboris. Supplam-
tare se iterum crederat posse dei servos: et velut tyrones et rudes
quasi minus paratos et minus cautos solito suo more concutere

Vnū pmo aggress⁹ vt lup⁹ ouē secū a grege vt accipit colūbā
ab agmīe volatū sepaē tēptauit at **N**ā cū nō ē adū⁹ oēs satis vi
rū circūueire q̄nt solitudinē singulorū. **S**⁹ retul⁹ adunati exerci
t⁹ fide p̄t a vigoē itellexit milites xpī vigilāc iā sobrios a arma
tes ad p̄liū stae. vīa nō posse. mori posse. a hoc ipō iūctos esse q̄
mori non timent. nec repugnāc cōtra impugnantē cū occidē in
nocentibus nec nocentem liceat. sed prompte et animas et sāgu
nem tradere vt cū tāta in seculo malicia et seu tīa grasset a mal
a seuis relocus recedatur. **Q**uale illud fuit sub oculis dei spectacu
lum gloriosum. quale in conspectu cristi et ecclesie sue gaudiū ad
pugnam quaz tēptauerat hostis inferre: non singulos milites sed
tota simul castra prodisse. **O**mnes enim constat venturos fuisse si
audire potuissent. quando accurrent properantes et venerit: q̄
q̄s audiuit. **Q**uot illic lapsi gloriosa confessione sunt restituti. **S**te
terunt fortes et ipso dolore penitentie facti ad p̄lium fortiores: r
vt appareat nuper subitatos esse et noue atq; infuete rei. paucē
trepidasse. redisse autem ad se postmodum. fidē verā et vires suas
de dei timore collectas ad omnem potētiam constanter et firmiter
roborasse. nec iā stare ad criminis veniā: sed ad passiōis coronā. **B**
Quid ad hec nouatianus frater karissime. **V**trum ne iam deponit
errorem. an vero qui dementium mos est ipsis bonis et prosperis
nostis plus adactus est ad furorem. **E**t quo magis ac magis di
lectōis ac fidei crescit hic gloriā: illic dissensionis et zeli recrudescit
insania. nec vulnus suum miser curat: sed adhuc grauius et se et
suos vulnerat. **I**n perniciem fratrum lingua sua perstrepsens a fa
cundie venenata iacula controuens magis durus secularis philo
sophie prauitate quā philosophie dominice lenitate pacificus. de
tor ecclesie: misericordie hostis. interfector penitentie: doctor super
bie. veritatis corruptor. perditor caritatis. **A**gnoscat ne iam qd sit
sacerdos dei. quē sit ecclesia a dom⁹ cristi. qui sint dei serui quos
diabolus infestet. qui sint cristiani quos anticristus impugnet. **N**e
q; enim querit illos quos iam subegit. aut gestit euertere. quos
iam suos fecit. **I**nimicus et hostis ecclesie quos alienauit ab eccle
sia et foras duxit vt captiuos et victos contēpnit a preterit. **E**os
pergit lacessere. in quibus cristum cernit habitare. **Q**uāq; a si ali
quis ex talibus fuerit apprehensus. non est qd sibi q̄si i confessione
nois blandiatur cū cōstet si occasi eiusmodi extra ecclesiam fuerit
fidei coronam non esse sed penaz poti⁹ eē perfidie. **N**ec in domo dei
inter vnamines habitaturos eē. quos videmus de pacifica a diuina
domo furore discordie recessisse. **V**ortamur plane q̄tuz possumus

frater karissime p̄ caritate mutua qua nobis inuicē coherem⁹ ut
qm̄ prouidentia dñi monēti⁹ instrui⁹ et diuine misericordiē
cōsilijs salubribus admonemur appropinquare iā certaminis a
agonis nostri diem ieiunjs vigiljs oratioib⁹ insiste cū oī plebe
non desinamus. Incumbamus gemitibus assiduis a deprecatioib⁹
crebris. Nec sunt enim nobis arma celestia: que stare a p̄seuerare
fortiter faciunt. Nec sunt munimenta spiritalia a tela diuina que
protegent. Memores nostri inuicē simus. concordēs atq; vna
mimes vtrōq; p̄o nobis semper orem⁹. pressuras a angustias
mutua caritate releuem⁹. Et si quis hinc nostrum prior diuine
dignationis celeritate precesserit: perseueret apud deum nostra
dilectio. p̄ fratrib⁹ et sororibus nostris apud misericordiā patris
non cesset oratio. Opto te frater karissime semper bene valere.

Eiusdem ad eundē de pace lapsis danda. et q̄ ituri ad p̄secutionis
in tantis p̄lium: sunt corpore et sanguine cristi muniendi. ne sibi
farina pugne deficiant

Ep̄la secunda.

Qyprianus. Liberalis. Calidomus. Nicomedes Cerial⁹ Ju
lius. Marcius. Felix. Successus. Faustinus. Fortunat⁹
Victor. Saturinus. Ali⁹ Saturin⁹. Aureli⁹. Saturn⁹.
Eutices. Iamb⁹. Alius. Saturinus. Aurelius. Prisc⁹. Vercula
n⁹. Victor⁹. Quītus. Honoratus. Mathaneus. Vortentianus.
Gezianus. Iambus. Donatus. Pompian⁹. Polycarp⁹. Demet⁹
Ali⁹. Donatus. Prrianus. Fortunatus. Rogatus. a Munulus.
Cornelio fratri salutem. Statueramus quidem iam pridem frater
karissime participato inuicē nobiscum cōsilio: ut q̄ i p̄secutōis
infestatione supplātati ab aduersario a lapsi fuissent: ac sacrificans
se illiis maculassent: agerent diu penitentiā plenā a si piculū
infirmitatis vigeat pacem sub ictu mortis acciperēt. Nec enim
fas erat: aut permittebat paterna pietas a diuina clemētia eccle
siam pulsantibus claudii: et dolentibus a deprecantibus spei salutaris
subsidiū denegari. ut de seculo recedentes sine cōmunicatiōe
aut pace domini ad deum dimitterētur. quādo permiserit ipse: q̄
legem dedit ut ligata in terris etiam in celis ligata essēt solui aut
posse illis que hic prius in ecclesia soluerentur. Sed cū videam⁹
diez rursus alterius infestationis appropinquare cepisse: a crebris
atq; assiduis ostēsiōib⁹ admoneamur ut ad certamē quod nob̄
hostis indicit: armati et parati simus: plebem etiā nobis de diuina
dignationē cōmissam exhortatiōibus nostris preparē⁹ a om̄s

omnino milites cristi qui arma desiderant et prelium flagitant
intra castra domini colligamus: necessitate cogente censuimus eis
qui de ecclesia domini non recesserunt: sed penitentiam agere et
lamentari ac dominum deprecari a primo lapsus sui die non desiste-
runt pacem dandam esse. et eos ad prelium quod imminet armari et
instrui oportere. **O**btinendum est namque ostentioibus atque admo-
nitionibus iustis: ut a pastoribus oves in periculo non deserant sed
grex omnis in uno ingregetur et exercitus domini ad certam mili-
tiam celestis armetur. Merito enim traheretur dolentium peniten-
tia tempore longiore ut infirmis in exitu subueniretur: quodiu quies
et tranquillitas aderat que differre diu plagentium lacrimas et
subuenire sero morientibus in infirmitate pateretur. **A**t vero nunc
non infirmis sed fortibus pax necessaria est: nec morientibus sed
viventibus communicatio a nobis danda est: ut quos excitamus
et exhortamur ad prelium non inermes et nudos relinquamus: sed
protectione sanguinis et corporis cristi muniamus. et cum ad
hoc fiat eucharistia ut possit accipientibus esse tutela quos tutus est
contra aduersarij volumus munimento dominice saturitatis arme-
mus. **N**am quomodo docemus aut provocamus eos in confessione
nomis cristi sanguinem suum fundere: si eis militatus christi sanguinem
denegamus? Aut quomodo ad martirem poculum idoneos facimus: si non
eos prius ad bibendum in ecclesia poculum domini iure et communica-
tionis admittimus? **B** Interesse debet frater karissime inter
eos qui vel apostatauerunt. et ad seculum cui renuiciauerant reuersi ge-
ntiliter viuunt: vel ad hereticos transfuge facti contra ecclesiam par-
ticulalia quotidie arma suscipiunt. et inter eos qui ab ecclesie li-
mine non recedentes et implorantes iugiter ac dolent diuina ac pa-
terna solatia nunc se ad pugnam paratos esse et per dominum suum no-
mine ac per sua salute stare fortiter et repugnare possint. **H**oc in
tempore pacis nos non dormientibus sed vigilantibus damus. pa-
cem non delictis sed armis damus. pacem non ad quietem sed ad
actum damus. **S**i secundum quod eos audiui mus foris steterint. et adu-
sarium nobiscum in aggressionem prostrauerint: non permitet pax
et cessasse tamen fortibus. immo episcopatus nostri honor grandis
et gloria est: pacem dedisse martiribus. ut sacerdotes qui sacrificia
dei et fide et lebramus hostias deo et victimas preparemus. **S**i au-
tem quod dominus auertat a fratribus nostris aliquis lapsus fe-
sellerit ut pacem subdole petat. et in pendens prelii tempore omni-
rationem non phatur? accipiat: seipsum fallit et decipit: qui aliud et
de oculo occultat. et aliud voce pronunciat. **N**os in quantum nobis et videre

et iudicium conceditur. faciem singulorum videmus. cor scrutari
et mentem perspicere non possumus. De his iudicat occultorum serui-
tator et cognitor nato venturus. et de archanis cordis atque abomi-
nabilis iudicaturus. Obesse autem mali bonis non debet sed magis ma-
li a bonis adiuuari. Nec ideo martirium facturis pax neganda est
quia sunt quidam negaturi cum propter hoc pax sit danda omnibus
militaturis ne per ignorantiam nostram ille incipiat preteriri qui
habet in prelio coronari. Nec quisquam dicat qui martirium tollit
sanguine suo baptizatur: nec pax illi ab episcopo necessaria est
habituero glorie sue pacem et accepturo maiorem de omni dignatione
mercedem. Primo idoneus esse non potest ad martirium: qui ab
ecclesia non armatur ad prelium: et mens deficit quam non recepta
eucharistia erigit et accendit. Dominus enim in euangelio suo a-
it. Cum vos autem tradiderint: nolite cogitare quid loquamini
dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. non enim vos estis
qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Quando
autem dicat in traditis atque in confessione nominis constitutis loqui
spiritum patris: quod potest ad confessionem paratus aut idoneus
inueniri: qui non prius pacem acceptam receperit spiritum patris: qui
corroborans servos suos ipse loquitur et confiteretur in nobis. Tunc
deum si relictis omnibus rebus suis fugerit et in latebris atque in
solitudine constitutus in latrones forte incurrerit: aut in febribus
et in languore decesserit: nonne nobis imputabitur quod tam bonus
miles qui omnia sua dereliquit: et contempta domo et parentibus
et liberis sequi dominum suum maluit sine pace et sine communicatione
deridit. Nonne nobis vel negligentia segnis vel duricia crudelis
ascribetur in die iudicii: quod pastores creditas et commissas nobis o-
ves nec curare in pace nec in acie voluerimus armare. Nonne no-
bis ingeretur a domino quod per prophetam suum clamat et di-
cit. ecce lac consumistis et lanis vos registis. et quod crassum est in-
terficiatis: et oves meas non pascitis. quod infirmatum est non con-
fortastis: et quod male habuit non corroborastis. et quod tribulatum
est non consolati estis. et quod errabat non reuocastis. et quod pe-
nit non inquisistis. et quod forte fuit confecistis labore. et dispersi sunt
oves mee eo quod non sunt pastores. et facte sunt in comesturam omnibus
bestiis agri. et non fuit qui inquireret: neque qui invocaret. propterea
hec dicit dominus. ecce ego super pastores et inquiram oves meas
de manibus eorum. et auertam eos ne pascant oves meas et extraham
oves meas de ore eorum. et pacem eas cum iudicio. Ne igitur quod
ore nostro pacem negamus: quod duriciam magis humane crudelitatis
a in

q̄ diuine et paterne pietatis opponimus. dūes nobis dñisse a dō
mino repositantur: placuit nobis sancto spiritu suggerere et dñō
per visiones multas et manifestas admonente: quia hostis nobis
imminere prenuiciatur et ostenditur: colligere inter cetera milites
cristi et examinatis singulorum causis pacē lapsis dare. immo pug
naturis arma suggerere. **N**ō credimus vobis quoq; patne mise
ricordie contēplationē placitūrum. Quod si de collegis aliquis ex
titerit qui vergere certamine pacem fratribus a sororib⁹ non pu
tat dandam. reddet ille rationē in diē iudicii domino vñ importu
ne censure vñ inhumane duricie sue. Nos quod fidei et caritati et
sollicitudi dñi congruebat q̄ erant in cōsciēcia nostra protulimus
diem certaminis appropinquasse hostem violentū cito contra nos
exurgere. pugnam non talem qualis fuit. sed grauiorem multo
et acriorē venire. hoc nobis diuinitus frequent ostenditur. de hoc
nos prouidentia et misericordia domini sepius admonemur. de cui
us ope et pietate qui in eum cōfidimus possumus esse securi:
quia qui in pace militibus suis futuram prenuiciat pugnam: da
bit militantibus in cōgressione victoriam.

Eiusem ad eundem q̄ non est cedendū terroribus iniquorum. a
q̄ ab iūco mali persecuti sunt bonos. atq; multa pulchra ponit de
eo q̄ lapsi absq; penitētia ad pacem recipiendi non sunt. ne iso
tium ingemina quibus iunguntur sua peruersitate cōtūmpant.

Epistola tertia

Cyprianus Cornelio fratri salutem. Legi litteras tuas fra
ter karissime quas per fratrem nostrū alyxtū
misisti. a dilectiōis fraterne et ecclesiastice discipline a sa
cerdotalis censure satis plenas. quibus significasti felicissimū ho
stem cristi non nouum sed iam pridem ob crimina sua plurima a
grauissima ostensum et non tantum mea sed et plurimorum cō
episcoporum sententia cōdemnatū et reiectū. a te illic esse ab
ecclesia prohibitū. et cum remisset stipatus ceterua et factione
desperatorum vigore pleno quo episcopum agere oportet pulsū
de ecclesia esse. de qua iam pridem eum cum suis similibus. dei ma
iestate a cristi domini iudicis nostri seueritate depulsus est. ne
scismatis et dissidiū autē. ne pēnie cōmisse fraudator. ne sūp
tor virginum. ne matrimoniū in multorum depopulator atq;
corruptor ultra adhuc sponsam cristi incorruptam. sanctam. pu
dicam. presentie sue decore et impudica atq; incesta contagione

violaret. Sed enim lecta alia tua epistola fecit quam primis litte-
 ris subiunxisti satis miratus sum. cum animaduertisse te nimis
 atq; terroribus eorū qui venerat aliquātum esse commotū. cum
 te sedm quod scripsisti aggressi esset comminantes quod si litteras
 q̄s attulerant non accepisses publice eas tentaret: et mlt̄a turpi-
 a de probrosa et ore suo digna pferrent. Quod si ita res ē frater
 karissime vt nequissimorum timeatur audacia: vt quod mali nu-
 er atq; equitate nō possunt temeritate atq; desperatione pficiat:
 actum est de episcopatus vigore a de ecclesie gubernandē sublimi
 ac diuina potestate: nec existiam ultra aut durare aut esse possu-
 mus si ad hoc ventum est vt perditionum minas atq; insidias peri-
 mescamus. Nam et gentiles et iudei minantur. et heresi atq; om-
 nes quorum pectora et mentes diabolus obsidet veneratam rabi-
 em suam cotidie furiosa voce testantur non tamen idcirco ceden-
 dum est quia minantur: aut ideo aduersarius et inimicus maior ē
 est christo: quia tantum sibi vendicat et assumit in seculo. Manē
 debet apud nos frater karissime fidei robur immobile et stabilis
 atq; icōcussa virtus cōtra omnes incursus atq; impet⁹ oblatrā
 tū fluctuū velud petre obiacētis fortitudine et mole debet obfiste
 Nec interest vnde episcopo aut terror aut periculū veniat qui ter-
 roribus et periculis viuit obnoxius: a tñ sit de ipsis terroribus ac
 periculis gloriosus. Neq; enim solas gentiliū vel iudeorū minas co-
 gitare et spectare debemus. cū videamus ipsū dñm a fratribz esse
 detētū. et ab eo quē inter apostolos ipse delegerat positum. Inter
 ista quoq; mūdī abel iustum nō mī frater occiderit. iacob fugiē-
 tē persecutus sit frater infestus. et Ioseph puer venierit venditū-
 bus fratribz. In euangēlio etiā legimus eē predictum. magis
 domesticos inimicos futuros: et qui prius copulatū sacramento
 vnaminitatis fuerint: ipsos inuicē tradituros. Nichil iterē q̄s tra-
 dat aut seuiat: cū deus tradi permittat: quos disponit coronari.
 Neq; nobis ignominia est pati a fratribz: qđ passus ē christ⁹: nec
 illis gloria est facere: quod faceret iudas. Que autē sit elatio est:
 que cōminantium tumens et inflata ac vana iactatio: illis absentū
 minari cum hic me habeant in potestate presentem. Cōuicia eorū
 quibus et se et vitam suam cotidie lacerant non timeamus fustes a
 lapides a gladios quos verbis parvitiōalibus iactitant nō perhor-
 rescim⁹. Quod in illis est: hominē sunt apud deū tales: necare tñ
 non possunt nisi eis dominus permiserit. Et cū nobis semel mori
 endum sit: illi tamē a odio a verbis a delictis suis cotidie pūunt
 Sed nō idcirco frater karissime relinquēda est nobis ecclesiastica
 a iij

disciplina aut sacerdotalis soluenda censura quoniam committis
infestamur: aut terroribus quatimur quando occurrat a scrip-
tura diuina dicens. Ille vero qui presumit et contumax est: vir
sui iactans nichil omnino proficiet: qui dilatauit tanq[ua]m inferus
animā suā. Et iterū Verba viri peccatoris ne timueritis. q[uia] gloria
eius in stercore erit et in vermes: hodie extollitur et cras nō inue-
nietur: quoniam conuersus ē in terram suam et cogitatio eius peri-
bit. Et iterū Vidi impium exaltatum et extolli super cēdros libani
et transiui et ecce non erat. et quesiui eum. et non est inuentus
locus eius. **E** Exaltatio et inflatio ē arrogans ac superba ia-
ctatio nō de cristi magisterio sed de anticristi spiritu nascitur: cui
exprobrat per prophetam dominus et dicit. Tu autem dixisti in
animo tuo in celum ascendam: super stellas dei ponam sedem meā
Sedebō in monte alto super montes altos in aquilonem: ascendā
super nubes et similis ero altissimo. Et addit dicens Tu vero ad
inferos descendes in fundamēta terre. et qui videbunt te mirabū-
tur Vnde et pacem talibus penam scriptura diuina loco alio com-
minatur et dicit. Dies enī domini sabaoth super omnem inuirsio-
nem et superbum. et super omnem elatum et exaltū. De ore itaq[ue]
et de verbis suis vnusquisq[ue] statim proditur: et vtrum cristum in
corde suo. an vero anticristum habeat: loquendo detegitur: secun-
dum q[uod] dominus in euangelio suo ait. Progenies viperarū quo-
modo potestis bona loqui cum sitis nequam. De habūdantia enī
cordis os emittit. Bonus homo de bono thesauro emittit bonum
Et nequā homo de nequā thesauro emittit nequā. Vnde et diues
ille peccator qui de lazaro in sinu abrahe posito atq[ue] in refrigerio
constituito implorat auxilium. cum in tormentis cruciatus
flamme cremantis ardoribus aduratur: inter omnes corporis p-
tes magis os eius et lingua dat penas: quia plus scilicet lingua
sua et ore peccauerit. Nam cum scriptum sit. neq[ue] maledicti regnū
dei consequentur. et iterum in euangelio suo dominus dicit: qui
dixerit fratri suo fatuer: qui dixerit racchar reus erit gehenne ig-
nis quomodo possunt censuram domini ultoris euadere: qui talia
ingerunt non solum fratribus. sed et sacerdotibus quibus honor
tantus de dei dignatione conceditur: vt quisq[ue] sacerdoti eius et
ad tempus hic iudicanti non obtemperaret statim necaretur. In
doutronomio dominus deus loquitur dicens. Et homo quicunq[ue]
fecerit superbiam vt non exaudiat sacerdotem aut iudicem qui
cunq[ue] fuerit in diebus illis morietur homo ille et omnis populus
cum audierit timebit et non agent impie etiam nunc. Item ad sa-

muellem cum a iudeis sperneretur: deus dicit. **N**on te spreuerunt
 sed me spreuerunt. Et dominus quoque in euangelio. **Q**ui audit in
 quit vos me audite: et eum qui me misit: et qui tenet vos me reijcet
 qui me tenet: et tenet eum qui me misit. Et cum postea tempore
 passionis alapam accepisset a seruo sacerdotis: tunc ei dixisset.
Sic respondes pontifici: aduersus pontificem dominus contumelio
 se nichil dixit: nec quicquam de sacerdotis honore detraxit: sed inno
 centiam suam magis asserens et ostendens. **S**i male inquit locutus
 sum: reprobra de malo. **S**i autem bene: quid me cedis. **I**tem in actibus
 apostolorum postmodum beatus paulus cum ei dictum esset: sic
 insimulas in sacerdotem dei maledicendo: quamuis domino iam
 crucifixo sacraligi et impij et crucienti illi esse cepissent nec iam quic
 quam de sacerdotali honore et autoritate retinerent: tamen ipsum quod
 uis inane nomen et umbram quandam sacerdotis cogitans pau
 lus: nesciebam fratres inquit quia pontifex est. **S**criptum est enim
Primipem populi tui non maledices. Cum hec tanta ac talia et
 multa alia exempla precedant: quibus sacerdotalis autoritas et
 potestas diuina dignatione firmatur: quales putas esse eos qui
 sacerdotum hostes: et contra ecclesiam catholicam rebelles: nec pre
 monentis domini comminatione: nec futuri iudicii ultione terte
 tur? **N**ec enim aliunde hereses oborte sunt: aut nata sunt scis
 mata: nisi inde quod sacerdoti dei non obtemperatur. **N**ec unus in
 ecclesia ad tempus sacerdos et ad tempus iudex vice christi cogitatur.
Cui si secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas uni
 uersa: nemo aduersum sacerdotum collegium quicquam moueret:
 nemo post diuinum iudicium post populi suffragium: post episcopo
 rum consensum iudicem se non iam episcopi sed dei faceret.
 nemo dissidio unitatis christi ecclesiam scinderet: nemo sibi placens
 ac tuuens seorsum nouam heresim conderet: nisi ita est aliquis sa
 crilege temeritatis ac perditie mentis: ut putet sine dei iudicio fi
 eri sacerdotem: cum dominus in euangelio suo dicat. **N**onne du
 o passeres asse ueniunt et neuter eorum cadit in terram sine pa
 tris uestri voluntate? **C**um ille nec minima fieri sine voluntate
 dei dicat: existimat aliquis summa et magna: aut non sciens aut
 non permittente deo in ecclesia dei fieri: et sacerdotes id est dis
 pensatores eius non de eius sententia ordinari? **H**oc est fidem
 non habere qua uiuimus: hoc est deo honorem non dare cuius nu
 tu et arbitrio regi et gubernari omnia scimus et credimus. **P**lane
 episcopi non de voluntate dei fiunt sed qui extra ecclesiam fiunt: sed qui

contra dispositionem et traditionem euangelij sunt. sicut ipse dominus in duodecim prophetis ponit et dicit. Sibi metipsis regem constituerunt et non per me. Et iterum. Sacrificia eorum tanquam panis luctus: omnes qui manducant ea contaminabuntur. Et per ysaiam quoque spiritus sanctus clamat et dicit. Ve vobis filij de seutores hec dicit dominus. Habuistis consilium et non per me: et facistis conuersionem et non per spiritum meum: adhaere peccata super peccata. Ceterum dico. dico enim prouocatus. dico dolens. dico compulsus. quando episcopus in locum defuncti substituitur: quando populi vniuersi suffragio in pace deligitur: quando dei auxilio in persecutione protegitur: collegis omnibus fideliter iunctus: plebi sue in episcopatu quadriennio iam probatus in quiete seruientis discipline in tempestate proscriptus: applicato et adiuncto episcopatus sui nomine: totiens ad leonem petitus in circo in amphitheatro dominice dignationis testimonio honoratus: hinc ipsis etiam diebus quibus has ad te litteras feci ob sacrificia que de edicto proposito celebrare populus iuebatur. clamore popularium ad leonem denuo postulatus in circo. cum talis frater karissime a quibusdam desperatis et perditis et extra ecclesiam constitutis impugnari videtur. apparet quis impugnet. non scilicet cristus qui sacerdotes aut constituit aut protegit. sed ille qui cristi aduersarius et ecclesie eius inimicus ob hoc ecclesie prepositum sua infestatione persequitur: ut gubernatore sublato atrocius atque violentius circa ecclesie naufragia gressetur. nec quinquam fidelem et euangelij memorem atque apostoli premonentis mandata retinentem mouere deberet frater karissime. si quidam in extremis temporibus superbi et contumaces et sacerdotum dei hostes aut de ecclesia dei recedunt aut contra ecclesiam faciunt: quando tales nunc futuros et domini et apostoli eius ante predixerint. Nec prepositum seruum deserui a quibusdam miretur aliquis. quando ipsum dominum magnalia et mirabilia summa facientem et virtutes dei patris factorum suorum testimonio comprobantem: discipuli sui reliquerunt. et tamen ille non increpuit recedentes. aut grauiter comminatus est. sed magis conuersus ad apostolos suos dixit. Nunquid et vos vultis ire? Seruans scilicet legem qua homo libertati sue relictus. et in arbitrio proprio constitutus sibi metipsum vel mortem appetit. vel salutem. Petrus tamen super quem edificata ab eodem domino fuerat ecclesia. vnus pro omnibus loquens et ecclesie vocem respondens ait. Domine ad quem ibimus verba vite eterne habes. et nos credimus et cognouimus quoniam tu es filius dei viui. Significans sci

licet et ostēdētes eos: qui a christo recesserint culpa sua perire: eccle-
 siam tamen que in christum credat et que semel id quod agnouerit
 teneat. nunquā ab eo discedere et eos esse ecclesiam qui in domo dei
 premanent. plantationem vero plantatam a deo patre non esse
 quos videmus: non frumenti stabilitate solidari: sed tanquā pale-
 as dissipantis inimici spiritu ventilari. De quibus et Johannes in
 epistola sua dicit. Ex nobis exierunt: sed non fuerunt ex nobis.
 Si enim fuissent ex nobis: mansissent utique nobiscum. Itē paulus
 monet nos cum mali de ecclesia preunt nō moueri: nec recedenti-
 bus perfidis fidem minui. Quid enim inquit? Si excederent a fide
 quidam eorum: nunquid infidelitas illorum fidem dei euacuauit?
 Absit. Est enim deus verax: omnis autem homo mendax. Quod
 ad nos attinet conscientie nostre conuenit frater carissime dare o-
 peram ne quis culpa nostra de ecclesia preat. Si autem quis ul-
 tro et crimine suo preuerit et penitentiam agere atque ad ecclesiam
 redire noluerit: nos in die iudicii inculpatis futuros qui cor suli-
 mus sanitati: illos solos in penis remansuros qui noluerint et nisi
 in nostra salubritate sanari. Nec mouere nos debent et nuntia per-
 ditorum quominus a via recta et a certa regula nō recedamus:
 quando et apostolus msteuat dicens. Si hominibus placere christi
 uis nō eē. Interest utrum quis homines pmereri an deus cupi-
 at. Si hominibus placetur dominus offenditur. Si vero illud emi-
 timur et elaboramus ut possimus deo placere et conuicia et maledic-
 ta debemus humana et temne. **Q**uod autē tibi de Fortunato
 isto pseudoepiscopo a paucis et inueteratis hereticis constituto: nō
 statim scripsi frater carissime: nō ea res erat que in noticiam tuam
 deberet festinato statim quasi magna aut metuenda perferri maxi-
 me quādo et Fortunati nomen iam satis nosse qui est unus de
 quinque presbiteris iam prae de ecclesia profugis: et sententia co-
 episcoporum nostrorum multorum et grauissimorum viro-
 rum nuper absentis qui super hac re priore anno ad te litteras fecerunt:
 item felicissimum signiferum seditionis recognoscere qui et ipse
 in eisdem coepiscoporum nostrorum factis ad te prae litteris co-
 tinetur. Qui nō tantum ab hys istis absentis: sed et abs te illic
 nuper de ecclesia pulsus est. Cum hec in noticia tua eē considerare: et
 p certo herere memorie et discipline tue scire: necessarium nō pu-
 tauī celeriter et vrgenter hereticorum tibi ineptias nūciādas. Neque
 enim ad catholice ecclesie maiestatem pariter ac dignitatem pti-
 nere debet. quid apud se hereticorum et scismaticorum molitur
 audacia. Nam et pars nouatiani maximum presbiterum nuper

ad nos a nouatiano legatum missum atq; a nostra communicatio-
ne reiectum: nunc istic pseudo episcopum sibi fecisse dicitur. **N**ec
tamen de hoc tibi scripseram quando hec omnia cōtemnātur a no-
bis: et miseris tibi proxime nomina episcoporum istic constitu-
torum: qui integri et sani in ecclesia catholica fratribus presunt.
Quod utiq; ideo de omnium nostrorum consilio tibi placuit scri-
bere: ut erroris diluendi ac perspicuēde veritatis cōpendiū fieret
ut scires tu a college vestri qbus scribere a litteras mutuo a qb?
vos accipere oportet. **S**i quis autem preter hos quos epistola nos-
tra cōpleri sum? scribere vobis auderet sciretis eum vel sacrifici-
cio vel libello esse maculatum vel vnum de hereticis peruersu n
scilicet et prophanum. **N**actus tamen occasionem famiharissimi
hominis et clerici sed et per felicianum acolitum quem cum per
seo collega nostro miseris: inter cetera que in noticiam tuam
perferenda hinc fuerant: etiam de fortunato isto tibi scripsi.
Sed dum istic **F**elicianus frater noster vel vento retardatur:
vel accipiendois alius epistolis a nobis destinetur: felicissimo ad vos
properate preuentus est. **I**ta enim scelera festinant quasi cōtra i-
nocentiam festinatione preualeant. **P**er felicianum autem sig-
nificauit tibi frater venisse karthaginem priuatum veterem here-
ticum in **L**ambesitana colonia: ante multos fere annos ob multa
et graua delicta: nonaginta episcoporum sententia condemna-
tum: at necessorum etiam nostrorum qd et vestram conscientiam
non latet fabiani et donati litteris seuerissime notatum: qui cum
causam suam apud nos in consilio quod habuimus poibus mans-
que proxime fuerunt velle se agere diceret: nec admissus esset for-
tunatum istum pseudo episcopum dignum collegio suo fecit. **V**e-
nerat etiam cum illo et felix quidam: quem ipse extra ecclesiam
in heresi pseudo episcopū olim cōstituerat. **S**ed a iouinus et Ma-
ximus comites cum probatio heretico affuerūt: obnefanda sacri-
ficia et crimina i se probata: sententia nouem collegarum nostro-
rum condemnati: et iterato quoq; a pluribus nobis anno pōre in
consilio abstenti. **C**um his autem quatuor iunctus est a repositus
futurumensis qui non tantum in persecutione ipse cecidit: sed et
maximam partē plebis sue sacrilega persuasione deiecit. **U**n quiq;
cum paucis vel sacrificatis vel male sibi consens fortunatum sibi
pseudo coepiscopum coaptauerunt: ut criminibus in vnum con-
uenientibus talis esset scilicet rector: quales illi qui reguntur.
Hinc iam et cetera mendacia frater karissime potes noscere: q
illie homines desperati a perditū ventūlauerunt: ut cum de sacrificia

tis vel hereticis amplius q̄ quicq̄ pseudo episcopi nō fuerant: qui
 carthaginem venerant: et fortunatum sibi demētie sue socum et n
 stituerant. Illi tamen quasi filij diaboli et mendatio pleni: ausi
 sunt ut scribis iactitare viginti quinq̄ episcopos affuisse: quod
 mēdacum et istie prius apud fratres nostros iactitabant: dicen
 tes viginti quinq̄ episcopos de numidia eē venturos: qui sibi epi
 scopum facerent. quo in mendacio suo postea q̄ quinq̄ solis et n
 uenitibus naufragis: et a nobis abstētis detecti sunt atq̄ confusi
 romam cum mendaciorum suorum merce nauigauerunt: quasi
 veritas post eos nauigare non posset: que mendaces linguas rei
 certe probatione conuinceret. Atq̄ hec est frater vere demētia
 non cogitare nec scire q̄ mēdacia non diu fallant: noctem tam
 diu eē quam diu illucescat dies: clarificato autem die et sole obo
 to luci tenebras et caliginem cedere: et que grassabantur per noc
 tē latrocinia cessare. Deniq̄ si nomina ab eis quereretur: non habe
 rent v̄l quos falso nominarent: tanta apud illos etiam malorum
 penuria ē: vt ad eos nec de sacrificiis nec de hereticis viginti quī
 q̄ colligi possint. Et tamē ad decipiendas aures simplicium et ab
 sētum mēdacio numerus inflatur: quasi et si verus eēt hic numerus
 aut ab hereticis ecclesia aut ab iniustis iusticia vincatur. Nec me
 oportet frater karissime paria nunc cum illis facere: et ea que com
 miserant atq̄ hucusq̄ committunt meo sermone decurrere: cui cō
 siderandum sit nobis quid proferre et scribere sacerdotēs dei opor
 teat: nec tam dolor apud nos debeat q̄ pudor loqui. et ne videat
 prouocatus maledicta potius q̄ crimina et peccata cōgere. Taceo
 itaq̄ de fraudibus ecclesie factis cōiurationes et adulteria et varia
 delictorum genera prętereo. vnum illud in quo nō mea nec hoī
 sed dei causa ē de eorum facinore non puto eē reticendum: quod a
 primo statim persecutionis die: cum recentia delinquentium facino
 ra feruerent: et sacrificijs nefandis: non tantum diaboli altaria
 sed adhuc manus ipse lapsum atq̄ ora fumarent communicare
 cum lapsis et penitentie agende intercedere non destiterunt. Cla
 mat deus. Sacrificans dñs eradicabitur nisi domino soli. Et domi
 nus in euangelio dicit. Qui me negauerit: et ego eum negabo.
 Et alio loco indignatio et ira diuina nō tacet dicens. Illis fudi
 stis libamina: et illis imposuistis sacrificia: super hec non indignabor
 dicit dominus. Et intercedunt ne rogetur deus qui indignari se
 ipse testatur. Intercedunt ne exoretur precibus et satisfationibus
 crustus: qui negantē se negare profitetur. Et Nos in ipso persecu
 tionis tēpore de hoc ipso litteras misimus nec auditi sumus: et n

filio frequenter actio non confessione tantum nostra: sed et com-
minatione decreuimus ut penitentiam fratres agerent. ut peni-
tentiam non agentibus nemo temere pacem daret. Et illi contra
deum sacrilegi contra sacerdotes dei impio furore temerarii de ec-
clesia recedentes: et contra ecclesiam parricidalia arma tollentes
elaborant ut opus suum dyaboli malicia consumant: ne vulnera
tos diuina clementia in ecclesia sua curet. miserorum penitentiam
mendaciorum suorum fraude corrumpunt: ne deo indigni satisfi-
at ne christum dominum suum qui christianus esse uel erubuit ante
vel timuit: postmodum querat: ne ad ecclesiam qui de ecclesia re-
cesserat redeat. Datur opera ne satisfactionibus et lamentationi-
bus iustis delicta redimantur. ne vulnera lacrimis abluantur.
Pax vera false pacis mendacio tollit. salutaris sine matris nouer-
ca intercedente clauditur: ne de pectore atque ore lapsorum fletus
et gemitus audiat. **Copelluntur** adhuc insuper lapsi ut liguis
atque ore quo in capitolio ante deliquerant sacerdotibus conuiuium
faciant. **Confessores** et uirgines et iustos quosque fidei laude precipu-
os atque in ecclesia gloriosos: contumeliis et maledicis uocibus pro-
sequuntur. **Quibus** quidem non tam nostrorum modestia et hu-
militas et pudor ceditur: quam illorum ipsorum spes et uita laceratur.
Nec enim qui audit sed qui facit conuiuium miser est: nec qui a
fratre uapulatur sed qui fratrem cedit in lege peccator est. **Et** cum no-
centes innocentibus iniuriam faciunt: illi patiuntur iniuriam qui
facere se credunt. Denique hinc illis percussa mens et hebes animus
et sensus alienus est. **Ira** est dei non intelligere delicta: ne sequantur
penitentia: sicut scriptum est. **Et** dedit illis deus spiritum transpu-
ctionis: ne reuertantur scilicet et curentur: et deprecationibus et sa-
tisfactionibus iustis peccata sanentur. **Paulus** apostolus in episto-
la sua ponit et dicit. **Dilectum** ueritatis non habuerunt ut salui fie-
rent: ac propterea mittet illis deus operationem erroris ut credant
mendacio. ut iudicentur omnes qui non credunt ueritati: sed sibi
placent in iniusticia. **Primus** felicitatis gradus est non delinquere.
Secundus delicta cognoscere. **Illic** currit innocentia integra et illibata
que seruet hic succedit medela que sanat. **Quod** utrumque isti offen-
so deo perdidere ut et amissa sit gratia que de baptismi sanctifi-
catione percipitur et non subueniat penitentia per quam culpa
curetur. **An** putas frater leuia esse apud deum facinora pua et mo-
dica delicta quod per illos non rogatur maiestas indignantis dei: quod
non timeatur ira et ignis et dies domini. quod imminente anticristo
exarmatur fides militantis populi dum tollitur timor et vigor

xpi **F** Viderit laici hoc quomodo curent. Sacerdotibus labor
 maior incumbit in asserenda propicianda et procuranda dei maiest
 rate. ne qd videamur in hac parte negligere quando admoneat
 dominus et dicat. Et nunc preceptum hoc ad vos est o sacerdotes
 Si non audieritis et si non posueritis in corde vestro ut deus hono
 rem nomini meo dicat dominus. imittam in vos maledictionem
 et maledicam benedictionem vestram. Honor ergo datur deo quoniam
 sic dei maiestas et celsura contempnitur ut cum indignari se ille et
 irasci sacrificiis dicat. et cum penas eternas. et supplicia perpetua
 comminetur. proponat a sacrilegis atque dicatur. ne ira cogitur
 dei. ne timeatur iudicium domini. ne pulsetur ad ecclesiam casti.
 sed sublata penitentia nec ulla exhomologesi criminis facta. despec
 tis episcopis atque calcatis pax non a veris presbiteris verbis falla
 cibus predicetur. et ne lapsi surgant aut foris positi ad ecclesiam
 redeant. communicatio non communicantibus offeratur. Quibus
 etiam non satis fuit ab euangelio recessisse. spem lapsis satisfacti
 omis et penitentiae fustulisse. fraudibus inuolutos vel adulteris com
 maculatis vel sacrificiorum funesta contagione pollutos. ne deum ro
 garent. ne in ecclesia exhomologesi criminum facerent ab omni
 sensu et fructu penitentiae remouisse. foris sibi extra ecclesiam et
 contra ecclesiam constituisse conuenticulum perditae factionis. cum
 male sibi consistorium et deum rogare ac satisfacere nolentium ceter
 ua conflueret. Post ista adhuc insuper pseudo episcopo sibi ab he
 reticis constituto nauigare audet. et ad petri cathedram atque eccle
 siam principale unde veritas sacerdotalis exorta est. a scismatis
 et per famis literas ferre. nec cogitare eos esse romanos. quorum fi
 des apostolo predicare laudata est. ad quos perfidia habere non pos
 sit accessum. Que autem causa remedii et pseudo episcopum contra
 episcopos factum nunciandi. Aut enim placet illis quod fecerunt
 et in suo scelere perseverant aut si displicet et recedunt. sciunt quo
 reuertantur. Nam cum statutum sit ab omnibus nobis et equum
 sit pariter ac iustum. ut vniuersiusque causa illic audiat ubi est
 crimen admissum. et singulis pastoribus portio gregis sit asscrip
 ta quam regat unusquisque et gubernet. rationem sui actus domi
 no redditurus. oportet utique eos quibus presumus non circumfusa
 re nec episcoporum concordiam coherentem sua subdola et fallaci te
 meritate collidere. sed agere illic causam suam ubi et accusatores
 habere et testes sui criminis possint. nisi paucis desperatis et perdi
 tis minor videatur esse autoritas episcoporum in africa constituto
 rum qui iam de illis iudicauerunt. et eorum conscientiam mul

3. *suble faldonby aud*

tis delictorum laqueis vinctam iudicij sui nuper grauitate damp-
narunt. **T**am causa eorum cognita est. iam de eis dicta sententia ē
nec censure congruit sacerdotum mobilis atq; incōstantis animi
leuitate reprehendi: cum dominus dicat. **S**it sermo vester: est est
non non. **S**i eorum qui de illis priore anno iudicauerūt numerus
cum presbiteris et diaconibus computetur. plures tūc affueūt
iudicio et cognitioni: q̄ sunt idem isti qui cum fortunato uiden-
tur nunc esse coniuncti. **S**cire enim debes frater karissime eum
postea q̄ pseudo episcopus ab hereticis factus est iā pene ab oib⁹
esse desertum. **N**āq; hī quib⁹ in preteritū prestigia obtendebantur
et dabantur verba fallacia: q̄ simul ad ecclesiam regressuri dicerē-
tur: postea q̄ viderunt illic pseudo episcopum factum frustratos et de-
ceptos se esse didicerunt: et remeant cotidie atq; ecclesiam pul-
sant. nobis tamen a quibus ratio domino reddenda est anxie p̄-
derantibus et sollicite examinantibus qui recipi et admitti ad ec-
clesiam debeant. **Q**uibusdam enim ita aut crimina sua obfistunt:
aut frēs obstinate et firmiter remittuntur: ut recipi omnino non
possint nisi cū scandalo atq; periculo plurimorū. **N**eq; enim sic pu-
tamina quedam colligenda sūt: ut q̄ integra et sana sūt vulneren-
tur. nec vtilis atq; cōsultus est pastor qui ita morbidas et contac-
tas oves gregi admiscet: ut gregem totum mali coherentis afflic-
tatione contamine. **N**on attendas numerū illorū. melior ē enī v-
nus timēs q̄ mille filij impij sicut locutus est domin⁹ p̄ prophetam
dicēs. **F**ili ne iocunderis in filiis impijs si multiplicentur tibi: cuz
nō fuerit timor dei in ipsis. **O** si posses frater karissime istic intereē
nobiscum cum prauis istic et pueris de scismate reuertuntur: vide-
res q̄s michi labor sit persuadere paciētiā fratribus nostris: ut animi
dolore sopito: recipiendis malis curandisq; consentiāt. **N**amq;
ut gaudent et letantē cum tolerabiles et min⁹ culpabiles redeunt
ita contra fremunt et reluctantur. quodens inmemorabiles et
proterui vel adulterijs vel sacrificijs contaminati: et post hoc ad
huc insuper et supbi. sic ad ecclesiam remeant: ut bona intus inge-
nia corrumpant. **V**ix plebi persuadeo immo extorqueo: ut tales
paciātur admitti. et iustior factus ē fraternitatis dolor ex eo q̄ v-
nus atq; alius obnitente plebe et contradicente. mea tamen faci-
litate suscepti. peiores extiterunt q̄ prius fuerāt. nec fidem peni-
tentie seruare potuerunt. quia nec cū vera penitencia venerant.
De istis vero quid dicā. qui nūc ad te cū felicissimo oīm criminū
reo nauigauerunt. legati a fortunato pseudo episcopo missi. tam
falsas ad te litteras afferentes. q̄ est et ipse cuius litteras ferūt

3

falsus. q̄ est eius peccatorum multiplex conscientia. q̄ execrabilis
vita. q̄ turpis. vt et si in ecclesia essent. enī tales de ecclesia debu-
issent. Demiq̄ quia conscientiam suam norunt. nec nos audent
adire. aut ad ecclesie limen accedere. sed foris per prouincias circū-
ueniendis fratribus et spoliandis pererrant. et omnibus iam sa-
tis notis. atq̄ vndiq̄ pro suis facinoribus exclusi. illuc etiā ad vos
nauigant. Neq̄ enim potest illis esse frons ad nos accendendi aut
apud nos cōsistendi. cū sint acerbissima et gūissima crimina que
eis a fratribus ingerantur. Si iudiciū nostrū volunt experiri veni-
ant. Demiq̄ si qua illis excusatio et defensio potest eē videam⁹ que
habeant satisfactiois sue sensum. quem afferant penitentie fruc-
tum. Nec ecclesia istic alicui clauditur. nec episcopus alicui dene-
gatur. Pacientia et facilitas et humanitas nostra venientibus
presto est. Opro omnes in ecclesiam regredi. Opto vniuer-
sos commilitones nostros intra cristi castra a dei patris domici-
lia cōcludi. Remitto oīa. multa dissimulo studio a voto colligē-
de fraternitatis. Etiam que in deum commissa sunt non pleno iu-
dicio religionis examino. delictis plus q̄ oportet remittendis pe-
nie ipse delinquo. Amplector prompta et plena dilectione cui pe-
nitentia reuertentes. peccatum suum satisfactione humili et sim-
plici confitentes. Si qui autem sunt qui putant se ad ecclesiam
nō precibus sed minis regredi posse. aut existimāt aditum sibi nō
lamentationibus et satisfactionibus. sed terroribus facere. p̄cer-
to habeant contra tales clausam stare ecclesiā dñi nec castra xpi
inuita et forcia et domino tuente munita minis cedere. Sacerdos
dei euāgelium tenens et xpi precepta custodiens. occidi potest.
non potest vincī. Suggestit et subministrat nobis exempla virtu-
tis ac fidei zacharias antistes domini. qui cum terreri minis et la-
pitatione non posset. in templo dei occisus est. clamans et identē-
dem dicens. qđ nos quoq̄ contra hereticos clamamus a dicimus
Nec dicit dominus. Dereliquistis vias domini et domin⁹ derelin-
quet vos. Neq̄ enim quia pauci temerari a improbi celestes a sa-
lutares vias domini derelinquunt. et sancta non agentes a sani-
cto spiritu deseruntur. ideo a nos diuine traditionis immemores
esse debemus. aut maiora esse furentium scelera q̄ sacerdotum iu-
dicia censeamus. Aut plus existimemus ad impugnandum posse
humana conamina. quā ad protegendum preualet diuina tute-
la. An ad hoc frater karissime deponenda est ecclesie catholice dig-
nitas et plebis intus posite fidelis atq̄ incorrupta maiestas. a sa-
cerdotali quoq̄ autoritas a potestas. vt iudicac velle se dicāt de ec-

clerie preposito extra ecclesiam constituti. **De cristiano heretici.**
De sano sauen. **De integro vulnerati.** **De stante lapsi.** **De u. dice**
rei. **De sacerdote sacrilegi.** Quid superest. qm vt ecclesia capitolii
o cedat. et recedentibus sacerdotibus. ac domini altare remouen
entibus i cleri nostri sacru venerandūq; congestum. simulchra at
q; pcola cum aris suis transeant. et nouatio declamandi adu
sum nos atq; increpandi largior ac plenior materia prestat. si
michi qui sacrificauerunt et cristum publice negauerunt. nō tan
tum rogari. et sine acta penitētia admitti. sed adhuc insuper cepe
runt terrois sui potestate dominari. **Si pacē postulant.** arma de
ponāt. **Si satisfaciūt** quid minatur. **Aut si cōminantē** sciant. quia
a sacerdotibus dei non timētur. **Neq; enī** anticristus cui venie
reperit introibit ecclesiam. quia minatur. **Aut armis eius et vio**
lentie ceditur. q̄ resistentes pempturi se esse profiteatur. **Armāt**
nos heretici. dum nos putant sua cōminatione terreti. nec i pa
ce nos deiciunt. sed magis erigunt atq; accendunt. dum ipsa pa
cem persecutione peiorem fratribus faciunt. **Et optamus** quidem
ne quod loquuntur furore. impleant crimine. ne qui verbis pfi
dis a crudelibus peccant. factis quoq; delinquant. **Oramus** ac de
precamur deum quem prouocare illi a exacerbare nō desinūt vt
eorū corda mitescant. vt furore deposito ad sanitatem mentis rede
ant. vt peccatores a delictorū tenebris penitētie lumē agnoscat
et magis petant suū pro sepreces atq; orationes antistitis. q̄ ip
si fundant sanguinē sacerdotis. **Si autem** in suo furore pmaserit
atq; in istis infions ac minis suis pccidatibus crudeliter pseuera
uerit. nullus dei sacerdos sic infirmus et sic iacens et abiectus sit
imbecillitate humane mediocritatis inualidus. qui non a ntra ho
stes a impugnatores dei diuinitus erigatur. cuius non humilitas
et infirmitas vigore et robore domini ptegentis animetur. **Nos**
tra nichil inter est aut a quo aut quando perimamur mortis a
sanguinis premium de domino recepturi. **Illorum** flenda et la
mentanda cōsilio est. quos sic diabolus excecatur vt eterna gehēne
supplicia non cogitantes. anticristi iam propinquantis aduentū
conentur imitari. **Et qnq; sciam** frater karissime pro mutua dile
ctione quam debemus. et exhibemus inuicem nobis. florentissi
mo illic clero presidēti et sanctissime atq; aplissime plebi legere te
semper litteras nostras. tamen nunc admoneo et peto vt quod
alias sponte atque honorifice facis. etiam petente me facias. **vt**
hac epistola mea lecta. si quod illi contagium venenati sermo
nis et pestiferi seminationis irrepleat. id omne de fratrum

acribus et pectoribus exuatur. et honorum integra ac sincera di-
 lectio ab omnibus hereticæ detractionis sordibus repurgetur. De-
 clinent autem de cetero fortiter et euitent dilectissimi fratres nri
 verba et colloquia eorum quorum sermo vt cancer seipit. Sicut
 apostolus ait. Corruptunt ingemia bona confabulationes pessie
 Et iterum Vereticum hominem post vnā correctionem euicta sci-
 ens quia peruersus est huiusmodi et peccat et est a semetipso dāp-
 natus. Et per salomonem spiritus sanctus loquitur. Peruer-
 sus inquit in ore suo portat perditionem. et in labijs suis igne co-
 dit. Item denuo monet dicens. Sepi aures tuas spims. et noli
 audire linguarū neq̃. Et iterum. Malus obaudit lingue inimicorū.
 iustus autem non intendit labijs mendacibus. Quāq̃ sciam illie
 fraternitatem nostram. vestra scilicet prouidentia munitam. sed
 et sua vigilantia satis cautam. nec capi hereticorum venenis pos-
 se nec decipi. tantūq̃ apud illos preualere et magisteria et pre-
 cepta diuina. quantum illis in deum timor est. tamen ex habūdā-
 tia vel sollicitudo nostra vel caritas scribē ad vos ista persuasit.
 vt nulla cum talibus commercia copulentur. nulla cum malis co-
 muniā vel colloquia misceantur. simulq̃ ab eis tam separati q̃sūt
 illi de ecclesia p̃s̃gi. quia scriptum est. Si autem et ecclesiarū co-
 temserit. sic tibi tanq̃ ethnicus et publicanus. Et beatus apos-
 tolus. non monet tantum sed iubet. a talibus vt recedatur. Pre-
 cipimus inquit vobis in nomine domini nostri ihesu xpī. vt recē-
 datis ab omnibus fratribus ambulātibz inordinatē. et nō secū-
 dum traditionem quā acceperunt a nobis. Nulla societas fidei et
 perfidie potest esse. Qui cum cristo non est. sed aduersarius cristi
 est. qui vnitati et paci eius inimicus est. nobiscū non potest cohe-
 rere. Si cum precibus et satisfactionibus remiunt. audiantur.
 Si maledicta et minas ingerunt. respuantur. Opto te frater s̃
 per bene valere.

Felici presbitero et lēo op̃acōno dē marziale et basilide. q̃ iusti et
 immaculati tota plebe presente debeant i sacerdotes eligi ad sa-
 crificia cristi immolanda. et q̃ boni malis cōmunicantes sunt eo-
 rum peccatis participes. atq̃ q̃ nunq̃ in ecclesia dei iusti deficiēt.

Epistola quarta.

b n

O Iprianus. Cécilius. Primus. Policarpus. Nicomedes
Lucanus. Succellus. Sedatus. Fortunatus. Ianuarius
Secundinus. Pomponius. Honoratus. Victor. Aureli
us. Saccus. Petrus alius Ianuarius. Saturninus. Ali
us Aurelius. Venacius. Quiricus. Rogacianus. Tenax. Felix. Fau
stus. Quintus. Alius Saturninus. Lucus. Vincens. Liborius. Gemi
nius. Marcellus. Iambus. Aolephus. Victorius. et Paulus. Fe
licia presbitero. et plebibus consistens ad legionem asturice. Item
lelio dyacono et plebi emerite consistens fratribus in domo
salutem. Cum in unum convenissemus legimus litteras vestras fratres
dilectissimi. quas ad nos per felicem et sabinum episcopos nostros pro
fidei vestre integritate et pro timore dei sanctis. significantes basi
lidem. et maculam libellis ydolatrie commaculatos. et nefandorum
facinorum conscientia victos. episcopatum gerere et sacerdoti
um dei administrare non oportere. Et desiderastis rescribi ad hoc
vobis. et iustam pariter ac necessariam sollicitudinem vestram vel
solatio vel auxilio nostre sententiae sublevari. Sed enim desiderio
huius vestro non tam nostra consilia quam divina precepta respon
dent. quibus iam pridem mandatur voce celesti et dei lege pre
scribitur quos et quales oporteat deservire altari. et sacrificia di
vina celebrare. In exodo namque ad moysen deus loquitur et mo
net dicens. Sacerdotes qui accedunt ad dominum deum sancti
ficentur. ne forte derelinquat illos dominus. Et iterum. Et cum
accedunt ministrare ad altare sancti non adducunt in se delictum
ne moriantur. Item in leuitico precepit dominus et dicit. Vo
mo in quo fuerit macula et vitium non accedet offerre dona deo
Que cum predicta mandata manifesta sint nobis preceptis divi
nis necesse est obsequia nostra deserviant. nec personam in eius
modi accipi. aut aliud cuiquam largiri potest humana indulgentia
ubi intercedit et legem tribuit divina prescriptio. Neque enim im
memores esse debemus. quod ad iudeos per ysaiam prophetam
locutus est dominus. increpans et indignans. quod contemptis
divinis preceptis. humanas doctrinas sequerentur. Popu
lus iste inquit labijs suis honorificat me. cor vero eorum lon
ge separatum est a me. Sine causa autem volunt me mandata
et doctrinas hominum docentes. Quod idem dominus in euange
lio repetit. et dicit. Reiciatis mandata dei. ut traditionem vestram
statuatis. Que ante oculos habentes. et solliciti ac religiose obse
rantes in ordinationibus sacerdotum non nisi immaculatos et integros
antistites eligere debemus. qui digne et sancte sacrificia deo offerentes au

diri in precibus possint quas faciunt pro plebis dominice incolu-
mitate cum scriptum sit. **D**eus peccatorem non audit. sed si quis
deum coluerit. et voluntatem eius fecerit illum audit. **P**ropter
quod plena diligentia et exploratione sincera oportet eos ad sacer-
dotium dei eligi. quos a deo constet audiri. **N**ec sibi plebs bla-
diatur. quasi immunis a contagione esse delicti possit. cum sacer-
dote peccatore communicans. et ad iniustum atque illicitum pre-
positi sui episcopatum consensum suum commodans. quando
per osee prophetam comminetur et dicat censura diuina.
Sacrificia eorum tanquam panis luctus. omnes qui manducant
ea contaminabuntur. **D**ocens scilicet et ostendens omnes om-
nino ad peccatum constringi. quique fuerint propham et iniusti
sacerdotis sacrificio contaminati. **Q**uod idem in numeris ma-
nifestari inuenimus quando chore et dathan et abylon contra a-
aron sacerdotem. sacrificandi sibi licentiam vindicauerunt.
Illuc quoque per moysen precepit dominus ut ab eis plus separa-
tur. ne facinorosis coniunctus. eodem facinore et ipse perstringatur.
Separamini inquit a tabernaculis hominum istorum durissimorum.
et nolite tangere ab omnibus que sunt eis. ne simul pereatis in
peccato eorum. **P**ropter quod plebs obsequens preceptis domini
eis et deum metuens. a peccatore preposito separare se debet. nec
se ad sacrilegi sacerdotis sacrificia miscere. quando ipsa maxime
habeat potestatem. vel eligendi dignos sacerdotes vel indignos
recusandi. **Q**uod et ipsum videmus diuina autoritate descendere.
ut sacerdos plebe presente sub omnium oculis deligatur. et dignus at-
que idoneus publico iudicio ac testimonio comprobetur. sicut in nu-
meris moysi precepit dominus dicens. **A**pprehende aaron fra-
trem tuum et eleazarum filium eius. et imponens eos in montem
coram omni synagoga. exue aaron stolam eius et moue eleazarum
filium eius. et aaron appositus moriatur illic. **C**oram omni sy-
nagoga iubet deus constitui sacerdotem. id est instruit et ostē-
dit ordinationes sacerdotales non nisi sub populi assistentis con-
scientia fieri oportere. ut plebe presente vel detegantur malorum
crimina. vel bonorum merita predicentur. et sit ordinatio ius-
ta et legitima. que omnium suffragio et iudicio fuerit examina-
ta. **Q**uod postea secundum diuina magisteria obseruatur in
actibus apostolorum quando de ordinando in locum iude episco-
pi petrus ad plebem loquitur. **S**urrexit inquit petrus in medi-
o discipulorum. fuit autem turba in uno. **N**ec hoc in episcoporum
tantum et sacerdotum. sed in diaconorum ordinationibus ob-
b in

seruasse apostolos animaduertimus. De quo et ipso in actibus a
postolorum scriptum est. Et conuocauerunt inquit illi duodecim
totam plebem discipulorum. et dixerunt eis. Quod vniq; idcirco
tam diligenter et caute conuocata plebe tota gerebatur. ne quis
ad altaris ministerium. vel ad sacerdotalem locum indignus ob
reperet. Ordinari enim nonnunq; indignos non scdm dei volun
tatem. sed scdm humanam presumptionem. et hec deo displicere
que non veniant ex legitima et iusta ordinatione deus ipse ma
nifestat. per osee prophetam dicens **S**ibimetipsis regem constitu
erunt. et non per me. Propter quod diligenter de diuina traditi
one. et apostolica obseruatione seruanduz est et tenendum. quod
apud nos quoq; et fere per prouincias vniuersas tenetur. vt ad
ordinationes rite celebrandas ad eam plebez cui prepositus ordi
natur. episcopi eiusdem prouincie proximi quiq; conueniant. et
episcopus deligatur plebe presente. que singulorum vitam plenis
sime nouit. et vniuscuiusq; actuz de eius conuersatione perspexit.
Quod et apud nos factum videmus in sabini college nostri ordi
natione. vt de vniuerse fraternitatis suffragio et de episcoporu
qui in presentiam conuenerant. qui de eo ad vos litteras fecerat
iudicio. episcopatus ei deferretur. et manus ei in locum basilidis
imponeretur. **CC** **N**eq; scindere ordinationem iure per
fectam potest. q; basilides post crimina sua detecta. et consci
entiam etiam propria confessione nudatam. romam pergens
stephanum collegam nostrum longe positum et geste rei ac ve
ritatis ignarum fefellit. vt exambiret repom se iniuste in epi
scopatum de quo fuerat iuste depositus. Hoc eo pertinet. vt
basilidis non tam abolita sint. qm cumalata delicta vt ad su
periora peccata eius etiam fallacie et circumuentionis crimen ac
cesserit. **N**eq; enim tam culpandus est ille cui negligenter ob
reptum est qm hic execrandus qui fraudulententer obrepfit. Ob
reperere autem si hominibus basilides potuit. deo non potest. cu
scriptum sit. **D**eus non iridetur. **S**ed nec marciali potest pro
fuisse fallacia. quo minus ipse quoq; delictis grauius inuolutus
crimine episcopatu tenere non debeat. quando et apostolus mo
neat et dicat episcopum oportet esse sine crimine quasi dei dispē
satozem. **Q**uapropter sicut scripsistis fratres karissimi. et vt fe
lix et sabinus college nostri asseuerant. vtq; ali? felix de cesarau
gusta fidei cultor ac defensor veritatis litteris suis significat. basi
lides et marcialis nefando ydolatrie libello contaminati sint. **B**a
silides insuper adhuc preter libelli macula cu infirmitate decubaret.

in deum blasphemauerit. et se blasphemasse confessus sit. et episcopatum pro conscientie sue vulnere sponte deponens ad agenda penitentiam conuersus sit. deum deprecans et satis gratulans si sibi vel laico communicare contingeret. **M**artialis quoque preter gentium turpia et lutulenta conuiuia in collegio diu frequentata. et filios in eodem collegio exterarum gentium more apud prophana sepulchra depositos. et alienigenis cōsepultos. actis publice habitis apud procuratorem ducenarium obtemperasse pro latrice. et cristum negasse contestatus sit. **C**umque alia multa sint et grauius delicta quibus basilides et marcialis implicati tenentur frustra tales episcopatum sibi usurpare conantur. cuius manifestum sit eiusmodi homines nec ecclesie cristi posse preesse nec deo sacrificia offerre debere. maxime cum iam pridem nobiscum et cum omnibus omnino episcopis in toto mundo constitutis. etiam cornelius collega noster. sacerdos pacificus et iustus et martirio quoque dignatione domini honoratus. decreuit huiusmodi homines. ad penitentiam quidem agenda posse admitti. ab ordinatione autem cleri atque sacerdotali honore prohiberi. **N**ec moueat vos fratres dilectissimi. si apud quosdam in nouissimis temporibus aut lubrica fides nutat. aut dei timor apud irreligiosos vacillat. aut pacifica concordia non perseverat. **P**renuntiata sunt hec futura in seculi fine. et domini vocem atque apostolorum contestatione predictum est. deficiente iam mundo atque appropinquante anticristo bona quoque deficere. mala vero ac aduersa proficere. **N**on sic tamen quatenus nouissimis temporibus in ecclesia dei aut euangelicus vigor cecidit. aut cristiane virtutis ac fidei robur elanguit. ut non supersit porcio sacerdotum que minime ad has rerum ruinas. et fidei naufragia succumbat. sed fortis et stabilis honor diuine maiestatis et sacerdotalem dignitatem plena timoris obseruatione tueatur. **N**emimus et tenemus. succumbentibus licet et cedentibus ceteris mathathiam legem dei vindicasse fortiter. **U**eliam iudeis deficientibus. atque a religione diuina recedentibus stetisse et certasse sublimiter. **D**anielem nec solitudine regionis alienae. nec persecutionis assidue infestatione deterritum frequenter ac fortiter gloriose dedisse martiria. **T**res item pueros nec armis nec minis fractos. contra ignes babilonios fideliter obstinisse. et victorem regem in ipsa sua captiuitate vicisse. **V**iderit vel preuicatorum numerus vel proditorum qui nunc in ecclesia contra ecclesiam surgere et fidem pariter ac veritatem labefacta re ceperunt. **P**ermanet apud plurimos sincera mens et religio

integra. et non nisi domino et deo suo anima deuota. nec casti-
tiam fidem aliena perfidia deprimit ad ruinam. sed magis exaltat
et exaltat ad gloriam. secundum quod beatus apostolus hortat
et dicit. **Q**uid enim si exciderunt a fide quidam eorum? Nunquid
infidelitas illorum fidei dei euacuauit? Absit. Est enim deus verax
omnis autem homo mendax. Si autem omnis homo mendax est
et solus deus verax est. quid aliud serui et maxime sacerdotes dei
facere debemus. nisi ut humanos errores et mendacia relinqua-
et precepta dominica custodientes in dei veritate maneamus?

E Quare et si aliqui de collegis nostris existerint fratres
dilectissimi qui deificam disciplinam negligendam putant. et cum
basilio et marciali temere communicant. conturbare fidem no-
stram res ista non debet. cum spiritus sanctus in psalmis talibus
comminetur dicens. Tu autem odisti disciplinam. et proiecasti ser-
mones meos post te. Si videbas firem simul curabas cum eo. et
cum adulteris portionem tuam ponebas. Confortes et participes
ostendit eos alienorum delictorum fieri. qui fuerint delinquenti-
bus copulati. Sed et hoc idem paulus apostolus scribit dicens.
Suffragatores. detractores. deo abhorrentes. iniuriosi. superbi. iac-
tantes sui. adinuertentes malorum. qui cum iusticiam dei cogno-
uissent. non intellexerunt. quoniam qui talia agunt. morte sunt
digni. non tantum qui faciunt ea. sed et qui consentiunt eis qui
hec agunt. quoniam qui talia inquit agunt morte sunt digni. Ma-
nifestat et comprobatur morte dignos esse et ad penam venire non
tantum illos qui mala faciunt. sed etiam eos qui talia agentibus
consentiunt. Qui dum malis et peccatoribus. et penitentiam non a-
gentibus illicita communicatione miscetur. nocentium contacti-
bus polluuntur. et dum iunguntur in culpa. sic nec in pena separa-
tur. Propter quod integritatis et fidei vestre religiosae sollicitu-
dinem fratres dilectissimi et laudamus pariter et probamus. et
quantum possumus adhortamur litteris nostris. ne vos cum ppha-
nis et maculatis sacerdotibus communicatione sacrilega misceratis
sed integram et sinceram fidei vestre firmitatem religioso timore
seruetis. Opto vos fratres karissimi semper bene valere.

Ad rogationum presbiterum de disciplina seruanda. et qd non sufficiat
bona inchoasse nisi laudabili fine terminetur

Epistola quinta. A

Prius. Rogatiano presbitero et ceteris cōfessori
 bus fratribus. Salutem. Et iam pridem vobis fratres
 karissimi ac fortissimi litteras miserā. quibus fidei et virtutis
 vestre vobis exultantibus cōgratularer. et nūc nō aliud
 in primis vox nr̄a complectit̄. quā ut leto animo frequenter ac sē
 per gloriam vestri nominis predicemus. Quid enim vel maius in
 votis meis potest esse vel melius. quā cum video cōfessionis vestre
 honore illuminatum gregem xp̄i. Nam cū gaudere in hoc ōnes fra
 tres oporteat. tamen in gaudio cōmuni maior est episcopi portio
 Ecclesie enim gloria. prepositi gloria est. Quantum dolemus ex illis
 quos potest is inimica prostravit. tantum letamur ex vobis quos
 dyabolus superare non potuit. Votamus autem per communem
 fidem. per pectoris nostri veram circa vos et simplicem caritatem
 ut qui aduersarium prima hac congressione vidistis. gloriam vestram
 fortis et perseverante virtute teneatis. Adhuc in seculo sumus.
 adhuc in aere constituti. de vita nostra cotidie dimicamus. et
 danda opera est ut post hęc iñtia ad incrementa quoque veniamus.
 et consummetur in vobis quod iam rudimentis felicitatibus esse cepistis.
 Parum est adipisci aliquid potuisse. plus est quod adeptum
 est posse servare. Sicut et fides ipsa et natiuitas salutaris non ac
 cepta. sed custodita vivificat. nec statim consecutio sed consumma
 tio hominem deo servat. Dominus hoc magisterio suo docuit
 dicens. Ecce sanus factus es. iam noli peccare ne quid tibi dete
 rius cōtingat. Puta illū hoc a cōfessori suo dicere. Ecce confessor
 factus es iam noli peccare. ne tibi aliquid deterius cōtingat. Sa
 lomō demig et saul et ceteri multi q̄dā in vñs domini ambula
 verunt. datam sibi gratiam tenere potuerunt. recedente ab hñs
 disciplina dominica. recessit et gratia. Perseverandum nobis est
 in arcto et angusto itinere laudis et glorie. et cum quies et humi
 litas et bonorum morum tranquillitas. cristianis omnibus cōgru
 at. secundum domini vocem. qui neminem alium respiciat nisi hūi
 lem et quietum et tremementem sermones suos. tamē magis hoc ob
 servare. et implere confessores oportet. qui exēplū facti estis cete
 ris fratribus ad quorū mores omnium vita debeat prouocari. Nā si
 cut iudei a deo alienati sunt propter quos nomen dei blasphemā
 in gentibus. ita contra deo cari sunt per quorū disciplinā nomen
 domini laudabili testimonio p̄dicat̄. Sicut scriptū ē. dñō p̄mo
 nēte et dicente. luceat lumē vestrū corā hominib⁹. ut videant opera
 vestra bona. et clarificent patrem vestrum qui est in celis Et pau
 lus apostolus dicit. Luceate sicut luminaria in mūdo. Et petrus si

militer hortatur. Sicut hospites inquit et peregrini abstinete vos a carnalibus desideriis que militant aduersus animam. conuersationem habentes inter gentes bonam. ut dum detrectant de uobis quasi de malignis bona opera uestra aspicientes magnificent dominum. Quod quidem maxima pars uestrum cum meo gaudio curat. et confessionis ipsius honore melior facta tranquillis et bonis moribus gloriam suam custodit et seruat. Sed quosdam audio inficere numerum uestrum. et laudem precipui nominis praua sua conuersatione destruere. quos etiam uos ipsi utpote amatores et conseruatores laudis uestre. obiurgare et comprimere et emendare debetis. Cum quanto enim nominis uestri pudore delinquitur quando alius aliquis temulentus et lasciuens demoratur. alius in eam patriam unde extorris factus est regreditur. ut deprehensus non iam quasi christianus. sed quasi nocens pereat.

Cum inflari aliquos et timere audio. cum scriptum sit. Noli altum sapere. sed time. Si enim dominus naturalibus ramis non pepercit. ne forte nec tibi parcat. Dominus noster sicut ouis ad victimam ductus est. et sicut agnus coram te nate se sine uoce. sic non aperuit os suum. Non sum inquit contra meum neque contradico. Dorsum meum posui ad flagella. et maxillas meas ad palmas. Faciem autem meam non auerti a seditate sputorum. Et quisque per ipsum nunc atque in ipso uiuens extolle re se audet et superbiat. immemor est factorum que ille gessit. et mandatorum que nobis uel per se uel per apostolos suos tradidit. Quod si non est maior domino suo seruus. qui dominum sequitur humiles et quieti et taciturni uestigia eius imitentur. Quanto quisque inferior fuerit. sublimior erit. dicente domino. Qui minimus fuerat in uobis. hic erit magnus. Quid deinde illud. quod ex euerandum uobis debet uideri. quod cum summo animi nostri gemitu et dolore cognouimus. non desse qui dei templa. et postea in se sionem sanctificata et illustrata membra. turpi et infami et nebulati suo maculent. cubilia cum feminis promiscua iungentes. qui et si stuprum conscientie eorum desit. hoc ipsum grande cramen est. quod illorum scandalo in aliorum ruinas exempla nascantur. Contentiones quoque et emulationes inter uos uellas esse oportet. cum pax suam nobis dimiserit dominus et scriptum sit. Diliges proximum tuum tanquam te. Si autem mordetis et inuisatis inuicem. uidete ne consumamini ab inuicem. Conuiujs etiam et maledicijs queso uos abstinete. quia neque maledicia regnum dei consequentur. et lingua que christum confessa est in columinis et pura cum suo honore seruanda est. Nam qui pacifica et

bona et iusta scdm xpi pceptum loquitur. xpm a tidie cōfiteatur. **S**eculo renūciaueramus cū baptisati sum⁹. sed nūc vte renūciaamus seculo. quādo tēptati et probati a deo. nostra omnia reliquētes dominū secuti sum⁹. et fide ac timore ei⁹ stam⁹ a viuim⁹. **C**orroboremus nos exhortationib⁹ et mutuis. et magis ac magis pficiamus in dño. vt cū p sua misericordia pacē fecerit. quā se facturū repromittit noui et pene mutati ad ecclesiā reuertamur. et excipiant nos siue fratres nostri siue gentiles circa omnia correctos siue in melius refoz natos. et qui admirati fuerāt in virtutib⁹ gloriā nūc adimicentur in morib⁹ disciplinam. **O**pto te frater karissimē sepe bene valere.

Ad magnū qd nemo extra vnitatem ecclesie potest saluari. et qd ab hereticis baptisati veraciter baptisati non sint. cui tamē vltimē ptiāle catholica ecclesia aduersatur.

Epistola sexta. A

Opprianus Magno filio salutem Pro tua religiosa diligentia consulisti mediocritatem nrām fili kme an inter ceteros hereticos eos quoq; q a nouatiano veniāt p⁹ pphanū eius lauachū baptisati et facti fiant i ecclesia catholica legitimo et vero et vnicō ecclesie baptismo oporteat De qua re qntū fidei nostre capacitas et scripturarū diuināū sctitas et veritas suggerit dicim⁹ omnes hereticos omīno a scismaticos nihil habē potestatis ac iuris **P**ropter hoc nouatianus nec debet nec potest excipi quo min⁹ ipse quoq; cōtra ecclesiā cōsistēs et cōtra pacē ac dilectionē xpi faciēs int aduersarios et antixpōs cōputetur **N**eq; enim dñs noster ihesus xps cum in euangelio suo testaretur aduersarios suos esse eos qui secum non essent. et secum non colligentes gregez suū spargent. aliquam hereticorum speciem designauit. sed omnes omni no qui secum non essent aduersarios suos ostendit dicens. **Q**ui non est mecum aduersum me est. **E**t qui non mecum colligit spargit. **I**tem beatus iohannes apostolus nec ipse vllam h̄resiq; aut scisma discreuit. aut aliquos sparsim sepaes posuit. sed vniuersos q de ecclesia exissent. qui contra ecclesiam facerēt antixpōs ap

pellauit dicens. Audistis inquit quia anticristus venit. nunc autem
anticristi multi facti sunt. Vnde cognoscimus quia nouissima hora
est. Ex nobis exierunt. sed non fuerunt ex nobis. Si enim fuissent
ex nobis. mansissent usque nobiscum. Vnde apparet aduersarios xpi
anticristos omnes esse. quos constat a caritate atque ab unitate eccle-
sie catholice recessisse. Adhuc quoque dominus in euangelio suo
ponit et dicit. Si vero ecclesiam contempserit. sit tibi tanquam
ethnicus et publicanus. Si autem qui ecclesiam contemnunt
ethnici et publicani habent. multo magis utique rebelles et hostes
falsa altaria et illicita sacerdotia et sacrificia sacrilega et no-
mina adulterata fingentes. inter ethnicos necesse est computari
tur. quando minora peccantes et tantum ecclesie contemptores
ethnici et publicani sententia domini iudicentur. Quod autem ecclesia
una sit declarat in cantico canticorum spiritus sanctus ex persona
cristi dicens. Una est columba mea. perfecta mea. uia est matris
sue. electa est genitrici sue. De qua item denuo dicit. Ortus conclu-
sus. soror mea sponsa. fons signatus puteus aque uiue. Si autem
ortus conclusus est sponsa cristi. que est ecclesia. patere res clau-
sa alienis et prophanis non potest. Et si fons signatus est neque
bibere inde neque consignari potest. cui foris posito. ad fontem ac-
cessus non est. Puteus quoque aque uiue si unus est idem. qui
intus est uiuificari et sanctificari potest. foris positus ex illa aqua
non potest. ex qua solis eis qui intus sunt usus omnis et potus co-
cessus est. Quod et petrus ostendens unam ecclesiam esse. et solos
eos qui in ecclesia. sint baptisari posse. posuit et dixit. In archa
noe pauci id est octo anime hominum salue facte sunt per aquam
quod et vos similiter saluos faciet baptisma. probans et contestans
unam archam noe typum fuisse unius ecclesie. Si potuit tunc in
illo expiati et purificati mundi baptismo saluus per aquam fieri
qui in archa noe non fuit. potest et nunc uiuificari per baptisma qui
in ecclesia non est. cui soli baptisma concessum est. Sed et paulus
apostolus hoc idem adhuc apertius et clarius manifestans. ad ephes-
ios scribit et dicit. Christus dilexit ecclesiam. et seipsum tradi-
dit pro ea. ut eam sanctificaret. purgans eam lauacro aque.
Quod si una est ecclesia que a christo diligitur. et lauacro eius
sola purgatur. quomodo qui in ecclesia non est. aut diligi a christo
aut abluui et purgari lauacro eius potest? Propter quod cum
sola ecclesia habeat aquam vitalem et baptisandi atque ablucendi
hominis potestatem. qui dicit apud nouatianum baptisari ac sanctificari
aliqui posse. prius ostendat et doceat nouatianum in ecclesia esse. aut

ecclesie presidere. Ecclesia enim una est. que una et intus esse
 et foris non potest. Si enim apud nouatianum est. apud corneli-
 um non fuit. Si vero apud cornelium fuit. qui episcopo fabiano le-
 gitima ordinatione successit. et quem propter sacerdotij honorez.
 martirio quoque dominus glorificauit. nouatianus in ecclesia non
 est. nec episcopus computari potest. qui euangelica et apostoli-
 ca traditione contempta nemini succedens. a seipso ordinatus est.
Habere namque aut tenere ecclesiam nullo modo potest. qui ordi-
 natus in ecclesia non est. Foris enim non esse ecclesiam nec sim-
 di aduersum se. aut diuidi posse. sed inseparabilis atque indiuidue
 domus unitatem tenere. manifestat scripture diuine fides. cui de
 sacramento pasche et agni. qui agnus crustum designabat scriptum
 est. In domo una comedetur. non eietis de domo carnem foras.
Quod item circa raab: que ipsa quoque typum portabat ecclesie ex-
 pressum videmus cum mandatur et dicitur Patrem tuum et ma-
 trem tuam et fratres tuos. et totam domum patris tui colliges
 ad teipsam in domum tuam. et omnis qui exierit ostium domus
 tue foras reus sibi erit. Quo sacramento declaratur in una domum
 solam id est in ecclesiam victuros. et ab interitu mundi euasuros
 colligi oportere. **C** Quisq; autem de collectis exierit id est si quisq; in
 ecclesia gratia consecutus recesserit et ab ecclesia exierit reum sibi
 futurum. id est ipsum sibi quod pereat imputaturum. Quod apostolus
 paulus explanat docens et precipiens hereticum vitandum esse et
 peruersum et peccatorem et a semetipso dampnatum. **H**ic enim reus
 sibi erit qui non ab episcopo eietus sed sponte de ecclesia profugus
 et heretica presumptione a semetipso dampnatus est. Et ideo do-
 minus infumans nobis unitatem de diuina auctoritate remittentem po-
 nit et dicit. **V**nu sumus ego et pater. Ad quam unitatem redigens ec-
 clesiam suam de nouo dicit. Et erunt unus grex et unus pastor. **S**i
 autem grex unus est quomodo potest gregi annumerari quod in numero gregis
 non est? Aut pastor haberi quomodo potest. qui manente vero pastore et
 in ecclesia dei ordinatione succedanea presidente nemini succedens
 et a seipso incipiens alienus fit et profanus omne pacis ac diuine
 unitatis inimicus. non habitans in domo dei. id est in ecclesia dei in qua
 non nisi concordantes atque unanimiter habitant loquente in psalmis spi-
 ritui sancto et dicente. **D**eus qui habitare facit unanimes in domo.
 Denique unanimiter christianam firmam sibi atque inseparabili cari-
 tate conexam etiam ipsa dominica sacrificia declarant. Nam quando do-
 minus corpus suum panem vocat de multorum gratiarum aduna-
 tione coactum. populum neminem quem portabat moicam adunatum.

Et quādo sanguinē suū vñū appellat. de botris atq; acinis plimis
expressum. atq; in vñum coactum. gregem item nostrum signifi-
cat commixtione aduuate multitudinis copulatum. **S**i nouatia-
nus huic panī dominico adunatus est. si cristi populo et ipse com-
mixtus est poterit videri et vñici ecclesiastici baptīsmi habere grā
posse. si eum constiterit ecclesie vñitatem tenere. **D**enique quā
fit inseparabile vñitatis sacramentum. et quam sine spe sint. et
perditionem sibi maximam de indignatione dei acquirant. qui scis-
ma faciunt. et relicto episcopo alium sibi foris pseudo episcopum
constituunt. declarat in libris regnorum scriptura diuina. vbi a
tribu iuda et benyamī decem tribus scisse sunt. et relicto rege al-
terum substituerunt. **E**t indignatus est inquit dominus ī omne
semen israhel et dimouit eos. et dedit eos in direptionē donec abi-
ceret eos a facie sua. quia dissipatus ē israhel a domo dauid. et cō-
stituerunt sibi regē iheroboam filiū nabath. **I**ndignatum esse do-
minū dicit. et eos in perditionē dedisse. quod ab vñitate dissipari
esset. atq; adulterū sibi regem constituissent. et tanta indignatio
domini extitit aduersus illos qui scisma fecerant. ut etiam cum ho-
mo dei ad iheroboam missus esset. qui ei peccata sua exprobraret.
atq; vñitionem futuram predicaret. panem quoq; apud illos edere
et aquam bibere vetaretur. **Q**uod cum non custodisset et cōtra
præceptū dei pransisset. statim diuine censure maiestate percussus
est. ut inde regrediens impetu ac morfu leonis in itinere necaretur.
Et audeat quisq; dicere aquam baptīsmi saluare. gratiam cele-
stem communē cū scismaticis esse posse. cū quibus nec terrestris
cibus. nec secularis potus debet esse cōmunis. **S**ancit adhuc in euā-
gelio dominus. et maiorem intelligentie lucem manifestat. qd idem
qui se tunc a tribu iuda et benyamī sciderant. et iherosolimis dere-
lictis samariam secesserant. inter profanos et gentiles computa-
rentur. **N**ā cum primū discipulos suos ī ministeriū salutis mittet
mandauit et dixit. **I**n viam nationū ne ieritis. et in ciuitatem sa-
maritanorum ne introieritis. **A**d iudeos primū mittens. gentiles
adhuc preteriri iubet. addendo autē. et ciuitatē samaritanorum
debere omitti vbi erant scisnatici. ostendit scismaticos gentilibus
adequari. **Q**uod si aliquis illud opponit vt dicat eandem nouatia-
num legem tenere. quā catholica ecclesia teneat. eodem symbolo
quo et nos baptīzare. eundem nosse deum patrem. eundem filium
xpī. eundē spiritū sanctum. at ppter hoc vsurpare eum potesta-
tem baptīzandi posse. qd videatur in interrogatione baptīsmi a no-
bis non discrepare. sciat quisque et hoc opponendum putet. pri-
mum non esse vñam nobis et scismaticis symboli legem. neque

eandem interrogacionem. Nam cum dicunt. **C**redis remissio-
nem peccatorum et vitam eternam per sanctam ecclesiam. men-
tiuntur in interrogacione. quando non habeant ecclesiam. Tunc
deinde voce sua ipsi confitentur remissionem peccatorum non dari
nisi per sanctam ecclesiam. quam non habentes ostendunt remit-
ti illis peccata non posse. Quod vero eundem quem et nos deum
patrem. eundem filium cristum. eundem spiritum sanctum nos
se dicuntur. nec hoc adiuuare tales potest. Nam et chore et dathā
et abirō cum sacerdote aaron et moyse eundem deum nouerant
pari lege et religione viuentes. vnum et verum deum qui colēdus
atq; inuocandus fuerat inuocabant. Tamen quia loci sui ministeri-
um transgressi contra aaron sacerdotem. qui sacerdotium legis
mum dignatione dei atq; ordinatione per ceperat. sacrificandi licen-
tiam vendicarūt. diuinitus percussi. penas statim pro illicitis cona-
tibus penderunt. nec potuerunt rata esse. et proficere sacrificia. in
religiose et illicite contra ius diuine dispositionis oblata. Thuri-
bula quoq; ipsa in quibus incensum illicite fuerat oblatum. ne in
usu de cetero essent sacerdotibus. sed potius indignationis et ultio-
nis diuine memoriā corrigendis posteris exhiberent. iussu domini
collata atq; igne purgata in lammas ductiles producunt. et affi-
guntur altari secundū qd loquitur scriptura diuina. **M**emoriale i-
quit filijs israel. vt non accedat quisq; alienigena. qui non est ex
semine aaron imponere incensum ante dominum. vt non sit sicut
chore. Et tamen illi scisma non fecerant. nec foras egressi contra
dei sacerdotes impudenter atq; hostiliter rebellauerant. Quod
nunc ecclesiam scindentes et contra pacem atq; vnitatem cristi re-
belles cathedram sibi constituere. et primum assumere et baptisā-
di atq; offerendi licentiam vindicare conantur. quomodo perfice-
re que agūt. aut impetrare aliquid illicitis conatibus de deo possūt
qui contra deum quod eis non licet moluntur. Quare qui noua-
tiano siue ceteris eiusmodi scismaticis patrocinant. frustra contē-
dunt baptisari et sanctificari illic aliquē salutari baptismo posse. v-
bi constat baptisatē baptisādi licentiam nō habere. **E**t atq; vt ma-
gis itelligi posset cōtra eiusmodi licentiā et audaciā que sit censura
diuina nouerit i tali facinore non solum duces et autores. sed et
participes penis destinari. nisi se a cōmuniōe malorū separauerūt. p-
cipiente dño et dicente. **S**eparamini a tabernaculo hominum istorū durissi-
morū. et nolite tāgē ab oībus que sunt eis. ne simul pereatis i pec-
cato eorū. Et qd cōminatus per moyse dominus fuerat impleuit. vt
qsq; a chore se et dathan et abirō nō separasset. reus statim pro i

pia cōmunionē p̄solueret. Quo exemplo ostenditur et probatur
obnoxios omnes. et culpe et pene futuros. q̄ scismaticis contra p̄
positos a sacerdotibus irreligiosa temeritate se misuerūt. Sicut etiā
p̄ ozeē p̄phetā sp̄s sanct⁹ cōtestat⁹ et dicit. Sacrificia eorū tanquā
p̄is luct⁹ omnes qui manducāt ea cōtraminabunt. docēs scilicet
et ostendens omnes omnino cum autoribus supplicio coniungi
qui fuerint eorum peccato communicati. Que ergo apud eos
merita esse circa deū possunt. quib⁹ supplicia diuinitus irrogātur.
Aut quomodo tales iustificare a sanctificare baptisatos possūt
qui hostes sacerdotum aliena et illicita. et nullo sibi iure concessa
p̄supare conantur. Quos tamen ipsos nō miramur pro sua pra
uitate contendere. assera. ut necesse ē singuli quicq̄ faciūt. nec
volunt victi facile succūbere. q̄uis sciant id quod faciunt nō licē.
Illud mirandum est. p̄mo in dignandum potius et dolendum
cristianos anticristis assistere. et preuarcatores fidē atq̄ p̄posito
res ecclesie. mitus ipsam ecclesiam contra ecclesiam stare. Qui
qm̄ pertinaces alias et indociles. vel hoc tamen confitentur q̄
om̄nes siue heretici siue scismatici non habeant spiritum sanctū
et ideo baptisare quidem possunt. dare autem spiritum sanctum
nō possunt. In hoc ipso a nobis tenent. ut ostendam⁹ nec bapti
sare omnino eos posse qui non habeant spiritum sanctum. Nam
cum in baptismo vnicuiq̄ peccata sua remittantur. probat et de
clarat i euangelio suo domin⁹ per eos solos peccata posse dimitti
qui habeāt spiritū sanctū. Post resurrectionē enim discipulos
suos mittens. loquitur ad eos et dicit. Sicut misit me pater. et
ego mitto vos. Hoc cū dixisset insufflauit. et ait illis. Accipite
spiritum sanctū. Si cui⁹ remiseritis peccata. remittent⁹ illi. et si
cuius tenueritis. tenebuntur. Quo in loco ostendit eū solū posse
baptisare. et remissionē peccatorū dare. qui habeat spiritū sanctū.
Deniq̄ ipsum dominū nostrū ih̄sum cristū baptisatur⁹ iohannes
accepit ante spiritum sanctum. cum adhuc esset in utero matris
constitutus. ut certum esset atq̄ manifestum baptisare non posse
nisi eos qui habeāt spiritū sanctū. Itaq̄ qui heretici siue scisma
tici patrocinantur. respondeant nobis. an habeāt spiritum sanc
tum. an non habeant. Si habent. cur illic baptisatis. quando ad
nos veniunt manus imponitur ad accipiendum spiritum sanctū
quādo iam utiq̄ illic acceptus sit. ubi si fuit dari potuit. Si autē
foris cūcti heretici a scismatici nō habēt spiritū sanctū a ideo apud
nos manus imponitur. ut hic accipiat. quod illic nec esse nec dari
potest. manifestū est. nec remissionē peccatorū dari per eos quos

constat spiritum sanctum non habere. Et ideo secundum diuinam dispositionem. atq; euangelicam veritatem. vt peccatorum remissionē cōseq̃ a sanctificati ac tēpla dei fieri possint ecclesie baptismo baptisandi sūt oēs omnino. qui ab aduersarijs a āticristis ad xpi ecclesiā veniunt.

Ad epictetū a plebem assuritanorū de fortunatianū q̃ sacerdotes castum abnegantes. non debent se rursū ad offerenda sacrificia casti ingere. quod si tamen presumpserint a catholicis debent vitari.

Epistola septima. A

Prianius. Epicteto fratri et plebi assuras cōsistentibus salutem. Grauius et dolenter motus sum fratres karissimi. q̃ cognouerim fortunatianum quondā apud vos episcopum post grauē lapsum ruine sue. pro itegro nūc agere velle. et episcopatum sibi vindicare cepisse. Quē res contristauit me. p̃mo propter ipsum qui miser vel diaboli tenebris in totū exectatus vel quorūdā sacrilega p̃suatione deceptus cū debeat satisfacere. et ad dñm exorandum diebus ac noctib⁹ lacrimis a orationibus a p̃ciis incubere. audet sibi adhuc sacerdoti⁹ qd̃ prodidit vindicare. q̃si p̃ aras dyaboli accedere ad altare dei fas sit. Aut nō maiorem in se iram et indignationem dñi i die iudicij prouocet. qui cū virtutis et fidei dux fratribus esse nō potuerit. p̃hodie et audacie et temeritatis magister existat. Et qui nō docuit fratres in p̃lio fortiter stare. doceat eos qui victi et p̃strati sūt nec rogatē. cū dñs dicat. Illis fudistis libamina. et illis imposuistis sacrificia. Sup̃ hec nō indignabor. dicit dñs. Et alio loco. Sacrificas dñs eradicabit. nisi dño soli. Itē dominus denno loq̃tur et dicit. Adorauerūt eos quos fecerunt digiti eorum. et curuatus ē hō et humiliatus est vir. et non laxabo illis. In apocalipsi quoq; legimus iram domini cōminantis et dicentis. Si quis adorat bestiam et imaginem eius accipiens notā in fronte sua. et in manu. bibet et ipse de vino ire dei. mixto in poculo ire eius et p̃mietur igne et sulphure sub oculis sanctorum angelorum. et sub oculis agni. et fumus de tormentis eorum in secula seculorum ascendet. nec habebunt requiem die et nocte. qui adorauerunt bestiam et imaginē eius. Cum ergo hec tormenta. hec supplicia i die iudicij domi

huc comminetur hys qui dyabolo obtemperant. ydolis sacrificant
quomodo putat agere posse pro dei sacerdote. q̄ obtemperauit
et seruiuit dyaboli sacerdotib⁹? Aut quomodo putat manū suā
transferrī posse ad dei sacrificiū et precem domini. que captiua fue-
rit sacrilegio et crimini. quādo in scripturis diuinis deus ad sacri-
ficiū prohibeat accedere sacerdotes etiam in leuiori crimine con-
stitutos. et in leuitico dicat homo i quo fuerit uiciū et macula non
accedat offerre dona deo? Itē i exodo. Et sacerdotes q̄ accedunt
ad dñm deū sanctificēt. ne forte derelinquat eos dñs. Et iterum
Et qui accedunt ministrare ad altare sancti. non adducunt in se
delictum ne moriantur Qui ergo grauia in se delicta adduxerūt
id est qui ydolis sacrificando sacrilega sacrificia fecerunt. sacer-
dotiū dei sibi uindicare non possunt. nec ullā i aspectu ei⁹ precē
pro fratrib⁹ facere. quando in euangelio scriptū sit. De⁹ pecca-
torem nō audit: sed si quis deū coluerit et uoluntatē ei⁹ fecerit illū
audit. Quāuis sic quorūdam pectora tenebrarum ingruentium
profunda caligo cecauerit: ut de preceptis salubribus nichil lucis
admittat sed semel a recto limite veri itineris auersi per preceptis
et abruptū criminū suorum nocte atq; errore rapiantur. Nec mi-
rum si consilia nostra aut domini precepta nūc abnuunt qui do-
minum negauerūt. Stipes et oblationes et lucra desiderāt: q̄b⁹
insatiabiles incubabant: et cenis atq; epulis etiam nunc inhiant
quarum crapulā nup supstitem indies cruditate ructabāt nūc
manifestissime cōprobantes nec ante se religioni sed ventri potius
et questui profana cupiditate seruisse. unde et ipsam uenisse p̄spi-
cū et credimus de dei exploratione censuram: ne apud altare
consistere et contrectare ulterius pseuerarent pudorem iēsti: fidē
p̄fidi religionem profam: diuina terrem: sancta sacrilegi. Quod
ne tales ad altaris impiamenta et cōtagia fratrum denuo redeāt
omnib⁹ virib⁹ excubandū et oī vigore nitendū: ut q̄ntū possum⁹
ab hac eos sui sceleris audacia retundamus: ne adhuc agere pro
sacerdote conentur. qui ad mortis extrema deiecti ultra lapsos
laycos tunc maioris pondere proruerūt. Si uero apud insanos
furoz insanabilis pseuerauerit. et recedente spū sancto que ceperit
cētas in sua nocte pmanferit. cōsiliū nobis erit singulos frēs
ab eorum fallacia separare. et ne quis in laqueos erroris icurrat ab
eorū contagione secernere. quomā nec oblatio sanctificari illic
possit. ubi spirit⁹ sanctus nō sit nec cuiq; dominus p ei⁹ oblatio-
nes et preces proferat qui dominū ipse violauit. Quod si fortunati
anus aut imemor criminis sui p dyaboli cecitatē aut mīster et seru⁹

dyaboli factus ad decipiendam fraternitatem in hoc suo furore p
manferat. vos quantum potestis elaborate et in hac caligine dy
boli seuientis fratrum mentes ab errore reuocate. ne aliene demē
tie facile consentiant ne se desperatori in delictis participes faciāt
sed teneāt itegre salutis sue tenorē et integritatis obuate a se et cu
stodite perpetuum vigorem. Lapsi vero magnitudinem delicti sui
cognoscentes a deprecando domino non recedant. nec ecclesiam
catholicam que vna et sola est a dño constituta derelinquant. sed
satisfactionibus immorantes et domini misericordiam deprecantes
ad ecclesiam pulsent. ut recipi illuc possint ubi fuerunt et ad cristū
redeant a quo recesserunt. Nec audiāt eos qui se falsa et mortali se
ductione decipiunt cum scriptū sit. Nemo vos decipiat in ambig
bis. propterea enim venit ira dei sup filios contumacie nolite ergo eē
participes eorū. Ergo contumaces et deū nō timentes et ab ecclesia
in totum recedentes nemo comitetur. Quod si quis impaciens fue
rit ad deprecandum dominū qui offensus est. et nobis obtēpera
re noluerit. sed desperatos et p̄ditos secutus fuerit sibi imputabit
cū iudicii dies venient. Quomodo enī deprecari i die illo dñz poterit
qui et ante hoc cristū et nūc quoq; ecclesiā xpī negauit. et episco
pis sanis et integris et viuētibz nō obtemperās. comitē se et p
ticipē morientibz prebuit. Opto vos fratres carissimi ac desideran
tissimi semper bene valere.

De quinque presbiteris malis et peruersis. qui lapsis nimis facile re
nam tribuendo multos conabantur subvertere.

Epistola octaua.

A

Optatus Plebi vniuersę salutē. Quāq; fratres ca
rissimi briti9 fidelissim9 atq; integerrimus p̄biter itē
rogacianus et numidicus p̄biteri cōfessores et gloria
diuine dignationis illustres. sed et diaconi boni viri et ecclesiasti
ce administrationis p oīa obsequia deuoti. cū ceteris ministris ple
nam vobis presentie sue diligentiam prebeant et exhortationibus
assiduīs singulos corroborare. sed et lapsorum mentes consilijs sa
lubribus regere et reformare nō desinant. tamē ego quātū possū
admonēo. et quomodo possū visito vos litteris meis. Litteris iq̄
fratres carissimi. hoc enim quorūdam presbiterorū malignitas et
p̄dicia p̄fecit. ne ad vos añ diē pasche venire licuissz dū iuratiōis

sue memores et antiqua illa contra episcopatum meum: immo contra
suffragium vestrum et dei iudicium venena retinentes mistaurant
veterem contra nos impugnationem suam. et sacrilegas machina-
tiones insidiosis solitis denuo renouant. Et quidem de dei providentia
nobis hoc nec volentibus nec optantibus immo et ignoscentibus et
tacentibus penas quas meruerant penderunt. ut a nobis non
eieci ultro se eicerent: ipsi in se pro conscientia sua sententiam darent
secundum vestra divina suffragia coniurati et scelerati de ecclesia
sponte se pellerent. Nunc apparet felicissimi factio unde remisset
quibus radicibus staret: et quibus viribus huiusmodi fomenta olim quibusdam
confessoribus et hortamenta tribuebant: ne concordarent cum
episcopo suo ne ecclesiasticam disciplinam cum fide et quiete
iuxta precepta dominica continerent: ne confessionis sue gloriam
in: corrupta et immaculata conversatione seruant. At ne parum
fuisse corrupisse quorundam confessum mentes: et sacerdotum
dei portionem rupte fraternitatis armare voluisse: nunc se ad lap-
sorum perniciem venenata sua deceptione verterunt: ut egros et
saucios ad capienda fortia consilia per calamitatem ruine sue mi-
nus prodoneos et minus solidos a medela vulneris sui auocent: et
intermissis precibus et orationibus quibus dominus longa et continua sa-
tisfactione placandus est: ad exitiosam temeritatem meditationis captio-
se pacis inuitent. Sed oro vos fratres vigilate contra insidias
dyaboli. et pro vestra salute solliciti contra mortiferam fallaciam diligenter
excubate. Persecutio est hec alia atque alia temptatio. Et quoniam
isti presbyteri nichil aliud sunt quam quique priores illi. quidem dicto nup-
magistratibus fuerant copulati: ut fidem nostram obruerent: et
gracilia fratrum corda ad letales laqueos peruicacem veritatis
auerterent. Eadem nunc ratio eadem rursus eversio per quinque
presbyteros felicissimo copulatos ad ruinam salutis inducitur: ut
non rogetur dominus. nec qui negavit christum eundem christum
quem negauerat deprecetur. Post culpam criminis tollatur et
penitentia. nec per episcopos et sacerdotes domino satisfiat: relictis
domini sacerdotibus contra euangelicam disciplinam noua traditio
sacrilege institutionis exurgat. Cumque semel placuerit tamen nobis
quod confessoribus et clericis vrbicis. item vniuersis episcopis vel in
nostra provincia vel trans mare constitutis. ut nichil immouetur cir-
ca lapsorum causam nisi omnes in unum conueniremus et collatis
consiliis cum disciplina pariter et misericordia temperatam sententiam
figeremus: contra hoc consilium nostrum rebelletur. omnis sacer-
dotalis auctoritas et potestas factionis conspirationibus destruat.

Quas nūc penas patior fratres carissimi q̄ ipse ad vos ip̄sētia
 eum venire nō possū. ipse singulos aggredi. ipse vos secūdum dñm
 et euāgelij eius magisterium cohortari. Nō fuisse cerat exhibū iam
 biennio. a a vultibz atq; ab oculis vestris lugubris sepatior dolor
 lugis a gemit⁹ q̄ me solū sine vobis cōtinua lamētatione discruat.
 at. lacrimē diebus ac noctibz pfluētes. q̄ sacerdoti quē tanto a
 more a ardore fecistis necdū vos salutare et necdū cōplexibz vel
 tris inherere cōtingat. Accessit hīnc tabescenti anio nostro dolor
 maior q̄ i tāta sollicitudinē ac necessitate excurrere ad vos ipse nō
 possum. dum per minas et per insidias perfidorum cauemus ne ad
 uenētibz nobis tumultus illic maior oriatur. et cum paci a trā
 quillitati episcopus prouidere in omnibus debeat ipse materiam
 seditiōis deo isse et persecutionem denuo exacerbasse videatur.
 Hīnc tamē fratres dilectissimi hīnc admonēo parit et cōsulo. ne
 perniciosis vobz temē credatis. ne fallacibz verbis dñfū facile cō
 modetis. ne pro luce tenebras. p die noctē. p cibo famē. pro potu
 sitim. venenū pro remedio. mortē p salute sumatis. Nec etas vos
 eorū nec auctoritas fallat. qui ad duorū presbiterorū veterē nequi
 nam trāducentes sicut illi fūsanā pudicā corrūpere et violare conati
 sunt. sic et hī adulterinis doctrinis ecclesie pudiciam corrūpere
 et veritate n euangelicam violare conantur. Clamat et dicit do
 minus. Nolite audire sermones pseudo pphetarum. quoniam vi
 siones cordis eorum frustrantur eos. Loquūtur. sed nō ab ore do
 minim. Dicūt eis q̄ abiciūt verbū domini. pax erit vobis. Pax nūc
 offerūt. qui ipsi nō habent pacem. In ecclesia lapsos r. ducere et
 reuocare promittunt. qui de ecclesia recesserūt. Deus vn⁹ ē a cui
 stus vnus et vna ecclesia. et cathedra vna super petra. domini vo
 ce fūdata. Aliud altare cōstitui aut sacerdotiū nouū fieri p̄ter
 vnū altare et vnū sacerdotiū nō potest. Quisq; alibi collegit
 spargit. Adulteriū est. impiū est a sacrilegū est quodcūq; humano
 furore instituit. vt dispositio diuina violetur. Procul ab huiusmo
 di hominū cōtagione discedite. et sermones eorū veluti cācer a pe
 stē fugiēdo vitate. premonēte dño a dicente. Ceci sūt duces cecorū.
 Cecus autē cecū dūcēs simul infouēā cadent. Intēdūt precibz ve
 stris. q̄s nobiscū diebz ac noctibz dño fūditis vt eū iusta satisfacti
 one placeatis. Intēdūt lacrimis vestris. quibz cōmissi delicti cri
 mē abluitis. Intēdunt paci. quā vere et fideliter de dñi misericor
 dia postulatis. Nec sciunt scriptum esse. Et propheta ille aut sōp
 niū sōpmiās ille q̄ locut⁹ ē vt errare te faceret a dño deo tuo in fi
 ciēt. Nemo vos fratres errare a domini via faciat. Nō vos cristia
 c i

nos ab euāgelio rasti rapiat. Nemo filios ecclesie de ecclesia tol-
lat. Pereant sibi soli. qui perire voluerunt. Extra ecclesiaz soli re-
maneant. qui de ecclesia recesserunt. Soli euz episcopis non sint
qui cōtra episcopos rebellauerunt. Coniurationis sue penas soli sube-
ant q̄ oli scdm dei iudicia sētētiā iuratiōis et malignitatis sue sibi
ipse meruerūt. Monet nos dominus in euāgelio suo dicens. Reici-
tis mandatū dei ut traditiones vestram statuatis. Qui mandatū
dei reiciūt et traditionem suam statuere cōnātur fortiter a vobis
et firmiter respuātur. Sufficiat lapsus ruina sua. Nemo volentes
surgere sua circūuentione precipitet. Nemo iacentes p̄ quibus
nos rogamus ut dei manu et brachio subleuentur p̄sternat gra-
uius et dep̄mat. Nemo semianimes ut salutem suā p̄stinā recipi-
ant dep̄cates ab omni spe salutis auertat. Nemo nutatibus lap-
sus sui caligine omne itinēris salutis lumē exstinguat. Instruit
apostolus dicens. Si q̄s aliter docet et nō acquiescit sanis v̄bis
dñi nostri ihesu cristi et doctrine eius stupore elatus. discēdit ab
huiusmodi. Et iterū dicit ip̄e. Nemo vos decipiat iam bz v̄bis. p̄p-
terea em̄ v̄it ira dei sup filios cōtumacie. Nolite ergo eē p̄cipies
eorū. nō ē q̄ decepti iam bz v̄bis p̄uitatis eorū incipiat esse p̄cipi-
pes. Discēdit a talibus queso vos. et acq̄e scite p̄ filios n̄ris. q̄ p̄ vo-
bis cōtinuē dñi p̄ces fīdīm? q̄ vos ad ecclesiā reuocat p̄
dñi clemētiā cupim? q̄ de deo pacē plenissimā p̄sum. mat̄r tūm et
filij eius oramus. Cū precibus atq; orationibus nostris vestras
q̄ oratiōes et p̄ces iungite. cū fletib; nostris vestras lacrimas
copulate. Vitate lupos qui ouēs a pastore secerūt. Vitate lin-
guā diaboli venenatā. qui ab initio mūdi fallax semp. et mendax
mentitur ut fallat. blādit ut noceat. bona promittit ut malum ē-
buat. vitā pollicetur ut perimat. Lucent nūc q̄ verba eius. et ve-
nera manifesta sunt. Pacem pollicetur. ne perueniri possit ad pa-
cem. Salutem p̄mittit. ne cui p̄mittit veniat ad salutem. Ecclesi-
am sp̄oat. qñ id agat ut q̄ illi credit in totum ab ecclesia pereat.
Nūc curandū est fratres dilectissimi. ut q̄ statis fortiter pseuerē-
tis. et stabilitate v̄ram gloriosā quā in p̄secutione tenuistis p̄pe-
tua firmitate seruetis. Et si circumuemente aduersario lapsi estis
in secunda hac temptatione spei et paci vestre fideliter cōsultatis. a
ut vobis dominus ignoscat a sacerdotibus domini non receda-
tis. cū scriptū sit. Et homo q̄cūq; fecerit i supbiā ut non exaudiat
sacerdotē aut iudicē q̄cūq; fuerit i diebus illis. morietur homo il-
le. P̄secutiōis istius nouissima hec est temptacō. q̄ et ip̄a cito dñō
protegente transibit. ut representet vobis post pasche diem cum

collegis meis: quibus pñtib⁹ secūdu arbitriū quoq; restitui et dñm
nostrū cōmune cōsiliū sicut semel placuit ea que agēda sūt dispo
nē parit et limare poterim⁹. Si q̄s aut penitētiā agere et d. o. sat̄
facere detrectās ad felicissimū et satellitū eius partes concesserit.
et se heretice factōi cōiūxerit. sciat se postea ad ecclesiā redire et
cū episcopis et plebe cristi cōmunicare nō posse. Opto vob fratres
carissimī sp̄ bñ valē et circa dñm misericordiā exorādaz cōtinuis no
biscū precib⁹ insistere.

Ad clericum et plebem firmis consistentes de victore qui moritur⁹
contra decreta episcoporum faustinum presbiterū tutorem nomi
navit. et q̄ clerici nō de temporalib⁹ rebus sed circa diuina debent
esse solliciti.

Ep̄la nona.

Prius presbiteris et dyacomib⁹ et plebi firmis cōsil
tētib⁹ salutē. Grauit cōmoti sum⁹ ego et college mei
qui presētes aderāt et cōpresbiteri nostri q̄ nob assiste
bāt fratres carissimī. cū cognouissem⁹ q̄ geminū vi
torē frat̄ noster de seculo excedēs geminū faustinū presbiterū tu
torē testamēto suo nominauerit. cū iā pridē i cōsilio episcopoz
statutū sit. ne quis de clericis et dei ministris tutore vel curatore
testamēto suo constituat. quando singuli diuino sacerdotio hono
rati et in clericatū ministerio cōstituti non nisi altari et sacrificijs
deseruire et precib⁹ atq; orationib⁹ vacare debeant. Scriptū ē enī
Nemo militās deo obligat se molestis secularib⁹. vt possit placē
ei cui se pbauit. Quod cū de omnib⁹ dictū sit. quātomagis molest
is et laqueis secularib⁹ obligari nō debēt. qui diuinis reb⁹ et spi
ritualib⁹ occupati ab ecclesia recedere. et ad terrenos et seculares
actus vacare nō possūt. Cuius ordinationis et religionis formā le
uite p̄us in lege tenuerūt. vt cū trā diuiderēt et possessiones par
tirētur vñdecim t̄b⁹. leuitica tribus que templo et altari et minist
terijs diuinis vacabat. nihil de illa diuisionis portione perciperet
sed alijs terram colētibus illa tantū deum coleret et ad victū atq;
alimētū suum ab vñdecim tribub⁹ de fructib⁹ q̄ nascebāt decimas
reciperet. Quod totum fiebat de auctoritate et dispositiōe diuina
vt qui operationib⁹ diuinis insistebāt in nulla re auocaretur nec
cogitare aut agere secularia cogerētur. Que nūc ratio et forma
in clero tenetur: vt qui in ecclesia dñm ad ordinationē clericālē pro
mouentur in nullo ab administratione diuina auocentur ne mole
stis et negocijs secularib⁹ alligētur sed i honore sportulanū fratru

tanq̃ decimas ex fructibus accipiētes ab altari et sacrificijs nō
recedant sed die ac nocte celestibus rebus et spiritalib⁹ seruiant
Quod episcopi et antecessores nri religiose cōsiderantes et salubriter
puidētes cōsueverunt ne quis frater excedens ad tutelam vlt curā
clericū nominaret: ac si quis hoc fecisset nō offerretur p eo nec sa-
crificiū p dormitiōne ei⁹ celebraret. Neq; em̃ ad altare dei mere-
re nominari in sacerdotū prece q̃ ab altari sacerdotes et ministros
voluit auocare. Et ideo victor cū cōtrā formā nuper i osilio a sacer-
dotib⁹ datā geminū faustinū p̃sbyterū ausus sit tutorem cōstitue-
re. nō est quo p dormitiōne eius apud vos fiat oblatio. aut depre-
catio aliqua noīe ei⁹ in ecclesia frequētē. vt sacerdotū decretū re-
ligiose et necessarie factū seruetur a vobis. simul et ceteris fatri-
b⁹ detur exēplū: ne q̃s sacerdotes et ministros dei altari ei⁹ et ec-
clesie vacantes ad seculares molestias deuocet. **O**bservari em̃ de ce-
tero poterit. ne vltra hoc fiat circa psonā clericū: si qd nūc factū
est fuerit vindicatū. Opto vos fratres karissimi sepe bñ valere

Ad euagriū de hystione i sue artis dectore pseuerate i positio-
ne multo. Vñ scribit cū eiusmodi nō eē cōmunicā dū. nisi forte pe-
de ab huiusmodi ifami cōtagione reuocant. **Epistola decia A**

Ospan⁹ euagriū fratri salutē Pro dilectiōe tua et vere-
cundia mutua cōsulēdū me existimasti frater karissime
q̃o michi videat de hystione quodā. q̃ apud vos cōstitu-
t⁹ i eiusdē adhuc artis sue dectore pseuerat. et magi-
ster et doctor nō erudiendū s; p̃dēdū puerorū id qd male didi-
cit ceteris q̃ insinuat. an talis debeat cōmunicā nobiscū. **Q**uod puto
ego nec maiestati diuine nec euāgelice discipline cōgruere. vt pu-
dor et honor ecclesie tā turpi et ifami cōtagione fideat. **N**ā cū in le-
ge phibēant viri iouē muliebrē vestē et maledicti eiusmodi iudi-
cetur: quāto maioris ecraminis nō tm muliebria ioumēta accipe:
sed et gest⁹ quoq; tūpēs et molles et mliebres magisterio ipudi-
ce artis exprime. **N**ec excuset se quisq; si a theatro ipse cessauerit
cum tm hoc ceteros doceat. **N**on potest em̃ videri cessasse q̃ vicari-
os substituit. et qui pro se vno plures succedācos suggerit cō-
tra institutiōnem dei erudiens et docēs quēadmodū mascul⁹ fiā-
gatur in feminam. et sexus arte mutetur. et diabolū diuīnū plas-
ma maculātū per corruptū atq; enervatū corporis delicta placeatur.
Quod si penuriā talis et necessitatem paupertatis obtendit. potest
inter ceteros qui alimtis ecclesie sustinētur hui⁹ quoq; necessitas

adiuuari si tamen contentus sit frugalioribus et innocentibus cibis
 Nec putet salario se esse redimendum ut a peccatis cesset: quando hoc
 non nobis sed sibi prestat. Ceterum quantum vult idem querat. qualis quisque
 est qui de conuiuio abrahe ysaac et iacob homines rapit. et male ac
 perniciose in seculo sagiatos ad eterne famis ac sitis supplicia deu
 cit. Et ideo quantum potes eum a prauitate et de deo ad viam innocentie
 atque ad spem vite sue reuoca: ut sit contentus ecclesie sumptibus
 paratioribus quidem sed salutaribus. Quod si illic ecclesia non suf
 ficit ut laborantibus prestant alimenta. poterit se ad nos transfe
 re. et hic quod sibi ad victum atque vestitum necessarium fuerit ac
 cipere. nec alios extra ecclesiam mortalia docere. sed ipse salutari
 a in ecclesia discere. Opto te frater karissime semper bene valere.

Ad pomponium de virginibus que postquam semel statum continentie firmi
 ter tenere decreuerint detecte sunt cum masculis eodem tecto habitas
 se et in eodem lecto dormisse.

Epistola undecima.

Cyprianus. cecilius. victor. sedulius. tertullus cum presbi
 teris qui presbiteres aderant Pomponio fratri salutem. Legi
 mus litteras tuas frater karissime quas per pacomium fra
 trem nostrum misisti postulas et desideras. ut tibi rescribere
 me. quid nobis de his virginibus videatur. que cum semel statum suum continen
 ter et firmiter tenere decreuerint detecte sint postea in eodem lecto pa
 riter masculis: ex quibus unum dyaconum esse dicis. Plane e
 aldem que se cum viris dormisse confesse sunt. asseuerare non deest se inte
 gras esse. Circa quam rem quoniam consilium nostrum desiderasti: scias nos
 ab euangelicis et apostolicis traditionibus non recedere: quo minus
 fratribus et sororibus nostris constant et fortiter consulatur: et per om
 nes utilitatis et salutis vias ecclesiastica disciplina seruetur: cum
 dominus loquatur et dicat. Et dabo vobis pastores secundum cor me
 um: et pascunt vos pascentes cum disciplina. Et iterum cum scriptum
 sit. Disciplina qui abiit: infelix est. Et in psalmo quoque spiritus
 sanctus admonet et instruat dicens. Continete disciplinam ne forte ira
 scatur dominus et pereatis a via recta. cum exarserit cito ira eius super vos
 Primo igitur in loco frater karissime et prepositis et plebi nihil ali
 ud elaborandum est quam ut qui deum timeant cum omni obseruatione discipline
 diuina precepta teneant: nec paciamur errare fratres nostros. et per
 arbitrio et fructu suo viuere: sed ad vitam singulis fideliter consulere:
 nec pati virgines cum masculis habitare non dico simul dormire
 sed nec simul viuere quando et sexus infirmus et etas adhuc lubrica

c in

per omnia frenari a nobis et regi debeat: ne diabolo insi-
dianti et seuire cupienti ad nocendum detur occasio. qm̄
et apostolus dicat. Nolite locum dare diabolo. Liberanda
est vigilanter de periculosus locis nauis. ne iter scopulos
et saxa frangatur. Exuenda est velociter de incendio sar-
cina. priusq̄ flammis superuenientibus et crementur. Ne
mo diu tutus est periculo proximus. nec euadere diabo-
lum dei seruus poterit. qui se diaboli laqueis implicauit.
Intercedendum est cito talibus ut separentur dum ad
huc separari innocentes possunt. quia diu di postmodū
nostra intercessionē non poterunt postea qm̄ cōscientia q̄
uissima coheserunt. **B** Deniq̄ qm̄ graues m̄-
torum cūmas hinc fieri videmus. et per huiusmodi illicitas
et periculosas coniunctiones etrumpi plurimas v-
gines cum summo animi nostri dolore conspiciamus. Qd̄
si se ex fide casto dicauerunt: pudice et caste sine vlla fa-
bula perseuerent: ita fortes et stabiles premium virgini-
tatis expectent. Si autē perseuerare nolunt vel non pos-
sunt: melius est ut nubant q̄ in ignem delictis suis cadāt.
Certe nullus fratribus aut sororibus scandalū faciāt. cū
scriptum sit. **S**i quis scandalizat fratrem non manduca-
bit carnem in seculum ne fratrem scandalizet. Nec ali-
qua putet se posse hac excusatione defendi: q̄ et inspic-
i et probari possit an virgo sit. cum et manus obstetricū
et oculi sepe fallantur. Et si in corrupta inuenta fuerit v-
go ex ea parte sui quā mulier potest esse: potuerit tamē
ex alia corporis parte peccasse que corrumpi potest et ta-
men inspicere non potest. Certe ipse concubitus ipse con-
plexus ipsa confabulatio et inosculatio et coniacentiū
duorum turpis et feda dormitio. quantum dedecoris et cri-
minis confitetur. Si superueniens maritus sponsam suā
iacentē cum altero videat. nonne indignatur et fremit
et per zeli dolorem foras et gladium in manu sumit?
Quia castus dominus et iudex noster cum virginē suā
sibi dicatam et sanctitati sue destinatam iacere cum alio
eo cernit quantum indignatur et irascitur. et quas pe-
nas incestis huiusmodi coniunctionibus etrminat?
Cuius ut gladium spiritalem et venturum iudicii diem
vnusquisq̄ fratrum possit euadere. omni consilio pro

uidere et elaborare debemus. Et cum omnes omnino disciplinam tenere oporteat. multo magis prepositos et dyaconos curare hoc fas est: qui exemplum et documentum ceteris de conversatione et moribus suis præeant. Quod enim possunt integritati et continentie præesse. si ex ipsis incipiant corruptele et viciorum magisteria prædere. Et ideo consulte et cum vigore fecisti frater karissime. abstinentio dyaconum qui cum uirgine sepe mansit. sed et ceteros qui cum uirginibus dormire consueverant. Quod si penitentiam huius illiciti concubitus sui egerint et a seuiice recesserint inspiciantur inter uirgines ab obstetricibus diligenter. et si uirgines iuente fuerint accepta communicatione ad ecclesiam admittantur. hac tamen interminatione ut si ad eosdem masculos postmodum reuerse fuerint. aut si cum eis in una domo et sub eodem tecto simul habitauerint. graui ore a fura eiciant. nec in ecclesia postmodum tales facile recipiantur. si autem de eis aliqui corrupte fuerint deprehensi. agant penitentiam plenam. quia que hoc crimen admisit non mariti sed christi adultera est. Et ideo estimato iusto tempore. postea ex hominibus facta ad ecclesiam reuertant. Quod si obstinate perseverant nec se ab inuicem separant. sciant se cum hac sua impudica obstinatione nunquam a nobis admitti in ecclesia posse. ne exemplum ceteris ad tumas delictis suis facere incipiant. Nec putet sibi uite aut salutis consistere rationem si episcopis et sacerdotibus obtemperare noluerit cum in deuteronomio dominus deus dicat. Et homo quicumque fecerit superbiam et non exaudiat sacerdotem aut iudicem quicumque fuerit in diebus illis. morietur homo ille et omnis populus cum audierit timebit et non aget impie etiam nunc. Interfici deus iussit sacerdotibus suis non obtemperantes. iudicibus a se ad tempus constitutis non obediens. et tunc quidem gladio occidebantur quando adhuc et circumsilio carnalis manebat. nunc autem quia circumsilio spiritalis esse ad fideles seruos dei cepit. spiritali gladio superbi et contumaces necant. dum de ecclesia eiciunt. Neque enim uiuere foris possunt cum domus dei una sit. et nemini salus esse nisi in ecclesia possit. Indisciplinatos autem perire dum non audiunt nec obtemperant consiliis salubribus testatur diuina scriptura que dicit. Non diligit indisciplinatus castigantem se. Qui autem oderunt correptiones consumuntur turpiter. Ergo ne indisciplinati turpiter consumantur et pereant. da operam frater carissime. ut quantum potes consiliis salubribus fraternitatem regas. et singulis ad salutem suam consulas. Arta et angusta est via per quam ingredimur ad uitam. sed firmus et magnus est fructus cum puenimus ad gloriam. Qui se semel castrauerunt propter regnum celorum deo per omnia placeant. nec sacerdos

des dei aut ecclesiam homini contemnentes scdalo se fratrib9 of
ferant. Et si ad presens a nobis contristati videt. nos tm in salubri
persuasio ne maneamus scientes et apostolum dixisse. Ergo ego
inimicus factus sum vobis veru dicēs vobis. Qd si obtēperauerit
nobis gratissimū est. stātes eos ad salutem parit dignatione no
stra sermonis formauim9. Si aut qdam de pueris obtēperare no
luerit. secundū eūdem apostolū dicentem. si homib9 placere9 et
isti suus nō esse9. si qbusdā suadere non possum9 ut eos vō cristo
placē faciam9. nos certe qd nr̄m est xpi om̄ et dei nr̄i p̄cepta ser
uātes placeamus. Opto te frater karissime semper bñ valere.

Qd ab hereticis baptisati ad eccliam reuertentes rebptisati te
neant cui tñ positiōi catholica fides contraria. Qua p̄pt dicit beat9 au
gustin9 q̄cqd bt̄us cypan9 i hoc sciēdo deliquit falce martien
resecatū est. **Epistola duodecima** A

Quianus. liberalis. calidom9. iulius. p̄mi9. cecilius. po
licarpus. nicomedes. felix. mauricius. succellus. lucia
nus. honoratus. fortunatus. victor. donatus. lucius
herculanus. popomius. demetrius. quitus sat̄inus. Ja
nuarius. marcus. alius sat̄inus. alius donatus. rogatianus. Itē
alius sat̄inus. satius. Ianuario. sat̄ino. maximo. victori. alio vi
ctori. cassio. proculo. modiano. citino. gargilio. futicāo. alio gar
gilio. alio sat̄ino. venesiano. nāpulo. atomiano. rogatiāo. hono
rato fratrib9 salutē Cū sit i cōsilio eē9 fratres carissimi legim9 li
teras v̄as q̄s fecistis de hys q̄ apud hereticos et scismaticos bapti
sati videt. an ad eccliam catholicā que vna ē veniētes baptisari debe
āt. de q̄ re quāq̄ et ipi illic veniēte et firmitatē catholice regule te
neatis tñ qm̄ cōsulēdo nos p̄ cōmuni dilectiōe existimastis. set eti
am nr̄am nō nouā p̄mim9. sed iā p̄de ab aīcessoribus nr̄is statu
tā et a nobis obseruatā vobiscū parā cōfessiōe cōiungim9. cense
tes scilicet et p̄ certo tenētes neminē9 foris baptisari extra eccliam
posse. cum sit baptisma vnum in sācta ecclesia cōstitutum. et scrip
tū sit dño dicente. Qd deliquerunt fontem aque viue gratis. et
effoderunt sibi lacus detritos qui non possunt aquam portare Et
iterū diuina scriptura p̄monēat et dicat. Ab aqua aliena abstine
te. et a fonte aque aliene ne bibens. Oportet vero mundari et sā
ctificari aquam prius a sacerdote ut possit baptismo suo peccata
hominis qui baptisatus abluere. q̄ p̄ ezechielem prophetam doī
nus dicit. Et aspergā super vos aquā mūdā et mūdābimini ab

omnibus immundicijs vestris. et ab omnibus simulachris vestris
 et mūdabo vos. et dabo vobis cor nouū. et spiritū nouū dabo vo
 bis. Quō autē mundare et sanctificare aquā potest qui ipse imū
 dus est. et apud quē spirit⁹ sanctus nō est: cū domin⁹ dicat in nu
 meris. Omnia quēcūq; tetigerit imundus imūda erūt. Aut quō
 baptisans dare alteri remissam peccatorū potest. qui ipse sua pec
 cata deponere extra ecclesiā nō potest. Sed et ipsa interrogatio q̄
 fit in baptismo testis est veritatis. Nā cū dicimus. credis in vitam
 eternā et remissionē peccatorum p̄ sanctam ecclesiā. intelligim⁹
 remissionē peccatorū nō nisi in ecclesiā dari. apud hereticos autē
 vbi ecclesiā nō sit non posse peccata dimitti. Itaq; qui hereticos
 asserunt: aut interrogationem mutēt: aut vindicēt veritatē: nisi
 si eis et ecclesiā tribuūt quos baptisma habere contendūt. Vngi
 quōq; necesse est eū qui baptisat⁹ sit. vt accepto ex smate id ē vn
 ctione esse vinctus dei et habere in se cristi gratiā possit. Porro autē
 eucharistia est vnde baptisat⁹ vnguntur oleum in altari sanctifi
 catum. Sanctificare autem non potuit olei creaturam qui nec al
 tare habuit nec ecclesiā. Vnde nec vntio spiritalis apud hereti
 cos potest esse quādo constet oleum sanctificari et eucharistiā fi
 eri apud illos omnino nō posse. Scire autē et meminisse debemus
 scriptum esse Oleum peccatoris non vngat caput meū. Quod an
 te in psalmis premonuit spirit⁹ sanctus. ne quis exorbitans et a
 via veritatis exerrās apud hereticos et cristi aduersarios vngē
 tur. Sed et baptizato quam facere preceꝝ potest sacerdos sacrile
 g⁹ et peccator. cū scriptū sit. deus peccatorem nō audit. sed qui eū
 coluerit et voluntatē eius fecerit illum audit. Quis autē potest da
 re quod ipse nō habeat. Aut quō potest spiritalia agere. qui ip
 se amiserit spiritū sanctum. Et ideo baptisat⁹ est et inouand⁹
 qui ad ecclesiā rudis venit: vt intus per sanctos sanctificetur: q̄
 a scriptū est: facti estote quia et ego factus sum dicit domin⁹: vt
 qui in errore seduct⁹ est et foris tinct⁹ in baptismo vero et eccle
 siastico etiam hoc ipsum deponat: quod homo ad deum veniēs duz
 sacerdotem querit. in sacrilegū fraude erroris incurrit. Ceterum
 pbare hereticorū et scismaticorū baptisma ē cōsentire in id qd illi
 baptisauerint. Neq; enim potest pars illic inanis esset pars pua
 lere. Si baptisare potuit. et spiritum sanctum dare potuerit. Si
 autem spiritum sanctum dare non potest quia foris constitutus
 cū facto spiritu nō est: nec baptisare vementē potest: quando et
 baptisma vnum sit et spiritus sanctus vnus: et vna ecclesiā a cri
 sto domino nostro super petrā origine vnitatis et ratione fidata.

Ita fit ut cum omnia apud illos inania et falsa sint nichil eorum
que illi gesserunt probari a nobis debeat. Quid enim potest gra-
tum et firmum esse apud deum quod illi faciunt: quos dominus ho-
stes et aduersarios suos dicit in euangelio suo ponens. qui non e-
mecum aduersum me est. et qui non mecum colligit spargit. Et
beatus quoque apostolus iohannes mandata domini et precepta cul-
todicens in epistola sua posuerit. Audistis quia anticristus venit
nunc autem multi anticristi facti sunt: unde cognoscimus quia no-
uissima hora est: ex nobis exierunt sed non fuerunt ex nobis: si enim
fuissent ex nobis nobiscum mansissent. Unde nos quoque colligere
et considerare debemus: an qui aduersarii sunt domini appellati sunt
anticristi. Quare qui cum domino sumus et unitatem domini te-
nemus. et secundum eius dignationem sacerdotum eius in eccle-
sia administramus: quaecumque aduersarii eius anticristi faciunt re-
pudiare et reicere et pro prophetis habere debemus. et eis qui de er-
rore et prauitate uementes agnoscunt unius ecclesie veram fide-
re dare illis per omnia domine gratie sacramenta unitatis et fidei veritate:

Ad stephanum papam romanum. quod heretici reuerentes ad ecclesiam quous ad
pacem recipiendi sint. non tamen facile sunt ad ecclesiasticam dignitatem promouendi
Epistola decimatercia **A**

Proprius et ceteri stephano fratri salutem. Ad quedam
disponenda ac communis consilii examinatione limandam ne-
cesse habuimus frat karissime conuenientibus in unum pluribus
sacerdotibus cogere et celebrare consilium quo quidem multa
prolata atque tractata sunt. Sed de eo uel maxime tibi scribendum et cum tua
grauitate ac sapientia conferendum fuit quod magis pertineat ad sacer-
dotalem auctoritatem. et ad ecclesie catholice unitatem. eos qui sunt foris
extra ecclesiam et tincti. et apud hereticos et schismaticos profane aque
labe maculati: quoniam ad nos atque ad ecclesiam que una est uenerunt baptis-
mum oportet: eo quod parum sit eis manum imponere ad accipiendum spiritum sanctum
nisi et ecclesie accipiant baptismum. Tunc enim deum plene sancti-
ficari et esse filii dei possunt. si sacramento utroque nascantur. cum
scriptum sit. Nisi quis natus fuerit ex aqua et spiritu sancto non
potest introire in regnum dei. Inuenimus etiam in actibus
apostolorum hoc esse ad apostolos custoditum. et salutaris fi-
dei ueritate seruatum. ut cum in domo cornelii centurionis super ethnicos
qui ibi aderant fidei calore feruentes et in decimum toto cor-
de credentes descendisset spiritus sanctus: quo adimpleti uariis

44

linguis deum benedicerent. nichilominus tamen beatum aposto-
 lum petrum diuini precepti atque euangelij memorem precepisse. ut
 baptisarentur illi idē qui iam fuerant scō spū plenī. ut nichil preter-
 missum videretur quo minus per omnia diuini p̄cepti atque euāge-
 lij legem apostolica magisteria seruarent. **B**aptismū autem non
 esse quo heretici vtiuntur. nec quēquā apud eos qui cristo aduersan-
 tur per gratiā cristi posse p̄ficere. diligenter nuper expressū est in
 epistola que ad quintū collegam nostrū in mauritania constitutū
 super ea te scripta est. **I**tem in litteris quās collegę nostrę ad episto-
 pos in numidia p̄sidentes ante fecerūt. Cuius vtriusque epistole ex-
 empla subdidi. **A**ddim⁹ plane et adiungimus frater carissime
 consensu et auctoritate cōmuni. ut etiam si qui presbyteri aut dya-
 coni qui vel in ecclesia catholica p̄us ordinati fuerūt. et postmodū
 perfidi aut rebelles cōtra ecclesiā steterūt. vel apud hereticos a pseu-
 doepiscopis et antixp̄is contra cristi dispositionē p̄fana ordina-
 tione promoti sint. et contra altare vñum atque diuinum sacrifici-
 a foris falsa ac sacrilega offerre cōnati sint. eos quoque hac conditi-
 one suscipi cum reuertuntur ut communicent laici. et satis habe-
 ant quod admittuntur ad pacem qui hostes pacis extiterūt. nec debere
 eos reuertētes ea apud nos ordinationis et honoris arma retinē-
 quibz cōtra nos rebellauerūt. **O**portet enī sacerdotes et mīstros qui
 altari et sacrificijs deserviūt integros atque imaculatos eē. cū domin⁹
 i leuitico loquat. **N**ō in quo fuerit macula et vicium nō accedat offer-
 re dona deo. **I**tem in exodo hec eadem p̄cipit et dicit. **S**acerdotes qui
 accedūt ad dominū deū s̄ctificētur. ne forte detelinquat illos do-
 min⁹. **E**t iterū. **E**t cū accedūt ministrare ad altari scī n̄ adducēt i se
 delictū ne moriātur. **Q**uod autem maius potest esse delictū aut quā
 macula deformior quā aduersus cristū stetisse. quā ecclesiā eius quam
 ille sanguine suo parauit et cōdidit dissipasse. quā euangelice pa-
 cis ac dilectionis oblitum contra vñanimitatem et concordē dei popu-
 lum hostilis discordie furore pugnasse. **Q**ui et si ipsi postmodum
 ad ecclesiā redeunt. restituere tamen eos et secum reuocare nō
 possunt. qui ab eis seducti et foris morte preuenti extra ecclesiā
 sine communicatione et pace perierunt. quorum anime in die iu-
 dicij de ipsorum manibus expetentur qui perditionis autores
 et duces extiterunt. **E**t ideo satis est talibus reuertentibus
 veniam dari. non tamen debet in domo fidei perfidia promoueri.
Nam quid bonis et innocentibus atque ab ecclesia non recedentibus
 reseruamus. si eos qui a nobis recesserint et cōtra ecclesiā ste-
 terūt honoramus. **N**ec ad cōscientiam tuam frater carissime et pro

honore cōmūi et pro simplici dilectiōe ptulim⁹: credētes etiā tibi
p religiois tue et fidei veritate placē. q et religiosa parit et vera
sūt Ceterū scim⁹ quosdā qd semel ibiberūt nolle deponē. nec pposi
tū suū facile mutāre: sed saluo iter collegas pacis et concordie vīculo
quedā ppa que apud se semel sint vsurpata retinere. Qua i te nec
nos vīm cuiq̃ facim⁹ aut legē dam⁹. quādo habeat i ecclesie ad
mīstrationē volūtatis sue arbitriū liberū vnusquisq̃ pposit⁹. ra
tionem actus sui domino redditurus. Opto te frater carissime
semper bene valere.

**Ad donatum de contempnenda vanitate huius mundi Epistola
vel potius liber decimus quartus.**

Dene admonēs donate carissime Nam et prōmisse me
mēimiret reddendū tēpestinum prors⁹ hoc tēpus est
quo indulgente vīdemia solut⁹ anim⁹ in quietē solēp
nes ac statutas anni fatigātis iudicias sortiat⁹. Locus etiam cū die
conueit. et mulcēdis sēlib⁹ ac fouendis ad lenes auras blandiēis
autūpnī ortorū facies amena consentit. Hic iocundū sermōib⁹
diem duceret studentib⁹ fabulis in diuina pcepta conscientiaz
pectoris erudire. At ne eloquiū nēm arbit⁹ profan⁹ ipediat aut cla
mor item vrās familie strēpit⁹ obtundat: petam⁹ hanc sedem
Dant secessum vicina secretar: vbi dum erratici palmitum lapsus
neribus pendulis per arūdines baiulas repunt viteam porticum
frondea tecta ferunt. Bene hic studia in aures damus et dum i
arbores et vites quas videmus oblectante prospectu oculos ame
namus animum simul et auditus instruit et pascit obtut⁹ Quāq̃
tibi nunc sola gratia sola cura sermōis est et cōtemtis volupta
rie visionis illecebris in me oculus tuus fixus est: tam ore q̃ men
te totus auditor es: et hoc amore quo diligis Ceterum quale vel
quantum est: quod in pectus tuum veniat ex nobis. Exilis inge
ni angusta mediocritas tenues ad modum fruges parit: nullis
ad copiam fecundi cēpit⁹ culmis ingrauescit. Aggrediat tamē
facultate qua valeo. na; et materia dicendi facit mecum. In iudi
cū contione p vōstris opulenta facundia volubili abitione iactet⁹
Cum de domino et de deo vox est vocis pura sinceritas non elo
quencie iuribus mītur ad fidei argumentar: sed rebus. Denique
accipe non disertar sed fortia nec ad audientie popularis illecebrā
culto sermone fucatar: sed ad diuinam indulgentiam predicandū
vudi veritate simplici Accipe quod sentitur antequam discit nec

45

per moras temporum longa agnitione colligitur. sed cōpendio gra-
 tie maturantis hauritur. **E**go cum in tenebris atq; in nocte
 ceca iacerem. cumq; in salo iactantis seculi nutabundus ac dubi-
 us vestigijs oberrantibus fluctuarem vite mee nescius. ventatis
 ac lucis alienus. difficile proorsus ac durum pro illis tunc moribus
 opinabar quod in salutem michi diuina indulgentia pollicebatur
 vt quis renasci denuo posset: vtq; in nouam vitam lauacro aque
 salutaris animatus quod prius fuerat exponeret. corporis licet ma-
 nente compage homine; animo ac mente mutaret: quin impossibi-
 lis aiebam tanta conuersio est. vt repente ac permixte exuatur
 quod vel gemino situ materne naturalis obdurauit. vel vsurpatu;
 interdiu semio vetustatis inoleuit. **A**lta hec et profunda penitus
 radice sedecunt. **Q**uando parsimoniā discat. qui epularib; cenis a
 largis dapibus assueuit. **E**t qui p̄iosa veste cōspiciuus i auro atq;
 in purpura fulsit. ad plebeium se ac simplicem cultum qñ deponit.
Fascibus ille oblectatus et honorib; esse priuatus et iglorius nō
 potest. **V**ic stipatus clientum cuneis frequentiore comitatu officio
 si agminis honestatus penam putat esse cum solus est. **T**enacibus
 semper illecebris necesse ē vt solebat vinolēcia iuuet. inflet supbi-
 a. iracundia inflāmet. rapacitas inquietet. crudelitas stimulet. ambi-
 tio delectet. libido p̄cipitet. **N**ec egomet sepe mecum. **N**ā et ipse q̄
 plurimis vite prioris horroribus implicatus tenebar. quib; exui
 me posse nō credere. sic vitis adherentibus obsecundās erā despe-
 ratione meliorum. **M**alis meis velut iā proprijs ac vernaculis af-
 fauebā. sed postq̄ vnde genitilis auxilio. superioris eui labe det̄sa
 in expiatum pectus ac pueri desup se lumē infudit. postq̄ celitus
 spiritui hausto i nouū me hominem natiuitas secunda reparauit
 meum in modum protinus cōfirmare se dubia. patere clausa.
 lucere tenebrosa ceperūt facultatē dare qđ prius difficile videba-
 tur geri posse quod ipossibile putabatur: vt esset agnoscere terre-
 num fuisse quod prius carnaliter natū delictis obnoxium viveret
 dei esse cepisse qđ iā spūs sanctus animaret. **C** Scis ipse p̄fecto
 et mecum pariter recognoscis: quid cōtraxerit nobis quidve an-
 tulerit mors ista criminum. vita virtutum. **S**cis ipse nec predicto
In proprias laudes ociosa iactatio est. quamuis non iactatum
 possit esse sed gratum quicquid non virtuti hominis ascribatur:
 sed de dei munere p̄dicatur: vt iā non peccare esse ceperit fidei quod
 ante peccatū est fuerit erroris humani. **D**eī ē inquā dei est oē qđ
 possum. **I**n viuum? in pollem? in sūptōa cōcepto vigore hic adhuc
 positi futurorum iudicia prenoscimus. **S**it tantum timor inocentie

eustorot quod in mentes nostras indulgentie celestis allapsu
clementer dominus influxit. in animi oblectantis hospicio iusta
operatione teneatur: nec accepta securitas indolentiam pariat
et vetus denuo hostis obrepit. **C**eterum si tu innocentie si iusticie vā
teneas illapsa firmitate vestigi tui si in deū viribus totis ac toto
corde suspens⁹. hoc sis tantū quod esse cepisti: tantū tibi ad licenti
am datur q̄ntū gratie spiritalis auge. Non enī qui beneficiorum
terrestriū mos ē: i capessendo munere celesti mensura vlla v̄l mo
d⁹ est. **P**rofluēs largiter spūs nullis fimb⁹ p̄mit: nec cohercenti
b⁹ claustris itra certa metarū spacia refrenat. Manat iugit. ex u
berat affluēt: nostrū tantū siciat pect⁹ a pateat. Quātū illuc fidei
capacis asserimus: tātū gratie mundantis haurim⁹. **I**nde iam
facultas dat castitate sobria. mente integra. virtute sincera voce
pura in medelā dolentium posse v̄l nenorum virus extingue: aīo
rum desipientium labes reddita sanitate purgare: infestis iubere
pacem. violentis quietē. ferocientib⁹ lemitatem. imundos et erra
ticos spūs qui se expugnādis hoīb⁹ inerserint ad cōfessionē nimis
inreperantib⁹ cogē. vt recedant duris verberibus v̄l gere: cōflie
tantes eiulantes gemētes icremēto pene propagantis extendere.
flagris cedere. igne torrere. **H**es illic geritur nec videtur. occul
ta plaga et pena manifesta. **I**ta quod esse iam cepim⁹. acceptus
spiritus licētia sua potit. q̄ nec dū corpus ac mēbra mutauius.
adhuc carnalis aspect⁹ seculi nube cecat. **Q**uantus hic animi potē
tat⁹ est: q̄nta vis est. nō tantum ipsum eē subtractum p̄miciōsis
cōtactibus mūdi. vt quis expiatus et pur⁹ nulla incurfatis īmi
ci labe capiatur: sed adhuc maiore et fortiori viribus fieri: vt i oēs
aduersarij grassantis exercitū imperioso iure dominetur. **A**tq; vt
illustrius veritate patefacta diuini muneris indicia clarescant: lu
cem tibi ad cognitionem dabo: caligine absterfa operā seculi tene
bras reuelabo. **P**aulisper te crede sboui in montis ardui verticē
celsiorem. **S**peculare inde rerum infra te iacentium facies. et ocu
lis in diuersa porrectis ipse a terrenis contactibus liber fluctuan
tis mundi turbines intueri. **I**am seculi et ipse misereberis tuiq;
admonitus: et plus in deum gratus maiore leticia q̄ euaseris.
gratulaberis. **C**erne tu iūnera latromibus clausa. maria obsessa
predomibus. cruento hoxore castrorum bella vbiq; diuisa. **Q**uā
det orbis mutuo sanguine. et homicidium cum admittunt singu
li: crimen est. virtus vocatur cum publice geritur. **I**mpunitatē
sceleribus acquirit non innocentie ratio: sed seuitie magnitudo.
Iā si ad vrbes ipsas oculos tuos atq; ora conuertas: celebratē

offentes omni solitudine tristiorē. Paratur gladiatorius ludus:
 ut libidine crudelium luminū sanguis oblectet. Implet in fucis
 ab fortioribus corp⁹. et acume toris mēbroꝝ mōles robusta pigu
 escit. ut sagmat⁹ in penā carnis pereat. Homo occidit in hīs vo
 luptatē et ut quis possit occidere peritū est. vñs est. ars ē. **Sce**
 l⁹ nō tantū geritur: sed docetur. Quid potest ihumanus. qđ acer
 bius dicit. **D**isciplinā est ut perimere qđ possit. et gloria est qđ pe
 rimit. Quid illud ore te qđle ē. vbi se fens obiciūt quos neō odemp
 nauit ad bestias. **E**tate integrar: venusta satis formā: vñste pñosa
 viuetes in vltroñeū fun⁹ ornantur malis suis miseri et gloriātur
 pugnat ad bestias nō crumie sed furore. **S**pectat filios suos pñes.
 frater i cauea et soror presto ē: et spectaculi licet pñū largior mu
 neris apparat⁹ aplificet ut meroribus suis mater intēsit. **V**oc
 pñdolor mater et redimit. et in tā impijs spectaculis tāq; diuis
 scelerib⁹ cē se nō putant ocul⁹ parricidas. **C**ouerte hīc vult⁹ ad di
 uersi spectaculi nō min⁹ pñitēda cōtagia. **I**n theatris quoq; con
 spicies qđ tibi et dolori sit et pudori. **C**oturnus ē tragic⁹ pñca fa
 cinora carmine recēdere. **D**e parricidis et icestis horror atiqu⁹ ex
 pñsa ad imaginē veritatis actione replicatur: ne seculis trāseūtib⁹
 exolescat qđ aliqñ cōmissū est. **A**dmonetur oīs etas auditu. fieri
 posse quod factū ē. **N**ūq; eui semio delicta moriuntur: nūq; crimen
 temporib⁹ obruūt. nūq; scel⁹ obliuione sepelitur. **E**xempla fiunt q̄
 iā esse facinora destiterūt. **T**ūc delectat i mimis turpitudinū magi
 lterio. vel quid domi gesserat recognoscere. vel quid gerere possit
 audire. **A**dulteriū discitur dū videtur. et lenocināte ad vicia pub
 lice autoritatis malo q̄ pudica fortasse ad spectaculū matrona pro
 cesserat. de spectaculo reueritur ipudica. **A**d huc deinde morū qñta
 labes. q̄ pñbroꝝ fomenta que alimenta vitiōꝝ hīstomicas gestibus
 inquinari: videre cōtra fēdus legēq; nascēdi patientiā mēste tur
 pitudinis elaboratā. **E**uāntiū mares. oīs honor et vigor sexus e
 neruat⁹ corporis dedecore emollitur. plusq; illic placet quisq; viz
 i feminā magis fregit. **I**n laudez crescat ex crimine: a eo pñtior
 quo turpior iudicatur. **S**pectatur hīc pñephas et libenter admittit
 tur. **Q**uid nō potest suadere qđ tal⁹ ē: mouet sēsus mulcet affectus
 expugnat boni pñtoris asciētā fortiorē. nec deē pñri blādēis au
 toritas. ut auditu molliore pñtēs hōimib⁹ obrepat. **E**x pñmūt
 impudicā venere: adulterū martē. iouem illū suū nō magis reg
 no qđ vicijs principem in terrenos amores cū ipsis fulminibus suis
 ardentem nunc in plumas oloris flauescere. nunc aureo imbre de
 fluere: nunc in pñroꝝ in pubescētiū raptus ministris aubus

proflire. Quere iam nunc an possit esse qui spectat ite ger vel pu
dicus. Deos suos quos veneratur imitant. sunt miseris et delicta
religiosa. O si et possis in illa sublimi specula constitutus oculos
tuos inferere secretis cubiculorum. recludere obductas fores. et ad
conscientiam luminum penetralia occulta referare. Aspicias ab ipu
dias geri quod non possit aspicere frons pudica. Videas quod cri
men sit et vivere. Videas quod viciorum furore demetes gessisse se ne
gant. et gerere festinant. Libidinibus insanis in viros viri prout sunt
que nec ipsis nec illis possunt placere qui faciunt. Mentior nisi alios
qui talis est increpat. Turpis turpes infamat et euasisse se consiliu
credit. quasi conscientia satis non sit. In publico accusatores. in ocul
to rei. in semetipsos censores pariter et nocentes. Damnant foris
quod inter operant. Admittunt libenter. quod cum admiserit criminatus
Audacia probris conueniens facies. et impudencia agnoscens impudias.
Nolo mireris que loquuntur huiusmodi ore illo polluto. Quidquid
iam voce delinquit minus est. sed tibi per insidias vias per dissuas
orbe toto multiplices pugnas. post spectacula vel creuenta vel epia
per libidinum probra. vel lupanaribus prostituta. vel domesticis parie
tibus obsepta. quorum quo secretior culpa maior audacia est. foris
tasse videat immune. quod ab iniuriis laessentibus liberum nullis malorum
contactibus polluat. Illic aciem tuam flecte. plura illic que deteste
ris iuuenies. magis oculos tuos inde diuertere. Inase sint licet leges
duodecim tabulis. et publico ere prefixo iura prescripta sint. sic leges
ipsas delinquantur. iter iura peccat. Innocentia nec illic ubi defoditur
reservatur. Seuit in iuicem discordantium rabies. et inter togas pa
ce rupta foris libris mugit insanum hasta illic et gladius et carnifex
presto est. ungula effodiens. reculeus extendens. ignis exurans. ad
hominis corpus unum supplicia plura quam membra sunt. Quis inter hec vero
subueniat. patronus. sed peraricat et decipit. Iudex. sed sententia
rendit. qui sedet crimina videtur. admittit. et ut reus innocens
pereat sit nocens iudex. flagrant ubique delicta. et passim multiformi
genere peccandi per improbas mentes nocens vir operatur. Vix testame
tum subducit. ille falsum capitali fraude conscribit. hic arcent heredes i
tatis liberi illic bonis donant aliam. Inimicus insinuat. calumpnia
tor impugnat. testis infamat. utrobique grassatur in mendacium
criminum prostitute vocis venalis audacia. Cum interim nocen
tes nec cum innocentibus perunt. nullus de legibus metus est. de
questore de iudice paucior nullus. Quod potest redimi non timetur.
Esse iam inter nocentes. innocuum crimen est. Malos quisquis
non imitatur. offendit. Consensere iura peccatis. et cepit esse licitum

quod publicum est. Quis illic rerum pudor: que esse possit integra-
tas: ubi qui dampnet improbos defuit soli ibi qui dampnent occurrunt.

F Sed ne nos videamur eligere fortasse peiora et studio destru-
endi per ea oculos tuos ducere: quorum tristis atque adversus aspe-
ctus ora et vultus conscientie melioris offendat: iam tibi illa que ignoran-
tia secularis bona opinant ostendat. Illic etiam fugienda aspicias Quos
honores putas esses quos fastes quam affluetiam in divitiis: quam po-
tentiam in castis: in magistratu purpure specie: in principatu licenti-
e potestate. Malorum blanditum virum occultum est: et ardentis nequi-
ae facies quidem leta. Sed calamitatis obstruse illecebroso fallacia
instar quiddam veneni: ubi in letales succos dulcedine aspersa calli-
ditate fallendi sapore medicato poculum videtur esse quod sumitur: ubi
epotata res est primum hausta gressatur. Quippe illum vides quam ami-
ctu clariores conspicuis fulgere sibi videtur in purpura. Quis hoc
sordibus emit ut fulgeat: quos arrogantius fastus prius pertulit: quam
supbas fores matutinus saluator obsedit: que tumetum et tumelio-
sa vestigia in clientium cuneis ante praestitit: ut ipsum etiam salutatam co-
mes postmodum popa praecederet: obnoxia non homini sed potestati.

Necq; enim moribus coli meruit ipse: sed fastibus. Vorum demig; videri
as exitus turpes cum anceps temporum palpat: abscesserit: cum per-
uati latus nudum desertor assecla fedauerit. Tunc lacerate domus
plage conscientiam ferunt: tunc rei familiaris exhausta dampna
cognoscuntur: quibus redemptus fauor vulgi et caducus atque ina-
mibus votis popularis aura quesita est. Stulta prius et vana iac-
tura est frustratis spectaculi: voluptati id parare voluisse quod nec
populus acciperet et prederet magistratus. **S**ed et quos diuites o-
pmaris continuantes saltibus saltus et de officio pauperibus exclusis
infinita ac sine termino cura latius porrigentes: quibus argenti
et aurum maximam pondus et pecuniarum ingentium vel extracti aggre-
res vel defosse strues: hos etiam inter diuitias suas trepidos cogi-
tationis incerte sollicitudo discutiatur: ne predo vastet ne periti-
for infestet ne inimica cuiusque locupletioris invidia calumpniis huius-
modi inquietet. Non cibis securus sompnusve contingit. Suspirat ille
in conuiuio bibat licet in gemma et cum epulis marcidum corpus thorax
mollior alto sinu condiderit vigilat in pluma. Nec intelligit miser
speciosa esse sibi supplicia auro se alligatum teneri: et possideri ma-
gis quam possidere diuitias. Atque o detestabilis cecitas mentium et cupi-
ditatis insane profunda caligo cum exonerare se possit et releua-
re ponderibus pergit magis fortunis argentibus incubare: pergit
penalibus cumulis pertinaciter adherere. Nulla in clientes inde

largitio est. cū indigentibus sit nulla pretio. et pecuniaz suā dicūt
quā velut alienā domi clausā sollicito labore custodiūt. Ex qua non
amicis. non liberis quodquid. nō sibi deniq; ipartiūt. possidet ad hoc tū
ne possidere alteri liceat. Et o nōm quāta diuersitas. bona appellāt
ex quibus nullus illis nisi ad res malas vsus est. An putas vltimos
tutos saltē iter honorū infulas et opes largas stabili firmitate se
curos. quos regalis aule splēdore fulgētes armorū excutātū tu
tela circūstat. Maior illis quā ceteris metus est. Tā ille timē cogitur.
quā timeat. Exigit pēas parit de potētiore sublimitas. Sit licet satelli
tū manu septus et clausū ac protectū latius numero so stipatoe tueat
quā securos nō sinit esse subiectos tā necesse est nō sit et ipse secu
rus. Ante ipōs terret potestas. suar. quos facit esse terribiles. Arri
det vt seuiat. blāditur vt fallat. illic vt occidat. extollit vt depri
mat. Fenore quodā nocēdi quā fuerit amplior fūma dignitatis et ho
norū. tā maior exigit et vltima penarū. Vna igit placida et fida trā
quillitas vna solida et firma et perpetua securitas si quis ab hys in
quietantis seculi turbimib9 extractus salutaris portus statione su
dat9 ad celū oculos tollit a terris. et ad dñi munus admissus ac deo
suo mēte iam proximus quicquid apud ceteros in reb9 hūanis sublime
ac magnū videt itra suā ostentiā iacere gloriā. Nichil appetere iā
nichil desiderare de seculo potest quā seculo maior ē. Quā stabilis quā incō
cussa tutela est. quā per hēmbus bonis celeste presidii implicatis mudi
laqueis solui. i luce immortalitatis eterne de terrera fecē purgari.
viderit quā in nos prius infestatis inimici pncipes insidiosa grassata sit.
pl9 amare opellimur quod futuri sum9. dū et scire docē et dāpnare
quod eram9. Nec ad hoc pēns aut ābitu aut manu op9 est. vt homis
fūma vlt dignitas et potestas elaborata mole pariat sed gratuitū
de deo munus religiosa mente capiat et facile est. Vt sponte sol radi
at. dies lumiāt. fons. rigat pmbes irrorat. Ita se spiritus celestis
infundit. Postquā auctorem suum celum intuens anima cognouit
sole altior ē ac omni terrena potestate sublimior. esse incipit quod
esse se credit. Tu tantum quem iam spiritalibus castis celestis mi
litiā signauit. tene incorruptā tene sobriam religiosis virtutibus
disciplinam. Sit tibi vel oratio assidua vel lectio. Nunc cum deo
loquere. nunc deus tecum. Ille te preceptis suis instruāt. ille dis
ponat. Quem ille diuitem fecerit. nemo pauperem faciet. Pe
nuria esse nulla iam poterit. cum semel pectus celestis sagina sa
turauerit. Iam tibi auro distincta laquearia. et preciosi marmo
ris crustis vestita domicilia sordēbunt. Cum scieris te esse excolē
dum magis. te potius ornandum. domum tibi hanc scies ēē potio

ter: quā dōmīn⁹ inſedit tēplī vice. in q̄ ſpūs ſcūs cepit habitare
 Pīgam⁹ hāc domū. pigam⁹ pigmētis innocentie. luminem⁹ lu
 ce iuſticie. Nō hec vñq̄ prociūbet in lapſum ſenio venuſtatis: nec
 pigmento parietis aut auro exoleſcente ſedabitur. Caduca ſunt
 quēcūq; fucata ſūt. nec fiducia prēbent poſſidentibus ſtabilem que
 poſſeſſionis nō habent veritatem. Vt manet cultu iugiter viui
 do. honore itēgro. ſplendore diuturno. aboleri non poſteſt nec exti
 gui poſteſt tantū in melius corpore redeūte formari. Vt interā brē
 uibus donatē carīſſimē nā ethi facile de bonitate patientiā. mentē
 in dōmīnū ſolidamr. fidē tutā ſalutaris audit⁹ obletat. nichilq;
 tā tuis auribus gratū eſt q̄ quod deo cauē eſt: moderari tamen di
 cenda debemus ſimul iuncti. et ſepius locuturi. Et quomā feriata
 nūc quies ac tempus ē ocioſū. quicq; inclināte iaz ſole in velperā
 diei ſuperēſt. ducamus hunc diem leti. nec ſit vel hora cōuiuii gra
 tie celeſtis imunis. Sonet pſalmus cōuiuiū ſobriū: et tibi tenax
 memoria eſt. vox canora aggredere hōc munus. ex more magis ca
 riſſimos paſces ſi ſit nobis ſpiritalis auditio. proleat et aurea reli
 gioſa mulcendo.

No demetrianū tyrannū dicentē multū ultra ſolitū plagis vexa
 ti poſtq̄ xpīam deſtis p̄dolis xpīm ceperūt adorare et crucifixo di
 uinū honore impendere. **E**p̄la vñ poſi⁹ ſmo decanulquit⁹. **A**

Helatrātem te et aduerſū eum qui vnus et verus eſt orē
 ſacrilego et v̄bis ip̄is obſtrepētē frequentē. demetrianē
 cōtēpſerāt: verecūdius et melius exiſtimās errādis iperitiā
 ſilētiū ſpernere q̄ loquēdo demētis inſamā p̄uocare. Nec hōc ſi
 ne magiſter⁹ diuini autoritate faciebār: cū ſcriptū ſit. In aures im
 prudentis noli q̄cūq; dicē. ne quādo audient iradeat ſēlatoſ ſmo
 nes tuos. Et itē. Noli reſpōdere iprudenti ad iprudentiā ei⁹ ne ſi
 miſ ſias illi. Et ſactū quoq; iubēamur itra cōſciētiā nrāz tenē: nec in
 culcātib; porcis et canib; exponē. Loquēte dño et dicente. Ne dede
 ritis ſactū canib;: neq; miſeritis margaritas vrās ante porcos. ne
 inculcent eas pedibus. et cōuerſi elidant vos. Nā cum ad me ſepe
 ſtudio magis contradicendi quā voto diſcedi venireſ. et clamoriſ
 vob; inſonās malles tua impudentē igerē q̄ nrā paciēter audi
 re. ineptū videbāt cōgredi tecum quādo facili⁹ eſſet et leuius tur
 bulenti maris concitoſ fluct⁹ clamorib; retūdere. q̄m tuaz rabiem
 tractatib; coercere. Certe et labor irritus a null⁹ effcūs offerre
 lumen ceco. ſermonem ſuro. ſapiētiā bruto. cum nec ſentire

brut9 possit nec cec9 lumē admittere: nec furor audire. **N**ec os de
rās sepe conticui et in paciētiā paciēcia vici: cū nec docere indocti
lem possem: nec ipiū religionē cōprimere: nec furentē lenitate cohi
bere. **S**ed enī cū dicas plurimos conqueri qd bella crebri9 surgāt
qd lues qd fames seuiāt qd pmbres et pluuias serena longa suspē
dāt nobis iputari ultra tacere nō oportet: ne iā nō verecundie sed
diffidencie esse inapiat quod tacemus: et dū criminationes falsas
cōtempnim9 refutare: videamur crimē agnosce. **R**espondem9 igitur
et tibi demetriane pariter et ceteris quos tu fors itā cōtasti:
et aduersū nos odia tuis maledicijs vocib9 seminando comites tibi
plures radices atq; origis tue pullulatiōe fecisti: quos tamē sermo
nis nrī admittē credo rationē. **N**ā qui ad malū mot9 est mēpacio
fallente: multo magis ad bonū mouebit veritate cogente. **D**ixi i
p nos fieri et qd nobis debeāt iputari oia ista quib9 nūc mūd9 qū
tur et vigeat. qd nō vī a nobis nō colantur. **Q**ua i pte quia igna
rus diuine cognitiōis et veritatis alien9 es: illud pmo i loco scire
debes senuisse iā mūdū: et nō illis virib9 stare quib9 prius stete
rat: nec vigore et robore eo valere quo antea puaiebat: hoc etiam
nobis tacetibus et nulla de scripturis scis pōicatio ib9 qd diuinis
documēta p nētib9 mūd9 ipse iā loquitur et occasum sui rex laberi
cū pbacōne testat9. **N**ō hyeme nutriendis semibus tāta pmbrium
copia ē: nō frugib9 estate torredis solita flagācia ē: nec sic verna
de tēpetie sata leta sunt: nec adeo arboris fetib9 autumnina fecū
da sunt. **M**inus de effolis et fatigatis montibus eruantur marmo
rum cruste: minus argenti et auri opes suggerunt: exhausta iam
metalla et paupes vene breuiantur i dies singulos: et decreuit ac
deficit in aruis agricola in mari naua: miles in castris: inocētia i
foro: iusticia i iudicio: i amicis cōcordia: in artib9 peritia: i mo
rib9 disciplina. **P**utasne tu tantā posse substāciā rei senescentis
existere: quanta prius potuit nouella adhuc et vegeta iuuetā pol
lere? **M**inuatue necesse est quicquid sine iam proximo in occidua
et in extrema deuegit. **S**ic sol in occasu suo radios minus claro et
igneo splendore iaculatur. **S**ic declinante iam cursu exoletis cor
nibus luna tenuatur. **E**t arbor que fuerat ante viridis et fertilis a
restentibus ramis fit postmodum sterili senectute deformis. **E**t
fons qui exundantibus prius venis largiter profluebat: senectu
te deficiens vix modico fudore distillat. **N**ec sententia mundo da
ta est: hec dei lex est: vt omnia orta occidant et aucta senescant:
vt infirmantur fortia: et magna minuantur: vt cum infirmata et
diminuta fuerint finiantur. **N**ec cristianis imputas qd minuantur

singula mūdo senescente? **Q**uid si et senēs impotent castianis q
 minus valeāt in senectute. q nō perinde vt prius vigeant auditu
 autū. curfu pedū. oculorū acervinū robore. succo viscerū mole mē
 brorū et cū olim ultra octingentos et nōgentis ānos vita hominū
 longeva procederet. vix nunc possit ad centenarium numerū per
 uenire? Canos videmus in pueris. capilli deficiūt anteq̃ crescant
 nec etas in senectute desinit. sed incipit a senectute. sic in ortu ad
 huc suo ad finē natiuitas properat. sic quodcūq̃ nūc nascitur mū
 di ipsius senectute degenerat. et nō mirari debeat singula in mū
 do cepisse deficere. quādo totus ipse iā mūdus in defectioe sit et
 in fine. **B** **Q**uā autē crebrius bella cōtinuāt. q̃ sterilitas et fames
 sollicitudinē cumulāt. q̃ seuiētibz morbis valitudo frangitur. q̃
 humanū genus luis populatione vastatur et hoc scias esse poic
 tū in nouissimis tēporibus multiplicari mala et aduersa variari.
 et appropinq̃nte iā iudicii die magis ac magis in plagas generis hu
 mani censurā dei indignātis accendi. Non enim sicut tua falsa q̃ra
 monia et iperitia veritatis ignara iactat et clamat ista accidunt
 q̃ dñi resti a nobis nō colantur. sed q̃ a vobis non colatur deus.
Nam cū ipse sit mundi dominus cognitor et rector et cuncta arbi
 trario eius et nutū gerantur nec quicq̃ fieri possit nisi q̃ aut fecerit
 aut fieri ipse permiserit utiq̃ quādo ea sunt quē iram dei indignā
 tis ostendūt. nō propter nos fiūt a quibz deus colitur sed delictis
 et meritis vestris irrogatur. a quibus deus oīno nec queritur nec
 timetur. **N**ec relictis vanis superstitionibz religio vera cognoscitur
 vt qui deus vnus est omnibz. vn9 colatur ab oibz et rogetur. **I**p
 sū demiq̃ audi loquentē ipsū vocē diuinā istruentē nos pariter et
 monētē. **D**ominū deum tuū adorabis. et illi soli seruiēs. **E**t iterū.
Nō erūt tibi dñi alieñi absq̃ me. **E**t iterū. **N**olite ābulare post deos
 alienos vt seruiātis eis. et ne adoraueritis eos. et ne incitēs me
 in opibus manū vtrū ad dispergēdos vos. **P**ropheta itē spiritu
 scō plenus contestatur et denūciat irā dei dicēs. **N**ec dicit domin9
 omnipotens. **E**o q̃ domus mea deserta est. vos autem sectamini
 vnusquisq̃ in domum suam. propterea abstinebit celum a rore et
 terra subtrahet procreationēs suas. et iouca gladium sup terrā
 et sup frumentū et sup vinū et sup oleū et sup hoīes et sup pecora
 et sup oēs labores manū eorū. **I**tē ppheta ali9 repetit et dicit **E**t
 plua; super vnā citatē et sup aliā non pluā. **P**ars vna et implue
 tur. et pars super quam nō pluerō arefiet. **E**t cōgregabūtur due
 et tres ciuitates in vnā ciuitatē potandē aq̃ causa nec saciabūtur
 et non cōuertimini ad me dicit domin9. **I**ndignat ecce dominus

et irascitur: et quod ad deum non conuertimini committat. et tu miraris a
querens in hac obstinatione et contemptu vestro si rara desuper pluuia des
cendat: si terra situ pulueris squaleat: si vix ieiunas et pallidas her
bas sterilibus gleba producat: si vinea debilitet quando cedit: si olea de
truncet turbo subuerteret: si forte siccitas statuatur: aerem pestilens aura
corumpat: hominem morbida valitudo consumat: cum omnia ista peccatis pro
pitiis veniant: et plus exacerbet deus quando nichil talia et tanta pro
ficiant. **F**ieri enim ista vel ad disciplinam continuationem vel penam ma
lorum declarat in scripturis sanctis idem deus dicens **S**ine causa
perculsi filios vestros disciplinam non exceperunt. **E**t propheta
deuotus ac dicatus deo ad haec eadem respondit et dicit. Verberasti
eos nec doluerunt: flagellasti eos nec voluerunt credere nec acci
pere disciplinam. **E**cce interrogantur diuinitus plage: et nullus dei me
tus est. **E**cce verbera desuper et flagella non desunt: et trepidatio nul
la nulla cunctatio formido nulla est. **Q**uid si non recederet rebus hu
manis vel ista censura: quanto adhuc maior in omnibus esset audacia faci
norum impunitate secunda. **Q**uerens quod minus nunc tibi vberes fontes
et aures salubres et frequens pluuia et fertilis terra obsequium pre
beat: quod non ita utilitatibus tuis et voluptatibus elementa deserui
ant. **T**u enim deo non seruis: pro quem tibi cuncta deseruiunt. **T**u non
famularis illi: cuius nutu tibi vniuersa famulantur. **I**pse de seruo tu
o exigit seruicium: et homo hominem parere tibi et obedire compellit: et
cum sit nobis eadem sortis nascendi: condicio vna moriendi: et corporum
materia communis: animarum ratio communis: equali iure et pari lege vel
veniat in istum mundum vel de isto mundo postmodum recedatur
tamen nisi per arbitrio tuo tibi seruiatur: nisi ad voluntatis imperium
pareatur imperiosus et nimis seruitutis exactor: flagellis verberas
fame siti nuditate frequenter ferro et carcere affligis et crucias: et
non cognoscas dominum deum tuum cum sic exerceas imperium dominatum
Merito ergo in cunctis plagis non desunt dei flagella nec verbe
ra: quae cum nichil istis promoueant: nec ad dominum singulos ta
to cladium terrore conuertant: manet postmodum carcer eternus et
iugis flamma et pena perpetua: nec audiet illic rogatum gemitus
quia nec hic dei indignantis terror auditus est: qui per prophetam
clamat et dicit. **A**udite sermonem domini filii israel quia iudicium
domini est aduersum incolas terre: eo quod neque misericordia neque ve
ritas neque agnitio dei sit super terram: sed execratio et maledictum et ce
des et furtum et adulterium diffusum est super terram: sagum sanguini pro
miscetur. **I**ocundo terra lugebit cum vniuersis incolis suis: cum bestis
agri: cum serpentibus terre: cum volucribus celi et deficiet pisces maris

ut nō iudicet nemo reuincat. **I**ndignatū se dicit deus q̄ agnitiō
 dei nō sit in terris et de⁹ nō agnoscitur nec timet. Delicta mēdaci
 or libidinū fraudū crudelitatis impietatis furoris blasphemie de⁹ i
 crepat et iaculat. et ad inoētiā nō reuertit. **F**iunt ecce q̄ vobis dei
 aī p̄dicta sūt. nec q̄sq̄ p̄ntū vt i futurū cōsulat amonet. **I**nter ip
 sa aduersa quib⁹ vix coartata et iclusa anima suspirat vacat ma
 los esse. et i p̄icūl tantis nō de se magis sed de altero iudicare.
Indignamini indignari deū quasi aliq̄d boni male viuēdo merea
 mini. q̄si nō oīa ista que accidunt minora adhuc sint et leuiora pec
 catis vestris. **Q**ui alios iudicas. aliquādo esto et tui iudex. **C**ō
 sciētie tūe latebras intūere. imo quia delinquēdi nullus pudor est.
 et sic peccatur quasi magis p̄ ipsa peccata placeatur. qui p̄spici⁹
 et nudus ab oībus videns et ipse te respicit. **A**ut enim supbia illa
 tus es. aut auaricia rapax es. aut iracundia seuus. aut alea prodi
 gus. aut vīolentia temulentus. aut liuore inuidus. aut libidine
 incestus. aut crudelitate violentus. a mitaris in plagas generis
 humani iram dei crescere cum crescat cōsidie quod puniatur. **V**os
 tē querere exurgere. quasi et si hostis desit esse pax inter ipsas
 togas possit. **V**ostē querens exurgē. quasi nō et si externa de bar
 baris arma et pericula cōprimantur ferocis intus et grauius de
 calumpnijs et iurens potētū ciuium domesticę impugnationis tē
 la grassentur. **D**e sterilitate ac fame querens. quasi famē maiore⁹
 siccitas q̄ rapacitas faciat. quasi non de captatis annonarū incre
 mentis p̄iorū cūculis flagntior inopie ardor excrestat. **Q**uerens
 claudi imbribus celum. cum sic horrea claudantur in terris. **Q**uere
 as minus nasci. quasi que nata sunt indigentibus prebeantur.
Pestem et luem criminari. cū pestis ipsa et lues vel detecta sint l
 aucta vel crimine singulorum. dum nec infirmis exhibetur miseri
 cordia. et defunctis auaricia m̄hiante rapiuntur possessa. **I**dem ad
 pietatis obsequium timidi. ad impia lucra temerarij fugiētes mo
 rientium funera. et appetentes spolia mortuorum. vt appareat i
 egeitudine sua miseros ad hoc forsitan et derelictos esse. ne possint
 dum curantur euadere. **N**am perire egeum voluit qui centum pe
 reuntis inuadit. **T**antus gladij terror dare non potest innocentie
 disciplinam. et inter populum frequēti strage morientem nō
 considerat et se esse mortalem. **P**assim discurritur rapitur occupa
 tur. predandi dissimulatio nlla. nulla cunctatio q̄si liceat q̄si o.
 porteat quasi ille qui non rapit dampnum et dispendium prop
 um sentiat. sic vnusquisq̄ rapere festinat. **I**n latronibus est vt
 cūq̄ aliqua sēlectum verecundia auas fauces et desertas

solitudines eligūt. et sic illuc delinquit. vt tamē delinquentium faci-
nus tenebris et nocte veletur. **A**uaria palā seuit. et ipsa audaci-
a sua tuta in fori luce abrupto cupiditatis arma prostituit. **I**nde
falsarū venefici. in media ciuitate licet. itaq; ad peccandum papi-
tes q̄ impune peccantes. **N**o cēte crimen admittit. nec innocēs
qui vīdicet inuenitur. **D**e accusatore vī iudice pauor nullus. im-
punitatē consequūtur mali dū tacēt modesti dū timēt cōfēt. veni-
unt indicatū. **E**t idcirco p̄ pphetam diuino spū et instinctu reue-
ritas promittitur certa et manifesta ratio mōstratur dominum posse
aduersa prohibere. sed ne ille subueniat merita peccantium facē.
Nunq̄ ait nō valet manus dei vt saluos faciat. aut grauauit au-
tem vt non exaudiat. Sed peccata vestra inter vos et deū separāt
propter delicta vrā auertit faciem a vobis ne miserēat. **D** **P**ec-
cata itaq; et delicta reputantur. cōscientie vulnera cogitentur. et
desinit vnusquisq; de deo vel de nobis conqueri si quod patitur itel-
ligat se mereri. **E**cce idipsum quale est vnde nobiscum maxime
mo est. q̄ nos infestatis innoxios. q̄ in cōtumeliam dei impugna-
tis atq; opprimitis dei seruos. **P**arum est q̄ furentium varietate
vitiōrum. q̄ iniquitate feralium criminum. q̄ cruentarum cōpeditio
rapinarū vita vrā maculatur. q̄ superstitionibus falsis religio ve-
ra subuertitur. q̄ deus omnino nec queritur nec timet. adhucq; i
sup̄ dei seruos et maiestati ac nomini eius dicatos iniustis persecu-
tionibus flagellatis. **S**atis non est q̄ tu ipse deum non colis. adhuc
misuper eos q̄ colunt sacrilega infestatione psequeris. **D**eum non
colis nec colere oīno pmittis et ceteri qui non tantū ista inepta y-
dola et manu hōis facta simulachra sed et portenta q̄dam et moni-
stra venerant tibi placēt solus displicet dei cultor. **F**umāt vbiq; in
sep̄lis vr̄is hostiarum busta et rogi pecorum. et dei altaria vī nul-
la sunt vī occulta. **C**ocodrilli et cynocetali et lapides et serpentes
coluntur. et deus solus in terris aut nō colitur. aut nō ē impune
q̄ colitur. **I**nnoxios iustos deo caros domo priuas. patrimonio
spolias. catenis p̄mis. carcere icludis. gladio bestis ignis punis
nec saltem cōfētus es dolorum nr̄orū cōpendio ac simplici ac veloci
breuitate renarum. admaues laniandis corporibus longa tormē-
ta multiplicas lacerandis visceribus numerosa supplicia. nec feri-
tas atq; inamitas tua vilitatis potest cōtenta esse tormentis. exco-
gitat nouas penas ingeniosa crudelitas. **Q**ue hec est insanabilis
carnificae rabies. q̄ inexplebilis libido seuitie. **Q**uā potius elige
tibi alterum de duobus. **C**ristianum esse. aut est camē. aut nō ē.
Si crimen est. cur non interficias cōfitemem. **S**i crimē non est. cur

persequeris innocentem. Torqueri enim debui si negarem. Si pe-
 nam tuam metuens id quod pius fucram et quod deos tuos non colue-
 ra mendo ac fallente celarem: tunc torquendus fuisset: tunc ad confes-
 sionem criminis vi doloris adigendus. sicut in ceteris questionibus tor-
 quentur rei qui se negant crimine quo accusantur teneri: ut facino-
 ras veritas que indice voce non promittitur. dolore corporis expri-
 matur. Nunc vero cum sponte confitear: clamem et crebris ac re-
 petitis idem vobis xpiam me esse contester. quid tremenda
 admoues poenitentia. et deos tuos non in abditis et secretis locis: sed
 palam: sed publice. sed in foro ipso magistratibus et presidibus au-
 dientibus destruenti. ut et si parum fuerat quod in me prius criminaba-
 ris. creuent quod et odisse et pumice plus debeas. quod dum me xpiam
 celebri loco et ipso circumstante pronuncio. et vos et deos vestros cla-
 ra et publica poenitione confundo. Quid te ad infirmitatem corporis
 tuis. quid cum terrene carnis itacillitate te contendas. Cum animi vigo-
 re cōgredere. virtutem mentis infirmam. fidem destrue. discipulatus si po-
 tes vincere vince ratione. Vel si quod deus tuis numinis et potatibus est.
 ipsi in ultionem suam surgant. ipsi se sua maiestate defendant. Aut
 quod potestate clementibus possint. quod se de non clementibus vindicare non possunt.
 Nam si eo quod vindicat plures est ille qui vindicat: tu deus tuis maior es. Si
 autem his quos ceteris maiores. non tu illos colere sed ab ipsis coli debes
 timere ut deus. Sic illos lesos ultio vestra defecit. quod et clausos ne-
 peant tutela vestra custodit. Pudeat te eos colere quos ipse defecit.
 pudeat tutelam de his sperare quos tu tuens. O si audire eos velles
 et videre quam a nobis adiuvant et torquent spiritualibus flagris. et dolorum
 tormentis de obsessis corporibus eiciunt quam eiulantes et gementes voce
 humana et potestate diuina flagella et verbera sentientes venturum iudicium
 confitentur. Veni et cognosce eam veram quam dicimus. et quod sic deos colere te
 dicis. vel ipsis quos colis crede. Aut si volueris et tibi credere de te
 ipso. loquetur audiente te qui nunc tuum pectus obsedit: qui nunc
 mentem tuam ignorantie nocte cecavit. Videbis nos rogari ab eis
 quos tu rogas. timere ab eis quos tu times. quos tu adoras. Vi-
 debis sub manibus nostris stare victos et tremere captivos: quos tu sus-
 picas et veneras ut dominos. Certe vel sic confundi in istis erroribus
 tuis poteris: quam conspexeris et audieris deos tuos quid sint inter
 rogatione nostra statim prodere. et presentibus licet vobis prestigi-
 as illas et fallacias suas non posse celare. Que ergo mentis ignavia
 est. immo que desipientium ceca et stulta demencia ad lucem de tene-
 bris non venire et mortis eterne laqueis victos spem nolle im-
 mortalitatis exape. non metuere deum omnipotentem et dicentem sacrificas deus

eradicabit nisi dño soli et itēz. adorauerūt eos quos fecerūt digitū
eorū et incuruatus est homo et humiliatus est vir et nō laxabo illū.
Quid te ad falsos deos humilias et inclinas? **E** Quid ante iēpta
simulachra et figmēta trena captiuū corp⁹ incuruas? Nect ū te de
us fecit. et cū cetera aialia prona et ad terrā situ vergente dep̄ssa
sint. tibi sublimis status et ad celū atq; ad deū tuū vult⁹ erect⁹ ē.
Illuc intueri. illuc oculos tuos erige. in sup̄mis deū quere. vt care
re inferis possis ad alta et celestia suspensum pectus attolle **Q**uid
te in lapsū mortis cū serpēte quē colis stermis? **Q**uid in tūmaz dya
boli p ipsū et cū ipso cadis? **S**ublimitatez serua qua natus es. **P**er
seuera talis qualis a deo factus es. **C**ū statu oris et corporis aīm ū
tuū statue. vt cognoscere deum possis te aī cognosce. **R**elique ydo
la q̄ humanus error iuenit. ad deum ouertere. quē si imploraueris
subuenit. **C**usto crede. quē viuificandis ac rep̄s nob pater misit.
Ledere fuos dei et xpī psecutionibz tuus define. quos lesos vltio di
uina defendit. **I**nde est q̄ nemo nostrum qñ apprehenditur reluc
tatur. nec se aduersus iniustam violentiā vestra quāuis nimis et
copiosus noster populus vlsat. et patientes facit de secutura vlti
one securitas **I**nnocentes nocētibus cedūt. insontes penis et cru
ciatibus acquiescūt. certī et fidentes quod multum nō remaneat
quodcūq; ppetimur. qntoq; maior fuerit psecutionis iniuria tanto
et iustior fiat et ḡuior pro psecutiōe vindicta. **N**ec vnq̄ ipiorum
scelere in nostrum nomē exurgit. vt nō statū diuinitus vindicta co
mitetur **V**t mēorias taceamus antiquas. et vltiones p cultoribz
dei sepe repetitas nullo vltis p̄mio reuoluamus. documentū recē
tis rei satis est q̄ sic celerit q̄q; tāta celeritate sic granditer nup
secuta defensio est. tumis regū. iacturis opū. dispēdio militum.
diminutione castrorū. **N**ec hoc casu accidisse aliq̄s existimet aut fuiss
se fortuitū putet. cū iam p̄dē scriptura diuina posuerit et dixerit
Michi vindicta. ego retribuā dicit dominus. **E**t itēz spūs scūs p
moneat et dicat. **N**e dixeris vlsicar me de inimico meo. sed exp̄ca
dominū vt tibi auxilio sit. **V**nde clarū est atq; manifestū. q̄ nō p
nos sed p nob accidunt cūcta ista q̄ de dei idignatiōe descendūt **F**
Nec ideo quis putet xpianos de hys q̄ accidunt non vindicari. q̄ et
ipsi videant accidentiū incurusione pstringi. **P**enā de aduersis inū
di ille sentit. cui et leticia et gloria omnis in mūdo est. **I**lle meret
et deflet si sibi male sit ī seculo. cui bene nō potest eē p seculū. cui
ius viuēdi finis oīs hic capit. cui⁹ hic solatiū oīs finit. cui⁹ caduca
et breuis vita hic aliquā dulcedinē cōputat voluptatū cui quādo
istū recesserit p̄ca iā sola sup̄est ad dolorē. **C**eterz null⁹ hys dolor

est de inuentione malorum presertim quibus fiducia est futuro
 tu honoru. Denique nec consternimur aduersus nec fragimur nec dole-
 mus. neque in ulla aut reru clade. aut corporu valitudine. nisi tam
 spiritu magis quam carne viuētes firmitate animi infirmitate corporis
 vīam. Per ipsa que nos cruciant et fatigant. probant et corroborant
 nos sciamus et confidimus. Putatis nos aduēsa vobiscum equaliter propterea. quā
 eadē aduersa videatis a nobis et vobis non equaliter sustinere. Apud
 vos impatiētia et amosa semper et quāta est apud nos fortis et religiosa
 paciētia quāta semper et semper in deū grāta est. Nec quisquam istuc letū aut prope-
 rā sibi vendicat. sed mitis et lenis et contra omnes fluctuantis mundi tur-
 bines stabilis diuine pollicitationis tempus expectat. Quod diu enim cor-
 pus hic permanet commune cum ceteris. sit necesse est et corporalis con-
 ditio communis. nec separari generi humano ab iuice dā. nisi istinc
 de seculo recedatur. Intra vnam domum boni et mali interit. et tē-
 nemur. Quicquid intra domus venerit pari sorte proptemur. donec
 eū temporalis fine cōpleto ad eterne vel mortis vel immortalitatis
 hospitia diuidamur. Non ergo idcirco compares vobis et equaliter fir-
 mus. quia in isto adhuc mūdo et carne constituti mundi et carnis inco-
 moda vobiscum pariter inuērimus. Nam cum in sensu doloris sit
 omne quod punit manifestū est eum non esse participem pene tue
 quem videas tecum equaliter non dolere. Viget apud nos spei ro-
 bur et firmitas fidei. et inter ipsas seculi latentis ruinas erecta
 mēs et immobilis virtus. et nunquam nisi leta patientia et de deo suo semper
 anima secunda sicut per prophetā spiritus sanctus loquitur et hortatur spei
 ac fidei nostre firmitate celesti voce corroboras. Ficus igitur non affe-
 ret fructū. et non erit generatio in vineis. Ventietur opus oliue
 et cāpi non prestabūt frumentū. Deficient a stabulo oues. et non e-
 runt in presepibus boues. Ego autem in domino exultabo. et gau-
 debo in deo salutari meo. Dei hominem et cultorem cristi submixum
 spei veritate et fidei stabilitate fundatum. negat mundi huius et
 seculi infestationibus commoueri. vnicuique licet fallat et olea decipiat
 et herbis siccitate morientibus estuans campus atrescat. Quid hoc
 ad cristianos quid ad fidei seruos quos paradifus inuitat. quos
 grātia eius et copia regni celestis expectat. Exultant semper in domino
 et letantur et gaudent in deo suo. et mala atque aduersa mundi forti-
 ter tolerant dum bona et prospera futura prospectant. Nam quod expo-
 sita natiuitate terrena spiritu recreati et renati sumus. nec iam mūdo
 sed deo viuimus non nisi cum ad deum venerimus dei munera et promissa
 capiemus et tamē per arcēdis hostibus et ymbribus impetrādis et vel
 aufereendis vel temperandis aduersis rogamus semper et preces

fundimus. et pro pace ac salutē vtrā propiciantes et placantes do-
minū dieb; ac noctibus iugiter atq; instant oramus. Nemo igitur
itaq; blandiatur q; nob et prophanis dei cultoribus et deo aduer-
sariis sit interī per equalitatem carnis et corporis laborū secula-
rium cōditio cōmunis. vt ex hoc opinet nō omnia ista q; nunc acci-
dunt vob irrogari. cum de ipsius predicatione et prophetica cōtel-
latione ante p̄dictū sit venturam super iustos ira dei et p̄secutiōes
que nos humanitus lederēt non de futuras: sed vltiones que lesos
diuinitus defenderēt secuturas. Et quāta sūt que istic p; nob interī
sunt. in exemplum aliq; datur. vt dei vindicis ira noscatur. **C**
Ceterum retro est iudicij dies quē scriptura scā denūtiat dicens.
Mulate. p̄ximus est dies dñi. et obtratio a deo adert. Ecce enī di-
es domini venit ardens velut clibanus ignis. eruntq; omnes alie
m̄ gene et oēs iniqui stipula. et succendet illos adueniens dies di-
ci dominus. Succendi et cremari alienigenas p̄mit deus. i. alienos
a diuino genere. et p̄fanos spūaliter non renatos nec dei filios fa-
ctos. Euadere eos solos posse qui renati et signo xpi signati fuerit
alio in loco deus loquitur. quando ad vastationem mundi et interī-
tum generis humani angelos suos mittens grauius in vltio com-
minatur dicens. Vadite et cedit et nolite p̄tere oculis vris. noli-
te p̄tere senioribus neq; iuuenibus et v̄gimibus. et mulieres et
puulos interficere vt p̄dantur. omnē autē super quē signū sc̄ip-
tum est ne tetigeritis. Quid autē sit signū hoc et in qua pte corpo-
ris positum. manifestat in alio loco deus dicens. Transi per mediā
iherusalem et notab signo fr̄ōes virorum q; ingemunt et merent
ob iniquitates q; sunt in medio ipsorum. Et q; ad passionem et sā-
guinem xpi p̄tineat hoc signum. et ille salu; atq; incolumis refer-
uetur quisq; in hoc signo inuenitur item dei testimōio cōprobat. Et
erit is sanguis in signo vob super domos in quibus ederitis et vi-
debo sāguinem et protegam vos. et nō erit in vob plaga diminu-
tionis cum percutiam terram egipti. Quod ante occiso agno p̄ce-
dit in imagine. impletur in xpō secuta postmodum veritate. Vt
illuc percussio egipto iudaicus populus euadere non nisi sanguine
et signo agni potuit. ita et cum vastari ceperit mundus et percu-
ti quisq; in sanguine et signo cristi inuentus fuerit saluus erit.
Respiciat itaq; dum tempus est ad veram et eternam salutem. a
quā iam mundi finis in proximo est ad dominum mentes in dei
timore conuertite. Nec vos delectet in seculo inter iustos et mites
impotens ista et vana dominatio. quando et in agro inter cul-
tas et feriles segetes lolium et auena dominetur. Nec

dicatis mala accidere quia dñi vestrū a nobis non colantur. sed scia-
tis esse hanc dei censuram. ut qui beneficiens non intelligitur vel
plagis intelligatur. **¶** Deum vel sero querite. q̄a iā pridem p p-
phetam deus p̄monet et hortatur et dicit. Querite deum et viuet
anima vestra Deum vel sero agnoscite. quia et cristus adueniens
hoc ammonet et docet dicens. **¶** Nec est autem vita eterna ut cog-
noscant te solum deum. et quē misisti ihesū cristum. Credite illi q̄
dño non fallit. credite illi qui omnia futura predixit. credite illi
qui credentibus p̄m̄ium vite eterne dabit. credite illi qui incredulū
eterna supplicia gehenne ardoribus irrogabit. **¶** Que tunc erit fidei
gloria. q̄ pena perfidie. cū iudicii dies venerit. **¶** Que letitia credentū
um. q̄ tristitia p̄fidorum. noluisse istic prius credere. et ut credāt
iam redire non posse. **¶** Cremabit addictos ardēs semper gehēna. a
viriabus flammis vorax pena. **¶** Non erit unde habere tormenta v-
requiem possint aliquando vel finem. **¶** Seuantur cum corporibus
aīe infimis cruciatibus ad dolorē. **¶** Spectabitur illuc a nob̄ semp q̄
hic nos spectauit ad tempus. et in persecutionibus factis oculorū
crudelium breuius fructus perpetua visione pensabitur. secundum
scripturę sanctę fidem dicentis. **¶** Vermis eorum non morietur. et ig-
nis eorum non exstinguetur et erunt ad visionē vniuersę carni. **¶** Et
iterum. **¶** Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos q̄
se angustiauerunt et qui abstulerunt labores eorum. **¶** Vidētes tur-
babitur timore horribili. et mirabuntur in subitatione inspera-
re salutis. **¶** Dicēt intra se penitētiā agētes et p̄ angustia spiritus
gemētes. **¶** Dñi sūt quos aliquādo habuimus in derisū. et in similitu-
dinem improperiū. **¶** Nos insensati vitam illorum estimabamus isa-
mā et finē illorum sine honore. **¶** Quō cōputati sūt inter filios dei. et
inter sanctos fors illorum est. **¶** Ergo errauimus a via veritatis. et
iusticie lumen non luxit nob̄. et sol nō est ortus nobis. **¶** Lassati su-
mus in iniquitatis via et perditionis. et ambulauimus solitudines
difficiles. **¶** viam autem domini ignorauimus. **¶** Quid nobis profuit
superbia. aut quid diuitiarū iactatio contulit nobis. **¶** Transierūt
omnia illa tanq̄ vmbra. **¶** Erāt tunc sine fructu penitentię dolor pe-
ne. inanis ploratio et inefficax deprecatio. **¶** In eterna pena sero
credunt. qui in vitam eternam credere noluerunt. **¶** Securitati
igitur et vite. dum licet prouidere. **¶** Offeramus vobis animi
et consilij nostri salutare munus. **¶** Et quia odisse non licet
nobis. et sic deo plus placemus dum nullam per inuiriā vicem
reddimus. **¶** Hortamur itaq̄ vos dum facultas adest. dū adhuc ali-
q̄o de seculo superest. deo satisfacere. et ad v̄e religiōis cōdiōā lucē

de profundo tenebrose superstitionis emergere. **N**ō inuide? cōmodis
vīs. nec beneficia diuina celam? **O**mnīs vīs beniuolētiā reddim?
et p tormento ac supplicis q nob inferunt salutis iter demonstrat?
Credite et uiuite. et q nos ad tēp? psequimī ieternū gaudete no
biscū. **Q**uādo istinc excessū fuerit: nullus iā locus penitētie est: nul
lus satisfactionis effectus. **V**ie vita aut amittit: aut tenetur: hic
saluti eterne cultu dei et fructu fidei puidet. **N**ec quisq aut pecca
tis retarde? aut amīs. quo minus veniat ad cōsequēdam salutem.
In isto adhuc mūdo manēt penitētia nlla sera ē. **P**atet ad indulgē
tiā aditus. et qrenibz atq intelligentibz veritatē facili access? ē.
Tu sub ipso licet exitu et vite tēporalis occasu p delictis reges. et
deū q vn? et ver? ē cōfessione et fide eius agnitionis iplores. veni
a cōfitei dat: et credēti indulgētia salutaris de diuina pietate de
dit. et ad immortalitē sub ipsa morte trāsit. **V**āc gratiā xps ipar
tit. hoc mun? misericordie sue tribuit subigendo mortem trophēo
crucis. redimendo credētem pao sanguinis sui: reconstituendo ho
minem deo patri. viuificando mortalem regeneratione celesti.
Vunc si fieri potest sequamur omnes: huius sacramento et signo
censeamur. **V**ie nob viam vite aperit: hic ad paradysum reduces
facit: hic ad celorum regna perducit. **C**um ipso semper viuemus.
et facti per ipsum filij dei cum ipso semper exultabimus. **I**psi? cru
ore reparati erim? castiam cum xpo simul gloriosi. de deo patre
beati: de perpetua voluptate letātes semper in conspectu dei: et agē
tes deo gratiam semper. **N**eqz enim poterit nisi et letus semper ēē
et gratus qui cum mortui fuisset obnoxius fact? est immortalitate
securus. **A**men.

De elemosina et opibus pietatis multa valde pulchra et notabilia
Ela vel potius sermo de can? sextus. **A**

Multa et magna sunt fratres carissimi beneficia diuina. qb?
in salutem nostrā dei patris et xpi larga et copiosa clemē
tia et operata sit et semper opere? q cōseruadis et viuifi
candis nob pater filiū misit. vt reparare nos possz. q qz filius dei
miss? ēē et hoīs fili? voluit. vt nos filios dei faceret. **V**umiliauit se
vt populū qui pūs iacet at: erigeret. **V**ulneratus est: vt vulnera
nea sanaret. **S**eruiuit: vt ad libertatē seruiētes extraheret. **M**ori
fustinuit: vt mortēs immortalitē mortalibz exhiberet. **M**ulta hec
fūt et magna diuine misericordie munera. **S**ed adhuc qualis pui
tētia illa et qnta clemētia xpi est: q nob salutaris ratione pspiciē.

ut homini qui redemptus est reseruando plenius consulatur. Nam cum
 dominus adueniens sanasset illa que ad adam portasset. vulnera et venena ser-
 pentis antiqua curasset. legem dedit sano. et precepit ne ultra peccaret ne
 quod peccati grauius eueniret. Coartati eramus et in angustum ino-
 centie prescriptione conclusi. nec habebat quod fragilitatis humane infir-
 mitas atque imbecillitas faceret. nisi iterum pietas diuina subueniens
 iusticie et misericordie operibus ostensis viam quandam tuende salutis
 aperiret. ut sordes per modum quoscunque contraximus elemosinis abnu-
 mus. Loquitur in scripturis spiritus sanctus et dicit. Elemosinis et fide de-
 licta purgantur. Non videtur illa delicta que fuerant ante contracta. nam
 illa christi sanguine et sanctificatione purgantur. Item denuo dicit.
 Sicut aqua extinguit ignem. sic elemosina extinguit peccatum. Hic
 quoque ostenditur et probatur quod sicut lauacro aque salutaris ge-
 hennae ignis extinguitur. ita elemosinis atque operationibus iustis
 delictorum flamma sopitur. Et quod semel in baptismo remissa pecca-
 torum datur. assidua et iugis operatio baptismi instar imitata dei
 rursum indulgentiam largitur. Hoc et in euangelio dominus docet.
 Nam cum denotarentur discipuli eius quod ederent nec prius manus lauassent
 respondit et dixit. Qui fecit quod intus est. fecit et quod foris est. ve-
 rum date elemosinam et ecce munda sunt omnia vobis. docens scilicet et
 ostendens non manus lauandas esse. sed pectus et sordes interius
 cuius potius quam extrinsecus diluendas. Verum qui purgauerit quod
 est intus. eum quoque id quod est foris repurgasse. et emundata
 mente cute quoque mundum esse cepisse et corpore. Porro autem dominus
 monens et ostendens unde mundi et purgati esse possimus. addidit
 elemosinas esse faciendas. Misericors docet ac monet misericordiam fieri.
 Et quia seruare querit quos magno redemit pretio post baptis-
 mi gratiam sordidatos. docet denuo posse purgari. **A**gnoscamus
 itaque fratres carissimi diuine indulgentie munus salubre. et emundationis
 purgantemque peccatis nostris qui sine aliquo conscientie vulnere esse
 non possumus. medelis spiritalibus vulnera nostra curemus. Nec
 quisquam sic sibi blandiatur de puro atque immaculato corde ut innocen-
 tia sua fretus medicinam non putet esse adhibendam vulneribus.
 cum scriptum sit. Quis gloriabitur castum se habere cor. aut quis
 gloriabitur mundum se esse a peccatis. Et iterum in epistola sua iohan-
 nes ponat et dicat. Si dixerimus quia peccatum non habemus nos
 metipsos decipimus. et veritas in nobis non est. Si autem confessi fueri-
 mus peccata nostra. fidelis et iustus est dominus qui nobis peccata
 dimittat. Si autem nemo esse sine peccato potest. et quisque se incul-
 patum dixerit aut superbus aut stultus est quod necessaria quam benigna

est clementia diuina. que cum sciat non desse satisfactis quedam post
modum vulnera. dedit curandis denuo sanandisq; vulneribus remedi
a salutaria. **N**umq; deniq; fratres carissimi admonitio diuina cessa
uit. numq; tacuit. quominus in scripturis scis tam veteribus qm nouis
sep et ubiq; ad misericordie opa dei plus puocaret. et canete atq;
exhortate spu sco qlq; ad spem regni celestis instruit. facere elemo
sinas iubetur. **M**andat et papit ysaie deus. **E**xclama inqt in forti
tudine et noli peccare sicut tuba exalta voce tua. et nuncia plebi mee
peccata eorum. et domui iacob facinora eoru. **E**t cu peccata eis sua ex
pbrati pcepisset. cuq; eoru facinora pleno indignationis impetu ptu
hisset dixisset qd eos nec si orationib; et pib; et ieiunijs vteret satisfacti
e p delictis posse. nec si in cilicio et cinere voluerentur ira dei posse
lemite. in nouissima tamen parte demonstrans solis deum elemosi
nis posse placari addidit dicens. **F**raage esurienti panem tuum. et
egenos sine tecto induc in domum tuam. **S**i videris nudum vesti eu
et domesticos seminis tui non despicias. **T**unc erupet temporaneum
lumen tuum et vestimenta tua cito orient. et pibit ante te iusticia. et
claritas dei circudabit te. **T**unc exclamabis et deus exaudiet te. du
adhuc loqris dicit habirece assu. **R**emedioa ppitiando deo ipi9 dei
verbis data sunt. quid deberent facere peccantes magisteria diui
na docuerunt. **O**perationib; iustis deo satisfieri. misericordie me
ritis peccata purgari et apud salomonem legimus. **C**onclude inqt elio
sinam in sinu pauperis. et hec pro te exorabit ab omni malo. **E**t iterum.
Qui obturat aures ne audiat iocellum. et ipse iuocabit domini et non e
rit q exaudiat eu. **N**ecq; em pmereri misericordiam domini poterit q mi
sericors ipse non fuerit. aut impetrabit de diuina pietate aliquid pab9
q ad peccatum pauperis non fuerit humanum. **Q**uod item in psalmis spirit9
sac9 declarat et pbat dicens. **B**eatus q intelligit super egenum et
pauperem. in die mala liberabit eum dominus. **Q**uorum preceptis
memor daniel. cum rex nabuchodonosor aduerso sompno territ9
estuaret. pro auerrendis malis ac diuina ope impetranda reme
dium dedit dicens. **P**ropterea rex consilium meum placeat tibi et
peccata tua elemosinis redime. et iniusticias tuas miserationibus
pauperum. et erit deus parcens peccatis tuis. **C**ui rex non obtuleras
aduersa que viderat et infesta perpessus est. que euadere et vitare
potuisset si peccata sua elemosinis receuisset. **R**aphael quoq; age
lus parua testatur. et ut elemosina libenter ac largiter fiat hortatur
dicens. **B**ona est oratio cum ieiunio et elemosina q elemosina a
morte liberat et ipsa purgat peccata. **O**stendit orationes nostras
ac ieiunia minus posse nisi elemosinis adiuuentur. **D**e peccatis solas

parum ad impetrandum valere: nisi factorum et operum accessione fa-
 cientur. **R**euelat angelus et manifestat et firmat. elemosinis petitiones
 nostras efficaces fieri. elemosinis vitam de piculo redimi. elemosi-
 nis animas a morte liberari. **N**ec sic fratres carissimi ista proferimus
 ut non quod raphael angelus dixit veritatis testimonio comprobem. **I**n
 actibus apostolorum facti fides posita est: et quod elemosinis non tantum a
 secula sed a prima morte anime liberent. geste et implete rei probatione
 compertum est. **T**abitha operationibus iustis et elemosinis prestan-
 dis plurimum devota. cum infirmata esset et mortua. ad cadaver
 examine petrus accitus est. **Q**uicumque ipse pro apostolica huma-
 nitate venisset. circumsteterunt eum vidue flentes et rogantes. pal-
 lia et tunicas et omnia illa que prius superserant idumenta monstra-
 tes. nec pro defuncta suis verbis sed ipsius operibus deprecantes.
Sensit petrus impetrari posse quod sic petebatur. nec defunctum
 christi auxilium viduis deprecantibus. quando esset in viduis ipse vel-
 titus. **C**um itaque gemitibus mixtus orasset. et viduarum ac pauperum
 prodeus aduocatus delegatas sibi preces ad deum protulisset. conuer-
 sus ad corpus quod in tabula iam lotum iacebat. **T**abitha inquit exur-
 ge in nomine iesu christi. **N**ec defuit petro quominus statim ferret auxilium
 quod in euangelio dari dixerat quicquid fuisset eius nomine postulatum.
Mors itaque suspenditur et spiritus redditur. et mirantibus ac stupe-
 titibus cunctis ad hanc mundi denovo luce rediit corpus animatur.
Tantum potuerunt misericordie merita tantum opera iusta valuerunt
 que laborantibus viduis largita fuerat subsidia viuendi. meruit ad
 vitam viduarum petitione reuocari. **D** Itaque in euangelio dominus doc-
 tor vite nostre et magister salutis eterne viuificas credentium po-
 pulum. a viuificationis consulens in eternum. inter sua mandata et pre-
 cepta celestia nichil crebrius mandat et precipit. quam ut insistamus
 elemosinis dandis nec tremis possessionibus iacuemus. sed celestes the-
 sauros potius recedamus. **V**endite inquit res vestras et date elemosinas.
Et ite. **N**olite vobis thesauros condere super terram. ubi tinea et come-
 stura exterminat. et ubi fures effodiunt et furantur. **T**hesaurigate
 autem vobis thesauros in celo. ubi neque tinea neque comestura exte-
 minat. et ubi fures non effodiunt nec furantur. **V**bi enim fuerit
 thesaurus tuus: ibi erit et cor tuum. **E**t cum observata lege perfectum
 et consummatum vellet ostendere. si vis inquit perfectus esse vade
 et vende omnia tua et da pauperibus. et habebis thesaurum in
 celo. et veni sequere me. **I**tem alio loco negotiatorem celestis gra-
 tie et comparatorem salutis eterne. distractis omnibus rebus suis
 preciosa magistra hoc est vitam eternam christi cruore preciosam. de

quantitate patrimonij si i dicit de bere mercedi. Simile ē inq̃t regnū
celoz hōi negaciatori querenti bonas margaritas. vbi aut̃ inue
nit p̃ciosam margaritam. abijt et vendidit oīa quecūq; habuit. et
emit eā. Eos demq; et abrahe filius dicit. quos i iuuādis alendisq;
pauperibz oparios cernit. Nā tū zacheus dixisset. ecce dimidiū ex
substantia mea do egenis. et si cui quid fraudauit quadruplū red
do. respondit ihesus et dixit. Quia salū hodie huic domui factū est.
quomā et hic filius ē abrahe. Nā si abraham credidit deo et reputa
tū est ei ad iustitiā vtiq; qui scdm p̃ceptū dei elemosinā facit deo
credit. et qui habet fidei veritatē seruat dei timorē. Qui aut̃ dei t̃
morē seruat. in miserationibus pauperū deū cogitat. Operatur
enī ideo q̃ credit. q̃ scit vera eē que p̃dicta sūt verb̃ dei. nec scrip
turā sacrā posse mentiri. arbores fructuosas idest steriles homines
exadi et in ignem mitti. misericordes autem ad regnum vocari.
Qui et in alio loco operarios et fructuosos fideles appellat. in fructu
osis vero et sterilibz fidem derogat dicens. Si in iusto māmona
fideles non fuistis. quod est vestrū q̃s credet vobis? Et si i alieno
fideles nō fuistis. q̃d est vestrū quis dabit vobis? **E** Si vereris et
metuis. ne si opari plurimū ceperis. p̃imonio tuo larga opatiōe
fini o ad penuriam forte redigaris. esto i hac pte intrepidus. esto
securus. finiri non potest vnde in ṽsus cristi ipenditur. vñ opus ce
leste celebratur. Nec hoc tibi de meo sp̃o deo. sed de scripturarum
factaz fide et diuine pollicitatiōis auctoritate p̃mitto. Loq̃tur per
salomonē spirit⁹ sc̃us et dicit. Qui dat pauperibus nūq̃ egebit.
qui autē auertit oculos suos. i mag̃ penuria erit. Ostendēs miseri
cordes atq; opantes egere nō posse magis parcos et steriles ad in
opiā postmodū deuēire. Itē beatus apostol⁹ paul⁹ dīcē inspiratio
nis gr̃ia plen⁹. q̃ administrat inq̃t semē seminātū. et panē ad edēdū
prestabit et multiplicabit seminationem vestrā. et augebit inc̃te
mēta frugū iustitię vestre vt i oibz locupletemini. Et iterū. Admi
nistratio huius officij nō tantū supplebit ea q̃ factis de sunt sed et
habundabit per multas gratiarum actiones in dominū. Quomā
dum gratiarum actio ad deū pro elemosinis atq; oratiombz ñis
pauperū oratione dirigitur. census opantis dei retributiōe cumu
latur. Et dominus in euāgelio iā tūc eiusmodi hōim corda conside
rans. et p̃fiois atq; incredulis p̃sua voce denuncians et ñcstatue
et dicit. Nolite cogitare dicentes. quid edem⁹ aut q̃o bibem⁹ aut
q̃o vestiemur? Nec enī natōes q̃runt. Scit autem p̃r vester quia
ommū horū indigetis. Querite p̃mum regnum dei et iusticiam
eius. et hec omnia apponentur vobis. Eis omnia appom̃ dicit et

tradi q̄ regnū et iusticiā dei querūt. **Eos** em̄ dñs cū iudicii dies ve-
nerit ad percipiendū regnū dei dicit admitti: q̄ fuerit i ecclesia cuius o-
pat. **Metuis** ne patrimoniu tuū forte deficiat si operari ex eo lar-
gis ceptis. et nescis miser q̄ dū times ne res familiaris forte defici-
at. vita ipsa et salus deficiat. a dū ne qd de rebz tuis minuas atten-
dis nō respicias q̄ ipse minuas amator magis māmone q̄ aie tue
ut dū times ne forte patrimoniu tuū p̄das ipse p̄ primonio tuo pe-
reas. **Et** ideo bene apostolus clamat et dicit *Nilhil iulim⁹ i hūc mū-*
dū. verū nec auferre qd possum⁹. **Habētes** at exhibitionē ex tegu-
mētū hys cōtēti sim⁹. **Nā** q̄ volūe diuites fieri: cadūt i tēptationez
et i muscipulas et i ieritū. **Radix** em̄ oīm malorū cupiditas est:
quā qdā appetētes naufragauerūt a fide. a i seruerūt se dolo abz mī-
tis. **Metuis** ne primoniū tuū forte deficiat: si operari ex eo largis ce-
pis. **Quādo** em̄ factū est ut iusto possēt decē sibi dā. cū scriptū sit
nō occidet fame dñs aīaz iustā. **Velias** i solitudine coruīs ministrā
tibz pasatur. a danieli i lacu ad leonū p̄dā iussu regis icluso p̄a-
dium diuinit⁹ apparatur: et tu metuis ne operati et deū promerē-
ti desit alimētū. **quādo** ipse in euangelio ad exprobrationē eorū qbz
mēs dubia est et fides pua cōtestetur: et dicat *Aspicite volatilia ce-*
li quomā nō seminant neqz metūt neqz colligunt in horrea. et pat-
vester celestis alit illa. **Nonne** vos plures estis illis. **Volucres** de⁹
pasat. et passeribus alimēta diuina prestantur. et quibz null⁹
diuine rei sensus est eis nec pōt⁹ nec abus deest tu xpiano tu dei f-
uo tu opibus bonis dedito tu dño suo caro aliqd putas defuturū.
nisi putas q̄ qui xpm pascat a xpo ipse nō pascat. aut eis eterna
decent quibus celestia et diuina tribuuntur. **Vnde** hec incredula
cogitatio. et vnde impia et sacrilega ista meditatio. **Quid** facit
in domo fidei perfidum pectus. **Quid** qui cristo omnino nō credit
appellatur et dicitur cristianus. **Pharisei** tibi magis congruit no-
men. **Nam** cum dominus in euangelio de elemosinis disputaret:
et ut nobis amicos de terrestribus lucris prouida operatione fa-
ceremus qui nos postmodum in tabernacula eterna susceperent
fideliter et salubriter premoneret: addidit post hec scriptura diui-
na dicens. **Audiebant** autem hec omnia pharisei q̄ erant cupidissi-
mi et irridebāt eū. **Quales** nunc quosdam in ecclesia videm⁹ quo-
tū peluse aures et corda cecata nullū de spiritalibz ac salutaribus
monitis lumē admittūt. **De** qbus mirari non oportet q̄ contemp-
nant in tractatibus seruū: quādo a talibz ipsum dominū videam⁹
eē cōceptū. **f** **Quid** tibi istis ineptis et stultis cogitationibz plaūd

qñ metu et sollicitudine futurorū ab opibz bonis retarderis? Quid
vmbas et p̄stigas q̄dam vanē excusatiōis obtēdis? Cōfite te im
mo q̄ vera sūt: et qz sciētes nō potes fallē. secreta et abdita mētis
exprome. Obsederūt animū tuū sterilitatis tenebre. ⁊ te cōdēte m̄
lumīe veritatis carnale pect⁹ alta et p̄fida auaricie caligo cecauit.
Pecunie tue captiu⁹ et fu⁹ es. catenis cupiditatis et vīculū alliga
tus es. ⁊ quē iā soluerat crist⁹ denuo vīct⁹ ē. Seruas pecuniā. quē
te luata nō fuit. Patrimoniu cumulas. qđ te pondere suo onēat.
Nec meministi qđ deus respōdent diuiti exuberantiū fructuū ⁊ p̄ā
stulta exultatōe iactāt. Stulte iquit hac nocte expostulatur aīa
tua a te. q̄ ergo p̄parastis ei⁹ erūt? Quid diuitis tuis solus inu
bas qđ in penā tuā patmonij tui pond⁹ exaggeras. vt qđ locupletis
or si s̄o fueris paupior deo fias? Reddit⁹ tuos diuide cū dñō deo tu
o. fruct⁹ tuos partice cū xp̄o. fac tibi possessionū terrestriu puen
tu cristū participem. vt te ille sibi faciat regnōrū celestium ⁊ herē
dem. Erras et falleris quisqz te ī seculo diuitē credis. Audi ī apo
calipsi domini tui vocē eiusmodi homines iustis obiurgationibz
increpātē. Dīas inq̄t diues sum et ditat⁹ sū et nulli⁹ rei egeo. et
nescis qz tu es miser et miserabilis et pauper et cecus et nudus.
Suadeo tibi emere a me aurum ignitū pbatū. vt sis diues ⁊ veste
albā vt vestiaris et nō appareat in te feditas nuditatis tue. ⁊ col
lino inunge oculos tuos vt videas. Qui ergo locuples et diues
es eme tibi a xp̄o aurū ignitū. vt sordibz tuis tanq̄ igne decc
tis eē aurū mūdū possis. si elemosinis et iusta opatiōe purgeris.
Eme tibi albā vestē vt qđ s̄cōm adā nudus fueras et horrebas aī de
formis. idumēto xp̄i cādidō vestiaris. Et q̄ matrona ī ecclia xp̄i lo
cuples et diues es unge oculos tuos nō stit io diaboli sed ⁊ lino
xp̄i. vt puenire ad videndū deū possis. dū dñz et opibz bonis ⁊ mo
ribz pmereris. Ceterū q̄ tal̄ n̄ es nec opari ī ecclia potes. egētē em̄
⁊ pauperē nō respexerūt oculi tui sup̄fusi nigrozis tenebris et no
cte. Locuples et diues om̄cū celebrare te credis. q̄ corbonan oīno
nō respicias. q̄ in om̄cū sine sacrificio venis. que partē de sacrificio
qđ paup obtulit sumis. **E** Intue ī euāgelio viduā p̄ceptū celestium
memorem. inter ipsas pressuras et angustias egestatis ope
rantem. ī gazophilatium duo que sola sibi minuta fuerāt mittē
tem. Quam cum animaduerteteret dominus et vidēret non de pa
trimonio. sed de animo opus eius examinans et considerans non
quantum sed ex quanto dedisset. respondit et dixit. Amē dico vo
bis. quoniam vidua ista plus em̄ibus misit ī dona dei. Omnes
em̄ isti ex eo qđ habundabat illis miserunt ī dona dei. hxc autēz

de inopia sua omnem quæsitum habuit victum misit. Multa beata
 mulier et gloriosa. que etiam ante diem iudicii meruit iudicis voce
 laudari. Pudeat dices sterilitatis atque infelicitatis sue vidua cecrops
 vidua in ope iuvenire. Cumque universa que dantur pupillis et viduis con-
 ferantur. dat illa quam oportebat accipere. ut sciamus que pena di-
 uitie sterilem maneat: quando hoc ipso documento operari etiam pau-
 peres debeant. Atque ut intelligamus hec omnia deo dari. et cum
 quisque hec facit deum promereri. Christus illud dei dona appellat. et in do-
 na dei viduam duos quadrantes misisse significat: ut magis ac ma-
 gis possit esse manifestum: quia qui miseretur pauperi. deo feneat.
 Sed nec illa res fratres carissimi a bonis operibus et iustis refrenet et
 reuocet christianum. quod excusari se posse aliquis existimet beneficio filii
 orum. quando in ipensis spiritalibus christi cogitare qui accipere se
 premissus est debeamus. nec conseruos liberis nostris sed dominum prefe-
 ramus. ipso instructe et monente. Qui diligit inquit patrem aut ma-
 trem super me non est me dignus. Et qui diligit filium aut filiam su-
 per me non est me dignus. Item in deuteronomio ad corroboracionem fidei
 et dilectionem dei paria conscripta sunt. Qui dicunt inquit patri aut
 matri non noui te. et filios suos non cognouerunt: hi custodierunt
 precepta tua et testamentum tuum seruauerunt. Nam si deum toto cor-
 diligimus: nec parentes nec filios deo preferre debemus. Quod et io-
 hannes in epistola sua ponit. caritatem dei apud eos non esse: quos vide-
 mus operari in pauperes nolle. Qui habuerit inquit substantiam mun-
 di. et viderit fratrem suum desiderare et clausit viscera sua ab eo. quod
 caritas dei manet in eo. Si enim deus elemosinis pauperum feneat-
 tur. et cum dat minimis custo datur: non est quod quis eterna celestibus
 preferat. nec diuina humana proponat. Sic vidua illa in hoc regno
 libro cum in siccitate et fame confuptis omnibus. de modico farine
 et oleo quod superfuerat fecisset subanetiui panem. quo assumpto mo-
 ritura cum liberis esset. Superuenit helias. et petit sibi prius ad ede-
 dum dari. tunc quod super fuisset inde illam cum filiis suis vesti. Nec
 obtemperare illa dubitauit. aut helie filios mater in fame et ege-
 state preposuit. Fit immo in conspectu dei quod deo placeat promp-
 te ac libenter quod petebatur offertur. nec de habundantia portio:
 sed de modico totum dat. et esurientibus liberis alter prius palatur
 neque in penuria et fame cibis antequam misericordia cogitatur: ut dum
 in opere salutari carnaliter vita contempnitur. spiritualiter anima
 reseruetur. Helias itaque typum christi gerens a quo ille pro misericor-
 dia vicem singulis reddat ostendens: respondit et dixit. Nec dicit
 dominus: fidelia farris non deficiet: et capsaces olei non minuetur:

vsq; in diem quod dabit dominus imbrem sup terram. **S**ed si uim
diuine pollicitationis fide multiplicata sunt uidue et cumulata que p
stitit. et operib; iustis ac misericordie meritis augmenta et item
ta fumentib; farris et olei uasa completa sunt. **N**ec filius abstulit mater
quod helpe dedit. sed magis stulit filius qd benigne et pie fecit. **E**t
illa non nouit custu sciebat. non dum precepta eius audierat. non er
et passione eius redempta cibū et potū pro sanguine pendebat. ut ex
hoc appareat quantum in ecclesia peccet. qui se et filios cristo anpo
nens diuitias suas seruat. nec patrimoniu copiosu cum indigentiu
paupertate communicat. **S**ed enim multi sunt in domo liberi. et re
tardat te numerositas filiorum quo minus largiter bonis opibus
insistas: atqui hoc ipso operari amplius debes quo multorum pigno
rum pater es. plures sunt pro quibus deū deprecans. multorum delie
ta redimenda sunt. multorum puēgande cōsciētie. multorum anime
redimēde. ut in hac uita seculari alendis sustinēdisq; pignoribus
quo maior est numerus. hoc maior est et sumptus ita et i uita spiri
tali atq; celesti quo aprior fuerit pignoru copia. esse et operū debet
maior impensa. **S**ic et iob sacrificia numerosa pro liberis offēbat
quantusq; erat in domo pignoru numerus tātus dabatur deo et nu
merus hostiarū. **E**t quomā cōtōdie deesse nō potest quin peccet i cō
spectu dei. sacrificia cōtōdiana nō deerāt. quib; possent peccā tergi
Probat scriptura diuina dicēs. **J**ob hō uerus et iustus habuit fili
os septē et filias tres. et emū dabat illos offerēs p eis hostias deo
secūdu numerū illorū. et p peccatis eorū vitulū unū. **S**i ergo uere
filios tuos diligis si eis exhibes plenā et paternā dulcedinem cari
tatis. opari magis debes. ut filios tuos deo iusta opatione cōmen
des. **N**ec te liberis tuis cogites patrē. qui et temporarius et infir
mus es s; illū pares. qui eternus et firmus filiorū spiritualium pat
er est. **I**lli assigna facultates tuas quas heredibus seruas. **I**lle sit li
beris tuis tutor. ille curat. ille cōtra omnes iniurias seculares di
uina maiestate protector. **P**atrimonium deo creditū nec respub
lica eripit nec fiscus inuadit nec calūpnia aliqua forensis euerit.
In tuto hereditas ponitur que deo custode seruatur. **H**oc est caris
pignoribus in posterū providere. hoc est futuris heredib; pīna pi
etate cōsuleret secūdu fidem scripture sancte dicentis. **J**unior fui
et emm senui et nūq; uidi iustū de relictum neq; semen eius egens
pane. **T**ota die miseretur et cōmodat. et semen eius i benedictōe
erit. **E**t iterū. **Q**ui cōuersatur sine vituperatione in iusticia: beatos
post se filios relinquet. **P**reuaticator itaq; et proditor pater es mi
si filijs tuis fideliter consulas nisi cōseruandis eis religiosa et uera

pietate pspicias. **Q**uid studeas terreno magis q̄ celesti p̄mōio. filios tuos dyabolo magis cōmēdare q̄ xp̄o? **H**is delinquis et geminū crīmē admittis. et q̄ nō p̄paras filijs tuis dei patris auxiliū. et q̄ docēs filios p̄mōiū pl⁹ amare q̄ cristū. **E**sto potius liberis tuis p̄ talis q̄lis tobias extitit da vtilia et salutaria p̄cepta pignorb⁹ q̄lia ille filio dedit. **M**anda filijs tuis: quod et ille filio mādauit dicens. **E**t nunc fili mādō tibi. serui deo in veritate. et fac corā illo qd illi placet. et filijs tuis mādā ut faciāt iusticiā et elemosinas. et sint memores dei et benedicant nomē eius omni tēpore. **E**t iterū. **O**mnib⁹ diebus vite tue fili dilectissime deū i mēte habet. et noli p̄terire p̄cepta eius. **I**usticiā fac omnib⁹ diebus vite tue. et noli ābulare viā imq̄tatis. quomā agēte te i veritate erit respectus op̄erū tuorū. **E**x substantia tua fac elemosinā. et noli auerte faciē tuā ab vllō paupe. ita ut nec a te faciēs dei auertatur. **P**rouit habueris fili sic fac elemosinā. **S**i tibi fuerit copiosa substantia. pl⁹ ex illa fac. **E**t si exiguū habueris. ex hocapso exiguo communica. **E**t ne timueris cum facis elēosinam. p̄miū bonum repōis tibi in diē necessitatis. quia elemosina a morte liberat. et nō patit̄ ire in gehennā. **M**unus bonum ē elemosina omnib⁹ q̄ faciūt eā coram sūmo deo. **W** **Q**uale munus est fratres dilectissimi cuius editio deo spectante celebratur? **S**i in gētilium munere grandē et gloriōsū videtur p̄uolūes et impatores habere presentes. et apparatus ac sūpt⁹ apud munerarios maior est ut possint placere maioribus. q̄nto illustrior muneris et maior est gloria deum et xp̄m spectatores habere? **Q**uāto istic et apparatus vberior et sūpt⁹ largior exhibendus est. vbi ad spectaculum cōueniūt celoz v̄tutes. cōueniūt angeli omnes. vbi munerario nō quadriga v̄l cōsulatus pet̄t. sed vita eterna prestat. nec captat̄ inanis et tēporal̄ fauor vulgi. sed p̄petuū p̄miū regni celestis accipit. **A**tq̄ ut pigros et steriles et cupidate nūmaria nichil circa fructū salutis opantes magis pudeat. ut pl⁹ cōscienciā sordidā dedecoris ac turpitudinis sue rubor cedat. ponat vnusquisq̄ ante oculos suos dyabolū cum seruis suis. i. cum populo p̄ditionis et mortis in medium proficite. plebē xp̄i presente et iudicante xp̄o comparationis examine prouocare dicentem. **E**go pro istis quos mecum vides nec alapas accepi. nec flagella sustinui. nec crucē pertuli. nec sāguinem fudi. nec familiam meam p̄cio passionis et crucis redēmi. s̄ nec regnum celeste illis p̄mitto. nec ad paradisi restituta imortalitate denuo reuocō. et munera michi q̄ p̄cio sa q̄ grandia q̄ immo et longo tēpore q̄sita sūptuōsissimis apparatibus comparant

rebus suis vel obligatis in munus appositione vel reditis. ac mihi editio honesta fuisset cunctis ac sibilis eicitur. et furore populari nonnunquam pene lapidantur. Tuos tales munerarios crasse de monstra illos diuites. illos apiosis opibus affluentes. an in ecclesia presidente et spectante te eiusmodi munus edat oppigneratis vel distractis rebus suis. imo ad celestes thesauros mutata in melius possessione transatis. In istis muneribus meis caducas atque terrenis nemo pascitur. nemo vestitur. nemo tibi alicuius et potus solatio sustinetur. cuncta in furore edentis et spectantis errore prodiga et stulta voluptatum frustratum vanitate depereunt. Illic in pauperibus tuis tu vestis et pascis. tu eternam vitam operantibus polliceris. et vix tui meis preuentibus adequantur. qui a te diuinis mercedibus et premis celestibus honorantur. **I** Quod ad hoc respondemus fratres carissimi. Sacralega sterilitate a quadam tenebrarum nocte coptas diuitum metes quod ratione defecimus. qua excusatione purgamus qui za buli seruis steriores sumus. ut christo pro precio passionis et sanguinis vice nec in modicis rependamus. Precepta nobis ille dedit. quod facere seruos suos oporteat isturxit. operantibus premium pollicetur et sterilibus supplicium comminatur. Sententiam suam protulit quod iudicaturus sit et ante predictum. Que potest excusatio esse cessanti. quod defensio sterili. nisi quod non faciente seruo quod precipit. dominus faciet quod minatur. Qui et dicit. Cum venerit filius hominis in gloria sua et omnes angeli cum eo. tunc sedebit in throno glorie sue. et colligentur ante eum omnes gentes. et segregabit eos ab invicem. quemadmodum pastor segregat oves ab hircis. et statuet oves ad dexteram suam hircos autem ad sinistram. Tunc dicit rex hinc qui ad dexteram suam erunt. Venite benedicti patri mei. percipite quod vobis patum est regnum ab origine mundi. Esurivi enim et dedistis michi manducare. sitiivi et dedistis michi potum hospes fui et adduxistis me. nudus et vestistis me. infirmus et visitastis me. in carcere fui et venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine quando te vidimus esurientem et pauperem. sitiivum et potauimus. quando te vidimus hospitem et adduximus. nudum et vestiuimus. quando autem te vidimus infirmum et in carcere et venimus ad te. Tunc respondens rex dicit eis. Amen dico vobis quod diu fecistis vni horum ex fratribus meis minimis michi fecistis. Tunc dicit hinc qui ad sinistram eius erunt. Discedite a me maledicti in ignem eternum quem parauit pater meus diabolo et angelis eius. Esurivi enim et non dedistis michi manducare. sitiivi et non potastis me. hospes fui et non adduxistis me. nudus et non vestistis me. infirmus et in carcere et non visitastis me. Tunc respondebunt et ipsi dicentes Domine quando te

vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut
 infirmum aut in carcere et non ministravimus tibi? Et respondet il
 lis. Amen dico vobis quoniam dum unus ex minimis istis non fecistis neque
 mihi fecistis. Et ibunt iusti in ignem eternum iusti autem in vitam eter
 nam. Quid potuit nobis magis custus edicere? Quomodo magis potu
 it iusticie ac misericordie nostre opera prouocare? quoniam quod prestatum id
 dixit sibi quicquid egenti prestatum et pauperi se dixit offendi nisi e
 genti prestatum et pauperi ut quod respectu fratris non mouet vel christi con
 templatione moueatur. et qui non cogitat in labore et egestate conser
 uum vel dominum cogitet in ipso illo quem despiciat constitutum? **R.** Et ideo
 co fratres carissimi quibus metus prout in deum est et spreto calcatoque iam
 mundo ad superna et diuina animus erectus est. fide plena mente deuota
 operatione continua promerendo domino obsequium prebamus. Demum christo
 vestimenta terrena. indumenta celestia recepturi. Demum cibum et po
 tum secularem. cum abraham isaac et iacob ad conuiuium celeste venturi.
Ne parum metamus plurimum seminemus. Securitati ac salutem eterne
 dum tempus est consulamus. paulo apostolo admonente et dicente.
Ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. maxime autem
 ad domesticos fidei. Bonum autem facientes non deficiamus. tempore enim
 suo metemur. Cogitemus fratres carissimi quid sub apostolis fece
 rit creditum populus. quando intra ipsa primordia maioribus virtuti
 bus mens vigeat. quando creditum fides noua adhuc fidei calore fer
 uebat. domicilia tunc et preda venundabant. et dispensandam pau
 peribus facultatem libenter ac largiter apostoli offerebant. freno pat
 rimonia reddito atque distracto fundos illuc transferentes ubi fructus
 caperet possessionis eterne. illic comparantes domos ubi inciperet
 semper habitare. **T**alis tunc fuit in operationibus cumulus quibus in dile
 ctione consensu. sicut legimus in actibus apostolorum. Turba autem eo
 rum quod crediderat anima ac mente una agebant. nec fuit inter illos discer
 men ullum. nec quicquam suum iudicabant ex bonis quod eis erat. sed fuerunt illi
 omnia communia. hoc est natiuitate spiritali vere dei filios fieri. hoc est lege
 celesti equitatem dei patris imitari. Quod dumque enim dei est in nostra
 usurpatio commune est. nec quisquam a beneficiis eius et muneribus
 arceatur. quo minus omne humanum genus bonitate ac largitate
 diuina equaliter perfruatur. Sic equaliter dies illuminat. sol radiat.
 puer rigat. ventus aspirat. et dormientibus sompnus unus est. stel
 larum splendor ac lune comis est. Quo equitatis exemplo quod possessor in e
 ris redditus ac fructus suos cum fraternitate parit. dum lar
 gitionibus gratuitis communis ac iustus est. dei patris imitator est. **Q**ue il
 la erit fratres carissimi operantium gloria. quam gaudis et summa leticia. cum

populum suum dominiis cōpērit cēnsere. et mēitis atq; opēib⁹
nostris premia promissa contribuens pro terrenis cēleſtiar: p tpa
libus sempiterna. p modicis magna pſtare: offerre nos patri cui
nos ſua ſanctificatione reſtituit. eternitatē nobis imortalitatēq;
largiri. ad quā nos ſanguinis ſui viuificatione repauit. reduceſ
ad paradīſū denuo facere. regna cēlorum fide et veritate ſue pollicita
tionis apire. **N**ec hēreant firmiter ſenſibus noſtris. hēc itelligant
plena fide. hēc corde toto diligantur. **N**ec i deſinētū opēū magna
nimitate redimantur. **P**reclara et diuina res frēs cariffimi ſaluta
ris opatio. ſolatiū grande credentium. ſecuritatis noſtre ſalubre
preſidium: munimētum ſpei. tutela fidei. medela pccā. et res poſita
in potēſtate faciēſ. res grandis et facilis. ſine piculo pſecutiōis
corona pacis. **V**erū dei mun⁹ et maximū. infernis neceſſariū. for
tibus glorioſū. quo criſtianus adiutus pre ſe effert gratiam ſpiri
talem. promeretur criſtum iudicem. deuz computat debitorē. **A**d
hanc opēum ſalutarium palmā libenter ac propte certem⁹. oēs
in agone iuſtiē deo et xpō ſpectante curramus. et qui ſeculo ac
mundo maiores eſſe iam cepimus curſum noſtrum nulla ſeculi ac
mundi cupiditate tardemus. **S**i expeditos ſi celeres ſi i hōc opēis
agone currentes dies nos vel reditiōis vel pſecutiōis inueniant.
nuſq; dominus meritis noſtris ad premium deent. **I**n pace coro
nam vicentib⁹ cādidam pro opēibus dabit. in pſecutiōe purpure
am p paſſione geminabit. **A**men

Ad fortunatū de exhortatione martirij. **E**p̄la decimaſeptima.
Item prologus.

Conſideraſti fortunate cariffime ut qm preſſuratum et perſe
cutionum pondus incūbit. et infine atq; in cōſummatione
mundi anti xpī tēpus infeſtum appropinquare iā cepit ad
pparādas et corrobōrādas fratru mentes de diuinis ſcripturis for
tamēta cōponere. qbz milites xpī ad ſpiritale et celeſte certamen
animarē. **O**btemperādum fuit deſiderio tuo tā neceſſario. ut
qntū ſufficiat mediocritas nrā auxilio diuine inſpirationis iſtructa
qſi arma ac munimēta quēdā pugnaturis fratrib⁹ de pceptis di
uinis pmerēt. **P**arū eſt enī q dei plebem claffico noſtre vocis eri
gimus. niſi credētū fide ac dicatā deo deuotāq; vtutē diuina lecti
one firmem⁹. **Q**uid autē potius ac magis curē noſtre ac ſollicitu
dini cōgruit. q vt cōmiſſū nobis diuinitus populū et exercitum in
caſtris celeſtibus conſtitutum. aduerſus diaboli tela et iacula ex
hortationibus aſſiduīs pparēmus. **N**ecq; enim ydoneus poteſt eſſe

imiles ad bellum. qui non exercitatus in campo prius fuerat. Aut q
agomisticam coronam querit adipisci in stadio non coronabitur.
nisi vsum et peritiam viru ante meditetur. **A**dversarius vetus e
a hostis antiquus. cum quo preliu gerimus. **S**ex milia annor ple
ne coplentur. ex quo homine diabolus impugnat. **O**mnia iam ge
nera teptandi et artes atq insidias deidendi vfu ipso vetustatis edi
diat. **S**i imparatum inuenient cristi militez si eudem si no sollicitu
ac toto corde vigilante. arcuueit nesciu. fallit incautu. decipit impe
ritu. **S**i vero quis dominica pcepta custodiens et foriter custo
aderens cotra eu steterit. vincatur necesse e. quia xpus que confi
tetur inuictus est. **N**e ne in longum sermonem meu extedere fra
carissime. et audientem vel legentem stili latioris copia fatigare co
pendium feci. vt ppositis titulis quos qs et nosse debeat et tenere
capitula dominica subnecterem. et id quod pposueram diuine le
ctionis auctoritate solidarem. vt non tam tractatum meum vide
ar tibi misisse. q materiam tractantibus prebuisse. que res i vfu
singulis proficiat utilitate maioru. **N**am si cōfecta et parata iaz ve
stem darem. vestis eet mea q alius uteret. et forsita no p habitu
dine stature et corporis res alteri facta min⁹ agruens haberet. **N**uc
vero de agno p que redēpti ac viuificati sum⁹ lana ipam a purpu
ra misi. qua cu acceperis tunica tibi p volutate oficies. a pl⁹ in do
mestica tua atq i propa veste letaberis. a ceteris q vt ofice a ipi
pro arbitrio suo possint quod misim⁹ exhibeb. vt vetē illa nudita
te contexta preferant omnes ioumenta cristi celestis gratie sacri
ficatione vestiti. **N**ec non et illud cōsiliū frater carissime vtile et
salubre prospexi in exhortatione tam necessaria que martires fa
ciat: amputandas esse verbor nostror moras et tarditates. atq
ambages sermōis humani subtrahendas. ponēda illa sola que de
us loq̄t. qb⁹ seruos suos ad martinu xp⁹ hortat. **P**recepta ipsa
diuina velut arma pugnanti⁹ fratrib⁹ suggerēda sūt. **I**lla sint
militaris tube hortamēta. illa pugnātib⁹ classica. **I**nde aures ex
gant. inde instruāt mentes. inde et aīmi et corpis vires ad onem
passionis tolerātiā roborēt. **N**os em q dño pmittēte pmū bap
tisma credētib⁹ deom⁹. ad aliud q singulos pparem⁹. insinuātes
a doctes hoc ee baptisma i ḡcia maius. i potestate sublimi⁹. i ho
nore p̄ciosi⁹. baptisma i quo āgeli baptisant. baptisma i quo de⁹
a cristi⁹ ei⁹ exultāt. baptisma post qd nemo iā peccat. baptisma
qd fidei nēe icremēta ofumat. baptisma qd nos de mūdo recedētes
stati deo copulat. **I**n aq baptismo papit peccatorū remissa. in san
guis: corda v̄tutū. **A**mplectēda res ē a optāda. a oīm postula cōnū
e n

ut q̄ serui dei sum⁹? sim⁹ et amici.

Explicit prologus.

Rap' ut rubricæ capitulorū

C. i.

In exhortatō itaq; ac pparatōis scibz nr̄is et fidei ac virtutis firmitate ad pcomūz om̄ce cōfessionis atq; plū psecutionis et passionis armadiz. primo i loco dicēdū ē ydola deos nō ēē q̄ sibi hō facit. Ne p̄ enī q̄ hūc factore suo et fabricatore maiora sūt. a ptege a seruire quēq; possūt. q̄ ip̄a de tēplis suis pereūt m̄li ab hōie hūc. Sed nec elem̄ta colēda ēē. q̄ hōi sc̄bz dispositōez a pceptū dei sūt.

Destructis ydolis et elem̄ton ratiōe mōstrata ostēdēdūz dñz solum colendum ēē.

Caplm̄ terciū.

Tūc addēdū q̄ cōm̄tiō dei sit adūsus eos q̄ ydol' sacrificāt.

Preterea dōcēdū nō facile ignoscere dēū ydolatrias.

Et q̄ sic ydolatrie indignē dē⁹ et pceptent etiā eos mterfici qui sacrificare et seruire ydolis suaserint.

Caplm̄ sextū.

Subiūgēdū p̄ hēc q̄ redēpti ac vniūficati xp̄i sanguine nihil xp̄o pponē debeam⁹. q̄ nec ille q̄c̄q; nob̄ pposuerit. a ille pp̄t nos mala bonis ptulerit. paupertatē diuitiis. uirtutē dñatōm. mortē imortalitatē. Nos p̄tra i passionibz nr̄is paupertati seculari padisi diuitias a delicias p̄ferat. dñatū et regnū etnū tēporarie fuituti. imortalitatē mortis. dēū et xp̄m diabolo et anti xp̄o.

Infinuādū q̄ ne erepti de faucibz diaboli et de laqueis seculi liberati si in agustis et p̄surs ēē ceperint regredi denuo ad sc̄lm̄ rehint. et p̄dant q̄ euaserint.

Caplm̄ octauū.

Infinuādū poti⁹ ēē et pseuerādū i fide a ueritate a celestis ac spiritual' gr̄e cōsumatiōe ut ad palmā et coronā possit pueniri.

Ad hoc em̄ p̄suras a psecutōes fieri ut ptemur.

Nec timēdas ēē iniurias et pugnas psecutionū. q̄ maior ē dñs ad ptegeōū q̄ diabol⁹ ad ipugnādū.

Ca. vñdecimū.

Nec ne expauescat aliq̄s et sturbeat ad p̄suras et psecutōes q̄s patimur i isto mūdo. p̄bādū añ p̄dēm ēē q̄ nos mūd⁹ odio habitu r⁹ ēēt. a q̄ psecutōes aduersū nos excitatz. ut ex hoc p̄so q̄ hēc si at manifesta sit fides diuine pollicitatōis i mercedibz et p̄m̄is post modū secuturis. Nec nouū q̄o accidat xp̄ianis qm̄ ab initio mūdi hom̄ laborauerit. a opp̄si atq; oculi sint iusti ab iniustis.

In nouissima pte ponēdū est q̄ spes et q̄ merces maneat iustos et martires p̄ cōsolationes hui⁹ t̄pis et passionis. a q̄ plus ac cepturi sum⁹ i passionis remuneratiōe q̄ q̄o hic sustinem⁹ i ipsa passione.

Caplm̄. i.

Quod ydola dñi nō sint. a q̄ nec elem̄ta vice dei colenda sint i psalmo. cxxxix demōstrat. Ydola gētiū argētum et aurū op⁹ manuū hominū. Os habent et nō loquūtur. oculus habent et

nō vident. Aures habent et nō audiūt. neq; em̄ est spūs i ore ipso
 cū. Siles illi sūt homines q̄ faciūt ea. Item in sapientia salomonis.
 Oīa p̄dola nationū estimauerūt deos. q̄bz neq; oculorū vsus est ad
 videndū. neq; nares ad p̄apiendū sp̄ritū. neq; aures ad audien
 dū. nec digitī i manibz ad tractādū. s; et pedes eorū p̄gri ad ābulā
 dū. hō em̄ fecit illos et q̄ sp̄ritū mutuat⁹ est finxit illos. Neō āe
 sibi filiez hō poterit deū fingē. cū sit em̄ mortal̄ mortuū figit mani
 bz imq̄s. Melior āt est ipse hys quos colit. quomā ipse q̄dem vixit
 illi aut nūq̄. Item i exodo Nō facies ē p̄doli nec cuiusq; similitū
 dīnez. Item apud salomonē de elementis. Neq; opa attendentes
 agnouerūt q̄s esset artifex. sed aut ignē aut sp̄ritū aut citatū ae
 rem aut gien stellarū aut nimā aquā aut solem et lunā cā res orbi
 trati deos putauerūt. Quorū si p̄pter specē hoc estimauerūt: sū
 atq̄nto hys dñs sit speciosior. Aut si vtutes et opa eorū mirari sūt
 itelligāt ab ipis qm̄ q̄ hec constituit fortia fortior est illi. **Ca. 7. B**

Quod de⁹ sol⁹ colend⁹ sit i exodo scriptū est dñm deū tuū ad
 orab. a illi soli fūies. Item i deuteronomio Nō erūt tibi dñ a
 lī abiq; me. Itē illic Videte q̄ ego sū et nō est de⁹ p̄ter me ego i
 heremā et viuē faciā. pacifiā et ego sanabo. et non est q̄ eripiat de
 manibz meis. Itē i apocalipsi Et vidi aliū āgelū volātem i medio
 celi habentem euāgelīū eternū. vt ānūciaret sup terrā et sup oēs
 nationes et trib⁹ et linguas. et dicētem vocē mag. Metuite pot⁹ de
 ū a date illi claritatem qm̄ venit hora iudicij eius. a adorare eum
 q̄ fecit celū et terrā mare et oīa q̄ i eis sūt. Sic et dñs i euāgelio cō
 mēorationem facit p̄mi et scđi p̄cepti dicēs. Audi israhel dñs deus
 tu⁹ deus vnus est. a diliges dñm deū tuū de toto corde tuo et de to
 ta aīa tua et de tōta vtute tua. Voc p̄mū Et scđm simile huic. Dili
 ges p̄ximū tuū tāq̄ te. In hys duobz mādanis tōta lex p̄det et
 p̄phete Et iterū. Hec est aut vita eterna vt cognoscāt te solū rex
 deū et quem misisti ih̄sū cristū. **Caplm in C**

Que cōminatio dei sit aduersus eos qui p̄doli sacrificant. In ex
 odo Sacrificans dñs eradicabitur: nisi deo soli. Item in deuta
 ronomio Sacrificauerūt demonijs et non deo. Item apud ysaiam
 Adorauerunt eos quos fecerunt digiti eorum a curuatus est homo
 a humiliat⁹ est vir et non laxabo ill. Et iterū Illis fuidistis liba
 imina a illi imposuistis sacrificia sup hoc non idignabor dicit dñs.
 Item iheremias Nolite ābulare p̄ deos alienos vt seruiatis eis a
 ne adoraueritis eos et ne incretis me i opibus manū vrārū ad
 disperdendos vos. Item i apocalipsi Si q̄s adorat testā et imagi
 nem et accipit notā i fronte sua aut i māu bibz et ip̄e de vīo ire dei

mixto in poculo ire eius. et pumet igne et sulphure sub oculis scōz
angelorū. et sub oculis agni. et fum⁹ de tormētis eorū i secula secu
lorū ascendet. nec habebūt requiē die ac nocte quicūq; adorauerit
bestiā et imaginem eius.

¶ Ca. iii.

Non facile ignoscit deū ydolatrās. Moyses i exodo p p̃lo rogat
nec ipetrat. Precor ait dñe deliqt hic popul⁹ delictū grāde. fe
cerūt sibi deos aureos. Et nūc si dimittis illis delictū gnde dimitte
Sicut dele me de libro quē sc̃psisti. Et dixit dñs ad moysē Si q̃s de
liqt añ me deleā eū de libro meo. Itē cū iheremias p p̃lo deprecet̃
dñs ad eū loq̃t dñs. Et tu noli orare p p̃lo hoc. et noli postulare
p ip̃is in p̃ce et oratione. qz nō exaudia illos in tpe q̃ inuocabunt
me in tpe afflictionis sue. Ezēchiel q̃ hāc eādē denūciat indignōne
de i eis q̃ in deū deliquit. Et fuit inqt ṽbū dñi ad me dñs. Fili h̃
minis tra q̃cūq; peccauerit mihi vt delictū deliqt extēdā manū meā
sup eā. et obtera stabilitatē panis et imittā in ea famē. et auferaz
de ea h̃oiez et pecora. Et si fuerit ttes viri i medio eius noe daniel et
iob nō liberabūt filios neq; filias. Ipsi soli salui erūt. Itē i regnoz
p̃mo libro. Si delinquēdo peccet vir aduersus virū. orabūt p eo do
minū. Si at̃ i deū peccet h̃o. q̃s orabit p eo.

¶ Ca. v.

Quod sic ydolatrie indignet de⁹ vt p̃ceperit etiā eos infici q̃
sacrificare et huire ydol fuaserit. In deuteronomio. Qd si ro
gauerit te f̃z tu⁹ a fili⁹ a filia tua aut vxor tua q̃ ē in sinu tuo aut
amic⁹ tu⁹ q̃ eq̃lis est aīe tue latent dñs. eam⁹ et fuiam⁹ dñs ali
enis dñs gētū. nō osēdes ei. et nō exaudies eū et nō p̃cet ocul⁹ tu
us sup eū. et nō celab eū. anūcians anūciab de illo. man⁹ tua erit su
per eū in p̃mis inficere eū. et man⁹ oīs populi postremo. et lapida
būt eum et morietur. quoniā q̃siuit auertere te a domino deo tuo
Et iter⁹ loquit dñs et dicit nec ciuitati p̃cedū etiam si vniuersa con
senferit ad ydolatriā. Aut si audieris inqt in vna ex ciuitatibz q̃s
domin⁹ ds tu⁹ dabit tibi inhabitare te illic dicentes. eam⁹ et fui
amus dñs alienis quos nō nosti. Inficiens eos necab oēs q̃ sunt
in ciuitate cede gladi. et incendes ciuitatē igni et erit sine habita
culo in eternum. Nō reedificabit etiā nunc. vt auertatur deus ab
indignatione ire sue. et dabit tibi misericordiam et miserebit tui
et multiplicabit te. si exaudieris vocem domini dei tui et observa
ueris p̃cepta eius. Cuius p̃cepti et vigoris memor mathathi
as interfecit eum qui ad aram sacrificaturus accesserat. Quod si a
te aduentum cristi circa deum colendum et ydola spernenda hec p̃
cepta seruata sunt. quanto magis post aduentum cristi. seruanda
sūt. quādo ille veniēs nō verb̃ tātū nos hortat⁹ sit. s; et factis p̃

omnes iniurias et contumelias passus est et crucifixus. ut nos pati
 et mori exemplo suo doceret. ut nulla sit homini excusatio pro se
 non patienti. cui passus sit ille pro nobis. et cum ille passus sit pro ali
 enis peccatis. multo magis pro peccatis suis pati unumquemque debere
 Et ideo in euangelio dominatur et dicit. Quicumque confessus me fuerit
 coram hominibus et ego confitebor eum coram patre meo qui est in celis Qui autem
 negauerit me coram hominibus. et ego negabo eum coram patre meo qui est in
 celis. Item apostolus paulus. Si enim comorimur inquit et uiuimus. si
 toleramus et regnabimus. si negamus et ipse negabit nos. Item
 iohannes Qui negat filium nec patrem habet. qui confitetur filium et patrem ha
 bet. Vnde nos ad contemptum mortis hortatur dominus et corroborat dicens
 Nolite timere eos qui occidunt corpus. animam autem non possunt occidere
 Magis autem metuite eum qui potest animam et corpus occidere in gehennam. Et
 iterum. Qui amat animam suam perdet eam. Et qui odit animam suam in
 isto seculo uitam eternam conseruet illam. **Ca. vi.**

Quod redempti et uiuificati christi sanguine nichil christo propone
 re debeamus in euangelio dominus loquitur et dicit. Qui diligit patrem
 aut matrem plus quam me. non est me dignus. Et qui diligit filium
 aut filiam super me. non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam
 et sequitur me. non est me dignus. Sic et in deuteronomio scriptum est.
 Qui dicunt patri a matre non noui te. et filios tuos non agnouerunt.
 hi custodierunt precepta tua. et testamentum tuum seruauerunt. Item aposto
 lus paulus Quis nos inquit sepabit a caritate christi. persecutio. an angustia
 a. an persecutio. an fames. an nuditas. an periculum. an gladius. Sicut
 scriptum est. quia propter te occidimur tota die. estimati sumus ut oues vi
 ctime. sed in his omnibus superamus. propter eum qui nos dilexit. Et iterum
 Non estis vni. empti enim estis pretio magno. glorificate et portate deum
 in corpore vobis. Et iterum Pro omnibus mortuus est christus ut qui uiuunt iam non
 sibi uiuant. sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit. **Ca. vii.**

Exceptos de faucibus dyaboli et de laqueis seculi liberatos non
 debere denuo ad seculum reuertere ne periant quod euaserant
 In exodo iudaicus populus ad umbram nostram et ymagi
 nem prefiguratus. cum deo tutore et uindicte euasisset pharaonis atque egip
 ti. et dyaboli et seculi durissimam seruitutem. circa deum perterritus et ignis
 aduersus moysen misisset respiciens solitudinis ac laboris incommoda
 et non intelligens libertatis ac salutis beneficia divina. reuertere quare ad
 egiptum. hoc est ad seculi seruitutem unde fuerat abstractus. cum magis
 fidere in deum debet et credere. quam quod a diabolo et seculo liberatus popu
 lum suum proteget liberatum Quid hoc nobis inquit fecisti eiciendo nos
 de egipto. Melius erat nobis seruire egipcios. quam mori in solitudine hac

Et dixit moyses ad pplm **S**tate fideles et videte salutē que ē a dño
quā vobis faciet hodie. Dñs ipse pugnabit p vob et vos tacebitis.
Quod nos admonēs in euāgelio suo dñs et docēs. ne ad zabulū rursus
et ad scilm qbz renūciavim⁹ et vñ euasim⁹. reuertamur dicit.
Nemo retro attēdes et supponēs manū suā in aratru. apt⁹ ē reg
no dei. Et q in agro ē nō reuertat⁹ retro. **M**emores estote vxoris
loth. Ac ne q̄s aliq̄ vñ cupiditate rerū vñ suoz dulcedine retardet.
quomin⁹ xpm sequat⁹ addit et dicit. **Q**ui nō renūciat oibz q̄ sūt e
ius nō potest me⁹ esse discipulus. **Ca. viij.**

Persistendū ē a pseuerandū i fide et vñte et celestis et spiritual
gratie consummatione. vt ad palmam et ad coronam possit
perueniri. **I**n paralipomenon. **D**omin⁹ vobiscum est. q̄dū et vos
estis cum ipso. **S**i autē dereliquitis eū derelinquet vos. **I**tem apud
ezechielem. **I**usticia iusti. nō liberabit eū in quacūq; die exeraue
rit. **I**te dñs in euāgelio loq̄t et dicit. **Q**ui pseuerauerit vsq; i finē
hic salu⁹ erit. **E**t iter. **S**i māsueritis in vbo meo vñ discipuli mei
eritis. et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. **P**remone
ns quoq; nos sēp patos esse debere et expeditos in p̄ctu firmi
ter stare. adiecit et dixit. **S**int lūbi vñ p̄cti iet lucerne ardentes.
et vos similes hoibz expectantibus dñm suū qñ reuertat⁹ a nuptijs
vt cum venerit et pulsauerit apiant ei. **F**elices serui illi quos ad
ueniēs dñs inuenient vigilātes. **I**te beatus apl⁹ vt fides nostra
p̄ficiat et crescat et ad summa pueniat hortat⁹ dicēs. **N**escitis q̄ hñ
quī in stadio currūt. oēs quidē currūt. vñ tñ accipit coronā. **S**ic
currite vt app̄hendatis. **E**t illi quidē vt corruptibile coronā accipi
āt nos autē incorruptā. **E**t iter. **N**ed militās deo ip̄licat se molestijs
secularibz. vt possit placere ei cui se p̄bauit. **S**z et si certauerit q̄s
nō coronabit nisi legitime pugnauerit. **E**t iter. **O**ro at vos fr̄es
p̄ misericordiā dei vt cōstitutis corpa vrā hostiā viuētē. scām. deo
placētē et ne cōfiguremini sc̄lo huic. sed t̄asformemini in renouati
one spūs. ad p̄bādū q̄ sit volūtas dei bō et placēs et p̄fca. **E**t iter.
Sum⁹ filij dei. si autē filij et heredes. heredes q̄dē dei. cohēdes at xpi
Si q̄dē opatiāmur vt et omagnificemur. **I**n apocalipsi eadē loq̄t di
uine p̄dicationis hortatio dicēs. **T**ene qd habes. ne ali⁹ accipiat co
ronā tuā. **Q**uod exemplū pseuerandi et pmanēdi designat in exodo. v
bi moyses ad supandū amalech q̄ figurā portat diaboli in signo a
sacmēto crucis alleuat sup̄mas man⁹ nec vñcē aduersariū potuit
nisi p̄ q̄ stabil⁹ in signo crucis alleuatis iugit maibz pseuerauit.
Et fcm ē inq̄t cū leuabat moyses man⁹ p̄ualebat israhel. vbi autē
submiserat manus inualecebat amalech. **E**t accepto lapide suppo
suerunt sub eo. et sedebat super eum. et aaron et vr sustentabant
man⁹ eius hñc et inde. a fce sūt man⁹ moyfi stabiles vsq; i occasū

sol. Et fugauit ihesus amalech et oem pplm eius. Et dixit dñs ad moysen. Sate hoc vt sit i meōna i libro. et da iures ihesu. qm de letioe deleā meōnā amalech de sub celo. **Ca. ix.**

Nō hoc em pssuras et psecutōes fieri vt ptemur i deuteronoio. Tēptat vos dñs dñs vñ vt sciatis diligitis eū ex toto corde vñ et ex tota aia vñ. et ex tota vtute vñ. Et itez apd salomonē Vasa figuli pbat fornax. et hoies iustos tēptatio tbulatōis. Paul⁹ q̄ paria testat ac loq̄tur dicēs. Gloriamur i spe claritatis dei. Nō solū at. s; et gloriamur i pssuris. scientes qm pssura tolerātiā opat̄. tolerātiā at pbatōnē. pbatō at spē. spes at nō cōfidit. q̄ dilectio dei diffusa est i cordibz nris p spm scm q̄ dat⁹ est nob. Et petr⁹ i epla sua ponit et dicit. Carissim nolite mirari ardorē accidentē vobis q̄ ad tēptatōez vñ fit. nec excedatis tāq̄ nouū aliqd vob cōtingat. S; quocūq; cōmunicatis xpi passiombz p oia gaudete. vt et i reuelatōe scā claritatis ei⁹ gaudētes exultetis. Si ipropat vob i noie xpi beati estis. q̄ maiestatis et vtutis dñi nomē req̄scit i vob. qd qdem p illos blasphematur p nos at hōratur. **Ca. x.**

Mēdas nō eē iurias et penas psecutionū. et ne expauescat q̄s ad pssuras et psecutōes q̄s patitur i hoc mūdo. q̄ maior ē dñs ad ptegeōū q̄ zabul⁹ ad ipugnōū. Iohēs i epla sua pōit et dicit. Maior ē q̄ i vob est q̄ i isto mūdo. Itē i psalmo exōn. Nō metūa qd mihi faciat hō. dñs mihi auxiliator ē. Et itez. Isti i curtibz et isti i eqs. nos at i noie dñi nra magnificabimur. Ipi obligati sūt et ceciderūt. nos at surrexim⁹ et erecti sum⁹. Et adhuc fortis docēs et ostendens spūs scūs castra zabuli nō timēda. et si bellū nob hostis idixerit. i ipo magis bello spem nrāz cōsistē. et agressiōe illa iustos ad diuine sedis et salutis etne pmiū puenire i psalmo xxvi. pōit et dicit. Si directi i me fuerit castra. nō timebit cor meum. Et si exurrexerit sup me bellū. i illud ego sperabo. Vñ petn a dñio hac exgrā vt i habitez i domo dñi p oēs dies vite mee. Item i exodo declarat scriptura diuina pssuris mltiplicari nos potius et augeri dicēs. Quātōq; eos cōpmebāt. tāto plures fiebāt et iualescebāt magis. Et i apocalipsi ptectio diuina pmititur i passiombz nris. Nihil inq̄t hōz ti. neas q̄ passi⁹ es. Nec ali⁹ securitatez nob pollicetur et ptectionez q̄ q̄ et p ysaiā pphetā loq̄tur dicēs. Noli timē q̄ ego te redemi. et vocaui te noie tuo. me⁹ es tu. Et si ptnāns p ignē ignis nō cōburet te. qm ego dñs ds tu⁹ sū q̄ te saluum facio. Qui et i euāgelio pmitit auxiliū diuinū dei suis i persecutioibz non defuturū dicēs. Cū at vos tradiderūt. nolite cogitāe quomodo

à qđ loq̃mini. dabit̃ em̃ vob̃ in illa hora qđ loq̃mini. Nō em̃ vos es-
tis q̃ loq̃mini. s; spūs p̃ris ṽr̃i q̃ loq̃t̃ i vob̃. Et itē. Dom̃te in cor-
dib; ṽris nō p̃meditari excusac̃. Ego em̃ dabo vob̃ os et sapiā; cui
nō potest resistē adūsari ṽri. Sic et i exodo ad moyse cūctatē a ad
p̃p̃l; ire trepidatē. de; loq̃t̃ dīcēs Quis dedit os h̃oi; a q̃s fecit mu-
tū. a q̃s furdū. a q̃s vidētē et cecū. Nōne ego dñs de;? Et nūc p̃ge
a ego apiā os tuū. a istruā te qđ loq̃ns. Nec difficile ē deo apiē os
h̃ois deuoti sibi. a cōfessori suo ispirac̃ cōstāciā et fiduciā loquēdi. q̃ i
numenis aduers; balāā p̃phetā etiā asinā fecit loq̃ Quāc̃ in p̃secu-
tionib; neō cogitet qđ piculū diabol; iportet. s; cōsidet qđ auxiliū;
de; p̃stet Nec mētē labefaciat hūana iustitatio. s; corroboret p̃ fidē di-
uina p̃actio. qm̃ vnusq̃sq; scđ; dñica p̃missa et fidei sue merita tā-
tū accipiat de dei ope. q̃ntū se credit accipē Nec sit qđ oīpotēs p̃sta-
re nō possit. nisi accipiens fides caduca de faciat. **Ca. xi.**

Cūc̃ expauescat q̃s a cōstet ad p̃secutōes a p̃ssuras q̃s patimur
in hoc mūdo p̃bādū ē añ p̃cem eē q̃ nos mūd; odio habitur; eēt
a q̃ p̃secutōes adūsū nos exataret. vt ex hoc p̃lo q̃ fiāt h̃c mani-
festa sit fides diuine pollicitationis i mercedib; et p̃m̃s p̃ modū se-
cuturas a q̃ nihil nouū accadat xp̃ianis. qm̃ ab initio mūdi boni la-
borauerūt. a oppressi atq; occisi sint iusti ab iustis. Dñs ieuāgelio
p̃mon; et p̃nūciat dīcēs. Si mūd; vos odit. scitote qm̃ me p̃mo o-
dit. Si de mūdo essetis mūd; qđ suū ess; amat. s; q̃ de mūdo nō
estis. a ego elegi vos de mūdo; p̃ptēa odit vos mūd;. Memētote s;
momis quē dixi vob̃. nō ē sup̃ maior dñs suo. si me p̃secuti sunt et
vos p̃sequēt̃ Et itē. Veniet hora vt oīs q̃ vos occiderūt putet se of-
ficiū deo facē S; hoc faciēt vob̃ qm̃ nō cognouerūt p̃rem neq; me.
Nec at̃ locut; sū vob̃. vt cū veniet hora eorū memores sitis q̃ ego
dixi vob̃ Et itē. Amē amē dico vob̃ q̃a plorabitis vos a plāgetis
sc̃lm̃ at̃ gaudebit. vos tristes eritis. s; tristitia ṽr̃a i leticiā ṽriet Et
itē. Nec locut; sū vob̃. vt i me pacē habeatis. i sc̃lo at̃ p̃ssurā. S; fi-
dite. qm̃ ego vici sc̃lm̃ Et itē. cū a discipul̃ suis it̃rogaret de signo
aduēt; sui et cōsumatōis mūdi; r̃ndit et dixit. Caueat ne q̃s vos fal-
lat. mltā em̃ veniēt in noīe meo dīcēs ego sū xp̃s. a mltos fallēt
Incipietis at̃ audire bella et audit; bellorū. videte nolite tumultua-
ri. Oport; em̃ h̃c fieri s; nōdū ē finis. Exurg; at̃ gēs sup̃ gētē. et
regnū sup̃ regnū. a erūt tremot; et pestilēne p̃ loca Oīa at̃ ista
initia p̃turbationū sūt Tūc tradēt vos i t̃bulationē et iusticiā vos. a
eritis odibiles oīb; gētib; p̃pt̃ nomē meū Et tūc sc̃andalizabūt mlti.
a se iuicē tradēt. a odiēt iuicē. Et mlti pseudo p̃phete exurgent
a seducēt mltos. a eo q̃ faciū habūdet refriger; caritas mltorū.
Qui at̃ tolerauerit vsq; i finē. hic salu; erit. Et p̃dicabit euāgelium
istud regnū p̃ totū orbē t̃re in testiōniū oīb; gētib; a tūc veniet fi-
nis Cū at̃ videritis abh̃ominatiōes vastatiōis q̃ dca ē p̃ danielē p̃phe

tā statē i loco scō. q̄ legit intelligat. **Tūc** q̄ i iudea fūt fugiāt in mō-
 tes. et qui i tecto ē nō descēdat tollē quicq̄ de domo. et qui i agro ē
 nō cūtat̄ retro auferre vestimētū suū. **Ve** at̄ p̄gnatibz et nutentibz
 in ill diebz. **Orate** at̄ ne fiat fuga vr̄a h̄ye me neq; sabbato. **Ent** at̄
 tūc p̄ssura maḡ q̄lis nō fuit ab initio mūdi vsq; tūc. sed neq; fiet.
Et n̄ breuiati essēt dies illi nō essz salua oīs caro. p̄pt̄ elcōs at̄ bee-
 uabūt dies illi. **Tūc** si q̄s dixerit vob̄ ecce hic ē xps et ecce illic. no-
 lite credē. **Surgēt** em̄ pseudo xpi et pseudo pph̄e. et dabūt sign̄ maḡ
 et poigia ad errorē faciendū si fieri potest et elcōs. **Vos** at̄ cauet̄. ec-
 ce poixi vob̄ oīa. **Si** ergo dixerint vob̄. ecce in solitu diē ē. nolite exi-
 re. ecce in cubicul nolite credē. **Sicut** em̄ choruscatio q̄ exit ab orien-
 te et patet vsq; ad occidētē ita ēit et aduēt⁹ filij hoīs. **Vbi** fuēit cor-
 p⁹ illic colligēt aq̄le. **Cōtinuo** at̄ p⁹ p̄ssura diez illor sol tenebras
 cēt. et luna nō dabit lumē suū. et stelle cadēt de celo. et vtutes celorū
 mouebūt. **Et** tūc apparebit signū filij hoīs in celo. et lamtabūt se
 oēs tribz t̄re. et videbūt filiū hoīs venientē in nubibz in virtute
 maḡ et claritate. et mittet āgelos suos cū virtute maḡ et claritate
 et cū tuba maḡ. et colligēt elcōs ei⁹ a q̄tuor vētis a fūmis celorū
 vsq; ad fūmitates eorū. **Nec** noua a rep̄tina hec sūt q̄ nūc accidūt
 cristianis. cū boni et iusti semp et deo lege ino cētē ac vere religi-
 onis t̄ore deuoti p̄ p̄ssuras et iniurias et gues ac multiformes in-
 stationū penas āgusti itinēris difficultate gōiant̄. **Sic** in origine
 statim mūdi abel iustus a fratre p̄m⁹ occidit. et iacob fugat. et io-
 seph venūdāt. et dauid misericordē saul rex p̄seq̄t. et helyam ma-
 iestātē dei cōstātē ac fortiter asserētē rex achab opprimere conat̄.
Zacharias sacerdos interficit̄ in medio tēpli et altaris. vt illic ho-
 stia ipse fiat vbi de o hostias immolabat. **Tot** demiq; martīna iu-
 storū sepe celebrata. tot edita in postorū fidei et vtutis exēpla. **Tres**
 pueri anamas azarias misael etate opares. dilcōe cōcordes. fide sta-
 biles. virtute cōstātes. flāmis ac penis vrgētibus fortiores. solū se
 deo seruire. solū nosse. solū colere p̄clamāt dicētes. **Nabuchodonō**
 sor rex. nō op⁹ ē nob̄ de hoc verbo respōdē tibi. **Etenī** de⁹ cui nos
 seruim⁹ potēs ē nos eripere de camino ignis ardētis. et de manibz
 tuis rex liberare nos. **Qd** si noluerit notū sit tibi. qz dñs tuis nō
 seruim⁹. et statuā aureā quā statuisti nō adoram⁹. **Et** daniel deo
 deuot⁹ et scō spū plen⁹ exclamat et dicit. **Nihil** colo ego nisi dñm
 meū q̄ cōdidit celū et terrā. **Tobias** quoq; sub regali licet ac tirān-
 ca seruitute. sēsū tñ ac spū liber. cōfessionē suā deo seruat. et virtu-
 tē maiestātēq; diuinā sblimiter p̄dicat dicēns. **Ego** in t̄ra captiui-
 tatis mee cōstetor illi. et ostēdā virtutē ei⁹ in natione peccatōe.
Quid vero in machabeis septē fr̄es nataliū patrie et virtutū sorte
 oīsimiles. et septenariū nūm̄orū sacmēto p̄fē oīsumatōis implētes.
Sic fr̄es septē in martīno coherētes vt p̄mi in dispositione diuinā

septē dies ānoꝝ septē milia cōtinētēs vt septē spūs et āgeli septē
q̄ assistūt et cōuersātūt ān facē dñi. et lucerna septiformis ī taber
naculo moyſi. et ī apocalipsi septē cādelabra aurea. et ap̄d salomo
nē colūpue septē sup̄ q̄s edificat domū sapiā. ita et istic septē fra
trū numer⁹ eccl̄iarū septē numerū sui q̄ntitatē cōplex⁹ s̄c̄dm q̄ ī p̄
mo regū libro legim⁹ sterile septē peperisse. et apud ysaiā septē
mulieres vnū hōiēz ap̄p̄hēdūt cui⁹ iuocari super se nomē exposcūt
et apl⁹ paul⁹ q̄ hui⁹ legitimi numeri et certū memīt ad septem
eccl̄ias scribit. et ī apocalipsi dñs mādata sua diuina et p̄cēp̄ cele
stia ad septē eccl̄ias et earūde āgelos dirigit. q̄ nūc istic ī scribz nu
mer⁹ iueniūt. vt cōsumatio legitīa impleat. Cū septē liberis plane co
puletur et mat. origo et radix q̄ eccl̄ias septē p̄ modū peperit. ip̄a
p̄ma et vna super petrā dñi vocē fūdata. **N**ec vacat q̄ ī passiōibz
sola cū liberis mat est. **M**artīes em̄ q̄ se dei filios ī passiōe testātur
iā nō nisi deo p̄re cōsētur sicut ī euāgelio docet dicens **N**e voca
ueritis vob̄ p̄rem super terrā vn⁹ ē em̄ p̄r v̄z q̄ ī cel̄ est. **C**ue vero
eodiderūt cōfessionū p̄comia q̄ p̄clara q̄m mag⁹ documēta fidei p̄bue
rūt. **H**ex athioch⁹ īfest⁹ p̄mo ī athiocho athiocrisus expressus
ora martīrū glorioſa et spū cōfessionis inuicta cōtagio fuisse carnis
maculare q̄rebat. et cū flagellis prauit̄ obtraxisset ac nihil p̄mouē
potuisset. sartagines iussit igniri. **Q**uibus ignitis. et accēns. eū q̄
p̄mus locutus fuerat et magis regem v̄tutis et fidei cōstācia p̄uoca
uerat ad moueri p̄cēpit et frigit. p̄ducta et erecta p̄us lingua q̄
p̄fessa deū fuerat. **Q**uod martīrū gloriū cōstigit. lingua em̄ cōfessa no
m̄ dei p̄or ad deū debuit ip̄a p̄fasci. **P**ost ī s̄c̄do exōgitatis acri
oribus penis anq̄m cet̄a membra torq̄ret. et autē capitis cū capill
detrahit. odio scilicet certo. **N**ā cum caput viri cristus sit et caput
xp̄i d̄s q̄ caput laniabat ī martire deū et cristū perseq̄batur ī ca
pite. **A**t ille martīrio suo fidens et resurrectionis sibi premiū de dei
remuneratione p̄mittens exclamauit et dixit. **T**u q̄dem q̄ potēs
es ex hac p̄esēti vita nos perdis sed mūdi rex defūctos nos p̄ suis
legibus ī eternē vite resurrectionem suscitabit. **T**ercius linguā
postulatus cito p̄tulit. **N**ā penā lingue exsecāde iā didicerat a fr̄e cō
tēpnē. manus q̄ ap̄utādas cōstāter extendit multū beatus genē
isto supplicij cui cōstigit extēns manibus ad penā passionis dñice ī
star imitari. **N**ec non et q̄rtus pari v̄tute tormentā cōtēpnēs et ad
retūdendū regē celesti vocē rēdens exclamauit et dixit. **P**otius ē
ab hōibz mortī datos expectare sp̄e a deo itēz suscitādos ab eo
ī vitā eternā. tibi em̄ resurrectio ad vitā non erit. **Q**uintus p̄re
ter q̄ carnificiā rabiem regis et duos vapores cruciatus fidei

vigoē calcabat. ad p̄ficiētiā q̄ et noticiā futuroꝝ spū diuinitatis
aīat? p̄phetauit regi. a indignōne dei et vltionē vel cat̄ secuturaz
Potestate iqt̄ int̄ hoīes habēs cū sis corruptibil̄ facis qd̄ vis **N**oti
āt̄ putare gen⁹ nēm a deo dēlictū eē. **S**ustine et vide magnā pote
statē ei⁹ qualit̄ te et semē tuū torq̄bit. **Q**uale illō leuamētū fuit mar
tiry. q̄ magnū q̄ grāde solatiū i cruciatib⁹ suis nō tormēta p̄pa co
gitare. s; tortoris sui supplicia p̄dicare? **I**n sexto v̄o nō v̄t? sola s; **h**uilitas
p̄dicanda ē. nichil sibi martirē v̄dicasse. nec cōfessionis sue
hōnorē sup̄ vob⁹ v̄tilasse: p̄cās poti⁹ suis assēpisse q̄ p̄secutio
nē a tege pateret. deo v̄o dēdisse q̄ p̄modū v̄dicaret. **D**ocuit eē
martires v̄cūdos: de vltionē fido ē. a nihil ip̄passiōe iactare. **N**oli iqt̄
frustra errare. nos em̄ p̄pt̄ nosmetipsos hec patimur peccātes i de
ū nōst⁹. **T**u at̄ ne te existimes ip̄unitū futur⁹ aggress⁹ pugnare
cū deo. **A**mirabil̄ q̄ mat̄ q̄ nec sex⁹ infirmitate fracta. nec multi
plicata orbitate cōmota morietes liberos spectauit libēt. nec penas il
las pignoz sed gloriā cōputauit. tā grāde martirū deo p̄bēs v̄tu
tē oculoz suoz quā p̄buerūt filij eius tormētis et passiōe mēbroz
Cū sex punitis et occisis superesset vn⁹ ex fratrib⁹. cui rex diuicias a
potētatē et multa pollicebat̄: vt crudelitas eius ac feritas vl̄ vni⁹
subacti solatio foueretur. et peteret vt ad filiū dēnciōū secuz dēp
catur et mater. **D**eprecata est illa. sed vt dēcebat martirū matre
vt dēcebat legis et dei memoriem. vt dēcebat filios suos nō delica
te sed fortit̄ diligētē. **D**ēp̄cata ē em̄ sed vt deū cōfiteret. dēp̄cata ē
ne a fratrib⁹ suis frat̄ i cōsortio laudis et glorie separē. **T**ūc se sep
tē filioz cōputās matre si sibi cōtingeret filios septē deo pepisse n̄ se
culo. **A**rmās itaq; eū et corroboras et felicioꝝ tūc p̄tu filium gene
rās: fili iqt̄ miserē mei q̄ te i v̄tero mēfib⁹ nouē portauī. a lac tri
ennio dedi et aliu. et in etatē istā pouxi. **O**ro fili aspicias celū et
trā. a oib⁹ q̄ in eis sūt aspectis itelligas q̄ ex nihilo fecit illa deus
et hoīm genus. itaq; fili ne timeas carnificē istū. sed dign⁹ fratrib⁹
effectus excipias mortē. vt in illa miserationē cū fratrib⁹ tuis te reci
piā. **M**agna laus mat̄ in exhortatiōe virtutis. sed maior in cōfite
re et in fidei veritate q̄ nihil sibi ā filio de sex martirū honore p̄misit
nec frat̄ p̄cē p̄futurā credidit ad negātis salutē. **P**ersuasit poti⁹
us p̄cipē fieri passionis. vt i iudicij die posset cū fratrib⁹ iuueniri
P⁹ hec libris suis cōmori et mater. neq; em̄ aliud iā dēcebat q̄
vt q̄ martires pererat p̄fecerat a. i cōsortio illis glorie iungeretur
et quos ad deū p̄miserat ipsa quoq; sequeretur. **A**t ne q̄s vl̄ libelli l̄
alicui⁹ rei oblata sibi occasiōe que fallat aplectat̄ decipientūz mā
lorum munus: nec eleazarus tacēdus est. q̄ cū sibi a ministris re
gis offerret facultas. vt accepta carne q̄ liceret sibi v̄sa. ad circum
ueniendum regem simularet se edere que de sacrificijs atq; illicitis

abis igēbāt. ofēire ad hāc fallaciā; noluit vices nec etati sue nec
 nobilitati suēre id fingē quo ceteri scādalizaret et i errore iducē
 rēt; existimātes et eleazarū nonagita ānos natū ad mox aliemiga
 naz relicta et pōita dei lege trahisse. nec tāti eē lucrari breuiarvito
 monita. vt offēso deo iurreret etna supplicia. Atq; ille exetucia
 t9 diu et i extremo iā cōstitutus. cū int vbeā et tormēta moreret ige
 mstēs ait Dñe q scāz habes scienciā. mañistū ē. qz cū possi9 a morte
 liberari durissimos doloēs corpis tolero flagell vapulās. aio aut
 ppi9 tuipi9 metū libēt hec patior. Sicta pzi9 fides et vt9 itēg
 ac satis puā. nō regē ātiochū cogitasse. sed deū iudicē metuisse et
 scisse pñcē sibi ad salutē nō posse si hōiez de vdet ac fallēt. qñ deus
 q cōscie nrē iudex ē et sol9 timōus ē nec deuderi possit omīno nec
 falli Si igit et nos dicati deo ac deuoti viuimus. si p ipā iustoz ān
 qet sacta vestigia it facimus. p eadē documta penaz. p eadē passi
 onū martina pgamus. hoc āphorē gloriā oputātes tēporis nrī. qz
 cū vetēa exēpla numerēt. exuberātē postmodū virtutis ac fidei co
 pia numerari nō possint martiēs xpīam. testātē apocalypsi et dicē
 te. Post hec vidi turbā magnā quā dūmeāre nemo poterat ex
 omī gēte et ex omī tribu et populo et lingua stātes i cōspectu throni
 et agmī. et erat amicti stol alb. et palme fuerūt i manibz eozū et
 magno clamore dicebāt. Salus deo nrō sedeti sup thronū et agno
 Et respōdit vnus ex semioribz dicēs. Vñ q amicti sūt stol alb. qui
 sūt et vnde venērūt. Et dixi ei Dñe mi scis. Et ait michi. Vñ sūt q
 venērūt ex magna tribulatiōe. et lauerūt stolas suas et cādidās
 eas fecērūt i sāguie agmī Propē hoc sūt i cōspectu throni dei et huiūt
 ei die ac nocte i tēplo eius Qd si tātis ostēdit et pbatur xpīano
 tū martirū populus. nemo difficile vl arduū putet eē martirē fieri
 qñ videat martirū populū nō posse numerari. **C. xij.**

O Ve spes et merces maneat iustos et martires post cōflucta
 tōes hui9 tēporis et passiōes. p salomonē spūs scūs ostē
 dit et pmit dicēs. Et si cōra hōibz tormēta passi sūt spes
 eozū i mōrtitate plena ē Et si i paucis vexati. i mltis bñ disponent
 qm deus tēptauit illos et iueit eos dignos se. Tāq; aux in fornace
 pbauit illos. a qñ holocausta accepit illos. a i tēpōe erit respect9
 illorū Iudicabūt natiōes et dñabūt popul. a regibit dñs eoz i ppe
 tuū Itē apd eūdē vidicta nrā dēscibit. et psequētū nos atq; ifestā
 tiū pñtētia pōicat Tūc stabūt iusti iqt i mag cōstātia adūs9 eos q
 se āgustiaueit. a q abstuleit laboēs eoz Vidētes turbabūt timōē
 horribili. et miābūt i sbitatiōe ispeātē salutis dicētes itra se pe
 mēdā habētes. et p āgustia spūs gēntes. Vñ sunt quos aliquōdō

habuim⁹ in dēfū et in similitudinē ipsoꝝ. Nos infēsatī vitā il
loꝝ estimabam⁹ isamā. a finē illoꝝ sine honore. Quō ergo cōputati
sūt int̄ filios dei et int̄ scōs sors illoꝝ ē? Ergo errauim⁹ a via veri
tatis. a iusticie lumē nō luxit nob. a sol nō ort⁹ est nob. Lassati fu
im⁹ i hq̄tatis via et p̄ditionis. a ābulauim⁹ solitudines difficiles.
viā at̄ dñm ignorauim⁹. Quid nob p̄fuit supbia. a q̄o diuitiaz iac
tatio otulit nob? Trāsierūt oīa illa tāq̄ vmbra. Itē i psalmo cxxv
p̄cū et merces passionis ostēdit. Preciosa inq̄t ē i vsp̄cū dñm mors
scōꝝ eius. Itē i psalmo. cxxv. tristitia afflictationis et leticia retri
butionis exp̄mit. Qui seminat i q̄t in lacrimis i gaudio metet. Am
bulātes ābulabāt et flebāt mittētes semina sua. Veniētes at̄ veni
ēt in exultatōe tollētes germina sua. Et itē i psalmo. cxxv. Be
ati q̄ imaculati sūt i via q̄ ābulāt i lege dñm. Beati qui scrutā ē maz
tina ei⁹ i toto corde exquirūt eū. Itē dñs in euāgelio. vltor ip̄e p
secutionis nr̄e et remunerator passionis. Beati iquit q̄ p̄secutionē
passi fuerūt p̄pt̄ iusticiā: q̄a ipsoꝝ ē regnū celoz. Et itē Beati eri
tis cū odio vos habuerūt hōies et sepauerūt vos et expulerūt a
maledixerūt nomini vr̄o q̄si neq̄ p̄pt̄ filiū hōis. Gaudete in illo
die et exultate ecce em̄ merces vr̄a mltā ē in cel. Et itē Qui poi
derit aīaz suā p̄pt̄ me hic saluabit eā. Nec solos aīaduētos et iēse
ctos pollicitatōis diuine inanēt p̄mia: s; etiā si ipsa passio fidelib⁹
desit. si fides tamē intēg atq̄ iuncta p̄stiterit. a cōtēptis ac relictis su
is omib⁹ xpm se sequi cristianus ostēderit. ipse q̄ a xpo inter
martīres honoratur: pollicente ipso et dicente. Nemo ē qui reliq̄t
domum aut agn̄ aut parētes aut fratres aut vxorē aut filios p̄pt̄
regnū dei. et nō recipiat centies tātū in isto tēpore. in seculo autē
futuro vitam eternā. Itē in apocalipsi hoc idē loquit. Vidi inq̄t
aīas occisorū p̄pter nomē ihesu et sermonē dei. Et cū p̄mo loco po
fuisse occisos addidit dicēs. Et q̄cūq̄ imaginē bestie nō adoraue
rūt nec acceperūt inscrip̄tionē in frōte a in manu suā. Quos vniū
sos a se in eodē loco simul visos iungit et dicit. Et vixerūt et reg
nauerūt cū xpo. Viue oēs dicit et regnare cū xpo nō tātū qui oc
cisi fuerūt. s; et quiq̄ in fidei suē firmitate et dei timore p̄stātes ima
ginē bestie nō adorauerūt. neq̄ ad funesta eius et sacrilega edicta
consenserūt.

Caplm xiii.

Nos accipe in passionis mercede q̄q̄d hic sustine⁹ i ipā passi
hōne pbat beat⁹ apostol⁹ paul⁹. q̄ dignatiōe diuina vsq̄ in tēp
celū atq̄ in paradisu captus audisse se inenarrabilia testat: qui ocula
ta fide ihesum cristum vidisse se gloriatur: qui id quod et vidit
et vidit maioris constantie veritate profitetur. Non sunt inquit

coigne passionis huius tps ad superuenturā gloriā q̄ reuelabit̄ i
 nob̄. Quis ergo nō oibz viribus elaboret ad tantā claritatē pue
 nire. vt aicus dei fiat. et cū xp̄o statim gauderet. vt post tormēta et
 supplicia trena ad p̄mia diuina pueniat. Si militibz secularibz glo
 riosū ē vt hoste deuicto cedeāt i patibz triūphātes. quāto potior et
 maior ē gloria deuicto sabulo ad paradisu triūphantes redire. et vñ
 adā peccator eieci? ē illuc pstrato eo q̄ an̄ decepat tropha victri
 cia reportare. offerre dño acceptissimū mun? icorruptā fidē et vtu
 tē mētis icolumē. laudē deuotiōis illustrē. comitari eū cū venire ce
 perit viciā de inimicis receptur? latere eius assistere cū sederit
 iudicatur? coherēdē cristi fieri. āgelis cōequari. cū patriarchis cū
 apostolis cū pphetis celestis regni possessiōe letari. Was cogitatio
 nes que psecutio potest vicerē. que possunt tormēta superare. Du
 rat fortis et stabilis religiosi meditatioibz sūdata mēs. et aduer
 sus oēs diaboli t̄ores et minas mūdi animus imobilis pstat. quē
 futurorū fides certa et solida corroborat. Claudunt oculi in psecuti
 oibz terre. sed patet celū. Om̄as antixps sed dñs crist? tuetur.
 Mors inferē. sed immortalitas sequit̄. Occiso mūdo eripit̄. sed res
 tituto paradiso exhibetur. Vita tēporalis extinguitur. sed et̄na re
 pat̄. Quāta est dignitas et q̄ta securitas exire hinc letū. exire int̄
 p̄suras et āgustias gloriōsū. claudere i momēto oculos q̄bz hoīes
 videbant et mundus. et aperire eosdē statim vt deus videatur et
 traharis. et in regnis celestibz reponaris. Nec oportet mente con
 templari. et cogitatione hec die ac nocte meditari. Si talē psecuti
 omis dies xp̄i militem iuenerit. viciā nō poterit virtus ad p̄mum
 p̄mpta. Vel si accessio an̄ puenit. sine p̄mio nō erit fides que
 eat ad martyriū p̄pata. Sine dāpno tps merces deo iudice red
 dit̄. In psecutiōe militia i pace cōscientia coronat̄. Amen.

De zelo et liuore. quanta scilicet mala hec vicia in hominibus faci
 ant multa pulchra et notabilia. Epistola vel poti
 us imo decimus octauus. A

L Clare qd bonū videm? et iudicare melioribz leue et modicū
 apd quosdā crimen videt̄ fratres carissimi. dūq̄ existimat̄
 leue esse et modicū nō timef. dū n̄ timef cōtempnē dū con
 tempnitur nō facile vitatur. et sit ceca et oculta p̄ncipes. q̄ dūq̄ mi
 n? p̄spiciatur vt cauere a p̄uidentibz possit. iprouidas mentes laten
 t affligit. Porro at̄ dñs p̄uidentes esse nos iussit. et tanta sollicitu

dñe vigilare p̄cepit. ne aduersari⁹ vigilās sēp et sp̄ īfidiās qñ ī
 pet⁹ obrepit de scintillis cōflet īcēdia. de paruis maxima exagge
 ret. ⁊ dū remissis et īcautis leniore aura et flatu molliore blādiē.
 p̄cellis ac turbimb⁹ excitatis rūnas fidei et salutis ac vite naufra
 gia moliat. **Ex** cubādū ē itaq; frēs dilectissim⁹ atq; oib⁹ virib⁹ ela
 borādū vt īimico seuiēti et iacula sua ī oēs corpis partes q̄bz pcuti
 et vulnerari possum⁹ dirigēti. sollicita et plena vigilātia repugne
 m⁹ scdm q̄ petrus q̄ apostol⁹ ī epistola sua p̄monet ⁊ doc⁹ dicēs
Soberi estote et vigilate q̄a aduersari⁹ vī diabol⁹ tāq; leo rugiens
 et aliq̄d deuorare q̄rēs circuit. **C**ircuit ille nos singulos et tāq; ho
 stis clausos obsidēs muros explorat ⁊ tēptat an sit aliq; ps mēbro
 tū min⁹ stabilis et īminus fidei: cuius aditu ad interiora penetret.
Offert ocul⁹ fōis illicēs et faciles voluptates: vt visu destruat casti
 tate. **A**ures p̄ canorā musicā tēptat. vt somi dulcoris auditu sol
 uat et molliat xp̄iani vigore. **L**inguā ad cūitiū puocat man⁹ īmū
 tijs lacessētib⁹ ad petulātiā cedis instigat. **V**t fraudatorē faciat. lu
 tra opponit iniusta. **V**t aīaz pecunia capiat. ingent p̄miosa op̄o i
 a. **D**onores tēnos p̄mittit: vt celestes adimat. **O**stēdit falsa. vt
 vera s̄rapiat. **E**t cū latēt nō potest fallē. exerte atq; apte minatur
 tēore turbide p̄secutionis ītētas. ad debellādos dei suos īq̄et⁹
 sp̄ et sp̄ īfest⁹. **I**n pacēsdol⁹ ī p̄secutiōe violēt⁹. **Q**uāob̄rē frēs
 dilectissim⁹ oīa oēs diaboli vī fallaces īfidiās vī aptas mias sta
 te debet instruct⁹ animus et armat⁹: tā paratus semper ad repug
 nādum q̄ est ad impugnādum semper parat⁹ īimic⁹. **E**t qm̄ frē
 quētiōra sūt tela eius que latenter obrepūt: magis occulta et clā
 destina iaculatio quo īminus p̄spiciē eo et graui⁹ et crebra⁹ ī vul
 nera nrā grassat. **A**d hec quoq; intelligēda et depellēda vigilemus
 ex q̄bz ē zeli et huius malū. **N**ō si q̄s p̄mitus īspiciat īuenit
 m̄hil magis xp̄iano cauēdū m̄hil cauti⁹ p̄uidēdum. q̄ nē q̄s īmū
 dia et hūore capiatur: nē q̄s fallētis īimici cecis laqueis implica
 tus. dū zelo frat̄ ī frāt̄s odia ouertit. gladio suo nesci⁹ perimat.
Nō vt colligē pleni⁹ et manifesti⁹ p̄spicē possimus. ad caput eius
 atq; origine recurrām⁹. **V**ideam⁹ ergo vnde zel⁹ et qñ et quomō
 cepit. **F**acili⁹ em̄ malū tā p̄miosū a nob̄ vitabiē. si ei⁹ scē mali o
 rigo et magnitudo noscat. **V**inc diabol⁹ īnt̄ īitiā statim mundi et
 perit p̄m⁹ et p̄didit. **I**lle āgelica maiestate subnix⁹. ille deo accep
 t⁹ et car⁹. postq̄ hominē ad imaginē dei factū cōspexit ī zelū ma
 huolo hūore p̄cepit nō p̄us alter⁹ deiciēs īstinctu zeli q̄ ipē zelo
 ante deiet⁹. capti⁹ atq; captiēs. p̄dit⁹ aīq; p̄des dū stimulante
 hūore hōi grāz date immortalitatis eripit. ipē quoq; id qd p̄r fūe
 rat amisit. **Q**uale malū ē fratres carissimi quo āgelus cecidit quo

circūuenit et subverti alta illa et p̄clara sublimitas potuit. quo de
ceptus est q̄ de cepit. **E**rm̄ inuidia ḡssatur i tris. dū liuoē peritur⁹
ingrō portiois obseq̄tur. dū zābulū q̄ zelat imitatur. sicut scriptū
ē **I**nuidia aut̄ zābuli mors itronuit i orbēz fratrū imitatur ergo illū
q̄ fuit ex pte eius. **H**ic demq̄ noue fraternitatis p̄ma odia hic p̄ci
dia nefāda ceperūt. dū abel iustū cam zelat iustus. dū bonū mal⁹
inuidia a liuore pleq̄tur. **T**ātū valuit ad p̄sumationēz faciōris emū
lationis furor. vt nec caritas frātis. nec sceleris inamitas. nec timor
dei nec pena delicti cogitaret. **I**n iuste opp̄ssus ē q̄ iusticiā p̄mū ostē
derat. **O**dia perpeffus ē. q̄ odisse n̄ noueat. **O**ccusus ē impiet̄ q̄ mori
ens n̄ repugnabat. **E**t q̄ esau fratri suo iacob inimic⁹ extitit zel⁹
fuit. nā q̄ ille b̄nōictōez patris acceperat. hic i odiū p̄secutiois faci
bus liuoris exarsit. **E**t q̄ ioseph fratres sui vēdiderūt. causa vēdē
di de emulatiōe descendit. postq̄ id qd sibi i visioib⁹ p̄sperū fuēat
ostēfū simplici vt fratrib⁹ frāt exposuit. i inuidiā maliuol⁹ animus
erupit. **S**aul q̄ rex vt dauid odissit vt p̄secutioib⁹ sepe repetitis in
nocētē misericordē m̄ti lemitate patientē necae cupet. qd aliud q̄
zeli stimulu⁹ puocauit. **Q**uia golia infecto. a ope ac dignatiōe di
uina tāto hoste deletō popul⁹ admirās i laudes dauid p̄dicatiois sus
fragio p̄silit. saul similitatis atq̄ ilectatiois furas de liuoē cepit.
Et ne lōgū faciam⁹ singula recēdō. pereūtis siml̄ populi attēda
m⁹ iteritū. **J**udei nōne idē p̄ieit dū xpo malūt iudē q̄ credē. **O**b
trectātes magnalib⁹ q̄ ille faciebat zelo ex cōtate decepti sūt. nec
ad dīna nō stenda cordis oculos aperte potuerūt. **Q**ue nos osiderā
tes fratres karissimī otea tātā mali p̄micē. **A**ilāt et fortē dicata
deo pectora nrā muniāmus. **A**liorū mors p̄ficiat ad nrām salutē. i
p̄uidentū pena p̄uidentib⁹ oferat sanitatē. **N**ō ē aut̄ q̄ aliq̄s existi
met malū istud vna specie at̄meri aut breuib⁹ terminis et angu
sto fine cōcludi. **L**ate patet zeli mltiplex et secūda p̄micēs. **R**adix
est om̄iū malorū. fons cladiū. seminarū delictorū. materia culpaz.
Inde odiū surgit. animositas idē p̄cedit. auaritiā zelus inflāmat
dū quis nō potest suo eē cōtētus videns alterū ditiorē. **A**mbitiōez
zelus excitat dū cernit q̄s aliū in honorib⁹ altiorē. zelo excitante
sēsus nostros atq̄ in ditionēz suā m̄tis archana redigēte dei timor
spernitur. magisteriū cristi negligit. iudiciū dies non p̄uidetur.
inflat supbia. exacerbāt seuitia. p̄fidia p̄uacatur. ipatienteia cō
cutit. furit discordia. ira feruescit. nec se p̄t iā cohibere nec rege
re qui factus est potestatis aliene. **H**ic doimice viculū pacis rūpitur
hic caritas frātina violat. hic adulteratur veritas. v̄mitas sc̄dit.
ad hēses atq̄ sc̄ismata p̄silit. dū obtrectat sac̄dotib⁹. dū episcopis

qm̄ ē nō se pot' ordiatū. ā de dignat' alter' ferre ppositū. **V**ic recal
 citat hic rebellat. de zelo supb; de emulatiōe puerfus: aiositate a li
 uore nō hōis sed honore iūicis. **Q**ualis vero ē aīe tinea. q̄ cogi
 tationū rātes. pectoris quāta rubigo zelare i altero v' v'itū ei' v' felicitatē.
 i. odisse in eo v' merita ppa vel bñficia diuina: in maluz
 p'pūm lō aliena ouertere. illustrū p'speritate torq̄a alioz gloriā
 facere suā penā: et velut quosdā pectori suo ad mouē carmifices. co
 gitatiōib; et sēfib; suis adhibere tortores: q̄ se ītestinis cruciatib;
 lacerēt: q̄ cordis secreta maliuolētie vngulis pulsēt. **N**ō ab; tali
 b; letus. nō pot' potest eē iocūdos suspirat' sēp. et gemit. et dolet
 dūq; ab iūdis nūq; liuor exponit. dieb; ac noctib; pect' obsessū si
 ne īmissiōe laniat. **M**ala cetera habēt īminū: et qdāq; deliqtur
 delicti cōsumatiōe finit. **I**n adultero cessat faciū ppetrato stupro
In latrone cōq̄sat scēl' homicidio admissio. et p'donis rapacitas
 statuit possessa p'da. et falsatio modū ponit īpleta fallacia **Z**elus
 īminū nō habet. pmanens iugit' malū et sine fine peccatū ē. **Q**uan
 toq; ille cui iūdet successu meliore p'fecit. tāto iūid' i maius iā
 diu liuoris ignib; iardelat **V**ic vultus minax. toru' aspectus. pal
 lor i facie. i labijs tremor. stridor i dētib; vba rabida. effrenata cō
 uicia. man' ad cedis violētiā p'mpte etiā si gladio īteri vacue. odi
 o tamē furiose mētis armate. **E**t idcirco spūs scūs dicit i psalmis.
Nolite zelare benē ambulātē i via sua. **E**t iter. **O**bservabit peccā
 tor iustū et stridebit ad eū dentib; suis. **D**e' at iradebit eū quoniā
 prouidet quia veniet dies eius **N**os beatus psalmista designat et
 denotat dicens. **V**enenum aspidum sub labijs eorum et os eorum
 maledictiōe et amaritudine plenū ē. veloces ad effundēdū sāguinē
 pedes eorum. cōtritiō et calamitas in v'is eorum. q̄ viam pacis nō
 cognouerunt. nec ē timor dei ante oculos eorum. **M**ulto malum le
 uius et periculum minus ē cum mēbra gladio vulnerantur. **F**aci
 lior cura est vbi plaga perspicua et cito ad sanitatem medela s'ue
 niente perducatur qd videtur. **Z**eli vulnera obstrusa sūt et occulta
 nec remedium cure medentis admittūt: que se intra cōsciētie late
 bras ceco dolore elauferūt **Q**uicunq; es inuidus et malignus vide
 ris quāp' sis eis quos odisti insidiosus p'niciosus īfest' nulli' ma
 gis q̄ tue salutis īmic' es. **Q**uisq; ille ē quē zelo p'seq̄ris subter
 fugere et vitare te poterit: tu te fugere non potēs **V**biq; fugeris
 aduersari' tuus tecū est. hostis semp in pectore tuo est. permittes
 ītus inclusa est īeluctabili catenarum nexu ligatus et vinctus
 es. zelo dominante captiuus es. nec solatia tibi vlla subueniunt.
Perseueras malū est hōiem persequi ad dei gratiam pertinentem

calamitatis sine remedio est odisse felicem. Et ideo fratres dilectissimi huic periculo consulens dominus. ne quis zelo fratris in laqueum zabuli incurreret. cum eum discipuli interrogassent. quis inter illos maior esset. qui fuerit inquit minimus in omnibus vobis hic erit magnus. Amputauit omnem emulationem respōso suo. oēs causam et materiam mordacis inuidie eruit et abscidit. Discipulo xp̄i zelare nō licet. nō licet inuidere. Exaltatōis ap̄d nos nō potest esse cōtētiō de humilitate ad sūma crescim⁹. didicim⁹ vnde placeat⁹. Deniq; et apostolus instruēs et dicens vt q̄ illuminati xp̄i luie tenebras nocturne cōuersationis euasimus. in factis atq; operib⁹ luminis abulemus. scribit et dicit. Nox transiuit. dies autē appropinquat. abneamus ergo opa tenebrarū. et iduamur arma lucis tāq̄ in die deit̄ ambulem⁹. nō in contētiōib⁹ et ebrietatibus. non in concupiscentiis et ipudiciis. nō in certaminibus et zelo. **D** Si recesserūt de pectore tuo tenebre. si nox inde discussa ē. si caligo deversa ē. si illuminauit sensus tuos splendor diei. si hō lucis ēē cepisti. q̄ sūt xp̄i gere q̄a lux et dies xp̄s est. Quid in zeli tenebras tuas? qd te in nubilo luoris inuoluīs? qd inuidie cecitate oēs pacis et caritatis lumen extinguīs? qd ad zabulū cui renūtiaueras iter redīs? qd cām similis existis? Homicidā nāq; facinore cōstrigi eū q̄s zelauerit. et odio fratrem suū habuerit declarat iohānes apostolus in epistola sua dicens. Qui fratrem suū odit homicida est. et scitis quia omnis homicida nō habet vitam in se manentē. Et iter. Qui dicit se ēē in luce et fratrem suū odit. in tenebris est vsq; adhuc. et in tenebris ambulat. et nō scit quo eat. quomā tenebre excecauerūt oculos eius. Qui odit inq̄t fratrem suū in tenebris ambulat. et nō scit quo eat. Vadit enī nescius in gehēnā. ignarus et cecus papitatur in penā recedens. s. a xp̄i lumine moventis et dicētis. Ego sum lux mundi qui me secutūs fuerit nō ambulabit in tenebris. sed habebit lumen vite. Sequitur autē xp̄m q̄ preceptis eius insistit. qui per magistrum eius viam graditur q̄ vestigia eius atq; itinera sectat. q̄ qd xp̄us fecit et docuit imitat. secundum q̄ petrus quoq; hortatur et monet dicens. Christus passus est p̄ nob̄ relinquens nob̄ exemplū vt sequamur vestigia eius. Meminisse debem⁹ quo vocabulo christus plebem suā appelleret. quo titulo gregem suum nūciaret. Oves nominat vt innocentia cristiana ouibus equeatur. Agnos vocat vt agnoscere naturā simplicem simplicitas mētis imiteat. Quid sibi vestitu ouis lup⁹ latitat? qd gregē cristi qui cristianū se mētitur infamat. **C**risti nomen mouere et nō per cristi viā p̄gere. quid aliud qm̄ p̄uaricatio ē diuini nois qm̄ desertio itineris salutis. qm̄ et ip̄e doceat et dicat eū ad vitā venire q̄ mādātū suauerit et eū ēē sapiētē q̄

69
 verba eius audierit et fecerit doctore quoque eum maximus in regno
 celorum vocari quod fecerit et sic docuerit. tunc predicatam profuturum quod
 bene atque valde predicatum fuerit: si id quod ore promittit factis sequentibus
 impleat. quod vero insinuauit crebrius discipulis suis dominus. Quid inter sa-
 lutaria monita et precepta celestia custodiendum magisque seruandum man-
 dauit. quod ut eadem dilectione quam discipulos ipse dilexit nos quoque iui-
 ce diligamus. quod autem vel pace omnium vel caritate tenemus. quam intercedere ze-
 le nec pacifice potest esse nec carum. Ideo et apostolus paulus cum
 pacis et caritatis merita deprecaretur. cumque asseueraret firmiter et do-
 ceret. nec sibi nec elemosinas nec passionem quoque ipsam confis-
 mis et martirij profuturam. nisi caritatis federa inter atque inuolata
 affert. adiecit et dixit. Caritas magnanima est. caritas benigna est
 caritas non zelat. docet. sed et ostendens eum posse caritatem tenere quodque ma-
 gnam et benignam et a zelo et luore alienum est. Item alio loco cum mo-
 neret ut homo iam sancto spiritu plenus. natiuitate celesti dei filius scilicet. non
 nisi spiritalia et diuina sectetur. prout et dicit. Et ego quidem fratres non po-
 tui vobis loqui quasi spiritalibus sed quasi carnalibus. quasi infantibus in christo lac vobis
 potum dei non aburnendum. non poteratis sed neque adhuc potestis. adhuc
 enim estis carnales. Vbi enim in vobis zelus et contentio et dissensiones sunt.
 nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis. Obterenda sunt fratres ca-
 tissimi vitia et peccata carnaliaret tremi corporis ista labes spiritali
 vigore calcadane dum iterum ad veteris hominis conuersationem reuolui-
 mus letalibus laqueis implicemur apostolo hoc idem prouidet et salubriter
 promouet. Itaque inquit fratres non secundum carnem viuamus. Si enim secundum car-
 nem vixeritis. mori incipietis. Si autem spiritu opera carnis mortificaueri-
 tis viuetis. quotquot enim spiritu dei aguntur hi sunt filii dei. Si filii dei su-
 mus. si templum eius esse iam cepimus. si accepto spiritu sancto sancti et spiritaliter vi-
 uimus. si de tris oculos ad celum sustulimus. si ad superna et diuina ple-
 num deo et christo persequimur. non nisi quod sunt deo et christo diu faciamus
 sicut et apostolus prout et dicit. Si offensus existitis inquit cum christo quod fuerit
 sunt quare vbi christus est in dextera dei sedens. quod fuerit sunt sapite non quod
 super terram. Mortui enim estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo
 Cum autem christus apparuerit vita vestra. tunc et vos apparebitis cum ipso in
 gloria. Qui ergo in baptismo secundum hominem antiquum peccata carnalia et mortui et
 sepulti sumus quod regeneratione celesti christo conuersemur quod sunt christi et
 cogitemus prout et geramus sicut idem apostolus docet. Prout et mo-
 net dicens. Primus homo de terre limo secundus homo de celo. Qualis ille de li-
 mo tales et qui de limo. et qualis celestis tales et celestes. Quomodo
 portauimus imaginem eius qui de limo est. portemus et imaginem
 eius quod de celo est. Imaginem autem celestem portare non possumus nisi in eo quod
 f i

esse iam cepimus perseveremus? castique similitudinem pream? **N**on enim
mutasse quod fueras et cepisse esse quod non eras. ut in te divina nativi-
tas luceat. ut ad deum patres deiifica disciplina respondeat. ut honore et
laude vivendi deus in homine clarescat ipso hortante et monente et eis
qui se clarificant vice mutua pollicente. **E**os igitur qui clarificant me clari-
ficate et qui spiritum me spiritentur. **A**d quam clarificationem formas nos
et per patrem dominum et filium dei. similitudinem dei patris insinuans in euange-
lio suo vicit. **A**udistis quod dictum est antiquis. **D**iligite primum vobis. et
odio habebitis inimicum vobis. **E**go autem dico vobis diligite inimicos vestros. et ora-
te pro eis qui vos persequuntur. ut sitis filii patris vestri qui in celis est. qui
solem suum oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos.
Si hominibus letum est et gloriosum filios habere conformes. et tunc magis ge-
nerasse delectat si ad patres limamentis paribus soboles succedunt
videat. quanto maior in deo patre leticia est. cum quis sic spiritualiter
nascitur. ut in actibus eius et laudibus divina generositas predice-
tur. **Q**ue iusticie palma est. qui corona esse te talem. de quo deus non
dicat. filios generaui et exaltaui. ipsi autem spreverunt me. collaudet te
potius castus et iuvet ad premium dicens. remitte benedictionem patris mei
recipite regnum quod vobis patrum est ab origine mundi. **H**is meditanti-
bus corroborandus est animus frater dilectissimi et eiusmodi ex-
ercitationibus contra omnia diaboli iacula firmandus. **S**it in manibus di-
vina lectio. in sensibus divina cogitatio oratio iugis omnino non cesset. sa-
lutaris operatio perseveret spiritualibus spatiis occupemur. ut
quotienscumque inimicus accesserit. quotiens adire temptaverit et
clausum aduersus se pectus inueniat et armatum. **N**on enim castitiam huius
corona una est. qui tempore persecutionis accipit. habet et pax coronas
suas quibus de varia et multiplici aggressionem victores prostrato et sub-
acto aduersario coronamur. **L**ibidine subegisse. continentie palma est.
Contra iram contra iniuriam repugnasse. corona patientie est. **D**e aua-
ritia triumphus. est pecuniam spernere. **L**aus est fidei. fiducia futurorum
mundi aduersa tolerare. **E**t qui superbus in prosperis non est. gloriam humili-
tate consequitur. **E**t qui ad pauperum fovendorum misericordiam pronus
est retributionem celestis thesauri adipiscitur. **E**t qui zelare non
novit. quodque unanimis et multis fratres suos diligit. dilectionis et pacis
premio honoratur. **I**n hoc virtutum stadio et stadio curamus. ad has
iusticie palmas et coronas sine intermissione temporis pervenimus. **A**d
quod ut tunc pervenire etiam possis qui fueras zelo et livore possessus. omnem
illam malitiam qua prius tenebaris abijce. ad viam vite eterne vestigia
salutaribus reformare. **E**uelle de pectore tuo spinas et tribulos. ut
te dominicum semen fertile fruge locupletet. ut divina et spiritualis se-
ges in copia fecunde messis exuberet. **V**enefena fellis euome. discordiarum

70

virus excludere. purgetur in eis quā serpentinus liquor infecerat. Amari-
 tudo oīs q̄ iē? iſedat xpī dulcedie leniat. Si de ſacmēto crucis a ci-
 bī ſumis a potū. lignū qđ apud marā pſeat in imagine ad ſapo-
 ris dulcedinē. ē i veritate pſicat ad mīſeri pectoris lenitatē. Nec
 ad medelā pſperāde valitudis labores. vñ vulnerat? fueras ide cu-
 rare. Ama eos. quos añ oderas. dilige illos q̄b; iuſtis obſecta-
 tiōib; iuidebas. Bonos imitare ſi ſectari potes. Si ſectari nō po-
 tes. colletare cēte a cōgtulare meliorib; Fac te ill adunata dile-
 ctioe pſcipē. fac te ſortio caritatis a ſeſmētatis vīculo coherētē.
 Dimittēt ē debita. qñ tu ipē dimiſeris. Accipiet ſacrificia tua cum
 pacifec? ad deū veneris. Sēſus atq; act? tui diuinit? dirigēt. qñ ea
 q̄ diuina a iuſta ſūt cogitaueris. ſicut ſcriptū ē. Cor viri cogitat
 iuſta. a a deo dirigēt grefſ? ei9. Dabes aut multa que cogites.
 Paradifū cogita. quo cam nō redit. q̄ zelo fratres ſuū pemit. Co-
 gita celeſte regnū. ad qđ nō niſi ſcordes atq; vnānīes dñs admit-
 tit. Cogita qđ filij dei hñ ſoli poſſit vocari qui ſint pacifici. q̄ natiui-
 tate celeſti et lege diuina ad ſimilitudinē dei patris et xpī reſpōde-
 āt adunati. Cogita ſb ocul? nos dei ſtare. ſpectāte ac iudicāte ipō
 ſuerſatiōis ac vite nrē curricula decurrere. puenire nos tūc demū
 poſſe ut eū videre atigat. ſi ipſū nūc vidētē delectem? actib; nrīs
 ſi nos dignos gēte ei9 a ioulgētie pbeam? ſi placaturi ſp i regno
 in hoc mūdo añ placeamus. **A**

De bono paciētie. quā ſc; neceſſariū ſit paciētē eē i hoc mūdo degē-
 tē. et qñta bō de paciētia veniāt multa ſatis pulchra et notabilia.
 Ep̄la xl poti? ſmo decimus non9.

O paciētia locutur? fratres dilectiſſimi et vtilitates ei9 a omo-
 da pōicatur? vñ poti? iapiā q̄q; nūc quoq; ad audiētiā vā n
 paciētia video eē neceſſariā. ut nec hoc ipm qđ auditis a diſcitis ſi
 ne paciētia facē poſſitis. Tūc. n. demū ſmo et ratio ſalutaris effi-
 caci diſcit ſi panēt qđ dicit audiat. Nec iuēio frēs dilectiſſi iē cetēas
 celeſtis diſciplīe vias q̄b; ad cōſequēda diuinitus p̄mia ſpei ac fidei
 nrē ſecta dirigūt. qđ ſit vñ vtilius ad vitā. vñ maius ad gloriā. q̄
 ut q̄ p̄ceptis dñcis obſeq̄o timoris ac deuotiōis imitmur paciētia;
 maxie tota obſeruatiōe teneam? Hāc ſe ſectari quoq; philoſophi
 pſitent. ſ; tā ill paciētia falſa ē q̄ ſapiētia falſa ē. Vñ. n. vñ ſapi-
 ēs ē. vñ paciēs poſſit q̄ nec ſapiētia nec paciētia dei nouit qñ de hys
 qui ſibi ſape in mūdo videntur. ipſe dominus moneat et dicat.
 per dā ſapiētia ſapiētū. et prudētia prudētū rephato. Itē beatus

apostolus paulus plenius spiritu sancto et vocandis formandisque gentibus missus
testetur et instruat dicens. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et
iane fallaciam sed et traditorem hominum secundum elementa mundi et non secundum
christum qui in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis. Et alio loco. Ne
se igitur decipiat si quis putat se sapientem esse in vobis mundo huic stultus fiat
ut sit sapiens. Sapientia huius mundi stulticia est apud deum Scriptum est enim.
Cognouerunt domini cogitationes sapientium quia stulte sunt. Quare si sapientia illic vera non est esse non po-
test et vera patientia. Nam si patientes ille est qui humilis et mitis est philosophus
aut nec humiles videmus esse nec mitis. Sed sibi multum placet et
hoc ipso quod sibi placeat deo displicet. apparet enim esse illic veram patientiam
vbi sit insolens affectate libertatis audacia et exerci ac seminudi
pectoris iuerecunda iactantia. Nos autem fratres carissimi qui philosophi non
vobis sed fidei sumus nec vestitu sapientie sed veritate preestamus qui etiam
magis scientiam quam iactantiam nouimus qui non loquimur magis sed facimus sic vi-
uimus quasi huius et cultores dei patientiam quam magistris celestibus disci-
mus obsequis spiritualibus preestamus. **¶** Est enim nobis cum deo ut ista co-
munis. In patientia incipit enim claritas eius et dignitas caput sumit.
Origo et magnitudo patientie deo auctore preedit. Diligenda res homini
qui deo cara est ac bonum quod amat diuina maiestas commendat. Si deus no-
bis et dominus et pater est sectemur patientiam domini pariter et patris quia et suos
oporet esse obsequentes et filios non deest esse degeneres. Qualis vero in
deo et quanta patientia quod in otumelia sue maiestatis et honoris instituta
ab hominibus profana templa et terrena signamenta et sacra sacrilega patienti-
issime sustinet super bonos et malos equaliter facit diem nasci et lumen solis
oriri. Et cum ybrahe terra rigat nequa a beneficis eius excludit qui minus ius-
tis similiter et iniustis indiscretas pluuias largiatur. Videmus insepabili
equalitate patientie noctibus et innoxius religiosis et impiis gentes agere
et igitur dei nutu elementa famulari spirare vetos fontes fluere gressus
desse copias messium fructus maturescere vineas exuberare pomis ar-
busta memora frondescere prata florere. Et cum crebris ymo continuis
exacerbet offensis deus indignationem suam temperat et prestitum semel retribu-
tio mis diem patienter expectat. Cumque habeat in potestate vindicem manu-
diu tene patientiam sustinet. scilicet clementer et differens ut si fieri potest multum
malitia preacta aliquam mutetur et homo in error et scelus et agitione voluta-
tus vel sero ad dominum conuertatur ipso monente et dicente. Nolo mortem morien-
tis quantum ut conuertatur et viuat. Et iterum. Ne ueni ad me dicit dominus Et ite-
rum. Ne ueni ad dominum deum vestrum qui misericors et pius est et pater et mater
et misericors et qui sententiam flectat aduersus malicias irrogatas. **¶** Non
item apostolus paulus commemorans et peccatorem ad penitentiam
reuocans proponit et dicit. An nunquid opulentiam bonitatis
eius et sustentationis et longanimitatis contempnis ignorans qui

paciētia et bonitas dei ad penitētiā te adducit. Tu autē scōz dūcia
 tuā et cor ipmētēs thesaurizās ē iuā i die ire. et reuelatiō is iusti iu
 dīci dei. q̄ dōdet vnicuiqz scōz opa sua. Iustū iudiciū dei dixit eē
 q̄a seruū ē q̄a diu multūqz differt. vt hōi ad vitāz lōga dei paciētia
 cōsulat. Tūc reprēsētat pena ipio et peccatori: qm̄ iā n̄ potest peni
 tentia pdesse peccatū. Atz vt plēn⁹ itelligē possim⁹ frates dilēssī
 q̄ paciētia dei lenis ē. et q̄sqz lenis et patēs et mitis ē. dei patēs imi
 tator ē. Cū i euāgelio suo dñs p̄cepta i salutē daret: et diuina moni
 ta de p̄mēs ad p̄fectū discipulos erudiret posuit et dixit: Audistis
 q̄ dcm̄ ē atqz diliges amicu tuū et odio habebis i micū tuū. Ego
 at dico vob diligite inimicos vros et orate p eis q̄ vos psequūt vt
 sīs filij patris vā q̄ i celis ē q̄ solē suū oriri facit sup bonos et malos
 et pluit sup iustos et iniustos. Si enī dilexeritis eos q̄ vos diligunt
 quā mercedē habebitis? nōne hoc publicani faciūt? Et si salutaueri
 tis fratres vros tm̄ qd ap̄l⁹ faciētis? Nō ne ethnici idipm̄ faciunt
 Estote itaqz vos p̄fci sicut pat vī celestis p̄fciūs ē. Sic p̄fciūs dixit
 fieri dei filios. sic cōsummari ostendit et docuit celesti natiuitate
 repatos. si paciētia dei patris maneat in nob. si similitudo diuina
 quā peccato adā p̄iderat manifestet et luceat i actibz nris. **C**
 Que glā ē simile deo fieri. q̄lis et q̄ta felicitas habē in v̄tutibz qd
 diuinis laudibz possit eq̄ri. Nec hoc fratres dilectissimi ihesus xps
 et dñs ds n̄ tātū v̄b docuit. sed adimpleuit et factis. Et q̄a ad hoc
 descēdisse se dixerat vt volūtātē patēs faceret int cetera admirabi
 lia suaz v̄tutū qbz idicia diuine maiestatis exp̄ssit. patrā quoqz
 paciētiā tolerantie tenore fuauit. Oēs deiqz act⁹ ei⁹ ab ipō statī ad
 uētū paciētiā comite significāt. q̄ p̄mū de illa s̄bilitate celesti ad t̄
 rēna descēdēs nō asp̄nat dei fili⁹ carnē hōis iduē. vt cū peccator ip
 se nō esset. aliena peccā portaret. Immortalitate itēi posita fieri se
 et mortālē patiē. vt innocēs p nocētū salute p̄mā. Dñs baptizāt a
 suo et remissā peccatorū datur⁹ ipē n̄ dedigēt lauacro regeneratiōis
 corp⁹ ablūt. Diebz q̄dragita ieiunat p quē ceteri sagmāt. **E**surit
 et famē sentit. vt q̄ i fame s̄mōis et ḡne fuerāt celesti pane saturazē
 ē. Cū diabolo tēptātē aggreuit et inimicū tātū vicisse atē. nil vltra
 v̄bo conat. Discipul nō vt suis om̄ia potestate p̄fuit: s̄ benign⁹ et
 mitis fratna eos caritate dilexit. Dignus ē enī pedes apostolorū la
 uare. vt dū circa suos talē eēt dñs exēplo suo doceret q̄lis circa opa
 res et eq̄les debeat eē cōsu⁹. Nec mirādū q̄ circa obediētes talis
 existerit. q̄ iudā potuit vsqz ad extremū lōga paciētia sustinē. abū
 cū inimico sumē. hostē domesticū scire nec palā ostēde traditoris os
 culū nō recusare. In iudeis vero tolerandis eq̄mmitas q̄ta et q̄ta
 f in

patientia: Incredulos ad fidem suadendo flectit. obsequio ignotos fouet. con-
tradictoribus respondere lenit. superbos sustinet. clementer. humiliter persequenti-
bus cedere. prophetarum interpretatores et aduersum deum spiritus rebelles usque ad cru-
cis et passionis horam velle colligere. sed ipsa autem passio et cruce pulcherrime ad
crudelitatem necis et effusionem sanguinis veniunt. que conuictorum probra
patientia a uoluntate. que contumeliam tolerata ludibria. ut insultantium spiritu
tamquam ex aperet quam sputo suo ceteri oculos paulo ante formasset. et cuius
in nomine nunc a suis etiam zabulorum cum angelis suis flagellat flagella ipse
se patere. coronatur spiritibus quam martires floribus coronat eternis.
palmas in faciem ubi veraret. quam palmas veras vicentibus tribuit. spoliatur
veste terrena. quam indumento immortalitatis ceteros vestit. abaret fel-
le quam cibum celestem dedit. Acto potaret quam poculum salutem propinquit.
Ille innocens ille iustus imo innocentia ipse et ipse iustitia iter facinoro-
sos deputat et testimonis falsis veritas premitur. Iudicat iudicatu-
rum et deus primo ad victimam tacens ducit. Et cum ad crucem omnium consilio autem sy-
dera. elementa turbent. contremiscat terra. nox die claudat. sol ne ui-
deorum faciem aspiciere cogat et radios et oculos suos subtrahat. ille
non loquitur nec mouet nec maiestatem suam sub ipsa saltem passione proficit.
Usque ad finem perseuerat et iugiter tolerat omnia ut consummetur in christo plena et per-
fecta patientia. Et post ista adhuc interpretatores suos si conuersi ad eum fuerint
suscipit et patientia sua salutari ad conseruandos benignos ecclesiam
suarum nemini claudit. Illos aduersarios illos blasphemos illos no-
minis sui semper inimicos si penitentiam delicti agant. si a dimissis fa-
cinosis agnoscant non solum ad indulgentiam criminis sed ad premium reg-
ni celestis admittit. Quid potest patientia? quod benigni? dicit. Viuifi-
cat crux sanguine etiam quam effudit sanguinem crux. Talis est christi ac ta-
ta patientia que nisi tanta ac talis existeret paulum quoque apostolum ec-
clesia non haberet. Quod si et nos fratres carissimi in christo sumus si ipsum
iduiamus. si ipse salutis nostre via. quam crux vestignis salutantibus sequi-
mur per cruxis exempla gradiamur sicut iohannes apostolus inuenit di-
cens. Qui dicit se in christo manere debet quomodo ille ambulauit et ip-
se ambulare. Item petrus super quem ecclesia omnium dignatione fundata est in
epistola sua ponit et dicit. Crux passio est pro nobis. reliquens vobis
exemplum ut sequimini vestigia eius quam peccatum non fecit. nec inuenit est do-
lor in ore eius. quam cum malediceret non maledicebat. cum patere non comi-
nabatur. tradebat se iudicari se iniuste. **I**nnemum de magis et patri-
archas et prophetas et iustos omnes quam figuram christi imagine penite por-
tabant nihil magis custodisse in laude virtutum suarum. quam quam patientiam for-
ti et stabili equanimitate tenuerunt. Sic abel originem martiris et passio-
nem iusti hominis iudicium primum et dedicatum aduersus fratrem fratricidam
non resistit nec reluctatur. sed humilis et mitis patienter occidit. Sic
abraham deo credens. et radicem ac fidam mentum fidei primum instituit. Es

tēptat⁹ i filio nō dubitat neq; eūctatur: l; p̄ceptis dei tota patiē
 tia deuotiois obseq̃tur. Et isaac ad hostie dñice similitudinē p̄figu
 rat⁹. qm̄ a patre imolā⁹ offertur patiēs iuenitur. Et iacob fuga
 t⁹ a fratre de domo sua patiēt excedit. a maiore patiētia p̄modū
 supplex adhuc magis ipiū a p̄secutorē munerib; pacificas ad acor
 diā redigit. Ioseph venūdāt a fratrib; et relegat⁹ nō tm̄ patiēt ig
 noscit. sed et g̃tuita frumēta veniētib; largit⁹ a clemēt ip̄tit. Moy
 ses ab ig̃to a p̄fido populo cōtēpm̄t frequēt a pene lapidat⁹. et tñ
 lenis a patiēs p̄ eis dē deū dep̄cat. In dauid vero ex quo scd; carnē
 cristi natiuitas orit⁹ q̄ mag̃ et mira et xp̄iana paciētia habuisse in
 manu sepe vt s̄aū regē p̄sequētē se a iſſicere cōcupiscētē poss; occi
 dere. et tñ s̄bitū sibi a traditū maluisse suare. nec rep̄d̄isse mimi
 to vicē. sed occasū adhuc iſup et v̄idicasse. Tot deiq; p̄phete iſſci
 tot gloriōsi martires gloriōsis mortib; honorati. q̄ oēs ad celestēs
 coronas paciētie laude venerūt. Neq; enī potest accipi dolorū a pas
 sionū corona. nisi p̄cedat i dolore et passiōe paciētia. q̄ sit aut pati
 ētia vñl a necessaria fratres dilectissi. vt māifesti⁹ et pleni⁹ possit
 nosci dei s̄tētia cogitēt quā i origie statī mūdi generis hūmāi adā
 p̄cepti imemor et date legis trāsgressor accepit. tūc sciē⁹ q̄ pati
 ētes i isto seculo eē debeam⁹. q̄ sic nascimur vt p̄ssuris istis et oflic
 tationib; laborēm⁹. Quia audisti iqt̄ vocē mulieris tue et māduca
 sti ex illa arbore de q̄ sola p̄perā tibi ne māducares maledicta tee
 ra erit i oib; operib; tuis. In ēsticia et gemitu edes ex ea oib; die
 b; vite tue. Sp̄mas et t̄bulos eiciet tibi. a edes pabulū agri. In
 sudore vult⁹ tui edes panē tuū. donec reuertaris i trā de q̄ s̄uptus
 es. q̄a trā es a it̄rā ibis. Qui⁹ s̄tētie vīculo colligati oēs et ostric
 ti sum⁹. donec morte expūcta de isto seculo recedam⁹. **E** In ēsti
 cia et gemitu sim⁹ necesse ē oib; dieb; vite nr̄e. edam⁹ panē neces
 se ē cū sudore a labore. Vñ vnusq; cū nascit⁹ a hospitio hui⁹ mūdi
 exapiēt̄ imitū sumit a lacrimis. et q̄uis adhuc oīm nesci⁹ a ignar⁹
 m̄hil aliud nouit i illa ipsa p̄ma natiuitate q̄ flere. p̄uidētia natu
 rali lamētāt vite mortal̄. āxietates et labores. et p̄cellas mundi
 q̄s igredit⁹ i exordio statī suo ploratu v̄l gēitū rudis aīa testat⁹. Su
 dat enī q̄diu istic viuūt a laborat⁹ nec sudorib; et laborantib; possūt
 alia magis q̄ paciētie s̄buemire solatia. Que cū apta sint et necessa
 ria i isto mūdo vniuersis. tūc magis nob; q̄ d̄iablo ipugnāte pl⁹
 q̄timur. q̄ i acie cotidie stātes iueterati a exercitati hostis collucta
 tionib; fatigamur. q̄b; p̄t varias et assiduas tēptationū pūgnas
 et i p̄secutionū quoq; certamie p̄tētia reliquēda sūt. s̄bēdous
 carcer. portādē cathene. aīe ip̄dēde gladi⁹ bestie. ignes cruces oīa
 f m̄j

deniq; tōmētōz ac pēnāz gēnera fide et v̄tute patiēcie p̄fēda do
mīo ip̄o īstruēte et dicēte **H**ec locut⁹ sū vob̄ v̄t ī me pacē habeatis
ī s̄c̄lo at̄ p̄ssurā habeatis. s; fideite qm̄ ego vici mūdu. Si at̄ q̄ diabo
lo et mūdo renūciauim⁹. p̄ssuras et īfestatōes diaboli et mūdi cre
bra⁹ ac violēt⁹ patimur. q̄to magis patiētiā debem⁹ tenē q̄ ad iū
te et cōmīs oīa īfesta tolerem⁹. Om̄ et magistra nr̄a salutare p̄cep
tū ē. q̄ tolerauerit īqt̄ vsq; ad finē hic salu⁹ erit. Et itēz. Si p̄māse
ritis īqt̄ ī v̄bo meo vere discipuli mei eritis et cognoscētis veritatē
et veritas liberabit vos. Tolerādū et p̄seuerādū ē fr̄es dīl̄ssimī v̄t
ad sp̄e veritatis et libertatis admissi ad veritatē et libertatē ipsam
puenire possim⁹. q̄ hoc ipm̄ q̄ xp̄iam sum⁹ fidei et spei res ē. v̄t
at̄ spes et fides ad fructū suū possit puenire patiēcia op⁹ ē. **N**ō enī
p̄fēte gloriā seqm̄ur. sed futurā. sc̄d; qd̄ apostol⁹ paul⁹ monet di
cēs. Spe saluati sum⁹. Spes at̄ q̄ videt n̄ ē spes. **Q**d̄ enī videt q̄s qd̄
sperat. Si at̄ qd̄ nō videm⁹ sp̄am⁹. p̄ patiētiā expectam⁹. Propt̄ea
expectatio et patiētiā nēcessaria sūt v̄t id̄ qd̄ eē cepim⁹. īpleam⁹. et
qd̄ credim⁹ et speram⁹ deo p̄stāte capiam⁹. Deniq; alio ī loco idēz
apostol⁹ iustos et op̄atos et fēnoris diuī īcremēto celestes thesau
ros sibi recondēs. v̄t patiētes q̄s sint īstruit et docet dicēs. Ergo dū
tēp⁹ habem⁹. opemur qd̄ bonū ē ad oēs. maxie v̄o ad domesticos
fidei. Bonū at̄ faciētes n̄ deficiam⁹ tpe enī suo metem⁹. Admōet ne
q̄s ipatēs ī op̄atōe deficiat ne q̄s tēptatōibz. a auocat⁹. a vict⁹ ī
medio laudis et gl̄e ītinē desistat. et pereat p̄renta. dū q̄ cepit defi
nūt eē p̄fca sicut scriptū ē. Iusticia iusti nō liberabit eū ī q̄cūq; di
e exerrauit. Et itēz. Tene qd̄ habes. ne ali⁹ accipiat coronā tuam.
Quis vox adhortat̄ patiēt et fortit̄ p̄seuerare. v̄t q̄ ad coronā et lau
dē iā p̄ximā min⁹. durate patiēcia corone. Patiēcia at̄ fr̄es dīl̄ssimī
nō tātū lō custodit. sed et repellit aduersa sp̄itui s̄c̄o fauēs. et ce
lestibz ac diuinis coherēs. cōtra sc̄a cānis et corpis q̄bz aīa expug
tur et capīē v̄tutū suarū. p̄pugnaculo reluctat̄. **I**nspiciam⁹ de
mīq; pauca de multis. v̄t de paucis ītelligāt et cetera. Adulterium
fraus. homicidiū mortale crimē ē. Sit fortis et stabil⁹ ī corde patiēti
a. et nec adultero sc̄ificatū corpus et dei tēplū polluit. nec iusticie
dicata inocētia cōtagiōe fraudis īficiat. nec p̄ gustatā eucharistiā
ma nus gladio et cruore maculat. Caritas frat̄nitatis vīculū ē.
fūdamētū pacis. tenacitas ac firmitas vnitatis que et spe et fide ma
ior ē que et opa et martīria p̄cedit. que nobiscū sēper eterna ap̄d
deū ī regnis celestibz permanebit. Tolle illi patiētiā. et desolata nō
durat. Tolle sustinēdi tolerādiq; substantiā. et null⁹ radicibz ac v̄ir
bus p̄seuerat. Apostol⁹ deniq; cū de caritate loq̄retur. tolerātiā et
patiētiā illi iūxit. Caritas magnīma ē. caritas benigna ē. caritas

non emulat: non inflatur: non irritatur: non cogitat malum: omnia diligit.
 omnia credit: omnia sperat: omnia sustinet. **O**stendit inde illam persevera-
 re tenaciter posse: quod nouit omnia sustinere. **E**t alio in loco. **S**ustinentes
 inquit inuicem in dilectione: satis agentes seruare unitatem spiritus
 in conuictione pacis: probauit nec unitatem luari posse nec pacem: nisi
 se inuicem fratres mutua tolerantia foueant: et concordie vinculum pacien-
 tia intercedente custodiant. **Q**uid deinde ut non iures neque maledicas
 ut tua ablata non repetas: ut accepta alapa et alteram maxillam obbe-
 reas: ut fratri in te peccanti non tantum septies: sed septuagesies
 septies: sed omnia omnino peccata dimittas: ut diligas inimicos
 tuos: ut per aduersarios et persecutores precem facias: poteris ne
 ista perficere: nisi tolerantie et pacientie teneas firmitatem? **N**on factum
 videmus in **S**tephano quod cum a **I**udeis vi et lapidibus necaretur non sibi vi-
 dictam: sed interfectores veniam postulabat dicens. **D**omine ne statu-
 as illis hoc peccatum. **S**ic esse oportet primum martirem christi quod martires
 secuturos gloriosa morte pariter non tamen dominice passionis predicator
 esset sed et patientissime lenitatis imitator. **Q**uid dicam de ira: de dis-
 cordia: de similitudine que in christiano esse non debet: sit patientia in pectore
 et hec illic locum habere non possunt. **A**ut si adire temptauerit cito disce-
 det exclusa: ut domicilium pacificum perseueret in corde ubi deus pacis de-
 bet habitare. **A**dmonet denique apostolus dicens. **N**olite contristare
 spiritum sanctum dei in quo signati estis in die redemptionis. **O**is amari u-
 do et ira et indignatio et clamor et blasphemia auferatur a vobis.
Si enim christianus a furore et contumelia carnali tanquam de maris turbini-
 bus excessit: et tranquillus et lenis in portu christi esse incipit: nec iram
 nec discordiam debet intra pectus admittere cui nec malum pro malo
 reddere liceat nec odire. **N**ec non ad varia quoque carnis incom-
 moda et crebros corporis duosque cruciatos quibus humanum genus conui-
 e fatigatur et patitur: patientia necessaria est. **N**am cum in illa prima transgressi-
 one precepti firmitas corporis cum immortalitate discesserit: et cum
 morte infirmitas venerit: nec possit firmitas recipi nisi cum recep-
 ta et immortalitas fuerit oportet in hac fragilitate atque infirmitate
 corporis luctari semper: congrederi que luctatio et aggressio non
 nisi patientie viribus potest sustineri. **E**xaminandis autem nobis atque
 explorandis diuersi important labores et multiplex temptationum quan-
 titas irrogatur: de iacturis facultatum: de ardoribus febrium: de cruciatu
 vulnerum: de amissione carum: nec aliud magis iniustos discernit
 et iustos: quam quod in aduersis per impatientiam querit et blasphemat
 iniustus: patientia iustus probatur: sicut scriptum est. **I**n dolore sustine
 et in humilitate tua patientiam habet: quoniam in igne probatur aurum

atq; argenti hoies vno iusti i camino humiliatiois Sic iob exaiat? e
a pbat? et ad sumu fastigiū laudis paciētie v̄tute p̄uet? Quāta
aduersus eū iacula zabuli missa q̄ta adnota tormēta? Iactura rei
familiaris ifligit. numeroſe ſolol orbitas irrogat. Diues i cēſu dñs
et i libris pat̄ dñtor. nec dñs tep̄to nec pat̄ ē. Accedit vulnerū
vaſtitas. et taſeſcētis ac deſluētis art? v̄mū q̄ edax pena ofumit
At ne q̄o oīno remaneret q̄d nō iob i ſuis tēptatiōibz expiret. ar
mat zabul? et vxorē. illo ātquo neq̄q̄e ſue v̄ſus igemo. q̄ſi oēs per
mulierē deape poſſz et fallē. q̄d frat̄ i origie Nec tñ iob gmbz a de
ſis oflicatiōibz frāgit quomim? iē illas āguſtias et p̄ſſuras ſuas dei
bñdictio victrice paciētia p̄dicet. Tobias q̄ p? iuſticie et miſericor
die ſue opa magnifica luminū amiſſiōe tēptat? i q̄ptū patiētē cecitā
tē ptulit. i tñ grādit deū paciētie laude p̄meruit. **W** Atz vt ma
gis frēs dilectiſſi paciētie bonū luceat. q̄o mali ecōtrario ipatiētia
iportet ofiderem? Nā vt paciētia bonū xp̄i ē. ſic ecōtrario ipatiētia za
buli malū Et ſicut i quo habitat et manet xp̄us pat̄es iuēnt. ita
ipatiēs ſp̄ exiſtit cui? mētē zabuli neq̄q̄a poſſidet. Exordia demq;
ipā videam? Zabul? hoiez ad imagiez dei factū ipatiētē tulit. m̄ et
perit p̄m? et poſidit. Adā oīa p̄ceptū celeſte abi letal ipatiēs in
morte cecidit. nec acceptā diuinit? grā. paciētia cuſtode ſuauiū.
Et vt frat̄re cām pimēt. ſacrificij ei? et munens ipatiēs fuit Et q̄d
eſau de maioribz ad minora deſcēdit. p̄mar? ſuos p̄ ipatiētiā lētis
amiſit Quid iudaic? popul? circa bñficia diuina p̄ſidit? et i ḡt? nōne
q̄d a deo p̄mū reſeſſit ipatiētie crimē fuit? Dū moſi cū deo loquē
tis moras n̄ poteſt ferre p̄fanos deos auſus ē poſtulare. vt itinēis
ſui duces nūcuparet caput bubulū et t̄reſtre figmētū Nec ūq̄ ab
eadē ipatiētia deſtitit. quo min? ſēp docilitatis et diuine admoni
tiois ipatiēs p̄phetas ſuos et iuſtos quosq; pimēdo ad crucē q̄ a ſā
guiez dñi p̄ſiheret Impatia etiā i eccleſia hereticos facit. et ad iude
oz ſimilitudinē oīa xp̄i pacē et caritatē rebelles ad hoſtilia et ſu
oſa odia opellit Et ne lōgū ſit ſingulati recēſere oīa. oīno q̄ paciētiā
a edificat ad gloriā. ipatiētia deſtruit ad ruinā Quare frēs dilc̄ſſi
et bonis paciētie et ipatiētie mal? diligēt expēſis. paciētiā p̄ quā i xp̄o
manem? et venire cū xp̄o ad deū poſſum? plena obſeruatiōe tenea
m? q̄ copioſa et multiplex nō āguſto ſine ſoludiē. nec breuibz ter
mis coarctet. Lato patet paciētie v̄t? et v̄bertas ei? ac largitas de
v̄m? q̄dē noīs ſōte p̄ficiſc̄it. exūdātibz venis p̄ mltas gloriāz itinē
ra diffūdiē Nec p̄ p̄ficiē aliq̄o i actibz nr̄is poteſt ad ofumādā lau
dē. niſi m̄ cōſumatiōis accipiat firmitatē **¶** Paciētia ē q̄ nos deo et
omēdat et ſuat. Ipſa ē q̄ irā tēpat. q̄ liguā frenat. mētē gubernat
pacē cuſtodit. diſciplinā regit. libidōis ipetū frāgit tumoris violē
tiā op̄mit. icēdiū ſimultatis extinguit. cohercet potētiā diuitiū. in
opiā pauperū reſouet. Quē i v̄gibz btāz i tegutātē inuidiis labo

agnus coram tunc sine voce non aperuit os suum. Vtque ille qui non clama-
uit neque in plateis vox eius audita est. Vtque ille qui non fuit otumax neque
extradixit cum dorsum suum poneret ad flagella et maxillas ad palmas:
faciem suam non auertit a seditione sputorum. Vtque ille qui cum accusaretur a
sacerdotibus et senioribus nihil respondit. et admirante pilato patientissime
silentium tenuit. Vnde est qui cum in passione tacuerit. in ultione postmodum non
tacebit. Vnde est deus noster. id est non omnium. sed credentium sed fidelium deus. qui cum in
secundo aduentu venerit manifestus non silebit. Ita cum in humilitate prius fue-
rit occultus. remeet in potestate manifestus. Vnde expectemus iudice fratres
tres dilectissimi iudice et vindice nostrum ecclesie sue populum et ab immo-
mundo iustorum omnium numerum secum pariter vindicaturus. Qui ad vindi-
ctam suam minimum festinat et properat consideret. quod nec dum vindicat est ipse
qui vindicat. Patet deus precepit filium suum adorari. Et apostolus paulus
diuini precepti memor ponit et dicit. Deus exaltauit illum. et donauit
illi nomen ut sit super omne nomen. ut in nomine iesu omne genu flectatur
celestium terrestrium et inferorum. Et in apocalypsi angelus iohannem volentem
adorare se resistit et dicit. Vide ne feceris quia consertus tuus sum et fra-
ter tuorum. Iesum dominum adora. Qualis dominus iesus et quanta patientia: ut qui
in celis adoratur. necdum vindicet in terris. Vnde patientiam fratres di-
lectissimi in persecutionibus et passionibus nostris cogitemus. huius adue-
tu plenam expectationis obsequium prebeamus nec desedendi animum dominus sui irre-
ligiosa et iuerenda festinatione properemus. Infirmamur potius et elabo-
remus. et toto corde vigilantes atque ad omnem toleranciam stabiles domini
ca precepta fuemus: ut cum ille ire et vindicte dies venerit non cum impiis
et peccatoribus puniamur sed cum iustis et deum timensibus honoremur. Amen

**De mortalitate et quod vita presens non sit iustis minimum appetenda sed
magno animo contempnenda. quia post eius terminum ibit ad reg-
num expars miserie et summa felicitate plenissimum. Epistola
vel potius liber Viceimus.** A

Et si apud plurimos vestrum fratres dilectissimi mens solida est
et fides firma et anima deuota. que ad presens mortalitatis copi-
am non mouetur. sed tamquam petra fortis et stabilis ibidos impetus mun-
di et violentos seculi fluctus frangit potius. ipsa nec frangitur: nec tem-
pationibus victur sed probatur. Tamen quia animaduerto in plebe quosdam
vel inbecillitate animi vel fidei paruitate. vel dulcedie secularis vite
vel sexus mollicie. vel quod magis est veritatis errore minus stare for-
titer. nec pectoris sui diuinum atque iunctum robur exercere. dissimula-
da res non fuit nec tacenda. quo minus quantum nostra mediocritas pot

vigore plenō et sermone de dñica lectione cōcepto. delicate mentis
ignauia cōpma. et qui hō dei et xpi eē iā cepit: deo et xpo dignus
habeatur. Agnoscere em̄ se debet fr̄es dilectissimi q̄ deo militat qui
positus ī celestibz castris diuina iā sperat ut ad pcellas et turbies
mūdi trepidatio nulla sit ī nob̄ nulla turbatio qm̄ hec vētura pre
dixerit dñs pūde vob̄ hortatu īstruēs et docēs et pparās atq; cor
roborās ecclie sue populū ad oēm tolerantiā futurorū. **Bellā et fames**
et tremor et pestilētiās p loca singula exurgē pñciāuit et cecinit
et ne iopiat nos et nou⁹ rex īfestātiū met⁹ q̄teret magis ac ma
gis ī nouissimis tēpibz aduersa crebrescē an̄ pmonuit. **Fiunt ecce q̄**
dicta sūt et qm̄ sūt que an̄ p̄dicta sūt. sequēt et que cūq; pmissa sūt:
dño ip̄o pollicēte et dicēte. **Cū at̄ videritis hec oīa fieri. scitote qm̄ ī**
p̄mo ē regnū dei. Regnū dei fr̄es dilectissimi cepit ī p̄mo.
p̄miū vite et gaudiū salutis eterne et ppetua leticia et possessio pa
radisi nuper amissa mūdo trāseūte iā remiūt. **Iā terrenis celestia. et**
magna paruis. et caducis eterna succedūt. Quis hic anxietatis et
solicitudinis locus ē? **Quis it̄ hec trepid⁹ et mēt⁹ ē. n̄ cui spes et**
fides deī. Cuius ē enī mortē timē. q̄ ad xpm̄ nolit ire. Cuius ē ad xp̄m̄
nolle ire. q̄ se nō credit cū xpo īcipere regnare. **Scriptū ē enī iul**
tū ex fide viuē. Si iust⁹ es et fide viuīs. si vere ī deū credis. cur nō
cū xpo futur⁹ et de dñi pollicitatiōe secur⁹. q̄ ad xpm̄ voceris am
plexeris et q̄ zabulo careas ḡtularis. **Symeō demq; ille iust⁹. q̄**
vere iust⁹ fuit. q̄ fide plena dei p̄cepta seruauit. cū ei diuinit⁹ res
pōtū fuisset q̄ nō an̄ morerē q̄ xpm̄ vidissz. et cūst⁹ ifas ī tēplū cū
matre venisset. agnouit ī spiritu natū eē iā xpm̄ de quo sibi fuerāt
an̄ p̄dēm quo viso sciuit. cū se eē moritū tū. Letus itaq; de morte
iā p̄xia et de vicina accēssiōe secur⁹ accepit ī manibz puerū. et bñ
dicens deū exclamauit et dixit. nūc dimittis seruū tuū dñe secūduz
verbū tuū ī pace: qm̄ viderūt oculi mei salutare tuū. p̄bās scilicet
et cōtestās tūc eē seruīs dei pacē. tūc liberā et trāquillā q̄ter: qm̄ de
istis mūdi turbimbz extracti sedis et securitatis etne portū petim⁹
qm̄ expuncta hac morte ad ī mortalitatē venim⁹. **Illa ē enī nostra**
pax. illa fida trāquillitas. illa stabil et firma et ppetua securitas
Ceter⁹ qd̄ aliud ī mūdo q̄ pugna aduersus diabolu cōstōie ge
n̄t q̄ aduersus iacula et tela cōstictatiōibz assiduīs dimicat. Cū a
uauitā nob̄ cū ipudicia cū ira cū abitiōe congressio ē: cū carnali
bz vitis cū cōcupiscēns carnis cū illecebris secularibz assidua et
iugis et molesta luctatio ē. **Obsessa mēs hoīs et vndiq; zabuli īfel**
itatiōe vallata. vix occurrunt singul. vix resistit. Si auaritia prostra
ta ē: exurgit libido. Si libido cōpressa ē: succedit abitiō. Si ambitio
cōcepta ē: ira exasperat. īflat supbia. vinolentia inuitat. inuidia cō

tordia rumpit. amicitia zel9 abscondit. Cogetis maledicere qd lex dñi
na phibet. Cōpelleris iurare qd nō licet. Tot psecuciones anim9
cotidie patitur tot periculis pectus urgetur. et delectat hic inter
jabuli gladios diu stare cū magis cōcupiscendū sit et optandū ad
Christū subueniēte veloci9 morte pperare. ipso istruēte nos et di
cente. **Amē amē** dico vobis. qm̄ vos plorabitis et plāgetis seculū
aut gaudebit. vōs tristes eritis. sed tristitia v̄ra in leticiā veniet.
Quis nō ad leticiā venire festiet: q̄s nō tristitia carere optet. **Quā**
aut i leticiā veniat n̄ra t̄sticia dñs denuo i p̄e declarat dices. **Ite**
videte vos et gaudebit cor vestr9 et gaudiū vestr9 nō tollet a vob9
Cū ergo vidē cristū gaudere sit: nec possit eē gaudiū n̄m nisi cū vi
derim9 cristū: q̄ cecitas aī: q̄ ve dem̄tia ē amare p̄essuras et penas
et lacrimas mūdi. et nō festinare potius ad gaudiū qd nūq̄ possit
auferri. **Hoc** aut sit fratres dilectissim9: q̄ fides dei sit. q̄ nemo cre
dit vera esse q̄ p̄mittit de9 q̄ verax est. cuius sermo credētib9 et n̄
et firm9 ē. **Si** tibi vir grauis et laudabilis aliqd polliceret. haberēs
v̄tiq̄ pollicētī fidē. nec te falli ac decipi ab eo crederēs quē stare i ser
monibus atq; i actibus suis scires. **Nūc** deus tecū loq̄tur. et tu mē
te incredula pfidus fluctuas. **Deus** tibi de hoc mūdo recedēti imor
talitatē pollicetur atq; eternitatē et tu dubitas. **Hoc** ē deū oīno n̄
nosse. hoc ē cristū credentiū magistrū peccato incredulitatis offen
dere. **Hoc** ē i ecclesia constitutū fidē i domo fidei n̄ h̄re. q̄tū possit exi
re de seculo. **X̄pus** ip̄e salutis atq; utilitatis n̄re magister ostēdit
q̄ cū discipuli ei9 tristaretur q̄ se iā diceret recessur9. locutus est
ad eos dices. **Si** me dilexissetis gauderetis qm̄ ad patrē vado. do
cens et ostēdens. cū cari quos diligimus de seculo exeūt gaudēdū
potius q̄ dolēdū. **Cuius** rei memor. **Beatus** Apostolus Paulus i
Epistola sua p̄it et dicit. michi viuere x̄pus est et mori lucrū. **Lu**
crū maximū cōputās iā seculi laqueis nō teneri iā nullis peccatis
et vitis carnis obnoxii fieri. **Exēptū** pressuris agētibus et vene
natis diaboli faucibus liberat9: ad leticiā salutis eterne x̄po vo
cāte pficiat. **Atē** mouet quosdā q̄ eq̄lit cū gētilib9 nr̄os morbi
istius valitudo corripit. q̄li ad hoc crediderit. **X̄pianus** vt et imu
nis a cōtactu malorū mūdo et seculo felicit p̄feratur. et nō oīa hic
aduersa p̄essus ad futurā leticiā reseruentur. **Mouet** quosdā q̄ sit
nobis cū ceteris mortalitas ista cōis. **Quid** em̄ nobis i hoc mūdo
nō cōe cū ceteris. q̄diu adhuc secūdū legē p̄me natiuitatis man9
caro ista cōis. **Quoadusq;** istic i mūdo sumus. cū genere humāo
carnis eq̄litate cōiūgimur. spū sepamur. **Itaq;** donec corruptiū
istud iduat icorruptionē. et mortale hoc accipiat immortalitē. et

spūs nos poucat ad deū patre: quecūq; sūt carnis īcomoda sūt nō
 b̄ cū hūano genē omūma. Sic cū fetu sterili tra ieiūna ē. neminē fa
 mes sepat. Sic cū iurione hostili ciuitas aliq; possessa ē. oēs simul
 captiuitas vastat. Et qñ p̄bre nubi la serena suspēdūt. oib; siccitas
 vna ē. Et cū nauē scopulosa saxa ostrigūt. nauigantib; naufragiū fi
 ne exceptōe omune ē. Et oculorū dolor et ipet⁹ febriū et oīz valitu
 do mēbroz. cū ceteris omūmis ē nob. q̄ diu portat ī sclo caro ista o
 mūmis. Quīpmo si q̄ cōditōe si q̄ lege crediderit xpian⁹ nō scat et
 teneat. sciet pl⁹ sibi q̄ ceteris ī sclo laborādū. cui magis sit cū dia
 boli ipugnatiōe luctādū. Doct et p̄monet scriptura diuina dīcēs.
 Fili accēdēs ad fruitū dei sta ī iusticia et timore et p̄para aīaz tuā
 ad tēptatiōez. Et itez. In dolore sustie. a ī timore et ī hūilitate pa
 tiētia habe. qm̄ igne pbat aux et argētū. Sic iob p⁹ rez dāna p⁹
 pignoz funera. vulnerib; q̄ et vmb; ḡmē afflic⁹ nō vici⁹ ē sed
 pbat⁹. Quī ī ipis afflictatiōib; suis et dolorib; patiētia religiose
 mētis ostēdēs ait. Quid⁹ exiui de utero matris. nud⁹ etiā ibo s̄b terrā
 dñs dedit et dñs abstulit. sicut dñs visū ē ita et factū ē. sit nom̄ dñi
 mī b̄ndictū. Et cū eū vxor sua opellēt vt vi doloris ipatiēs aliquid
 aduersus deū q̄ula et iūdiōsa voce loqrēt respōdit et dixit. Tāq;
 vna ex īspiciētib; mulierib; locuta es. Si enī bona suscepim⁹ de ma
 nu dñi. q̄e mala nō toleram⁹. In hys oib; q̄ cōtingerūt iob labns
 suis nihil peccauit ī aspectu dñi. Itaq; illi testimoniū phibet dñs
 dīcēs. Adauerasti puerū meū iob. Nō ē simil illi quisq; ī terris hō
 sine querela verus dei cultor. Et tobias p⁹ opa magnifica. p⁹ mise
 ricordie sue multa et gloriosa p̄cōmia cecitate luminum passus. ti
 mēs et benedicēs deum ī aduersis. p ipsā corporis sui clade creuit
 ad laudē. quētet ip̄sū vxor sua deprauare tēptauit dīcēs. Vbi sūt
 iusticie tue. Ecce que patens. At ille circa timorē dei stabilis et fir
 m⁹. et ad oēm tolerātiā passiōis fide religionis armat⁹ tēptatiōi
 vxoris iuāde ī dolore nō cessit. sed magis deū maiore patiētia pro
 mētuit. Quē p̄modū raphael collaudat. a dicit. Sacramētū regis
 bonū ē abscondere. opa dei reuelare et cōfiteri honorificū ē. Nā qñ o
 rabas tu a sara nur⁹ tua. ego obtuli memoriā oratiōis vrē ī cōspēu
 claritatis dei. Et cū sepelires mortuos simpliciter. a qz nō es cūcta
 t⁹ exurgē et dereliquere p̄adiū tuū. a abisti et cōdidisti mortuū
 et missus sū tēptare te. et itez me misit deus curare te et sara nu
 cū tuā. ego enī sū raphael vn⁹ ex septē āgel factis qui assistimus
 et cōuersamur āte claritate dei. Vāc tolerātiā iusti semp habuerūt
 hāc apostoli disciplinā de dñi lege tenuerūt. nō misita te ī aduer
 sis sed quecūq; ī seculo accidūt. fortiter et patiēter excipe. cū iu
 deorū popul⁹ hinc sp̄ offēderit. q̄ aduersus deū frēquenti⁹ murmur
 raret. sicut testat ī numeris dñs de⁹ dīcēs. Desinat murmuratio

eōz a mē. a nō morientē. **M**urmurāō nō ē i aduersis fies dilectis
simis sed patiēter a fortis q̄q̄o acciderit sustinēdū. cū scriptū sit.
Sacrificiū deo spūs triblat⁹. cor contritū et humiliatū de⁹ nō despici
et. In deuteronomio quoq; moneat spūs scūs p moysen et dicat.
Dñs de⁹ tu⁹ vexabit te et famē iiciet tibi. et agnosce⁹ i corde tuo
si bene custodieris p̄cepta ei⁹ siue nō. **E**t iter⁹. Tēptat vos dñs de⁹
p̄. ut sciat si diligitis dñm deū vrm ex toto corde vestro et ex tota
aia vā. **S**ic et abrahā deo placuit. qui vt deo placet nec amit
tē filiū timuit. nec gerē parricidiū recusauit. Qui filiū nō potes le
ge et sorte mortalitatis amittē q̄ofacēs si filiū iubēris occidē.
Ad oīa te facē paratū timor dei et fides debet. **S**it hē rei familia
ris amissio. sit de iustitib⁹ morbis afflicta mēbror⁹ a cruenta vexa
tiō. sit de vxo de liberis de excedētib⁹ caris funebrib⁹ a. ēstis auul
sio. nō sint tibi scandala ista. sed p̄lia nec debilitēt aut frangant
cristiani fidē. sed potius ostendāt i colluctaciōe fidei virtutē cū cō
tēpnenda sit oīs iniuria malor⁹ p̄fētiū fiduā futuror⁹ bonor⁹. **N**isi
p̄ressit pugna. nō potest ēē victoria. cū fuerit i pugne ogressiōe
victoria. tūc dat⁹ vicētib⁹ et corona. **N**ā gubernator i tēpestare
dñm scit. i acie miles pbat⁹. **D**elicata iactatiō ē cū piculū nō ē. **C**ō
fictio i aduersis. pbatio ē vtutis. **A**rbor que alta radice fida
ta ē vēns iuibētib⁹ nō mouet. et nauis que forti cōpage solida
ta ē pulsa fluctib⁹ nec forat. a qm̄ area fuges terit. vētos gna fortia
et robusta cōtēpnūt manes palee flatu portate rapiūt. **S**ic a apo
stol⁹ paul⁹ p⁹ naufragia p⁹ flagella p⁹ carnis a corpis multa a
gna tormēta nō vexari s; emēdari se dicit i aduersis. vt dū gnuis
affligit⁹ vxi⁹ pbat⁹. **D**at⁹ ē mibi iqt̄ stimulu⁹ carnis mee āgelus
sathane q̄ me collaphiet vt nō extollar. p̄pt qd dñm te rogauī
vt discederet a me. et dixit mibi. **S**ufficit tibi ḡtia mea. nā vt⁹ i i
firmitate p̄ficiat. **N**ū ergo infirmitas vel ibecillitas a vastitas aliq̄
ḡstiat. tūc vt⁹ nē p̄ficiat. tūc fides si tēptata p̄stiterit coronat⁹. si
cut scriptū ē. **V**asa figuli pbat fornax et hōies iustos tēptatio ē
bulatiōis. hoc deiq; it̄ nos et ceteros itere q̄ deū nesciūt. q̄ illi in
aduers⁹ querūta murmurāt. nos aduersa nō auocāt a vtutis a fi
dei veritate s; corroborāt i dolore. **H**oc q̄ nūc corpis vires solut⁹
i fluxū vēt euiscēat q̄ ifaucū vulnēa cōcept⁹ medullie⁹ iqs exes
tuat. q̄ assiduo vomitu itestia q̄nūt q̄ oculi vi sāguinis exardē
cūt q̄ quorūda pedes vl aliqs mēbror⁹ ptes cōtagia morbide pu
treominis aputant. q̄ p iacturas et dāpna corpor⁹ p̄rūpente lā
guore l debilitat. iact⁹. vl audit⁹ obstruit l. cecat aspectus. ad do
cumētū p̄ficiat fidei. **C**ōtra tot ipetus vastatiōis et mortis icōcussi

animi virtutibus ingredi quanta pectoris magnitudo est. a quanta sublimitas in
 ruinas humani generis stare rectum. nec cum eis quibus spes in domino nulla est
 iace prelatum. **B**ratulari magis oportet et temporis munus amplecti quod
 dum nostras fides firmius punitur et labore tolerato ad christum per augustam christi
 viam pergitur. primum vite et fidei ipso iudicio capiamur. **M**ori plane time
 at. sed quod ex aqua et spiritu non renatur. gehene ignibus maculat. **M**ori time
 at quod non christi cruce et passionis censeat. **M**ori timeat. quod ad secundam mortem de
 hac morte transibit. **M**ori timeat. quem de seculo recedente pluribus penis
 eterna flamma torquet. **M**ori timeat cui hoc mora longiore offert ut crucia
 tur ei? et gerat? iterum differat. **M**ulti ex nostris in hac mortalitate mori
 unt. hoc est multi ex nostris de seculo liberant. **M**ortalitas ista iudeis et genti
 libet et christi hostibus pestis est. dei autem suis salutans excessus est. **H**oc quod si
 ne ullo discrimine generis humani cum iniustis et iusti moriuntur non est quod pu
 tetis bonis et malis interitum esse commune. **A**d refrigerium iusti vocantur. ad
 supplicium rapiuntur iniusti. **D**at velox? tutela fidei? phidias pena. **I**m
 pudenti et igni sumus fratres dilectissimi ad diuina beneficia. nec quod nobis offerat
 agnoscamus. **E**xcedunt ecce in pace tute cum gloria sua virgines. venientis a
 nixi minas et corruptelas et lupanaria non timentes. **P**ueri periculum
 lubrici etatis euadunt ad continentie atque innocentie primum felicitatem pueniunt.
Tormenta iam non timet delicata matrona. metu persecutoris et manus
 cruciatulorum carnificis moriendi celeritate lucrata. **P**auore mortalita
 tis et temporis accessit. tepidior strigunt remissiores. iugiter desertores
 oppellunt ut redeant. gentiles cogunt ut credant. **V**et? fidelium populus ad
 quod vocatur. ad aciem recedit et copiosius exercatur colore fortiore colligi
 expugnaturus sine metu mortis cum plurimum venerit. qui ad militiam tempore
 mortalitatis accessit. **Q**uid demum illud fratres dilectissimi. quod est
 quod penes. quod necessarium. quod pestis ista et lues quod horribiliter et feralis vi
 det explorat iustitias singulorum. et mentes humani generis examiat
 an inimis seruiant. sam an propinqui cognatos pie diligant. an mise
 reant seruorum languentium domini. an deprecantes egros non deserant medici.
 an feroces violentiam suam opprimant. an rapaces auaricie furentis insatiabi
 le spiritus ardore vel metu mortis extinguant. an ceruicem flectant superbi. an
 audaciam leniant improbi. an penitentibus caris vel sic aliquo indigentibus piui
 tes largiantur et donent sine herede morituri. **A**ut si nihil aliud mortali
 tas ista contulerit hoc christianis et dei seruus plurimum prestat. quod mar
 titum cepimus libenter appetere. dum mortem discimus non timere. **E**xercitia
 sunt nobis ista non funera. dant animo fortitudinis gloriam. contemptu mortis per
 parant ad coronam. **S**ed fortasse aliquis opponat et dicat. **H**oc me er
 go in presentia mortalitate contristat quod quod patitur ad confessionem fueram. et ad
 tolerantiam passionis toto me corde et plena virtute deuoueram. marti
 rio meo puor dum morte puenior. **P**rimo in loco non est in tua potesta
 te. sed in dei dignatione martirium. nec potes te dicere perdidisse

qđ nescis an mearis accipe **T**ūc deide de9 scrutator remis a cordis
occultor contēplator et cognitor videt te a laudat a pbat. a qui
pspiat apud te paratā fuisse virtutē. reddet p virtute mercedem
Nūquid eam cū deo mun9 offerret iā pmerat fratre. a tñ parrici
diu mēte conceptū deus puid9 aī dānauit. **V**t illic cogitatio mala
a pnciosa cōceptio deo puidēte pspecta ē. ita a m dei seruis apud
quos pfessio cogitat et martiriū mēte capit. aīm9 ad bonū dedit9
deo iudice coronat. Aliud ē martirio aīmū deē. aliud aīmo defuif
se martiriū **Q**ualē te iuēit de9 cū vocat. talē parit et iudicat. qñ
ipē testat et dicit **E**t sciēt oēs ecclesie qđ ego sum scrutator remis a
cordis **N**ec enī sāguinē vrm querit deus sed fidē. nā nec abraham
nec isaac nec iacob occisi sunt. tñ fidei a iusticie meritis honorati it
patriarchas pmi ēē meruerūt. **A**d quorū diuinū agregat. qsq̄
fidel et iustus a laudabilis iuēit. **R**emimisse debemus volūtatē
nos nō nīaz sed dei facē debē scdm qđ nos deus cotidie iussit orare
Quā ppostē ē qđ pueris. vt cū dei volūtatē fieri postulemus.
qñ euocat nos a accersit de hoc mūdo deus nō statim volūtatē ei9
iperio pacamus. **O**bmītimus a reluctamur. et puicatiū moē seruo
rū ad aspectū dñicū tristitia a mēdo pducimur exētes istic nec
sitatis vīlo nō obseq̄o volūtatē. a volumus ab eo pmijs celesti
bz honorari ad quē venimus iūti **Q**uid ergo rogamus a petimus
vt adueniat regnū celorū si captiuitas trena delectat. **Q**uid p̄bz
frequēt iteratis rogamus a poscimus vt accelēt dies regni. si ma
iora desideria vora potiora sunt fūte istic diabolo qđ regnare cū
xpō. **B** **D**eic9 vt māifestius diuie puidēte iudicia clarescerēt. qđ
dñs p̄ctius futurorū hīs p̄sulat ad verā salutē. cū qđā de collegis
et p̄sacerdotibz nrīs iā infirmitate depressus appropinq̄ante morte
sollicitus cōmeatū sibi p̄caretrastitit dep̄ecāi a iā pene morietū iu
uēis honore et maiestate venerabil. statura celsus. a clarus aspcū
a quē assistēre sibi vix posset humanus aspcūs ocul carnalibz itūci
nisi qđ talē vidēre iā poterat de seculo recessurus **A**tq̄ ille nō sine qđ
dā animi a vocis idignatiōe infremuit a dixit. **P**atī timetis. exire
nō vultis. qđ faciā vob. **I**ncrepātis vox ē et monētis. qđ de p̄secuti
ōne sollicitis. de accessiōe securis. nō cōfēt ad p̄sēs desiderii. sed
cōsulit in futurū. **A**udiuit frat nī et collega moritur9 qđ ceteris
dicēt **N**ā qđ moritur9 audiuit ad hoc audiuit vt diceret. **A**udiuit
nō sibi ille. sed nob. **N**ā qđ disceret iā recessurus. **D**idit imo nō
bis remanētibz. vt dū sacerdotē qđ sibi cōmeatū petebat increpitū
ēē cōperimus qđ cūctis expediat agnosceremus. **N**ob quoq̄ ip̄is
minimis et extrēmis quotiēs reuelatū ē qđ frequēt atq̄ manifeste

de dei dignitate preceptum est. ut prestaret assidue et publice predicare
 fratres nros non esse lugendos accersitioe omnia de seculo liberatos cum
 sciam non eos amitti sed pmitte. recedentes pcedere. ut pfectiores et
 nauigantes solent desiderare eos debere non plagi nec accipiendas esse
 hic atque vestes quam illi ibi idumenta alba iam supererit. occasio de qua
 da non esse gentilibus ut nos merito ac iure reprehendantur quod quos viuere a
 pud deum dicimus ut extinctos et perditos lugeamus. et fide quam simone
 a voce depromimus. cordis et pectoris testimonio non ptemus. **S**piritus
 ac fidei purificatores sumus si simulata ficta fucata videntur esse quod dici
 mus **N**ihil potest verbum pferre virtutem. a factis destruere veritatem.
Improbat denique apostolus paulus et obiurgat et culpatur si quod contri
 bentur in excessu suorum. **N**olumus igitur ignorare vos fratres de dormien
 tibus. ut non contristemini sicut et cetera quod spiritus non habent. **S**i enim credi
 mus quia ihesus mortuus est et resurrexit. sic et deus eos qui dormiunt
 in christo adducet cum illo. **E**os contristari dicit in excessu suorum. quod spiritus non
 habent. **Q**ui autem spiritus viuimus et in deum credimus et christum passum esse pro
 nobis et resurrexisse confirmamus in christo manentes et per ipsum atque in ipso
 resurgentes. quod aut ipsi recedunt istuc de seculo nolumus. aut nos reced
 dentes quasi perditos plangimus ac dolemus. ipso christo domino et deo
 nostro monente et dicente. ego sum resurrectio. qui credit in me licet mori
 atur uiuet. et omnis qui uiuit et credit in me non morietur in eternum.
Si in christum credimus fidei uobis et promissis eius habeamus. et non mori
 tura in eternum ad christum cum quo a victura et regnatura spiritus sumus leta se
 curitate remanemus. **N**on iterum morimur. ad immortalitatem morte trans
 gredimur. nec potest uita eterna succedere nisi hic a tegerit exire. **N**on
 est exitus iste sed transitus. a temporali itinere decurso ad eterna trans
 gressus. **Q**uis non ad meliora festinet. **Q**uis non mutari et reformari
 ad casti speciem et ad celestis glorie dignitatem uerere citius exoptet.
 paulo apostolo predicante. nostra autem conuersatio igitur in celum est. unde et dominus
 expectamus ihesum christum qui transformabit corpus humilitatis nostre
 conformatum corpori claritatis sue. **T**ales nos futuros a christo domino pol
 licetur. quando ut cum illo simus a cum illo in eternis sedibus uiuamus atque
 in regnis celestibus gaudeamus patrem precatur pro nobis dicens. **P**a
 ter quos mihi dedisti uolo ut ubi ego fuero et ipsi sint mecum. et ui
 deant claritatem quam mihi dedisti propter quod in mundum hiecit. **V**enturus
 ad christi sedem ad regnum celestium claritatem luge non debet nec
 plangere sed potius secundum pollicitationem domini secundum
 fidem ueritatis in perfectione sua et translatione gaudere. **S**ic denique in
 uenimus et enoch translatum esse quod deo placuit. sicut in genesi testatur
 a loquitur scriptura diuina. **E**t placuit enoch deo et non est inuentus
 postmodum. quia deus illum transtulit. **H**oc fuit placuisse in conspectu

dei. de hac cōtagio nē seculi metuisse transferri. Sed et per salomo-
nem dōcet spūs sanctus qui deo placeāt maturi⁹ hinc exiri et ci-
tius liberari. ne cū ī isto mūdo diutius immorantē mūdi cōtactib⁹
polluantē. **N**aptus ē inquit ne malicia mutaret intellectū ei⁹: pla-
cta enim erat deo anima ei⁹ ppter hoc pperavit educere eum de
media iniquitate. **S**ic et ī psalmis ad dominū pperat spiritali fide
deo suo anima deuotā sicut scriptū est. **Q**uā dilectissime habitati-
ones tue deus virtutū. desiderat et properat anima mea ad atria
dei. **E**ius ē ī mūdo diu velle manere: quē mūdo⁹ oblectat. quē
seculum blandiēs atq; decipiens illecebris terrene voluptatis inui-
tat. **P**orro cū mūdo⁹ oderit cristianū. quid amas eum qui te
odit: et non magis sequeris cristum qui te redemit: et diligit? **I**o-
hannes ī epistola sua clamat et loquitur. et ne carnalia desideria
sectantes mūdoū diligam⁹ hortatur. **N**olite inquit diligere mun-
dum. neq; ea que ī mūdo sūt. **S**i quis dilexerit mūdoū nō est ca-
ritas patris ī illo: quia dñe quod ī mūdo est occupatō carnis
est: et concupiscentia oculorū et ambitio mūdi. que nō est a patre
sed ex concupiscentia mūdi. et mūdos trāsibit et occupatō eius
qui autē fecerit volūtatē dei manet ieternū. **P**orro frēs dilecti-
simi mente integra. fide firma. virtute robusta. parati ad omnes
volūtatē dei sum⁹. pauorē mortis excluso immortalitatē que sequitur
cogitem⁹. **V**ocē nos ostēdam⁹ esse qd credi⁹. vt ne carorū lugea-
mus excessū. et cū accersiois ppe dies venerit icūtātē et libentē
ad dñm ipso vocāte veniam⁹. **Q**uod cū sp fuerit faciēdū dei seruis
nūc fieri multo magis deb⁹ corruēte iā mūdo. et malorū īstantiū
turbibus obfesso: vt q cernim⁹ cepisse iā gūia et scim⁹ iminē gra-
uiora lucrū maximū apud dñm si istic veloci⁹ recedam⁹. **S**i ī habita-
cō tuo parietes vetustate nutantē: tecta desup tremēt. dom⁹
iā fatigata. iā lassa edificis senectute labētib⁹. ruinā proximā mi-
naret. nōne oī celeritate migres? **S**i te nauigare turbida et pcello-
sa tēpestas fluctib⁹ violentis exatatis pñūciaret futura naufragi-
a. nōne portū veloci⁹ peteres? **M**undus ecce nutat et labit. et rui-
nā sui nō iā senectute re⁹ sed fine testat. et tu nō deo gūias agis
nō tibi gūlaris. q exitu maturio ē sūtract⁹ ruinis et naufragis
et plagis iminētib⁹ exuaris? **C**ōsiderandū ē fratres dilectissi-
et identidem cogitandum. renūciasse nos mūdo et tāq; hospites
et peregrinos hic interim degere. **A**mplectamur diem q assignat
singulos domicilio suorū qui nos istic creptos et laqueis seculari-
b⁹ exutos paradiso restituit et regno celesti. **Q**uis nō pēgre ostitu-
tus pperet ī patriā regredi? **Q**uis nō ad suos nauigare festinās

79

rentum prosperū cupidius optaret. ut velocit̃ caros licet rē̃t ample
cti. Patriam nostram paradysum cōputemus. parentes nostros
patriarchas habere iam cepimus. Quid nō properamus et curri
mus. ut patriam nostram videre. ut parentes salutare possim⁹.
Magn⁹ illic nos carorū numerus expectat. parentū fratrū filiorū
frequens nos et copiosa turba desiderat. iam de fira incolumitate
secura adhuc de nostra incolumitate sollicita. Ad hōz cōspectū et
cōplexū venire. quāta et illis et nobis in cōmune leticia ē. Qualis
illic celestium gaudiorū voluptas. sine timore moriendi et cū eter
nitate viuēdi. Quam sūma et ppetua felicitas. illic apostolorū glo
riosis chorus. illic prophetarū exultanti⁹ numerus. illic marti
rum innumērabilis populus ob certaminis et passionis victoriaz
coronatus. illic triumphantes virgines que concupiscentiam car
nis et corporis cōtinētie robore subegerunt. illic remunerati mise
ricordes qui alimētis et largitiōib⁹ pauperū iusticie opera fecerūt
qui dominica p̃cepta seruātes ad celestes thesauros frenā pas
sionis trāstulerūt. Ad hos fratres dilectissimi auida cupiditate p
perem⁹. ut cū hys cito eē possim⁹. et cito ad xpm̃ venire cōtigat
optem⁹. Hāc cogitationē nostrā deus videat. hoc propositū mētis
et fidei dñs xp̃s aspiciat. datur⁹ eis glorie sue āphiora p̃mia quo
rū circa se fuerit desideria maiora. Amen.

De disciplina. moribus et habitu virginum. multa valde pulchra
et virginibus amplectenda. **E**pistola vel potius liber vice
mupimus. **A**

Disciplina custos spei vet̃ nacūlum fidei. dux itiñeris salutaris.
comes ac nutrimentum bone molis. magistra virtutis facit
in cristo manere semper. ac iugiter in deo viuere. ad p̃missa cele
stia et diuina p̃mia puenire. Hanc sectari salubre est. et aduersari
ac negligere letale. In psalmis loquitur. spiritus sanct⁹. Cōtine
te disciplinam ne forte irascatur dominus. et pereatis a via recta
cū exarserit cito ira eius super vos. Et iterū Peccatori autē dixit
deus. ut quid exponis iustificationes meas. et assumis testamentū
meum per os tuum. Tu autem odisti disciplinā. et piecasti s̃mōes
meos retro. Et denuo legimus. Disciplinam q̃ abñat. isrlx ē. Et
de salomone mādata sapie monētis accepimus fili ne neglexeris
disciplinā domini. ne defeceris ab eo correptus. quē enī diligit de
us corripit. Si autē quē diligit deus corripit et sic corripit ut emē
det. fratres quoq⁹ et maxime sacerdotes nō oderūt sed diligūt eos

quos corapiunt et emendent: quando et deus per iheremiam ate
p'dixerat et tēpora nōstra significauent dicens. Dabo vobis pasto
res scdm cor meum. et pascunt vos pascentes cū disciplina. **Ad**
hī in scripturis sanctis frequenter et ubiq; disciplina papitur. et
fundamentum omne religionis ac fidei de obseruatione ac timo
re p'fiasatur. qd cupidiū appetē. qd magis velle ac tenere nos
conuenit. qd vt radicibus fortius fixis. et domicalis nostris sup
petraz robusta mole solidatis. inconcussi ad procellas et turbines
seculi stemus: vt ad cristi munera per diuina p'cepta veniamus.
Cōsiderantes piter at scientes qd tēpla dei sint mēbra nostrarab
ōmī fere cogitatiois antiquē lauacri vitalis s'ctificatione purga
ta. nec violari ea aut pollui fas sit. quando qui violat et ipse vio
letur. Corū nos tēplorū cultores et antistites sum9. seruiam9 illi
cuius eē iā cepimus Paulus in epistolis suis p'mit et dicit. quib9
nos ad curricula viuendi per diuina magisteria formauit. Non
estis vestri. empti enim estis magno precio. glorificate et portate
dñm in corpore vestro. Glorificemus et portemus dñm puro et
mūdo corde et corpore et obseruatione meliori. et qui p s'guinem
xpi dñm nostri redēpti sumus. per omnia seruitutis obseq'a redēp
toris ipso pareamus. demulq; opetaz ne qd immūdū et pphanū
templo dei inferatur. ne offensus sedēz quā inhabitat deteliquat
Sospitantis domini verba sunt et docentis curāis pariter et mo
nentis. Ecce inquit sanus factus es. iaz noli peccare ne qd tibi de
reus fiat. Dat viuendi morem. dat innocētie legem postq; cū
lit sanitatem. nec habemus libens et solutis vagari postmodum
patit. sed ipis potius qb9 sanat9 fuerat mācpato grau9 omnia
tur: qd sit scilicet minor culpa deliquisse ante. cū necdū nosse disci
plinam dei. nulla sit venia vltra deliquē postq; dñm nosse cepisti
Et quidem hoc tā viri q; mulieres: tā pueri q; puellae. sexus omis
atq; omis etas obsetuet atq; p'curet p religionē et fidē quā domi
no debet. ne qd s'ctum et purum de dñi dignatione papit minus
sollicito timore teneatur. quia scriptū est. Qui p'seuerauerit vsq;
in finē hic salu9 erit. **¶** Nunc nobis ad virgines sermo ē qm
quo sublimior gloria maior et cura est. flos est ille ecclesiasti ger
minis. decus atq; ornamentum gratie spiritualis. leta imdoles lau
dis et honoris. op9 itegru atq; icorruptū. dei imago respōdēs ad
s'ctimōiam dñi. illustrior portio gregis xpi Gaudet p illas atq;
i illis largit̃ floret ecclie matris gloriosa fecūditas. Quāt q; pl9
copiosa v'ginitas numēo suo addit tāto gaudiū matris auget
Ad has loquimur. has hortamur affectionē potius qm potestate

nō quo extēri a minimi a humilitatis nrē cōsiliū aliq̄ ad cēsūā
 licētiē vendicemus: sed quo ad sollicitudinē magis cauti pl⁹ de
 diaboli infestatione timeamus. Neq; inanis cautio est a formido va
 nā que ad salutis viam confulit. que dominica et vitalia p̄cepta
 custodit. ut que se xp̄o dicauerit a carnali cōcupiscentia receden
 tes tam carne q̄ mente se deo vouerit. opus suum cōsumēt mag
 no premio destinātū: nec ornare aut placere cuiq̄ nisi domino suo
 studeant. a quo et mercedem virginitatis expectant. dicente ipso.
Non omnes capiunt hōc verbum. sed illi quibus datum est. Sunt
 enim spadones qui ex vtero matris sunt nati. a sunt spadones q̄
 seip̄os castrauerunt propter regnum celorum: a sunt spadones q̄
 castrati sunt ab hominibus. **C** Denuo quoq; per hanc āgeli vocē
 continentie munus ostenditur: virginitas predicatur. **N**on sunt qui
 cum mulieribus se nō cōinquinauerunt virgines enim pmāserūt
Non sunt qui sequuntur agnum quocunq; ierit. Neq; enī masculis
 tantum cōtinentie grātiā reponit domin⁹ et feminas p̄teit
 sed quoniam femina viri portio est et ex eo sumpta atq; formata ē
 in scripturis fere omnibus ad prot⁹ plastum deus loq̄tur. q̄ sunt
 duo in carne vnaret in masculo simul significat et femina. Quod
 si xp̄m continentia sequitur. et regno dei virginitas destinatur q̄
 est illis cum terreno cultu cū ornamentis. quibus duz hominibus
 placere gestiunt dominum offendunt: nō cogitantes eē predictū
 qui hominibus placet confusi sunt quoniam deus nihil fecit eos.
 et paulus quoq; gloriose et sublimiter predicas dicit. si hominib⁹
 placere vellem xp̄i seruus nō essem. **C**ontinentia vero et pudicia
 non in sola carnis integritate consistit: sed etiam in cultu et orna
 tu honore pariter et pudore: ut scdm apostolum que inupta ē san
 cta sit et corpore a spiritu. **I**nstruit nos paulus et dicit. Celebs co
 gitat ea que dei sunt. quomodo placeat deo. **Q**ui aut matrimoniu
 cōtraxit: cogitat ea que sunt mundi quomodo placeat vxori
Sic a vgo a mulier inupta cogitat ea que sunt domini ut sit sancta
 corpore et spiritu. **V**irgo non eē tantum. sed et intelligi debet et
 credi. **N**emo cum virginem viderit dubitet an virgo sit. **P**areat se
 integritas in omnibus prestet: nec bonum corporis cult⁹ ifamet
Quid ornata quid compta pcedit. quasi maritū aut habeat. aut
 querat. **T**imeat pot⁹ placere si virgo ē. nec periculū sui appetat
 que ad meliora et diuina se seruat. **Q**ue viros nō habent cui pla
 cere se similent. **I**ntegre et pure non tantum corpore. sed etiam
 spiritu perseuerent. **N**eq; enim fas est virginē ad speciem suē forme
 romam nutrire: aut de carne aut de ei⁹ pulchritudine gloriari. cui⁹

nulla sit illis magis q̄ aduersus carnem colluctatio. et vincendi
aut domandi corporis obstinata certatio. Paulus q̄ forti ac sub
limi voce proclamāt. **M**ichi autem absit gloriari nisi in cruce domi
ni mei ihesu xpi. per quē michi mundus crucifixus est et ego mū
do. Et virgo in ecclesia de specie carnis atq; de ætatis pulchritu
dine gloriat̄. **A**ddit paulus et dicit Qui em̄ sunt cruci carnis suā
crucifixerunt cum vitis et concupiscentis. Et que se carnis et con
cupiscentis et vitis renuntiasse p̄fitetur. in eisdem quib; renuncia
uerat inueniunt̄. **D**eprehenderis virgo. detegeris. aliud te esse iac
tas et aliud affectas. **M**aculis te concupiscentie carnalis aspergis
cū integritatis gloria cādiōa sis et pudoris. **C**lama inquit ysaie
dñs **O**is caro fenū. et omnis claritas ei; vt flos fenū. **A**ruit fenū
et flos cecidit. verbū aut̄ dñi manet in eternū. **S**eminē cristianū de
cet et maxime virginem non de cet claritatē vllam computare car
nis et honorem. **S**ed solum appetere sermonem dei. bona in eternū
māfura cōplecti. **A**ut si in carne sit gloriandum. tunc plane qm̄ in
nois dñi confessione cruciatur. qm̄ fortior femina vitis torquentib;
inuenitur. quādo ignes aut cruces aut ferruz v̄l bestias patit̄ vt
coronetur. **I**lla sunt carnis preciosa monilia. illa ætatis ornamē
ta meliora. **S**ed sunt aliquē diuites et facultatū vbertate lo
cupletes que opes suas preferant. et se bonis suis vti debere cō
tendāt. **S**ciāt primo illam diuitem eē que deo diues ē. illā eē locu
pletē que locuples in cristo est. **B**ona illa esse que sūt spiritalia.
diuina. celestia. que nos ad dominū duxant. que nobiscū apud de
um p̄petua māfione permaneāt. **C**et̄rum quecunq; terrena sunt
in seculo accepta et hic cū seculo remansura. tam cōtēpmi debent
q̄ mundus ipse cōtēmm̄. cuius p̄p̄is et delictis iam tunc renūci
auim; cū meliore transgressu ad dominū venimus. **V**inc iohānes
nos excitat et hortatur spiritali et celesti voce corroborans. **N**olū
te ait diligere mundū neq; ea que in mūdo sunt. **S**i q̄s dilexerit
mūdum nō ē caritas patris in illo. qm̄ omne qd̄ in mūdo ē cōcupi
scentia ē carnis et cōcupiscentia oculorum et ābitio seculi que nō ē
a patre sed ex cōcupiscentia seculi. **E**t mūdus trāibit et cōcupiscē
tia eius. **Q**ui aut̄ fecerit volūtātē dei manet in eternū. quō et de;
manet in eternū. **E**t̄na igit̄ et diuina sectāda sunt. et oīa de dei volū
tate faciēda sūt. vt dñi nostri vestigia et magisteria diuina secte
mur. qui monuit et dixit. **N**on descendi de celo vt faciam volū
tātē meā. sed volūtātē ei; q̄ misit me. **Q**d si nō est maior dño suo
securus. et liberatori debet obsequium liberatus. q̄ esse cupimus cri
stianū debemus quod cristus dixit imitari. **S**criptū est em̄. et legit̄

et auditis et in exemplum nostri ecclesie ore celebratur. Qui dicit se
in cristo manere debet et quomodo ille ambulauit et ipse ambulare. Am-
bulandum est vestignis paribus emula ingressione nitendum est.
Tunc respondet ad fidei nominis sectator veritatis. et credenti pre-
miu datur si quod creditur et geratur. **L**ocupletē te dicit et diuitem
sed diuitis tuis paulus occurrit. et ad cultū atq; ornatum tuum
iusto fine moderandū sua voce p̄scribit. **S**int inquit mulieres cu-
reuerēdia et pudicia cōponentes se. non in tortis criminibus. neq;
auro. neq; margaritis aut preclara veste. sed ut deet mulieres p̄-
mittentes castitatē per bonā conuersationem. Item petrus ad hec e-
adem p̄cepta cōsentit et dicit. **S**it in muliere non exterioris or-
natus aut auri aut vestis cultus. sed cultus cordis. Quod si illi mu-
lieres quoq; admonēt cohercendas et ad ecclesiasticam disciplinā
religiosa obseruatione moderandas que excusare cultus suos sole-
ant per maritum. quāto id magis obseruare virginem fas ē. cui
nulla ornatus sui opetatur venia. nec deriuari in alterū possit nō ac-
tum culpe. sed sola ipsa remaneat in crimine. **L**ocupletez te dicit
et diuitem. sed non omne quod potest debet et fieri. nec desideria pro-
lixa et de seculari abitiōe nascētia ultra honorem ac pudorem vir-
ginitatis extendi cū scriptum sit. **O**mnia licēt. sed non omnia ex-
pediunt. **O**mnia licent. sed non oīa edificant. **C**eterū si tu te sup-
tiosius comas et per publicum notabiliter incedas. oculos ī te iu-
uentutis illicias suspiri. adolescentū post te trahas. concupiscēdi li-
bidinem nutrias. peccandi fomita succēdas ut et si ipsa non peas
alios tamen petas. et velut gladium te et venenum videntibus
prebeas. excusari non potes quasi mente casta sis et pudica. re-
darguit te cultus improbus et impudicus ornatus. nec cōputari
iam potes inter puellas et uirgines cristi. que sic uiuis ut possis
adamari. **L**ocupletem te dicit et diuitez. sed iactare diuitias suas
virginem non deet. cui dicit scriptura diuina. **Q**uid nobis pro-
fuit supbia aut quid diuitiarū iactatio. **T**ransierunt
illa omnia tamq̄ umbra. **E**t apostolus rursum moneat et dicat. **E**t
quod emūt sic sint quasi nō possidētes. et quod hoc mūdo utūtur quasi non
utant. p̄terit em̄ figura huius mūdi. **P**etrus etiam cui oues suas
dñs pascēdas tuēdasq; cōmendat. sup̄ que posuit et fundauit ec-
clesiam. aurum quidē sibi esse et argentū negat. sed se dicit gra-
tia diuitem esse. fide eius et virtute locupletem. quib; multa magna
lia cū miraculo faceret. quib; ad gratiā glorie bonis spiritualibus ha-
būaret. **H**as opes istas diuitias possidere nō potest qui se diuitez
seculo magis vult esse q̄ xp̄o. **E** **L**ocupletē te cē dicit et diuitē

et ut eū putas nō que possideat te deus voluit. **V**tere sed ad res
salutares. et ad bonas artes. **V**tere ad illa que de9 p̄cepit. q̄ dñs
ostendit. **D**iuertē te sētiāt pauperes. locuplete; sētiāt indigētes. **P**a
trimonia tua deo fenera cristū ciba. ut virginitatis pferre gloria;
liceat. ut ad om̄ p̄mia veniē otigat mltorū pab9 exora. **C**ōmēda
illic thesauros tuos ubi null9 fuit effodiat: quo null9 infidias g̃ssa
tor irrupat. **P**ossessiōes tibi sed celestes magis opara ubi fruct9
tuos iuges et plēnes et ab oī otactu iūnie secularis imunes nec
rubigo atterat. nec grādo cedat. nec sol urat. nec pluuia corrup
pat. **N**ā deliqs a hoc ipso i deū. si ad hoc tibi ab illo diuitias datas
credas. ut ill nō salubrit p̄fuaris. **N**ā et vōc homi de9 dedit. et
tū nō fuit idcirco amatoria cātada nec ēpia. **E**t ferz eē ad culturā
terre deus voluit. nec hominadia fuit idcirco faciēda. **A**ut q̄ thura
a ignē a mirra de9 instituit. sacrificiū e idē p̄dol. **V**l q̄ habuōat p̄
cudū greges i ags tuis victias a hostias imolae dēb. **A**lioqn tēp
tacō ē p̄moiu; grāde. n̄ ad vs9 bonos cels9 opet. ut p̄moio suo
vniūsq; locupletior magis redimē debeat q̄ augē delicta. **F** **O**m̄
mtoz ac vestiū ifignia a lenocia forz nō n̄ p̄stitutis a ipudicis fē
mis ogeuūt a nullaz fē p̄ciosior cult9 ē q̄ q̄z pudor vilē. **S**ic iscrip
tus s̄as q̄b9 nos istui dñs voluit a mōen describit c̄itas mē ex
c̄pta pulchra a oēta a cū oīm̄tis suis ac p̄p̄ ipa pot9 oīm̄ta p
itura. **E**t veit iqt vn9 ex septē āgel habētib9 phialas septē et ag
gress9 ē me dices. **V**ei oñdā tibi dāpnacōez mētis magne sedētis
sup aqs mltas cū q̄ foratū fūt reges t̄re. **E**t duxit me i spū. **E**t vi
di mlierē sedētē sup testā: a mlier illa aīcta erat pallio purpuēo
a cecaneo. a ad oēta erat auro a margaritis a lapidib9 p̄ciosis: fe
res poculū aureū i maū sua plenū exēctiōis a imūdicie a fornicati
ōis t̄ca9 t̄re. **F**ugiāt caste v̄gīes et muliēs pudice iēstariū cultus
habit9 ipudicaciū. lupanariū ifignia. ornam̄ta meret̄cū. **C**lamat
etia; spū scō plen9 ysaias et filias syō auro et veste corruptas in
crepat. a obiurgat p̄nitiosis opib9 affluētes. a a dño p̄ seculi de
licias recedētes. **E**xaltate fūt ait filie syō a ābulauerūt alto collo
a nutu oculorū et iēssu pedū trahētes tuīcas et pedib9 fil luden
tes. **E**t humiliabit dñs p̄ncipales filias syon a reuelabit dñs habi
tū eaz. a aufet dñs gloriā vestis illaz a oīm̄ta eaz a c̄nes a cū
nos a lunulas a disc̄m̄alia et dextralia et arimillas et batronatū
et specula et anulos et iauēs et serica p̄texta cū auro et iac̄to. **E**t
erit p̄ odoē firmitatis puluis et p̄ āgulo veste āgeris. et p̄ oīm̄
to capitis aucto caluitiū hēb. **H**oc de9 cl̄pat a denotat hic corruptas
eē v̄gīes hic a cl̄tu v̄o a dño desuissē p̄nuat. **E**xaltate accedēt

Cōpse in pino mē fecit atq; meruerūt. Serico et purpura indute
 xpm iouere nō possūt. auro et margaritis et momilibus adornate
 ornāmēta cordis et pectoris pdiderūt. Quis nō id exeret et fu-
 giat. qđ alijs fuerit exitio? Quis id appetat et assumat. qđ ad necē
 alterius pro gladio fuerit et telo? Si hausto poculo moreret ille q
 biberat. venenū scires eē qđ ille potauit. Si accepto cibo q accepe-
 rat iteriret. scires eē letale qđ acceptū potuit occidere. Nec ederes
 inde nec biberes. vnde interisse alios an cōspiceres. Nūc q̄ta igno-
 rantia tui est animi. q̄ta demētia id velle quod et nocuerit sēp et
 nocēat. et putare q̄ id ipsa nō peas vnde alios pisse cognoscas?
 Neq; enī de9 purpureas aut cocineas oues fecit. aut herbarū succis
 aut cōchylis tingere et colorare lanas docuit. nec distinctis auro
 lapillis et margaritis cōtexta serica et numerosa cōpage digestis
 momilia instituit. q̄b9 ceruicē quā fecit abstōderet. vt opiat illud
 qđ de9 i hōie formauit. et cōspiciat desup id qđ diabol9 adiuuēt.
 An vulnera i ferri auribus deus voluit. q̄bus in oēs adhuc ifātia
 et mali secularis ignara eruciet. vt postea de aurium cicatibus et
 caueris p̄ciosa ḡna depēdeat ḡuia et si nō suo p̄dere tū merāū q̄n-
 titate? Quē oīa peccatores et apostate angeli suis artib9 pdiderūt
 q̄n ad frena cōtagia deuoluti a celesti vigore recesserūt. Illi et oīa
 los circūducto nigrore fucare et genas mendacio ruboris ificere. et
 mutare adulterinis colorib9 crimē. et expugnare omnē oris et ca-
 pitis veritatē corruptele sue ipugnatōe docuerūt. **¶** Et q̄de9
 isto in loco p timore quē nob fides suggerit p dilectōe quā fratm-
 tas exigit. nō virgines tm̄ aut viduas. sed et nuptas puto et oēs
 feias oīno amonēdas qđ op9 dei et factura ei9 et plasma adultera-
 ri nullo mō debeat adhibito flauo colore. vl nigro puluere. vel ru-
 bore. aut quolibet demiq; limiamēta natua corūpēte medicamēte
 Dicit deus. faciamus hominē ad imaginē et similitudinē nrā. et
 audeat q̄s mutare et cōuertere quod de9 fecit? Quid9 oro iferūt q̄n
 illud quod ille formauit reformare et trāfigurare cōtendūt. nesci-
 ētes q̄a opus dei ē omē qđ nascit. diaboli q̄deūq; mutat. Si q̄s p̄m-
 gēdi artifex vultū alicui9 et speciem et corpis q̄litatez emulo colore
 signasset et signato iam consummateq; simulacro manus alius in-
 ferret. iamq; formata iaz picta quasi peritior reformaret. grauis
 p̄oris artificis iniuria et iusta indignatio videret. Tu te existimas
 ipune latūā tā improbe temeritatis audaciā. dei artificis offēsa?
 Et si ipudica circa homiēs et iesta fucis lenocinātib9 nō sis. cor-
 ruptis violatisq; que dei sunt peior adultera detineris. Quod orna-
 ri te putas. q̄ putas comm. ipugnatio ē ista diuī opis. p̄uazicatio
 g m

ē veritatis. **N**on nris apostoli dōx est. Expūgate vetus fermentū
ut sitis noua cōspēctio sicut estis azimi. Nam et pascha nostrā imo
latus ē xp̄us. Itaq; festa celebrem⁹. nō ī fermento veteri. neq; ī fer-
mento malicie et neq̄cie. sed ī azimis sinceritatis et veritatis. Nū
sinceritas pseuerat et veritas. qm̄ q̄ sincera sūt polluit colorū ad-
ulteris. medicaminū fūcis ī mōdiciū v̄ca mutāt. Dñs tu⁹ dicit nō
potes facē capillū vñū albū aut nigrū. a tu ad v̄cēdā dñi tui vocē
vis te eē potiorē. Audaci cōratu et sacrilego cōtēptu canes tuos ī
fūcis. malo p̄sagio futurorū capillos iā tibi flāmeos auspicaris. et
peccas p̄nefas ī capite. i. corpis pte meliore. Et cū scriptū sit de dño
caput aut ei⁹ a capilli erāt albi velut lana aut nix. tu exerrans ca-
micē. detestans alborē. q̄ sit ad dñi caput siml. Nō metuis oro q̄
talis es ne cū resurrectiōis dies v̄enerit artifex tu⁹ te nō recog-
noscat. ad sua p̄mia a p̄missa veniētē remoueat a excludat. i. ce-
pās vigore celozis a iudicis dicat. op⁹ h̄c meū nō ē. nec h̄c ima-
go nr̄a ē. cutē falso medicamie polluisti. canes adultero coloē mu-
tasti. expugnata est mōdicio facies. figura corrupta ē vult⁹ alien⁹
est. cū vidē nō potens qm̄ oculi tibi nō sint quos dē⁹ fecit s; ques
diabol⁹ ifecit. illū tu sectata es. rutilos atq; depictos oculos xp̄i
tis imitata es. de iūmicio tuo cōpta cū illo p̄it ardua. Hec oro non
cogitāda sūt dei fuis. nō die sēp ac nocte meditāda. Viderit qd si
bi nupte p placēdi studiū de coniūgū solatio blādiāt. quos dū ī ex-
cusatione suā p̄ferūt ad societatez cūmose a sēsiōis asalsūt. Vir-
gīes certe q̄b⁹ iste fmo nūc cōsulit. q̄ se eiusmōi artib⁹ cōpserit. ī
ter virgīes non putē debē numerari. s; tāq; cōtactas oues a mor-
bidas pecudes a scō a puro grege virgītatis arceri. ne cōtagio si o-
cetēas polluat dū sūt degūt. ne p̄dāt alias q̄cūq; p̄teūt. Et qm̄ vñ
nētie bonū queri⁹ p̄mitiosa queq; et ifesta vitem⁹. **N**ec illa p̄-
tereo q̄ dū negligētia ī usū veniūt. cōtra pudicos et sobrios mōres
licētia sibi de v̄surpatione fecerūt. Quasōā nō pudet nubētib⁹ int̄
eē. a int̄ illā lasciuētiū libertatē fimonū a loca icesta miscē. audi-
te qd non decz. qd non licz dicē. cūfari et eē p̄fētes it̄ v̄ba ep̄ia a
temulenta diuina. q̄b⁹ libidinū fomes accendit. sponsa ad patiē-
tiā stupri ad audaciā spons⁹ aimat. Quis illi ī nuptis loc⁹ ē cui
aim⁹ ad nuptias nō ē. Aut volūtane illic a lete eē q̄ possūt. vbi a
studia a vota diuisa sūt. Quid illic discit. qd videt. Quātū a p̄po-
sito suo v̄go deficiat. qm̄ ipudicior que venerat pudica distedit.
Corpe licet v̄go ac m̄te p̄maneat. oculis. aurib⁹. lingua. minuit il-
la qd h̄bat. Quid v̄eo q̄ p̄miscuas balneas adeūt. q̄ oculis ad libi-
dinē cūctis pudori ac pudicie corpa dicata p̄stituūt q̄ cū viros

atq; a viis nude videntur pite ac videt. Nonne ipse illecebra vi
 tios prestat. Nonne ad corruptelam a inuicia suaz desideria pferu
 solliat et inuitat. Viderit iqs qua illuc mte quis xmat michi
 tantu reficiendi corpusculi cura est et lauadi. Non te purgat ista de
 fensio. nec lasciuie et petulantie crimen excusat. Sordidat lauatio
 ista non abluit. nec emundat mebra. sed maculat. Impudice tu ne
 minē cōspicias. sed ipsa cōspiceris impudice. Oculos tuos turpi ob
 lectione non polluis. sed dum oblectas alios ipsa pollueris. Spe
 ctaculū de lauacro facis theatru sunt fediora quo vuenis. Verecū
 dia illic omis exuitur. siml cū amictu vestis hōnor corporis ac pu
 dor ponitur. denotāda et cōrectāda virginitas reuelat. Iaz nūc
 cōsidera an cū restita est verecūdia sit inter viros talis que ad in
 uerecūdiam proficiat audacia nuditatis. Sic ergo ecclesia frequēt
 vrgines suas plangit sic ad ifames eaz ac detestabiles fabulas i
 gemat. Sic flos omis virginū extinguitur. hōnor continentie ac
 pudor pōitur. gloria omnis ac dignitas pfanatur. Sic se expūg
 nator inimicus per artes suas inserit. sic insidens per occulta fallē
 tibus diabolus obrepit. Sic dūz ornari cultius dū liberius euaga
 ri virgines volūt esse virgines desinunt. furuuo dedecore corrupte
 vidue anq; nupte. non marite sed cristi adultere. Quā fuerant p
 mns ingentibus virgines destinande. tam magna supplicia pro
 amissa virginitate sentire. Audite igitur virgines vt parentem.
 audite queso vos timētem pariter ac monentem. audite vtilitatē
 bus et cōmodis vestris fideliter cōsulentem. Estote tales quales
 vos artifex deus fecit. Estote tales quales vos manus dei patris
 instituit. Maneat in vobis facies incorrupta. ceruix pura. forma
 sincera. Nō iferātur aurib9 vulnera. nec brachia includat aut col
 la de armillis a momib9 piosa cathena. Sit a pedibus aureis
 pedes liberiz crines nullo colore fucati. oculi cōspiciēdo deo digni
 Celebrentur lauacra cū feminis. qz i vos pudica lauatio ē. Nupti
 arū festa improba et cōuiuia lasciuia vitēt quoz periculosa stagi
 o est. Vince vestē que virgo es. Vince aux que carnē vincas secu
 lū. Non est eiusdem virtutis vel animi nō posse a maiorib9 vici. et
 imparem minorib9 iueneri. **A**cta et angusta est via que
 duat ad vitā. durus et ardu9 limes. q tēdit ad gloriā. Per hunc
 vic limitē martires pgūt. eūt virgines. iusti qz gradiūt. Lata et
 spaciōsa itinēta vite letat. Illic illecebre et mortifere voluptates
 Illic diabolus blandit vt fallat. arripet vt noceat. illiat vt oc
 cidat. Prīm9 em cōtenari9 martiz fruct9 ē. Sedus sexagenarius
 vester ē. Vt apd marties nō ē carnis a seculi agitatio nec pua et

leuis et delicata ingressio Sic et i vobis qñ ad grā merces fida ē.
fit et virtus ad tolerātiā p̄xima. Nō ē ad magna facilis ascensus
Quē sudorē p̄petimur quēz laborez cū conamur ascēdē cēles a vti
cēs mōiū? Quid vt ascēdā? ad celū? Si p̄miū pollicatiōis attē
das min⁹ est qđ laboras. Immortalitas pseuerati dat: p̄petua vi
ta p̄mittit: regnū dñs pollicet. Seruate v̄gies fuate qđ eē cepistis
fuate qđ debetis magna v̄s merces manet: p̄miū grāde v̄tutis
mun⁹ maximū castitatis. Vultis scire quo malo careat a qđ boni
teneat cōtinētie v̄tus? Multiplicato iqt mlieri deus tristitias tuas
et gemit⁹ tuos. a i tristitia p̄ries filios. a diuisio tua ad vix tuū.
et ipe tui dñabit. Vos ab hac sētecia libere estis. v̄s mlieri tristi
cias et gemit⁹ nō timentis Null⁹ vob de ptu circa filios met⁹ ē: nec
maritus ē dñs. Dñs v̄ et caput cristus ē ad istar et vicez masculi
sors vob et v̄ditio cōmuis ē. Dñm vox ē illa dicentis. Filij seculi hu
ius generāt et generātur Qui aut habuerūt dignitatē seculi illi⁹
et resurrectiōis a mortuis: nō nubūt neqz mat̄mōiū faciūt. Neqz
em̄ iapiēt mori. eq̄les em̄ sūt āgelis dei cū sint filij resurrectiōis
Qđ futura sum⁹ riam v̄s eē cepistis Vos resurrectiōis gloriā i is
to seculo iā tenetis. Per seculū sine seculi otatione trāsitis. Cū ca
ste pseueratis et v̄gies āgel dei estis eq̄les. Tm̄ maneat a duet so
lida a illesa virgitas a vt cepit forit iugit pseueret. Nec momiliū
aut vestiū qrat oīti s; morū Deū spectet a celū. neqz oculos ad sb
lime porcos ad carnis a mūdi cōcupiscētiā dēpnat. a ad trēna de
ponat. **R** Prima sētecia crescere et generare p̄cepit. Secūda ad
cōtinētiā fūasit. Cū adhuc rudis mūdus et iamis est. cepia fecūdi
tate generāte p̄pagamur et crescim⁹ ad hūam generis augmētū
Cū iā refert⁹ ē orb et mūd⁹ impletus. q̄ capē cōtinētiā possūt spado
nū more viuētēs castrāt ad regnū. Nec hoc iubz dñs s; hortatur:
nec iugū necessitatis ipoīc qñ maneat volūtatis arbitriū libez. **S**
cū habitationes mltas apud p̄ez hūū dicat. melioris habitaculi
h̄ sp̄ia demōstrat. Habitacula ista meliora v̄s petitis: carnis desi
deria castrātes maioris gr̄ie p̄miū i celestibz obtinetis. **O**ēs qđ q ad
dñū mun⁹ a pat̄mōiū baptisimi s̄cificatione pueiūt. h̄iez illic ve
tēz gr̄ia lauachri salutaris exponūt. a inouati spū scō a sordibz cō
tagiōis ātiq̄ itēata nat̄itate purgāt. **S** nat̄itatis itēate vob ma
ior s̄citas a veritas cōpetit. q̄bz desideria iā carnis et corpis nulla
sūt. Sola in vob q̄ sūt v̄tutis et spūs ad gloriā remāserūt. **A**postoli
vox est quēz dñs vas electionis sue dixit quēz ad p̄menda mādā
ta celestia de⁹ misit. **P**rim⁹ homo iqt de t̄re limo: scōs e celo. q̄les
ille e limo. tales et q̄ de limo. Et q̄l celestis. tales et celestes. **Q**uō

portauimus imaginem eius qui de limo est. portemus et imaginem
eius qui de celo est. Hanc imaginem uirginitas portat. portat integri-
tas. sanctitas portat et ueritas. Portant discipline dei maiores ius-
ticiam cum religione retinentes. stabiles in fide. humiles in timore ad omne
tolerantiam fortes. ad sustinendam iniuriam mitis. ad faciendam misericor-
diam faciles. fratrum pace unanimis atque concordis. Que uos singula
o bone uirgines obfuate diligenter implete debetis. que deo et christo vacan-
tes ad dominum cui uos dicastis et maiore et meliore parte preceditis. Pro-
uectis amicos iunioribus facite magistrum. Minores natu prebete maio-
ribus misterium operibus iocundamentum. Portamentis uos mutuis exalta-
te. emul de uirtute documentis ad gloriam puocate. Durate fortiter.
spirituali pergrate. peruenite felicitatem. Tantu mementote tunc nostra cum
inapient in uobis uirginitas honorari.

Ad Caelium de sacramento domini calicis. scilicet quod non est contra insti-
tutionem christi sine uino consecrationis et cur in consecratione sanguis christi
uinum miscetur cum aqua. **Epistola uicesima secunda. A**

Cyprianus Caelio fratri salutem. Quamquam sciam frater carissi-
me episcopos plurimos ecclesiis dominicis in toto mundo
diuina dignatione prepositos euangelice ac domine ueritatis
tenere rationem. nec ab eo quod erant magister et precepit et gessit huma-
na et nouella institutione decedere. tamen quoniam quidam uel ignorant
uel simpliciter in calice dominico sanctificatione et plebi ministrando
non hoc faciunt quod ihesus cristus dominus et deus noster sacri-
fici huius auctor et doctor fecit et docuit religiosum pitem ac necessa-
rium duxi de hoc ad te litteras facere ut si quis in isto errore adhuc tene-
atur ueritatis luce perspecta ad radicem atque originem traditionis do-
minice reuertatur. Nec nos hoc putes frater carissime nostra a humana
mente scribere. aut ultronea uoluntate hoc nobis audacter assumere
cum mediocritatem nostram semper humiliet uerecunda moderatio
teneamus. Sed quando aliquis deo inspirante et mandate precepitur
necesse est domino seruius fideliter obtemperet. excusatur apud omnes
quod nichil sibi arroganter assumat. quod offensam domini timeat. opellitur
nisi faciat quod iubetur. Admonitos autem nos scias. ut in calice
offerendo dominica traditio fuerit. neque aliud fiat a nobis quam quod
pro nobis dominus prior fecit. ut calix qui in commemorationem
eius offertur mixtus uino offeratur. Nam cum dicat cristus. ego
sum uitis uera. sanguis cristi non aqua est utique sed uinum. Nec potest
videri sanguis eius quo recepti et uiuificati sumus esse in calice. quam

vinum desit calicē quod cristi sanguis ostenditur. qui scripturarū
omniū sacramēto ac testimonio pōicat. Inuenim⁹ enim et ī gene
si sacramētum circa noe hoc idem p̄cucurrisse. et figurāz dominice
passionis illic extitisse q̄ vinūz bibit. q̄ inebriatus est qđ ī domo
sua nudatus est qđ fuit recubans nudus et patētibus femorib⁹
quod nuditas illa patris a medio filio denotata ē et foras nūcia
ta. a duobus vero maiore et minore ātecta. et cetera que necesse
non est exequiri. cū satis sit hoc complecti q̄ noe typum future veri
tatis ostendens non aquā sed vinum biberit. et sic imaginem doi
nice passionis expresserit. Item in sacerdote melchisedech sacri
ficii dominici sacramētū p̄figuratū videmus. scđm q̄ scripta ra
diuina testat et dicit. Ecce et melchisedech rex salē p̄tulit panē et
vinum. fuit autē sacerdos dei summi. et benedixit abraham. Quod
autem melchisedech typū cristi portaret. declarat spiritus sctus
in psalmis ex p̄sona patris ad filium dīcēs. Ante lucifer⁹ genui
te. iurauit dñs et nō pemtebit eum. tu es sacerdos in eternū scđz
ordinem melchisedech. Qui ordo vtiqz hic est de sacrificio illo vei
ens et inde descēdens q̄ melchisedech sacerdos dei summi fuit. q̄ pa
nem et vinum obtulit qđ abraham benedixit. Nā quis magis sa
cerdos dei summi q̄ dñs noster iesus cristus. qui sacrificiū deo pat̄
obtulit. Et obtulit hoc idem qđ melchisedech obtulerat. i. panem
et vinum. suū scilicet corpus et sāguinem. Et circa abrahā bñdicti
o illa p̄cedens ad nostrū populū pertinebat. Nam si abrahāz deo
credidit et deputatum est ei ad iusticiā. vtiqz quisqz deo credit et fi
de viuūt iustus inueniūt et iam pridem in abrahā fideli benedictus
et iustificatus ostenditur sicut beatus apostolus paulus pbat vi
dens. Credidit abraham deo. et deputatus est ei ad iusticiam. Cog
noscitis ergo. q̄a qui ex fide sunt. hñ sunt filij abrahe. Preuidens
autem scriptura quia ex fide iustificat deus gentes p̄nunciauit
abrahe. quia benedicētur in illo omnes gentes. Igitur q̄ ex fide
sunt benedicentur cū fideli abraham. Vnde in euāgelio inuenim⁹
de lapidibus exatari. i. de gentibus colligi filios abrahe. Et cum
iacheū laudaret dñs respondit et dixit. Salus hodie domui huic
facta ē. q̄ et hic filius ē abrahe. Vt ergo in genesi p̄ melchisedech
sacerdotē bñdictio circa abraham possit rite celebrari. p̄cedit an
imago sacrificij xpī in pane et vino scđz cōstituta. Quā tē p̄ficiens
et adimplēs dñs panē et calicē mixtū vino obtulit. et qui est pla
mūdo veritatē p̄figuratē ymagis adimpleuit. Sed et p̄ salomo
nē spiritus sctus typū dominici sacrificij p̄mōstrat immolate
hostiea panis et vini sed et altaris et apostolorū faciēs mētiōez

Sapientia itē edificauit sibi domū et solidit columnas septē. **M**acta
 uit suas hostias. miscuit ī cratē vinū suū: et parauit mensā suā. Et
 misit suos suos uocās cū excelsa p̄dicatiōe ad craterem dicens.
Qui ē ispiēs declinet ad mer et indigentibz sēhu dixit. **V**enite et edi
 te de meis panibz. et bibite vinū quod misui vob. Vinū mixtū de
 clarat. i. calicē dñi aq̄ et vino mixtū p̄phetica voce denūciat ut ap
 pareat ī passiōe dñica id esse gestū qđ fuerat añ p̄dictū. In bñdic
 tiōe qđ iude hoc idē significat. vbi et illie cristi figura exp̄mitur.
 qđ a fratribus suis laudari et adorari haberet. qđ inimicorū dorsa ce
 dentium atq; fugientū manibus quibus crucem ptulit et mortem
 vicit cōpressurus fuisset qđq; ip̄e sit leo de tribu iuda et recubet dor
 miens ī passiōe et surgat. et sit ip̄e spes gētur. Quibz scriptura
 diuina adiungit et dicit. Lauabit in vino stolā suā et in sanguine
 vne amictum suū. Quādo autem sanguis vne dicitur quid aliud
 qđ vinum calicis dñici sāguinis ostenditur. Nec nō et apud ysaiā
 hoc idē spiritus sāctus de domini passiōe testatur dicens. Qua
 te rubicunda sūt vestimenta tua et indumenta tua velut a calca
 tiōe torcularis pleni et p̄calati. Nūquid rubicunda vestimenta a
 qua potest facere. Aut in torculari aqua est. que pedibus calcatur
 vel prelo exp̄mitur. Vni utiq; mentio ideo ponit ut dñi sanguis
 vino itelligatur. et quod in calicē dñico postea manifestatū est p̄
 p̄phetis anūciātibz p̄dicat. Torcularis qđ calcatio et p̄ssura taxatur
 quia quomodo ad potandū vinū veniri nō potest nisi botrus calcet
 añ et p̄matur. sic nec nos sāguinem cristi possemus bibere nisi crū
 tus calcatus prius fuisset et pressus. et calicem prior biberet ī que
 credentibus propinaret. Quotiensunq; autem aqua sola in scrip
 turis sāctis nominatur baptisma p̄dicatur ut apud ysaiam signi
 ficari videmus. Nolite inquit p̄ora meminisse. et antiqua nolite
 reputare. Ecce ego facio noua que nunc orientur et cognoscetis
 et faciam in deserto viam. et flumina in loco inaquoso. ad aquare
 genus meū electum. plebem meam quā acquisiui ut virtutes me
 as exponeret. Prenunciavit illic per p̄phetam deus qđ apud gen
 tes in locis que inaquosa p̄us fuissent flumina postmodū redunda
 rent. et electū genus dei. i. per regenerationē baptismi filios dei
 factos ad aquaret. Item denuo p̄camitur et ante p̄dicatur iudeos
 si sitierint et dominum cristum quiescerint. apud nos esse potatū
 eos. id est baptismi gratiam consecuturos. Si sitierint inquit per
 desertā adducet illos. aquam de petra poucet illis. findetur petra
 et fluat aqua. et bibet plebs mea. Quod in euangelio adimplet
 quādo cristus qui est petra finditur ictu lancee ī passiōe. Qui et ad

monens quid per prophetam sit ante predictum clamat et dicit.
Si quis sitit. veniat et bibat. Qui credit in me sicut dicit scriptura
flumina de ventre eius fluent aque viue. Atque ut magis possit esse
manifestum et quia non de calice sed de baptismo illic loquitur do-
minus. addidit scriptura dicens. Hoc autem dixit de spiritu quem
accepturi erant qui in eum credebant. Nec baptisma enim spiritus
sanctus accipitur: et sic a baptizatis et spiritum sanctum consecratis
ad bibendum domini calicem perueniunt. Reminem autem moueat
quod cum de baptismo loquat scriptura diuina sitire nos dicit et bibere
quando et dominus in euangelio dicat. beati esuriētes et sitiētes
iusticiam. quia quod auidam et sitiētem cupiditate suscipitur plenus
et uberius hauritur. sicut et alio loco ad samaritanam mulierem
dominus christus loquitur dicens. Omnis qui biberit ex aqua ista.
sitiēt iterum. Qui autem biberit ex aqua quam ego dederō. non
sitiēt in eternum. Quo et ipso baptisma salutaris aque significat.
quod semel scilicet sumitur nec rursus iteratur. Ceterum in ecclesia
calix domini semper sititur et bibitur. Nec argumentis plurimis
opus est frater carissime ut probemus appellatione aque baptismi
significatum semper esse. et sic nos intelligere debere quando dominus
aduēiens baptismum et calicem manifestauerit et vitatem: qui aquam
illam fidēlem aquam vite eterne preceperit in baptismo dari: licet
vero docuerit exemplo magistrum sui vinum et aque coniunctione mi-
sceri. Calicem etenim sub die passionis accipiens benedixit et dedit
discipulis suis dicens. Bibite ex hoc omnes: hic enim sanguis noui
testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.
Dico vobis. non bibam amodo ex ista creatura vinctis usque in diem
illum quo vobiscum bibam novum vinum in regno patris mei. Qua
in parte inuenimus calicem mixtum fuisse quem dominus obtulit
et vinum fuisse quod sanguinem suum dixit. Unde apparet san-
guinem christi non offerri si desit vinum calici. nec sacrificium do-
mini meum legitima sanctificatione celebrari. nisi oblatio sacrificium
nostrum responderit christi passioni. Quomodo autem de creatu-
ra vitis novum vinum cum christo in regno patris bibemus. si in sa-
crificio dei patris et christi vinum non offerimus nec calicem domini
dominica traditione miscemus? Beatus quoque apostolus paulus
a domino electus et missus. et predicator euangelice veritatis con-
stitutus hec eadem in epistola sua ponit dicens. Dominus iesus in
qua nocte tradebatur: accepit panem et gratias egit et fregit et
dixit. Hoc est corpus meum quod pro vobis tractur. hoc facite
et vos in meam commemorationem. Simili modo et calicem postquam

cernatur est accepit dicens. **Hic** calix nouum testamentum est in
 meo sanguine. hoc facite quotienscumque biberitis in meam commem-
 orationem. Quotienscumque enim ederitis panem istum et cali-
 cem biberitis mortem domini annuntiabitis quoad usque veniat. **Quod**
 si et a domino precepit et ab apostolo eius hoc idem confirmatur
 et traditur. ut quotienscumque biberimus in commemorationem do-
 mini hoc faciamus. quod fecit et dominus. inuenimus non obser-
 uari a nobis quod mandatum est. nisi eadem que dominus fecit nos
 quoque faciamus et calicem pari ratione miscentes a diuino magis-
 terio non recedamus. Ab euangelicis autem preceptis omnino rec-
 dendum non esse. et eadem que magister docuit et fecit discipulos
 quoque obseruare et facere debere constantius et fortius alio in loco
 beatus apostolus docet dicens. **Viri** quod sic tam cito demutamini ab
 eo qui vos vocauit in gratiam ad aliud euangelium? quod non est
 aliud nisi sunt aliqui qui vos turbant et volunt conuertere euan-
 gelium christi. Sed licet nos aut angelus de celo aliter annunciet
 preterquam quod annunciauimus vobis. anathema sit. Sicut posui-
 mus et nunc iterum dico. si quis vobis annunciauerit preterquam quod ac-
 cepistis anathema sit. Cum ergo neque ipse apostolus neque angelus
 de celo annunciare posset aliter aut docere preterquam quod semel cris-
 tus docuit et apostoli eius annunciauerunt. miror satis unde hoc u-
 surpatum sit. ut contra euangelicam et apostolicam disciplinam que
 busdam in locis aqua offeratur in dominico calice. que sola christi sa-
 guinem non possit exprimere. **Huius** rei sacramentum nec in
 psalmis tacet spiritus sanctus faciens mentionem domini calicis
 et dicens. Calix tuus inebrians quam peroptimus Calix autem qui in-
 ebriat utique vino mixtus est. Neque enim aqua inebriare quequam potest.
 Sic autem calix dominicus inebriat. ut a noe in genesi vinum bibens
 inebriatus est. Sed ebrietas dominici calicis et sanguinis non est talis qua-
 lis est ebrietas vini secularis. cum diceret spiritus sanctus in psal-
 mo. Calix tuus inebrians addidit quam peroptimus quam scilicet calix do-
 minicus sic bibentes inebriat ut sobrios faciat. ut mentes ad spi-
 ritalem sapientiam redigat. ut a sopore isto seculari ad intellectum
 dei unusquisque resipiscat. Et quemadmodum vino isto communis mens
 soluitur et anima relaxatur et tristitia omnis exponitur. ita et po-
 tato sanguine domini et poculo salutari exponatur memoria veteris
 hominis et fiat obliuio conuersationis presentis secularis. et mestus pectus
 ac triste quod prius peccatis agentibus premebatur. diuine indulgentie leticia
 resoluitur. Quod tunc demum potest letificare in ecclesia domini
 bibentem. si quod bibitur dominicam teneat veritatem. Quam vero

peruersum est quod contrarium. ut cum dominus in nuptiis de aqua
vinum fecerit nos de vino aqua facimus: cum sacramentum quoque rei
illius admonere et instruere nos debeat ut in sacrificiis dominicis
vinum potius offeramus. **N**am quia apud iudeos defecerat grana
spiritualis. defecit et vinum. Vineam enim domini sabaoth domus erat
israhel. Christus autem docens et ostendens gentium populum succedere
et in locum quem iudei perdidit nos postmodum merito fidei pua
rice de aqua vinum fecit. id est quod ad nuptias christi et ecclesie
iudeis cessantibus plebs magis gentium conflueret et conueneret.
ostendit. Aquas namque populos significare in apocalypsi scriptura
 declarat dicens. **A**que quas vidisti super quas sedet meretrix
 illa populi et turbe et gentes ethnicorum sunt et lingue. **Q**uod sci
 licet perspicimus et in sacramento dominici calicis contineri. **N**am quia
 nos omnes portabat christus qui et peccata nostra portabat videmus
 in aqua populum intelligi. in vino vero ostendit sanguinem christi.
 Quando autem in calice vino aqua miscetur christi populus adunatur
 et creditum plebs ei in quem credidit copulatur et iungitur. **Q**ue
 copulatio et coniunctio aque et vini sic miscetur in calice domini ut
 coniunctio illa non possit ab invicem separari. **V**nde ecclesiam id est ple
bem in ecclesia constitutam fideliter et firmiter in eo quod credidit per
 seuerantem nulla res separare poterit a christo in quo minus here
 at semper et maneat in diuina dilectione. **S**ic autem in sacrificari
 do calice domini offerri aqua sola non potest quomodo nec vinum
 solum potest. **N**am si vinum quis tantum offerat sanguis christi incipit esse
 sine nobis. **S**i vero aqua sit sola. plebs incipit esse sine christo. **Q**uia
 autem utrumque miscetur et adunatione confusa sibi inuicem copula
 tur. tunc sacramentum spiritale et celeste perficitur. **S**ic vero
 calice domini non est aqua sola aut vinum solum nisi utrumque sibi mi
 sceatur. quomodo nec corpus domini potest esse farina sola aut
 aqua sola. nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum. et panis vni
 compage solidatum. **Q**uo et ipso sacramento populus noster osten
 ditur adunatus. ut quemadmodum grana multa in unum collecta ac
 commota et commixta panem unum faciunt. sic in christo qui est pa
 nis celestis unum sciamus esse corpus. cui coniunctus sit noster nu
 merus et adunatus. **N**on est ergo frater carissime quod aliquis estiet
 sequenda esse quorundam consuetudinem. si qui in preteritum in calice dominico
 aquam solam offerendam putauerunt. **Q**uerendum est enim ipsi
 quem sint secuti. **N**am si in sacrificio quod christus est non nisi cri
 stus. sequendus est. utique id nos obaudire et facere oportet quod
 christus fecit. et quod faciendum esse mandauit. quando ipse in

euangelio suo dicat. **S**i feceritis quod mando vobiscum non dico vos seruos sed amicos. Et quod cristus debeat solus audiri pater etiam de celo contestatur dicens **H**ic est filius dilectissimus in quo bene consensi ipsum audite. **Q**uare si solus cristus audiendus est non debemus attendere quid aliquis ante nos faciendum putauerit: sed quid qui ante omnes est cristus prior fecerit. Neque enim hominis consuetudinem sequi oportet sed dei veritatem: cum per ysaïam prophetam deus loquatur et dicat. **S**ine causa autem volunt me mandata et doctrinas hominum docentes. Et iterum dominus in euangelio hoc idem repetat dicens **H**enatis mandatum dei ut traditionem vestram statuatis. Sed et alio in loco ponit et dicit. **Q**ui soluerit vnum ex mandatis istis minimis et sic docuerit homines minimus vocabitur in regno celorum. Quod si nec minima de mandatis dominicus licet soluere quanto magis tam magna tam grandia tam ad ipsum dominice passionis et nostre redemptionis sacramentum pertinentia fas non est infringere aut in aliud quam quod diuinitus institutum sit humana traditione mutare. Nam si ihesus cristus dominus et deus noster ipse est summus sacerdos dei patris et sacrificium deo patri ipse primus obtulit. et hoc fieri in sui commemoratione precepit: utique ille sacerdos vice christi vere fungitur. quod id quod cristus fecit imitatur. et sacrificium verum et plenum tunc offert in ecclesia deo patri. si sic incipiat offerre secundum quod ipsum christum videat obtulisse. Ceterum omnis religionis et veritatis disciplina subuertitur nisi id quod spirituales precipitur fideliter reseruetur: nisi in sacrificiis matutinis hoc quod vereatur ne per saporem vini redolet sanguinem christi. Sic ergo incipit et a passione christi in persecutionibus fraternitas retinenda. dum in oblationibus discit de sanguine eius et ex ore confundi. Porro autem dominus in euangelio suo dicit. **Q**ui confusus me fuerit coram hominibus confidetur ei filius hominis. Et apostolus quoque loquitur dicens. Si hominibus placere christi seruus non essem. Quomodo autem possumus propter christum sanguinem fudere. quam sanguinem christi erubescimus bibere? An illa sibi aliquis contemplatione blanditur. quod et si mane aqua sola offerri videtur. tamen cum ad cenandum venimus mixtum calicem offerimus. Sed cum cenamus ad convivium nostrorum plebem vocare non possumus. ut sacramenti veritatem fraternitate omni presente celebremus. At enim non mane. sed post cenam mixtum calicem obtulit dominus. Numquid ergo dominicum post cenam celebrare debemus ut sic mixtum calicem frequentatiois dominicis offeramus? Christum offerre oportebat circa vespere diei. ut hora ipsa sacrificium ostenderet occasumque et vespere mundi. sicut in exodo scriptum est. Et occident

Nota

S
no

illum omne vulgus sinagoge filiorum israel ad vesperam. Et iterum
in psalmis. **A**lleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Nos
autem resurrectionem domini mane celebramus. Et quia passionis
eius mentionem in sacrificiis omnibus facimus. passio est enim
domini sacrificium quod offerimus nihil aliud quam quod ille fecit facere de-
bemus. Scriptura enim dicit. Quotienscumque enim edetis panem istum
et calicem istum bibetis mortem domini annuntiabitis quoad usque veniat. Quo-
tiescumque ergo calicem in commemorationem domini et passionis eius offerimus
id quod constat dominum fecisse faciamus. **E**t viderit fratres carissime si quis
de antecessoribus nostris vel ignorat vel simplicitate non hoc obseruauit
et tenuit quod nos dominus facere exemplo et magisterio suo docuit. pro
simplicitate eius de indulgentia domini veniam concedi. Nos vero non pote-
rit ignosci quod nunc a domino admoniti et instructi sumus ut calicem omni
vino mixtum sed quod dominus obtulit offeramus. Et de hoc quoque ad col-
legas nostros litteras dirigamus ut ubique lex euangelica et traditio
domini seruetur et ab eo quod Christus et docuit et fecit non recedat. Que
ultra iam contempnere et in errore pristino pseuerare. quod aliud est quam
incutere in obiurgationem domini increpatis in psalmo et dicentis
ad quod exponis iustificaciones meas et assumis testamentum meum pos-
tuum. tu autem odisti disciplinam et abiecasti sermones meos retro.
Si videbas furem occurrebas eiret in me meos periculum tuum ponebas.
Exponere enim iustificaciones et testamentum domini et non hoc idem facere
quod fecerit dominus quod aliud est quam sermones eius abicere et disciplinam domini
contempnere. nec terrena sed spiritalia furtiva et adulteria committere. cum
quis de euangelica veritate furat dominum nostri verba et facta. et corrum-
pit atque adulterat precepta diuina. sicut apud iheremiam scriptum
est. Quid est inquit paleis ad triticum? propter hoc ecce ego ad prophetas
dicit dominus qui furantur verba mea unusquisque a proximo suo. et seducunt
populum meum in mendaciis suis et in erroribus suis. **I**te apud eundem
alio loco. Et mechata est inquit lignum et lapide. et in his omnibus non est
reuersa ad me. Quod furtum et adulterium ne in nos etiam cadat
cauere sollicite. et timide ac religiose obseruare debemus. Nam si
sacerdotes dei et Christi sumus. non inuenio quem magis sequi quam deum
et Christum debeamus. quando ipse in euangelio maxime dicat. Ego
sum lumen mundi. Qui me secutus fuerit non ambulabit in tenebris
sed habebit lumen vite. Ne ergo in tenebris ambulemus Christum
sequi et precepta eius obseruare debemus. quia et ipse alio illo
mittens apostolos dixit. Data est mihi omnis potestas in celo et in
terra. **I**te ergo et docete gentes omnes. tingentes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Docete eos obseruare omnia quecumque precepi

vobis. Quare si in lumine casti ambulate volumus. a p̄ceptis ei⁹
et monitis nō recedamus agētes gr̄as qđ dūz istuit i futurū qđ
facere debām⁹. de preterito ignoscit qđ simpliciter errauim⁹. Et
quia iā secundus aduentus nob̄ appropiāt. magis ac magis benig
na eius et larga dignatio corda nostra luce veritatis illuminat.
Religionē igit nōst̄e cōgruit et timori et ipsi loco atq; officio sacer
dotū nōstri frater carissime. in dominico calice miscendo et offerē
do custodire traditionis dominicę veritatē. et quod prius apud
quosdā videt̄ erratū dominō monente corrigere. ut cū in clari
tate sua et maiestate celesti remē cepit inueniat nos tenē quod
monuit obseruare quod docuit. facere quod fecit. Opto te fr̄at
carissime semper bene valere.

Ad moysē et maximū ceterosq; cōfessores qui iā per integrū annū
pro confessione nominis xpi squalore carceris macerati in fide sta
biles perstiterūt quos collaudat. et viuaci sermone cōfortat.

Epistola viceimatertia.

Priuanus Moysi et maximo et ceteris cōfessoribus in do
mino fratrib; salutē. Et cunctos vos pariter et singulos
rēp̄sentauit affectib; nostris fratres carissimi celerim⁹ ad
uenies fieri ac virtutis vestre comes. et gloriōsis cōgressib; dei mi
les. Vniuersos vos in illo veniente cōspeximus. et cū caritate; cir
ca me vestrā dulciter ac sepe loqueretur in eius sermonibus vos
audiebam⁹. Satis ac plurimum gaudeo quando nobis per tales
tā hāc perseverantur. Vobiscum illic in carcere quodāmodo et nos
sumus. diuine dignationis hortamēta vobiscum scire nos credi
mus. qđ sic vestris cordibus iheremus. Honori nos vestro caritas
idiuina connectit. separari dilectionē spiritus nō sinit. vos illic
confessio me affectio concludit. Et nos quidē vestri diebus ac noc
tibus memores. et quando in sacrificijs precem cū pluribus fa
ciam⁹. et cū i secessu priuatis p̄cibus oramus cōroms et laudib;
vestris plenā domini fauentiā postulamus. Sed ad cōcedendā vo
bis vicem minor est nōstra mediocritas. Plus vos datis quādo
nū in oratiōe meministis. qđ sperantes iam sola celestia et tantum
diuina meditātes ad fastigia celsiora mora ipsa passiōis ascēditis
lōgq; temporū ductu glorias vestras non subtrahitis sed augetis.
Beatū facit prima et vna confessio. Vos toties cōfitemini. quoties
rogati et de carcere recedatis. carcerem fide et virtute p̄ligitis.
Tot vestre laudes. quot dies. Quot mēsu circūcula. tot iheremēta

meritorum. **S**emel vincat qui statim patitur. At qui manens semper in pe-
nis congregatur cum dolore nec vincatur. non semel sed cotidie co-
ronatur. **E**ant nunc magistratus et consules siue proconsules. annue
dignitatis insignibus et duodecim fascibus gloriantur. Ecce dignitas
celestis in vobis honoris annui claritate signata est. et iam reuer-
tentis anni volubile arcum victorias glorie diuinitate transgres-
sa est. **I**lluminabat mundum sol oriens et luna decurrens. sed vobis
idem qui solem fecit et lunam maius in carcere lumine fudit et in cor-
de ac mentibus vestris christi claritudo resplendens horribiles carce-
ris atque funestas penalis loci tenebras eterna illa et candida luce
radiauit. **P**er vicissitudines mensium transmeauit hibernus. sed
vos inclusi tempora hyemis persecutionis hyeme pensabatis. **S**ucces-
sit hyemi verna temperies vobis leta et floribus coronata. sed vo-
bis rose et flores de paradisi delitijs adhibebant et caput vestrum
serta celestia coronabant. **E**stas ecce messium fertilitate fecunda est
et area frugibus plena est. sed vos qui gloriam seminastis fruges
glorie metitis atque in domini area constituti exuri paleas inextin-
guibili igne aspicitis ipsi ut tritici grana purgati et frumenta pre-
iosa iam probati et conditi hospitium carceris horreum computatis. **N**ec
desistit autumno ad muriera fugenda temporis gratia spiritualis. **V**ide
mia foris premitur et profutura poculis in torcularibus vna calca-
tur. **V**os de domini vinea pingues racemi et iam maturis fructi-
bus lotri pressure secularis infestatione calcati torcular vestrum car-
cere torquere sentitis. **V**ini vice sanguinem funditis. ad passionis
tolerantiam fortes martirem poculum libenter hauritis. **S**ic apud se-
uos dei annus euoluit. sic spiritualibus meritis et celestibus pre-
mijs temporis vicissitudo celebratur. **B**eati satis qui ex vobis per
hec gloriarum vestigia conmeantes iam de seculo recesserunt. confe-
ctoque itinere virtutis ac fidei ad complexum et osculum domini domi-
no ipso gaudente venerunt. **S**ed et vestra non minor gloria. qui ad
huc in certamine constituti et comitum glorias secuturi pugnam diu-
geritis. imotaque et inconcussa fide stabiles cotidie spectaculum deo
de vestris virtutibus exhibetis. **Q**uo longior vestra confessio vel
pugna. hoc corona sublimior. **A**gon vnus. sed multiplici preliorum
numerofitate congestus. **F**ame vincatis et sitim spernitis. et squa-
lorem carceris ac receptaculi penalis horrorem roboris vigore cal-
catis. **P**ena illic subiatur. cruciatus obteritur. nec mors metuitur
sed optatur. que scilicet immortalitatis premio vincatur. ut vite
eternitate qui vicerit honoretur. **Q**uis nunc in vobis animus qui
sublime quam capax pectus. ubi talia ac tanta voluntur. **V**bi non

89

nisi dei precepta et christi premia cogitauer. Voluntas est illic tantum
deiret in carne adhuc licet vobis positis vita iam viuere non presentis seculi
sed futuri. **N**unc est fratres carissimi ut memores mei sitis ut in
magnas atque diuinas cogitationes vestras nos quoque animo ac
mente volueris: simulque in precibus et orationibus vestris. cum vox illa pu
rificatione confessionis illustris et iugis honoris sui tenore laudabilis
ad dei aures penetrat. et aperto sibi celo de subactis mundi partibus
ad supernam transmissa impetrat de domino bonitatem quod postulat.
Quid enim petitis de indulgentia domini quod non impetrare mereamini. quod sic
domini mandata seruastis. quod euangelicam viam sincero fidei vigore tenu
istis: qui incorrupto honore virtutis cum preceptis domini et cum apo
stolis eius fortiter stantes nutantem multorum fidei martirem vestri ve
ritate soluoastis. Vere euangelii testes et vere martires christi radi
cibus eius innixi. super petram robusta mole fundati: disciplinam cum
virtute iunxistis: ad timorem dei ceteros prouocastis: martiria ve
stra exempla fecistis. Opto vos fortissimum ac beatissimum fratres sem
per bene valere.

Ad clericum et plebem de Aurelio Confessore Lectore
ordinato. **E**pistola vicessima quarta

Proprius presbiteris et diaconibus et plebi vniuersae salutem.
In ordinando clericis fratres carissimi solemus vos ante con
sulere. et mores ac merita singulorum comuni consilio ponderare. Sed
expectanda non sunt testimonia humana cum procedant diuina suffra
gia. Aurelius frater noster illustris adolescens a domino iam probatus
et deo carus est in amnis adhuc nouellus: sed in virtutis ac fidei laude
prouectus. Minor in etatis sue idole. sed maior in honore. Gemino
hic agone certauit. bis confessus et bis confessionis sue victoria glo
riosus: et quando vicit in cursu factus extorris et cum denuo certamine
fortiore pugnavit triumphator et victor in prelio passionis. Quoties
aduersarius prouocare seruos dei voluit: toties fortissimus ac pmp
tissimus miles et pugnavit et vicit. Parum fuerat sub oculis ante
paucorum quando extorris fiebat congressum fuisse. meruit et in
foro congressi clariore virtute: ut post magistratus et proconsule
vinceret post exilium tormenta superaret. Nec inuenio quid in
eo predicare plus debeat: gloriam vulnerum an verecundiam
morum: quod honore virtutis insignis est: an quod pudoris admiratione
laudabilis. Ita et dignitate excelsus est. et humilitate submissus
ut appareat illi diuinitus reseruatū qui ad ecclesiasticam disciplinam

h i

ceteris esset exemplo. Quomodo serui dei in confessione virtutibus
vincerent post confessionem moribus emineret merebat talis clerice
ordinationis ultiores gradus et incrementa maiora non de animis fili-
is sed de meritis estimandus. Sed inter placuit ut ab officio lectio-
is inciperet quia et nihil magis conuenit voci que dominum gloriosa
predicatione confessus est: quam celebrandis diuinis lectionibus persona-
re post verba sublimia que christi martirium prolata sunt. euan-
gelium christi legere unde martyres sunt. ad pulpitem post et al-
tam venire illic fuisse conspicuum gentilium multitudini hic a fra-
tribus conspici. illic auditum esse cum miraculo circumstantis popu-
li hic cum gaudio fraternitatis audiri. Hunc igitur si patres dile-
ctissimi a me et a collegis qui presentes aderant ordinatum sciatis
quod vos scio et libenter amplecti et optare tales in ecclesia nostra quam
plurimos ordinari. Et quoniam semper gaudium properat nec potest
moras ferre leticia domino legit. Interim nobis hac die auspica-
tus est pacem dum dedicat lectionem. Vos orationi frequenter in-
sistite et preces nostras vestris precibus adiuuare ut domini mi-
sericordia fauere nobis cito plebis sue et sacerdotem reddat inclu-
mere et martyrem cum sacerdote lectorem. Opto vos in deo patre et
christo ihesu semper bene valere.

Ad martires collaudas eos qui non solum usque ad exilia sed etiam usque ad
carceris inclusionem in fide persistenter. petensque ut ecclesiam ob multo-
rum lapsum et tristitiam sua inuicta constantia letificare contendant.
Epistola vicesima quinta

Oprianus Martyribus et confessoribus in christo domino
nostro et in deo patre perpetuam salutem. Exultis leti et
gaudio fortissimi ac beatissimi fratres cognita fide ac virtute
vestra in quibus mater ecclesia gloriatur. et nuper cum confessio e-
quidem prestante suscepta pena est. que confessores christi fecit ex-
tores confessio tamen presens quanto in passione fortior tanto
clazior et maior in honore. Creuit pugna creuit et pugnanti-
um gloria. Nec retardati estis ab acie tormentorum metu sed ipsis
tormentis magis estis ad aciem provocati: fortes et stabiles ad maximi
certaminis prelium prompta deuotione persistitis. Ex quibus quos-
dam iam comperi coronatos: quosdam vero ad coronam victorie
iam iamque proximis. vniuersos vero quos agmine glorioso carcer
inclusit pari ac simili calore virtutis ad gerendum certamen ani-
matus sicut esse oportuit in diuinis castris milites christi ut incorrupti

fidei firmitatem non blandicie decipiant non mine terreant: non enim
 catus ac tormenta deuincant. quia maior est qui in nobis quam qui in hoc
 mundo est. nec plus ad deiciendum potest terrena pena quam ad erigen-
 dum tutela diuina. Probata res est. certamine fratre in glorioso
 qui ad tormenta vincenda ceteris duces facti. exemplum virtutis
 ac fidei prebuerunt. congressi in acie donec acies succumberet victa.
 Quibus ego vos laudibus fortissimi predicem fratres. robur pe-
 ctoris vestri et perseuerantiam fidei quo premio vos exornet? Tole-
 rastis usque ad consummationem glorie durissimam questionem. nec
 cessistis suppliciis. sed vobis supplicia cesserunt. Finem dolorum
 quem tormenta non dabant. corone dederunt. **Q**uestio grauior
 ad hoc diu perseuerauit. ut non stantem fidem deiceret. sed homines
 dei ad dominum velociter mitteret. **V**idit admirata presen-
 tum multitudo celeste certamen: certamen dei. certamen spiritale pre-
 lium cunctis. stetit seruus eius voce libera. mente incorrupta virtu-
 te diuina. telis quidem secularibus nudos. sed armis fidei creden-
 tes armatos. **E**t steterunt tori torquentibus fortiores. et pul-
 santes ac laniantes ungulas pulsata ac laniata membra vicerunt.
 Inexpugnabilem fidem superare non potuit seruus dei iam non
 membra sed vulnera. Fluebat sanguis. qui incendium persecutio-
 nis extingueret. qui flammam et ignem gehenne glorioso corde sopiet.
Quale illud fuit spectaculum domini quam sublime. quam magnam. quam dei
 oculis sacramentum ac deuotione militis eius acceptum sicut scriptum
 est in psalmis spiritu loquente ad nos. Preciosa in conspectu domi-
 ni mors iustorum eius. Preciosa mors hec est que emit immortal-
 itatem precio sui sanguinis: que accepit coronam de consummatione
 virtutis. Quam letus in illis cunctis fuit. quam libens in talibus seruus
 suis et pugnavit et vixit protector fidei. et dans credentibus tantum
 quantum se credit capere qui sumit. Certamini suo affuit. prelia-
 tores atque assertores sui nominis crexit: corroborauit. animauit.
 Et qui pro nobis mortem semel vixit. semper vincat in nobis. Cum
 vos inquit tradiderunt nolite cogitare quid loquamini. dabitur e-
 nim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui lo-
 quimini. sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Documen-
 tum rei presens prelium prebuit. Vox plena spiritu sancto de
 maritis ore prorupit. cum mappalicus beatissimus inter cruciatum
 suos protensis diceret. Vixistis etiam agonem. Et quod ille
 cum virtutis atque fidei testimonio dixit dominus impleuit. Agonem
 celestis exhibitus est. dei seruus in agone promissi certamine coronatus
 h n

est. **H**ic est agon quem propheta ysaias ante promisit dicentis **N**on pusillum vobis certamen cum hominibus: quoniam deus prestat agonem. **E**t ut ostenderet quis hic agon esset futurus addidit dicens. **E**cce virgo in utero concipiet filium. et vocabitis nomen eius emanuel. **H**ic est agon fidei nostre quam congregamur: qua vincamus qua coronamur. **H**ic est agon quem nobis ostendit beatus apostolus paulus: in quo oportet nos currere et ad coronam glorie pervenire. **N**escitis inquit quia qui in stadio currunt omnes quidem currunt: unus tamen accipit palmam. **S**ic currite ut omnes occurratis. **O**mnis enim qui agonizat in omnibus continens est: **E**t illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant nos autem incorruptam. **I**tem suum ostendens certamen et hostiam se domino cito futurum esse promittens ait. **E**go iam delictorum et tempus instat assumptionis mee. **B**onum agonem certavi. cursum perfectum fidei servavi. iam superest michi corona iusticie: quam michi reddet dominus in illa die iustus iudex. **N**on solum autem michi. sed et omnibus qui dilexerunt adventum eius. **H**unc igitur agonem per prophetas ante predictum: per dominum commissum: per apostolos gestum. **M**aximilianus suo et collegarum suorum nomine proconsuli repro-missit: nec fefellit in promisso suo. **V**ox fidelis pugnam quam spondit exhibuit. et palmam quam meruit accepit. **I**stum hunc beatissimum martirem et alios participes eiusdem congressionis. et comites. in fide stabiles. in dolore patientes. in questione victores. ut ceteri quoque sectemini et opto pariter et hortor. ut quos vinculum confessionis et hospitium carceris simul iunxit iungat etiam et confirmatio virtutis et corona celestis: ut lacrimas matris ecclesie que plangunt ruinas et funera plurimorum vos vestra leticia tergatis et ceterorum quoque stantium firmitate vestri exempli provocati one solidetis. **S**i vos acies vocaverit. si certaminis vestri dies venerit. militate fortiter dimicite constanter: scientes vos sub oculis presentis domini dimicare. confessione nominis eius ad ipsius glorie pervenire. **Q**ui non sic est ut servos suos tantum spectet. sed et ipse luctatur in nobis. ipse congregatur. ipse in certamine agonis nostri et coronat pariter et coronatur. **Q**uod si ante diem certaminis vestri de indulgentia dei pax superuenient: vobis tamen manet voluntas integra. conscientia gloriosa. **N**e contristetur aliquis ex vobis. quasi illis minor qui ante vos tormenta perpessi victi et calcato seculo ad dominum glorioso itinere venerunt. **D**ominus scrutator est renis et cordis archana perspicit. **A**d coronam dei promerendam sufficit ipsius testimonium solum quod iudicatur. **E**rgo utrumque res vestre dilectissimi

sublimis est pariter et illustris. Illa secundum ad dominum nostrum
victorie consummatione propterea: hec letior accepto post gloriam
commeari in ecclesia laude florete. O beatam ecclesiam nostram.
quam sic hinc diuine dignationis illuminat: quam temporibus
nostris gloriosus martyrum sanguis illustrat. Erat ante in operibus
fratrum candida: nunc facta est in martyrum cruore purpurea. Floribus
eius nec rose nec lilia defuerunt. Certet nunc singuli ad ususque honoris
apertissima dignitate. Accipiant coronas vel de opere candidas: vel de san-
guine purpureas. In celestibus castris et par et acres habent flores
suos: quibus milites christi ob gloriam coronantur.

Adversus novatianum schismaticum de unitate ecclesie et de dilectione
et federa caritatis ac pacis dilectio dicitur dicitur nec mirum nec christi
sanguinis effusione mundantur. **C.** Epistola vel potius sermo vice simul sex
tus **A**

Quoniam morietur dominus et dicat: vos estis sal terrarum quod nos iubet
at ad innocentiam simplices et tamen cum simplicitate prouidentes quod ali-
ud frater dilectissimi quod prouidere nos aduenit: et sollicito et de vigilan-
tes subdoli hostis insidias intelligere potest et cauere: ne quod christum sapientiam dei
patris iouimur: minus sapere in tua salute videamur. Neque enim
persecutio sola metuenda est et ea que subreptis ac de nocte dei suis
aperta impugnatione grassatur: facilio et cautio est ubi manifesta formido
est: et ad certamen animarum ante prestatum quoniam se aduersariis confitetur: plus
metuendum est et cauendum inimico cum latenter obrepit: cum per pacis ma-
ginem fallaces occultis accessibus serpit: unde et nomen serpentis accepit.
ea est eius semper astutia: ea est circumuentionis huiusmodi ceca et latebrosa
fallacia. Sic ab initio statim mundi fefellit: et verbis mendacibus bla-
diens rudes animas incauta credulitate decipit. Sic dominus ipsum tempta-
re conatur: quoniam obrepit et rursus et falleret: latentem accessit Intellectus
tamen est et retusus: et ideo prostratus: quia agnitus atque detectus. Nam nobis
exemplum datum est veteris hominis via si gerere: vestigiis christi vicinis
insistere: ne de novo in ea uti in mortis laqueum reueluamur: sed ad
periculum prouidi accepta immortalitate potiamur. **B.** Immortali-
tatem eam potius quam possumus nisi ea quibus mors expugnat et viat et
sibi mandata seruemus: ipso monente et dicente: si vis ad vitam venire se-
qua mandata et iterum: si feceritis quod mando vobis: iam non dico vos suos sed
amicos. Quos dominus fortis dicit et stabiles hos super petram robusta mo-
le fundatos: hos contra molestias omnes et tribus sibi immobili et in-
cunctis firmitate solidatos. Qui audit igitur verba mea et facit ea: similabo
huiusmodi

eum virō sapienti qui edificauit domum suam supra petram. Descēdit pluuia aduenerūt flumina. flauerūt vēti et ipsegerūt in domum illam et non cecidit. fūdata enī fuit sup petra Verbis igit̃ ei⁹ inſistere quecūq; et docuit et fecit discere et facere debem⁹. Ceter⁹ credere se in xpm quō dicit. q̃ nō facit qđ xpus facere precepit. Aut vnde pueiet ad pmiū fidei: q̃ fidē nō vult seruaē mādati. Putet ne cōsse ē et vagetur et spiritu erroris arceptus velut puluis quē vētūs exautit ventiletr: nec ābulādo pficiet ad salutē. q̃ saluans vie nō tenet veritatem. Cauēda sūt aut nō solū q̃ sūt apte manifestar sed ⁊ astute fraudis subtilitate fallētia Quid vero astuci⁹ quid reſilius q̃ vt xpi aduentu detectus ac pstratus inimicus postqm lux gētibz venit et sospitādis hōibus salutare lumē effulsi: vt fur di auditū spiritualis gr̃e admitteret: rapirēt ad deū oculos suos. cecūm sibi eterna sanitate reualeſceret: claudi ad ecclesiā currerēt. muti clavis vocibus et p̃b⁹ oraret: videntis ydola derelicta. ⁊ p niniū credentiū populū sedes suas ac tēpla deserta ex cogitauerit nouam fraudem vt sub ipo xpiani nois titulo fallat incautos. De ceter⁹ iueit et scismata q̃bz subuerteret fidē veritate corripet. ſci deret vnitatē. Quos detinē nō pōt i vie veteris cecitate: accūſabit et decipit noui itieris errore. Rapit de ipa ecclia hōines. et dū sibi appinſiſſe iā lumini atq; euasiſſe ſeculi noctez vidēt. alias ne ſciētibz tenebras rurſus inſūdīt. vt cū euāgelio xpi ⁊ cū obseruatione ei⁹ et lege nō stātes. xpianos se vocēt. ⁊ ābulātes i tenebris habere se lumē existimēt. blādiēte aduersario atq; fallēte. q̃ scdm apostoli vocēz trāſfigurat se velut āgelū lucis. ⁊ ministros ſbornas suos velut ministros iusticie. aſſerētes noctē p die. iterū p salutē. desperationē ſb obtētū ſpei. phōiam sub p̃textu fidei. anti xpm sub vocabulo cristi. vt dū vxiſimilia metiūt veritatez subtilitate frustret. Hoc eo fit fratres dilectissimi dū ad veritatis originē nō rediūt nec caput q̃rit. nec magistri celestis doctrina seruaē. Que si q̃s cōſideret et examinet. tractatu longo atq; argumētis opus nō ē. Probatio ē ad fidē facil. ap̃edio veritatis. **CC** Loq̃t dñs ad petrū Ego tibi dico iquit. qz tū es petrus. ⁊ sup istā petram edificabo ecclesiam meam. ⁊ porte inferoz nō vincerit eā. Tibi dabo clauēs regni celoz. ⁊ q̃ ligaueris sup terram erunt ligata et in celis. et que solueris sup terrā: erunt soluta et in celis. Et eidem post resurrectionem suam dicit. Pāſce oues meas. Super vnum edificat ecclesiā ⁊ illi pāſcedas oues committit Et q̃uis apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestātē tribuat et dicat. Sicut misit me pater. et ego mitto vos. accipite spm sc̃m. si cui remiseritis

peccata remittentur illi. si cui tenueritis tenebuntur: tñ et vni-
 tem manifestatet. vnitatis eiusdem originem ab vno inapientē
 sua auctoritate disposuit. Hoc erat vñq; a ceteris apostoli qđ fuit
 petrus. pari a sortio pōiti et honoris et potestatis. sed exordiu ab
 vnitatis p̄fusa: vt ecclesia vna mōstret. Quā vnā ecclesiā etiā in
 cāico cāicoz spūs s̄us ex p̄sona dñi designat et dicit. Vna ē & lū-
 ba meap̄fca mea. vna ē mat̄r sue electa genetrix sue. Vñc eccle-
 sie vnitates: qui nō tenet tenere se hīc credit. Qui ecclesie tenē-
 tur & resistit. i. ecclesia se esse oñdit. Quādo & beat⁹ paul⁹ apl⁹
 hīc docet & sacmētū vnitatis oñdat dīcēs. Vñū corpus et vnus
 sp̄ritus vna spes vocatiōis vñc: vnus dñs: vna fides. vnus bap-
 tisma: vnus deus. Quā vnitatē firmē tenere & vñdicare debem⁹.
 maxim eepi q̄ in ecclesia p̄fide⁹ et ep̄atū q̄ ip̄ū vñū atq; indiui-
 sum p̄bem⁹. Nemo fraternitatē mēdaciō fallat: nemo fidei veri-
 tatē p̄fida p̄uaricatione corrūpat. Ep̄atus vnus est. cui⁹ a singul⁹
 in solio pars tenet. Ecclesie vna est que i mltitudinē lat⁹ incre-
 mēto fecūditatis extēdit. Quō solis multi radī sed lumē vñū. & ra-
 mi arboris multi sed robur vñū tenaci radice fūdatum. & cū de fō-
 te vno riuū plurimi desluūt. numerositas licet diffusa videat exū-
 dantis copie largitate. vntas tñ seruat i origine. Quēlle radiū sol⁹
 a corpore diuisione lucis vntas nō capit. Ab arbore frāge ramū
 fractus germinare nō poterit. A fonte p̄de riuū. p̄fusus aresecit.
 Sicut ecclesia dñi luce p̄fusa p̄ orbē & tū ratios suos porrigit. vñū
 tamē lumē ē qđ vbiq; diffūdit. nec vntas corporis sepat. ramos
 suos in vñūfā trā copia vbertatis extendit. profluentes largit⁹
 riuos latius expandit. vñū tam caput est et origo vñā. et vñā
 mater fecūditatis successibus & piofa. Illius fetu nascimur. illi⁹
 lacte nutrimur: sp̄ritu eius animamur. Adulterari nō p̄t sponsa
 castit̄ corrupta est et pudica. Vñā dōmū nouit: vnus cu bīculi s̄a-
 citatem casto pudore custodit. Nec nos deo seruat: hīc filios reg-
 no quos generauit assignat. Quisq; ab ecclesia segregatus adul-
 tere iungitur a p̄missis ecclesie sepat: nec p̄tinet ad casti p̄mi-
 a q̄ relinquit ecclesiā casti. Alienus est & phanus ē. hostis est. Va-
 bere iam non potest deum patrem: qui ecclesiam non habet ma-
 trem. Si potuit euadere qui extra archā noe fuit et qui extra ec-
 clesiam foris fuerit euadet. Monet dñs et dicit: qui non est me⁹ &
 aduers⁹ me ē. et q̄ nō meū & ligit spargit. ¶ Qui pacem
 casti et cōcordiam rumpit. aduers⁹ castum facit. Qui alibi p̄-
 fect ecciā & ligit. casti ecclesiā spargit. Dic dominus Ego et pa-
 ter vñū sumus. Et iterum de patre et filio et sp̄ritu sancto
 h nñ

scriptum est. Et tres unum sunt. Et quisq̃ credit hanc unitatez
de diuina firmitate venientem. sacramentis celestibus coherentem
sandi in ecclesiam posse. et voluntatū collidētium diuortio separari.
Hanc unitate q̃ nō tenet dei legē nō tenet. nō tenet p̃ris et filij fi
de. vitā nō tenet nec salutē. Hoc unitatis sacramentū hoc vīculum
cōcordie īsepabiliū coherentis cōditur qm̃ in euāgelio tunica domini
ihesu cristi nō diuiditur omnino nec scinditur. sed sortitibz de ve
ste xpi quis potius xpm̃ ioueret intēg vestis accipitur. īcorrupta
atq; indiuidua tunica possidetur. Loq̃tur ac dicit scriptura diuina
de tunica aut qz de supore pte nō cōfualis sed per totum textilis fu
erat dixerunt adinuicē. Nō scindam⁹ eā. sed sortiamur de ea cui⁹
sit. Unitatem ille portabat de superiore parte venientem. i. de celo
et a patre venientem. que ab accipiente et possidente sc̃di om̃ino
non poterat. sed totam simul et solidam firmitatem īsepabiliū
obtinebat. Possidere non potest indumentum cristi. qui sc̃dit et
diuidit ecclesiam cristi. Contra demq; cum salomone moriēte reg
num eius et populus scanderetur achias propheta ieroboam regi
obuius factus in campo ī duodecī scissuras vestimentum suūz dis
cidit dicens. Sume tibi decem scissuras. quia hec dicit dominus Ec
ce sc̃do regnum de manu salomonis. et dabo tibi decem sc̃ptra. a
duo sc̃ptra erunt ei ppter seruū meum dauid et ppter iherusalem
ciuitatem quam elegi. vt ponam nomen meum illic Cum duodecī
tribus israel scanderentur vestimētum suum propheta achias fa
cit. Atvero quia cristi populus nō potest sc̃di. tunica eius per
totū textilis et coherens. diuisa a possidentibus nō est. Indiuidua
copulata. connexa ostēdit populi nostri qui cristum induimus cō
cordiam coherentem. sacramento vestis declarauit ecclesie unita
tem. Quis ergo sic est sceleratus et pfidus. q̃s sic discordie furore
velanus. vt credat sc̃di posse. aut audeat scindere unitatem dei
vestem domini ecclesiam cristi. Monet ipse in euangelio suo et do
cet dicens. Et erat vnus grex et vnus pastor. Et esse posse vno in
loco aliquis existimat aut mltos pastores. ā plures greges. Apo
stolus itē paulus hanc eandē nobis insinuans unitatez obsecrat
et hortatur dicens. Obsecro vos inquit fratres per nomen dñi nr̃i
ihesu cristi vt idipsum dicatis omnes. et non sint in nobis scisma
ta. Sitis autē compositi in eodem sensu. et in eadem sentēcia. Et ite
rū dicit. Sustinentes inuicem in dilectione. satis agentes seruare
unitate spiritus in conuinctione pacis. Stare tu et viuere putas
posse de ecclesia recedentem. sedes sibi alias et diuersa domicilia cō
dētē cum dictum sit ad raab in qua preformabatur eccl̃a. patrē

tuum et matrem tuam et fratres tuos et totam domum patris tui colliges ad te ipsam in domum tuam. et erit ois qui exierit foras domus tue foras et erit tibi. Itē sacramētū pasche nō aliū d ex oī lege cōtinet. q̄ ut agnus qui in figura cristi occidit i domo vna edatur. Loquitur deus dicens In domo vna comedetur nō enectis de domo carnē foras. Caro cristi et sanctū dñi enā foras non potest: nec alia v'la credentibz preter vnam ecclesiam domus est. Hanc domum. hoc vnaminitatis hospitiiū designat et denunciat. Spiritus scūs i psalmis dices. De⁹ qui inhabitare facit vnamites in domo. In domo dei in ecclia cristi vnamites habitāt: cōcordes et simplices pseuerāt. **E** Iohā et in columba venit spirit⁹ sanct⁹ simplex animal et letum: non felle amarum. nō moribz seuū. nō vngulatum laceratione violentum. hospitāia humana diligere vnius domus cōsōtium nōsse. cū generant simul filios edere. cū commēant volatibus inuicem coherere. cōmuni cōuersatione vitā suam degere. oīs osculo cōcordiam pacis agnoscere. legem circa omnia vnaminitatis implere. Hec est in ecclesia nōscenda simplicitas. hec caritas obinenda. vt colūbas dilectio fraternitatis imitē. vt māfuetudo et lenitas agnis et ouibus equeē. Quid faat in pectore cristiano luporum feras et canū rabies. et venenūz letale serpētum. et euenta seuiūa bestiācū? Gratulādum ē cū tales de ecclesia separantē: ne columbas nē oues cristi seuā sua et venenata contagione preudentur. Coherere et coniungi non pōt amantudo cum dulcedine: caligo cum lumie: pluuia cū serenitate: pugna cū pace: cum fecunditate sterilitas: cū tranquillitate tēpestas. Nemo est miet bonos de ecclesia posse discedere. Tūc cū nō rapit ventus. nec arbozem solida radice fundatā pcella sū uertit. Inanes palee tempestate iactantur: inualide arbores turbis iurphione euertuntur. Nos execratur et percutit iohānes apostolus dicens. Ex nobis exierunt: sed non fuerunt ex nob. Si enim fuissent ex nobis: mansissent nobiscum. Vīnc hereses et facte sunt frequenter et fiunt: dū peruersa mens non habet pacem: dum perfidia discordans non tenet vnitatem. Fieri vero hec dominus permittit et patitur manēte proprie libertatis arbitrio. vt dū corda et mentes nostras veritatis discrimen examināt: p̄batorū fides integra manifesta luce clarescat. Per apostolum premonet spirit⁹ factus et dicit. Oportet et hereses eē. vt probati manifesti sint i vobis. Sic probantur fideles: sic perfidi deteguntur. sic et āte iudicii diem hic quoq; iam iustorum atq; iniustorū anime diuidūt: et a fumento palee separāt. Vñ sūt q̄ se vltro apud temerarios

conuentus sine diuina dispositiōe perficiunt: qui se p̄positos sine
vlla ordinationis lege constituunt: qui nemine episcopatuꝝ dante
episcopi sibi nomen assumunt. Quos designat ī psalmis sp̄s s̄c̄
ctus sedentes in pestilentie cathedra pestes et lues fidei: serpentis
ore fallentes. et corrupēde veritatis artifices venena letalia liguis
pestiferis euomentes Quorū sermo vt cācer serpit: quoz tract⁹
pectoribus et cordibus singulorū mortale vitis infundit. Contra
eiusmodi clamat dominus: ab hys refrenat et reuocat errātē ple
bem suā dicens. Nolite audire sermones pseudo prophetarū: quomi
am visiones cordis eorum frustrantur eos. loquūtur: sed nō ab ore
dñi. dicunt eis qui abiciunt verbum dei. Pax erit vobis. ⁊ omib⁹
ambulantibus in voluntatibus suis. Omnes qui ambulāt ī errore
cordis sui non venient super eos mala. Non locutus sum ad eos.
et ipsi prophetauerunt Si stetissent ī substantia mea et audissent
verba mea et sic docuissent populum meum: cōuertisset eos a ma
lis cogitationibus eorum. Vos eosdem denuo dominus designat ⁊
denotat dicens. Ne derelinquerūt fontem aq̄ viue. et effoderūt
sibi lacus detritos qui non possunt aquam portare Quando aliud
baptisma preter vnum esse non possit: baptizare posse se opinant⁹.
Vite fonte deserto. vitalis et salutaris aque gratiā pollicentur. Nō
abluuntur illic homines: sed potius sordidantur. Nec purgantur
delicta. sed ymmo cumulantur. Nō de o natiuitas illa. sed diabolo
filios generat. Per mendaciū natī. veritatis promissa non capiūt
De perfidia procreati. fidei gratiam perdunt. Ad pacis p̄miū veni
re non possunt: qui pacē domini discordie furore ruperūt. **E**t Nec
se quidā vana interpretatione decipiant q̄ dixerit dñs. vbiq̄q̄
fuerint duo aut tres collecti ī noīe meo ego cum illis sū. Corrup
tores euangelij atq̄ interpretes falsi extrema ponunt. ⁊ supio a p̄
tereūt. Partis memores. ⁊ ptem subdole corrupentes. Vt ipsi ab
ecclesia scissi sunt. ita capituli vnius sententiam scindunt Dñs em̄
cū discipulis suis vnaminitatē suaderet ⁊ pacē dico iqt vobis qm̄
si duobus ex vobis ouenerint ī terra. de om̄e quācūq̄ petieritis
continget vobis a patre meo qui ī celis est. vbiq̄q̄ fuerit duo
aut tres collecti ī nomine meo ego cū eis sū. ostēdens nō mltitudini
sed vnaminitati deprecantium plurimum tribui. Si duobus īqt
ex vobis conuenerint ī terra. vnaminitatē prius posuit: cōcordiā
pacis ante premisit: vt cōueniat nobis fideliter et firmiter docuit
Quomodo autem potest ei cum aliquo cōuenire cui cum corpore
ipsius ecclesie et cum vniuersa fraternitate non cōuenit. Quomo
do possunt duo aut tres ī nomine casti colligi quos cōstat a xp̄o

et ab eius euangelio separari. Non enim nos ab illis. sed illi a nobis recesserunt. Et cum hereses et scismata postmodum nata sint dum conuenticula sibi diuersa constituunt veritatis caput at originem reliquerunt. Dominus autem de ecclesia sua loquitur ad hos qui sunt in ecclesia loquitur. ut si ipsi concordēs fuerant. si secundum quod mandauit et monuit duo aut tres scilicet collecti unanimiter orauerant. duo aut tres licet sint impetrare possint de dei maiestate quod postulant. Vbiūque fuerit duo aut tres collecti in nomine meo ego inquit cum eis sum. cum simplicibus scilicet atque pacatis. cum deum timentibus et dei precepta seruantibus. Cum his duobus vel tribus scilicet esse se dixit. quomodo et cum tribus pueris in camino ignis fuit. Et quia in deum simplices atque inter se vnamines permanebant. flammis ambientibus medios spiritu rosis aiauit. quomodo apostolus duobus in custodia clausis quia simplices et vnamines erant ipse affuit. ipse resolutis carceris claustris ut verbum quod fideles predicabant multitudini traderent. ad forum rursus imposuit. Quando ergo in preceptis suis ponit et dicit. ubi fuerint duo aut tres collecti in nomine meo ego cum eis sum. non homines ab ecclesia diuidit qui instituit et fecit ecclesiam. sed exprobrans discordiam perfidis. et fidelibus pacem suam voce commendans. ostendit magis esse se cum duobus aut tribus unanimiter orantibus. quam cum dissidentibus plurimis. plusque impetrari posse paucorum concordia prece. quam discordiosa oratione multorum. Ideo et cum orantibus legem daret addidit dicens. Et cum steteritis ad orationem remittite si quid habetis aduersus aliquem. ut et pater vester qui in celis est remittat vobis peccata. Et ad sacrificium cum dissensione venientem reuocat ab altari et iubet prius concordari cum fratre et tunc cum pace redeunte domino munus offerre. quia nec ad eam munera respexit deus. Neque enim habere pacatum deum vel pacem apud deum poterat. qui cum fratre pace per zeli discordiam non habebat. Quam sibi igitur pacem promittunt inimici fratrum. Que sacrificia celebrare se credunt emuli sacerdotum. An secum esse christum cum collecti fuerant opinantur. qui extra christi ecclesiam colliguntur. Tales etiam si occisi in confessione nominis christi fuerint. macula ista nec sanguine abluit. **¶** Inexpiables autem quibus culpa discordie nec passione purgat. Esse martyr non potest qui in ecclesia non est. Ad regnum peruenire non poterit. qui eam que regnatura est derelinquit. Pacem nobis christus dedit. concordēs atque vnamines esse precepit. dilectionis et caritatis federa incorrupta atque inuiolata seruari mandauit. Exhibere se non potest martirem qui fraternam non tenuit caritatem. Docet hoc et testatur paulus

apostolus dicens. Et si habuero fidem ita ut montes transferam
caritatem autem non habeam nichil sum. Et si in cibos pauperum
distribuero omnia mea. et si tradidero corpus meum ut ardeam
caritatem autem non habeam nichil proficio. Caritas magnanima est
caritas benigna est. caritas non emulat. non inflatur. non irascitur. non
agit perperam. non cogitat malum. Omnia diligit. omnia credit.
omnia sperat. omnia sustinet. Caritas nunquam exadit. Nunquam inquit et
caritas exadit. Nec enim semper in regno erit. hec in eternum frater
nitatis sibi coherentis unitate durabit. Ad regnum celorum non
potest peruenire discordia. nec ad premia casti. qui dixit. Hoc est
mandatum meum ut diligatis inuicem quemadmodum dilexi vos.
Pertinere non poterit ad premium casti qui dilectionem casti per
fida diffensione violauit. Qui caritatem non habet. regnum non
habet. Johannis beati apostoli vox est. Deus inquit dilectio est et
qui in dilectione manet manet in deo. et deus in illo manet. Cum
deo manere non possunt qui esse in ecclesia dei unanimiter noluerit.
Ardeant licet flammis et ignibus traditi vel obiecti bestiarum animas
suas ponant non erit illa fidei corona. sed pena perfidie. nec religi
ose virtutis exitus gloriosus. sed desperationis iteritus. Occidi ta
lis potest coronari non potest. Sic se christianum esse profitetur quod a cri
stianum diabolus sepe mentitur ipso domino premonente et dicente. Multi
venient in nomine meo dicentes. ego sum castus et multos fal
lent. Sicut ille castus non est qui fallat in nomine illius. ita nec cri
stianus videri potest qui non permanet in euangelii eius et fidei ve
ritate. Nam et prophetare et demonia excludere et virtutes magnas
in terris facere sublimis usque et admirabilis res est. Non tamen reg
num celeste consequi quisque in his omnibus inuenit. nisi recta et iusti
tineris observatione gradiatur. Denuntiat dominus et dicit. Multi di
cent michi in illo die. Domine domine nonne in tuo nomine propheta
ui? et in tuo nomine demonia exclusi? et in nomine tuo virtutes mag
nas fecimus? Et tunc dica illis. nunquam vos cognoui. recedite a me
qui operamini iniquitatem. Iusticia opus est. ut premeret quis possit
deum iudicem. Preceptis eius a momentis obtemperandum est ut accipi
ant merita nostra mercedem. Dominus in euangelio cum speiet fidei nostre
viam compendio breuiante diriget. Dominus deus tuus inquit deus unus
est. Et diliges dominum deum tuum de toto corde tuo. et de tota anima tu
a. et de tota virtute tua. Hoc primum. Et secundum simile hoc. Di
liges proximum tuum tanquam te. In his duobus preceptis tota lex pendet
et propheta. Unitatem simul et dilectionem magister suo docuit.
Quam vero unitatem

feruat: quam dilectionem custodit aut cogitat: qui discordie furo
 re velanus ecclesiam scindit. fidem destruit. pacem turbat. cari
 tatem dissipat. sacramentum pphanat. **U** Malū hoc fidelissi
 mi fratres iā p̄de ceperat. sed nunc creuit eiusdem mali infesta cla
 des. et surgere et pullulare plus cepit heretice peruersitatis et scil
 matum venenata p̄ncipes. quia et sic in occasum mundi oportebat
 fieri p̄nūtiāte p̄ apostolū nob̄ et p̄monēte spū scō. In nouissimis
 iqt̄ dieb; aderūt t̄pa molesta. et erūt hōies sibi placētes. supbi tui
 di. cupidi. blasphemī. parentibus inobedientes. inq̄ti. ip̄i sine af
 fectione. sine misericordia sine fide. delatores. incontinētes. imites. bonū
 nō amātes. p̄ditores. p̄caces. stupore inflati abitiosi. voluptates ma
 gis q̄ deū diligētes. habētes deformationē religionis. v̄tute aut̄ ei⁹
 abnegātes Ex hys sūt q̄ repūt i domos viduarū. et p̄dātur muli
 erulas oneratas peccatis. q̄ ducūtur varijs desiderijs. sēp discētes
 a nūq̄ ad sciētiā veritatis p̄ueniētes Et quō iamnes et mābres re
 stitūt moysir sic et h̄i resistūt veritati hōies corrupti sēu re p̄bi car
 ta fide. sed nō proficient plurimum Imperitia enim eorū manifesta
 erat omnibus: sicut et illorum fuit Adimplentur quēcunq; p̄dicta
 sunt. et appinq̄nte iam seculi fine hominum parit ac tēpor̄ p̄bati
 one venerunt. Magis ac magis aduersario seuiente error fallit: ex
 tollit stupor. fluor incendit: cupiditas excecatur: deprauat impietas
 superbia inflat: discordia exasperatur: ira p̄cipitat. Non tamen nos
 moueat aut turbet multorū nimia et abrupta perfidia. sed poti⁹ fidē
 nostram p̄nūciante rei veritate corroboret Vt quidam tales esse
 ceperunt quia hec ante p̄dicta sūt ita ceteri fratres ab eiusmodi
 caueant. quia et hec an̄ p̄dicta sunt. instruente domino et dicen
 te Vos autēz caueat. ecce p̄dixi vobis omnia Vitate queso vos
 fratres eiusmodi homines. et a latere atq; auribus vestris permī
 ciosa colloq̄a velut contagiū mortis arceat. sicut scriptū est. Sepi
 aures tuas sp̄imis. et noli audire ligūā nequā Corrupūt ingenia
 bona cōfabulatio nes pessime. Docet dominus et admonet a talibz
 recedendum. ceca sunt inquit duces cecorum Cecus autem cecum
 ducens: ambo in foueaz cadent Aduersandus talis atq; fugiend⁹
 q̄sq; fuerit ab ecclesia separatus Peruersus est huiusmodi et pec
 cat. et est a semetipso dampnatus An eē sibi cū xp̄o videtur. qui
 aduersus sacerdotes xp̄i facit. q̄ se a clero ei⁹ vel plebis societate se
 cernit? Alma ille contra ecclesiam portat: contra dei dispositionēz
 repugnat Vostis altaris aduersus sacrificium casti rebellis. pro
 fide perfidus. pro religione sacrilegus. inobsequens seruus. fili⁹
 impius. frater inimicus. contemptis episcopis et dei sacerdotibz

derelictis constituere audeat aliud altare: prece alteram illicitis vo-
cabus facere. domice hostie veritate per falsa sacrificia xphanare
nec scire quomā qui contra ordinationem dei iuit. ob temeritatis
audaciam diuina animaduersione punitur. Sic chore et dathā et
abiron qui sibi contra moysen et aaron sacerdotem sacrificandi
licentiam vendicare conati sunt. penas statim pro suis conatibus
reppererunt. Terra compagibus ruptis in profundū suū patuit
stantes atq; viuentes recedentis soli hiatus absorbit. Nec tātū
eos q; autores fuerāt dei indignatis ira percussit: sed et ceteros du-
centos quinquaginta participes eiusdem furoris et comites. qui
coagulati cum iisdem simul ad audaciam fuerant exiens a domino
ignis propeata ultione consumpsit admonens scilicet et ostēdes
contra deum fieri. quicquid improbi fuerint ad destruendam ordi-
nationem dei humana voluntate conati. Sic et oziase rex cum thu-
ribulum ferens et contra legem dei sacrificium sibi violenter assu-
mēs resistente sibi azaria sacerdote obtemperare nollet et cedere
diuina indignatione confusus et lepre varietate i fronte maculatus
est ea parte corporis notatus offenso domino. ubi signant q; dñm
promerentur. Et filij aaron qui imposuerunt altari ignem alienū
quem nō preceperat dominus. in cōspectu statim domini vīdētis
extincti sūt. ¶ Quos imitantur scilicet atq; sectant q; dei traditi-
one cōtēpta alienas doctrinas appetunt: et magisteria humane in-
stitutionis mouant. Quos increpat dominus et obiurgat ieuāge-
lio suo dīcēs. Reuerentis mandatum dei. et traditionez vestra statu-
tis. ¶ Per hoc crimē ē q; qd̄ admisisse lapsi vident: q; tñ i penitentiā
criminis cōstituti deum plenis satisfactiōibus deprecantur. Hic
ecclesia queritur et rogatur. Illic ecclesie repugnat. Hic potest
necessitas fuisse. illic voluntas tenetur in sic ere. Hic q; lapsus ē
sibi tantum nocuit. illic qui heresim vel scisma facere conatus est
multis secum trahendo decepit. Hic anime vnius ē damnum. illic
periculum plurimorū. Certe peccasse se hic intelligit et lamentatur
et plangit. ille tumens in peccato suo et i ipsis suis delictis placēs
a matre filios segregat. ouēs a pastore sollicitat. dei sacramēta di-
sturbat. Et cum lapsus semel peccauerit. ille cotidie peccat. postre-
mo lapsus martyriū postmodum consecutus potest regni pmissa
percipere. ille si extra ecclesiam fuerit occasus ad ecclesie non pōt
premia puenire. Nec quisq; miretur dilectissimi fratres etiam de
confessoribus quosdam ad ista procedere. in re quoq; aliquos tam
nefanda q; graua peccare. Neq; enim confessio immunē facit ab
infectione diaboli. aut contra tēptationes et pericula et incurfus atq;

impetūs seculares adhuc in seculo positūz ppetua securitate defen-
dit. Ceterū nūq̄ i confessoribus fraudes et stupra. et adulteria post
modum videremus. que nunc in quibusdam videntes ingemisci⁹
et dolemus. Quisq̄ ille confessor est. salomone maior aut melior a-
ctior nōn est. qui tamen q̄diu in vñs dñi ambulauit tandiu gra-
tiam quaz de domino fuerat consecutus obtinuit. postq̄ dereliquit
domini viam. p̄didit et gratiam domini. Et ideo scriptūz est Tene
quod habes. ne alius accipiat coronam tuam. Quod utiq̄ dñs
non minaretur auferri posse coronam iusticie. nisi quia recedente
iusticia recedat necesse est et corona. Confessio exordium glorie est
non meritum iam corone. nec perficit laudem. sed initiat dignitatē
Cumq̄ scriptū sit. qui perseuerauerit vsq̄ in finem is salu⁹ erit
quicquid ante finem fuerit gradus est quo ad fastigium salutis
ascendat nō termin⁹ quo iā culminis summa teneatur. Cōfessor ē
sed post cōfessionem periculum maius est. quia plus aduersarius
prouocatus est. Confessor est. hic magis stare debet cum dñi euāge-
lio per euangelium gloriam consecutus a domino. Cui multūz dat
multūz queretur ab eo. et cui plus dignitatis ascribitur plus de
illo exigitur seruitutis. Nemo per cōfessoris exemplum pereat. ne
mo iniusticiam. nemo insolentiam. nemo perfidiā de cōfessoris mo-
ribus discat. Confessor est. sit humilis et quietus. sit in actu suo cū
disciplina modestus. vt qui casti cōfessor dicitur. xpm quē cōfite-
ritur. Nam cū dicat ille. qui se extollit humiliabitur. et qui hu-
miliat se exaltabitur. et ipse a patre exaltatus sit. quia se i teris
sermo et virtus et sapientia dei patris humiliavit. quomodo pōt
extollentiam diligere. qui et nobis humilitatem sua lege mōdauit
et ipse a patre amplissimum nomen premio humiliatis accepit.
Confessor est casti. sed si non postea blasphemet p illūz maiestas
et dignitas casti. Lingua xpm cōfessa non sit maledica. nō sit t̄bu-
lenta nō cōuitus et litibus p̄strepens audiat. non oīra fratres et
dei sacerdotes post verba laudis serpentis venena iaculetur. Ceterū
si culpabilis et detestabilis postmodū fuerit. si cōfessionē suā mala
cōuersatione prodiderit. si vitā suam turpi feditate maculauerit
si ecclesiam demiq̄ vbi confessor factus est derelinquens et vñta-
tis concordiam scindēs fidē primaz perfidia posteriore mutauerit
blandiri sibi per cōfessionem non potest quasi electus ad glorie p̄-
mium. quando ex hoc ipso magis creuerint merita penarum.
Nam et iudam inter apostolos dominus elegit. et tamen iudas
dominum postmodum prodidit. Non tamen idcirco apostolorum
fides et firmitas recedit. q̄a p̄itor iudas ab eorū societate defecit

Sic a hie non statim confessorum sanctitas et dignitas comminuta
est: quia quorundam fides fracta est. **B**eatus apostolus loquitur in
epistola sua dicens. Quid enim si excederunt a fide quidam illorum
nunquid infidelitas illorum fide dei euacuauit? **A**bfit. Est enim deus
verax: omnis autem homo mendax. **S**tat confessorum pars maior
et melior in fidei sue robore: et in legis ac discipline diuine veritate
Nec ab ecclesie pace discedunt. qui se in ecclesia gratiaz consecutus
de dei dignatione meminerunt. atque hoc ipso ampliore consuequuntur
fidei sue laude. quod ab eorum perfidia segregati qui iuncti confessionis
consortio fuerunt a contagio criminis recesserunt: vero illuminati
euangelij lumine pura et candida domini luce radiati tam sicut in
conseruanda christi pace laudabiles. quam fuerunt in diaboli ingressione
victores. **O**portet equidem dilectissimi fratres et consulo pariter et
suadeo: ut si fieri potest nemo de fratribus pereat: et consentientis
populi corpus vnum gremio suo mater includat. **S**i tamen quosdam
scilicet duces et dissensionis autores in ceca obstinata demencia
permanentes non potuerunt ad salutis viam consilium salubre reuocare
ceteri tamen vel simplicitate capti vel errore inducti vel aliqua fal
laciis astutiae calliditate decepti a fallace vos laqueis soluite. vagan
tes gressus ab erroribus liberate. iter rectum vie celestis agnoscite
Constantis apostoli vox est: **P**recipimus vobis inquit in nomine
domini ihesu christi ut recedatis ab omnibus fratribus abulantibus
mordimate. et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis
Et iterum dicit. **N**emo vos decipiat in verbis propterea enim
venit ira dei super filios contumacie. nolite ergo esse principes eorum
Precedendum est a delinquentibus. vel imo fugiendum. ne dum quis
male ambulans iungitur. et per itinera erroris et criminis gradum
a via veri itineris exerrans pari crimine et ipse teneatur. **R** **V**
nus deus est et castus vnus. et vna ecclesia eius. et fides vna. et plebs
in solidam corporis unitatem concordie glutino copulata. **S**cindit
unitas non potest. nec corpus vnum discidio copaginis separari. nec di
uisis laceratione visceribus in frustra discerpi. **Q**uid ergo a matre dis
cesserit. seorsum viuere et spirare non poterit. substantiam salutis a
mittit. **M**onet nos spiritus sanctus et dicit. **Q**uis est homo qui vult
vitam. et amat videre dies optimos? **C**ontine linguam tuam a malo
et labia tua ne loquantur insidiosae. **D**ecлина a malo et fac bonum
querere pacem et sequere eam. **P**acem querere debet et sequi filius
pacis: a dissensionis malo continere linguam si autem debet qui nouit
et diligat vinculum caritatis. **I**nter sua diuina mandata et magister
tua salutaria passio in primus dominus addidit dicens. **P**acem dimittite

vobis pacem meam do vobis. Vane nobis hereditatem dedit. dona omnia sue pollicitationis et premia in pacis conseruatione promissit. Si coheredes crasti sumus. in crasti pace maneamus. Si filij dei sumus pacifica esse debemus. Beati inquit pacifici. quoniam ipsi filij dei vocabuntur. Pacificos esse oportet dei filios corde. corde mites sermone simplices. affectione concordēs. fideliter sibi vnaminitatis nexibus coherentes. Nec vnaminitas sibi apostolis olim fuit. Sic nouus credentium populus omnia mandata custodiens caritatem suam tenuit. probat scriptura quod dicit. Turba autem eorum quod crediderat anima et mente una agebant. Et iterum. Et erant perseuerantes vnamines in oratione cum mulieribus et maria que fuerat mater ihesu et fratribus eius. Et ideo efficacibus precibus orabant. ideo impetrare cum fiducia poterant quodcumque de domini misericordia postulabant. In nobis vero sic vnaminitas diminuta est. ut et largitas operationis infracta sit. Domos tuas et fundos vendebant. et thesauros sibi in celo reponentes distribuenda in usus indigentium precia apostolis offerebant. At nunc de patrimonio nec decimas damus. et cum veniente iubente dominus enim potius et augemus. Sic in nobis emarcuit vigor fidei. sic credentium robur elanguit. Et ideo dominus tempora nostra respiciens in euangelio suo dicit Filius hominis cum venerit putas inueniet fides in terra. Videmus fieri quod ille promissit. In dei timorem in lege iustitiam in dilectione in opere fides nulla est. Nemo futurorum metu cogitat diem domini et iram dei. et incredulis ventura supplicia et statuta perfidis eterna tormenta nemo considerat. Quod metueret conscientia nostra si crederet. quia non credit omnino nec metuit. Si autem crederet et cauere. si cauere. euaderet. Excitemus nos quantum possumus dilectissimi fratres. et somno in eternae veteris abrupto ad obseruanda et gerenda omnia precepta vigilemus. Simus tales quales esse nos ipse precepit dicens. Sit lumbi vestri accincti. et lucerne ardentes. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando veniat a nuptijs. ut cum venerit et pulsa uerit aperiant ei. Beati serui illi quos adueniens dominus inueniat vigilantes. Accinctos nos esse oportet. ne cum expeditionis dies venerit in pedibus et implicatos apprehendat. Luceat in bonis operibus nostrum lumen et fulgeat. ut ipsum nos ad lucis claritatis eterne de hac seculi nocte perducatur. Expectemus solliciti semper et cauti aduentum domini repetentium. ut quando ille persoluerit euigilet fides nostra. vigilante premium de domino receptura. Si hec mandata seruentur. si hec monita et precepta teneantur. opprimi dormientes diabolo fallente non possumus. seruus vigilans crasto dominante regnabit. 17.

De lapsis à fide quomodo videlicet nō debeant sibi nimis facilliter
veniam spondere. et quomodo plagentur qui indigne cōmunica
re presumunt. et cristi a corpus a sanguinem cōtaminato ore susci
piunt. Epistola vel potius sermo vice simus septim⁹. A. .r.

Dix ecce dilectissimi fratres ecclesie redōita est. a qd dif
ficile nuper incredulis ac p̄hois impossibile videbat. ope
atq; vltione diuina secuntas nostra reparata est. In le
ticia mētes redeūt a tēpestare p̄ssa ac nube discussa tranquillitas
ac serenitas refulserūt. Vnde laudes deo. a beneficia eius ac mune
ra cū gratiarū actione celebrāda. quīs agere gratias nostra vox
nec ipsecutione cessauerūt. Neq; enim tū mimico licere potest. vt
non qui dominum toto corde et anima et virtute diligimus. bene
dictiones eius et laudes semper et vbiq; cū gloria predicemus. Ex
optatus votis omnibus dies venit et post longe noctis horribile
tetrāq; caliginē dei luce radiatus mundus eluxit. Confessores p̄
conio boni nominis claros et virtutis ac fidei laudibus gloriosos
letis cōspectibus intuemur. sacris oscul adherētes desiderantes diu
inexplebili cupiditate cōplectimur. Adest militū cristi cohors
candida qui p̄secutionis vrgētis ferociam turbulētā stabili agres
sione fregērunt. parati ad patiam carceris. armati ad teleratāq;
mortis. Repugnastis foriter seculo. spectaculū gloriofū p̄būistis
deo. Secutus fratribus fuistis exēplo. Religiosa vox cultum lo
cuta est. in quem se semel credidisse cōfessa est. Illustres manus
q̄ nō a diuīs opib⁹ assueuerāt. sacēdōs sacrilegis restiterūt. Sa
ctificata ora celestibus cibis. post corpus et sanguinem domini
prophana contagia et p̄dolorū reliquias respueunt. Ab impio
scelerato q; velamine quo illic velebantur sacrificantium capita
captiua. caput vestrum liberum mansit. Frons cum signo dei pu
ra diaboli coronam ferre non potuit. corone se domini reseci ait
Quaz vos leto sinu exapit mater ecclesia de prelio reuertētes.
Quā leta q̄ gaudens portas suas aperit. vt adunatis agminibus
intretis de hoste p̄strato trophea referētes. Cūq; triumphantib⁹
viciis a femine veniūt. que cum seculo dimicantes sexū quoq; vi
ceant. Veniūt et cū geminata militie sue gloria virgines et pue
ri. ānos suos vīnētie virtutib⁹ trāieūtes. Nec nō a circūstātiū ce
tera miltitudo vīaz gloriā se. tur p̄ximis a penē cūia is laudis
in signib⁹ vestigia vestra cōmitatur. Eadem a in illi sinceritas a z
dis. eadē fidei tenacis integritas. In cūcussis preceptis a celesti
ū radiab⁹ mixos a euāgelicis traditionib⁹ roboratos nō p̄scripta

exilia non destimata tormēta nō rei familiaris dāpna nō corporis
 supplitia terreuerunt. Explorāde fidei premebantur dies. sed qui
 seculo renūtiāsse se meminit nullū seculi diem nouit. nec tpa trena
 iam computat qui eternitatem de deo sperat. **N**emo fratres
 nemo hāc gloriam mutilet. nemo in corruptā stātiū firmitatez ma
 ligna obrectatione debilitet. Cum dies negantibus prestitutus
 excessit: quisq; professus intra diem non ē cristianum se esse cōfel
 sus est. Primus est victorie titulus gentilium manibus apprehēsi
 dominū cōfiteri. secundus ad gloriā gradus ē cauta secessione sub
 tractū domino reseruare. Illa publica. hec priuata cōfessio ē. Ille
 iudicem seculi vincat. hic cōtētus deo suo iudice cōscientiam purā
 cordis integritate custodit. Illic fortitudo p̄mptioz hic solitudo
 securior. Ille appropinq̄nte hora sua iam maturus inuētus est. hic
 fortasse dilatus est. qui patrimonio derelicto idcirco secessit. q̄ nō
 erat negaturus. cōfiteretur vtiq; si fuisset et ipse detentus. Has
 martirū celestes coronas. has cōfessorū glorias spirituales. has stā
 tiū fratrū maxias eximiasq; v̄tutes mestitia vna vtristat: q̄ auul
 sā nostrorū v̄siterū partē violētus inimicus populatiōis sue strage
 deiecit. Quid hoc loco faciam dilectissimi fratres fluctuans vario
 mentis estu? Quid aut quomodo dicā? Lacrimis magis q̄ verbis
 opus est ad exprimendū dolorem. quo corporis nostri plaga de
 flenda ē. quo populi aliquādo numerosi multiplex lamentanda ia
 ctura ē. Quis enim sic durus ac ferreus. quis sic fraterne caritatis
 oblitus. qui iter suorū multiformes ruinas et lugubres ac multo
 squalore deformes reliquias cōstitutus. siccos oculos tenē p̄ualeat
 nec erūpente statim fletu p̄sus gemitus suos lacrimis q̄ voce depro
 mat? doleo fratres doleo vobiscū. nec mihi ad leniendos dolores
 meos integritas propria et sanitas priuata blanditur. q̄n p̄9 pa
 stor in gregis sui vulnere vulneretur. Cū singulū pectus meū a pu
 lo. meroris et funeris pondera luctuosa participo. Cū plāgentibz
 plango. cum deflentibus defleo. cum iacentibus iacere me credo.
 Iaculis illis grassantis inimica mea membra simul percussa sūt. se
 viētes gladij p̄ mea viscera trāsierūt. Immunis et liber a p̄secuti
 omis icursu fuisse nō p̄t animus. in p̄stratis fratribz et me p̄stra
 uit affcūs. **C** Habenda tamē ē fratres dilectissimi ratio veritatis
 nec sic mētē et sensum p̄secutiōis infeste tenebrosa caligo cecaf
 ser. vt nihil remāserit lucis et luminis vnde diuina precepta p̄spi
 ci possint. Si clavis causa cognoscitur. et medela vulneris iuuenit.
 Deus probare familiam suam voluit. Et q̄a traditā nob diuinitus
 disciplinam pax longa corruerat. iacentem fidem et p̄rie. dixerit

dormientem censura celestis trexit. Cumq; nos pro peccatis nostris
sophus mereremur. clementissimus dominus sic cuncta moderat⁹
ē ut hoc omne qđ gestu⁹ ē exploratio potius qđ persecutio videret⁹.
Suidebant augendo patrimonio singuli. et obli⁹ quid credentes
aut sub aplis ante fecissent aut semper facere deberent. insatiabili
cupido⁹ arde⁹ ampliandis facultatibus incubabant. Nō in sa
cerdotibus religio deuota: non in ministris fides integra. Non in
operibus misericordia: non in moribus disciplina. Corrupta barba
in vitiis: in feminis forma fucata. Adulterati post dei manus oculi
capilli mendacio colorati. Ad decipienda corda simplicium callide
fraudes. circumuendendis fratribus subdole voluntates. Iugē cū
infidelibus vinculum matrimonij. prostituere cū infidelibus mēbra
casti. Non iurare tantum temere: sed adhuc etiam perierare. Pre
positos superbo timore contēpnere: venēato sibi ore maledicere. o
dys pertinacibus inuicē dissidere. Epi plurimi quos a hortamento
esse oportet ceteris a exemplo. diuina procuratio ne contēpta pu
ratores rerū secularū fieri. derelicta cathedra. plebe deserta p alie
nas p iustias oberrantes negotiatio⁹is questuose nūdinas aucupa
ri. eluxentibus in ecclesia fratribus habere argentum largiri: al
le fidos infidiosis fraudib⁹ rape. vfus multiplicanti⁹ fen⁹ auge
re. Quid non perpetrati tales pro peccatis eiusmodi meremur. cū iaz
pridem premonuerit ac dixerit censura diuina: si dereliquit lege⁹
meam a in iudicijs meis non ambulauerint. si iustificatio⁹es meas
prophanauerint a pcepta mea nō seruauerint. visitabo i virga fa
ciem eorum: et in flagellis delicta eorū. **P**renunciata sūt ista nob⁹
et ante predicta. Sed nos date legis et obseruationis immemores
id egimus per nostra peccata. ut dum domini mādata cōtēpsim⁹
ad correctionem delicti et probationē fidei remedijs seuerioribus
venirem⁹. **N**ec saltē sero conuersi ad domini timorē sumus: ut
hanc correctionem nostrā probationemq; diuinā patienter sibi
remus. **A**d prima statim verba minantis inimici maximus fratr⁹
numerus fidem suam prodidit nec prostratus est persecutionis im
petu. sed voluntario lapsu se ipse prostrauit. Quid oro inauditū
qđ nouū venerat: ut veluti incognitis atq; inopinatis reb⁹ exortis
erasti sacramentum temeritate pcepti soluere ē. Nonne hec et p
phete ante et apostoli postmodum nunciauerunt. Nonne iusto
rum pressurās. et gentiliū semper iniurias pleni spiritu sancto
predicauerūt. Nonne fidem nostram semper armās et dei seruos
celesti vocē corroborans dicit scriptura diuina. dominū deū tuū
adorabis: et illi soli seruiēs. Nonne iaz diuine indignatio⁹is oñdes

a pelle metum premonens desuio dicit ad obaudientiam eos quos se-
 cuti sunt digiti eorum. a curuatus est homo a humiliatus est vir et non
 laxabo illis. Et iterum deus loquitur dicens. Sacrificans dominus e-
 radicabitur nisi deo soli. In euangelio quoque postmodum dominus
 in verbis doctor. et consummator in factis. docens quod fieret et
 faciens quodcumque docuisset. quicquid nunc geritur a geretur
 nonne ante premonuit? Nonne et negantibus et etiam supplicia et
 salutaria confitentibus premia ante constituit? Excederunt quibus
 dam prophetas omnia. et de memoria recesserunt. Non expectaue-
 runt saltem. ut ascenderent apprehensi. ut interrogari negarent.
 Ante aciem multi victi. sine confessione prostrati nec hoc sibi re-
 liquerunt. ut sacrificare ydolis viderentur inuicti. Vltro ad forum
 currebant ad mortem sponte propterea et quasi hoc olim cuperent. quasi
 amplecterentur occasionem datam quam seipsum optassent. Quot
 illuc a magistratibus vel spera urgente dilati sunt. Quot ne eorum
 differretur interitus etiam rogauerunt. Quam vim potest talis
 obtendere qua crimen suum purget. cum vim magis ipse fecerit
 ut periret. Nonne quando ad capitolium sponte ventum est. quan-
 do vltro ad obsequium diu facinoris accessum est. labauit gres-
 sus. caligauit aspectus. tremuerunt viscera. brachia conuerterunt.
 Nonne sensus obstupuit. sermo hesit lingua defect. Stare illuc po-
 tuit dei seruus et loqui et renuntiare crasso. qui iam diabolo renun-
 ciata seculo. Nonne ara illa quo moriturus accessit rogus illi fu-
 it. Nonne illi altare quod fetore tetra fumare ac redolere et nespere-
 rat. velut fumus a busti vite sue horrore fugere debebat. Qui in
 hostiam tecum miser. quid victimam imolatur? vel supplicatur?
 imponis? ipse ad aras hostia. victima ipse venisti. Immolasti illuc
 salutem tuam spem tuam fidem tuam funestis illis ignibus coere-
 masti. At multis proprius interitus satis non fuit. hortamentis
 mutuis in exitum populus impulsus est. mors inuicem letali pocu-
 lo propinata est. Ac ne quid deesset ad criminis cumulum infantes
 quoque parentum manibus vel impositi vel attrahi amiserunt
 paruuli quod in primo statim natiuitatis exordio fuerant a seui-
 ti. Nonne illi cum iudicii dies venerit dicet. nos nichil fecimus
 nec derelicto alio et poculo dei ad prophana contagia sponte pro-
 peduimus. Perdidit nos aliena perfidia. parentes sensimus pra-
 edas. Illi nobis ecclesiam matrem. illi patrem deum negauerunt
 ut dum paruuli et improvidi et tanti facinoris ignari per alios ad
 consortium criminum iugimur. aliena fraude moreremur. Nec est proch-
 dolor iusta aliqua quae tantum facinus excuset. Reliquenda

erat patria. et patrimonij facienda iactura. Cui enim nascenti atq;
morienti non relinquenda quandoq; patria. et patrimonij sui fa-
ciendi iactura est. Christus non relinquatur: salutis ac sedis eternę
iactura timeatur. Clamat ecce per prophetam spiritus sanctus.
Discedite discedite: exite inde: et imundum nolite tangere. Exite
de medio eius. separamini qui fertis vasa domini. Et qui sunt va-
sa domini ac templum dei. ne imundum tangere. et feralibus ab-
pollui violariq; cogatur. non exeunt de medio nec recedunt. Alibi
quoq; vox auditur e celo pmonens quid dei seruos facere debeat.
dicens Exi de ea populus meus. ne particeps sis delictorū eius.
et ne perstringaris plagis eius. Qui exit et cedit delicti picipes
non fit. Plagis vero et ipse cstringitur. qui focus criminis iueni-
tur. Et ideo dominus in psecutione secedere et fugere mandauit.
atq; vt id fieret et docuit et fecit. Nam cum corona de dei dignati-
one descendat. nec possit accipi nisi fuerit hora sumendi. quisq; in
xpm manens interim cedit. non fide denegat sed tēpus expectat.
Qui autem cum non secederet cedit: remansit negaturus. Dissimu-
landa fratres veritas non est. nec vulneris nostri materia et cau-
sa reticenda. Decepit multos patrimonij sui amor cecus: nec ad re-
cedendum parati aut expediti esse potuerunt quos facultates sue
velut compedes ligauerunt. Illa fuerūt remanentibus vincula. ille
catheue quibus et virtus retardata est et fides pressa: et mēs vin-
cta et anima preclusa. vt sependi terram secundū dei sententiam
deuoranti pda et abi fierent. qui terrestribus cupiditatibus inhe-
rēt. Et idcirco dñs honorū magister et pmonēs i futurū. si vis i
q̄t perfect⁹ ēē vēde omnia tua et da pauperibus. et habebis thesaurū
in celis. et veni sequere me. Si hoc diuites facerent p diuitias nō
perirent. thesaurū i celo reponētes hostē nūc et expugnatorem do-
mesticiū non haberēt. Esset in celo cor et animus et sēsus. si thesau-
rus esset in celo. Nec vincula a seculo posset. qui vnde vinceret a secu-
lo non haberet. Sequeretur dominum solutus et liber. vt apostoli
et sub apostolis multi et nonnulli sepe fecerunt. qui et rebus suis
et patētib; derelictis in diuinitatis casto nexibus adheferunt. Seq̄
autem xpm quō possunt. q̄ patrimonij vinculo detinēt. Aut quō
celum petūt et ad sublimia et alta cōscendunt. qui terrenis cupidi-
tatibus pregrauantur. Possidere se credunt qui potius posside-
tur: cōsus sui serui nec ad pecuniam suā dñi. sed magis pecunie mā-
cipati. Hoc tēpus hos homines apostolus denotat dicens. Qui au-
tē volūt diuites fieri incidunt in temptationem et mulcapulas et cōsi-
derata multa et nocentia. que mergunt hominē i perditionē et iteritū.

Radix enim omnium malorum est cupiditas: quā quidā appetētes
 errauerunt a fide. et inseruerunt se doloribz multis. **D**ominus
 autē quibus nos p̄m̄is ad cōtemptum eī familiaris iūitat. **P**ar
 ua hec et exigua huius temporis dāpna. q̄bus mercedibz p̄sat.
Nemo est inquit qui relinquat domum aut agrum aut patētes
 aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum dei. et nō reci
 piat centies tantum in isto tempore in seculo autē vēturo vitā
 eternam. **Q**uibus et gmis et de domini pollicentis veritate cōp̄tis
 non tantum tēnenda nō est eiūsmodi sed et optanda iactura. p̄
 so denuo domino predicāte et monēte. **B**eatī eritis cū p̄secuti vos
 fuerint et sepaauerint vos et expulerint: et maledixē int nomini ve
 stro ut neq̄. propter filium hominis. **G**audete in illa die et exulta
 te. ecce enim merces v̄stra multa est i celis. **S**ed tormēta postmo
 dū veniēt. et cruciatūs graues reluctantibus imminēbāt. **Q**ueri
 de tormētis potest. qui per tormēta superatus est. et excusationē
 doloris obtendere. qui victus est in dolore. **P**otest rogare talis et
 dicere. **C**ertare quidem fortiter volui. et sacramenti mei memor
 deuotionis ac fidei arma suscepi. **S**ed me in cōgressionē pugnātē
 cruciamenta varia et supplicia longa vicerunt. **S**tetit mēs stabilis
 et fides foris: et cum torquētibus penis imobilis diu aīa luctata
 est. **S**ed cum durissimi iudicis recrudescēte seuitia iam fatigatus
 nūc flagella adhuc semderent. nunc contunderent fustes. nūc ecū
 le extēderet. nūc ungula effoderet. nunc flāma traxerēt caro me
 in collutatione deseruit infirmitas viscerum cessit. nec animus
 sed corpus in dolore defecit. **P**otest cito proficere ad veniam cau
 sa talis. potest eiūsmodi excusatio esse miserabilis. **S**ic sic casto et
 Emilio aliquando dominus ignouit. **S**ic in prima cōgressionē
 deuictos. victores in secundo prelīo reddidit: ut fortiores ignibz
 fierēt qui ignibus ante cēssissent: et vnde superati essent inde supa
 rēt. **D**eprecabantur illi nō lacrimarum miseratione sed vulnecum
 nec sola lamentabili voce. sed laceratione corporis et dolore. **Q**uā
 nabat pro fletibus sanguis: et pro lacrimis cruor semiuultu latis
 visceribus defluebat. **N**unc vero que vulnera ostendere victi pos
 sūt. quas plagas hiantium viscerum. que tormēta membrorum v
 bi nō fides congressa cecidit. sed cōgressionem perfidia preuenit.
Nec excusat oppressum necessitas criminis: vbi crimē est volun
 tas. **N**ec hoc ex eo dico ut fratru causas onerēs sed ut magis
 fratres ad precem satisfactionis instigem. **N**am cum scriptū sit.
 qui vos felices dicit in errorem vos mittūt et semitas pedum ves
 troz turbāt. **Q**ui peccatē blādimētis adulatibz palpat peccat i

fomitern subministrat. nec comprimit delicta ille sed nutrit. At q̄
consilijs fortioribus redarguit simul atq; instruit fratres: promo
uet ad salutem. Quos diligo inquit dominus redarguo et castigo
Sic oportet dei sacerdotem non obsequijs decipientibus fallē. sed
remedijs salutaribus providere. Imperitus est medicus q̄ tumē
tes vulnerū sinus manu parcente contrectat. et in altis recessib⁹
viscerū virus inclusum diu seruat exaggerat. Aperiendum vulnus
est et secandum: et putaminibus amputatis medela fortiore curā
dū. Vociferetur et clamat licet et conqueratur eger impatiens p
dolorem. gr̄ias agit postmodū cū sēserit sanitatē. Emergit em̄ fr̄es
dilectissimi nouum genus cladis. et quasi parum psecutionis p
cella seuerit accessit ad cumulum sub misericordie titulo malū fal
lens et blanda permisses. Contra euangelij vigilem. cōtra domini
ac dei legem temeritate quorūq; laxatur incautis communicatio
iuncta et falsa pax. periculosa donābus. et nichil accipientibus p
futura. Nō q̄rit sanitatis permissiam. nec veram de satisfactiōe me
diciā. Penitentia de pectorib⁹ exclusa est. gr̄issimū ex tremiq; de
licti memoria sublata est. Operuit morietium vulnera. et plaga le
talis altis et p̄fundis visceribus infixā dissimulato dolo cōtegitur.
A dyabolici aris reuertentes ad factum deū sordibus et infectis ni
dore manibus accedunt. mortiferos ydolorum ctos adhuc ructan
tes exalantibus etiam nunc scelus suū fauēb⁹ et ctagia funesta
redolentib⁹ dei corpus iuadūt: qm̄ occurrat scriptura diuina et cla
met et dicat: om̄s mūdus manducabit carnem. et aīa quēcūq; mā
ducauerit ex carne salutaris sacrificij qd̄ est om̄ et immūdiā ei⁹
super ipsū est peribit anima illa de populo suo. Apostolus item te
stetur et dicat. non potestis calicem domini bibere et calicē de mo
riorū. nō potestis mense domini cōmunicare et mēse demoniorū.
Idem contumacibus et peruicacib⁹ comminetur et denūciat dicēs
quicūq; ederit panem aut biberit calicem om̄ indignē reus erit
corporis et sanguinis domini. Spretis hīs om̄ibus atq; cōteptis
vis infertur corpori eius et sanguini eius. Plus modo in dominū
manibus atq; ore delinquit. q̄ cū dominum negauerunt. Ante
expiata delicta. ante ex homolege hī factam criminis. ante purga
tam conscientiam sacrificio et manu sacerdotis. ante offensā pla
catam indignantis domini et immanis. pacem putant esse quam
quidam verbis fallacibus vendicant. Non est pax illa sed bellū.
Nec ecclesie iungitur qui ab euangelio separatur. Quid iniuriā
beneficium vocant? Quid impietatem vocabulo pietatis appellāt?
Quid eis qui flecti iugiter et rogare dominum suū debēt. intercepta

penitentie lamentatione communicare se simulat. Hoc sunt eiusmodi
 lapsis: quod grado fugibus: quod turbidum syous arboribus
 quod armentis pestilens vastitas. quod nauighis seu tempestas
 Solatiu eterne spei adimunt arbore a radice subuertunt. sermone
 morbo ad letale contagium serpunt. nauem in sepulos ne in
 portum perueniat illidunt. **N**on concedit pacem facilitas ista sed tol
 lit: nec communicationem tribuit: sed impedit ad salutem. Perse
 cutio est hec alia et alia temptatio: per quam subtilis inimicus ipugna
 dis adhuc lapsis occulta populatione grassatur: ut lan etatio co
 nescat. ut dolor fileat: ut delicti memoria vanescat. et impratur
 pectoris gemitus: statuatur fletus oculorum. nec dominus grauius
 offensum longa et plena penitentia deprecatur cum scriptum sit. **M**e
 memento unde cecideris et age penitentiam. Nemo se fallat nemo decipi
 at. solus dominus misereri potest. Veniam peccatis que in ipsum commis
 sa sunt solus potest ille largiri qui peccata nostra portauit qui pro
 nobis doluit. quem deus tradidit pro peccatis nostris. **N**on deo esse
 non potest maior: nec remittere aut de nare indulgentia sua seruus
 potest quod in dominum delicto grauiore commissum est ne adhuc
 lapso et hoc accedat ad crimen si nesciat esse predictum: maledictus
 homo qui spem habet in homine. Dominus orandus est dominus
 nostra satisfactione placandus est qui negantem negare se dixit.
 qui omne iudicium de patre solus accepit. **C**redimus quidem pos
 se apud iudicem plurimum valere martyrum merita et opera iu
 storum. sed cum iudicii dies venerit cum post occasum seculi huius et mundi
 ante tribunal iusti populi eius astiterint. **C**eterum si quis pre
 propria festinatione temerarius remissionem peccatorum se cuique dare
 putat posse aut audet dominum precepta rescindere. non tantum nichil
 prodest. sed et obest lapsis. **P**rouocasse est iram non seruasse sententiam
 nec misericordiam prauis dei deprecandam putare: sed et contempto
 domino de sua facilitate presumere. **S**ub ara dei anime occisorum marty
 rum clamant magna voce dicentes. **Q**uousque domine factus et rex
 non iudas et vindicas sanguinem nostrum de his qui in terris inhabi
 rant. **E**t requiescere ac patientiam adhuc tenere uidentur. **E**t quem
 quam posse aliquis existimat remittendis passim donandisque peccatis
 bonum fieri contra iudicem velle. aut prauisque videtur ipse alios pos
 se defendere. **M**andant aliquando martyres fieri. **S**ed si iusta si licita. si
 non contra ipsum dominum a dei sacerdote facienda sunt. **O**bruptis
 facilis et prona consensio. si petentis fuerit religiosa moderatio.
Mandant aliquando martyres fieri. **S**ed si scripta non sunt in domini
 lege que mandant. ante est ut sciamus illos de deo impetrasse quod

postulant. tunc facere quod mandant. Neq[ue] em statim videri p[ot]t
de diuina maiestate concessum quod fuerat humana pollicitatione
promissum. **N**az et moyses p[ro] peccatis populi petunt. nec tamen p[er] e
canb[us] veniam cum petisset accepit. **P**recor ayt domine. deli
quit hic populus grande. Et nunc si dimittis eis delictum dimittes
inautem dele me de libro quez scripsisti. **E**t dixit dominus ad moy
sen. Si quis deliquit ante me deleam eum de libro meo. **I**lle ami
cus dei ille facie ad faciem locutus cu[m] deo quod petunt impetrare
non potuit: nec dei indignantis offensaz sua deprecatione pacauit.
Iheremiam deus laudat et predicat dicens. Prius q[uam] te formarem
in utero noui te et priusq[uam] exires de vulua sanctificauit te. et pro
phetam in gentibus dedi te. Et eidem pro peccatis populi deprecari
frequenter et oranti. noli ait orare pro populo hoc et noli postu
lare pro eis in prece et oratione: q[uia] non exaudiam in tempore i quo
inuocabunt me in tempore afflictionis sue. **Q**uid vero iustius noe
qui cum repleta esset terra peccatis solus inuentus est iustus i ter
ris? **Q**uid gloriosius daniel. quid ad facienda martiria in fidei
firmitate robustius. in dei dignatione felicius: qui totiens et cum
confligeret vicit. et cum vinceret superuixit? **Q**uid iob in operib[us]
promptius. in temptationibus fortius. i dolore patientius. i timo
re humilissimus. in fide verius? **N**ec hys tamen si rogarent concessu
eum se deus dixit: cum propheta ezechiel pro delicto populi depre
cassetur. Terra inquit quecumq[ue] peccauerit michi vt delinquat de
lictum extendam manum meam super eam. et obteram stabilitate
tum panis et immittram in eam famem. et auferam ab ea hominem
a pecora. Et si fuerint tres viri hi i medio eius. noe daniel et iob
non liberabunt filios neq[ue] filias. ipsi soli salui erunt. **A** deo no[n] om
ne quod petitur i preiudicio petitis: sed in dantis arbitrio est: nec
quicq[ue] sibi usurpat et vendicat humana sententia. nisi annuat et
censura diuina. **I**n euangelio dominus loquitur dicens. Qui con
fessus me fuerit coram hominibus. et ego confitebor eum coram pa
tre meo qui in celis est. Qui aut me negauerit: et ego negabo eum.
Si se negantem non negat: nec confitentem confitetur. **N**on potest
euangelium in parte consistere et in parte nutare. **A**ut vtrunq[ue]
oportet valeat: aut vtrunq[ue] vim veritatis amittat. **S**i negates rei
criminis non erunt: nec confitentes premium virtutis accipient.
Porro si fides que vincit coronatur: necesse est vt victi perfidia
puniantur. **I**ta martires aut nichil possunt si euangelium solui po
test: aut si euangelium non potest solui. contra euangelium facere
non p[oss]unt: qui de euangelio martires sunt. **N**eo fr[ater] dilectissimi n[ost]ro

ifamet martyrem dignitatem. nemo eorum glorias destruat et co-
 ronas. Manet incorrupte fidei robur incolume nec dicere aliquid
 aut facere contra cristum potest cuius et spes et fides et virtus et
 gloria omnis in cristo est. **U**t ab episcopis contra mādaturum dei
 fiat auctores esse non possunt. qui ipsi dei mādaturum fecerunt. **A**n
 quisq̃ maior deo aut diuina bonitate elementior qui aut infectus
 relit quod passus est deus fieri aut quasi illi minus potestatis ad
 protegendam ecclesiam suam fuerit auxilio nos suo putet posse ser-
 uari. nisi heret ignaro deo gesta sunt aut nō permittente illo omnia
 ista reneant. cum doceat inuocales et admoneat immemores scri-
 ptura diuina que loquitur dicens. quis dedit in direptionem iacob
 et israel eis qui perdebantur eum? **N**onne deus cui peccauerunt et
 nolebant in vñs eius ambulare neq̃ audire legem eius. et super
 duxit super eos iram cōminationis sue? **E**t alibi testatur ac dicit.
Nunquid nō valet manus dei ut saluos faciat aut grauauit autē
 ut non exaudiat? Sed peccata vestra inter vos et deum separant.
 et propter delicta vestra auertit faciem a vobis ne misereatur. De-
 licta potius nostra reputemus. act⁹ nostra et animi secreta volū-
 tes conuenienter merita ponderemus. **N**eedat in cor nostrum non ā-
 bulasse nos in vñs domini. et abiecasse legem dei. precepta eius et
 monita salutaria nunq̃ seruare voluisse. **Q**uid de eo boni sentias
 quem timorē fuisse apud eum? quam fidem credas? que? corrigere
 nec metus potuit. quem persecutio ipsa non reformauit? **A**lta et
 erecta ceruix: nec quia cecidit inflexa est. **T**umens animus et sup-
 bus: nec quia victus est fractus est. **I**acens stantibus. et integris
 vulneratus minatur: et q̃ nō statim domini corpus iquinatis ma-
 nibus accipiat aut ore polluto domini sanguinem bibat. sacerdo-
 tibus sacrilegus irascitur. **A**tq̃ o tuam nimiam furiose dem etiam
 Irascaris ei qui abs te auertere iram dei nititur: ei minaris qui p-
 te domini misericordiam deprecatur. qui vulnus tuum sentit qd̃
 ipse nō sentis: qui pro te lacrimas fundit quas ipse forsitan non
 fundis. **O**neras adhuc crumen et cum u'as. et cū sis ipse iplacabilis
 ad antistites dei putas circa te dominū posse placari? **A**ccipe poti⁹
 et admitte que loquimur. **Q**uid furde aures salutaria p̃cepta nō
 audiunt que monemus? **Q**uid ceca oculi penitētie iter non vident
 quod ostēdimus? **Q**uid percussa et alienata mens remedia vitalia
 non percipit. que de scripturis celestibus et discimus et docemus?
Aut si incredulis quibusdam minor fides est futurorū. vel p̃nabus
 terrentur. **E**cce eorū qui negauerunt que supplicia conspiciunt?
 quos eorū tristes exit⁹ flemus. **R** Nec hic esse sine pena possunt

quis necdum pene dies venient. **P**lectuntur interim quidā quo
ceteri corrigantur. **E**xempla sunt omnium tormenta paucorum.
Unus ex hīs qui sponte capitolium negaturus ascendit. postq̃
crustum negavit obmutuit. **P**enā inde cepit unde cepit et crimē
ut nec rogare iam posset qui verba ad precandam misericordiam
non haberet. **A**lia in balneis constituta: hoc enim crimini eius et
malis deerat ut ad balneas statim pergeret que lauacri vitalis q̃
tiam perdidisset. illic ab immundo spiritu immunda correpta cōci
dit. lamiauit dentibus linguam qua fuerat vel pasta impie vel lo
cuta. **P**ostq̃ sceleratus abusus sumptus est. in permiciez suā rabies
oris armata est. **I**psa hui carnifex existit: nec diu superesse postmō
dum potuit. doloribus ventris et viscerū cruciata de fecit. **P**resēto
ac teste meipso accipite quid euenerit. **P**arentes forte fugientes
dū trepidi minus consulūt. sub nutrias alimento paruulā filiā reli
querunt. relictam nutrix detulit ad magistratus. **I**lli ei apud ydo
lum quo populus cōfluebat q̃ carnem necdū posset edere per eta
tem panem mero mixtū quod tamen et ipsum de immolatione
pereuntū supererat tradiderunt. **R**ecepit filiam postmodū ma
ter. **S**ed facinus puella commissum tam loqui et indicare non po
tuit qm nec intelligere praus potuit nec arcere. **I**gnoracione igiē
obreptum est ut sacrificantibus nobis eam secūz mater inferret
Sed enim puella mixta cum sanctis precis nostre et orationis im
patiens nunc ploratu concūti. nunc mentis estu fluctuabunda ia
ctata velut tortore cōgente quibus poterat indicens conscientiaz fa
cti in simplicibus adhuc annis rudis anima fatebatur. **U**bi vero
solempnibus adimpletis calicem diaconus offerre presentibus ce
pit et accipientibus ceteris locus eius aduenit. faciem suam pau
uula instinctu diuine maiestatis auertere. os labijs obturantibus
premere. calicem recusare. **P**ersistit tamen diaconus. et reluctantē
licet de sacramento calicis infudit. **T**unc sequitur singultus et vo
mitus. in corpore atq̃ in ore violato eucharistia permanere non po
tuit. sanctificatus ī domini sanguine potus de pollutis visceribus
erupit. **T**anta est potestas domini. tanta maiestas. **S**ecreta tene
brarum sub eius luce detecta sūt. sacerdotes dei nec occulta crimīa
fefellerunt. **H**oc circa ifātem que ad loquendum alienum circa se
crimen necdum habuit etatem. **A**tuero ea que etate prouecta et
in annis adultioribus constituta sacrificantibus latenter obrepit
non abū sed gladius sibi fumens et velut qdam venena letalia in
tra fauces et pectus admittens. angī et anima exestuante conclu
di postmodū cepit. **E**t pressurā nō iā persecutiōis s3 delicti hui passa

palpitās et tremēns cōdit. **I**mpunitū diū nō fuit nec occultū
dissimulate cōscientie crimē: que sefellerat hominē deum sensit vl
torē. Et cum quedam archam suam ī qua domini sanctum fuit
tēptasset aperire. igne inde surgente deterata est ne auderet atti
gere. Et quidam alius et ipse maculatus sacrificio a sacerdote cele
brato. partem cum ceteris ausus est latenter accipere. sactū dei ē
dere et cōtractare nō potuit. cinerē ferrē se apertis manibz iuenit
Docūmēto vnius ostensum est dominū recedere cum negatur nec
īmerentibus ad salutem prodesse quod sumitur: quando gratia
salutaris in cinerē sanctitate fugiente mutetur. Quam multā co
tīdie imundis spiratibus adimplentur. qm multū vsq; ad insaniā
mentis exordes demente furore quatuntur. **N**ec necesse est ire p
exitus singulorū: cū per orbis multiformes ruinas tā delictorū pe
na sit varia. qm deliquētiū multitudo numerosa. **U**nusquisq;
cōsideret non quid alius passus sit. sed quid pati et ipse mereatur
Nec euasisse se credat si eum iterum pena distulerit. cum timē pl
debeat quem sibi dei iudicis censura seruauit. **N**ec sibi quo minus
agant penitentiā blādiantur. qui et si nefandis sacrificijs manus
nō contaminauerunt. libellis tñ cōscientiam polluerūt. Et illa pro
fessio est denegantis. contestatio est existiam quod fuerat abnuen
tis: fecisse se dixit quicquid alius faciendo commisit. Cumq; scrip
tū sit. nō potestis duobus dominis fūire. seruiuit seculari domi
no qui obtēpauit eius edicto. magis obaudiuit humano imperio
qm deo. **V**ideat an minore vel cedore vel crimine apud homines
publicauerat quod admisit. deum tamen iudicem subterfugere et
vitare non poterit. cum dicat spiritus sanctus in psalmis. Quod
est imperfectum meum videntur oculi tui: et in libro tuo ōnes scri
bentur. Et iterum. **D**omo videt in facie deus in corde. Ipse quo
q; dominus premonet et prestat dicens. Et scient omnes eccle
sie quia ego sum scrutator renis et cordis. **P**erspiciat ille abditā et
secreta. atq; occulta considerat nec dei oculos potest aliquis eua
dere dicentis. Ego deus approximans. et nō de9 de lōgiquo. Si ab
stōdit9 fuerit homo ī abditis: ego ergo nō videbo eū. **N**ōne celū et
terrā ego impleo. **V**idet ille corda et pectora singulorū et iudicaturus
nō tantū de factis sed et de verbis et de cogitationibz nrīs om
nium mētēs voluntatesq; conceptas in ipsis adhuc clausi pectoris
latebris intuetur. **D**emiq; quāto et fide maiores et timore meliores
fuit. qui quāuis nullo sacrificij aut libelli facinore cōstructi. quom
am tñ de hoc vel cogitauerūt. hoc ipsuz apud sacerdotes dei dolēt
et simplici cōfiteutes exhomologesin cōscientie faciunt. animi

sui pondus exponunt. salutarem medelam parvis licet et modicis
 vulneribus exquirunt. scientes scriptum esse Deus non deridetur
 Derideri a circumueneri deusquis potest. nec astutia aliqua fallente
 deludi. **P**lus ymmo delictu nqui secundum hominem deum cogitas
 euadere se penam criminis credit. si non palam crimine admittit. **X**p̄e
 in p̄ceptis suis dicit. **Q**ui confusus me fuerit confundet eum filius
 hominis. **E**t christianum se putat qui christianus esse aut confundi
 tur a veteribus. **Q**uomodo potest esse cum casto qui ad castum p
 tinere aut erubescit aut metuit. **M**inus plane peccauerit non vi
 dendo ydola. nec sub oculis circumstantis atq; insultantis popu
 li sanctitatem fidei prophanando. non polluendo manus suas su
 nestis sacrificijs. nec sceleratis cibis ora maculando. **H**oc eo pro
 fiat ut sit minor culpa non ut innocens conscientia. **F**acilius potest
 ad veniam criminis peruenire. non est tamen immunis a crimine
Nec cesset in agenda penitentia atq; in domini misericordia depre
 canda. ne qđ minus esse in qualitate delicti videtur. in neglecta sa
 tisfactione cumuletur. **C**onfiteantur singuli queso vos fratres de
 lictu n suum. dum adhuc qui deliquit in seculo est. dū admitti con
 fessio ei pot. dū satisfactio et remissio facta p sacerdotes apud do
 minū gr̄a ē. **C**onuertamur ad dominum mente tota. et pi
 nitentiam criminis veris doloribus exprimentes dei misericordiā
 deprecemur. **I**lli se anima prosternat. illi mesticiā satisficiat. illi
 spes omnis incumbat. **R**ogare qualiter debeamus dicit ipse. **N**eū
 timini inquit ad me ex toto corde vestro simulq; et ieiunio et fletu
 et planctu. et scindite corda vestra et non vestimenta. **A**d domi
 num toto corde redeamus. iram et offensam eius ieiunijs fletibus
 planctibus sicut admonet ipse placemus. **L**amentari eum puta
 mus ex toto corde. ieiunijs fletibus et planctibus dominum de p
 cari. qui ex pmo criminis die lauachū cū feminis cōdie celebrat
 qui epulis affluentibus pastus et sagina largiore distentis deu
 ditates suas postdiē eructat. nec citos suos et potus cum pau
 preum necessitate communicat. **Q**ui hilarius et letus incedit. quo
 modo mortem suam deflet. **C**umq; scriptum sit. non corumpetis
 effigiem barbe vestre. barbā vellit et faciem suā comit. et place
 re nunc cuiq; studet. qui deo displicet. **A**n illa igemiscit et plāgit
 cui vacat cultum preciose vestis induere. nec indumentum casti
 quod perdidit cogitare. accipere preciosa ornamenta et monilia
 elaborata. nec diuini et celestis ornatus dampna de flere. **T**u licet
 indumenta peregrina et vestes sericas induas. nuda es. **A**uro te
 licet et margaritis gemmisq; cōdecoras. sine casti decore deformis

deq no
 deliquit

es. Et que capillos tuos infias. vel nunc in doloribus desine. Et q̄
 nigra pulueris ductu oculorum limamenta depingis. vel nunc la
 rimis oculos tuos ablue. Si quem de tuis carum mortalitatis exitu
 perdidisses. ingemisceres dolenter et fletes. facie inculta veste mu
 tata neglecto capillo vultu nubilo ore directo indicia meroris ostē
 deres. **A**nimam tuam misera perdidisti spiritualiter mortua. super
 uiuere hic tibi et ipsa ambulās fun⁹ tuum portare cepisti. et non
 acriter plangis nō uigiter ingemiscis. nō te vel pudore cruminis
 vel cōtinuatione lamentationis abscondis? Ecce peiora adhuc pec
 cādi vulnera: ecce maiora delicta. peccasse nec satisfacere: deliquisse
 nec delicta deflare. **A**naniā azariā misabel illustres ac nobiles
 pueri quominus exhomologesin deo facerent. nec inter flammās
 et camini exestuantis incendia quieuerunt. **B**ene sibi licet confite
 ri et dñm fidei ac timoris obsequio sepe promeriti. humilitate tamen
 tenere et dño satisfacere. nec inter ipsa gloriosa virtutū suarū mar
 tīna destiterunt. **L**oquitur scriptura diuina **S**tans inquit azariā p̄ca
 tus est. et aperuit os suum. et exhomologesin faciebat deo similē cū
 sodanibus suis in medio ignis. **D**aniel q̄ post fidei atq; inocētie sue
 multiplicem gratiam post dignationem domini circa virtutes ac
 laudes suas sepe repetitam. ieiunijs adhuc promereri deūz nititur
 in sacco et in cinere volutatur. exhomologesin faciens dolenter et
 dicens. Domine deus magnus et fortis et metuendus. qui seruas
 vel disponis testamentum et miserationes eis qui te diligunt. et
 conseruant impia tua. peccauimus facinus admisimus: impij fui⁹
 transgressi sumus. ac deseruimus precepta tua et iudicia tua. nō
 audiuimus. verba puerorū tuorum prophetarū q̄ locuti sunt i no
 mine tuo super reges nostros et omnes gentes et super omnem t̄
 ram. tibi domine tibi iustitia nobis autem confusio **H**ec mites. hec
 simplices. hec innocentes in promerenda dei maiestate fecerunt. et
 nunc satisfacere et dominum deprecari detrectant qui dominum ne
 gaueerunt? **Q**ueso vos fratres acquiescite salubrib⁹ remedijs: con
 silijs obedite melioribus. **C**um lacrimis nostris vestras lacrimas
 uingite: et cum nostro gemitu vestros gemitus copulate. **R**oga
 mus vos ut pro vobis deum rogare possimus. **P**recēs ipsas ad
 vos prius veramus. quibus deum pro vobis ut misereatur ora
 mus. **A**gite penitentiam plenā dolentis ac lamentantis animi. pro
 birate mestitiam. **N**ec vos quorundam moueat aut error in
 prouidus aut stupor vanus. qui cum teneātur in tam grandi cri
 mine percussi sunt animi cecitate: ut nec intelligāt delicta nec plā
 gant. **I**ndignāis dei maior hec plaga ē sicut scriptū est. **E**t deo

illis deus spiritum transpunctionis. Et iterum Dilectum veritatis non receperunt ut salui fierent: ac propterea mittet illis deus operationes erroris ut credant mendacior: ut iudicentur omnes qui non crediderunt veritati sed sibi placent in iusticia. In iuste sibi placentes a transpuncte mentis alienatione dementes dei precepta contempnunt: medelam vulneris negligunt: agere penitentiam nolunt. Ante admissum facinus improvidi. post factum obstinati. nec prius stabiles nec postmodum supplices. quando debuerant stare iacuerunt. quando iacere et prosternere se deo debet stare se opinantur. Pacem sibi ultro nemine dante sumpserunt: falsa pollicitatione seducti et apostatis ac perfidis iuncti errorem pro veritate suscipiunt. Communicationem non communicantium ratam ducunt. hominibus contra deum credunt. qui contra homines deo non credunt. Cuiusmodi homines quantum potestis effugite: periculosos contactibus adherentes salubri cautione vitate. Sermo eorum sicut cancer serpit. colloquium velut contagiū transilit. noxia et venenata perfusio persecutione ipsa prius interficiat. Illic sola superest penitentia que satisfaciat. Qui autem penitentiam criminis tollit. satisfactionis viam claudunt. Ita fit ut dum temeritate quorundam vel promittitur salus falsa vel creditur. spes vere salutis adimatur. Vos vero fratres quorum timor in deum pronus est. et in ruina licet animus constitutus mali sui memor est. penitentes ac dolentes peccata vestra perspicite. gravissimum conscientie crimen agnoscite: ad intelligentiam delicti vestri oculos cordis aperite: nec desperantes misericordiam domini: nec tamen iam veniam vendicantes. Deus quantum patris pietate indulgens semper et bonus est. tantum iudicis maiestate metuendus est. Quam magna deliquimus. tam granditer deprecemur. alto vulnere diligens et longa medicina non desit. penitentia crimine minor non sit. Putas ne tu dominum cito posse placari. que verbis perfidis abnuisti. cui patrimonium proponere maluisti. cuius templum sacrilega contagione violasti. Putas facile eum miseri tui. quem tuum non esse dixisti. Orare oportet impensius et rogare diem luctu transigere: vigiliis noctes ac fletibus ducere: tempus omne lacrimosis lamentationibus occupare: strato solo adherere cineri: in alio volutari et sordibus. post indumentum casti perditum nullum iam velle vestitum: post diaboli abum malle ieiunium iustis operibus incubere quibus peccata purgantur. elemosinis frequenter insistere quibus a morte anime liberantur. Quod adversarius auferbat: Christus accipiat. **NO** Nec teneri iam nec amari patrimonium debet: quo quis et deceptus et victus est. Pro

hoste vitanda res. pro latrone fugienda. pro gladio metuenda pos-
sidentibus et vendenda. Ad hoc tantum profuerit quod remansit
ut inde crimen et culpa redimatur. Incunctanter et largiter fiat o-
peratio. census omnis in medellam vulneris erogat. opibus et
facultatibus nostris qui de nobis iudicaturus est domino fenoretur.
Sic sub apostolis fides viguit: sic primus credentium populus cre-
sti mandata seruauit. Prompti erant. largi erant. distribuendum
per apostolos totum dabant. et non talia delicta redimebant. Si
preceem toto corde quis faciat. si veris penitentie lamentationibus
et lacrimis ingemiscat. si ad veniam delicti sui dominum iustis et
continuis operibus inflectat. misereri talium potest qui et miseri-
cordiam suam protulit dicens Cum conuersus igemueris tunc sal-
uaberis et scies ubi fueris. Et iterum Nolo mortem morientis dicit
dominus. quantum ut reuertatur et uiuat. Et iohel propheta pie-
tate domini domino ipso monente declarat. Reuertimini inquit
ad dominum deum vestrum. quoniam misericors et pius est. et pa-
tiens et multe miserationis. et qui sententiam flectat aduersus ma-
liciam interrogatam. Potest ille indulgentiam dare: sententiam suam
potest ille deflectere. penitenti operanti roganti potest clementer igno-
scere. Potest acceptum fieri. quicquid pro talibus et petierit mar-
tires et fecerint sacerdotes. Vel si quis eum plus suis satisfactori-
bus mouerit. si eius iram si indignantis offensam iusta deprecati-
one placauerit. dat ille et arma rursus quibus victus armetur. re-
parat et corroborat vires quibus fides instaurata. vegetetur. Repe-
tet et certamen suum miles. iterabit aciem. prouocabit hostem.
et quidem factus ad prelium fortior per dolorem. Qui sic deo satis-
fecerit. qui penitentie facti sui qui pudore delicti plus virtutis et
fidei de ipso lapsus sui dolore concepit. exauditus et adiutus a do-
mino quam contristauerat nuper letam faciet ecclesiam. nec iam sola dei
veniam merebitur sed coronam.

✠

De oratione dominica scilicet patet noster pulchra et copiosa expositio
circa cuius finem quibus hinc orandum sit pulchre declarat. **E**pistola
vel potius sermo. vicessimus octauus. **A**

Euangelica precepta fratres dilectissimi nichil sunt aliud
quam magisteria divina: fidei amica edificande spei: firmamenta
corroborande fidei: nutrimenta fouendi cordis. gubernacula diri-
genti itineris: presidia obtinende salutis. Que dum doctores
credentium mentes in terris instruunt: ad celestia regna perducunt. **M**ulta a

per prophetas secundo suos dicit deus voluit et audiri. sed quanto
maiora sunt que filius loquitur. que dei sermo qui in prophetis fu-
it propria voce testatur. non iam mandans ut pareatur venienti
via sed ipse veniens et viam nobis aperiens et ostendens. ut qui in
tenebris mortis errantes improvidi et ceca prius fuimus luce gra-
tie illuminati iter vite duce et rectore domino teneremus. Qui in
ter cetera salutaria sua monita et precepta divina quibus populo
suo consulit ad salutem etiam orandi ipse formam dedit. ipse quod
precaremur monuit et instruxit. Qui fecit vivere docuit et orare
benignitate scilicet qua et cetera dare et conferre dignatus est. ut
cum prece et oratione quam filius docuit apud patrem loquimur
facilius audiamur. Jam predixerat horam venire quando veri
adoratores adorarent patrem in spiritu et veritate et implevit
quod ante promiserat. ut qui spiritum et veritatem de eius san-
ctificatione percipimus. de traditione quoque eius vere et spiritali-
ter adoremus. Que enim potest magis spiritalis esse oratio quam
que a Christo nobis data est. qua quo nobis et spiritus sanctus missus
est. Que vera magis apud patrem precatio. quam que a filio qui est
veritas de eius ore prolata est. Ut aliter orare quam docuit non ignoran-
tia sola sit sed culpa. quando ipse posuerit et dixerit. renegetis man-
datum dei ut traditionem vestram statuatis. Oremus itaque fratres
dilectissimi sicut magister deus docuit. Amica et familiaris oratio
est. deus de suo rogare. ad aures eius ascendere Christi orationem.
Agnoscat pater filii sui verba cum precem facimus. Qui habitat
intus in pectore ipse sit et in voce. Et cum ipsius habeamus apud
patrem advocatum pro peccatis nostris. quando peccata res pro
delictis nostris petimus advocati nostra verba promamus. Nam cum
dicat quia quodcumque petierimus a patre in nomine eius dabit nobis
bonum efficacius impetramus quod petimus in Christi nomine si petamus
ipsius oratione. Sit autem orantibus sermo et precatio cum disciplina
quietem continens et pudorem. Cogitemus nos sub conspectu dei
stare. Placendum est divinis oculis. et habitu corporis et modo vo-
cis. Nam ut impudens est clamoribus strepere. ita contra angustie
verecundo modestis precibus orare. Denique magister suo dominus
secrete adorare nos precepit in absconditis et secretis vel semotis lo-
cis in cubiculis ipsis. quod magis convenit fidei. ut sciamus deus ubique
esse presentem. audire omnes et videre et maiestatis sue plenitudinem
in absconditis quod et occulta penetrare. sicut scriptum est. Ego deus
approximans et non deus de longinquo. Si absconditus fuerit ho-
mo in absconditis. ergo ego non video eum. Nonne celum et terram

ego impleo. Et iterum In omni loco oculi dei speculantur bonos et malos. Et quando in unum cum fratribus conuenimus a sacrificia diuina cum dei sacerdote celebramus. verecundie et discipline memores esse debemus. Non passim ventilare preces nostras inconditis verbis. nec petitionem commendandam modeste deo tumultuosa loquacitate iactare. quia deus non vocis sed cordis auditor est. Nec admonendus est clamoribus. qui cogitationes videt. probate domino et dicente. Quid cogitatis nequam in cordibus vestris. Et alio loco. Et scient omnes ecclesie quia ego sum scrutator renis et cordis. Quod anna in primo regnorum libro ecclesie typum portans custodit et seruat. que dominum non clamosa petiit. sed tacite et modeste intra ipsas pectoris latebras precabatur. Loquebatur prece occulta. sed manifesta fide. Loquebatur non voce sed corde. quia sic sciebat deum audire. Et impetrauit efficaciter quod deum petiit. quia fideliter postulauit. Declarat scriptura diuina que dicit. Loquebatur in corde suo et labia eius mouebantur. et vox eius non audiebatur. et exaudiuit eam deus. Item legimus in psalmis. Dicite in cordibus et in stratis vestris. et transpungimini. Per iheremiam quoque hec eadem spiritus sanctus suggerit et docet dicens. In sensu autem tibi debet adorari deus. Adorans autem fratres dilectissimi nec illud ignoret. quemadmodum in templo cum phariseo et publicanus orauerit. Non alleuatis impudenter ad celum oculi. nec mambus insolenter erectis. pectus suum pulsans et peccata intus inclusa contestans. diuine misericordie implorabat auxilium. Et cum sibi phariseus placeret. sanctificari hic magis meruit qui sic orauit. qui spem salutis non in fiducia innocentie sue posuit cum in nocens nemo sit. sed peccata confessus humiliter orauit. et exaudiuit orantem qui humilibus ignoscit. Que dominus in euangelio suo ponit et dicit. Homines duo ascenderunt in templum orare. unus phariseus et alter publicanus. Phariseus cum stetisset talia apud se precabatur. Deus gratias tibi ago. quia non sum sicut ceteri homines iniusti raptores adulteri. quomodo et publicanus iste. Ieiuno bis in sabbato. decimas do de omnibus quecumque possideo. Publicanus autem de longinquo stabat. et neque oculos volebat ad celum leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Deus propicius esto michi peccatori. Dico vobis. descendit hic magis iustificatus in domum suam quam ille phariseus. quia omnis qui se extollit humiliabitur. et qui se humiliauerit exaltabitur. Que nos fratres dilectissimi de diuina lectione discites. postquam agnouimus ad orationem qualiter accedere debeamus. cognoscamus docete domino et quid oremus. Sic itaque

orate **P**ater noster qui es in celis. Sanctificetur nomen
tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in ter-
ra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis
debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne
patiaris induci nos in temptationem. Sed libera nos a malo amen
Ante omnia pacis doctor atque unitatis magister singillatim noluit
et privati pacem fieri. ut quis cum precatur pro se tantum precetur. Non dici-
mus pater meus qui in celis es. nec panem meum da michi hodie. nec
dimitti sibi tantum unusquisque delicta postulat. sicut ut in temptati-
one non inducatur atque a malo liberetur pro se solo rogat. Publi-
ca est nobis et communis oratio. et quando oramus non pro uno sed
pro populo toto oramus. quia totus populus unum sumus. Deus pa-
cis et concordie magister qui docuit unitatem sic orate. unum pro omnibus
voluit quoniam in uno omnes ipse portauit. Hanc orationis legem ser-
uauerunt tres pueri in camino ignis inclusi. consonantes in prece
et spiritus confessione concordantes. Quod declarat scripture diuine fi-
des. Et cum docet quomodo orauerint tales. dat exemplum quod
imitari in precibus debeamus. ut tales esse possimus. Tunc inquit
illi tres qui ex uno ore unum canebant et benedicebant dominum
loquebantur quasi ex uno ore et nondum illos Christus orare do-
cuerat. Et ideo orantibus fuit impetrabilis et efficax sermo. quia
promerebatur dominum pacifica et simplex et spiritualis oratio.
Sic et apostolos cum discipulis post ascensum domini inuenimus
orasse. Erant inquit perseverantes omnes unanimiter in oratione cum
mulieribus et maria que fuerat mater Iesu et fratribus eius. Per-
seuerabant in oratione unanimiter. orationis sue instantiam simula-
torum declarantes. quia deus qui inhabitare facit unanimiter in domo
non admittit in diuinam et eternam domum. nisi apud quos est una-
nimitas oratio. Qualia autem sunt fratres dilectissimi orationis domini
et sacramenta. quia multa. quia magna breuiter in summe collecta. sed in
te spiritualiter et piose ut nichil omnino premissum sit. quod non in precibus
atque orationibus nostris celestis doctrine operario preloretur. **S**ic ait
orate. Pater noster qui es in celis. Non nouus renatus a deo suo pro gra-
tiam eius restituit. pater primo in loco dicitur. quia filius esse iam ce-
pit. In sua inquit propria venit. et sui eum non receperunt. Quotquot
eum receperunt dedit illis potestatem ut filii dei fierent qui credunt in nomine
eius. Qui ergo credidit in nomine eius et factus est dei filius. hinc
debet incipere ut a gratias agat et profiteatur se dei filium. dum nominat pa-
trem sibi esse in celis deum. Constatet utque iter prima statim natiuitatis sue
verba renuntiasse se terreno et carnali patri. et patrem solum nosse se et habere

capite qui sit in celis: sicut scriptum est. **Q**ui dicunt patri et matri non noui te. et filios suos non agnouerunt: hi custodierunt precepta tua. et testamentum tuum seruauerunt. **I**te dominus in euangelio suo precepit. ne uocemus nobis patrem in terra. quod sit scilicet nobis unus pater qui est in celis. Et discipulo qui mentionem defuncti patris fecerat respondit. **S**ine mortui mortuos suos sepehant. Dixerat enim patres suum mortuum. cum sit creditum pater uiuus. **N**ec hoc solum fratres dilectissimi aduertere et intelligere debemus quod appellemus patrem qui sit in celis. sed coniungimus et dicimus. **P**ater noster. id est. eorum qui credunt non eorum qui pereunt. sed eorum qui per eum sanctificati et gratie spiritualis natiuitate rapati filii dei esse ceperunt. **Q**ue vox etiam iudeos perstringit et percutit: qui christum sibi per prophetas annuntiatum et ad se prius missum non tantum spreuerunt infideliter. sed et crudeliter necauerunt. **Q**ui iam non possunt patrem deum vocare cum dominus eos confundat et redarguat dicens. **V**os de dyabolo patre estis. occupistis patris uiri uultus facere. **I**lle enim homicida fuit ab initio. et in ueritate non stetit quia ueritas non est in illo. **E**t per ysaiam prophetam deus clamat indignas filios os genui et exaltaui: ipsi autem me spreuerunt. **A**gnouit hos possessorem suum et asinum presepem domini sui. israel autem me non cognouit. et populus meus non intellexit. **V**e gentes peccatrix plus plenus peccatis: semen nequam filii scelesti dereliquistis dominum. et in indignatione misistis sanctum israel. **I**n quorum exprobratione cruciamini quando oramus pater noster dicimus quia noster esse cepit. et iudeorum qui eum reliquerunt esse desinit. **N**ec peccator populus potest filius. **S**ed quibus remissa peccatorum delictis filiorum nomen ascribitur: eis et eternitas repromittitur. domino ipso dicente. **O**mnis qui facit peccatum seruus est peccati. **S**eruus autem non manet in domo in eternum. filius manet in eternum. **Q**uanta autem dominum iouentur: quanta circa nos indignationis eius et bonitatis ueritas. qui sic nos uoluerit orationibus celebrare in conspectu dei ut deum patrem uocemus et ut est christus dei filius. sicut nos dei filii nuncupemur. **N**on nomen neo nomen in oratione auderet attingere. nisi ipse nobis sic permisisset orare. **N**emini itaque fratres dilectissimi et scire debemus: quod quando deum patrem dicimus quasi filii dei agere debemus: ut quanto nos nobis placeamus de deo patre: sic sibi placeat et ille de nobis. **C**onuersemur quasi dei templum ut deum in nobis constet habitare. **N**ec degeneret actus noster a spiritu ut qui celestes et spirituales esse cepimus non in spiritualia et celestia cogitemus et agamus. quia et ipse deus dixit. **E**os qui clarificant me clarificabo. et qui me spernunt spernetur. **H**uius ergo apostolus in epistola sua posuit non estis uiri. epistola enim estis precio magno. clarificate et portate deum in corpore uostro. **P**ost hoc dicit. **S**anctificet nomen tuum quod optemus deo ut

sanctificetur orationibus nostris. sed qđ petam⁹ a deo ut nomen
eius sanctificet i nob. Ceterū a quo deus sanctificat. qđ ipse sanctifi
cat. Sed quia ipse dixit sancti estote qm̄ ego factus sū. ideo peti
m⁹ et rogam⁹ ut qđ i baptismo sanctificati sum⁹. i eo qđ esse cepi⁹
pseuerem⁹. Et hec cōfiteor deprecamur. Opus ē em̄ nobis cotidiana
sanctificatio: ut qui cotidie deliquim⁹. delicta nr̄a sanctificatione assū
dua repurgemus. Que aut sit sanctificatio q nobis de dei dignatio
ne cōfertur. aplūs pōicat dicens. Neq; fornicari. neq; ydolis seruīe
res. neq; adulteri. neq; molles. neq; masculorū appetere res. neq;
fures neq; fraudulentī. neq; ebriosi. neq; malefici. neq; capti res
regnum dei consequē. Et hec qđem fuistis. sed abluti estis. sed iu
stificati estis. sed sanctificati estis i noīe dñi ihesu cristi. et i spiritu
dei nr̄i. Sanctificatos nos dicit i noīe dñi ihesu xp̄i et i spū dei nr̄i
Hec sanctificatio ut i nobis permaneat oramus. et quia deus et
iudex noster sanato a se et uiuificato cōmīat iā nō deliquere ne qđ
ei deterius fiat. hanc cōtinuis oratiōib⁹ p̄ce facimus. hoc dieb⁹ ac
noctibus postulam⁹. ut sanctificatio et uiuificatio que de dei gratia
sumitur. ipi⁹ p̄tectiōe seruet. **¶** Seq̄ i oratiōe. Adueniat reg
num tuū. Regnū enā dei rēp̄sētari nobis petimus. sicut et nomē
eius ut i nobis sanctificet postulamus. Nā d⁹ qm̄ non regnat.
Aut apud eū quādo incipit qđ a sepe fuit et esse nō desinit. Nostr
regnū petim⁹ aduēire a deo nobis re pmissū cristi sāguīe et passi
one quesitū. ut qui i seculo ante ser. uiuim⁹. postmodū cristo dōi
nāte regnem⁹. sicut et ipse pollicet et dicit. Venite benedicti pat̄s
mei percipite regnū qđ vob̄ pat̄r ē ab origie mūdi. Potest vero fra
tres dilectissimi et ipse cristus esse regnū dei quē remire et dōie cu
pimus. Cuius aduētus ut cito nob̄ rēp̄sētet optamus. Nā cum
resurrectio ipse nr̄a sit qđ i ip̄o resurgimus. sic et regnū dei p̄t ip̄e
itelligi. quia i illo regnaturi sumus. Bene autem regnū dei peti
mus. i. regnū celeste. qđ ē et t̄restre regnū. Sed qui renūciavit iā;
seculo maior ē et honoribus eius et regno. et ideo qui se deo et xp̄o
dicat. nō t̄rena sed celestia regna d̄siderat. Cōtinua aut oratio ē
et p̄ce opus est ne excedamus a regno celesti. sicut ū dei quib⁹
hoc p̄missū: prius fuerat excederent domino māifestare et exp
brare. Multi inquit venient ab oriēte et occidēte. et recumbent cū
abrahā et ysaac et iacob i regno celoz. Filij autē regni expellē
t i tenebras exteriores: illic erit ploratio et stridor dētiū. Qstē
dit qđ āte filij regni iudei erāt: qm̄ et filij dei eē pseuerabāt. Post
qđ cessauit circa illos nomen paternū cessauit et regnū. Ideo cri
stianī qui i oratione appellare patrem deum et pimus nos et v̄

regnum dei nobis veniat oram⁹ addim⁹ quodq; et dicimus. **F**
Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. **N**ō ut de⁹ faciat quod
vult. sed ut nos facere possimus qd deus vult. **N**ā deo qd obstitit
quo min⁹ qd velit faciat. **S**ed qd nobis a diabolo obstititur. quo
minus per omnia noster animus atq; actus deo obsequitur. oram⁹
et petimus ut fiat in nobis voluntas dei. **Q**ue ut fiat in nob opus
est dei voluntate. i. ope eius et pfectione. quia nemo suis viribus
fortis est. sed dei ioulgētia et misericordia tut⁹ ē. **D**eniq; et de⁹ in
firmitatē hōis quē portabat. ostēdēs ait. **P**ater si fieri potest tran
seat a mē calix iste. **E**t exēplum discipul⁹ suis tribuens ut nō volū
tatē suā. sed dei faciāt. addidit dicens. **V**erūptamē nō qd ego volo
sed quod tu. **E**t alio loco dicit. **N**ō descēdi de celo ut faciā volūtatē
meā. sed ei⁹ qui me misit. **N**ō si fili⁹ obaudiuit ut faceret patris
volūtatē. quātomagis fili⁹ obaudire debet ut faciat dei volūtatē.
Sic et in eplā sua iohānes qd ad faciēdam dei volūtatē hortat et in
struit dicens. **N**olite dilige mūdū. neq; ea q in mūdo sūt. si quis
dilexerit mūdum nō est dilectio patris in illor. quia omne quod i
mūdo ē cōcupiscētia carnis est. et cōcupiscētia oculorū. et ābitio secu
li. q nō ē a pē sed ex cōcupiscētia mūdi. et mūd⁹ trāibit et cōcupis
centia ei⁹. **Q**ui autē fecerit volūtatē dei man⁹ ietnū. quō et de⁹ ma
ner ietnū. **Q**ui i etnū manere volum⁹. dei q etn⁹ est voluntate;
facere debemus. **V**oluntas autem dei est quam cristus et docuit et
fecit. hūilitas in conuersatione. stabilitas in fide. verecundia in
verbis. in factis iusticia. in opibus misericordia. in morib; discipli
na. iurā facere nō nosse. et factā tolerāe posse. cum frīb⁹ pacem
tenere. deū toto corde diligere. amare i illo quod pater est. timere
quod deus est. xpo nichil omīno pponere. qā nec nobis ille qeq; p
posuit. caritati ei⁹ inseparabiliter adherere. cruci ei⁹ fortiter ac fiden
ter assistere. qndē ei⁹ noīe et honoē certamē est exhibere i smone
constantiam q cōfitemur. in questione fiduciam q agredimur. in
morte patiētiā q coronamur. hoc ē coherede cristi velle esse. hoc est
pceptum dei facere. hoc ē volūtatē patris iplere. **F**ieri autē peti
mus voluntatem dei ut in celo et in terra. quod utrūq; ad asūma
tionem nostre icolumitatis pīnet et salutis. **N**am cū corpus e ter
ra et spiritum possideamus e celo. ipsi terra et celum sumus. et in
utroq; i. corpore et spiritu ut dei voluntas fiat oramus. **E**st em̄ in
ter carnem et spiritum colluctatio. et discordantibus aduersus se i
uicem cotidiana congressio. ut non que volumus ipsa faciamus.
Dum spiritus celestia et diuina querit. caro terrena et secularia cō
cupiscit. **E**t ideo petimus impense inter duo ista ope et auxilio dei

concordiam fieri. ut dum et spū et carne voluntas dei geritur. que
per eū renata est anima seruetur. Quod apte atq; manifeste apo
stolus paulus sua voce declarat. Caro inquit concupiscit aduersus
spiritū. et spiritus aduersus carnem. Hec enim inuicem aduersa
tur sibi. ut nō quecūq; vultis ipsa faciatis. Manifesta autem sūt
facta carnis; que sunt adulterea fornicatiōes. inuidiæ spurcie. p
dolatio. beneficia. homicidia. inimiciæ. & tentiōes. emulatiōes a
mositates. puocatiōes. simulates. dissensiōes. h. reses inuidia. e
brietas. comessatiōes. et hys similia. que predicto vobis sicut prē
dixi qm̄ qui talia agunt regnum dei non possidebūt. Fructus au
tem spiritus est caritas. gaudiū. pax. magnanimitas. fides man
fuerudo. cōtinentia. castitas. Et idcirco cotidiamus p̄mmo otinu s
orationibus hoc p̄ amur. sicut in celo & in terra voluntatem circa
nos dei fieri quia hec est voluntas dei. ut terrena celestibus & dant
spiritalia et diuina preualeant. Potest etiam sic intelligi fratres
dilectissimi ut quomā mandat et monet deus etiā inimicos dilige
re et p̄ hys q̄ qui nos persequuntur orare. petamus et p̄ illis q̄
adhuc terreni sunt et necdum celestes esse ceperunt. ut & circa il
los voluntas dei fiat. quā cristus hominem seruando & reintegrā
do perfect. Nam cum discipuli ab eo non iā terreni appellent sed
sal terre. & apostolus primū hominem vocat de terre limo. secū
dum vero de celo. merito & nos qui esse debemus pat̄ deo similes
qui solem suū oriri facit super bonos & malos & pluit super iustos
et iniustos. sic monente deo oramus et petimus. ut precem p̄ om
niū salute faciamus. Ut quomodo in celo id est in nobis p̄ fidem
nostram voluntas dei facta est ut essemus de celo. ita et in tra hoc
est in illis credētibz fiat voluntas dei. ut qui adhuc sunt prima
natiuitati trēm incipiant esse celestes ex aqua et spū natī. **C**
Procedente oratione postulamus et dicimus. Panem nostrū co
tidianū da nob̄ hodie. Quod potest spiritalit̄ et simplicit̄ itelligi
quia et vterq; intellectus vtilitate diuina proficit ad salutē. Nā
panis vite cristus est. et panis hic omniū nō est. sed noster ē. Et
quomodo dicimus pater noster. q̄a intelligentiū et credentiū
pater est. sic et panem nostrum vocamus quia cristus noster qui
corpus eius contingimus panis ē. Vunc autem panem dari nob̄
cotidie postulamus q̄ in cristo sumus et eucharistia cotidie ad abū
salutis accipimus. intercedente aliquo grauiore delicto dum abste
ti et non communicantes a celesti pane phibemur a cristi corpore
seperemur ipso predicante et moriente. Ego sum panis vite qui
de celo descendi. Si quis edent de meo pane viuet ietnū. Panem

autem quem ego dedito caro mea est pro seculi vita. Quando ergo dicit in eternum vivere si quis edierit de eius pane: ut manifestum est eos vivere qui corpus eius attingunt et eucharistia: iure communicationis accipiunt. ita contra timendum est et orandum ne dum quis abstentius sepatur a cristi corpore paul remaneat a salute: comminante ipso et dicente. Nisi ederitis carnem filii hominis et biberitis sanguinem eius. non habebitis vitam in vobis. Et ideo panem nostrum. i. cristum dari nobis condie petimus: ut qui in cristo manemus et vivimus a sanctificatione et corpore eius non recedamus. Potest vero et sic intelligi: ut qui seculo renuntiavimus. a divitiis eius et popas fidei gratia spiritualis abiecamus. cibum nobis tantum petamus et victus: quando instruatur dominus et dicat. Qui non renuntiaverit omnibus que sunt eius non potest meus discipulus esse. Qui autem cristi cepit esse discipulus. secundum vocem magistri sui renuntians omnibus diurnum debet cibum petere: nec in longum desideria peticiois extendere. ipso iterum domino presentante et dicente. Nolite in crastinum cogitare: crastinus enim dies ipse cogitabit sibi sufficere diei malicia sua. Vento ergo cristi discipulus victum sibi in diem postulat qui de crastino cogitare prohibetur: quia et contrarium sibi sit et repugnans ut queramus in seculo diu vivere. qui petimus regnum dei velociter advenire. Sic et beatus apostolus monet formans et corroborans spei nostre ac fidei firmitatem. Nichil inquit utilius in hunc mundum. verum neque auferre quid possumus. habentes itaque victum et tegumentum huius contenti sumus. Qui autem volunt divites fieri incidunt in temptationem et mulcipulas et desideria multa et nocentia que mergunt hominem in perditionem et in interitum. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quodam appetentes naufragaverunt a fide et inseruerunt se doloribus multis. Docet non tantum contempnendas sed et piculosas esse divitias. illic esse radicem malorum blandientium cecitate mentis humane occulta deceptione fallentium. Vnde et divitem stultum seculares copias cogitantem. et se exuberantium fructuum largitate iactantem redarguit deus dicens. Stulte hac nocte expostulat anima tua: quia ergo parasti tui? Letabatur stultus in fructibus nocte moriturus? et cui vita iam deerat victus habundantiam cogitabat. Contra autem dominus perfectum et consummatum docet fieri. qui omnibus suis redditus atque in usum pauperum distributis thesaurum sibi condonat in celum. Cum dicit posse se sequi et gloriam dominice passionis imitari qui expeditus et succinctus nullis laqueis rei familiaris involuit. sed solutus et liber facultates suas ad dominum animam promissas ipse quoque comitat. Ad quod ut posset unusquisque neminem pacem se sic discat orare. et de orationis lege qualis esse debeat.

nosceret. Neq; enī deesse cōdiciarius abū p̄t iusto: cū scriptū sit. Nō
occurrit dñs fame aīam iustam. Et iter. Junior fui et senior: a nō vi
di iustū derelictum neq; semē eius querēs panē. Itē dominus pro
mittat et dicat: Nolite cogitare dicentes quid edemus aut quid bi
bemus aut quid vestiemur: hec enī natiōes querunt. Scit aut pat
vester quia horū ōiū indigetis. Quente primum regnū et iusti
ciam deī: et hec omnia apponentur vob. Querētibus regnū et iu
sticiam deī ōia promittit appom. Nā cum sint deī ōia: habēt dñs
nichil deerit si deo ipse non desit. Sic danieli in leonū lacu iussu re
gis icluso prādium diuinitus procuratur: et it̄ feras esuriētes et
p̄cētes hō deī pascit. Sic aliē belias in fuga et in solitu dñe cōruis
ministrantibus: et volucribus abum sibi apportantibus in p̄secuti
one nutritur. Atq; o humane malicie detestanda crudelitas. Fere
parcūt aues pascūt: hōies isidiant et feruunt. **W** P̄9 hec et p̄ pec
catis nostris deprecamur dicentes. Et remitte nobis debita nr̄a si
cut et nos remittimus debitoribus nostris. P̄9 subsidium tibi peti
et rema delicti: vt qui a deo pascatur deo viuat: nec tantū presenti
et tpali vite: sed et eterne cōsulatur: ad quā venite p̄t si peccata
donem. que debita dominus appellat: sicut i euāgelio suo dicit. Di
misi tibi omne debitū q̄ me rogasti. Quā at̄ necessarie q̄ p̄uideat
a salubriter admonemur q̄ peccatores sumus qui p̄ pc̄is rogare
cōpelli mur: vt dū indulgētia de deo peti cōsciētie sue anim⁹ recorde
tur. Ne quis sibi q̄si inoēs placeat et se extollēdo p̄9 perēat istru
it et docet se peccare cōdiciariū cōdicio pro pc̄is iubetur orare. Sic
deiq; et iohēs i epl̄a sua monet dicēs. Si dixerimus quia peccatū
nō habemus: nos ipsos decipimus et veritas in nob̄ non ē. Si at̄ cō
fessi fuerimus peccata nostra: fidelis et iustus ē dominus qui nob̄
pc̄a dimittat. In epl̄a sua vtrq; cōplexus est qd̄ et rogare p̄ pec
catis debeamus: et ipetremus indulgētiā cū rogam⁹. Ideo et fideles
dixit dñm ad dimittēda peccata fidei pollicitationis sue reseruāte:
quia qui orare nos pro debitis a pc̄is docuit: paternam inīam p̄
misit et veniam securitatem. Adiunxit plene et addidit lege certā
nos cōdiciōe et spōsiōe cōstringens: vt sic nob̄ dimitti debita postu
lemus secūdū q̄ et ipsi debitoribus nr̄is dimittimus. scātes ipetra
ri nō posse qd̄ pro pc̄is petimus: nisi et ipsi circa debitorē nr̄o
parati fecerimus. Idcirco et alio in loco dicit. In q̄ mēsurā mēsi fue
ritis i ea remetteatur vob. Et seru⁹ qui post dimissū sibi a dño ōne
debitum cōseruo suo noluit ipse dimittē i carcerē religat: Quia
indulgere cōseruo suo noluit: qd̄ sibi a dño idultum fuerat amisit.
Que a dñe fortius xp̄s in p̄ceptis suis maiore cēsure sue vigore

predixit. Cum steteritis inquit ad orationem remittite si quid
 habetis aduersus aliquem ut a pater vester qui in celis est remittat
 peccata vobis. si autem vos non remiseritis neque pater vester qui in celis est re-
 mittet peccata vobis. Excusatio tibi nulla in die iudicii superest. cum scilicet
 tuam sententiam iudicaris. et quod feceris hoc et ipse patiaris. Pacificos enim
 et concordantes atque vnamines esse in domo sua deus precipit. et quales nos fe-
 cit natiuitate secunda tales vult renatos perseuerare: ut qui filii dei esse
 cepimus in dei pace maneamus. et quibus spiritus unus est: unus sit et a-
 nimus et sensus. Sic nec sacrificium deus recipit dissidentis. et ab altari
 reuertente prius frater consiliari iubetur: ut pacificus pabus et deus pos-
 sit esse pacatus. Sacrificium deo magis est pax nostra et fraterna con-
 cordia. et de unitate patris et filii et spiritus sancti plebs adunata. Ne-
 que enim in sacrificiis que abel et cayn primi obtulerunt munera eorum de-
 us sed corda intuebat. ut ille placeret in munere quod placebat in corde.
 Abel pacificus et iustus cum deo sacrificat innocenter docuit et ceteros
 quando ad altare munus offerunt sic venire cum timore dei. cum
 simplici corde cum lege iusticie: cum concordie pace. Merito ille dum
 in sacrificio dei talis esset postmodum sacrificium deo factus esset mar-
 tiriū primus ostendens imicaret sanguinis sui gloria dominica passi-
 onem qui et iusticiam habuerat et pacem. Tales demum a domi-
 no coronantur: tales in die iudicii cum domino vindicabuntur. Ceterum dis-
 cordans et dissidens et pacem cum fratribus non habens secundum quod beatus
 apostolus et scriptura sancta testatur. nec si per nomine christi occisus fue-
 rit crimine dissensionis poterit euadere. quia scriptum est. Qui fratrem
 suum odit homicida est. nec ad regnum celorum peruenit ut cum deo viuat.
 Homicida non potest esse cum christo qui imitator iude maluit esse quam christi.
 Quale delictum est quod nec baptismo sanguinis potest abluui. Quale
 crimen est quod martirio non potest expiari. **I**llud quoque necessarium
 et admonet dominus ut in oratione dicamus. Et ne patiaris nos iou-
 are in temptatione. Quia in precepto ostendit nichil contra nos aduersari posse
 nisi deus ante permiserit. ut omnis timor nostrum et deuotio atque observatio
 ad dominum conuertatur quoniam in temptationibus nostris nichil malo liceat nisi pote-
 stas iude tribuat. Probat scriptura diuina quod dicit. Venit nabucho-
 donosor rex babilonie in iherusalem et expugnabat eam. et dedit eam
 deus in manu eius. Datus autem potestas aduersum nos malo secundum nostram
 peccata sicut scriptum est. Quis dedit in direptionem iacob et israel
 hel eis qui percutiunt illum? Nonne deus cui peccauerunt et nolebant in
 vultu eius abulac neque audire legem eius et superduxit super eos iram animam
 uersionis sue? Et iterum salomone peccate et a preceptis et a vultu domini
 recedente positum est. Et excitauit dominus sathā ipsi salomoni
 k n

Potestas v̄ro aduersus nos dupliciter datur: vel ad penam cum
delinquim⁹ vel ad gloriam cum probamur. sicut de iob sem videm⁹. ma
nifestante deo et dicente. Ecce oia quę tuq; hēt in manus tuas do.
sed ipsum caue ne tēgas. Et dominus in euāgelio loquit̄ tpe passi
onis. Nulla h̄eres iqt̄ aduersū me potestate. nisi data tibi eēt desu
p: Qūdo aut̄ rogamus ne ī tēptatōem icidamus admonemur in
firmitatis et inbecillitatis nostre. dū sic rogamus ne quis se insolē
extollar: ne q̄s sibi supbe atq; arrogāter aliq̄o assumat: ne q̄s aut
cōfessionis aut passionis gloriam suam ducat. cum domin⁹ ip̄e humi
litate docēs dixerit. vigilate et orate ne veniat̄ ī tēptatōez. spūs
quidē p̄mptus ē: caro aut̄ infirma: vt dū precedit humilis et humi
missa cōfessio. et dat̄ totum dom̄io q̄cquid suppliciter cum timore
et honore dei petitur: ipsius pietate presteet. **R. P.** ista oia ī cōsu
matōe orōis venit clausula vniuersas p̄tiones et p̄ces nr̄as col
lecta breuitate cōcludēs. In nouissimo enī ponim⁹. **S.** libera nos
a malo. Cōprehēdēs aduersa cūcta que cōtra nos in hoc mundo
moliūt inimici. a quibus p̄t eē fida et firma tutela. si nos d̄s libe
ret. si de p̄cantibus atq; ip̄lorantibz op̄e suā presteet. Quādo autem
dicimus. libera nos a malo. nihil remanet quod vltra adhuc debe
at postulari quando semel p̄tectōem dei aduersus malū petamus
q̄ ip̄etrata cōtra oia q̄ diabolus et mūdus opantur securi stamus
et tuti. Quis enī ei de seculo metus ē: cui ī s̄clo deus tutor ē? Quid
mirū fr̄es d̄ilectissimi si orō talis ē quā deus docuit: qui magisterio
suo onē p̄cem nr̄am salutari sermone breuiavit? Hoc iā per ysaia
p̄phetam fuerat ante predictum. cum plenus spiritu s̄cto de dei
maiestate ac pietate loqueret̄. Verbum cōsumans inqt̄ et breuiās
in iusticia. qm̄ sermonem breuiatum faciet deus in toto orbe terre.
Nam cum dei sermo domin⁹ noster ihesus xp̄us omnibus venerit.
et colligens doctos piter et idoctos om̄i sexui atq; etat̄i p̄cepta
salutis edicere: p̄ceptorū suorum fecit grāde cōp̄dium: vt in dis
ciplina celesti discētū memoria n̄ laboraret: sed qd̄ eēt simplicia fidei
necessarium velociter disceret. Sic cū doceret quid sit vita et̄ na
sacramentum vite magna et diuina breuitate cōplexus ē dicens.
Hec est aut̄ vita eterna. vt cognoscant te solum et verum deū et
quē misisti ihesū xp̄m. Itē cū de lege et p̄phetis p̄cepta prima
et maiora decerp̄et. Audi iqt̄ israel: domin⁹ deus tu⁹ deus vnus
est. Et diliges dominum deum de toto corde tuo et de tota anima tu
a et de tota virtute tua. Hoc primum. Et secundum simile huic.
Diliges proximum tuum tanquam te. In hys duobus p̄ceptis
tota lex pendet et prophete. Et iter⁹. Quęcūq; volueritis vt faciāt

111

vobis homines bonarum et vos facite illis. **N**ec est enim lex et prophete
 te **N**ec verbis tantum sed et factis dominus orare nos docuit ipse orans
 frequenter et deprecans et quid facere nos oporteret exempli sui
 contestatione demonstrans sicut scriptum est. Ipse autem fuit secedens
 in solitudines et orans. **E**t iterum. Exiit in montem orare et fuit perno-
 ctans in oratione dei. Quod si ille orabat qui sine peccato erat: quanto ma-
 gis peccatores oportet orare? **E**t si ille per totam noctem iugiter vigi-
 lans continuus precibus orabat: quanto nos magis in frequentanda oratione
 debemus nocte vigilare? Orabat autem dominus et rogabat non pro se quod
 enim pro se immo omnes precaretur. Sed pro delictis nostris sicut et ipse declarat
 cum dicit ad petrum. Ecce sathanas expetivit ut vos vexaret quod tri-
 stitiam: ego autem rogavi pro te ne deficiat fides tua. **E**t postmodum pro
 omnibus precem deprecatur dicens. Non pro his autem solum rogo sed et pro
 his qui credituri sunt per verbum ipsorum in me ut omnes unum sint: sicut tu pa-
 ter in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint. Magna domini propter salu-
 tem nostram benignitas pater et pietas: ut non contentus quod nos sangui-
 ne suo redimeret: adhuc pro nobis amplius et rogaret. **R**ogatis autem
 desiderium videte quod fuerit: ut quod unum sunt pater et filius sic et
 nos in ipsa unitate maneamus ut hic quoque possit intelligi quantum
 delinquit qui unitatem scindit et patet cum pro hoc et rogauerit do-
 minus volens scilicet plebem suam unire cum sciret ad regnum dei
 discordiam non venire. **¶** Quando autem stamus ad ordinem fratres
 dilectissimi vigilare et incubere ad preces toto corde debemus. **C**ogi-
 tatio omnis secularis et carnalis abscedat nec quicquam tunc animus quam-
 vis solum cogitet quod precat. **I**deo et sacerdos ante orationem pre-
 missa parat fratrum mentes dicendo. sursum corda ut dum respondet
 plebs habemus ad dominum ad moneatur nichil aliud quam dominum cogitare
 debere. **C**laudatur contra aduersarium pectus et soli deo pateat
 nec ad se hostem dei tempore orationis adire patiat. **O**brepit enim fre-
 quenter et penetrat et subtiliter fallens preces nostras a deo auocat
 ut aliud habeamus in corde aliud iuxta quam intentione sincera dominum de-
 beat non vocis sonus sed animus et sensus orare. **Q**ue autem segnitia
 est alienari et capi ineptis cogitationibus et prophetis cum dominum depre-
 caris. quasi sit aliud quod magis debeas cogitare quam quod cum deo loqui-
 ris. **¶** Num te audiri a deo postulas: cum te ipse non audias? **V**is esse
 deum memorem tui cum rogas: quam tu ipse memor tui non sis? **H**oc
 est ab hoste in totum non cauere hoc est quam oras dominum maiest-
 tatem dei negligentia orationis offendere hoc est vigilare oculis
 et corde dormire: cum debeat christianus et cum dormit oculis corde vigi-
 lare sicut scriptum est ex persona ecclesie loquentis in canticis canticorum

Ego dormio et cor meum vigilat. Quia propter sollicitudinem et caute apostolus ammonet dicens. instate orationem vigilantes in ea: docēs scilicet et ostendens eos impetrare quod postulant de deo posse. quos deus videat in oratione vigilare. Orantes autem non in fructuosis nec inuis precibus ad deum veniamus. Inefficax petitio est cum precatur deum sterilis oratio. Nam cum eis arbor non faciens fructum exardet et in ignem mittatur. utique et sermo non habens fructum proinere deum non potest quia nulla operatio fecunda est. Et ideo scriptura divina instruit dicens. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina. Nam qui in die iudicii premium pro operibus et elemosinis redditurus est. Hodie quoque ad orationem cum operatione venienti benignus auditor est. Sic demique cornelius centurio cum oraret meruit audiri. Fuit faciens multas elemosinas in plebem et semper orans deum: huic circa horam nonam oranti assistit angelus testimonium reddens sui operis et dicens. Cornelii orationes tue et elemosine ascenderunt ad memoriam coram deo. Cito orationes ad deum ascenderunt quia ad deum merita nostri operis imponunt. Sic et raphael angelus tobie oranti semper et semper operanti testis fuit dicens. Opera dei revelare et confiteri honorificum est. Nam quando orabas tu et sara ego obtuli memoriam orationis vestre in conspectu claritatis dei: et cum sepelires tu mortuos simpliciter et quia non es citatus exurgere et dereliquere pradium tuum et abisti. et condidisti mortuum. missus sum temptare te. et iterum misit me deus curare te et saram nutum tuam. Ego enim sum raphael unus ex septem angelis iustis qui assistimus et conversamur ante claritatem dei. Per ysaia quoque dominus ammonet et docet similia attestans. Solue inquit omnes nodum iniusticie: resolve suffocationes iniquitatum conversionum. Dimitte quassatos in requiem. et omnem designationem iniustam dissipa. Frange esurienti panem tuum: et egenos sine tecto induc in domum tuam. Si videris nudum vesti eum et domesticos seminis tui non despicies. Tunc erumpet temporaneum lumen tuum: et vestimenta tua cito orientur et prebit ante te iusticia: et claritas dei circumdabit te. Tunc exclamabis et deus exaudiet te: dum adhuc loqueris dicit ecce assum. Adesse se re promittit et audire et protegere se eos dicit qui iniusticie nodos de corde solvunt. et elemosinas circa domesticos dei secundum eius precepta facientes. dum audiunt quod deus precipit fieri. ipsi quoque a deo merentur audiri. Bonus apostolus paulus in necessitate persolvere adiutus a fratribus. opera que sunt sacrificia dei dixit esse. Saturatus sum inquit recipiens ab epaphrodito ea que a vobis missa sunt odore suavitatis sacrificio accepto et placente deo. Nam quando quis miseretur pauperis deo feneratur et qui dat minimis deo donatur: spiritualiter deo suavitatis

odorem sacrificat. **¶** In orationibus vero celebrandis inueni
 obseruasse cum danielle tres pueros in fide fortes et in captiuitate
 victores horam tertiam sextam nonam sacramento scilicet trinitatis. q
 in nouissimis temporibus manifestari habebat. Nam et prima hora
 in tertia remiens consummatum numerum trinitatis ostendit. Itēq ad
 sextam quēta pcedēs declarat alteram trinitatem. et qn a septima
 nona cōpletur p ternas horas trinitas pfcā numerat. que horarū
 spacia iam pcedem spūtaliter determinātes adoratores dei. statutis
 et legitimis ad pcedē tēpibus seruiebāt. et manifestata postmodū
 res ē sacramēta oli fuisse q atē sic iusti pcebāt. Nā sup discipulos
 hora tertia descendit spūs sctus. q gtiā dominice rēmissiōis i ple
 uit. Itē petrus hora sexta i rectū supius ascendens signo pīt a vo
 ce dei monētis istructus ē vt omnes ad gratiam salutis admitter
 ret. cum de emundādis gētilibus an dubitaret. Et dñs hora sexta
 crucifixus ad nonā peccata nrā sanguine suo abluīt. et vt redime
 re et viuificare nos posset tūc victoriam suam passionē perfecit.
 Sed nobis fratres dilectissimi preter horas antiquitus obseruatas
 orandi nunc et spacia et sacramēta creuerunt. Nam et mane orā
 dum est. vt resurrectio domini matutina orōe celebretur. Quod
 olim spūs sctus designabat i psalmis dices Rex me? a de? me?
 qm ad te orabo dñe mane. et exaudies vocem meā. mane assistam
 tibi a contemplanor te. Et iterum p pphetam loqur dñs. Diluculo
 vigilabūt ad me dicētes. eam? a reuertamur ad dñm deū nostrū
 Recedente itē sole ac die cessante necessario rursum orandum est.
 Nam qz xpūs sol verus et dies verus est. sole ac die seculi receden
 ter. qm oramus et petimus vt super nos lux denuo veniat cristi p
 camur aduentū lucis eterne gratiam prebiturū. Xpm autēz diez
 dictū i psalmis declarat spūs sctus. Lapis inquit quē reproba
 uerunt edificātes hic factus est i caput anguli. A dño factus est
 a ē admirabilis i oculis nrīs. Iste est dies quē fecit dñs abulem?
 et iocundemur i eo. Itē q sol appellat? sit malachias propheta te
 staē dicens. Vobis aut q timetis uomen dñi orietur sol iusticie.
 et i al ei? curatio ē. Qd si i scripturis scīs sol verus et dies ver? ē
 cristus. hora nulla a cristiānis excipitur quominus frequenter ac
 semper deus debeat adorari. vt qui i cristo hōc est i sole et i die
 vero sumus insistamus p totum diē precibus et oremus. Et qn
 mūdi lege decurrens vicibus alternis nox reuoluta succedit. nul
 lum de nocturnis tenebris esse orantibus dāpnū potest quia filius
 lucis et noctibus dies est. Quando enim sine lumine est. cui lum
 in corde est? Aut quō sol ei et dies non ē. cui sol et dies cristus ē?
 k m

Qui autem in xpo hoc est in lumine semper sumus. nec noctibus
ab orōe cessamus. Sic anna vidua sine intermissione rogans semper
et vigilans pseuerabat in pmerendo deo. sicut in euāgelio scriptū
est. Nō recedebat iqt de tēplo. ieiunys et orōnibus seruies nocte
ac die. Viderit vel gētiles qui necdū illuminati sunt: vel iudei qui
deserto lumine i tenebris remanserūt. Nos frēs dilectissimi q̄ i om̄
luce semper sumus. qui meminimus q̄ tenemus qd eē accepta grā
cepimus. cōputemus noctem p die. Ambulare nos credamus sē
per in lumine. nō ipediamur a tenebris q̄s euasimus. Nulla sint ho
ris nocturnis precum dāpnar: nulla orōnū pigra et ignaua dispē
dia. Per dei indulgētiā recere atq̄ spiritaliter et renati imitemur
qd futuri sumus: hīturi i regno sine iteruētū noctis solū diē: sic
nocte q̄si i luce vigilemus. Oraturi sēper et acturi grāas deo. hic
q̄ orare et grās agere nō cēsinamus.

Presbyteri et dyacones romē cōsistentes grates beato cypriano refū
dūt q̄ i carcerū caligine cōsistētes martires suis litteris illustrauit
Ep̄la vicesimanona. **A**

Cypriano pape. Presbyteri et dyacones romē cōsistentes. Sa
lutē. Quāq̄ bene sibi cōscius anim⁹ et euāgelicē disciplīe vi
gore subnixus. et verus sibi in decretis celestibus testis effectus
soleat se solo deo iudice esse contentus: nec alterius aut laudes pe
tere aut accusationes pertinescere. tam geminata sūt laude odig
m q̄ cū cōscienā sciant deo soli debere se iudici. actus tamē suos desi
derant et ab ipsis suis frīb⁹ cōprobari. Quod te frater cypriane
facere nō mirū est: q̄ pro tua verecundia et igeita iustitia cōsilio
rū tuorū nos nō tam iudices voluisti q̄ participes iueneri: ut in tu
is rebus gestis laudē tecum dū illas pbamus iueneremus a tuorū
cōsilioz coheredes q̄ et affirmatores eē possem⁹. Idē enī ōnes cre
deremur operati i quo deprehenderemur. eadē ōnes censurē et di
sciplīe cōfessione sociati. Quid enī magis aut in pacē tā aptū: aut i
bellis persecutionis tam necessarium. q̄ debitam seueritatē diuin
vigoris tenere? Quam qui remiserit stabili re⁹ cursu erret neces
se ē: et huc atq̄ illuc varijs et incertis negotiorū tēpestatibus diffi
pēt. et q̄si extorto de manib⁹ cōsilioz gubernaculo nauē ecclesiasti
ce salutis illidūt iscopulos: ut appareat nō aliē salutē ecclesiastice
cōsuli posse. nisi si qui et cōtra ipsā faciūt q̄si qdā aduersi. luctus
repellant. et disciplīe ipsius semper custoditatio quasi salutare
aliqd gubernaculū i tēpestate seruet. Nec hoc nob̄ nūc nup cōsilioz

cogitatu est. nec hec apud nos aduersus improbos mo supuene
 runt repentina subsidia: sed antiqua fides. disciplina legitur antiq
 quoniam nec tantas de nobis laudes apostolus protulisset dicen
 do. qz fides vestra predicatur in toto mundo: nisi iam exinde vigor
 iste radices fidei de temporibus illis mutiatus fuisset. Quatu lau
 dum et glorie degenerem fuisse maximum crimen est. Minus est
 enim dedecoris nuq ad precomium laudis accessisse: qm de fastigio
 laudis ruisse. Minus est criminis honoratum bono testimonio no
 fuisse: qm honorem bonorum testimonioru perdidisse. Minus est si
 ne predicatione virtutum ignobilem sine laude iacuisset: qm exhe
 redē fidei factum laudes proprias perdidisse. Ea enim q in alicui9
 gloriam pferunt: nisi anxio et sollicito labore seruatur. i inuidia
 maximi criminis i tumescit. Hoc nos no falso dicere supiores no
 stre littere pbauerunt. in qbus vobis sententiam nrām dilucida ex
 positione ptulimus. et aduersus eos qui seiplos infideles illicita ne
 fariorum libroru pessione prodiderunt quasi euasuri irretien
 tes illos diaboli laqueos videretur: quo non minus qm si ad ne
 farias aras accessissent hoc ipso qd ipsi cōtestati fuerant tenerē
 tur. Sed etiam aduersus illos qui acta fecissent licet presentes cū
 fierent non assuissent: cū presētiam suā vtiqz vt sic scriberent mā
 dando fecissent. Non est enim immunis a scelere qui vt faceret i
 petrauit: nec alienus a crimine cuius consensu licet non a se admis
 sum crimen tamen publice legitur. Et cum totū fidei sacramētū
 in cōfessione casti nominis intelligatur esse digestu: qui fallaces
 in excusatione prestigias queri negauit. et qui vult videri puisse
 negasse voluit. Nec non etiam contra illos qz qui illicitis sacrafi
 cii manus suas atqz ora polluerant: pollutis ante mentibus ppi
 is vnde etiam sunt ipse manus atqz ora polluta: hęc nostrā consen
 suqz monstrauimus. Absit em ab ecclesia romana vigorem suū
 tā pfana facilitate dimittere et in istos seueritatis euerfa fidei ma
 iestate dissoluere vt cū adhuc non tātum iaceant sed et cadant eū
 forū fratrum ruine pperata nimis remedia cōmunicationum vti
 qz non pfutura testentur. et noua per misericordiam falsam vul
 nera veteribus transgressionis vulneribus imprimatur: vt mise
 ris ad euersionem maiorem eripiatur et penitentia. Vbi enim ioul
 gentie poterit medicina pficere. si etiam ipse medicus inter pcep
 ta penitētie ioulet periculis. si tantū modo perit vuln9 nec sint
 necessaria temporis remedia obducere cicatricem. Hoc non est cu
 rare. sed si dicere verum volumus: oradere. Quāqz cōfessorum
 quoqz quos hic adhuc in carcerem dignitas sue cōfessionis ieludit

et ad certamen euangelicum sua fides in confessione iam gloriosa
semel coronauit: litteras habeas conspicientes cum litteris nostris quibus
seueritate euangelice discipline protulerunt: et illicitas petitiones ab
ecclesie pudore reuocauerunt. Nisi hoc fecissent discipline euangeli-
ce ruina non facile farciretur: presertim cum nulli magis tam obru-
ti essent tenore euangelici vigoris illibatum dignitatemque seruare: quam qui
se exercitandos et examinandos pro euangelio furentibus tradi
dissent: ne martiri honorem merito perdidissent: si in occasione
martiri preuicatorum euangelii esse uoluissent. Nam qui quod
habet non custodit in eo ex quo illud possidet: dum id ex quo pos-
sidet violat: amittit illud quod possidebat. In quo loco maximas
tibi atque vberes gratias referre debemus et reddimus. quod illorum
carceris tenebras litteris tuis illuminasti. quod ad illos remisisti quod
introire potuisti. quod illorum animos sua fide et confessione robustos
tuis allocutionibus litterisque recreasti. quod felicitates eorum ad dignis
laudibus persecutus accedisti ad multo ardentiorum celestis glorie
cupiditatem. quod pronos impulisti. quod ut credimus et optamus vi-
ctores futuros viribus tui sermonis animasti. Quia hoc totum de
fide consistit et de diuina indulgentia remitte videatur: tam in marty-
rio suo tibi ex aliquo debitores facti esse videant. Sed ut ad id vni-
digressus sermo videatur esse rursus reuertatur: quales litteras in si-
lia quoque miseramus subiectas habes. Quia nobis differentie hu-
ius rei necessitas maior iacebat. quibus post excessum nobilissime
memorie viri fabiani nondum est episcopus propter eorum et temporum dif-
ficultates constitutus. qui omnia ista moderetur: et eorum qui lapsi sunt pos-
sit cum auctoritate et cum consilio habere rationem. Quia nobis in tam
ingenti negotio placeat quod et tu ipse tractasti prius ecclesie pacem
sustinendam. deinde sic collatione consiliorum cum episcopis presbiteris diaco-
nibus confessoribus propter astantibus laicis facta lapsorum trac-
tare rationem. Perquam enim nobis et inuidiosum et onerosum vi-
deatur non per multos examinare quod per multos commissum videatur fu-
isse. et vnam sententiam dicere cum tam grande crimen per multos diffu-
sum notetur existeret: quam nec firmum decretum potest esse quod non plurimo-
rum videbitur habuisse consensum. Aspice totum orbem pene vastatum. et
vbiq; iacere delectorum reliquias: et ideo tam grande expeti con-
silium quam late propagatum videtur esse malum. Non sit minor medicina quam vul-
nus est: non sint minora remedia quam funera: ut quod qui ceciderunt ob
hoc ruerunt quod cetera temeritate nimis incauti fuerunt ita qui hoc dispo-
nere intulerunt omni consiliorum moderamine utatur: ne quod non oportet fac-
tum. tanquam irritum ab omnibus iudicetur. Vno igitur eodemque consilio

eisdem precibus et fleatibus tam nos qui vsq; adhuc videmur tem-
 poris istius ruinas subterfugisse: q̃ illi qui in has temporis vidē
 clades incidisse diuinā maiestatem deprecantes pacē ecclesiastico noīe po-
 stulemus. Mutuis votis nos inuicē foueamus: custodiam⁹: arme-
 imus. **O**remus p lapsis vt erigant. **O**remus p stantibus vt non
 ad ruinas vsq; reptentur. **O**remus vt q̃ cecidisse referunt. delicti
 sui magnitudinē agnoscētes. intelligant nō momentaneā neq; ppro-
 piam desiderare medicinā. **O**remus vt effectus indulgentie lapsorū
 subsequat penitentiam: vt intellecto suo crimine velint nob̃ inter p̃-
 stare patientiam: nec adhuc fluctuantem turbare ecclesie statu:
 ne iteriorem nob̃ psecutiōem ipsi intēdisse videant et accedat ad
 criminū cumulū q̃ etiā inq̃eti fuerunt. **M**aximē em̃ illis congruit
 verecundia quorū in delictis dāpnat mens inuerecūda. **P**ulsent
 sane fores: sed nō vtiq; cōfingant. **A**deant ad limē ecclesie: sed nō
 vtiq; transiliant. **C**astrorū celestium exuberant portis. sed arma-
 ti modestia qua intelligant se desertores fuisse. **N**esumāt p̃cium sua-
 rum tubam: sed qua nō bellicum clangant. **A**rmēt se q̃dē modestie
 telis: et quem negando mortis metu fidei dimiserant clipeum resu-
 mant: sed vt cōtra hostem diabolum vel nūc armati: nō a ntra ec-
 clesiam que illorum dolet casus: armatos esse se credant. **M**ultū
 illis p̃ficiet petitiō modesta. postulatio verecūda. hūilitas necessa-
 ria. patiētia nō ociosa. **M**ittant legatos p̃ suis doloribz lacrimas
Aduocatione funga nē inimo pectore p̃bati geitus dolorē p̃bantes
 commissi criminis et pudorem. **I**mmo si dedecoris admissi magni-
 tudinem phorēscūt. si pectoris et cōscientie sue letale plagam et si-
 nuosi vulnūs altos recessus vere medica manu tractāt. erubescāt
 et petere. nisi quia maioris est rursum et piculi a pudoris auxiliū
 pacis nō petisse. **S**ed hoc totum in sacramēto sed i ipsi⁹ postulatois
 lege temporis facto tēpamēto. sed postulatiōe demissa sed p̃ce sub-
 dita qm̃ et qui petiit flecti debet nō mutari. **E**t sicut respici debet di-
 uina clemētia sic respici debet et diuina censura. **E**t sicut scriptū ē
 donauit tibi dñe debitum quia me rogasti. sic scriptum est qui me
 negauerit coram hominibus negabo et ego eum coram patre meo
 et coram angelis eius. **D**eus enī vt ē indulgens ita est preceptorū
 fuorū exactor. et q̃dem diligens. **E**t sicut ad cōuiuia vocat. sic habi-
 tū nuptiarū nō habentem ligatis manibus et pedibus extra factō-
 rū cetū foras iactat. **P**arauit celum. sed pauit a tartarū **P**arauit
 refrigeria. sed pauit etiam etna supplicia. **P**arauit inaccessibleē lu-
 cē. sed pauit etiam p̃petue noctis vastā eternāq; caligiem. **C**uius
 tēpamēti moderamē nos hic tenere querētes diu. et q̃dem multi

et quodam cum quibusdam episcopis vicinis nobis et appropinquantibus: et quos ex alijs puertis longe positis persecutionis istius ardor eiecerat an constitutionem episcopi nichil inouandum putauimus sed lapsorum curam mediocriter temperandam esse credidimus. ut iterum dum episcopus datur a deo nobis sustinetur suspensio eorum qui foris possunt dilatio ne sustineri caute teneatur eorum autem quorum vite sue fuit vixens exitus dilatione non potest ferre acta penitentia et confessio frequenter suorum detestatione factorum: si lacrimis: si gemitibus: si fletibus volentis ac vere penitentis animi signa prouiderit: cum spes viuendi secundum homines nulla subsisteret: ita demum caute et sollicite subueiri deo ipso sciente quid de talibus faciat quod iudicij sui examinet prouidera nobis tamen anxie curantibus ut nec penam nostram improbi homines laudent facilitatem. nec vere penitentes accusent nostram quasi duram clementiam. Optamus te beatissime ac gloriosissime papa semper in domino bene valere.

Ad cornelium papam romanum de malicia quorundam scismaticorum et peritum nouati qui patrem suum fame defunctum noluit sepelire et uxorem propriam pregnantem calce percutiens partione propter infante interemit. **Epistola tricesima.** A

Cyprianus Cornelio fratri salutem. Et cum diligentia et dilectione fecisti frater carissime festinato ad nos mittendo niceforum acolitum. qui nobis et de confessoribus regressis gloriosam leticiam nuntiaret et aduersus nouatiani et nouati nouas et perniciosas ad impugnandum cristianam ecclesiam machinas plenissime instrueret. Nam cum prout istic venisset heretice prauitatis nocens factio ipsa iam prout et alios qui sibi consenserunt proutura postero die niceforus cum vestris litteris superuenit quibus et didicimus et docere atque instruere ceteros cepimus euangelium de episcopo iam nec laicum remansisse cathedre et plebis extorere. et de ecclesia cristi exulem per alias longe proutias oberrare. et ipsum veritatis ac fidei naufragum factum circa quosdam sui similes parua naufragia coactare. **Recolstratum vero diuino** sancte administrationis amisso ecclesiasticas pecunias sacrilega fraude subtractis et viduarum ac pupillorum depositis denegatis non tam in affricam venire voluisse quam conscientia rapinarum et criminum nefandorum illic ab vete fugisse. Et nunc ecclesie defector ac perfugus quasi mutasse sit hominem mutare regionem. confessor se vitro iactat et predicat cum christi confessor nec dici nec esse iam possit qui ecclesiam cristi negauit. Nam cum paulus apostolus dicat. propter hoc re

Inquit homo patrem et matrem et erunt duo in una carne. sacramen-
 tum istud magnum est: ego autem dico in christum et in ecclesiam: cum hoc inquit
 beatus apostolus dicat: et christum pater atque ecclesie unitatem in di-
 uinis neribus coherentem sancta sua voce testetur quomodo potest
 esse cum christo. qui cum sponsa crasti atque in eius ecclesia non est? Aut
 quomodo assumit sibi regende aut gubernande ecclesie curam quam spo-
 liauit et fraudauit ecclesiam christi? Nam de nouato nihil inde ad nos
 fuerat nuntiandum. cum magis per nos vobis debeat nouatus of-
 fendi ceterum nouatum semper cupidus rauratie inexplabilis et ra-
 pactate furibundus. arrogantia et stupore superbi tumoris infla-
 tus. Semper istis episcopis male cognitus quasi hereticus. semper et per-
 fidus omnium sacerdotum voce dampnatus. Curiosus semper ut prodatur.
 ad hoc adulator ut fallat: nunquam fidelis ut diligat. fax et ignis
 ad conflanda seditionis incendia: turbo et tempestas ad fidei faciendam
 naufragia. tranquillitatis aduersarius: pacis inimicus. Denique nouato
 illinc a nobis recedente id est procella et turbine recedente. ex parte il-
 lic quies facta est: et gloriosi ac boni confessores qui de ecclesia illo ita-
 te discesserant postea quam ab urbe ille discessit ad ecclesiam reuerterentur.
 Iste est nouatus? qui apud nos primum discordie et scismatis incedia semina-
 uit. qui quosdam istis ex fratribus ab episcopo segregauit. qui in ipsa persecu-
 tione ad auertendas fratrum mentes alia quedam persecutio nostris fu-
 it. Ipse est qui felicissimum satellitem suum diaconum nec permittente me-
 nec sciente sua factioe et ambitioe constituit: et cum sua tempestate ro-
 me quoque ad euertendam ecclesiam nauigans similia illic et paria moli-
 tus est. a clero portionem plebis auellens. fraternitatis bene sibi co-
 herentis et se inuicem diligentis concordiam scindens. Plane quoniam
 pro magnitudine sua debeat kartaginem roma precedere: illic ma-
 iora et grauiora commisit. Qui istis aduersus ecclesiam diaconem
 fecerat illic episcopum fecit. Nec hoc quisquam miret in talibus. Fertur se-
 per mali suo furore demetens. et posteaquam scelera fecerit conscientia
 ipsa scelerate mentis agitantur. Nec remanere in ecclesia dei possunt
 qui deifica et ecclesiastica disciplina nec actus sui conuersatione
 nec morum pace tenuerunt. Spoliati ab illo pupilli: fraudate vidui
 et pecunie quoque ecclesie denegate: has de illo exigunt penas quas in
 eius furore conspiciamus. Pater etiam eius in vico fame mortuus.
 et ab eo in morte postmodum nec sepultus. Vterus uxoris calce pro-
 cussus et partione proterate in patricium partus expressus. Et
 dampnare nunc audet sacrificium manus. cum sit ipse nocentior pro-
 dibus quibus filius qui nascebatur occisus est. Hanc conscientiam criminum iam
 prope timebat: propter hoc se non de presbiterio excitari tantum sed et

comunicacione phileri p certo tenebat. Et urgentibus fribus imi-
nebat cognitioms dies quo apd nos causa ei9 ageret nisi pscuti
o ante venisset. Quā iste voto quodam euadende et lucrāde damp-
nationis excipies: huc oīa cōmisit et miscuit: vt qui eia de ecclesia
et excludi hēbat. iudicium sacerdotū voluntaria discessione prece-
deret: q̄si euasisse sit penam preuenisse sententiam. Circa ceteros
aut frēs elaboram9 quos ab eo circūuentis dolem9: vt veterato-
ris pmitiohum latus fugiāt: vt letales laqueos sollicitatis euadāt
vt de q̄ ille pelli diuinitus meruit ecclesiam repetant. Quos quidem
dño adiuuante p eius mīam regredi posse cōfidimus. Neq; enim
pt pīre nisi quē cōstat eē piturū: cum domin9 i euangelio suo di-
cat. Vis plantatio quā nō plantauit pater me9 celestis eradicabi-
tur. Qui plantatus nō est preceptis dei pīs et monitis: solus po-
terit de ecclesia ille discedere. solus epīs derelictis cum scismaticis
et hereticis i furore manē. Ceteros vero nobiscū adunabit dī pīs
mīa: xpi om̄ nrī indulgētiaret nostra patiētia. Opto te frater ca-
rissime semper bene valete.

Tricesima prima.

Opprianus Cornelio frī salutē. Et religiosū nobis et necessa-
riū existimaui frater carissime ad confessores qui illic sunt: et
nouam a nouati obstinatione et prauitate seducti de ecclesia re-
cesserunt litteras breues facere. quibus eos pro affectiōe mutua
cōueire: vt ad nrēm. i. ecclesiam catholicam reuertāt. Quas lrās
tibi ab ethippo diacono legi prius mandauit: ne q̄s aliud me scrip-
sisse finget q̄ qd̄ meis lrīs cōtinet. Quidam tam eidez ethippo a me
ad vos missor: vt de tuo arbitrio rē gerat. et si ealoz lrās cōfessori-
bus putaueris eē credendas tūc eas tradat. Opto tē frāt carissime
semper bene valete.

Ad corneliū romanū papā excusās se de eo q̄ scripta collegaz suo-
rū petierit declarātia beatū corneliū legitime in papā ordinatum.
Epistola tricesima secunda. *A*

Opprianus Cornelio frī salutē. Quod seriū dei a maxime sa-
cerdotibus iustis et pacificis cōgruebat frater carissime mise-
ramus nuper collegas nostros calydomum et fortunatum. vt non
tantum persuasiōe litteraz nostrarū. sed presentia sua et cōsilio
ommium vstroz emterentur quantum possent et elaborarent. vt

ad catholice ecclesie unitate scissi corporis membra componerent: et
 a christiane caritatis vinculo copularent. Sed quoniam diuerse par-
 tis obstinata et inflexibilis pertinacia non tantum radices et ma-
 tris sinum atq; complexum recusauit: sed etiam glisciente et in pe-
 ius recrudescente discordia episcopum sibi constituit. et contra sa-
 cramentum semel traditum diuine dispositionis et catholice unita-
 tis adulter et contrarium caput extra ecclesiam fecit. acceptis litte-
 ris tã tuis q̃ collegarum nostrorum. item aduentantibus bonis viris et
 nob̃ carissimis collegis nostris popeio et stephano. a quibus hec o-
 mnia nobis cum leticia comuni asseuerata sunt firmiter et probata
 secundum q̃ diuine traditionis et ecclesiasticę institutionis sancti-
 tas ac pariter veritas exigebat: litteras nostras ad te direximus.
 Sed et p̃ prouinciam nostram hec eadem collegis nostris singulis i
 noticiam perferentes: ab hys quoq; fratres nostros cum litteris
 redigendos esse mandauimus. Quãq; mens nostra et propositum
 iã tũc fratribus et plebi istic vniuerse manifestatum fuisset: quan-
 do litteris nuper ab vtraq; pte susceptis tuas litteras legim⁹: et
 episcopatus tui ordinationẽ singulorū auribus iñmauimus. Vono-
 ris etiam cõmunis memores et grauitatis sacerdotalis ac sanctita-
 tis respectum tenentes ea que ex diuerso i libz missum cõgesta fu-
 erant accurationibus criminosis respumus. cõsiderantes parit̃ et
 p̃oderates q̃ i tãto fratrum religiosorū cõuētū cõfidentibz dei sacerdo-
 tibus et altari posito nec legi debeant nec audiri. Neq; enī facile p̃-
 mēda sunt et incaute ac temere publicanda que discordioso stilo au-
 dientibus scandalum moueant: et fratres longe positos ac tras
 inare cõstitutos incerta opinione cõfundant. Viderint qui vel furo-
 ri suo vl̃ libidini seruientes et diuine legis et sanctitatis immemo-
 res iactitare icteri gestiunt que probare nō possunt. et cum inno-
 centiam destruere atq; expugnare nō valeant satis habent fama
 mendacii et falso rumore maculas inspergere. Certē quod p̃po-
 sitis et sacerdotibus congruit danda opera ē: vt talia cū a quibus-
 dam scribantur per nos respuantur. Vbi enim erit quod dislam⁹
 ac docemus scriptum esse. contine linguam tuam a malo et labia
 tua ne loquantur insidiosē. item alibi. os tuum habundauit mali-
 cia et lingua tua complectebat insidias: sedens aduersus fratrem tu-
 um detrahebas: et aduersus filium matris tue ponebas scandalū
 item quod apostolus dicit. omnis sermo malus de ore vestro non
 procedat: sed bonus ad edificatōē fidei. vt det gratiam audienti-
 bus. Porro hec fieri debere ostendimus. si quādo talia quorundā
 calumpniosa temeritate cōscripta sunt legi ap̃d nos nō patimur

Et ideo frater carissime cum ad me talia aduersum te et contra presbiteros te
cum confidentes scripta remissent: clero et plebi legi precepi que re
ligiosa simplicitate sonabant: nec ullis maledicorum et conuictorum la
tribus prestrebebant. **¶** Quod autem scripta collegarum nostrorum qui
illuc ordinationi tue affuerant desiderauimus: non veteres mores ob
liti nouum aliquod querebamus. **¶** Nam satis erat ut tu te episcopum leuiter
nunciaret: nisi esset ex diuerso discrepans factio. que cum inuicem et
calumpniosis comitis suis collegarum pater ac fratrum plurimorum turba
ret mentes et corda confunderet. Cui rei sopiende necessarium duximus
ut scribentium nobis in collegarum nostrorum firma et solida auctoritas pate
ret. Qui moribus ac uite ac discipline tue condigna litterarum suarum
testimonia predicantes. emulis quoque et rebus vel nouitate vel prauitate
gaudentibus omnem ambigendi ac discrepandi scrupulum sustulerunt: et
secundum consilium nostrum salubri ratione liberatas in hoc fluctu estuantium
firmas mentes sincere ac firmiter tuum sacerdotium probauerunt. Hoc enim
vel maxime frater ac laboramus ac laborare debemus: ut unitatem
a domino per apostolos nobis successoribus traditam quantum possumus
obtinere curemus ac quod in nobis est palabundas et errantes oues
quas quorundam puerarum factio et heretica temptatio a matre secer
nit in ecclesia colligamus. illis solis foris remanentibus qui in obstina
tione sua vel furore supersederunt vel pseuerauerunt. ac ad nos redire no
luerunt. discretiois ac separationis a se facte ac ecclesie derelictae ipsi
rationem domino reddiderunt. Quantum vero hic ad presbiterum quorundam
et felicissimi causam pertinet. quid hic actum sit ut scire posses. litteras
ad te college nostri manu sua subscriptas miserunt. Qui auditis eis
quod seferant ac quod pronuntiauerint. ex eorum litteris discite. Melius autem
frater facies si etiam exempla leuiter que ad te legenda per dilectionem com
muni per calidum et fortunatum collegas nostros prime miseram. que de
eodem felicissimo et de presbitero eiusdem ad clerum istum non ad plebem
scripseram legi illuc scribis iubeam. que et ordinatio eius et rationem rei
geste loquitur: ut tam istis quam illis circa omnia per nos fraternitas istius
aui. Exemplaria autem eadem nunc quoque per messium ypodiaconum a me mis
sum et niceforum archipresbiterum transmissi. Opto te frater carissime sem
per bene valere.

¶ Ad corneliu romanu papa quod legatos a nouaciano salmatico mis
sos et accusatione corneli quod secum deferrebant importunis clamori
bus audiri postulantes refutauit et se ab eorum uocatione semouit.
Epistola tricesimatercia. **A**

Corpus Cornelio fratri salutem. Venerunt ad nos frater carissime missi a nouatiano maximus presbiter et augendus diaconus et maceus quodam et longinus. Sed enim cum ex litteris quas secum ferebant et ex eorum sermone atque assueveratione nouatianum episcopum factum cooperissemus. illicitum et contra ecclesiam catholicam facte ordinationis prauitate commoti. a communicandis eos nostra cohibendos esse celsimus: et refutatis inter alia et ceteris quod obstinate ac pertinaciter asserere temptabant nam ego et collegae mei plurimi qui ad me conuenerant expectauimus aduentum collegarum nostrorum calpdonij et fortunati. quos ad te nuper et coepos nostros qui ordinationi tue affuerant legatos miseramus: ut eis aduentantibus et rei gestae veritatem reportantibus maiore auctoritate et elucida per os probatione partis aduersae improbitas frangeretur. Superuenerunt vero prius et stephanus collega nostri. qui et ipsi quoque ad instruendos istos nos manifesta secundum grauitatem ac fide sua iudicia ac testimonio protulerunt. ut nec necesse fuerit audiri ultra eos qui a nouatiano venerant missi. Qui cum statione inuidiosis quoque conuictis et clamoribus turbulenti prouenerunt et flagitarent: ut crimina quae se asserere ac probare dicebant publice a nobis et a plebe cognosceretur. Quia tamen nos negauimus conuenire. ut collegae nostri iam delecti et ordinati et laudabili multorum sententia comprobati ventilarum ultra famam ore maledicti et emulantium voce pateremur: et quia quibus refutati et cooperis sunt et illicitis conatibus heresim fecisse nudati sunt in epistolarum congerere longum fuit. ex primitiuo presbitero nostro plenissime singula quam ad vos venerit audientis. Ac ne eorum furis audacia unquam desisteret. hic quoque in scismatis partes christi membra distrahere. et catholice ecclesie corpus unum scindere ac laniare incitatur: ut ostiati per multorum domos vel oppidum per quosdam ciuitates discurrentes obstinationis suae et erroris scissi sibi querant comites. Quibus semel unum dedimus nec mandare desistimus: ut prauis dissensionibus et concertatione deposita impietatis esse sciant matrem deserere: et agnoscat atque intelligant episcopo semel facto et collegarum ac plebis testimonio et iudicio comprobato. alium constitui nullomodo posse. Proinde pacifice sibi ac fideliter consuluisse. si se assertores euangelij et christi esse constitutur: prius ad ecclesiam reuertatur. Opto te frater spiritus bene valere.

Ad corneliu gaudens et exultans quod quidam confessores relicto scismatis furore ad ecclesie unitate reuerunt.

Epistola tricesima quarta.

Priuanus Cornelio fratri salutem. Egitte nos et agere frat
carissime maximas gratias sine cessatiōe p̄stetur deo pat̄
ōmipōtēti. et xp̄o filio eius dñō deo nostro salutari. q̄ sic ecclesia
diuinitus p̄tegat. ut vnitās eius et factitas nō iugiter nec in to
tū p̄fide et hereticę prauitatis obstinatōe vitet. Legim⁹ enī lras
vr̄as. et votū cōmunis amplissimū gaudiū exultāter excepimus.
maximum p̄sbyterū et verbanum cōfessores cum sidonio et ma
thario ad ecclesiam catholicā regressos esse. i. errore deposito a scil
matico p̄mimo heretico furore deserto vnitatis ac veritatis domicili
um fidei sanitate repetisser. ut vnde ad gloriam processerant. illuc
gloriosi redirent. ne qui cr̄stum confessi essent. cr̄sti postmodū
casta desererent. nec temptarent caritatis atq; vnitatis fidem. qui
victi robore et virtute non fuerant. Ecce incolumis et immacu
lata laudis integritas. ecce in corrupta et solida cōfitecium digni
tas. a desertoribus et p̄fugis recessisse p̄ditores fidei et ecclesie
catholicę ipugnatores reliquisse. Merito illos reuertētes sumo ut
scribitis gaudio et clerus et plebs fraternitas om̄s excepit. qm̄
i cōfessoribus gloriā suā cōseruātibz et ad vnitatē reuertentibz
nemo nō sociū se et participē eorū glorię cōputat. Cuius rei letiti
am de nr̄is possumus sensibus estimare. Nam cū istic ad lras vel
tras q̄s de eorū cōfessiōe misistis letatus sit om̄s frat̄. numerus
et summa alacritate hūc nūcū cōis ḡtulatōis excepit. qd̄ illic vbi
res ipsa et presens letitia sub oculis om̄ū gerebat. Cū enim dñs
in euāgelio suo dicat eē summum gaudium i cōlo. sup vno peccato
re penitētiā agēte q̄nto magis ē gaudiū et i terris piter et in
celo sup cōfessoribus ad ecclesiā dei cum gloria sua et cum laude
redeuntibus. et redeundi viā ceteris exēplo sui fide et p̄batione
faciētibus. Dic enī quosdā fr̄es nr̄os error iduxerat q̄ sibi com
municationē cōfessorū seq̄ viderēt. quo errore sublato lux om̄ium pe
ccatoribus infusa ē et ecclesia catholica vniuersa nec sc̄id i nec diuidi
posse monstrata est. Nec quisq; iam facile poterat scismatici furen
tis verbis loquacibz decipi quando probatum sit bonos et glorio
sos cr̄sti milites non potuisse diu aliena fallacia et perfidia extra
ecclesiam detineri.

Alo lucū papā romanū de exilio cū suis reuertentē congratulans
ei q̄ ad gregem pastor redierit de inimicis fidei. cōfessionis glorio
sa ouēs trophæa. **Eplā tricesimaquinta. A**

Opprianus cū collegis Lucio fratri salutem Et nup̄ q̄dam tibi
 frater carissime gratulati sumus. cū te honore geminato in ec-
 clesie sue administratione confessorem pariter et sacerdotem consti-
 tuit diuina dignatio: sed et nunc non minus tibi et comitib⁹ tuis
 atq; vniuersē fraternitati gratulamur: quod cum eadem gloria a
 laudibus vestris reduces vos denuo ad suos fecerit benigna domi-
 ni et larga protectio: vt pascendo gregi pastor. et gubernāde na-
 uī gubernator: et plebi regende rector redderetur: vt appareret
 relegationem vestram sic diuinitus esse dispositam. non vt ep̄s re-
 legatus et pulsus ecclesie deesset: sed vt ad ecclesiam maior redi-
 ret. Neq; enim in tribus pueris minor fuit martiri dignitas: q̄a
 morte frustrata de camino ignis incolumis exierunt. Aut non con-
 summatus daniel exiit in suis laudibus: q̄a qui leombus missus
 fuerat ad predam: p̄fectus a domino vixit ad gloriam. In cōfesso-
 ribus xp̄i dilata martiria non meritum confessionis minuunt: sed
 magnalia diuine protectionis ostendūt. Ne presētatum i vob̄ vi-
 demus. q̄d apud regem fortes atq; illustres pueri predicauerunt
 ipsos q̄dē patos esse ardere flammis ne dñs eius fuiret: aut imagi-
 nē quā fecerat adoraret deū tamē quē colebāt quē q; a nos colim⁹
 potēte esse vt eos decimino ignis eximeret: et de regis manib⁹ ac-
 de penīs presentibus liberaret. Qd̄ inuenimus in confessionis vrē
 fide et in domini circa vos protectōe nūc gestū. vt cum vos parati
 fuerātis et p̄mpti omne subire supplicia. domin⁹ tamē vos pene sō-
 traheret: et ecclesie reseruaret. Ne gradientibus vob̄ breuiata nō
 est in ep̄o confessionis sue dignitas: sed magis creuit sacerdotalis
 auctoritas: vt altari dei assistat antistes. qui ad confessionis arma
 fumēda et faciēda martiria non verb⁹ plebem sed factis cohortet
 et imminente antixpo patet ad prelium milites non solū sermonis
 et vocis iatamēto. sed fidei et v̄tutis exēplo. **I**ntelligim⁹ frat̄
 carissimē et tota cordis nostri luce p̄spiciam⁹ diuine maiestatis saluta-
 ria et sācta cōsilia vnde illic repentina p̄secutio nup̄ exorta sit vnde
 ostra ecclesiā xp̄i et ep̄m comeliū beatū martirē vos q; ōnes secula-
 ris prās subito prurperit vt ad cōfūdēdos hereticos et retūdēdos of-
 fēderet dñs que eēt ecclesia: q̄s ep̄s eius vnus diuina ordinatione
 delectus. q̄ cum ep̄o presbiteri sā redotali honore cōiuncti. q̄s adu-
 natus et v̄tus xp̄i populis dñi gregis caritate cōnexus: q̄ esset
 quos inimicus lacesseret. qui cōtra q̄bus diabolus vt suis p̄ceret
 Neq; enī p̄seq̄t et ipugnat xp̄i aduersarius: nisi castra et milites
 xp̄i. Hereticos p̄stratos semel et suos f̄cōs cōtēpmit a p̄erit. eos q̄
 ut deherere quos videt stare. Atq; v̄nā nūc facultas daret frater

carissime: ut iterum illic vobis regredientibus possemus: quod vos mu-
tua caritate diligimus: ut aduentus vestri leuissimum fructum presentes
cum ceteris ipsi quoque capemus. Que illuc exultatio omnium fratrum: quod
concursum atque complexum occurrentium singulorum? Vix oculis adherentibus
posset satisfieri: vix vultus ipsi atque oculi plebis possunt videndo sati-
ari. De aduentus vestri gaudio cognoscere illic fraternitas cepit
quibus et quanta sit secutura christo veniente leticia. Cuius quia cito ap-
propinquabit aduentus imago iam quodam precessit in vobis ut quod
iohannes precursor eius et prius veniens predicauit christum re-
mittere: hic nunc episcopo confessore domini et sacerdote redeunte appeat et do-
minum iam redire. Vicarias vero pro vobis ego et college et frater-
nitas omnis has ad vos litteras mittimus frater carissime: et reple-
tates vobis per epistolam gaudium nunc fidei obsequia caritatis ex-
primimus: hic quoque in sacrificijs atque orationibus nostris non cessantes deo
patri et christo filio eius domino nostro gratias agere: et orare propter ac pe-
tere: ut qui perfectus est atque perfectus custodiat et perficiat in vobis con-
fessionis vestre gloriosam coronam. Qui et ad hoc vos fortasse reuo-
cauit ne gloria esset occulta: si foris essent confessionis vestre consummata
martyria. Nam victima que fraternitati prebet exemplum virtutis et
fidei: presentibus debet fratribus imolari. Optamus te frater carissi-
me semper bene valere. A

Ad maximam et inconstitutam petens eos ut ad unitatem ecclesie redeant
nec ultra velint ecclesie corpus in imbecillitate emulationis discerpere. Episto-
la tricesima sexta.

Opprianus maximo et inconstitutum et ceteris confessoribus sa-
lutem. Cum frequenter carissimi cognoueritis ex litteris me-
is que et confessioni vestre honorem et fraternitati connexa dilectionem
meo sermone seruauerim: credatis queso et acquiescatis hys litteris
meis: quibus vobis et actui ac laudibus vestris et scribo et simplici-
ter et fideliter consulo. Grauat enim me atque contrahit intolerabilis percussio
et pene prostrati pectoris molestia et perstrigit: cum vos illic concipissem
contra ecclesiasticam dispositionem: contra euangelicam legem: contra insti-
tutionis catholice unitatem episcopum alium fieri consuisse: quod nec fas est
nec licet fieri ecclesiam alteram institui: christi membra discerpi: domus
gregis animam et corpus unum discissa emulatione lacerari. Quod que-
ro ut in vobis saltem illicitum istud fraternitatis nostre dissidium non perse-
ueret sed et confessionis vestre et diuine traditionis memores ad ma-
terem reuertimini unde positis: unde ad confessionis gloriam cum eiusdem matris

exultatione venistis. Nec putatis sic vos euangelium custi asserere
 re dū vosmetipsos a custi grege et ab eius pace et concordia sep
 astis: cum magis militibus gloriosis et bonis congruat intra dome
 stica castra consistere. et intus positos ea que in commune tractan
 da sunt agere ac providere. Nam cum vnanimitas et concordia nrā
 scidi omīno nō debeat: q̄ nos ecclesia de relicta et foras exire et ad
 vos venire nō possumus: et vos magis ad ecclesiam matrem et
 ad nostrā fratritate reuertamini quibus possum? hortamur pe
 tim? et cogam? Opto vos fratres carissimi sepe bñ valere

Ad maximum presbiterum et urbanum et fidonum et macharium
 congratulans eisdem q̄ scismatico et heretico errore deposito ad ec
 clesiam redierunt. et est responsio ad epistolam p̄cedentem. Ep̄la
 tricesima octaua. A

Qui prius maximo presbitero item urbano et fidonio et
 machario fratribus salutē. Lectis litteris vestris fratres
 carissimi q̄s ad me de vestra regressione et de ecclesiastica
 pace ac fraterna reintegratione fecistis. i tantū me letatum eē cō
 fiteor: in q̄tū fueram et ante letatus. qm̄ cōfessionis vestre gloriaz
 cōperi. et militie vestre celestem ac spiritalem laudem letabund? ex
 cepti. Nā et hui? fidei et laudis vestre alia cōfessio ē vnā eē ecclesi
 am confiteri: nec aliam erroris vel potius prauitatis principem fieri
 repetere eadē castra vnde positis: vnde ad gerendum prelium et
 aduersariū subigendū fortissimis viribus p̄fistis. Illic em̄ erant
 de acie trophaea referēda: vñ ad aciem fuerāt arma suscepta: ne quos
 ad gloriā xp̄i ecclesia passet: eosq̄ gloriosos xp̄i ecclia nō haberet
 Nunc vero et vos agnūtem fidei vestre tenorem atq̄ inuidue
 caritatis et concordie legē om̄ia pace tenuistis. et exēplū ceteris di
 lectionis et pacis vestro itinere fecistis: vt ecclesie veritas et euan
 gelica sacramēti vnitās que a nobis tenebatur. vestro etiā cōfessū
 ac vinculo necleretur: nec cōfessores xp̄i erroris duces fierent qui
 virtutis et honoris auctores laudabiles extitissent. Viderunt q̄tū
 vobis ceteri gratulent? vel q̄tū apud se ipsos singuli gloriēt. Ego
 me et ḡtulari satis vobis et plus ceteris in hac vestra pacifica re
 gressionē et caritate confiteor: simpliciter em̄ qd̄ in meo corde fua
 rit debetis audire. Dolebam vehementer et ḡuiter angebar q̄ etiā
 cōmunicare nō possē quos semel diligere cepissey. Post q̄ vos de car
 cere p̄deuntes scismaticis et hereticis error excepit: sic res erat q̄
 si vestra gloria in carcere remāisset. Illic em̄ cecidisse vñ nomis
 dignitas vicebat: qm̄ milites xp̄i nō ad eccliam de carcere rediret. in

quē prius cum ecclesie laude et gratulatione remisset. **N**az et si vi-
dent in ecclesia esse zizania: non tū impediri debet aut fides aut cari-
tas nostra: ut quā zizania esse in ecclesia cernimus ipsi de ecclesia
recedam⁹. **N**obis tantūmodo laborandū est ut frumētū eē possim⁹
ut cum ceperit frumētum omnes horreis cōdi fructū p opere nro a
labore capiamus. **A**plus in epistola sua dicit. **I**n domo autē mag-
na non solum vasa sunt aurea et argētea: sed et lignea et fictilia
et quedā qđem honorata: quedā vero inhonorata. **N**os operam de-
mus et quātū possum⁹ laboremus: ut vas aureū vel argenteū si-
mus. **C**eterū fictilia vasa cōfringere dño soli cōcessū ē: cui a virga
ferrea data ē. **E**ssē non p̄t maior domino suo seruus. **N**ec quisq̄ si
bi qđ soli filio pater tribuit vendicare se putet: ut ad arcem vēti-
landam et purgandam paleam iam ferre se posse: aut a frumēto
vniuersa zizania humano iudicio segregare. **S**uperba est ista ob-
stinatio et sacrilega presumptio: quā sibi furor prauus assumit. **E**t
dum dominū sibi sēp quidā plusq̄ mētis iusticia deposcit assumūt:
de ecclesia peūt. **E**t dū se insolēter extollūt: ipso suo tumore cecati
veritatis lumē amittūt. **P**rop̄t qđ et nos tēpamentū tenentes et li-
bram domini cōtemplantes: et dei patris pietatē ac misericordiam
dñi cogitantes diu multūq; tractatu int̄ nos habito iusta modera-
tione agenda librauim⁹ que oīa pemit⁹ potestis inspiciere lectis li-
bellis quos hic nup̄ legeram: et ad vos qđ legendos p cōmuni dile-
ctione trāsmiseram: ubi lapsis nec censura deest que increpet: nec
medicina que sanet. **S**ed et catholice ecclesie vnitatem quantū po-
tuit exp̄ssit nostra mediocritas. **Q**uem libellum magis ac magis
nūc vobis placere cōfidor: qñ eū iā sic legitis ut et p̄letis et ametis.
Siquidē qđ nos verbis cōscripsimus vos factis impletis: quādo ad
ecclesiā caritatis ac pacis vnitatem emeatis. **O**pto vos fr̄es carissi-
mi et delectatissimi sēper bene valere.

Ad romanos p̄ma petens sua scripta aliorūq; rescripta p̄ ecclesiā
romanam legi necnon et alijs ad trāscribendū cōmunicari.

Ep̄la tricesimanona. **A**

Op̄anus presbiteris et diaconib; rome cōsistētib; fr̄ibus salu-
tem. **Q**uales litteras ad clerum rome agentē fr̄eris qđq; illi
michi rescripserint qđ etiā moyses et presbiteri et nicolait⁹ et rufi-
nus diacon et ceteri cū eis cōfessores in custodia cōstituti: que ad
litteras meas rescripserint. ut scire possētis fratres carissimī: exē-
pla vob̄ legenda trāsmisi. **V**os curate quātū potestis p diligētia

vestra. ut scriptura nostra et illorum rescripta fratribus nostris
innotescatis. **S**ed et si q̄ de p̄grinis episcopi college mei vel p̄biteri
vel diacones p̄sentes fuerit v̄l supuenerit: hec omnia de vob̄ audi
ant. Et si exempla epistolarum trāscribere et ad suos p̄ferre volu
erint: facultatem transcriptionis accipiant. Quamuis et satiro lec
tori fratri nostro mandauī: ut singulis desiderantibus scribendi fa
ciat potestatem: ut in ecclesiarum statu quoquo modo interim cō
ponendo seruet ab omnibus vna fidei consensio. De ceteris v̄eo q̄
ponendo seruet ab omnibus vna fidei consensio. De ceteris v̄eo q̄
agenda erunt. sicut et collegis meis plurimis scripsi plenius con
filio cōmuni tractabim⁹: q̄n̄ conuenire ī vnū p̄mittente domino
cepimus. Opto vos fr̄es carissimi et desideratissimi semper b̄ni valē
fraternitatem salutate. **V**alete

No romanos secunda q̄ in exilium p̄t̄ seditionē populi secedens
nō cessauerit quomin⁹ suis monita salutis retribuere. sed q̄ scri
psit tredecim epistolas ad diuersas personas. Epistola quadrage
sima. **A**

Osprianus presbiteris et diaconibus rome cōsistentibus
fratribus salutem. Quomaz cōperi fratres carissimi min⁹
simpliciter et min⁹ fidelit̄ vobis renūciari q̄ hic a nob̄ ge
sta sūt et gerūtur: necessarium duxi has ad vos litteras tradere: q̄
bus actus nostri et discipline et diligentiē ratio cederetur. Nam
sicut dñi mandata insteunt. statī turbationis impetu primo cu⁹
me clamore violento frequēter populus flagitasset: nō t̄a meaz sa
lutem q̄ quietē fratru publicam cogitans interim secessi. ne p̄ iue
recūdā p̄sentiam nostram seditio q̄ cepat plus p̄uocaretur. Ab
sens tamen corpore: nec spiritu nec actu nec mōtis meis defui
quomin⁹ secūdū dñi p̄cepta fratrib⁹ nr̄is in quib⁹ possem mea me
diocritate consulere. Et q̄d egeri loquū vob̄ epistole p̄ t̄pore
b⁹ misse numero tredecim: q̄s ad vos trāsmisi: in quibus nec cleo
cōsiliū meū: nec cōfessoribus exhortatio: nec extoribus q̄ opor
tuit oburgatio. nec vniuersē fraternitati ad deprecandā dei
misericordiā allocutio et p̄uasio nostra defuit. q̄ntum secundum
legem fidei et timorem dei dñō suggerente nostra mediocritas po
tuit mī. Postea vero q̄ et tormenta venerunt. siue iam totis
fratribus nostris. siue adhuc ut torquerentur inclusis. ad corrobora
dos et confortandos eos noster sermo penetravit. Itē cum cōpisse
eos qui sacrilegis cōtactib⁹ manus suas atq̄ ora maculassent v̄l
nefandis libellis nichilomin⁹ cōscientiā polluisent. ex ambire at

7
martires passim. confessores quoque importuna et gratiosa deprecatio
corruperet: ut sine ullo discrimine atque examine singulorum daretur co
tidie libelloz in illa contra euangelii legem. leas feci: quibus martires
et confessores consilio meo quantum possem ad omnia precepta reuocare
Ite presbiteris et diaconibus non defuit sacerdotum vigor: ut quidam
minus discipline memores et temeraria festinatione precipites qui
cum lapsis communicare iam ceperant comprimere. Inter cedentibus
nobis plebi ipsi quoque quantum potuimus composuimus. et ut in
ecclesiastica disciplina seruarentur instruximus. Postmodum vero
cum quidam de lapsis siue sua sponte siue aliquo imitatore audaci fla
gitatione prouerent. ut pacem sibi a martiribus et confessoribus promissa
extorquerent violento impetu intrarent. de hoc etiam bis ad clerum litte
ras feci. et legi eis mandavi: ut ad illorum violentiam interiri quoquo
genere mitiganda. si qui libello a martiribus accepto de seculo ex
cederent. ex homologesi facta et manu eis in penitentia imposita
cum pace sibi a martiribus promissa ad dominum remitterent. Nec
in hoc lege deo. aut me auctorem temere constitui. sed cum viderem
et honor martiribus habendum. et eorum qui omnia turbare cupiebant
impetus comprimendum: et preterea vestra scripta legissem que ad clerum
nostrum per cœmetum ypodionum nuper feceratis: ut his qui
post lapsum infirmitate apprehensi essent et penitentes communica
tionem desiderarent subueniretur. standum putavi et cum vestra
sententia. ne actus noster qui adunatus esse et consentire circa om
nia debet. in aliquo discreparet. Plane ceterorum causas quamuis
libello a martiribus accepto differri mandavi: a in nostra presen
tia reseruari: ut cum pace a domino nobis data plures prepositi. con
uenire in unum ceperimus. communicato etiam vobiscum consilio
disponere singula et formare possimus. Opto vos fratres caris
simi semper bene valere.

Presbiteris et diaconibus qui in carceribus constituti omnis huma
nitas impendatur. petitisque dies quibus martires excedunt diligenter
anotari. ut eorum commemorationes studiosius celebrentur. **Epistola**
quadragesima prima.

Cyprianus presbiteris et diaconibus fratribus salute Quam
sciam vos fratres carissimi litteris meis frequenter admoni
tos esse: ut gloriosa voce domino confessis et in carcere constitutis
omnis diligentia prebeat tamen identidem vobis incubo ne quid ad cu
ram desit his quibus ad gloriam nichil deest. Atque vinam loci et

gradus mei condicio permetteret ut ipse nunc presens esse possem
promptus et libens solēpni ministerio cuncta circa fortissimos fra-
tres nostros dilectionis obsequia complerem. Sed officium meum
vestra diligentia presentet. et faciat omnia que fieri oportet circa eos
quos in talibus meritis fidei ac virtutis sue illustravit diuina dig-
natio. Corporibus etiam omnium qui etsi tori non sunt. in carcere tamē
glorioso exitu mortis excedunt impartitur et vigilatia et cura pro-
pensior. Neque enim virtus eorum aut honor minor est. quominus ip-
si quoque inter beatos martires aggregentur. Quod in illis ē. tolerā-
uerunt quicquid tolerare parati et prompti fuerant. Qui se torment-
is et morti sub oculis dei obtulit. passus est. quicquid pati voluit.
Non enim ipse tormentis. sed tormenta ipsi defuerunt. sicut scriptum
est. Qui in me confessus fuerit coram hominibus. et ego in illo confite-
bor coram patre meo qui in celis est. Confessi sunt. Dicit dominus
Qui tolerauerit usque in finem hic saluus erit. Tolerauerunt
et ad finem usque incorrupta et immaculata virtutum suarum me-
rita pertulerunt. Et iterum scriptum est. Esto fidelis usque ad mor-
tem. et dabo tibi coronam vite. Usque ad mortem fideles et stabiles
et inexpugnabiles perueniunt. Cum voluntati nostre et confes-
sioni in carcere et vinculis accedit moriendi terminus. consummata
martiris gloria est. Denique et dies eorum quibus excedunt anno-
tate. ut commemorationes eorum inter memorias martirum cele-
brare possimus. Quāquā tertullus fidelissimus et deuotissimus et di-
lectissimus frater noster inter cetera sollicitudine et cura sua quas
fratribus in obsequio operationis impartit. qui nec illic circa curam
corporis desit scripserit ac scribat ac significet michi dies quibus in car-
cere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriose mortis exitu transiunt
et celebrent hic a nobis oblationes et sacrificia ob commemorationes
eorum. quā cito vobiscum domino prosperate celebrabimus. Pauperibus quoque
ut sepe iam scripsi cura ac diligentia vestra non desit. hijs tamē qui
in fide stantes et nobiscum fortiter militantes christi castra non relinque-
runt. Quibus quidem nunc maior a nobis dilectio et cura prestanda
est. quā nec paupertate ad actum nec persecutionis tempestate prostrati.
dum domino fideliter seruiunt ceteris quoque pauperibus exemplum fidei
prebuerunt. Opto vos fratres carissimi ac desiderantissimi semper bene
valere. et nostri meminisse. fraternitatem meo nomine salutare

Ex carcere scribit ad lucium papam romanum grates sibi refundens quod
se in vinculis constitutum dignatus sit scriptis roborare. Epistola
quadragesima secunda A

Opprianus fratri et college lucio et qui cum eo sunt fratres omnes in deo salutem. Exultantibus nobis et letantibus in deo quod nos et congressione armauerit et in prelio victores sua dignatione fecerit: superuenerunt littere tue frater carissime quas per herennianum hypodiamum et lucanum et maximum et amantium acholitos misisti nobis. Quibus lectis recepinus in vinculis laxamentum: in pressura solatium: et in necessitate presidium: et exortati sumus et robustius animati ad si quid amplius fuerit penatum. Nam ante passionem a te sumus ad gloriam prouocati: qui prior nobis ducatum ad confessionem nominis christi prebuiisti. Nos vero secuti vestigia confessionis tue parem gratiam tecum speramus. Nam qui prior est in cursu prior est et ad premium: et qui prior occupasti de quo cepisti in de hoc nobis communicasti. demonstrationem scilicet et indiuiduam caritatem qua semper nos dilexisti: ut quibus unus fuit spiritus in coniunctione pacis: esset precum tuarum gratia et una corona confessionis. Accessit autem tibi frater carissime ad confessionis coronam retributio operum habundans mensura quam accipies a domino in die remunerationis: qui te nobis litteris tuis representasti: ut pectus illud tuum candidum et beatum quod semper nouimus manifestares: et secundum latitudinem eius nobiscum laudes deo diceret: non quantum nos meremur audire: sed quantum tu potes dicere. Tuis enim uerbis et que minus in nobis instructa erat exornasti et confirmasti: et ad sustentationem eandem passionum quas patienter ferimus secuti de premio celesti et de corona martiris: et de regno dei ad prophetiam quam litteris tuis spiritu sancto plenius spondest. Hoc totum fiet dilectissime: si nos orationibus tuis in mente habueris. Quod et te facere confido: sicut et nos unquam facimus. Accipimus itaque frater desideratissime id quod a quiritio et a te ipso misisti sacrificium: ex omni opere mundo. sicut et noe obtulit deo et delectatus est deus in odorem suauitatis: et respexit in sacrificium eius. ita et in vestrum respiciat: et delectetur reddere vobis huius tam boni operis mercedem. Peto autem ut litteras quas ad quiritum fecimus: transmitti precipias. Opto te frater carissime ac desideratissime semper bene valere: et nos meminisse. Saluta omnes qui tecum sunt.

Ad fratrem de infantibus baptizandis. **Epistola quadragesima**
tercia.

Iprianus et ceteri college qui in consilio affuerunt numero
 lxxvi. **I**do fratri salutem. Legimus litteras vestras frat
 carissime quibus significasti de victore quodam presbitero
 qd ei anq̃ penitentiam plenam egisset. et dño deo in quē deliquē
 rat satisfecisset: temere therapius collega noster immaturo tēpōe
 et prepropa festinatione pacez dederit. **Q**ue res nos satis mouit
 recessum esse a decreti nostri auctoritate ut ante legitimum et ple
 nū tēpus satisfactionis et sine petitu et cōsciētia plebis nulla infir
 mitate urgente ac necessitate cogente pax ei cōcederetur. **S**3 libra
 to apud nos diu consilio satis fuit obiurgare therapium collegā no
 steum qd temere hoc fecerit. et instruxisse ne quid tale de cetero fa
 ciat. **P**acem tamē quocūq; a sacerdote dei semel datā nō putau
 mus auferendam: ac per hoc victori cōmunicatiōē sibi traditam
 vsurpare pmisim⁹. **Q**uātū vero ad causā infātiūm ptinet quos
 dixisti intra secundum vel terciū diem quō nati sunt constitutos
 baptizari non oportere. et considerādā legē esse circūcisionis a
 tiq̃ue. ut intra octauum diem eum qui natus est baptizandum
 et sanctificandum non putares. longe aliud in consilio nostro oī
 bus visum est. **I**n hoc em̃ quod tu putabas esse faciendū nemo
 consensit. sed vniuersi potius iudicauimus nulli hominū nato mi
 sericordiam dei et gratiam denegādā. **N**am cum dominus i euā
 gelio suo dicat. filius hominis nō venit animas hominum perdere
 sed saluare. quantum in nobis est si fieri potest nulla anima pden
 da est. **Q**uid em̃ ei deest qui semel in vtero manibus dei formatus
 est? **N**obis em̃ atq; oculis nostris secundum dierum secularūz cui
 sum accipere qui nati sunt incrementum videtur. **C**eterum quecū
 q; a deo fiunt dei factoris maiestate et opere perfecta sunt. **E**sse
 deniq; apud omnes siue infantes siue maiores natū vnā diuinū
 numeris equalitatem declarat nobis scripturē diuine fides. cū he
 lise⁹ sup̃ infantem vidue filiū qui mortuus iacebat ita se deum de
 precans superstrauit. ut capiti caput et faciei facies applicaretur.
 et superfusi helisei membra singulis puuli membris et pedes pedibz
 iungerentur. **Q**ue res si secundum natiuitatis nostre et corporis
 qualitatez cogitetur adultō et prouecto infans non posset equari
 nec coherere et sufficere poissent parua mēbra maioribz. **S**ed illae
 qualitates diuinae et spiritales exprimitur qd pares atq; equales
 sint oīes homines qñ a deo semel facti sunt et posset etas nostra in
 crementis corporū secundum seculum non secundum deum habere dif
 erentiam. nisi et gratia ipsa que et baptizatis datur p etate accipi
 enq̃ū vel minor vel maior tribuit. cui spūs factus nō de mēsuā. sed

de pietate atq; indulgētia paterna equalis omnibus prebeat. Nam deus ut psonam no accipit. sic nec etate. cu; se omnib; ad celestis gratie cōsecutionē eq̄litate librata prebeat patrē. Nam et q; vestigium infāis in p̄mis partus sui diebus cōstituti mūdum non esse dixisti. q; vnusquisq; nostrū adhuc horreat exosculari. nec hoc putamus ad celestem gloriam dādam impedimētū esse oportere. Scriptū est em̄: Omnia sūt mūda mūdis. Nec aliquis nostrum id debet horrere. qd deus dignatus est facere. Nā et si adhuc infās a partu nouus est. nō ita est tamē ut quisq; illū in gratia danda atq; in pace faciēda horrere debeat osculari. q̄ndo i osculo infāis vnus quisq; nostrum pro sua religione ipsas adhuc recētes dei manus debeat cogitare. quas in homine modo formato et recens nato quodammodo exosculamur. quando id quod deus fecit amplectimur. Nam q; in iudaica circuncisione carnali octauus dies obseruabat sacramentum est in vmbra atq; imagine ante premissum. sed veniente cristo in veritate completum. Nam quia octauus dies id ē post sabbatum primus dies futurus erat quo dominus resurgeret et nos viuificaret. et circuncisionem nobis spiritalem daret. hic dies octauus id est post sabbatum primus et dominicus precessit in imagine. Que imago cessauit postmodū superueniēte veritate et data nobis spiritali circuncisione. Propter quod neminē putamus a gratia consequenda impediendū esse ea lege que iā statuta ē. nec spiritalē circuncisionē ipe diu carnali circuncisione debere. s; omne omnino hominē admittendum esse ad gratiā cristi. quando et petrus in actibus apostolorum loquatur et dicat. Dominus michi dixit. neminem hominem cōmunem dicendum et immundum. Cetum si homines impedire aliquid ad cōsecutionem gratie posset. magis adultos et prouectos et maiores natu possent impedire peccata grauiora. Porro autem si etiam grauius delictoribus et in deū multum ante peccantibus cum postea crediderint remissa peccatorum datur. et a baptismo atq; gratia nemo prohibet. quāto magis prohiberi non debet infans qui recens natus nil peccauit nisi q; secūdam adam carnaliter natus contagiū mortis antiquę primum natiuitate contraxit. qui ad remissam peccatorum accipendam hoc ipso facilius accedit. q; illi remittuntur non propria sed aliena peccata. Et idcirco frater carissime hec fuit in consilio nostra sententiā. a baptismo atq; a gratia dei qui omnibus misericors et benignus et pius est neminem per nos debere prohiberi. quod cum circa vniuersos obseruandum sit atq; retinendum. tamen magis circa infātes ipsos et recens natos obseruandum putamus. q; hoc ipso

de ope nostra ac de diuina misericordia plus meretur q̄ in p̄mo
statim natiuitatis sue ortu plorantes ac flentes nil aliud q̄ de p̄cā
tur. Optamus te frater carissime semper bene valere

No rogatiāū de dyacono q̄ cōtra episcopū suū contendit. et quō
sacerdotibus et p̄latis suis rebelles et debitū honorē nō exhibētes
plagātur a dño. nec nō quō xp̄c honorē sacerdotibz etiā s̄b ip̄o icu
passiōis exhibuit. Epistola quadragesima quarta

O Iprianus rogatiāno fratri salutem. Grauius et dolenter
commoti sumus ego et college mei qui p̄sentes aderant fra
ter carissime lectis litteris tuis. q̄bz de dyacono tuo cōq̄st̄
es q̄ immemor sacerdotalis loci tui ac ministri sui oblitus contu
meliis et iniuriis suis te exacerbauit. et tu quidem honorifice cir
ca nos et pro solita tua humilitate fecisti vt malle de eo nobis cō
queri. cum p̄ episcopatus vigere et cathedre auctoritate haberes
potestātē qua posses de illo statim vindicari. certus q̄ college tui o
nes gratū haberem⁹ quodcūq̄ circa dyaconū tuū contumeliosum
sacerdotali potestate fecisses. habens circa huiusmodi homines pre
cepta diuina. cum dominus deus i deuteronomio dicat. Et homo
quicūq̄ fuerit in superbia vt non exaudiat sacerdotem aut iudi
cem quicūq̄ fuerit in diebus illis. morietur homo ille. et omnis
populus cum audierit timebit et non agent impie etiā nunc. Et
vt sciamus hanc dei vocem cum vera et summa maiestate eius p̄
cessisse ad honorandos ac vindicandos sacerdotes suos. cum aduer
sus aaron sacerdotem tres de ministris chyre dathan et abiron au
si sunt superbisse et ceruicem suam extollere et sacerdoti preposito
se adequare. hiatu terre absorpti ac deuorati penas statim sacrile
ge audacie persoluerunt. Nec soli illi sed et ceteri ducenti q̄nquagi
ta qui eis comites ad audaciā fuerunt prorupente a domino igne
consumpti sunt. vt p̄baretur sacerdotes dei ab eo qui sacerdotes
facit vindicari. In libro quoq̄ regnorum cum samuel sacerdos a
iudeorum populo ob senectutē sicut tu modo contēpneretur. excla
mauit iratus dominus et dixit. Non te spreuerunt sed me spreue
runt. Et vt hoc videretur excitauit eis saul regem. qui eos iniu
riis grauibz affligeret. et per omnes contumelias et penas sup
bum populū calcaret et premeret. vt cōtemptus sacerdos de sup
bo populo vltione diuina vindicaretur. Sed et salomō in spū san
cto constitut⁹ testat et docet q̄ sit sacerdotal auctoritas et potestas
dicens Ex tota aia tua time dñm. et sacerdotes ei⁹ sanctifica. Et iterūq̄

hōnora deū ex tota anima tua. et hōnōifica sacerdotes eius. **Q**uod
tu n̄ preceptorum memor beatus apostolus paulus scdm̄ q̄ in acti
bus apostolorum legimus cum ei diceretur. sic ihs in sacerdotibz
dei maledicēdo. respōdit et dixit. **N**esciebam fratres q̄a pontifex
est. **S**criptum est em̄. **P**rincape populi tui non maledices. **D**omin⁹
etiā noster ipse ihs cristus rex et iudex et deus noster vsq; ad
passionis diem seruauit hōnorem pontificibus et sacerdotibz q̄uis
illi nec timorem dei nec agnitionem cristi seruassent. **N**am cum le
prosum emundasset dixit illi. **V**ade et monstra te sacerdoti. et of
fer donum. **H**umilitate ea qua nos quoq; esse humiles docuit. sa
cerdote adhuc appellabat quem sciebat esse sacrilegum. **I**tem sub
actu passionis cum alapam accepisset et ei diceretur. sic respon
des pontifici. nil ille contumeliose locutus est in personam pontifi
cis sed magis innocentiam suam tuitus est dicēs. **S**i male locut⁹
sum exprobra de malo. si autē bene. quid me cedis? **Q**ue oīa ab eo
ideo facta sunt humiliter et patienter. vt nos humilitatis ac patiē
tie haberemus exemplū. **D**ocuit em̄ sacerdotes veros legitime et
plene hōnorari. dum circa falsos sacerdotes ipse talis extitit. **N**emi
nisse autē diaconi debent. quoniā apostolos. i. ep̄os et prepositos do
minus elegit. diaconos autē post ascensum domini in celos aposto
li sibi cōstituerunt episcopatus sui et ecclesie ministros. **Q**uod si
nos aliquid audere contra deū possumus q̄ ep̄os facit et possūt et h̄
cōtra nos audere diaconi a q̄bus sūt. **E**t iō oportet diaconū de quo
scribis agere audacie sue penitentiā. vt hōnorem sacerdotis agnoscat
et ep̄isopo preposito suo plena humilitate satisfaccere. **N**ec sūt em̄
micia hereticorum et ortus atq; conatus scismaticorū male cogitā
um. vt sibi placeant et prepositum superbo tumore cōtēpnāt. **S**ic
de ecclesia receditur. sic altare prophanū foris collocatur. sic cōtra
pacē cristi et ordinationem atq; vnitatē dei rebellatur. **Q**uod si ultra
te cōtumelijs suis exacerbauent et puocauerint. fugaris circa eū po
testate hōnoris tui. vt eū vel deponas vel abstineas. **N**ā si aposto
lus paulus ad thymotheū scribens dixit. iuuentutem tuā nemo de
spiciat. q̄to magis tibi a collegis tuis dicēdū est. **S**enectutē tuā nēo
despiciat. **E**t quoniā scripsisti quēdā cū eodē diacono tuo se miscu
isse. et supbie eius atq; audacie p̄ncipē esse. hunc quoq; et si q̄ ali
tales extiterit et cōtra sacerdotē dei fecerit. vel cohercere poteris l̄
abstinere. nisi q̄ hortamur et monemus vt peccasse se potius itelli
gant et satisfacciat. et nos p̄positū nostrū tenere patiatur. **M**agis
em̄ optamus et cupimus cōtumelias et iniuriā singulorū clemētia
patientia vincere. q̄ sacerdotali licētia vindicare. **O**pto te frater

carissime sep bene valeat.

No presbiteros et dyacones de cura pauperibus et confessoribus
ipendenda. et q̄ humilitas in nobis cresce debet virtutibus et meri-
tis crescentibus ratq̄ q̄ beatus cyprian⁹ a primordio episcopatus
fuit statuerit sine coepiscoporum suorum consilio nihil voluisse ordinare
Epistola quadragesima quinta. **A**

Cyprianus Presbiteris et diaconibus fratribus salutem Op-
taueram quidē fratres carissimi vt vniuersum clerum nostrū
intēgrū et incolumem meis litteris salutarem. sed quoniā infesta
tempestas que plebem nostrā ex maxia parte p̄stravit hūc quoq̄
addit nostris doloribus cumulū. vt etiam clem portionē sua stra-
ge p̄stingeret. oramus dominum vt vos quos in constantia et fi-
dei virtute stare cognouimus tutos quoq̄ in postetum per diuinā
misericordiā salutemur: et q̄quā causa compelleret vt ipse ad vos
properare et venire deberem: primo cupiditate et desiderio vestri
que res in votis meis summa est etiam deinde vt ea que circa eccle-
sie gubernaculum vtilitas cōmunis exposat tractare simul et plu-
rimorum consilio examinata delimitare possimus. tamē potius vi-
sum est adhuc interim latebram et quietem tenere respectu vtili-
tatum aliarum. que ad pacem omnium nostrorum pertinent et sa-
lutem: quorum vobis a tertullo fratre nostro carissimo ratio res-
detur: qui pro cetera sua cura quam imp̄ale diuinis operibus im-
p̄it etiam huius consilij auctor fuit. vt cautus et moderatus existe-
rem. ne eis locis in quibus totiens flagitatus et quesitus fuissē me
temere cōmitterem. fretus ergo dilectione et religione vestra
quā satis noui. hys litteris et hortor et mando: vt vos quorū mini-
ma illic inuidiosa et non adeo periculosa presentia est vice mea fū-
gamini. circa gerenda ea que ad ministratio religiosa deposcat. Na
beatur interī quantū potest pauperū cura: sed qui tamen incūcul-
sa fide stantes gregē cristi nō reliquerūt. vt hys ad tolerandā pe-
nuriā sūptus per vestrā diligētiā suggeratur. ne quod circa fideles
tepestas nō fecit circa laborantes necessitas faciat. Cōfessoribus e-
tiam gloriosis imp̄iatur cura p̄p̄nrior. Et q̄q̄ sciam purimos ex
hys fratrū voto et dilectione susceptos: tñ si q̄ sūt q̄ vel vestitu v-
l sūptu indigeāt: sicut etiam pridē vobis scripserā cū adhuc eēt in
carcere constituti. subministrantur eis quecunq̄ necessaria sunt
vt sciant ex nobis et instruantur et discant qd̄ secundū scriptura-
rū magisteriū ecclesiastica disciplina deposcat hūiles et modestos

et quietos esse deberent honorem sui nominis seruent. ut qui gl'o
riosa voce fuerunt sint et moribus gloriosi. Faciant se dignos. ut
in omnibus dñm pmerentes ad celestem coronam laudis sue an
fimatione perueniant. Plus em̄ superest q̄ qd̄ tractatum videtur.
cū scriptū sit. Ante mortē. ne laudes hominēz quēq̄. Et iterū. Esto
fidelis vsq̄ ad mortem. et dabo tibi coronam vite. Et dominus q̄ di
cat. Qui tolerauerit vsq̄ ad finem hic sanabit̄. Imitentur dñm
qui sub ipso tempore passionis nō sup̄bior sed humilior fuit. tunc
em̄ discipulorū suorū pedes lauit dicens. Si ego laui pedes vestros
magister et dominus. et vos debetis aliorū pedes lauare. Exemplū
em̄ dedi vobis. ut sicut ego feci et vos alijs faciatis. Item pauli
apostoli documenta testantur. qui post carcerem sepe repetitū. post
flagella. post bestias circa omnia mitis et humilis perseuēauit. nec
post tērcum celum. et paradisu quicq̄ sibi insolēter assumptū sit di
cens. Neq̄ em̄ gratis panem māducaui m̄ ab aliquo. sed in labore
et fatigatione nocte et die operāti s. ut ne quē vestrū grauarem.
Nec singula oro vos insinuate fratibus nēstris. Et quia is exal
tabitur qui se humiliauerit. nunc est ut magis insidiantēz aduer
sarium metuant. q̄ fortiorē quēq̄ magis aggreditur. et actior fa
ctus hoc ipso quia victus est superantem superare conatur. Domi⁹
faciat ut et ego iterum illos videre. et salutari ex hoc tatione cōpo
nere mentes eorum ad seruandam gloriam suam possim. Doleo e
nim quando audio quosdam imprecbe et insolenter discurrere ad
ineptias. vel ad discortias vacantes culti membra etiam cultum cō
fessa per concubitus illicitos inquinati. nec a diaconis aut presbi
tis regi posses. sed id agere ut per paucorūz prauos et malos mo
res multorum et bonorum confessorum gloria honesta maculetur.
Quos vereri debent. ne ipsorum testimonio et iudicio condempna
ti ab eorum societate prauentur. Is enim demum confessor illustris
et verus est. de quo postmodum non erubescit ecclesia. sed gloria
tur. Ad id vero quod scripserūt michi cōpresbiteri nostri donat⁹
et nouatus et ceteri solus rescribere nil potui. quando a primor
dio episcopatus mei statuerūz nichil sine consilio vestro et sine cō
sensu plebis mea priuatim sententia gerere. sed cum ad vos p dei
gratiam venero. tunc de hys que vlt̄ ḡ sta sūt vel gerenda sicut ho
noꝝ mutuis posset in commune tractabimus.

Ad corneliū papam vrbis rome de eo q̄ maximianus vrbianus
et fidomus ceteriq̄ multi post errorem ad ecclesie sunt vnitatem cō
uersi. Epistola quadragesima sexta

Qui prius Cornelio fratri salutem. Quātam sollicitudinem
 et anxietatem sustinimus de hys confessoribus qui dolo et
 malitia hominis et callidi et veteratoris fuerant circūuēti et pene
 decepti et ab ecclesia alienati. tantam leticiam adepti sumus. et de o
 omnipotenti et cūcto domino nostro gratias agimus. cum eos
 cognito suo errore intelligamus hominis maligni velut serpentis
 astutia venenata derelicta. ad ecclesiam vnde exierant sicut ipi ex
 suo corde profitentur simplici voluntate venisse. Et primo qui
 dem fratres nostri probate fidei. amantes pacem. vnitatem optā
 tes. timorem illorum. horum molliciem nūciabant. Fides tamē nō
 pdonea. vt facile nobis credere daretur illos penitus eē mutatos
 Postea vero q̄ verbanus et sidonius confessores ad presbiteros no
 stros venerunt affirmantes maximum confessorem et presbiterū
 secum pariter cupere in ecclesiam redire. sed quoniam multa
 precesserant ab eis designata que tu quoq̄ episcoporum nostro
 rum et meis litteris cognouisti. ne temere eis fides haberetur. ex
 ipsorum ore et cōfessione ista que per legationem mādauerant pla
 cuit audiri. Qui cum venisset et a presbiteris que gesserāt exigere
 tur. et nouissime q̄ per omnes ecclesias littere calumpnijs et ma
 le dictis plene eorum nomine frequenter misse fuisset. et pene om
 nes ecclesias perturbassent. circūuentos se esse affirmauerūt. neq̄
 istis litteris quid inesset scisset. tantummodo circūductos se
 conuississe quoq̄ scismatica et heresis autores fuisse. vt patere
 tur et manus quasi episcopatum imponi. Qui cum et cetera
 fuissent exprobrati. vt abolerentur et de memoria tollerēt. de
 precati sūt. Omni actu ad me perlato placuit contrahi presbiterū
 affuerūt etiam episcopi quinq̄ qui et hodie presentes fuerūt. vt
 firmato cōsilio quid circa personam eorum obseruari deberet cōsen
 su omnium statueretur. Et vt motum omnium et cōsiliū singu
 lorum dīnosceres. etiam sentēcias nostras placuit in noticias ve
 stras perferri. quas et subiectas leges. Vns ita gestis impresbite
 rum venerūt maximus verbanus et sidonius et plerq̄ fratres q̄
 eis se adiūxerūt. hummis precibus desiderātes. vt ea que ante
 fuerāt gesta in obliuionem cederēt. nullaq̄ eorum mētio habere
 tur. perinde atq̄ si nichil esset vel commissum vel dictum inuicem
 omnibus remissis cor mūoum et purū sequētes secūdū euāgelicā
 vocem dicē beatos esse puros corde q̄ iam sperēt dominū Quod
 erat cōsequēs omnis hic actus populo fuerat insinuādos vt et ip
 sos viderēt ī ecclesia cōstitutos quos errātes et palabūdos iam vi
 derant et dolebant. Quorum volūate cognita magnū frātēritatis

concurfus factus est. Vna vox erat omnium gratias deo agentium
gaudium pectoris lacrimis exprimentes: cōplectentes eos qui ho-
die pena carceris fuissent liberati. Et ut ipsorum propria verba desig-
nem. Nos inquit cornelium episcopum sanctissime catholice ec-
clesie erectum a deo omnipotente et christo domino nostro scimus
Nos errorem nostrum cōfitemur. Circūuenti sumus phidie loqui-
tate factiosa. Amentes videbamus qui quandā communicatiōe cū
scismatico homine habuisse. sincera tamen mens nostra semper in
ecclesia fuit. nec ignoramus vnum deum esse et vnū christum esse do-
minū quē cōfessi sumus: vnum spiritū sanctū: vnū episcopum in catholi-
ca ecclesia esse debere. Ista eorum p̄fessione nō moueremur. vt qd a
pud potestates seculi erant cōfessi i ecclesia cōstituti cōprobaret.
Quapropter maximū p̄biterum locum suū agnoscere iussimus. ce-
teros cum in genti populi suffragio recepimus. Oia autē remissim⁹
deo omnipotentis in cui⁹ potestate sunt oia reseruata. Hec igitur
frater eadem hora eodem momēto ad te p̄scripta transmisiimus a
micephorum acholitum descendere ad nauigandam festinā ad vos
statim dimisi. vt nulla perastimatiōe habita velut presens in isto
clero et in isto populi cōtū deo omnipotenti et christo domino nostro
gratias ageres. Credimus autem fore quāp̄mo iam pro certo cō-
fidimus ceteros quoq; qui in hoc errore sunt constituti in ecclesiā
breui reuersuros. cum auctores suos viderint nobiscū agere. Has
litteras puto te debere frater et ad ceteras ecclesias mittere. vt om-
nes sciant scismatici huius et heretici dolum et preuicationez de
die in diem euacuari.

Ad eundē de malicia nicostراتi et euaristi scismaticorum. Epistola
quadragesima septima

Cyprianus cornelio fratri salutem. Ne quid minus ad po-
nam futuram huius scelerati hominis deesset p̄stratus. &
tutibus dei cum maxim⁹ et longinus et mache⁹ idē fuisset
expulsi de imo resurrexit. et sicut prioribus litteris tibi quas per-
augendum cōfessorem misi significaueram nicostراتū et nouatū
et euaristum et primum et dyomisium illo iam peruēnisse. Inuigi-
letur ergo vt omnibus coepiscopis nostris et fratribus inorescat
nicostراتum multorum criminum reum et non solum patrone su-
per carnali cuius rationes gessit fraudes et rapinas fecisse. verum
etiam quod est illi ad perpetuam penam reseruatum ecclesie depo-
sita nō modica abstulisse. Euaristū vero auctore scismatis fuisse. et

successorē plebi cui an̄ p̄fuerat in locū eius episcopū eē cōstitutū.
 Maiora vero et g̃uora hic designauit malitia et in explebili prau-
 tate sua q̃que illic apud suos sp̄ exercuit: ut scias q̃les duces et
 p̄tectoress salmatic⁹ et heretic⁹ lateri suo sēp iūctos habeat.

Ad stephanū papā romanū scd̃; p̄ corneliū de martiano arelate
 si q̃ ecclesiā deserēs et nouatianū salmaticū sequēs lap̄ pacē dāda
 negauit. et q̃ pastores si omissū sibi gregē neglexerint iratū debe-
 at iudicē iuente. **E**p̄la quadagesima octaua. **A**

Quā prius Stephano fratri salutē. Faustinus collega noster
 lugduno consistens frater carissime semel atq; iterum michi
 scripsit. significans ea quę etiam vobis suo vtiq; nunciata: itaq; ab
 eo q̃ a ceteris coep̄s nr̄s in p̄uincia cōstitutis: q̃ martian⁹. are-
 late consistens nouatiano se cōiunxerit. et a catholice ecclesie veri-
 tate atq; a corporis nostri et sacerdotū cōsensione tenēs hereticę
 p̄sumptionis durissimā prauitatem se diuiserit. cum ab eo dōlē-
 tibus et ad ecclesiam lacrimis et gemitu et dolore pulsatis; diuine
 pietatis et lenitatis paterne solatia et subsidia claudantur. nec ad
 fouenda vulnera admittātur vulnerati. sed sine spe pacis et cōmu-
 nicationis relictī. ad luporum rapinam et p̄dam diaboli p̄iciantur.
 Cui rei nostrum est cōsulē et subuenire frater carissime q̃ diuinā
 clementiam cogitantes et gubernandę ecclesie libram tenentes.
 sic censuram vigoris peccatoribus exhibemus. ut tamen lapsis eni-
 gendis et curandis vulneratis. bonitatis et misericordie diuinę me-
 dicanam non denegemus. Qua propter facere oportet plenissimas
 litteras ad coep̄iscopos nostros in galliis cōstitutos. ne ultra mar-
 tianum p̄uicacem et sup̄bum et diuine pietatis ac fraterne salutis
 inimicum collegio nostro insultare patiātur: q̃ necdū a nob̄ vide-
 tur abstentus. qui iam pridem iactat et predicat q̃ nouatiano stu-
 dens et eius peruicaciam sequens a cōmunicatiōe se nostra segre-
 gauit. cum nouatianus ipse quē sequitur olim abstentus et hos-
 tis ecclesie iudicatus sit. Et cū ad nos in africā legatos misisset op-
 tās ad cōmunicationem nr̄am admitti. hinc a cōsilio plurimorū sa-
 cerdotū q̃ p̄sentes eramus sententiā retulerit se foris esse cepisse
 nec posse a quoq̃ nostri sibi cōmunicari. q̃ ep̄o cornelio in catholi-
 ca ecclesia de dei iudicio et cleri ac plebis suffragio ordinato. p̄fa-
 nū altare erigere. et adulterā cathedrā collocare et sacrilega vtra-
 vq; sacerdotis sacrificiā offerre cōp̄tauerit. Proinde si resipiscē et
 ad sanemētis cōsiliū rediē vellet agēt penitentiā. et ad ecclesiā supplex

rediret. Quā vānum est frater carissime vt nouatiano nuper re-
tulo. et refutato et per totū orbē a sacerdotibus de i abstituto adu-
latores adhuc nobis patiamur illudere. et de maiestate et digni-
tate ecclesie iudicare. **D**irigantur in prouinciam et ad plebē arela-
te consistentem a te littere qbz abstituto martiano alius i locū eius
substituatur. et grex xpi q in hodiernum ab illo dissipatus et vul-
neratus cōtepmē colligat. **S**ufficiat multos illic ex fratribz
nostros. amīs istis supioribz excessisse sine pace. vel ceteris subueni-
at q supersunt et diebus ac noctibus ingemiscunt. et dīnaz ac pa-
ternā misericordiā deprecātes. solatiū nostre opitulatiōis exposcūt
Iocundo em frā. carissime copiosū corpus ē sacerdotū cōcordie mu-
tue glutino atqz vnitatis vīculo copulatam. vt si quis ex collegi-
o nostro heresim facere et gregem cristi lacerare et vastare temp-
tauerit. subueniant ceteri pastores viles et misericordes. q oues
dominicas i gregē colligāt. **Q**uid em si i mari portus aliquis muni-
tiombus suis ruptis infestus et piculosis ēē nauibus ceperit. nōne
nauigātes ad alios proximios portus naues suas dirigūt. vbi sit
tutus et salutaris introitus et statio secunda. Aut si in via stabulū
aliquod obsideri et teneri a latromibus ceperit. vt quisqz ingressus
insidiariūz illic infestatione capiatur nōne cōmeantes hac opinio-
ne comperta stabula alia in itinere appetunt tutiora. vbi sit fida
hospitia et receptacula cōmeantibus tuta. **Q**uod necesse est apud
nos ēē frater carissime. vt fratres nostros qui iactati martiam sco-
pulis petunt ecclesie portus salutares. suscipiamz ad nos p̄mpta
et benigna humanitate. et stabulū cōmeantibus prebeamus tale
quale est in euangelio. quo a latromibus sauciati et vulnerati sus-
cipi et foueri et tutari ab stabulario possint. **Q**ue est enim maior a-
melior cura p̄positorum. q diligēt sollicitudine et medela salub̄ fo-
uendis et conseruandis ouibus p̄uidere. **C**ū dñs loquatur et di-
cat. **Q**uod infirmatum ē non cōfortastis. et qd male habuit nō cō-
roborastis. et qd contribulatus est non cōsolidastis. qd errauit non
reuocastis. et qd perit non inq̄sistis. et disperse sunt oues mee.
et nō fuit q inquireret. neqz q reuocaret. **P**ropterea hec dicit domi-
n⁹. **E**cce ego sup pastores. et inquirā oues meas de manibz eorūz et
aitam eos vt nō pascāt oues meas. et iā nō pascēt eas cōextēhā eas
de ore eorū et pascā eas cū iudicio. **C**ū ergo pastoribz talibz p quos
dominice oues negligūtur et peūt sic cōminetur. qd nos aliud facere
oportet frā carissime q. colligēdis et refovēdis cristi ouibz ex-
hibere diligētā plenā. et curādis lapsorū vulneribz patne pietati s

adhibere medicinā: quā etiam dominus in euangelio monēat et dicat non est op⁹ sanis medicus. sed male habentib⁹? Nā et si pastores multi sumus. vnum tamen gregē pascim⁹. et ouēs vniuersas q̄s crīstus sanguine suo et passione q̄siuit colligere et fouē debem⁹ nec pati supplices et dolentes fratres nostros crudeliter despici. et sup̄ba quorūdā p̄sūptiōe calcari: cū scriptū sit. Ille q̄ aut cōtumax est vir sui iactās nihil omīno p̄ficiet. q̄ dilatauit tanq̄ iferi animā suā. Et ei⁹ nodi oēs dñs in euāgelio culpet et dāpnet dicēs. Vos estis qui iustificatis vos in conspectu hominū. deus aut dīnoscit corda vestra. quomā qd̄ excelsū est in hominib⁹. execratio est in conspectu dei. Execrabiles et detestabiles dicit esse qui sibi placeāt qui tumidi et inflati aliquō sibi arroganter assumant. Ex quibus cū martianus esse cēperit. et se nouatiano coniungens aduersari⁹ mise acordie et pietatis exīterat. sententiam non dicat sed accipiat. nec sic agat q̄ ipse iudicauerit de collegio sacerdotū. q̄n ipse sit ab vniuersis sacerdotib⁹ iudicat⁹. Seruād⁹ ē em̄ antecessor n⁹orū beatorū marci et lucij honor gloriofus. quorū memoriā cum nos honorem⁹ multo magis tu frater carissime honorificare a seruare grauitate et auctoritate tua debes: qui vicarius a successor eorū fact⁹ es. Illi em̄ pleni spiritu domini et i gloriofo martirio cōstituti dādā eē lapsis pacē cōfuerūt. a pēnitētia acta fructū cōmuni rationis et pacis negandū nō eē litteris suis signauerūt. Quā rem omnes oīno ubiq̄ cōsumimus. Neq̄ em̄ poterat eē apud nos sensus diuersus. in quibus vn⁹ eēt spiritus. et ideo manifestū ē eū spūs facti veritatē cū ceteris nō tenē. quē videm⁹ diuersa sentire. Significa plane nob̄ q̄s in locū martiani arelate fuerit substitutus. vt sciam⁹ ad quē frēs nostros dirigere et scribere debem⁹. Opto te fī carissime sēp bene valere.

Ad clerū de quib⁹ dā p̄sbyteris qui temere pacē lapsis dederunt nec dum sedata persecutione. et atra conscientiam episcoporum. et quomodo spiritus sanctus per innocentes pueros beato cypriano suam voluntatem innotuit. **E**pistola qua dragelimanona. **A**

Cyprianus Presbyteris et diaconibus fratribus salutē
Dui patientiā meā tenui fratres carissimi q̄i verecūdū silētiū nostrū p̄ficeret ad salutē. Sed cū quorūdā immoderata et abrupta p̄sūptio temeritate sua et honorē martiriū. et cōfessorū pudorē. et plebis vniuersę tranquillitatem turbare conēt tacere

ultra non oportet. ne ad periculum plebis piter et nostrum tactus
mitas minima procedat. Quod enim non periculum metuere debemus de
offensa domini. quoniam aliqui de presbiteris nec euangelium nec loci sui
memores. sed neque futurum domini iudicium. neque nunc sibi prepositum
episcopum cogitantes. quod nunquam omnino sub accessoribus factum
est. cum contumelia et contemptu prepositi totum sibi vendicent. Atque
viam non perstrata fratrum nostrorum salute sibi omnia vendicarent. con-
tumelias episcopatus nostri dissimulare et ferre possem. sicut dissi-
mulaui semper et potui. Sed dissimulandi nunc locus non est. quoniam
decipit fraternitas nostra a quibusdam vestrum. qui dum sine ratione restituendi
de salutis plausibiles esse cupiunt magis lapsis obstant. Summum enim de-
lictum esse quod persecutio comitum coegit sciunt ipsi etiam qui commiserunt
cum dixerit dominus et iudeus noster. Qui in me confessus fuerit coram
hominibus confitebor et ego in illo coram patre meo qui est in celis.
Qui autem me negauerit. et ego illum negabo. Et iterum dicit. Om-
nia peccata remittentur filiis hominum et blasphemie. Qui autem
blasphemauerit in spiritu sancto non habet remissionem. sed reus est
eterni peccati. Item beatus apostolus dixit. Non potestis mense domini omni-
um bibere et calicem demoniorum. Non potestis mense domini omni-
um bibere et calicem demoniorum. Nec qui subtrahit fratribus nostris decipit miseros. ut qui pos-
sunt agere penitentiam veram. deo patri misericordiam precibus et opibus suis
satisfacere. seducant ut magis pereant. et qui erigere se possunt plus ca-
dant. Nam cum in minoribus peccatis agant peccatores penitentiam iusto
tempore. et secundum discipline ordinem ad exhomologesin veniant. et per
manus impositionem episcopi et clerici ius communicationis accipiant. nunc
crudo tempore persecutionis adhuc perseuerant. non dum restituta ecclesie ip-
sius pace. ad communicationem admittuntur et offertur nomen eorum
et non dum penitentia acta. non dum exhomologesi facta. non dum manu eis
ab episcopo aut clero imposita. eucharistia illis datur. cum scriptum
sit. Qui edet panem aut biberit calicem domini indigne. reus erit corporis
et sanguinis domini. Sed nunc illi rei non sunt qui minus scriptu-
re legem nouerunt. Erunt autem rei qui presunt et hec fratribus non fug-
gerunt. ut instructi a prepositis faciant omnia cum dei timore. et cum da-
ta ab eo et prescripta observatione. Exponunt deinde inuidie beatos
martires. et gloriosos seruos dei. cum dei sacerdote committunt. ut
cum illi memores legis nostre ad me litteras dixerint et petierint
tunc desideria singulorum examini et pacem dari. quoniam ipsa ante mat-
ris nostre pacem de misericordia domini prior sumpserit. et nos diuina
protectione reducere ad ecclesiam suam fecerit. Unde sublato honore quem
nobis beati martires cum confessoribus seruant. contempta domini

lege et obseruatione quāndem martīres et cōfessores tenēdam mā
dant. ante extinctum persecutionis metum. ante reditum nostrū
ante ipsum pene martīrium excessum cōmunicent cum lapsis et of
ferāt. eucharistiam tradant quādo etiā si martīres per calorem glo
rie minus scripturā cōtemplātes contra legem domini pl⁹ aliquid ci
perent a presbiteris et diaconis suggerentibus admoneri deberēt
sicut semper in preteritum factum est. Castigare nos itaq; diuina
cēfura nec noctibus cēfinit nec diebus. Preter nocturnas em̄ visi
ones p̄ dies quoq; impletur apud nos spiritu sancto puerorū ino
cēs etas. que in extasi videt in oculis et audit et loquitur ea q̄bus
nos dominus monere et instruere dignatur. Et audietis ōia qm̄
me ad vos reducem fecerit dominus: qui vt sederam iussit interim
morari. Et incauti et tumidi quidem inter vos qui hominem non
cogitant vel dominum. timeant scientes quoniam si vltra in hyscō
perseuerauerint. vtar ea admonitiōe quā dominus iubet. et interi
prohibeantur offerre acturi et apud nos et apud cōfessores ip̄os
et apud plebem vniuersam causam suam. domino permittēto cum
in sinu matris ecclesie recolligi cōperimus. De hoc et ad martīres
et cōfessores ip̄os et apud plebem litteras feci: quas vtrasq; legi
vob̄ mandauī. Opto vos frātres carissimi in domino semper bene
valere et nostri meminisse.

Ad martīres et cōfessores qui lapsis petierūt pacē dari. quos instru
it vt euāgelicā ip̄eratoris sui doctrinā velut boni milites conentē ob
seruare. **E**p̄la quinquagesima. **A**

Opprianus Martiribus et cōfessoribus carissimis fratribus
salutem. Sollicitudo loci nostri et timor domini compellit for
tissimi ac beatissimi martīres admonere vos litteris nostris. vt a
quibus tam deuote et fortiter seruatur fides domini: ab nsdē q̄
lex et disciplina domini reseruetur. Nam cum omnes milites xpi
custodire oporteat p̄cepta imperatoris sui. tamē vos magis p̄cep
tis eius obtemperare plus conuenit. q̄ exemplū ceteris facti estis
et v̄tutis et timoris dei. Et credideram quidē presb̄teros et diaco
nos qui illic presentes sunt monere vos et instruere plenissime cir
ca euangelij legē. sicut et in preteritis semper sub aīcessoribz nr̄is
factum est. vt diaconi ad carcerem cōmeantes martīrium desideria
cōsilij suis et scripturarū p̄ceptis gubernarēt. S; nūc cū maximo
animi dolore cognosco nō tantū illic nō fuggeri diuina p̄cepta. sed
adhuc potius improiri. vt ea que a vobis ip̄is et circa deum caute

et circa sacerdotem dei honorifice sunt a quibusdam presbiteris
resoluantur qui nec timorem dei nec episcopi honorem cogitantes
cum vos ad me litteras dixeretis quibus examini desideria ve
stra et quibusdam lapsis pacem dari postulastis cum persecutio
ne finita convenire in unum cum clero et recolligi ceperimus illi contra
euangelii legem vestramque honorificam petitionem ante actam penitentiam
ante exhomologesin gravissimi atque extremi delicti factam ante ma
num ab episcopo et clero in penitentiam impositam offerre pro illis
et eucharistiam dare. id est sanctum domini corpus profanare audeant.
cum scriptum sit. Qui edent panem aut biberint calicem domini indigne reus
erit corporis et sanguinis domini. Et lapsis quidem potest in hoc venia co
cedi. Quis non mortuus vivificari properet? Quis non ad salutem su
am venire festinet? Sed prepositorum est preceptum tenere et vel prope
res vel ignorantes instruere ne qui ovium pastores esse debent la
ni fiant. Ea enim concedere que in perniciem vertant decipere est. nec
erigitur sic lapsus sed per dei offensam magis impellitur ad ruinam.
Velez vobis itaque discant quod docere debuerant. Petitiones et desi
deria vestra episcopo servent et ad pacem vobis petentibus dan
dam maturum et pacatum tempus expectent. Ante est ut a domino pa
cem maius prosumat tunc secundum vestra desideria de filiorum pace tracte
tur. Et quoniam audio fortissimi et carissimi fratres impudentia vos quorum
domini preceptum et reverentiam vestram vim pati oro vos quibus possum precibus
ut euangelii memores et considerantes quod et qualia in preteritum ante
cessores vestri martires concesserunt quod solliciti in omnibus fuerint
vos quod solliciti et cauti petentium desideria ponderetis utpote amici do
mini et cum illo postmodum iudicaturi inspicatis et actum et opera
et menta singulorum ipsorum quod delictorum genera et qualitates cogi
tetis ne si quid abrupte et indigne vel a vobis promissum vel a nobis
factum fuerit apud gentiles quoque ipsos ecclesia nostra etutescere in
cipiat. Visitemur et castigamur frequenter et ut in nobis domini man
data incorrupta et inviolata permaneant admonemur. Quod quidem
nec illic apud vos cessare cognosco quo minus plurimos quod ex vo
bis instruat ad ecclesie disciplinam divina censura. Hoc autem totum potest
fieri si ea que a vobis petunt ne facile tribuantur religiosa contempla
tione moderemini intelligentes et comprimentes easque personas acci
pientes in beneficiis vestris que gratificatur aut illicite contagionis nudum
nas aucupetur. De hoc ad clerum et ad plebem litteras feci quas utraque vo
bis legi mandavi. Sed et illud ad diligentiam vestram redigere et emen
dare debetis ut nominatim designetis eos quibus pax dari desi
deratis. Audio enim quibusdam sic libellos fieri ut dicat. Communice

Ne cum suis. Quod nunc omnino a martiribus factum est. ut in
certa et certa petitio inuidiam nobis postmodum cumulet. Late
enim patet quoniam dicitur ille cum suis. et possunt nobis et vicem et tra-
cem et amplius offerre. qui propinqui et affines et liberi ac domes-
tica esse asseuerentur eius qui accipit libellum. et ideo peto ut eos quos
ipsi videtis et nostis quorum penitentiam satisfactioni proximam
conspiciatis designetis nominatim libello. et sic ad nos fidei ac disci-
pline congruentes litteras dirigatis. Opto vos fortissimi ac dilectis-
simi fratres in domino semper bene valere et nostri meminisse.

Ad plebem de petitione super lapsis per martires facta et quod nemo
preprope veniam libere presumere post lapsum Epistola quinque
gesima prima

Qui prius. fratribus in plebe consistentibus salutem
Ingemiscere vos et dolere ruinas fratrum ne stercoruz ex ma-
scio pariter et doleo. et patior ac sentio quod beatus aristoteli
dicit. Quis infirmatur inquit et ego non infirmor? Quis scan-
dalizatur et ego non vror? Et iterum posuit in epistola sua et dicit.
Si patitur membrum unum compatuntur et cetera membra. et si letat me-
brum unum et colletantur cetera membra. Compatior ergo et condole-
o fratribus nostris. qui lapsi et persecutionis infestatione prostrati
et partem nostrorum viscerum secum trahentes. accrem doloris no-
bis suis vulneribus intulerunt. Quibus potens est diuina misericor-
dia medelam dare. dum tamen non putent propere nec incaute a-
liquo et festinanter gerendum. ne si temere pax usurpet. diuine
indignationis offensa grauius prouocetur. fecerunt ad nos de qua-
busdam beati martires litteras. petentes examinari desideria sua.
Cum pace nobis omnibus a domino prius data ad ecclesiam regre-
di ceperimus. examinabuntur singula. presentibus et iudicantibus
vobis Audio quosdam tamen de presbiteris nec euangelii memo-
res. nec quid ad nos martires scripserunt cogitantes. nec episco-
po honorem sacerdotii sui et cathedre seruantes. iam cum lapsis comu-
nicare cepisse cossere pro illis et eucharistiam dare. quoniam oporteat ad
hec per ordinem perueniri. Nam cum in minoribus delictis quoniam non in deum
committitur penitentia agatur iusto tempore. et ex homologesis fiat
inspecta vita eius qui agit penitentiam. nec ad communicationem
venire quod possit nisi prius illi ab episcopo et clero manus fuerit imposi-
ta quod magis in his grauissimis et extremis delictis caute omnia
et moderata secundum disciplinam domini obseruare oportet. Quod

fratriter penitent. et fidei calor preualet. qui differri non potest.
potest coronari. Opto vos fratres carissimi semper bene valere. et nostri me
minisse. Fraternitate vniuersam meo nomine salutate. et ut nostri
memores sint admonete.

Ad clerum non esse temere pacem danda lapsis et se solum idoneum ad danda
pacem non esse. Epistola quinquagesima quarta.

Qui prius presbiteris et diaconibus fratribus salutem. Do
minus loquitur et dicit. Super quem et speraui. nisi super
humilem et quietum et trementem sermones meos? Hoc cum
debeamus omnes esse. huiusmodi illi esse debent quibus laborandus
est. ut post gratiam lapsi vera penitentia et humilitate et ta pro
mereri dominum possint. Legi autem et vniuersorum confessorum
litteras. quas voluerunt per me collegis omnibus innotescere. et
ad eos pacem a se datam peruenire de quibus apud nos ratio con
stitit quod post admissum egerint. Que res cum omnium nostrum
consilium et sententiam spectet. iudicare ego et solum michi rem
communem vindicare non audeo. Et ideo instetur epistolis quas
proxime feceram. quarum exemplum collegis quoque iam misi.
qui perstraxerunt placere sibi quod statuimus. nec ad vos re
cedendum esse donec pax nobis a domino reddita in unum conueniret
et singulorum causas examinare possimus. Sed quid mihi calidomus?
collega meus scripserat. quidque ei rescripserim ut sciretis. vtriusque
epistole exemplum litteris meis iunxi. Quod totum peto fratribus lega
tis. ut magis ac magis ad penitentiam componantur. nec delicto porri
adiciant adhuc aliud delictum. dum nobis nec euangelio seruare nec
secundum vniuersorum confessorum litteras causas suas examinare po
mittunt. Opto vos fratres carissimi semper bene vale et nostri meminis
se fraternitate vniuersam salutate.

Ad calidomum quod hys lapsis pax neganda non esset. qui eam sibi ve
ra penitentia et dominice confessionis gloria reddiderunt. Epistola
quinquagesima quinta. A

Qui prius Calidonio fratri salutem. Accepimus litteras tuas
frater carissime satis sobrias. et integritatis ac fidei plenas
Nec miramur si exercitatus et in scripturis dominicis perit? caute
omnia et consulte geras. Recte autem seculisti circa imparciendam
fratribus nostris pacem. quam sibi ipsi vera penitentia et dominice

confessionis gloria cediderunt. sermonibus suis iustificati quibus
se ante dāpnauerunt. Cum ergo abluerint omne delictum et ma-
culā prāmā assistente sibi dñō posteriore v̄tute deleuerunt iacere
vltēra sub diabolo quasi prostrati non debent. qui extorres facti et
bonis suis omnibus spoliati erexerunt se. cum custo stare cepe-
runt. Atq; v̄tinam sic et ceteri post lapsum penitentes in statū pri-
stinum refozmentur quos nunc vrgentes et pacem temere atq; i
portune extorquentes. quomodo disposuerimus. vt scires. librum
tibi cum epistolis numero quinq; misi. quas ad clerū et ad plebē
et ad martires quoq; et confessores fca. **Q**ue epistole etiā plurimis
collegis nostris misse placuerunt et rescripserunt se quoq; nobiscū
in eodem cōsilio secundum catholicā fidē stare. **Q**uod ipsū etiā
ad collegas nostros quos potueris transmittes. vt apud omnes
vnius actus et vna consensio secundum domini p̄cepta teneatur.
Opto te frater carissime semper bñ valere

Thōme ad clerum q̄ recepit epistolas eorū de glorioſu exitu ēpi-
scopi v̄bici. quas tamen epistolas p̄ baiulū suspicat eē falsatas
Epistola q̄nquagesima sexta. **A**

Quiprianus p̄sbit̄ris et diaconibus rome consistentibus
fratribus salutem. **C**uz de excessu boni viri college mei tu-
mor apud nos incertus esset fratres carissimi et opinio du-
bia nutaret. accepi a vob̄ litteras ad me missas per clemētū p̄po-
dyaconū. q̄b̄ plenissime de glorioſu eius exitu instruēr. **E**t exul-
taui satis. q̄ p̄ integritate administratiōis eius cōsumatio quoq;
honestā processerit. **I**n quo vob̄ q̄ plurimū ḡtulor. q̄ eius memo-
riam tā celebrē et illustrā testimonio prosequamini. vt p̄ vos inno-
tesceret nob̄. q̄ et vob̄ eēt circa p̄positi memoriā glorioſū. et nob̄
q̄ fidei ac v̄tutis p̄beret exēplū. **N**am quātum p̄m̄iosa res est ad
sequentiū lapſū ruina p̄positi: in tantū cōtra v̄tile est et salutare
cum se episcopū p̄ firmamētū fidei fratribus p̄bet imitandū. **L**e-
gi etiā alias litteras. in q̄b̄ nec q̄s scripserat: nec ad quos scrip-
tū sit significāter expressum ē. **E**t quomā me in h̄isdem litteris et
scriptura et sensus et cartē ipse q̄ mouerunt. ne quid ex v̄cō vel
abstractū sit v̄l immutatū. eādē ad vos epistolā auctēticā remisi. et
recognoscatis an ipā sit quā clemētiō p̄podyacono p̄ferēdā dedistis
Perq̄ etem̄. ḡue est. si epistole clerice veritas mēdacio aliquo et
fraude corrupta est. **H**oc igit̄ vt scire possim⁹. et scripturam et sub-
scriptiōē an v̄ia sit recognoscite. et nob̄ q̄d sit in vero rescribite
m m

Opto vos fr̃es carissimi sepe bene valere.

Ad cler̃. q̃necitate purgētē satur̃ lectōrē ⁊ optatū cōfessorē p̃podi
aconū ordinauerūt. Ep̃la quinquagesima septima. A

Opprianus presbiteris et diaconibus fratribus salutem. Ne
quid cōscientiā vram lateret fratres carissimi q̃d mihi scrip
tum sit. vtriusq; epistole exemplum vobis misi. et credo vobis id
quod rescripsi nō displicere. Sed et illud ad vos perferre litteris
meis debui. urgente causa clero in urbe consistenti litteras me mi
sisse. Et quoniam oportuit me per clericos scribere. scio autem no
stros plurimos absentes esse. paucos vero qui illic sūt vix ad mi
nisterium cotidiani operis fulgere: necesse fuit novos aliquos cō
stituere qui mitterentur. fecisse autem me scatis lectōrē saturū.
et p̃podiaconum optatum cōfessorem. quos iam pridem cōmuni
cōsilio clero proximo feceramus: quādo aut saturō die pasche se
mel atq; iterum lectionem dedimus. aut optato cum presbiteris
doctoribus lectoribus doctorem audientium cōstituim⁹. examinā
tes an cōgruerent illis omnia que esse deberent in hys qui ad cler̃
pabantur. Nichil ergo a me absentibus vobis novum factum est
sed quod iam pridem cōmuni cōsilio omnium nostrū cēperat nece
ssitate urgēte p̃motum est.

Ad fortunatū et ceteros de eb⁹ frat̃bz q̃ q̃a vehemētia tormētōrū
victi a fide lapsi sūt quā pus fuerāt magnanimiter cōfessi. facilius
debent pacē recipere. Ep̃la quinquagesima octava. A

Opprianus fortunato haymo optato priuatiāno donatulo
et felici fratribus salutem. Scripsistis fratres carissimi q̃
dum in capense ciuitate propter ordinationem ep̃i essetis. ptulerat
ad vos nuper frater et collega noster nimium clementianum florū
fratres nostros. qui in p̃secutione apprehensi prius fuerāt. ⁊ nom̃
domini cōfessi violentiam magistratus et populi fremētis ip̃tum
vicerant. postmodum cum apud p̃consulē p̃mis grauibz excrucia
rētur vi et tormentorum subactos esse. et de gradu glorie ad quam
plena fidei virtute tendebant. diuturnis cruciatibus excedisse. nec
tamē post hūc grauē lapsū nō voluntate sed necessitate susceptū.
a penitētia agenda p̃ hoc triennium destitisse. de quibz cōsulēdum
putastis an eos ad communicationem iam fas esset admittēte. Et
quidem quantum ad mei animi sententiā pertinet puto hys in
dulgentiam domini non de futuram. quos constat stetitisse in acie.
nomen domini cōfessos esse. violentiam magistratum ⁊ populi

fueritis incursum immobilis fidei obstinatione viasse: passos esse
 carcerem. diu inter minas pconfulis et fremitu populi circumstan-
 tis tormētis laniatibus ac longa iteratiōe cruciatibus repugnasse.
 ut qđ in nouissimo infirmitate carnis subactū videatur mentoru
 precedētū defensione releuetur. et sit satis talibus gloriā perdidisse
 non tamen debere nos eis et venie locū claudere: atq; eos a pat-
 na pietate et a nostra cōmunicatiōe priuare. quibus estimemus
 ad deprecandam clemētiā om̄ posse sufficere. qđ triennio iugiter ac
 dolenter ut scribitis cuq; sūma penitentie lamentatiōe planxerūt
 Certe non puto incaute et temere hys pacē cōmitti quos videm⁹
 militie sue fortitudine nec prius pugne defuisse. et si acies etiā de-
 nuo venerit gloriā suā posse repare. Nam cū in cōsilio placue-
 rit penitentiā agentibus infirmitatis periculo subueniri et pacem
 dari debent utiq; i accipiēda pace precedere quos videmus non a
 animi infirmitate cecidisse. sed in p̄lio congestos et vulneratos p
 imbecillitatem carnis cōfessionis sue coronā nō potuisse perferre
 maxime cū cupientibus mori non pmitteret occidi. sed tam diu
 fessos tormenta laniaret. qđ diu nō hōe que inuicta est vinceret. s;
 carnem que infirma est fatigarent Quomiam tamen scripsistis ut
 cum pluribus collegis de hoc aplo plenissime tractem. et res tanta
 exigit maius et impensius de multorum collatiōe cōsiliū. et nunc
 omnes fere inter pasthe prima solēpnia apud se cum fratribus de-
 morant⁹ qñ solēpnitati celebrāde apud suos satisfecerūt. et ad me
 venie ceperūt. tractato cum singulis plenius: ut de eo qđ cōsului-
 stis figatur apud nos et rescribat vobis firma sētentia a multorū
 sacerdotū cōsilio pōderata. Opto vos frēs carissimi sēper bñ valē

No clerū qm tediosum sit sibi diu ab eis seiungi. et quo de suis fa-
 cultatib; pauperes conat sustētare. Epistola qnqgesima nona. **A**

Qui prius presbiteris et dyaconibus fratribus carissimis
 salutem. Saluto vos frēs carissimi p dei gratiam icolumis
 optās cito ad vos venire. ut desiderio tā meo qđ vō a om̄ū
 fratrum satisfiat. Oportet nos tamen paci cōmuni cōsultare. et in-
 terdum q̄uis cum tedio animi nostri deesse vobis. ne presentia nō-
 stri inuidiam et violentiam gentiliū puocet. et simus auctores
 rūpende pacis. qui magis quies omniū cōsultare debem⁹. Quan-
 do ergo vos scripseritis rebus cōpositis me venire debere. a si āto
 dñs dignatus fuerit ostendere tunc ad vos veniaq. Vbi em̄ michi
 a meli⁹ possit eē? Infirmorū et omnium pauperū curā peto diligēt

in m

habeatis sed et peregrinis si qui indigentes fuerit sumptus suggere-
tis de caritate mea pro qua apud rogationum presbiterum nemini
si quod caritas ne forte iam universa erogata sit nisi eisdem per nuncium acho-
litum aliam portionem ut largius et promptius circa laborantes fiat operati-
o Opto vos fratres karissimi spiritus bene valere.

Ad martires et consiliores in metallo constitutos. confortans eos et
vehementem collaudans quod carnis infirmitate delecta. fustes vincula
carceres. frigora. nuditates sitim et famem et in domini confessione
vicerunt. expectarentque intrepidum mortem. per quam ad eternam lucem conscen-
derent. *Epistola sexagesima.* **A**

Procurator Nemesiano felici lucio et alteri felici litteris poly-
ano victori laderi et dativo episcopis. Item compresby-
teris et diaconibus et ceteris fratribus in metallo constitutis mar-
tibus. Dei patris omnipotentis et ihesu christi domini et dei conservatoris
nostri. eternam salutem. Gloria quidem vestra postulat beatissimi ac dilecti-
ssimi fratres. ut ad conspectum atque ad complexum vestrum venire ipse de-
beret. nisi me quod ob confessionem christi nostris relegatus praesentis loci termi-
ni cohercerent. Sed quomodo possum represento me vobis. et ad vos
etiam si corpore et gressu venire non dat. dilectione tamen a spiritu venio
exprimens litteris animam meam. quo in istis virtutibus et laudibus vestris
letus exulto. precipue me computas vobis. et si non passione corporis
consortio caritatis. An ego possum tacere et voce mea silentio preme-
re. cum de carissimis meis tam multa et gloriosa cognoscam quibus vos
divina dignatio honoravit. ut ex vobis pars iam martirem sui consumma-
tione praesentis meritorum suorum coronam de domino receptura. post adhuc
in carcerum claustris siue in metallis et vinculis demoretur exhibens
per ipsas suppliciorum mores corroborandis fratribus et armandis ma-
iora documenta. ad meritorum titulos ampliores tormentorum tardita-
te perficiens. habitura tot mercedes in celestibus primis quot nunc dies
numerat in penis. Que quidem vobis fortissimi et beatissimi fratres pro
merito religionis ac fidei vestre accidisse non miror. ut vos sic domi-
nus ad gloriarum sublimem fastigium clarificationis suae honore prae-
erit. qui semper in ecclesia eius custodito fidei tenore vigistis.
conservantes firmiter dominica mandata. in simplicitate innocentiam.
in caritate concordiam. modestiam in humilitate. diligentiam in admi-
nistratione. vigiliam in adiuvandis laborantibus. misericordiam in fuen-
dis pauperibus. in defendenda veritate constantiam. in disciplina seu
veritate censura. At ne aliquo ad exemplum bonorum factorum deesset in

vobis • etiam in confessione nunc vobis et passione corporis fra-
 trez mentes ad diuina martiria prouocatis • duces vos exhibendo
 virtutis • vt dum grex pastores suos sequitur • et quod fieri a ppo-
 sitis cernit imitatur • paribus obsequioz meritis a domino coro-
 netur • Quod aut fustibus celi prius grauiter et afflicti • p eiusmodi
 penas inuicatis confessionis vestre religiosa primordia • execra-
 da nobis ista res non est • Neqz em ad fustes cristianum corpus ex-
 pauit • cuius e res omnis in ligno • **S**acramentu; salutis sue cristi
 seruus agnouit • redemptus ligno ad vitam eternam ligno puec-
 tus est ad coronam • **Q**uid vero miru si vasa aurea et argentea in
 metallu • i. auri et argenti domiciliu dati estis • nisi q nunc metalloz
 natura conuersa est • locaqz que aurum et argetu dare ante consue-
 ueuerat • accipe ceperunt • **I**mposuerunt quoqz compedes pedibz vris
 et membra felicia ac dei tepla infamibus vinculis ligauerunt • quasi
 cum corpore ligetur et spiritus • aut auru vestri feri contagione ma-
 culetur • **D**icatis deo hoibus et fidem suā religiosa vtute testantibz
 ornamenta sūt ista nō vincula • nec cristianoz pedes ad infamiaz
 copulat • sed clarificat ad coronā • **O** pedes feliciter victi • q non a fa-
 brio • sed a cristo soluuntur • **O** pedes feliciter vincti • q in nere saluta-
 ri ad paradysum diriguntur • **O** pedes in seculo ad presens ligati • vt
 sint semper apud dñm liberi • **O** pedes cōpedibus et ira aduersarij
 inter cūctabūdi • sed celeriter ad cristum glorioso itinere cursuri
Quamtu vult hic vel iūda crudelitas vel maligna • nexibus vos
 suis et vinculis teneat • cito a terris et penis istis ad celoz regna
 venietis • **N**on fouetur in metallis lecto et culatris corpus • sed re-
 frigeno et solatio cristi fouetur • **N**umi iacent fessa laboribus visce-
 ra • sed pena non est cum cristo iacere • **S**qualēt sine balneis mem-
 bra • sicut et sorde deformia • sed spiritalit̃ intus abluuntur quod fo-
 ris carnaliter sordidatur • **P**anis illic exiguus • at non i pane solo
 viuunt homo • sed in sermone dei • **V**estis argentibz deest • sed qui cri-
 stum induit • et vestitus abundanter et cultus est • **S**emiconsi ca-
 pitis capillus horrestit • sed cum sit caput vici cristus • qualecunqz
 caput illud deceat necesse est quod obdomini nomen insigne est
Omnis ista deformitas detestabilis et tera gentilibus • quasi sple-
 dore pensabitur • **S**ecularis hec et breuis pena • qm clari et eterni
 honoris mercede mutabit • cū scdm beati apostoli vocem transform-
 uerit dñs corpus humilitatis nostre cōformatū corpori claritatis
 sue **E** Sed nec i illo fratres dilectissimi aliq pt aut religiōis
 aut fidei iactua sciri • q illic nūc sacerdotibz dei facultas nō dat of-
 ferendi et celebrandi sacrificia diuina • **C**elebratis pmo atqz offertis

habeatis sed et peregrinis si qui indigentes fuerit supius suggeratis de caritate mea pro qua apud rogatianum presbiterum nemini diuini si quod caritas ne forte iam vniuersa erogata sit nisi eisdem per natiui actus aliam portionem ut largius et promptius circa laborantes fiat operatio. Opto vos fratres karissimi spiritus bene valete.

Ad martires et confessores in metallo constitutos. confortans eos et vehementer collaudans quod carnis infirmitate de uicta. fustes vincula carceres. frigora. nuditates sitim et famem etc. in domini confessione vicerunt. expectarentque intrepidi mortem. per quam ad eternam lucem conscenderet. *Epistola sexagesima.* **A**

Opprianus Nemesiano felici ludio et alteri felici litteris polyanio victori laderi et datiuo coepiscopis. Item compresbyteris et diaconibus et ceteris fratribus in metallo constitutis martiribus. Dei patris omnipotentis et ihesu christi domini et dei conservatoris nostri. eternam salutem. Gloria quidem vestra postebat beatissimi ac dilectissimi fratres. ut ad conspectum atque ad complexum vestrum venire ipse deberet. nisi me quod ob confessionem christi nominis relegatus premissi loci termini cohercerent. Sed quomodo possum represento me vobis. et ad vos etiam si corpore et gressu venire non dat. dilectione tamen a spiritu venio exprimens litteris animam meam. quo in istis virtutibus et laudibus vestris letus exulto. precipue me computas vobis. et si non passione corporis consortio caritatis. An ego possim tacere et voce mea silentio premece. cum de carissimis meis tam multa et gloriosa cognoscam quibus vos diuina dignatio honorauit. ut ex vobis pars iam martiri sui consummatione precesserit mentorum suorum coronam de domino receptura. per adhuc in carcerum claustris siue in metallis et vinculis demoretur exhibens per ipsas suppliciorum moras corroborandis fratribus et armandis maiora documenta. ad mentorum titulos ampliores tormentorum tarditate perficiens. habitura tot mercedes in celestibus primis quot nunc dies numerat in penis. Que quidem vobis fortissimi et beatissimi fratres per merito religionis ac fidei vestre accidisse non miror. ut vos sic dominus ad gloriarum sublimem fastigium clarificationis sue honore perueniret. qui semper in ecclesia eius custodito fidei tenore vigistis. conservantes firmiter dominica mandata. in simplicitate innocentiam. in caritate concordiam. modestiam in humilitate. diligentiam in administratione. vigilanciam in adiuvandis laborantibus. misericordiam in fovendis pauperibus. in defendenda veritate constantiam. in disciplina seu veritate censura. At ne aliquo ad exemplum bonorum factorum desisset in

vobis • etiam in confessione nunc vocis et passione corporis fra-
 trum mentes ad diuina martiria prouocatis • duces vos exhibendo
 virtutis • vt dum grex pastores suos sequitur • et quod fieri a pro-
 priis cernit imitatur • paribus obsequiorum meritis a domino coro-
 netur • Quod autem fustibus cæsi prius grauiter et afflicti • per eiusmodi
 penas imitastis confessionis vestre religiosa primordia • execra-
 da nobis ista res non est • Neque enim ad fustes christianum corpus ex-
 pauit • cuius est res omnis in ligno • Sacramentum salutis sue cristi
 seruus agnouit • redemptus ligno ad vitam eternam ligno puec-
 tus est ad coronam • Quid vero mirum si vasa aurea et argentea in
 metallum • id est aurum et argentum dominum dati estis • nisi quod nunc metallorum
 natura conuersa est • locaque que aurum et argentum dare ante consue-
 ueuerant • accipere ceperunt • Imposuerunt quoque compedes pedibus vestris
 et membra felicia ac dei templum infamibus vinculis ligauerunt • quasi
 cum corpore ligetur et spiritus • aut aurum vestri ferri contagione ma-
 culetur • Dicatis deo hominibus et fidem suam religiosa virtute testantibus
 ornamenta sunt ista non vincula • nec christianorum pedes ad infamiam
 copulant • sed clarificant ad coronam • O pedes feliciter victi • qui non a fa-
 brio • sed a christo soluntur • O pedes feliciter victi • qui in itinere saluta-
 ri ad paradysum diriguntur • O pedes in seculo ad presens ligati • vt
 sint semper apud dominum liberi • O pedes compedibus et ira aduersarii
 inter cunctabundi • sed celeriter ad christum glorioso itinere cursuri
 Quantum vult hic vel iuuda crudelitas vel maligna • nexibus vos
 suis et vinculis teneat • cito a terris et penis istis ad celorum regna
 venietis • Non fouetur in metallis lecto et culatris corpus • sed re-
 frigero et solatio christi fouetur • Dum iacent fessa laboribus viscera
 • sed pena non est cum christo iacere • Squaleret sine balneis mem-
 bra • sicut et sordes deformia • sed spiritualiter intus abluuntur quod for-
 as carnaliter sordidatur • Panis illic exiguus • at non in pane solo
 vivit homo • sed in sermone dei • Vestis argentea deest • sed qui chris-
 tum induit • et vestitus abundanter et cultus est • Semitonis ca-
 pillus hircifecit • sed cum sit caput veri christi • qualecumque
 caput illud deceat necesse est quod obdomini nomen insigne est
 Omnis ista deformitas detestabilis et tetra gentilibus • quasi sple-
 dore pensabitur • Secularis hec et brevis pena • quoniam clari et eterni
 honoris mercede mutabit • cum secundum beati apostoli vocem transforma-
 uerit dominus corpus humilitatis nostre conformatum corpori claritatis
 sue **¶** Sed nec in illo fratres dilectissimi aliquid potest aut religionis
 aut fidei iactura fieri • quia hic nunc sacerdotibus dei facultas non datur of-
 ferendi et celebrandi sacrificia divina • Celebratis primo atque offertis

sacrificium deo et preciosū pariter et gloriosū. et plurimū vobis
ad retributionē premiorū celestium pfuturū scriptura diuina
loquatur et dicat. **S**acrificium deo spiritus cōtribulatus. cor cōtri-
tum et humiliatum deus non despicit. **H**oc vos sacrificium deo of-
fertis. hoc sacrificium sine intermissione die ac nocte celebratis. ho-
stie facti dei et vosmetipsos sanctas atq; immaculatas victimas
exhibentes. sicut apostolus ad hortatur et dicit. **Q**uo ergo vos fra-
tres per misericordiam dei ut constituatis corpora vestra hostiam
viam sanctam deo placentem. nec configuremini seculo huic sed
transformemini in renouatione sensus. ad probandum que sit vo-
luntas dei bona et placens et perfecta. **H**oc est enim quod prece-
pue deo placeat. hoc est in quo maioribus meritis ad promereri
nam dei voluntatem opera nostra prouemant. hoc est quod solum
domino de beneficiis eius grandibus et salutaribus fidei ac deuoti-
onis nostre obsequia retribuunt. predicante in psalimis a cōtestā-
te spiritu sancto. **Q**uid retribuam inquit domino de omnibus que
michi retribuit? **C**alicem salutis accipiam. et nomen domini
inuocabo. **P**reciosa in conspectu domini mors iustorum eius. **Q**uis
nō libenter et propte calicē salutis accipiat? **Q**uis nō appetat gau-
dibundus et letus in quo aliqd et ipse domino suo retribuat? **Q**uis
nō preciosa in cōspectu dei et fortiter et astantē mortem excipiat.
placatus eius oculis qui nos in cōgressione nominis sui de super
spectās. volētes cōprobat. adiuuat dimicantes. vincētes et conat
retributionē pietatis ac bonitatis patne remunerās in nob qd ipse
pstitit et honorās qd ipse pfect. **I**psi? em eē qd viciā? et qd ad max-
imi certamis palmā subacto aduersario peruenimus. declarat et
docet dñs in euāgelio dicēs. **C**ū aut vōs tradiderint. nolite cogitare
quomō a qd loquimini. dabit em vobis in illa hora qd loquimini. **N**ō
enim vos estis qui loquimini. sed spiritus patris vestri qui loquit
in vob. **E**t iter. **P**onite in cordibus vris non premeditari excusa-
re. **E**go enim dabo vob et os et sapiētā. cui non poterunt resistere
aduersarij vestri. **I**n quo quidem et credentium magna fiducia est
et culpa grauissima perfidorum. non credere ei qui se opem suam
daturum cōfidentibus pollicetur. nec rursus eum timere qui eter-
nam penam negantibus comminatur. **CC** **Q**ue vos omnia for-
tissimi ac fidelissimi milites casti insinuastis fratribus nostris. im-
plentes factis quod verbis ante docuistis. futuri maximi i regno
celorum. pollicente domino et dicente. **Q**ui fecerit et sic docuerit.
maximus vocabitur in regno celorum. **D**eniq; exemplum vestruz
secuta multiplex plebis portio confessa est vobiscum pariter et pa-

inter coronata est. connexa vobis vinculo fortissime caritatis. et a
 propriis suis nec carcere nec metallis sepata. Cuius numero nec
 gines defunt. quibus ad sexagenarium fructus centenus accessit
 qualisq; ad celestem coronam gloria gemina puerit. In pueris quoq;
 virtus maior etate annos suos confessionis laude transcendit. ut
 martiri vestri beatum gregem et sex? et etas omnis ornaret. Qui
 nunc vobis dilectissimi fratres conscientie victorias vigor: que sub
 limitas animi: que in sensu exultantia: q; triumphus in pectore vnu
 queng; vestrum stare ad promissum dei premium. de iudicii die
 esse securum. ambulare in metallo captiuo quidem corpore sed cor
 de regnante. scire cristum secum esse presentem. gaudentem. tole
 rantia seruatorum suorum. per vestigia et vias suas ad regna eterna
 diuentium. Expectatis cotidie leti profectiois vestre salutarem di
 em et iam iamq; de seculo recessuri ad martirum munera et domi
 cilia diuina propatis. post has mundi tenebras visuri candidissimam
 lucem et accepturi maiorem passionibus omnibus et afflictationib;
 claritatem. apostolo cōtestante et dicente. Nō sūt condigne passiōes
 huius temporis ad superuenturam claritatem que reuelabit in vo
 bis. Plane qā nunc vobis in precibus efficacior sermo est. et ad i
 petrandū quod in p̄sursis petīt facilior oratio ē: petite īpensius et ro
 gate ut cōfessionē omniū nostrū dignatio diuina cōsumet: ut de is
 tis tenebris et laqueis mundi nos quoq; vobiscū integros et glori
 osos deus liberet: ut q; hic caritatis et pacis vinculo copulati extra he
 resicōū iniurias et p̄suras gētiliū simul stetim? p̄pter ī regnis cele
 stib; gaudeam? Opto vos frēs carissī in dño bene valere. et nostri
 sēp et vbiq; meminisse.

¶ Quid ydola gentiliū dñi nō sint et q; tantū vnus sit deus rex et prim
 epps vniuersę fabricę mūdi. q; q; romana sapiētia errore decepta
 vltimo poucta sit ut deę cloatine. pallori etiā et pauori ac ceteris
 nature mōstris diuinū honore īpenderit. Postremo lucide declat
 quō iudeorū phisū pect? xps deserēs fideles quosq; sua vita a mor
 te saluauit. **Ep̄la sexagesima prima.** **A**

Quid ydola dñi non sint. et q; vn? deus sit. et q; credētib;
 datum sit deos non esse quos colit vulg?. hinc notum est
 Reges om̄i fuerunt. qui ob regalem memoriam colī apud suos
 postmodum etiā in morte ceperunt. Inde illis instituta templa
 inde ad defunctorum vult? per imaginem detinendos exp̄ssa simu
 lachra: quibus immolabant hostias. et dies festos tanto honore

celebrabant. **I**nde posteris facta sunt sacra. quæ primis fuerant
assumpta solatia. **N**am ut videamus an stet hec apud singulos ve
ritas. **M**elicertes et leucothea precipitantur in maria. et fiunt post
modum maris numina. **C**astor et pollux alternis moriuntur ut
uiuant. **E**sculapius ut in deum surgat. fulminatur. **H**ercules ut
hominem exuat oetheis ignibus æternat. **A**pollo admeti pectus pauit.
Laomedonti muros neptunus instituit. nec mercedem operis infe
lix strictor accepit. **A**nteum iouis in creta visitat. et sepulchrum
eius ostendit. et ab eo saturnum fugatum esse manifestum est. **I**nde latium
de latebra eius nomen accepit. **H**ic litteras imprimere hic signare
nummos in ytaliam primus instituit. unde eratium saturnum vocatur.
Nam et rusticitatis hic cultor fuit. inde ferens falce pingit. **H**unc
fugatum hospitio ianus excepit. de cuius nomine ianiculum dictum est
et mensis ianuarius institutus est. **I**psa bifrons exprimit. quod in me
dio constitutus animum incipientem pariter et recedentem spectare
videatur. **M**auri vero manifeste reges colunt. nec ullo velamento
hoc nomen obtexunt. **I**nde per gentes et prouincias singulas va
ria deorum religio mutatur. dum non unus ab omnibus deus colitur
sed et propria cuiusque maiorum suorum cultura seruatur. **H**oc ita esse a
lexander magnus insigni volumine ad matrem suam scribit. metu
sue potestatis proditum sibi a propriis hominibus. a sacerdote secretum
quod maiorum regum memoria seruata sit. inde colendi et sacrificandi
ritus inoleuerit. **S**i autem aliquando dii nati sunt. cur non hodie quo
nascuntur. nisi forte iupiter senit. aut partus in iuuone de fecit.
Cur vero deos putas pro romanis posse. quos videas nichil pro
suis aduersus eorum arma valuisse. **R**omanorum enim vernaculos
deos nominamus. **E**st romulus preterante proculo deus factus. et picus. et
tiberius. et pilumnus. et confusus. quem deum fraudis velut consili
orum deum colit romulus voluit postquam in raptum sabinarum perfidia
peruenit. **D**eam quoque cloatinam tatus inuenit et coluit. **P**auorem ho
stilius atque pallorem. **M**ox a nescio quo febris dedicata. et acca et
flora meretrices. **I**n tantum vero deorum vocabula apud romanos
finguntur. ut sit apud illos et viduus deus qui anima corpus viduet.
quod quasi feralis et funebris intra muros non habetur sed foris collocatur
et nichilominus dampnatur potius romana religione et colitur
quod extorris factus. **E**st scanthus ab ascensibus dictus. et forculus
a foro. et a luminibus limentinus. et cardea a cardinibus. et ab orbita
tibus suburbana. **U**nus dii romani. **C**eterum mars tracia. et iupiter
creticus. et iuno vel argiua. vel sama. vel pena. et diana taurica
et deorum mater idea. et egiptia portenta non numina. quod utique si quis

potestatis habuissent. sua ac suorum regna seruassent. Plane sunt apud romanos et victi penates. quos enee p[ro]fug[us] aduexit. Est a[utem] venus calua. multo hic turpius calua q[uam] apud homeru[m] vulnerata. Regna aut[em] n[on] merito acceperunt sed sorte variatur. Ceteru[m] ip[s]erium a[n]n[us] tenuerunt et assiri et medi et tyri et perse. a grecos et egptos regnasse cognominus. Ita viabus potestatum romanis quoq[ue] et ceteris imperandi tempus obuenerit. Ceterum si ad originem redeas. erubescas. Populus de sceleratis et nocentibus co[n]gregatur et asilo co[n]stituto facit numerum impunitas criminum. ut rex ip[s]e principatum habeat ad crimina. sit romulus parricida. Atq[ue] ut matrimoniu[m] faci[ant]. rem concordie per discordias auspicant. rapiunt. ferocunt. fallunt. ad copiam ciuitatis augendam. Sup[er]stitione sunt illis rupta hospitij federa. et cum soceris bella crudelia. Est et gradus summus in romanis honoribus consulatus. Sic consulatum cepisse videmus. ut regnum. Filios interficiat brutus. ut cret[us]cat de suffragio sceleris co[m]medatio dignitatis. Non ergo de religionibus sanctis nec de auspicijs aut augurijs romana regna creuerunt. sed acceptum tempus certo fine custodiunt. Ceteru[m] et regulus auspicia seruauit. et captus est. et mantinus religionem seruauit et sub iugum missus est. Nullos edaces habuit paul[us]. a apud cannas tamen cecidit. Caius cesar ne a[n]n[us] beumam in affrica nauigia transmitteret augurijs et auspicijs retinentibus spreuit et eo factus et nauigauit et vicit. Veru[m] aut[em] omnium ratio e[st] illa q[uod] fallit et decipit. et p[re]stigijs cecitibus veritate stultu[m] et poiguz vulg[us] mouet. Spiritus inuicem et vagi q[ui] postea q[uam] terrenis vitis inmersi sunt. et a vigore celesti terreno co[n]tagio recesserunt. n[on] de hinc potest p[ro]de[re]. et de prauati errore prauitatis inuicem. Hos et poete demones norunt. et socrates instrui se et regi ad arbitriu[m] demonis p[ro]cabat. et magis inde est ad pernicio[sa] v[el] ludicra potestat[us]. quorum t[ame]n precipuus soltenes et forma veri dei negat co[n]spici posse. et angelos veros sedi eius dicit assistere. In q[uo]d et plato pari ratione co[n]sentit. et vnu[m] deu[m] seruans. ceteros a[n]gelos v[el] demones dicit. Hermes quoq[ue] hermegistus vnum deum loquitur. cu[m]q[ue] inco[m]prehensibilem atq[ue] inestimabilem co[n]fiteatur. Vn[de] ergo sp[iritus] sub statujs atq[ue] imaginibus consecratis delitescunt. Vn[de] afflatu suo vatu[m] pectora inspirat. extor[um] fibras animant auu[m] volatus gubernat. sortes regunt. oracula efficiunt. falsa veris semper inuoluunt. Na[m] et falluntur et fallunt. vitam turbant. sopnos inquietat. irrepentes etiam am sp[iritus] in corporibus occulte mentis terrent. membra distorquent. validudinem frangunt. morbos lacessunt. ut ad cultum sui

cogant. et indore alcarum et rogis pectorum saginati remissis que
constanterant curasse videantur. Nec est de illis medela cum ipo
rum cessat iniuria. nec aliud hys studium est quam a deo homines auo
care. et ad superstitionem sui. ab intellectu vere religionis auertere
et cum sint ipsi penales querere sibi ad penam comites. quos ad
crimen suum fecerunt errore participes. **U**n tamen adiurati per deum
verum nobis statim cedunt et fatentur. et de obsessis corporibus
exire cogunt. **V**ideas illos nostra voce et oratione maiestatis oc
culte flagellis cedi. igne torqueri. inclemento pene propagantis exten
di. euolare. gemere. deprecari. unde veniant et quando discedant ip
sis etiam qui se colunt audientibus confiteri. et vel exiliunt statim vel
evanescent gradati. prout fides patientis adiuuat. a gratia curantis
aspirat. **H**inc vulgus in odium nostri nominis cogunt ut nos. odisse incipiant
homines antequam nosse. nec cognitos aut imitari possint a dampna est non
possint. **C** **V**n igitur omnium dominus deus. **N**ec enim illa sublimitas
potest habere consortem. cum sola omnem teneat potestatem. **A**d
diuinum imperium de terris mutuemur exemplum. **Q**uando unquam
regni societas aut cuius fide cepit. aut sine cruore desinit? **S**ic theba
eorum germanitas rupta. et permanens rogis dissidentibus etiam in mor
te discordia. **E**t romanos geminos unum non capit regnum quos
unum vteri cepit hospitium. **P**ompeius et cesar affines fuerunt
nec tamen necessitudinis fedus in emula potestate tenuerunt. **N**ec
hic tu de homine mireris. cum in hoc omnis natura consentiat. **R**ex
unus est apibus. et dux unus in gregibus. et in armentis rector
unus. multo magis mundi est unus rector. qui vniuersa quecumque
sunt verbo iubet. ratione dispensat. virtute consummat. **H**ic enim videri
non potest visu clarior est. **N**ec apprehendi. tactu purior est. **N**ec estima
ri. sensu maior est. **E**t ideo sic eum digne deum estimamus: dum inesti
mabilem dicimus. **Q**uod vero templum habere possit deus. cuius
templum totus est mundus? **E**t cum homo latius maneat. intra unius edi
cularum vim tante maiestatis includat? **I**n nostra dedicandus est men
te. in nostro consecrandus est pectore. **N**ec nomen dei quamquam deus nomen
est illi. **I**llie vocabulis operum est. ubi propriis appellationum insignibus multi
tudo dirimenda est. **D**eus qui solus est: deus vocabulum totum est. **E**rgo unus
est. et ubique ipse diffusus est. **N**am et vulgus in multis deum natura
liter confitetur. cum mens et anima sui auctoris et principis admo
netur. **D**ici frequenter audimus. o deus. et deus vidit. et de o
commendo. et deus michi reddet. et quod deus vult. et si deus dede
rit. **A**ut que est hec summa delicti nolle agnoscere: quem ignorare
non possis. **Q**uod vero cristus sit. et quomodo per ipsum nobis

salus ueniret sic est ordo sic ratio. **J**udeis erat apud deum gratia.
 sic olim iusti erant. sic maiores eorum religionibus obediebant. **I**n
 illis et regni sublimitas floruit. et generis magnitudo prouenit.
 Sed illi negligentes discipline superbi postmodum facti et fiducia
 patrum inflati dum diuina precepta contempnunt data sibi gra-
 tiam perdidierunt. Quam fuerit uero prophana uita que contracta
 sit violata religionis offensa ipsi quoque testantur qui et si uoce
 tacet exitu contententur. **D**ispersi et palabundi vagantur soli. Et ce-
 li sui profugi per hospitia aliena iactantur. **N**ec non deus ante pre-
 dixerat fore ut uergente seculo a mundi fine iam proximo ex omni
 gente et populo et loco cultores sibi allegeret deus multo fideiores
 qui indulgentiam de diuinis muneribus haurirent quam acceptam
 iudei contemptis religionibus perdidissent. **I**ndulgentie igitur
 huius et gratie arbiter et magister sermo et filius dei mittit qui per
 prophetas omnes illuminator et doctor humani generis predicaba-
 tur. **H**ic est uirtus dei. hic ratio. hic sapientia eius et gloria. hic in
 uirginem delabatur. carnem spiritu sancto cooperante mouit. **D**e-
 us cum homine miscetur. hic deus noster. hic cristus est. **Q**ui me-
 diator duorum hominem mouit quem perducit ad patrem. **Q**uod homo
 est esse cristus uoluit. et homo possit esse. quod cristus est. **S**c-
 debant et iudei cristum esse venturum. **N**am hic illis semper prophe-
 tis monentibus amuntiabatur. **S**ed significato duplici eius adue-
 tu unum qui exeretio et exemplo hominis fingeret alterum qui deus fate-
 retur non intelligendo primum aduentum qui in passione precessit occultus
 unum tantum credunt qui erit in potestate manifestus. **Q**uod autem hoc iu-
 deorum populus intelligere non potuit. delictum tantum mentum fuit. **S**ic
 erat sapientie et intelligentie multati et a tate ut qui uita indigni
 essent haberet uisum ante oculos. nec uideret. **I**taque a prophetis ante pre-
 dicta uerbo et uoce imperio demonia de hominibus exautet palatium
 eos refrigeret. leprosos purgaret illuminaret cecos. claudis gres-
 sum daret. **M**ortuos rursus animaret. coegeret sibi elementa famu-
 lari. seruire ventos. maria obedire. inferos cedere. **J**udei qui illum cre-
 diderant hominem tantum de humilitate carnis et corporis existima-
 bant. **M**agnum diligentia potestatis. **N**unc magistri eorum atque
 primores hoc est quos et doctrina ille et sapientia reuincibat ac-
 cesa ira et indignatione prouocat postremo detentum **P**ontio pila-
 lato qui tunc ex parte romana Syriam procurabat tradiderunt cru-
 cem eius et mortem suffragis pertinacibus flagitarent. **H**oc eos
 facturos et ipse predixerat. et prophetarum omnium testimonium
 sic ante precesserat. **R**eponere illum pati non ut sentiret mortem sed

ut vinceret. et cum passus esset deus ad superos regredi. ut vim
diuine maiestatis ostenderet. **F**idem itaque rerum cursum impleuit
Nam et crucifixus preueniens carnificis officio spiritus sponte dimi-
sit. et die tercio resurrexit. Rursus spoliata morte apparuit disci-
pulis suis talis ut fuerat. ac cognoscendum se videntibus prebuit
simul victus et substantie corporalis firmitate. aspicius ad dies quod
quadraginta remoratus est. ut de novo ab eo ad precepta vitalia instru-
possent et discerent quod doceret. **T**unc in celum circumfusa nube sublatus
et hominem quem dilexit. quem induit. quem a morte prexit ad pa-
trem victor imponeret. iam venturus e celo ad penam dyaboli et ad
censuram generis humani. ultoris vigore et iudicis potestate. **P**er
orbem vero discipuli magistro et deo monente diffusi precepta dei
in salutem dare. ab errore tenebrarum ad viam lucis perducere. cecos et
ignaros ad agnitionem veritatis oculare. **N**e enim esset probatio mi-
nus solida et de cristo delicata confessio per totam per crucem per multa pe-
nicularum genera temptantur. **D**olor quod veritatis testis est ad mouendum cruci-
fixus dei filius quod hominibus ad vitam dat. creditur non tantum pro merito vocis.
sed et passionis testimonio predicaretur. **H**unc igitur commitemur hunc
sequimur. hunc habemus inuenis ducem. lucis principem. salutis autorem.
celum pariter et patrem querentibus et credentibus pollicetur. **Q**uod est
christus etiam christiam. si christum fuerimus secuti.

Quam permittosa sit vitis et maxime clericis conuersatio seminarum
Epistola siue liber sexagesimussecundus A .5.

Promiseram quidem vobis ante tempus. epistolam filij ca-
rissimi. que omnium morum instituta de lege commendas. summa-
tim omnia etiam contineret. quecumque vniuersis clericis generaliter
ad dirigendam regulam competunt discipline. **S**ed quia nunc de seminarum
commoratione vulgariter inter vos quidam ad ignominiam deuolu-
ti sunt. etiam de hac re specialiter vobis domini correptione scribere
compulsus sum. qui misertum me pro vestra negligentia cum seue-
ritate conueniens. mandare precepit ne clerici cum feminis con-
morentur. **E**t licet hec admonitio sola litterarum mearum autorita-
te sufficeret. tamen ne somniatorem irideat quisque. sicut ioseph
fratres irriserunt. scripturarum adiimus firmitatem. ut omnes
sciant hoc etiam modo per reuelationem dominum iubere. quod li-
teris cognoscatur ante iussisse. nec nos esse adulterantes verbum
domini aut volentes iactanter de reuelationibus gloriari. sed sic
ante conspectum domini referendo non mentiri quod loquimur.

sicut a domino confirmamus nos non audisse mendacium. presumētes vocem apostoli pauli testantis. Non enim sumus inquit sicut plurimi adulterantes verbum dei sed ex sinceritate sicut ex deo coram ipso in christo loquimur. In dolore itaque maximo constituti de quibusdam putrefactis membris corporis nostri. et in gemitu satieturam lamentantes ecclesie que per segnitiam nostram redigitur per dies singulos ad minimam paucitatem credimus nos ex parte aliqua subleuari. quod diligentie nostre negligentia quorundam obedi non possit quibus nunquam nostras litteras defuerunt: que per absentiam nostram frequentiam omnibus pensauerunt. dissimulationis sue ut unusquisque contemptor reum semet ipse conscribat. nos autem libera fronte contemptoribus exclamemus: quod salomon confidenter exprobrat. Quoniam quidem vocabam inquit et non obaudiebatis et extendebam verba mea et non intendebatis. sed irrita facebatis mea consilia. meis autem increpationibus non intendebatis. Itaque et ego vestre positioni superaddabo. Gratulabor ergo aduersum vos cum aduenerit vobis subito tumultus euersio autem simul et procelle cum aduenerint vobis pressura et expugnatio. Erit enim cum me inuocaueritis ego autem non exaudiam vos. Querent me mali et non inuenient. Oderunt enim sapientiam. verbum autem domini non assumpserunt: neque voluerunt meis consiliis intendere. Spreuerunt enim meas correptiones. Ideoque edet vire sue fructus. et sua impietate satiabuntur. **B** Ad vos nunc mea exhortatio conuertitur quos nolumus expiri talia precipitia euniarum. Metuite quantum potestis eiusmodi casus exitia. et in ista subuersione latentium vos experimenta perterreat. Primum preceptum est: qui transire contendit: ubi alium aspexerit cecidisse et vehementer infrenis est cui non incutitur timor alio pereunte. Amator vero est salutis sue qui euadat aliene mortis incursum. Et ipse est prouidus qui sollicitus sit cladibus ceterorum sicut salomon approbat dicens. Astutus videns malum punita vehementer eruditur. Et iterum. Cadentibus impiis iusti vehementer terrebutur. Aduersa est confidentia que periculis vitam suam pro certo commendat. et lubrica spes est que inter fometa peccati saluam se sperat. Incerta victoria est inter hostilia arma pugnare. et impossibilis liberatio est flammis circumdari nec ardere. Quod salomon abnegat dicens. Quis alligabit in sinu suo ignem: vestimenta autem sui non comburet? Aut quis ambulabit super carbones ignis pedes vero non comburent? Sic qui introierint ad uxorem proximi sui non erit inimicus neque omnis qui tangit eam. Credite queso vos credite diuine fidei quoniam nostras quia omne quicquid pollicetur non

potest fallere dicente domino. **F**acilius est inquit celum et terram
preterire q̄ de lege vnū apicem cadere. et iterū. **C**elū et terra trā
sibunt verba autem mea non p̄teribunt. **I**psi ergo nos fallimus
quociens inordinatē credimus estimantes p̄ fidem nostrā legis
precepta mutari: vt inter masculos et feminas sp̄emus passim
castitatem immobilem custodiri. **D**ifficile quis venenum bibit et
viuet. **V**erendum est dormienti in ripa ne cadat: cum dicat aposto
l9. **Q**ui se putat stare videat ne cadat. **I**n hac parte expedit bene
timere q̄ male fidere. **E**t vtilius est infirmū se homo agnoscat vt
fortis existat q̄ fortis videri velit. et infirmus emergat. **D**e qua re
presumptores obiurgat apostolus dicens. **S**i quis putat se aliq̄
esse: cum nichil sit: se ipsum implanat. **P**ro certo implanator p̄pri
us suā animā decipit qui non cauendo cōtraria noxīs rebz semet
ipse commiserit. **I**lle autem tutius sibi consulit qui circa malos sē
per infidus species quascunq; noxias extimescat. **Q**uorū distantia
salomō differuit dicens. **S**apiens timendo declinabit ab omni ma
lo insipiens autem confidens sui miscetur iniquo. **M**agnū sapiētie
diuine consilium inuētū est vt timoris auxilio liberemur. **M**agna
cōpendia prouidentie vt aliquādo fiat v̄tus et victoria per timorē
Magna remedia dñs cōtulit ad salutē. vt habeat et timidus laudē
sicut salomon repetit dicens. **B**eatus vir q̄ verec̄ omnia p̄ metū.
Inestimabilis dñi misericordia que vnicuiq; homini suam contulit
gloriam. et incōprehensibilis pietas q̄ scdm pugnās dedit et pal
mas vt confitēdo masculorū seuiā superemus. et timēdo feminā
blandimenta vicamus. dūmodo et de v̄tute et de infirmitate super
nos dñs glorias operet. vt ī omnibus et per omnia cōpōtēte semetip
se testet. videns differentias triumphorū. vt tam consilys q̄ viri
bus a nobis bella vincantur. ne si vicerim9 sol9 fidei fortitudine. cō
tra salomonē vacua essent opera sapientie. **N**unc igitur sapientie
arma gestanda. vbi feminei et virilis sexus certamen indicatur.
Vn salomō sic instruit dicens. **P**rudētiā inquit fac notā tibi
vt te seruet a muliere aliena et pessima. **V**idete nūc prudētiā ī isto
bello nō fidem nob̄ datam esse victoriē. que nos timiditatis reme
dio liberasset. et cōtemplamini que sunt modo arma sumēda si vul
tis habere legis auxilia. **E**stote timidi et sitis intrepidi. et licet ti
mor ī certamine infirmitas esse videatur: tamē secundū verbū
apostoli virtus ī infirmitate perficitur. **S**eparamini depre
cor separamini a contagione pestifera. **Q**uantūcunq; fuerit vnus
quisq; longius ab aduersis. tantum non sentit aduersa. **M**inus vo
luptatibus stimulatur: qui non est vbi frequentia est voluptatū.

Et nimis auaricie molestias patitur. qui diuitias non videt. Si
admittimus apostolum pollicentem. Qui volunt inquit diuites fi
eri in idunt intemperationem et multas mulas et
mulas et noxia que mergunt hominem in perditionem et in inte
ritum. Non aliter temptationibus subiacet. qui iunctus est fami
ne in qua nihil est aliud nisi quod feriat proximantem. Aculeus pecca
ti facta est forma femine et mortis conditio non aliunde surrexit nisi
de muliebri substantia. Quod salomon ad nostram sollicitudinem
memorat dicens. A muliere factum est initium peccati. et propter
hanc omnes morimur. Inde mortales tenemur nec timemus. Quid
si iam immortales essemus? Per mulierem liberauit nos equidem
cristus. sed vnde adhuc morimur formidare debemus. Tunc libe
ratio ipsa constabit in femina. si a nobis mors reuincatur que per
feminam venerat. Ceterum si adhuc per mulierem circa nos scanda
la dominantur. liberationis casti fecimus pro certo dispendium. Si
quidem in futurum spes ista liberationis manet quam fidei nostre cristum cre
dimus commisisse ut nobis omnino mulier non noceret cum et ipsa mors
fuerit euacuata. Nam si modo putamus nos in sepeptabiles esse muliebri
bus iaculis quid ergo restat celestibus regnis? Non immerito tales sen
sus apostolus increpat dicens. Jam satiati estis. iam diuites facti
estis. sine nobis regnatis. et vnum regnetis. Tempus ergo luctamus
adhuc geratur et mors per feminam adhuc usque grassatur. Melior si non
videmus exinde interitus plurimorum. Quam et quales episcopi et cleri
ci simul et layci post confessionum victoriarum calcata certamina. post
magnalia et signa vel mirabilia usquequaque monstrata noscunt cum
hinc omnibus naufragasse cum voluerit in nauem fragili nauigare. Quantos
leones domuit una infirmitas delicata que cum sit vilis et misera
de magnis efficit predam. Quod salomon loquitur dicens. Preciosus me
tallus tantum est vnius panis. mulier autem preciosas animas
capit. Ante nos ista tractantur et nullis terroribus obhercemus.
Quid faceremus si optimorum tantummodo gestas historias audire?
Sed hec est semper incredulitas humane duricie. ut solum audiendo
sed etiam videndo non credat alteros interisse. nisi et seipsam vi
derit interire. nec sociorum motibus quantis. dum illos pro merito
aut inuoludos opinatur. Se autem multum mereri aut multum va
lere fiducialiter putat. nesciens preter cunctis exempla. cum futae
runt quibusdam interrogata supplicia. sicut dominus in euangelio pro po
nit et dicit. Putatis quod hi galilei pre omnibus galileis fuerint pecca
tores qui talia passi sunt? Non dico vobis. nisi penitentiam habue
ritis similiter perietis. Sicut illi supra quos cecidit turris in sydo

et occidit eos. putatis quoniam et ipsi debitores fuerunt pro omnibus hominibus habitantibus in iherusalem? Dico vobis si non permittentis similiter petietis. Miramur si adam per eam seductus est quem nulla morientium exempla precesserant. nisi iussio vna contraxerat. cum modo nos nec innumerabiles mortes nec infinita iussa compescunt. Quibus conuenienter dicitur secundum incrementum aitionem domini. Si adam vidisset mortes que facte sunt in nobis. olim in alio et cinere penitentiam egisset. Dico autem vobis quoniam adeo tolerabilius erit in die iudicii quam vobis. **D** Longe sit pestis ista et lues et cladesima perniciosa. Quod in ordinis femine propinquitas iaculatur. cuius vicinia est delictorum latrocinium. Non est in hac societate sinceritas approbabilis. que collisiones habet velut quibusdam fluctibus turbulentas. In hac familiaritate non habitant amica concordia. quoniam non nisi discordantes inimicitias creat. Fecit equidem viro dominus mulierem adiutricem. sed serpentis invidia personam superstitit hostile. Quod si illa de viro suo nata usque hodie ipsi cui iungitur temptat quod magis illa quam copulat. nulla lege coniuncta. Et si illi quod duo sunt in carne vna cogerentur temptationibus mutuis invicem pungunt. quod facit hi qui in vna carne nec nati nec iuncti sunt. Preterea quod nec deum iam invocare permittit quod caritate alterius auocatur. nec simitudo cogitare diuina quam sibi quesivit cui exhiberet domesticam curam. Propter quod sic apostolus consulit dicens. Volo vos sine sollicitudine esse. Qui si ne vxore est sollicitus est. quomodo placeat deo. Qui autem habet vxorem cogitat que sunt huius mundi quomodo placeat vxori. Quid est nunc quod in hac coniunctione delectet. in qua sunt sole pugne. Aut quod utilitas fauet ubi non sunt officia coniugalia. quando nec ipsa possunt esse secunda. Causale est omne quod femine est. et copulatio eius semper infesta est. Fedore suo magnas molestias prestat. et cui adheferit contra fas insanabilem ingerit plagam. De carbonibus scintille disiliunt. de ferro rubigo nutritur. morbos aspidem sibilant. et mulier fundit concupiscentie pestilentiam. Quare salomon sic comparat dicens. De vestimentis procedit tinea. et a muliere iniquitas viri. Volo scire que sit affectio ista communis. que morbi dissensio semper ambigua. que propositum suum nutantibus consiliis impugnando conturbat. Ut quid sibi adhibuit mulierem. quod ducere contempsit vxorem. Omnis qui non manducauent carnem ut quod habitationem suam carnis apparatus replet. Et qui non bibent vinum quod videndi oblectatione perficitur. Quasi non aliquo cogens videndi nec gustandi copia esculenter animus pascitur. et vni odoriferi sola fragrantia suscitatur sepius animus. Quid per

portissim vult ab hominibus abstinere dicitur in secreto carnis
 et ebrietate distendi. Dabent multi quibus si nulla cupiditas in
 hisset nec cupiditatis insignia possiderent. At vero quia cupi-
 ditate possessi sunt. perseverantur animo quod usu non tangunt. Ita
 is qui desperit vinculum nuptiarum et alter vinculum femineis ob-
 ligatur. quibus nullo concubitu miscetur. desiderio tamen visu col-
 loquio. coniunctione semper oblectatur. Nam si desiderium femi-
 ne non haberet. nunquam feminam suis oblectamentis assumeret.
E Immo vero insuper michi suspectum placitum dedit qui non
 legitimam duxit et legitimam recusavit nisi fallor in publico au-
 gumentatus est hominibus promittere sanctitatem. et in occulto
 sine uxore non esse. Quo argumenta sanctitatis et libidinis hinc et in-
 de miranda sunt. que utraq inuicem tegunt. et utraq inuicem p-
 dunt. Ingenio sus eunuchus et mechus inuicem sibi dum consulant.
 et dum querant utrumque neutrum facit. ut sanctus minime depute-
 tur qui non vera coniunctione perseverat. cum paulus apostolus
 dicat. Alligatus es uxori. ne quaeris solutionem. Solutus es ab
 uxore. ne quaeris uxorem. Sed consensio. non esse castitatis huius
 pudicia violata. Suspiciosus tamen malam portigit famam.
 et pudicie bonum frustra intranscursu laborioso agone custodit quod
 fornicus efficit infamari. destruens magisterium pauli apostoli.
 prudentis pariter et monentis. Ut quid inquit libertas mea iudicatur
 ab infideli conscientia? Si ergo gratie participo. ut quod blasphemor
 pro eo quod gratias ago. Peius est quod mechus continentiam ducere criminosa
 famam. et infamem facere sanctimoniam. Blasphemiam ingerit re-
 ligioni quam contulit. qui quod confitetur non ante omnes imple-
 uerit. ne cristianitas credatur esse fallacia. et mechatio videatur sa-
 critatis velamento vestita. Propter quod dominus in euangelio sic
 premonet dicens. Sic luceat lumen vestrum coram hominibus ut
 videntes opera vestra bona magnificent patrem vestrum. qui in ce-
 lis est. Hoc se quitur et paulus apostolus dicens. Non ergo blasphe-
 metur bonum vestrum. Et iterum. Prouidentes bona non tantum co-
 ram deo sed etiam coram hominibus. Et alio loco Siue ergo mandu-
 catis siue aliud quod facitis omnia in gloriam dei facite. Et estote si-
 ne scandalo iudeis et grecis et ecclesie dei: sicut et ego pro omnia omnibus
 placeo. Sed oppositur forsitan. Quid est quod ipse iterum dixerit. si
 hominibus placere vellem christi seruus. non essem? Nunquam se quicquam di-
 cta legis excludunt. sed certis locis responsa vniuersa deserta sunt. Illi
 placeo hominibus non licet. ubi voluntas hominum non capit omnem voluntatem. Vbi
 n i

vero acceptat huius quod ad gloriam proficiat dei innotescere omnibus ipse
paulus apostolus precepit unusquisque inquit nostrum proximo suo placeat ad bo-
nam edificationem. **Q**uale ergo primum scitatis expectat quod non solum blas-
phemiam scitatis ab infidelibus pudcat. sed etiam fidelibus primum osum prebet
exemplar ut infirmi sub preterito dilectionis subtrahit fornicationem et pudi-
ciam ipudicissime castitatis prebeat magistrum destruens quod paulus apo-
stolus amminat. **P**erit inquit frat infirmus in tua conscientia propter quem
christus passus est. Sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam
eorum infirmam in christum peccatis. et quod non hoc iuuenibus tantum sed et se-
nibus congruit ita caliditate consilii: ne senectus propter proceritatem iuuentutem
ex qua debet omnia salutaria documenta procedere sicut eleazarus in libro
machabeorum proficit et dicit. **P**remitti malo in infernum. non enim etate
nostram dignum est fingere ut multi adolescentium arbitratu elea-
zarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum et ipsi propter
meam simulationem et propter modicum et corruptibile tempus
vite per me seducantur et odium ac maculam senectutis mee acquirant. **I**lle
maluit vitam suam tormetis obnoxietur quam cuiusque magister positionis
existere. et nos ubi nulla tormeta sunt fluxibus solis nolumus saluan-
dos fratres antepone. nec consilium sumus sine viliis reuocantibus tam nobis
prodesse quam ceteris cum ille voluit viuere moriturus sicut iserius pro-
secutus est dicens. **Q**uam obrem fortiter vita excedens senectute quam
idem dignus appareto adolescentibus autem exemplum forte relin-
quam ut prompto animo ac fortiter pro quibus et sanctis legibus
honeste morti succedat. **C**uius hoc etiam laicos debeat ne aut extrane-
is occasionem blasphemandi aut fraternitati opportunitatem for-
micationis opponant. tum maxime clericos vehementer necessitas
ista constringit quibus aut religio blasphemata aut fraternitas per-
dita penas duplices irrogabit. **N**ec inuenient in iudicio domini vl-
lum omnino solatium qui alienigenis et fratribus peccandi fomitem mi-
nistrarunt. **P**ropter quod sic paulus apostolus titum instruit
dicens. Te ipsum bonorum factorum prebens exemplum in doctrina in integri-
tate in inguitate in verbo sano atque irreprehensibili ut aduersarius
reuereatur nihil habens dicere mali. **E**t iterum. **O**mnibus inquit fide-
bonam ostende ut bonam doctrinam salutarem omnium nostrum preferat in omni-
bus. **S**ic et ad thimotheum scribit dicens. **F**orma esto fidelibus in con-
uersatione in caritate in fide in castitate. **Q**uod et petrus apostolus
hortatur dicens. **C**onuersatio inquit vestra in gentibus bona sit ut in
eo quod detrahunt de vobis tanquam de malefactoribus de bonis operibus ves-
tras glorificent deum. **E**t iterum. **Q**uoniam sic est inquit voluntas dei ut boni
facientes obmutescere faciant stultorum hominum ignorantiam. **N**ec quisque sibi

apponat et dicat. habere volo qđ vincam. hoc est enim dicere. vi
 uere desidero sub ruina. Quis tā stultus qui artari cupiat ad labo
 rem cui offertur delicatius triumphare? Neq̃ em̃ duplex triūph⁹
 est sub femine pñtia pbari victorē: qđ ē in singularitate sequare in
 tegram sponsione; sctimome. Et cū sit vnus titulus gloriay. hoc
 loco vn⁹ fortis ē qđ satis laboat. et cū illo qđ parū laborado vicerit pī
 ē muneratur. Quod qđ ille quimmo sctimatus ascribitur. qđ se cū p
 te femineis affectibus ostentat absticiū? Quia eū dominus i euāge
 lio perfectū vocat: qđ totum suis vsibus ap̃putauerit patrimonium
 Certe etiā; soli cuiusq̃ cotidiam triūphi p castitate non desunt. qz
 nunq̃ desiderans carnalibus spiritus cessat infestare corpus huma
 num. Quod apostolus affirmat dicens. Caro inq̃t occupat adū
 sus spiritum. spūs aut̃ adūsus carnem. Nec em̃ inuicē aduersantē
 sibi. vt nō quēcūq̃ vultis illa faciatis. Vides nūc carnē tuā; quā
 superes semper. quid tibi vis alterā; velle conducere? Nemo sup
 vnā febrē cupit adhibere priorem. ne incipiat hereditate o isanabili
 laboatē cui null⁹ valeat medic⁹ subuenire. Neq̃ aliquis sup on⁹
 p̃p̃riū tollit insup alienū; ne oneribus duobus oppressus vsq̃ ad
 inferos demergat. Vnde sic iheremias propheta docet sctitatis pō
 dus singulariter sustinendum. Bonum est inquit viro cui; porta
 uerit iugū; graue in iuuentute sua. sedebit singulariter et fletibit
 quoniam tulit super se iugum graue. Sed quisq̃ malignus obsecu
 tor ad dictum apostoli pauli confugiet dicens. Onera vestra susti
 nete inuicē. et sic implebitis legē; cristī. Non hec sūt onera quē
 paulus apostol⁹ impat subuehenda: sed vt tolerantes nosmetip
 sos discordia nulla discernat. et i tēptatiōibus constitutis fratrib⁹;
 mutua pbeamus auxiliari: non vt ipsi nobis tēptamenta per femi
 nas procuremus. sed vt tēptamentorum magis pondera sbleue
 mus cum sciat quale sit sanctitatis iugum qđ vix singulare porte
 tur. De quo nō solum ipse. sed et dominus noluit certum diffinire
 p̃ceptum dicens. Nō ōnes capiunt verbum istud. sed qbz datū
 est. Et iterū. Quī potest capere capiat. Si ergo difficile singularitē
 magnitudo istius ponderis toleratur. quō tolerabitur si geminatis
 ponderibus p̃geuetur? Et si singulares pene omnes vix durant
 carnales istorias sustinē. qđ faciūt illi qđ ex utroq̃ latere glaons ipē
 dentibus nō cūctant icūbere. Pl⁹ dico Si manet et vxores desideria
 coniugalia cotidie gerētes sibi nō sufficiūt. qđ agūt illi qđ ad augen
 das ipugnationes femis sociant. **¶** Et i pulso vel trāseunt ad ho
 rā femine⁹ aspect⁹ occurrēs. velut sagittas alienis oculis iactat
 Quālibet nō est simplex reuerētia. qđ illic genit vbi libtatis humit

mulier in cōubernatitate cōstantiā qm̄ in domesticis negotiis nūq̄
lacetos ac femora lamficus opib⁹ nudat. nūc estuans detegit mē
bra. nunc fatigata iactat. aut i vfu aliqñ dissoluitur nūc blādias
exhibet. et quod ē venenos⁹ sup cūcta. psallere delectatur aut ca
nere. cuius cātū tolerabilius ē audire basiliscū sibilāte. Cōtra quā
salomon sic nos cautos efficit dicēs. Cū saltatrice noli assiduus eē
ne audias illā. ne forte dispereas i efficacia ei⁹. Taceo reliq̄ q̄ ma
gis pudenda sūt q̄ dicēda. solū hoc dico in dolore vel i ira mulierē
frangi cōspicere iā nō ē sine mulēdine. Quid dicam⁹ si videas iō
cūdante. aut qd ē deterius blandiente. Semel dixerim. oīs incon
ueniens sodalitas mulierū gluten ē delictorū. et vīscū toxicatum
quo diabolus aucupat. Incongrua est sodalitas feminaz quarum
sodalitātē ita nos tursū salomō docet in oīb⁹ p̄cauere. Cū aliena
inqt muliere ne sedas oīno. et ne alterceris cū illa in vīno. ne for
te declinet cor tuū in illam. et sanguine tuo labaris in p̄dionez
Postremo si animū nostrū confidimus in hac cōmunitate durare
semper. vel illud apud nos debet esse suspectum. ne ipse que nobis
cum conueniunt in nosipsoz forsitan moueantur. aut in alia ros
amores prerapida etate inatamentis fūralib⁹ stimulentur. Et erit
nobis causa quod prius est sine causa. vt fornicatio nos maculet a
liena apud quos suggerēt ceteris occasio lupanatis. et crimine ali
eni reatus absorbebmur. cui nosipsi subornamus imundicie leno
cīnū Propter qd apl⁹ paulus de similibus ita nos instruit dicēs
Si ppter escam frater tuus scandalizatur. iam nō in caritate ābu
las. Noli esca tua illum perdere. propter quem xp̄s mortuus est.
Et iterū Bonū ē nō manducare carnē neq̄ bibere vīnū. neq̄ ostē
dere in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut ifirmat Et
alio loco. Hoc inquit iudicate magis. ne ponatis offendiculū ā scā
dalum fratri Et de semetipso sic ait. Propter quod si abus scādali
zat fratrem. iam non manducabo carnē in eternum ne fratrē scan
dalizem. Cum ergo nos pulsat coniunctionis huius molestia de
testabilis. et si adulteros nō potest facere. facit tamē peiores adul
teris et iēstis. Quis em̄ cordis alterius scrutator q̄litate vniūci
iusq̄ p̄p̄dat. et p̄ altera p̄sona cōtra sathanā repugnator. circa
deum vero ydoneus fideiūssor esse presumat. De semetipso de
mens est qui aliud pollicetur. ne dicam si etiā pro femina sponsi
onem ponere videatur. cum paulus apostolus sic de se pronuntiet
diēns. Non quia iam accepi aut iam iustificatus sum aut iam per
fectus sum. Sequor aut si conprehendam in quo et comprehensus
sū a xp̄o. Fratres ego me nō arbitror cōp̄hēdisse. Vnū tñ posteroa

quidem obliuiscēs. ad ea quē sunt ante pedes ad regulas sequor
ad palmas; superne vocatiōis domini nostri ihesu casti. Quicūq;
ergo perfecti sumus hoc sentiamus. Nichi inq̃t p̃ minimo est vt
a vobis iudicet aut ab humano die. sed neq; me ipsū iudico. Qui
autē iudicat me dñs de⁹ est. Et alio loco Beatus inq̃t q̃ nō iudi
cat semetipsū i quo pbat aliū. Quāuis ergo nos nec de nostra sta
bilitate certum aliqd̃ habeam⁹ qui sine cessatiōe scutimur int̃ flue
t⁹ seculi sustinētes p̃cellosos iurē. tñ si alicui tāta fiducia ē de im
mobilitate pp̃ue firmitatis. saltē sollicit⁹ reformidet ne ip̃e sit scā
dalū visib⁹ alienis. sed t̃reatur ṽce dñi cōminātis. Ve inq̃t huius
m̃ ido ab scādalis. verūptamē ṽe hōi illi p̃ quē scādālū veit. **¶**
Si has dñi cōminatiōes religioso corde metum⁹ et reuertemur pl⁹
de alijs q̃ de nob̃ extimescam⁹ periculū n̄m. qui mutuis ab aposto
lo paulo vtilitatib⁹ obligamur. Nō q̃ sua sunt inq̃t singuli & gita
tes. sed q̃ aliorū. Et iterū. Nemo quod suū est q̃rat. sed qd̃ alteri⁹
Sed aliq̃s accipiens de ipso paulo qd̃ opponat. vnusq̃sq; inquit nō
strum pro se rationē reddet de o. & vnusquisq; suam sarcinā porta
bit. Qui nō vult ergo pro altero reddere rationem. nec causis e
ius nec negotijs debet particeps illicitis interesse. Et qui liber vel
immutis circa sarcinas alienas conatur existere. nichil alienū cō
traria conditione teneat infra se. Nam necesse est rationi alterius
subiciatur. qui negotiū tractauerit alienum. Oportet cum dāpno
p̃strangi vel dispendio sarcinarum. apud quē sub intura custodia
fratris sarcinē pierunt. q̃ quicq̃ in domo nostra sub minus p̃done
a tutela fuerit aut latrones effregerint. nostrum est. et a nob̃ exi
gitur quicq̃ per inertiā nostram male cōmissum est. Tunc ṽo
ab inuicem liberi sumus. si nichil apud nos de re alterius reseruet.
Forſitan aliquis dicat. ergo nec ad domū oratiōis debemus parit̃
cōuenire. ne aliq̃s aliquē scandalizet. Veretice p̃fessiōis ē ista cō
tradictio calūpniosa que de bonis p̃scribit vt asserat mala. & de sā
ctitate preiudicat vt immundiciā subtiliter introducat. de licito
calumpnias facit. vt obtinere illicitum possit. Propter quod apo
stolus paulus heresi huius ante p̃scribit dicens. Verumptamen
neq; mulier sine viro. neq; vir sine muliere in domino. Absit absit
vt vbiq; femine p̃scribātur. aut vbiq; p̃missio tribuat. Habent
loca sua circa maritum circa filios circa fratres circa parentes circa
seruos. et in domo orationis tātmōdo iuxta cunctos clericos. In
mansione aut̃ vna sine cognatiōe cōpetēter nō habent socios. Nec
est libra que stat. Stare vero nō potest quicq̃ inclinauerit librā.
dicēte scriptura. Non declinabis i dexterā neq; in sinistra. Et dñs

in euangelio. Quod amplius est a malo est. Disce nunc temperati-
modum. qui per licentiā queris excessum. Ama feminas iter sacra
solēpnia. et odio habe i cōmuniōe puata. si vis salomonis tenere
doctrinā. Tēpus inq̃t amādi et tēp⁹ odiendi. Tūc ergo cauēda sūt
femine p̃cipia q̃n geritur carnaliū curarū continua vnamimter
frequētia. quoniam inter curas suas caro semper metamēta cupi-
dimis puocat: et illic parat fomēta peccādi. vbi p̃tractās cōmota
sua tēporalis vitē cogitationib⁹ sēserit paululū relaxari: sicut salo-
mō asserit dicēs. Depmit terrena in habitatio sēsū multa cogitātēz
In cōuētū vero sacroz vbi spūs dñat. āilla semetipsā cognoscēs
p̃dit sue voluptatis vsū p̃dit et luxū dū tractātur celestia. dū cele-
bratur sācta misteria. Tota humanitas occupatur. vbi nō hūana
sed diuina sūt omnia. Vbi veneratio vel tremor et terror incutit
amīnis vniuersis. sepulta est perfecte substātia carnalis. Inter ipā
fere carnis meramonia multi voluptatē corporis negligūt scz q̃n
a legionibus exercitia meditantur armorum rā crepat hūb⁹ ferrū
aut resonant litteris auditoria. aut negotiatores cōmercij instā-
ter inambunt: aut artifices in artificia ipsa propensi sūt. Quan-
tomagis vbi non carnale opus hominū: sed spiritale geritur an-
gelorum. Nichil illic impugnationes possunt vbi a ipsi demones ce-
dūt: et nulla sexus alicuius permittitur cōsiderari distātia vbi nec
etas nec dignitas sed sola equalitas regnat. Atqz vt plēm⁹ dicam
omnes illic tales sensus accipiunt: vt et ipsa coniugalitas ignoret
vbi castus loquitur auditur: et per omnia et in omnibus solus ē
totum. testante apostolo et dicente. Vbi non est inquit iudeus et
grecus. circuncisio et preputium. barbarus et sepytha. mascul⁹ et
femina. seruus et liber: sed omnia et in omnibus castus. Dūc pla-
ne cōuentum gloria est celebrare cum feminis: in quo nulla est dis-
cretio qualitatis. vbi tātum licet omnes equare sine aliqua differe-
tia vt nec in ipso baptisinate cuiusq̃ nuditas erubescat. Vbi ade-
et eue renouatur infantia. nec exponit sed potius accipit tunicam
¶ Quod si et illic sit aliquis diabolo peior qui feminarū aspecti-
bus feruatur: de nullo tamen congregatio nostra culpa. que p̃p̃t
celestia non p̃pter terrena colligit. Videat si quis illic luxuriosus
obtusibus fuerit. Nullo modo alteri ledit qui non ad hominē sed
ad castum pro salute processit. Quin etiam de suis cōtradictioni-
bus cōtradictores excludā: vt non meis sed suis p̃positi omnibus ce-
dāt. Si iter festa sacrata p̃t cōmunis cōuētio scādalizari vbi tēpta-
tor ipse diabol⁹ tremat. q̃s illic stabile se cē p̃mittit vbi tēptator au-
dent occurrat. Et si illic periclitamur vbi dei p̃cepta nos agregāt:

quid agimus ubi dei iussa nos sepant? Et si turbamur illuc ubi dei voluntate munimur quoto magis ubi non solum dyabolū sed etiam dominum habemus aduersum? Cuius sacrosactis enim iussis. nobis diuina ptectio ministratur. sicut ysaias ait. **L**egē inquit i adiutorū dedit. Sine iussionibus vero diuinis nullū potest esse presidium. Aliud est quod deus ipse facere. et aliud volūtatī eius obistere. cuius ita sūt mādāta seruanda: ut si aliqō iusserit quod secūdu hōies iustū esse videatur. iustū credat. et fiat. et si iustū iusserit iustū depute tur et fiat: cū sine victoria nō potest eē quod mādāt. qui potēs ē iusticiam iustificādo vocare iusticiā. et iusticiā reprobādo iniusticiāz probare transtuerfam: cuius volūtas est sola et vera iusticia. Si em totū quod geramus ad hoc tātmōdo geramus ut domino placeam? profecto hoc solum erit iustum quicquid voluerit et iusserit et probauerit deus cui placere gestimus. Nam cum serui nō possint a semetipsis scire quod suis dominis placeat. nisi dominorum sequant imperia. et utiqz homines hominū similitudinē non valeant voluntates agnoscere si acceperit quod obseruet. multo magis mortales nesciunt immortalis dei iusticiam cōprehendere: nisi ipse iusticiāz suarū dignetur indicia demonstrare. sicut salomon approbat oīrens. Quis em hominum poterit scire consiliū dei aut quis poterit cogitare quod velit deus? Cogitationes mortalium timide. et incerte prouidentie nostre. Corpus em quod corūmpitur aggruat animam et deprimit terrena inhabitatio sensū multa cogitantem. Difficile estimamus que in terra sūt. et quā in prospectu sunt inuenimus cum labore. Que in celis aut sūt quis inuestigabit? Sensum aut tuū quis scit nisi tu dederis sapientiam. et miseris spūm sanctū de altissimis? Et si correcte sunt semite eorūz quā in terra sūt. et que tibi placent didicerunt homines: per sapientiam sanati sunt. Ambulantes in tenebris sibi metipsis lumen nō possunt ostendere. nisi ultroneū seipsum nō vidētibus offerat lumē. Ita humana cecitas ad deum nō dirigit viāz. nisi ipse lucernam legis ostendat. Vnde daniel sic loquitur dicens. Lucerna est inquit pedibus meis verbum tuum. et lux semitis meis. Et iterum. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Hoc est ergo luciferū quodcūqz fuerit a deo iūmatum et hoc deo dignū quod ipse deus volūtatī sue fatetur acceptū. ut exerceat p omnia dominatū. Alioqn nec nos serui asserberemur. nec ipse dñs haberet. si secūdu volūtatē nrām pmitteremur ipēdere fuitutē. et arbitrio nrō nō dei eligerem? exercitānta iusticie. **T**ales paulus apostolus vanificat dicens. Ignorātes inquit dei iusticiā et suā volētes statuere iusticie dei nō sūt sibiecti. Tollāt nūc e medio

ambages iste tam vane et quimoniae iamiter calumpniose. Ad spirata
les actus cum feminis de o iuuante non metuimus adunari. q per
dei iussione iusticia nos credimus opari. ex q nobis scimus muni
menta supponi. Priuatim vero continentibus q plurimu clericis et v
gimibus hospitia sepanda sunt: quia quod de? hquu iudicat iustu
ee no pt contuberniu. tn si nulla in ipo contubernio turpis cofuetudo
noscat. accedat: qa ipossibile est mte gratate ad victorias puenire
que contendit contra dei iussa pugnare. Quatu em lex obediens b?
suggerit a diutorum. tantum in obediensibus inatit peccatum.
dicente apostolo. Virtus inqt peccati lex. Qui nos ergo iussit vt i
sacris suis cum feminis triumphem? ipse iubet vt priuatim pug
nas feminas caueam. **R** Snt equide necessitates alie q nos q
priuatim feminas videre copellat. sed etia ipi diuini opis vel pre
cepti ipant efficaciam vt visitemus. vt solatia prebeamus. vt hor
tameta vitalia salubriter itmemus. Nec tn et i hys officiis minor
cura ageda e p moribus nostris. vt clarescat in nostra opatoe in
dicia puritatis. Seueritas no desit. q sub clerico femina possit astr
gere: vt ipsa cosolatione nostra suscipiant cu tremore. et ita scia
at visitationis affectu vt clericu veneret. At ne tardius sit euagari
p singula: totu quicqd agimus honestu esse pt si semper in nob sig
na honestatis eluceant. sicut paulus apostolus vniuersa coplexus
e dicens. Oia vestra honeste fiat. Et iter. Sicut pcepimus inqt vo
bis vt honeste ambuletis. Non bene succedit quicqd agit passim.
et factu no est qd gerit sanctu. nisi sancte qd sanctu e pagatur.
sicut salomon asserit dicens. Qui em custodierit iuste iusta. iustifi
cabut. Sincerter ergo sinceritas ipa seruanda e. et oe quod voti est
etia in actu signandu e: ne aliud vota comedet et aliud act? insinu
ent. Vndiqz pbanda est institutio voluntatis: a vndiqz cofumado
est cursus vniuscuiusqz certaminis: ne minus sit aliqd ad trium
phu si no pleni? dimicet. Vnde paulus aplos introduct documenta
certaminu. Sed et q in agone inqt certat no coronabit nisi qui
legitime certauerit. Et iter. Nescitis iquit quoniam qui in stadio
currunt oes quide currunt: sed vnus accipit brauii. Sic currite vt
comphendatis. Omnis em qui in agone contedit ab oibus se absti
net. et illi qdem vt corruptibile coronā accipiat: nos aut incorrup
tam. Plenitudo est ergo scitatis et palma pfecta. vt ex oi pte secu
no habeat qd recuset. ne qd phitet odisse tenedo videatur amare.
Quod si aliquis dicit: captiuu teneo aduersariu meu cui semp in
fultem. videat ne forte aduersus eu captiuus incipiat preualere.
Nunc securus cum thesauro latro tenet inclusus: nec intra vnā

caueam habitans cum lupo. tutus ē agnus. Ipse se voluit penetra-
 re: q̄ hostem ap̄tū in suas portas induxit. et intestinū gladiū sibi
 ipse sup̄posuit. q̄ locum habitatiōis sue aduersarij ingressibus reser-
 uauit. Et q̄ fretus est cōuersari cū scādalo sine causa nō dicit. paca-
 t⁹ volo eē cum dyabolo. cōtra apostolum dicentē. Nolite locū dare
 dyabolo. Omni ergo mō muniendus ē locus vbi fuerit thesaurus
 absconditus. ne per vnā cauernā tutā patetē latro suffodiat.
Nam si deforis expugnans vix muris expellitur. q̄tum valebit si
 infra muros accepit habitaculum? Et si illi qui cōtra eum claudūc
 aliquotiens ab eo cāpiuntur. q̄to magis ille qui vltione illi pa-
 tefecerit ingessum. cum dicat salomon. si iustus vix salu⁹ fit. in
 iustus vbi parebit? Omnes ergo time ne dicaz porte claudēde sūt
 ne per vñū foramen castra om̄ia penetrēt. et vniuersa componē-
 da sunt munimenta. ne per modicum nō muritū tota ciuitas ruat.
 Sicut salomō reperit dicens. Qui spernit modica paulatim cadet.
Sic stupeo autē huius peruersitatis arbitrio. vt a clericis ad
 cōmunitatez seia magis q̄ mascul⁹ eligat. Nūq̄ tātū mulier vtili-
 or est commodis clericis. q̄tum prodest masculus continens. vñ pu-
 er masculo continenti? Aut ipsa erit decens vtilitas quā idcēs cōmu-
 nitas facit? Et vbi erit quod salomō ait. omne animal diligit si-
 mile sibi. Et iterū. Volatilia ad similia cōueniunt. S; et si femina
 vtilior existimaretur nō oportebat carnalia emolimenta p̄ponē vti-
 litatibus spiritualium cōmodoz. et expediebat q̄lemcūq; virū mutū-
 le sustinere pro existimatiōe muniēda q̄ bonos effectus mulieris cū
 existimatiōe turpissima. q̄d salomō opat dicens. Melior ē inq̄t ini-
 quitas viri q̄ benefaciens mulier. Artificialia sunt itaq; sēp dyabo-
 li beneficia. q̄bus ingenū sue calliditatis exercēs sātimonie dedi-
 tos dolosis cōmoditatibus iuuat vt p̄dat. et int̄ cōtinētes q̄si neces-
 saria emolimēta mutuis adiuuamib; s̄bministrās agit p̄us mal-
 culū et seiam p̄iter ouersari. vt postq̄ isepabiles fecerit p̄ altutra
 solatia possit occidere dātes simplices animos ad castitatis vota s̄-
 uāda. et impugnationis sue arma s̄bducēs interz quasi placid⁹ fau-
 torz fuggerit sātatis argumēta. donec diuini int̄ abos inimicā nutrit
 cōcordiā. Facit affabiles sibi inuicē et deseruire. et assentator infest⁹
 impedimēta remouēs vniūsa cōmodis gaudet efficacā cōmodatē. vt
 tota eos sibi metipsis necessitate cōmōas exhibere eos possit i alterū
 utrū solita cōsolatiōe p̄dere. Nō vult eos in aliquo ipeire. ne sepa-
 ret tā spiritualit̄ q̄ carnaliter. Incōcussos efficit viuere. ne ipa sos
 etatis incia immaturo tēpōe federa cepta cōturbēt. Vsq; adeo illos
 vidētib; cunctis ad p̄fectū sātutatis mutat. fouet. s̄bleuat vt

dei esse computet beneficia ipsa contraria quibus iocundatur ut peccat. nesciens
tamen nunquam deum iuuare quod vetat. Quibus in tantum diabolus blandiens secu-
ritatem parat scitimonie. ut iunctos se magis estimet quam dissi-
tos immobiles circa libidinem porcare. Quos cum omni tranquillitate deduc-
tes nullis periculis aut fluctibus inquietat et velut in medio mari mi-
nus cautos inducit laxare vela nec quere gubernacula ut subita tem-
pestate commotatos naufragos ex insperata commotione submergat. Hanc
primo exhibet lenitatem. ut duas naues oblectet adiuvante venire quas
cum fecerit iunctas repetitis turbulentiis in semetipsas elidere possit
et frangere. Et hinc videtur blandimentis. ut subtractis omnibus iaculis. con-
pescens aduersa. suggerens prospera. tam diu sopitum ignem sine ulli flam-
mis occultet. donec duas faculas iungens semel abas accendat. Et tunc
diu cessat seuitie sue tela supponere. donec sicut peritus venator
quos occisurus est laquei sui vincula alliget. At ubi insolubili cathena de-
uinctos astrinxerit. velut lamista peritus duos gladiatores aduer-
sus invicem compellit armatus et subinde stimulas membra statim gladios
apertat statim succendit insaniam. et vulnificos amplexus impingens utrumque
simul vno ictu mortificat. Sic explicat quod ante prestatem videtur. sic
de simplici caritate amorem conflatur illiatur sic per sanctitatem sibi indu-
cit iterum non contentus est credere sic valet fortius occupare et dum
summissus patitur semetipsum prebere de uictis sic plenius deuincere
re gloratur. Cuius versutias paulus apostolus sic intelligit dicens.
Non enim ignoramus inquit astutias eius. Male itaque in hac participatione
pacati sunt qui ad bella pacificantur diabolus perducuntur. Et non bene in
sanctitate proficiunt quibus ad detrimentum peruectus ipse inimici artificio
subornatur. nec recto cursu motum continere scalas ascendere quos
ut de alto precipitet elaborat ad culmen aduersarius protelare
Sed necesse est caducis lapsibus elidantur qui viam lubricam tenuerint et
de qua salomō sic predicat dicens. Est via que videtur apud homines
recta esse nouissima autem eius veniunt in perfidium inferorum. **¶** Sed aduersus
si de hac coniunctione clerici denotant non tam diu sunt etiam sancti plerique
nobiscum. siue helias qui mansit apud viduam. siue apostoli qui mulie-
res secum comites circumducebant. ut iohannes qui matrem domini assumpsit
eodem domino delegante. aut ipse dominus cui de suis facultatibus alimenta
prestabant aliquae mulieres religiose. cui etiam martha ministrabat
ad mensam. et qui singulariter locutus est ad puteum sedens cum alienige-
na muliere samaritana vel cui recumbenti femina lacrimis pedes
lauit et capillis extersit. Callidi argumentores et iurisperiti falla-
ces qui dum capiunt preuanciam controuersias. actionesque causarum etiam
a ipsa iura transuertunt et cum nolunt competitis coherere iusticiam

bus legū. ad illudēdos iudices incōueniētibz erēplis velut similes
 cōiecturas iuris obiciūt: qui per salomonē ipsius legis sagacitate
 produntur. Peccator inq̃t hō euitat cōrectionē: et ad volūtatez
 suā inuenit cōpationē. Tales ergo nō p orationē. s p cōrectionem
 potius reuincendi sunt. vt nō āte intēptis rationibus instruant
 q̃ admiserint quod ad defēisionis solatium repperūt. sicut nos ad
 uersus huiusmodi hōiēs salomō edocet dicens. Noli inq̃t viderē in
 sibi. et ad ipsi? insipientiāne filis fias illi. Sed respōde insipienti oītra
 ipsius insipientiā: vt nō videatur sibi sapiēs eē. Neuera magni homi
 nes qui se cōparāt sactis: et eximia cōuersatio nostra que prophe
 tis vel apl'is videat equalis. Ad occasiōē luxurie nostre in peruer
 sū scōs volum? imitari: et in ceteros actus vestigia iustorū nolu
 mus sequi. In quibusdā inhi mos nos excusam? ad imitāda scā
 maior? et in alijs nos equales moribus ptestamur: cū helias ipse
 in āgustia cōstitutus imparē se patribz suis ante deū fateatur. Sū
 quid inquit melior sū patribus meis? Hoc helias de āncēssoribus
 suis in infirmitate sua cogit exclamare. et nos helie vl' prophetis
 et apostolis et dño virtutē nrām nō dubitam? equare. Video pla
 ne sic apud nos calcari auaritiā sicut apostoli ppria cūcta dimise
 rūt. Video crapulam et ebrietatē sic nostris cōuiuijs abesse sicut a
 postoli nichil habentes frequēter coacti sunt esurire. Cognosco ta
 liē in nob ieiunia. sitim famē. nuditatē propter instātiā doctrine
 solis vbiqz polere. sicut in apostolis legimus trāphasse. et appro
 bat apud nos eadē exercitia feruere virtutū. qbus apli oīa vitia
 tremuerūt. Plane q̃draginta diez ieiuniū dñi meditamur. et orō
 nes excubiasqz qbz ille p solitudines etiā nocturna silētia tūpebat.
 Nūquid similes agones frequētamus cōtra luctammia vitiorū. et
 sic agim? rigore. auctoritate. vigilis. passiombz. labore. necessita
 te afflictatione. abstinētia qbus pccā calcant. vt nemo de nob mali
 aliq̃d suspiciat. Per q̃ paulus apostol? consciētiāz suāz innotuisse o
 nibz gloriā. In oībz inq̃t cōmēdantes nosmetipsos q̃i dei mimis
 tros. in sustētatiōe mīta. in pssuris in tūlatiōibz. in angustis. in
 plagis in custodijs. i carceribz. in seditiōibz. in iuocatiōibz. in la
 boratiōibz. i vigilis. i ieiunijs in castitate. in scā in lōgammitate
 in bonitate in spū scō in caritate nō ficta in sbo veritatis in vīte
 dei p arma iustitiē a dextis et a sinistris. Ad has imitatōes ihemi su
 m? et ad multēs circūducēdas possibilitatē nob oparāde imitātōis a
 sscim? Quod si etiam cuncta illorum quisquā se iplere iactasset
 metū nullius suadela poterit melinare. vt alios nunc aplos crede
 re cōtra apli pauli p̃fessionē. Nūquid inq̃t oēs apostoli. Nūquid

omnes prophete. Si castus seipsum comparare ausus est deo patri qui
ait. pater maior me est: aut si apostoli coequare semetipsos ausi sunt
christo. et nos hodie apostolis equales facit consimilis fortitudo. **Q**ui
sera humanitas. in hac equalitate non times fulminari. quod de filio dei
aut de filijs conitui non cunctaris peccatis exempla velut similia muti
are: cum superbie sit elata iactantia etiam minimis ecclesie quengam con
pabile velle conscribi. cum paulus moneat et dicat. alter alterius super
iorem sibi existimantes. Et inferius addidit dicens. Hoc sentite in
vobis quod est in casto iherusalem qui cum in forma dei esset constitutus non
rapinam arbitratus est esse se equalem deo. sed semetipsum exinamuit for
ma serui accipiens. **Q**uinus itaque de nostris viribus sentie duz est. nec
fortitudini sanctorum nostra infirmitas comparanda est: sicut nobis a
postolus paulus de semetipso magisterium apponit et dicit. **N**on enim
audemus inquit comparare nos aut offerre quibusdam qui seipsos omne
dant. sed ipsi in nobis ipsis nosmetipsos commendantes non supra
mensuram gloriantes. sed ad mensuram gratie quam nobis mensus est deus. **E**tiam
contemplamur quod ipse iterum dixit. **P**lus ab illis omnibus laboravi.
Nichil melius. nichil aptius michi proponitur unde vincam nisi ut
de ipso de quo michi prescribitur ego ipse prescribam. **C**erte plus
omnibus ipse laboravit. et tamen ad mulieres circuduandas colle
gas suos imitari contremuit. ne se ad incertum subiceret temptationi cau
nali. **V**nde ipse rationem sic reddidit: dicens. **E**go inquit sic curro non
quasi in incertum sic pugno non quasi aerem cedens. sed affligo corpus meum
et in seruitute redigo. ne forte alius predicans reprobos inueniat.
Quic ergo te compara qui te apostolum iactas et ex ipso discis quid me
tuas quod clamat et dicit. **O**ro vos imitatores mei estote. **N**oluit itaque
de mulieribus circuduendis habere fiduciam. quod non ignorabat quam
tum alie virtutes ab alijs virtutibus differrent. et aliam claritatem
solis et aliam lune aliam vero stellarum de carismatibus ecclesiasti
cis similitudinem comparans imitauerat. **S**ed nos contra de apostoli
ca nobis coequatione blandimur. non intendentes penitus quod apostoli
et sancti omnes iuncta virtute gesserunt. et difficile cupere quamvis
viam euz per facilia planior sit nobis appositae. contra salomonem di
centem. **N**on te credas inquit vie laboriose. ne ponas animae tue scandalum.
Nec ullus considerat quoniam unus securus in lubrico graditur. et alius qui
impar est labitur. **U**nus per ripas cursu motus ascendit: alius si
se coartauerit cadit. **U**ni contingit per tempestates nauigia felicitate ex
plicare. et alteri talis felicitas non potest euenire. **Q**uod paulus apo
stolus decernit dicens. **U**nusquisque inquit proprium donum habet ex deo
vni quod sic alius vero sic. **S**ed qui michi de factorum exemplo prouocat

quid aliud exēplū nolūt cōtemplari quod metuāt: et qui apostolis
 cōsequi cōtēdit quid nō magis p̄sbit eos adulteros apud danielē
 ad formidīnē sibi met ipse p̄ponit? Nec autē nō ideo propono ut q̄si
 apostolorū imitatoribus cōtradica: sed ut illos cōfundā qui se scis
 exequēt. Nec nego ipsos esse sectandos quos doctores accepimus
 cuncti: sed aduersus eos cōtēdo qui cupiētes ad mala sua bonorum
 historias deprauare. legē sibi estimāt suffragari sicut oēs qui pice
 festināt: et sub obtētu sanctorū de decora sua volūt esse celata: ut
 sub imitatione maiorū cōtraria q̄neq; committāt. Quos apostol⁹
 paulus prodit et publicat dicēs. Quod autem facio et factur⁹ sū
 tu autē occasionē eorū qui volunt occasionē ut in eo ī quo gloria
 muer: tales iueniāt quales et nos sumus. Nam et huiusmodi pseu
 do apostoli sunt operari dolosi: trāsfigurātes se in apostolos cristi
 Hoc addunt ad cumulū perditionis: ut bonos infament quorum
 exēplo utitur ad malū: q̄bus vtile esset satis et salubre si cui⁹ cūq;
 historie seiplos magis crederent nō intellexisse rationē. q̄ aliq̄o in
 honestū arbitrentur ī lege. Quos paulus apostol⁹ corripit et cō
 fundit dicēs. Nō intelligētes neq; de quibus dicunt neq; de qui
 bus affirmāt Et itē. Si quis putat se scire aliquid. necdū cogno
 uit quēadmodum eū oporteat scire. Vacāt itaq; preiudicia peti
 lātiū quos īgenia sue puerilitatis errabūda trāsducūt et querunt
 cōpetentes suis sensibus historias quas exponāt. qui male agētes
 mutant legalia patrocina. Bene agentibus bona sūt oīa quēcūq;
 scripta sunt qui bene dicta bene suscipiunt. sicut paul⁹ apostolus
 pollicetur. Scimus qm̄ bona est lex si q̄s ea legitime utat. **O**b
 tinuimus cōfundendo cōtradictores. conuertimur subinde eosdem
 quos vicimus īsuper erudire ne aut sanctos remanere paciamur
 ī crimine. ā ignari deputemur ī reddēdo rationē. ut publice victi
 penitētiā gerāt. ā si noluerint nos expunximus quod ad nostraz
 p̄tinet diligētiā: ut quō satisfecimus supradictē sententiē salomo
 nis. ita satisficiamus paulo apostolo cōtionanti. Seruū inquit dñi
 nō oportet ligatē. sed mitē esse ad oēs. docibile. paciētē cū omni
 modestia corapiētē eos qui resistūt. ne forte det illis penitētiā
 ad cognoscendā veritatē. et resipiscāt a dyaboli laq̄is. a quo capti
 ui tenentur secundum eius volūtatem. Omne quicquid ab aucto
 ribus nostris gestum est rationabiliter gerebatur. ut posteris
 nob̄ aduersus puaricatores munita vndiq; auctoritas traderetur
 p̄pter heresim āputandā quā superius taxauimus de assumēdis se
 minis: quā siue per semetipsū siue per seruos suos dñs paululū re
 laxauit. ne nimio rigore ī totū. dñi fabrica dāpnaret. Preiudicāt.

a domino heretici qui nuptias auferunt. et qđ dñs iussit. cōtra na-
ture principium et cōtra euangelū separe ostendūt. Quibz iter di-
cens iā tūc autoritas pabat. ne maritate mulieres accedere veta-
rentur ad cristum. cui ī pñtia seruiērūt. Sed nō sine modē ramie
fuit etiā ipsa pmissio pcurata: qđ non sibi opabatur qđ gerebat. s;
ceteris. Nā sic allocutus domin⁹ samaritana ad hora docuit. et re-
cessit. defensione nec cōtinuādis excessibz fecit. Ad hora qđ marthā
ministratē sustinuit. Sed qđ erat aliud dño nisi regni celestis prā-
dia ministrare? Nūquid sub dño nō fuere. aut sub maiestate eius
erat alius abus aut potus qđ disciplina tātūmodo que pascebat?
Testante ipso domino ac dicente meus abus est: vt faciā volūtātē
ei⁹ qui misit me. Sic apostolus mulierum comitatus docebat vt nō
pderent. sed vt discerēt reuerētiā. et ppter hūmitatis exhibēdū
ministrū sequebātur: sicut in euāgelio de domino et de ipsis pari-
ter memorat. Et factū ē iquit post hec. et ipse iter faciebat p ciui-
tates et castella euāgelizās regnū dei. et duodecī cū illo. et muliēs
qđ erāt curate a spiritibus imūdis et infirmitatibus. maria qđ vocatur
magdalena de qđ demonia septē exierāt. et iohāna vxor euse pcur-
atoris herodis et susanna et alie multe. que et ministrabant ei de
facultatibus suis. Nūquid adhibebāt singularibus singule: a in
disciplinate cōmorationes perseuerabant illecebrosos consortio cōuer-
santes. vbi tota ecclesia ppe modum videbitur: vt nō ad iuratio-
nes improbas sed ad discenda bone cōuersatiōes studia seqēt?
Ideo nō inde scribitur quod nris diuatiōibus cōqueat. nō rñsus.
non iocus dicitur affuisse. nec sicut apud quosdam nūc vsq; asso-
let fieri. chrysus psallētiū virginū. aures venenosis cantibz assentē
demulsiſse. Et vt de apostolis breuiter ptem quātū ill' fluxa famili-
aritas potuit displicere. qui opulsi sūt et de ipso domino loquente
cū femina dubitare. nisi eos maiestatis noticia pbata opesceret. si-
cut euāgelista refert dicens. Inter hec inq̃t venerunt discipuli ei⁹
et mirabantur qđ cū muliere loqueret. nemo tamē dixit illi. qđ q̃
ris aut qđ loq̃ris cū ea. Quid aut loquar accessū femine ad pedes
dñi puolute. cui⁹ luct⁹ et planctus ad defensionē lasciuie sue nō e-
ru'escūt ī pbi flagitare. Vsq; adeo illos ppria cecitas rapit vt nec
dissimibz causis audeat reluctari. de qbz salomō Excecauit inq̃t ē
os malicia eorū et nesciūt sacramta dei. Iohānes aut matres dñi
suscepisse videt. S; matrē cui⁹ mores matrū indicat nomē. Tñ nō
posū et alias xpī matres admittete. nec equāda ē mulieribz cun-
ctis qđ genuit maiestātē. Velias quoq; iuss⁹ ē a dño reliquere solitu
dine et ingredi tabnaculū vidue. Pro imperio dñi laboauit in domo

mansisset. cui solitudo palatii prestatat et requie. Occasionem illi dominus
 obtulit magnalia facendi. ut famis tempore magis tam vidue quam pupil-
 lis eius sufficientia tribueret alimenta. Qui ieiunans usqueque afflic-
 tus est. tulerat indigentiam: et qui missus venerat pasci. pasci quoniam
 conferens. miseris miserias egestatis refecit. Et hoc non potest cuiquam
 fauere luxuriare: cum nulla fuerit oportunitas secum alibi transire quod
 prius est egesto si habuerit mansionem quam quicunque hospes effugerit. At
 hic apud quos hospitatus est impleuit et rediit: quod etiam si moraretur
 suspectus esse non potuit. Qualis illic fuit communitatis affectus ubi
 non erat victus. Et qualem ad viduam habuit helias introitum. cui famem
 dedit hospitium. Quisquis es qui te vis helie de commoratione vidue vo-
 cari discipulum: prius solitudinis afflictiones et quadraginta dierum tolera iei-
 unij exitum: et a non quies feminam: aut non erit qui cum secula commoretur: et
 tamen si valueris tibi serua. nobis autem in spiritu et virtute helie non al-
 lium quam iohannem solum angelus et dominus christus insinuat. **¶** Prochdolor
 doli cogimur quod docemur: qui usque ad hoc venimus. ut in copatione
 fluxorum de factorum tremendis virtutibus disputemus. Parce iam
 parce perueritas. nunquam tibi sancti consentiunt. quod religiosa mo-
 destia. veneranda. pudica. pudorata cum feminis negotia pegerint.
 Aut si adhuc per factos cauillatōis anfractus contentis exquirere:
 nos tamen amicos dei non nouimus nisi ad venerationem tantummodo me-
 morari quod dauid docuit dicere. Michi autem vehementer honorifica-
 ti sunt amici tui deus. Eant nunc predones pudoris et plagarii casti-
 tatis mulierculis suis exponere molestias querelam. Apud factos
 nos non habent omnino suffugium. quibus misceri ecclesia auctoritate
 pauli apostoli prohibet. Et hos iquit deuita. Ex his enim sunt qui reputant
 in domos. et captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis: que
 ducunt variis desiderijs. **¶** Quod hoc edictum utinam confidat sibi angelorum
 exempla conuocare. Nos iam non valent flectere. qui nouimus et angelos
 cum feminis cecidisse. Ab ipsis equidem bene patrocina mutantur.
 sed nos nullum angelum audimus contra paulum apostolum. Et si inquit ego
 aut angelus dei aliter euangelizauerit vobis preterquam quod euan-
 gelizauimus vobis anathema sit. Insanabilem prorsus. ardet desiderio
 feminarum quotquot huic et interdictioni non credunt. et obscen-
 titatibus inhiantes malunt mori quam contenti sint a lateribus mulierum
 aliqua disunctione diuelli: ut ad exemplum sue auaricie illud etiam
 a puncto temporis non sint sine femine voluptate. Et hunc habet in mulie-
 ribus fructum. utinam illis semper desixa intentione desideria satient ocu-
 lores: ne vel momentum aliquod transeat quando indigeant quod affec-
 tant. Sic inter eos integritas emoritur. ubi omnis commoratio seu con-

viuendo siue cōmanēdo corruptis affectionibus inquinatur. Quos
sanctus petrus apostolus designauit dicens. In cōuiuijs suis luxu
riantes. oculos habētes plenos mechationibus. et incessabilibus de
lictis capientes aīas infirmas. Vos etiam ita salomō denotat. Ab
hominatio est inq̃t corā dño defigēs oculum. Plane putum contra
oculum testatur se habere iobr qui ait Aut si oculis cōfēsit cor me
uz. Verū enī uero ille potest suis oculis obnoxius nō teneri. cui nō
lenti rēpentinus occurfus scādaluz mouent. quod p̃tīn? mēs qđ
nolebat expellit. Ille aut cōmotionem sui vis? nō meretur euade
re. qui apud se scandali materiā tenet. qui vult intētionis sue affe
ctibus frui. q̃ affectat habere qđ oculis offensionem ingerat. quo
rum auāditas iēxplebilis inter offendicula cōtinua nullo mō p̃t o
mīno cōpesti. Quod salomon app̃bat dicens. Infernus et intēti
nō satiatur. similiter oculi hominum insatiabiles sūt. Et in alio lo
co Nō satiatur oculus videndo. Et iterum. Nequī? oculo quid cre
atū est? **P** Hac castigatiōe nō cōpūcti diuina mēdicta nefāde fa
miliantatis obstinatiōe cōtempnūt. et adhuc insuper de caritate
causantur. qui secūdum verbum ysaie amantudinem p̃ dulcedie
deuorantes nudam fedtatem velamento boni nōis tegunt. dum
apud eos falsa dilectione vera dilectio violatur. Sed exclamat ca
ritas et appellat. Tales ego non iunxi. altera est que me simulādo
cōfingit. Nūq̃ dei p̃ceptis obfisto. nūq̃ fluxis faueo. per me sācti
tatem non opto culpam. Calūpnias michi aduersa germanitas
facit. pericula et ego inē falsos fratres incurri. Succurre meus p̃
co. succurre paulus apostole. Dic testimonium meum. ne qđ de me
ānūcias peruertatur. Finis autē p̃cepti est caritas de corde puro et
cōscientia bona et fide nō ficta. Dilectio deputabitur. p̃ quā sancti
tatis iniuria criminatiōibus appetitur. Aut illorū erit sincēa fra
ternitas estimanda. de quibus filie matris ecclesie perducuntur i
culpam. Si talis cristiana caritas annotatur. indubitanter odia
meliora sūt. que dum separant nēmīnem maculant. Nec autem
parricidalis dilectio fratres persecutores adunare consuevit. qui
libenter patiuntur de suo consortio filias ecclesie fornicarias diffā
mari contra caritatem. quā paulus apostolus docuit dicens. Dilec
tio proximi malū nō operatur. Egregia p̃batio caritatis. q̃ nō tā
tū noxia germanitate nō offiat proximo. sed etiā s̃biecta nō vult
ēē p̃scriptiōibus apostolice iussioni. Cōfīdātūr assertores di
lectionis huiusmodi. quos iudicant illi qui pro cōmūbus com
modis etiam consanguineam deserunt caritatem. In omni mundo
penē totū iunctum est genus humanū. et ubiq̃ cognatio natūalis.

altera peregrinatione discernitur. **P**ossunt parentes possunt
 filij possunt fratres possunt et ipsi quod plus est coniuges a deo co-
 cessa sibi nature vincula discumpere: et clerici deo non conceden-
 te insuper prohibente. mulierum exitus anollarum non valent reu-
 sare caritatem. **O**ptanda semper cognatis absētatur affinitas
 proximorum: et peregrinari ab extraneis feminis clerici reluctā-
 tur. Quibus faciendum fuerat etiam si peculiare aliquid vel consuetum
 dominus imperasset. qui ad explicanda impossibilia habet spiritum
 sanctum quem mundani homines non habent. **U**nde iohannes
 apostolus sic admonet dicens. Filii vimate illos: quoniam ma-
 ior est qui in vobis est quam qui in hoc mundo. **N**unc vero possibile
 etiam gentibus non dicam cristianis et leue prospicitur: et apud ele-
 ctos sine vllis effectibus euacuatur: et parum sit eis dei mandata
 despiciere. nisi aliud decus habeant. quod nec sectantur. non dicam
 vincant omnium gentium consuetudinem. **Q**uibus dominus
 per ezechielem reprobat et dicit. In legalibus meis nonambu-
 lastis: et iustificationes meas non fecistis. sed neque secundum iustifi-
 cationes gentium que sunt in circuitu vestro fecistis. Pudet enim
 quid dilectio ista significat: cui extorqueri contra naturam puta-
 tur. Adhuc habeo quid mirari cum videam de cristianis plerosque
 maritos pariter et uxores continentiam de stimantes domicilia singu-
 laria magis eligere. ut consensus communium votorum sine irra-
 tione presentie et concordate secessu valeant obtinere: et eunuchi no-
 stra non durent sine femine sodalitate dormire. Apud illos amor co-
 femine continentie amore pesatur: et apud spadones cohabitatio
 iugalis nunquam potest habere fastidium. Dicat eunuchorum caritas.
 dicat ne forte in hac secessione magis coniugalitatis caritas precet
 ut apostoli pauli consilium videatur coniugibus insinuassee diuor-
 tium. Tempus inquit quod restat breue est. Reliquum est ut et
 qui habet uxores sic sint quasi non habentes esse nitantur. et qui non
 habet quasi habentes esse gloriarentur. De his ipse apostolus ait. Glo-
 ria in turpitudine ipsorum. Dilectio est inquit. Dilectio que
 videt sibi. Caritas que cupit se vituperatione laudari. Grade mi-
 raculum. ut virginum caritas virgines faciat velut coniuges credi
 et coniugis caritas coniuges faciat velut virgines estimari. Ecce ve-
 ra dilectio. que in coniugalitate diuidit. ut in castitate coniugat. Ec-
 ce sancta dilectio. que coniugalibus ad communem laudem inouat ab-
 sentiam. **N**on pro certo se se inseparabiliter diligunt: qui ut triumphos
 sibi inferat a seipsis discedunt: quibus nec crimine nec natura nec lex
 nec dominus nec apostolus potestate vnus interdixit aut tulit: sed

pro tuendis paribus votis semola unanimitate absentari et itas p
fualit. Illi vero viderint quid sit castas. quā nouerūt. qui nec cri
min. nec nature. nec legi. nec domino. nec apostolo. nec ipsi cōi
gabitū hieūbunt. quos tamen ēgimitas probrosa condempnat.
Quantū illos coniugalitas castrata glorificat. quibus sufficiat ad
supplicium dedecorofum. q. spadones a coniugibus iudicantur. Ad
quorum increpationem non tacendi sunt etiā filij israel. q. apud
esoram uxores et filios contra diuina iura susceptos nō cunctati
sunt pelleret. nec contra domini caritatem conati sunt excusare. Ve
tū fatear si permittor. Qui nunc pro dimittendis feminis alienis
adherent. quid facerent si liberos et uxores pncere iubeant. Aut
quādo valebunt pro casto renunciare cognatis. qui mulierculas
non suas preponunt casti preceptis. Dico eos facili9 pro hōe mu
lierculis parentes proprios abnegare. q. propter castum ipsas
mulierculas relinquere posse. de spicientes quod in euangelio ipse
dixit. Si quis venit ad me et non odit patrem suum aut matrem
aut uxorem aut filios et fratres et sorores et animam suam. non
potest meus esse discipulus. Si de abhincendis parentibus dubitan
tes indigni sūt casto. quid sibi promittūt quos contemptores ex
hibet casto non parentalis affectio. Ac per hoc illorum meritis e
uacuamur quos vident cōtemplatiōe casti nullas personas exci
pere cognatorū. **N**ec min9 eos. sed peius etiam illi cōfident.
q. metuentes non tantum cum aliena. sed etiā cū sua carne lucta
ti. amputatis genitalibus abscedūt. De qbus modo examinatiōis
suspendo sententiam. relinquēs alia disputatione promenda. Se
cundum confusio nem spadonū non dubito meliores asserere. qui
nec sibi parcaunt quidē nō dicam feminis audent temptant. por
rigere. Respondeant spiritales eunuchi. quis furor est i dilectiōe
mulierum. vel quod sit in cōtubernaliūte femine mistetum. ut in
perniciem suā. alienis membris indulget. cum illi sua quoq. in
cūctanter abscondant. Vñ cōfirmatos in se artus abhincūt. et illi ad
uersariis artibus glutinantur. Vñ pro integritate spiritali cum
tormento nō integri corporis dimicare non dubitāt. et illi sine tor
mēto integri esse sine feminarum dimidietate detrectāt. Sed adū
sus illos comparatio nulla est faciēda de nostris. ne cōsolentur ad
dicti quibuscūq. iudicis cristianis. Peiores sūt et aliqui memo
rādi. ut maior pena sit a dampnato dampnari. Iudeos cōsiderent
vsq. hodie pro legis imprio carnis sue partem circūciōe trūcare
et sciāt quid mereantur. qui euangelio iubēte dissimulāt circūcisi
mulierū presētia peragere omī volūtate. nō intelligētes q. ipse dñs

dixerat. Nisi habundauerint iustitia vestra plus quam scribatur et phariseorum. non intrabitis in regnum celorum. Puto etiam de gallis suis nobis ydolatre exprobrater insultet qui abscondentes semetipsos libenter excruciant dum cum status sui odore simulacrorum dissimulacionibus pareant. Clerici autem nostri ad lucrum magis corporis propter dampnum volunt mulierum secum commorantium sustinere quos etiam de substantia propria euellere oportebat. si cum illis nasci contingeret: ne copati ydolatrie et sacrilegis erubescerent. De quibus et dominus contemptores arguit dicens. Prudentiores sunt filii seculi huius filii lucis. Et nostris clericis talium profana deuotio est preponenda: quibus cum tantis exitibus amabilia sunt turpia sacerdotia. Clerici vero pro dignitate sacerdotii celestis non saguine fundunt: tolerant ferrum. non est aliquod vulnus: non est aliquis cruciatus: sed solus contra dominum femine terret aspectus. Sic in feminas amant. ut non sperent manifestari dilectionis sue quam deus posse impura mysteria. sicut per conformes eorum turpiter publicata sunt et detecta. Quos paulus apostolus preuiderat iam tunc dicens. Quorundam hominum peccata manifesta sunt predecedentia ad iudicium quosdam autem et sua subsequuntur. Similiter autem et facta bona manifesta sunt: et quicumque aliter se habent abscondi non possunt. **¶** At contra et ipsi dicunt. Nonnulli de contemptoribus nostras similiter feminas habentes in domibus. martyrium consecuti sunt. ut illorum innocens conscientia probaretur. Nolo mihi de martyrio quisquam moueat actionem. quia sepius et mechi et sanguinari et ebriosi et omnium scelerum rei. reperta pugne occasione. conuersi meruerunt ad martyrii veniam peruenire. **¶** Ideo enim martyrium appellatur tam corona quam baptismus: qui baptizat pariter et coronat. Age nunc si licuerit quibusdam inuolata feminarum societate martyrium promereri sine indulgentia illis: quorum martyrium ipsum non fuit: quos reatus prohibite contumelie non absoluit. Nec innocentes in ipsa innocentia potuit approbare: quibus contemptum legis et conuersationis illicitate feditate. et quod est grauius super omnia crimen ecclesie cernitur ignouisse. Erei noxia est innocentia: que sponsae casti officiat fame. Et cum cristus agnus innocens. imo ipse celestis innocentia quod est verius. totum se contempsit pro ecclesia. ut ea sine macula vlla vel ruga cederet illibatam. qualis est clericus. cui ad hoc sponsa cristi committitur: ut pro vnius femine amore culpari totam ecclesiam pacatur. Audemus dicere: a deo patre missus est filius de sinu patris. et regno absens esse durauit. ut ecclesiam faceret innocentem et clericus mulieris latus deferre non potest ne

culsi ecclesiam reddat infamē? **S**ed aiūt. **I**n martirio ignoscitur nobis. sicut indultum est parentibus. **H**oc ergo et nos omnes de peccatis omnibus cōfitemur: ut qui agere bene laboramus int̄ luxurias euagētur et discurremus per semitas peccatorū. retinacula dimittamus et frena laxemus. eamus nos quacunq; mundus abstulerit. et ubicūq; nos dyabolus inuitauerit. libere fornicemur. i. uideamus. rapiamus. fraudem⁹. omnia mala securi committam⁹. martiriū subueniet. et euadem⁹. **S**ic em̄ paulus apostol⁹ pollicē. **F**aciam⁹ mala ut veniant bona. quorū dāpnatio iusta est. **Q**uicquid martirio spem tradant quos mathematici docuerūt habere de crastino p̄scientiam. et has coronas expectent q̄ super angelos et xpm̄ pastrologos didicerunt scire tempora que pat̄ i sua posuit potestate: ut vel tunc recordetur aū martiriū tēpus bñ agere debuisse. cui⁹ die⁹ dñi senserunt sicut furem. **S**ed et credamus super illos martirium iam iamq; pendere. **I**nterim priusq; martires fiant legibus subiacent. ut iudicio subiaciatur nisi armis exarmentur. **A**udace nephas est illis aduersus auctoritate⁹ domini pati tū personas obicere. **Q**uibus ipse dominus cōtradictionis hui⁹ abstulit vocem. **I**n legalibus inq̄t patrē vestrorū nolite ambulare. et iustificationes eorum nolite custodire. et studiis eorū nolite cōmisereri. et nolite inquinari. ego dominus deus vester. i. p̄ceptis meis ambulate. et iustificationes meas custodite. **S**ciāt nūc adēpta sibi eē parētia patrocina. q̄ huc atq; illuc recurrētēs cōtradictionū latebras quēt nē vnq; feminis cateat. **E**t q̄ vndiq; defensionis suffragio deserūt. i. nouissimis cūctis argumētis exhaustis sententiam pauli apostoli opitulari sibi opinātur et dicunt. **T**u q̄s es q̄ de seruo alieno iudices? **A**gnoscit equidem paulus apostolus cōstitutionis sue verba prolata. sed constitutionarios et prolatores ipsos ignorat. **I**llis enim contulit defensionem qui nullam partē legis impugnāt. et ipsis tribuit patrociniū qui ex voto suo aliqd faciunt. nec quicq; ecclesiastici iuris impediunt. **I**us tractat. viuēdi et nō eēdi. arbitriū vniuersiūq; confirmās. **D**e similibus neq; nē iussit iudicari q̄ volūtati singulorū auctoritas diuina concedens i. vtracq; parte faciēdi et nō faciēdi clementer indulgit. **I**llos autē ecclesiasticos t̄bunalibus s̄bdidit. quos trāsgressores ordinari trāsgressiōis nulla impunitas excusabit. ut q̄ passim. tu q̄s es q̄ de seruo alieno iudices: aduersus nos veluti libellū cōtradictoriū profecerunt rationale simul et certum recognoscant qd accipim⁹ ab eodē paulo apostolo repulsi. **P**recipim⁹ inq̄t vobis fratres in nomine domini ihesu xristi. ut separetis vos a fratribus ambulantibus

inordinate et non secundum traditionem quam accepistis a nobis
Euasimus ut opinor tanta ligamina questionum. quibus amatores
eunuchos amplexus feminei ligauerunt. Qui peruersis interpre
tationibus decreta legalia demutare coguntur. et maluit audiri pro
ponentes vana et fabulosa commenta. quam ipsi que vera sunt audiant
Quos paulus apostolus annunciat dicens. A veritate quidem au
ditum auertent. ad fabulas autem conuertentur. Quicquid volunt
adhuc exquirant. ut obstant pro mulieribus veritati. Victoriarum non
habent. apud quos contra eorum mulier potius quam veritas viciat.
T Vos autem filii carissimi non tantum persuasione. sed etiam potesta
te conuenio. Tale deliramentum despicite. quorum questiones paul
lus apostolus scitis ubique dampnasse. sicut ad romanos scripsit di
cens. Rogo vos fratres diligenter obseruare eos qui dissensiones
et offendiola preter doctrinam quam vos didicistis aut dicunt
aut faciunt. et declinate ab ipsis. Sic et thimotheo delegat. Noli in
quit verbis contendere. nichil enim vtile est nisi in subuersionem
audientium. Sollicite cura te ipsum probabilem exhibere deo. opus
um irreprehensibile. recte tractante verbum veritatis. Stulta autem
et inania eloquia deuota. Multi enim proficiunt ad impietatem. et
sermo eorum sicut cancer serpit. Atque ut ostenderet clericis dispo
nendis ad euacuandas questiones que sit doctrina conueniens. et
am titus sic insinuat dicens. Tu autem loquere que conueniunt sane doc
trine. maiores natu sobrios esse. prudentes. sanos in fide. in caritate
in patientia sincera. Ergo auditiones simplices obediencia vram susci
piat. et verisipellam contradictionum vitate fallaciam. Purum iter
vestris gressibus munda et super spinas et tribulos nolite calca
re. ne bonum semen non possit vobis propter spinas fructus sanctitatis
fructus afferre. Unde propheta iheremias sic hortatur. et docet di
cens. Nolite inquit serere in spinis. Circumdote vos deo vestrorum
circudote preputium cordis vestri. Abstinentia sunt ergo de agro
nostro cuncta que pungere et lacerare consueuerunt. ne animus agricul
toris in possessione sua malignis sentibus miseratur. Et amputan
da sunt omnia nobis quecumque ignis fociis sulphureis flama
mis scatens fornax ebullientis carnis exestuat. ne vel tenuis quod
scintilla seruata maiora conflet incendia. Quos salomon manife
stat dicens. Ab scintilla una augetur ignis. Auertite occasiones in
puras quibus interiora pectoris penetrantur. ut liquida in vobis
perspicuitas honoretur. Contenti estote singularitate laboriosam
pro pudore seruando potius sustinere. quam sine labore ad decus per
uenire. Contemplamini quid sit populo sancto preesse et confidete

quale sit diuinis sacramentis insistere. **A**lteris placere debet qui
alteris viuunt et talis conuenit cura sinceritatis sacratis. quia sunt
sacra ipsa quibus exhibent officia seruitutis: ne circa dominum of-
fendant ipsi quod tractant. aut circa populum incipiant improbare.
quod predicant. Propter quod paulus apostolus sic testificatur.
Et omnia inquit sustinemus. ne quod impedimentum demus eu-
angelio christi. Et iterum. Remini dantes ullam offensionem: ut non vitu-
peretur ministerium nostrum. **V** Hec igitur institutio vobis quod plu-
rimum laborandum erit de quibus ad manifestandam grauitatem singularitatis
magis quam pluralitas testis vera est. Respiciate quanta mala ouersa-
tio pluralitatis huius acquiritur: que non nisi corruptionem seminat
pullulat vitia. cupiditatem concipit. ignominiam parit. rabie concitat
porrigit furiam. lasciuiam pascit. petulantiam nutrit. casus exal-
tat. ruinas edificat. rapas eripit. precipitia instruit. periculis na-
uigat. naufragis relictis. perditione gaudet: interitum fouet. con-
fusione mercat. thesaurizat obprobrium. criminationes exaggerat. ac-
cusationes infamat. et cateruatim semel in fascem glomerans nume-
rosas indagines captionum per infinita dedecorum simplices mentes
muehit in perniciem perditorum. Tot itaque et tantas strages cala-
mitatis et pessime conuersationis nemo prostermit. nemo calcat.
nemo funestat. nisi singularis castitas sola: que munimen inuictum
est sanctimonie. et expugnatio foris infame fortitudinis firmitas
et lasciuie petulantis infirmitas. probitatis presidium. et impro-
bitatis exadium. anime victoria. et corporis preda. libertas glo-
riatum. et sterilitas criminum. pronuba sanctitatis. et repudium
turpitudinis. sinceritatis indicium et abolitio scandalorum. exercitum
continentie et vacuatio tota luxurie. pax secura virtutum et debella-
tio iniqua bellorum. puritatis culmen et libidinis carcer honesta-
tis portus. et ignominie naufragalis locus virginitatis mater. et
hostis imunditie lorica pudoris. spoliū probrositatis. corruptionis
exilium. murus rigoris. et destructio vulgaritatis. seueritatis gla-
dius triumphator. et dissolutionis occisor. armatura virium. et
exarmatura fluxorum. **I**ntegritatis dignitas. et fornicationis
addictio. claritatis fastigium. et dedecoris precipitium. voluntas
honorum operum et afflictio vitiorum. refrigerium pudicie.
et pena petulantie. acquisitio triumphorum. et facinorum
detrimentum. requies salutis. et perditionis exilium. **V**ita
spiritus. et carnis interitus. status qualitatis angelice. et sum-
 humane substantie. **H**uius retinaculis omnis obscenitas frenat.

et compedibus eius calces fucantis libidinis statuunt. In hac ve-
lut in scopulos franguntur impetus qualescunq; sanguinis inun-
dantis. et in illa sedatur spumās humoris ifama corporalis. Que
cum sibi subtrahit ammicula concupiscentie. mortua membra
sua cognoscitur baiulare. de quibus apostolus paulus premonet
dicens. Mortificate ergo membra que sunt super terras. fornicati-
onem. immundiciam. libidinem. concupiscentiam malam. et a-
uaritiam que est ydolorum seruitus. propter que venit ira dei.
Ab hys omnibus non nisi splendido singularitatis cultro castra-
tur humana natura. ut illibatos spadones ad conuiuium sa-
ctitatis dispensante circuncisione introducat. Cui sanctitas ita
promisit anuli sui nuptiale signaculum. ut sine ipsa virginitas
resigneturque et sola contenta cupidinem domat. mentemq; re-
ctificat. concupiscentiam subigit. desideria ardoris extinguit. ar-
tus debilitat. corpus ancillat. et ita carnalia crucifigit. ut tamen mal-
culus q̄ femina videatur in conseruatione mentis. dum illos utri-
usq; sexus operatione abscondit. aut neutrum faciens de duobus.
terciam formam conferre gloriatur ambobus. ut ante resurrectionem
resurrectionis imaginem ad instar angelorum meditari nos-
catur. Quod promittens dominus in futurum qui digni inquit
habentur seculi illius. et resurrectionis a mortuis. non nubent neq;
nubentur. neq; enim morientur. nam sunt similes angelis dei quia
resurrectionis filii sunt. **C**X. Hoc exigit sancta singu-
laritas clericorum. ut ante q̄ transfigeretur iam transfigurata
cernatur in angelice claritatis aspectum. que omnia sibi ampu-
tans concupiscentie certamina depredatur. Cuius laudes salo-
mon exequitur dicens. Melius est esse sine filijs cum claritate
immortalitas est enim in memoria illius. que et apud deum no-
ta est et apud homines. Cum presens est imitantur illam. et de-
siderant eam cum se subouerint. et in perpetuum coronata tri-
umphat. in conquinatorum certaminum prelium vincens. Non
est sine filijs cum claritate nisi singularitas sola. quam non solus
conscientia sua nullis sordibus maculat. sed etiam nulle opinionis
suspecte pluralitatis infamat. Nam si castitas quod est difficile
masculum et feminarum pariter in virginitate conseruet. non habet
claritatem. quam communitas ipsa non potest nisi quibusdam pro-
brositatum tenebris obscurare. Singularitas vero ita clara est
omnibus et exerta. ut cunctis splendore sui candoris pura manife-
stetur et lucida. Vnde sic nos apostolus edocet dicens. Sicut filij
lucis ambulat. fructus enim luminis est in omni bonitate et iusticia et veritate.

probantes q̄ beneplacitum sit deo. Et iterum. Omnia inquit facite
sine murmuratione et hesitatione: ut sitis irreprehensibiles et sim-
plices sicut filij dei immaculati in medio nationis prave et peruer-
se. inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Sic ubiq; singula-
ritas splendet: ut omnes pro illa splendore nō dubitent: et ita sãc-
titatem in semetipsa clarificat ut laudem sibi ab ipsis quoq; inimi-
cis extorqueat. Quod maxime de preposito quocunq; paulus apol-
tolus mandat dicens. Oportet aut eum et testimoniu habere bonu
ab hys qui foris sunt: ut nō in obprobrium inadat et laqueu dia-
boli. Hanc igitur amate. hanc timete: que sola potest feias debellare
Cum adhuc concupiscentia nulla pectus impulsat. et dum adhuc
simplicitas incorrupta permanet vl̄ quieta. ad secreta singularita-
tis tutelam cito cōcurrente: ne postmodu nō valeatis effugere. Pre-
occupandus est aditus cunctis insidys ne hostilitas prior obrepēs
occurrat improvidis. Salutare remedium est preuenire potius
q̄ puenire: et anticipare potius q̄ anticipari viribz fortibz cōgruit
Vbiq; fuerit providentia. frustrantur vniuersa contraria. Vbi
autē providentia negligitur. omnia cōtraria dominantur. Ante
famē certamus: ante inopiam laborando satagimus. Sic p oia ca-
lamitatibus cunctis tolimus locum: dum gerimus providentiā
temporū futurorum. Quanto magis ante preuenienda est omni
prouisione calamitas seminatū: cuius cupido si admittitur inape-
te nunq̄ prorsus accipit finem. Cuius cōparationē salomō expli-
cat dicens. Infernus et amor mulieris. et terra que nō satiat: aq̄
et ignis non dicat sufficit. Vnusquisq; itaq; qui securus est quia
necdum tēptatur timeat: q̄a nichil de illo dicat prospiciat ne dicat
homines humus fragilitate nostrā carne portamus. Sic iā vniq; nos
circūspecta viuacitate circūdare debemus et agere: ut nō sit
pars aliqua q̄ vacillet. **P** Accipimus q̄c fortitudinē spiritale: et
p quā substantie nostre fragilitas roboretur. Sed ita nobis spiri-
talis fortitudo collata est. ut prouidos. non ut precipites tueatur:
ut illos muniat qui renunciant importunitatibus delictorum: nō
eos qui se magis importunis delictis immergunt. Custos nobis
datus est spiritus: sed ut contraria declinātibz assistēdo subueni-
at. nō ut cōtraria eligentibz faueat: nec ut volūtanos et pronos
in aduersa confortet: sed ut ab aduersis mīctes separari cōfirmet
Nam quicunq; perniciosos conatibus audet exercere virtutem ui-
uamen non habet spiritus sancti: qui neminem vult ultioneum
vitium fortem ad fraudulentas victorias coartari. nec protegit
eum quum nullo sed deserit. quem periculis irruentem per illiat

S
No. v. p. l. h. m.

euentus exquirere triumphos agnouent: sicut ipse iam nunc per
 salomonem locutus est dicens. Amans periculum in ipso periet. Ordie
 suo igitur non nostro arbitrio virtus sancti spiritus ministratur
 et secundum institutum eius prelia prosperantur. Nunquam nisi pre
 capitatus exercitus cecidit: qui audus fortiter facere ducis vel im
 peratoris sui dispositiones irrupit. Multo magis perperam erogat
 fortitudinem. qui sine armis doctrine magistri spiritus presump
 seat triumphare: cum dicat. Ve qui per presumptionem suam a
 liquido faciunt: non per deum. Si qua igitur in vobis est fiducia vi
 rum spiritualium: quid spirituales debeat recordemini. et si creditis
 vos spiritualiter militare. agnoscite quod docemus non esse car
 nale. sicut paulus apostolus loquitur dicens. Si quis putat se p
 phetam esse aut spiritalem agnoscat que scripto vobis. Non est q
 vobis in hac persuasionem deceptoria blandiamini. ut quia spiritua
 les estis velitis inter flagitiosorum armamenta versari. nec vos
 inhabiles esse pro clericatus dignitate. quia maiores maioribus
 consueuerunt conflictiones occurrere. Acutus diuitibus quam paupe
 ribus inuidetur. et non inopes sed locupletes inquietat infestatio
 seu latronum. Plus duces et principes quam milites ab hostibus ap
 petuntur in pugna. et violentius propulsantur ventis et turbibus
 culmina quecumque sunt altiora. Ideo magis magisque quo plus co
 teris unusquisque potest sciat esse sibi metuendum: ne in aliquo minore
 tur. Propter quod salomon sic admonet dicens. Qui gloriatur in
 diuitiis paupertatem vereatur. **E**rgo vos quantum valeo
 et ultra quam valeo. hec sunt studia omnia clericorum: ut singularita
 tis inaccessibilis secessione fugantur: ne aut ipsi per feminas. aut
 femine per illos ad ignominiosa ludibria perueniant. Si quis ha
 bet matrem. vel filiam. vel sororem. vel coniugem. vel cognatam
 sic habeat ut nulla ancilla intersit. neque aliquis ingrediatur extranea
 ne ad hoc videatur tenere proximas suas. ut ipsarum causa libere
 sibi adhibeat alienas. Quod si non possint ipse que sunt proxime sine
 famularum ministerio vel sine amicitia esse solatio. expedit ut mi
 gret ad aliud domicilium. quam propter illas persone extraneae teneantur.
 Humilius est enim ut nec clericus illas necessarias feminas frau
 det. nec ipse clericum per importunas feminas sordideat. Assignari
 possunt sanctis mulieribus cum quibus viuunt: dummodo cum clero
 co femina nulla commaneat. Non despecta. non vetula sine affini
 tate peculiariter suscipienda ad domesticum obsequium: quia magis
 illuc cito delinquitur ubi sine suspitione securum potest esse delictum
 maxime quia cupidini nulla deformitas nulla despectio fastidit.

vel ovis existit: sed diabolus p̄rigens speciosū efficit quicquid fa-
dum vel horridum fuerit. Si quis autē modo professione cogente
apud fratres vel apud extraneos hospitatur: ubi mulieres int̄sūt
oīno se artet ne passibilitate aliqua vicietur. Semotus ac secretus
deo vacet et sibi: ne intus capiatur a diabolo: et qui foris capi non
potuit: apud suos cadat. Qui hostes effugit ad tēpus p̄ salutari-
bus causis procedat ad faciē: et iterum cito discedere de cōspectu
festinat. Vbi gustanda est cum mulieribus non continuanda pre-
sentia: sed quasi transeunter seminis exhibenda est accessio quo-
dammodo fugitiua. Proteruitatis enim iam cēpta sunt represen-
tari semper in medium: et perditionis meditatio est. frequentati-
uum inter mulieres celebrare processum. De qua re nobis salo-
mon moderamen imposuit dicens. In medio mulierū noli assidu-
us esse. Sic igitur ambulate sic agite: vt semper ī clemis ecclesie
senatus candido? constet. Seueritas in vob̄ circa feminas vigeat:
auctoritas polleat. vigor teneatur. grauitas veneretur: vt simul
omnia colligam⁹ ad clausulam. breuiarium telegim⁹ vob̄. quod
ad compendiosam plenitudinem redigens paulus apostolus insi-
nuat: De cetero fratres quecunq; sūt vera. quāq; pudica quecunq;
iusta. quecunq; sancta. quecunq; amabilia. quecunq; bone fame. si
qua virtus. si qua laus discipline. hec cogitate que accepistis et
didicistis et audistis et vidistis in me. Nec agite: et deus pacis et
dilectionis erit vobiscum Amen.

De montibus Syna et Syon aduersus iudeos. Epistola siue lites
sexagesimulterius. A

Probatio capitulorum que in scripturis deificis continetur
que in veteri testamento figuratiter scripta sunt. p̄ nouū
testamentum spiritaliter intelligenda sunt: que per cristū
in veritate adimpleta sunt. Nobis enim per ihesum cristū spirita-
lis intellect⁹ datus ē. ipso ihesu dicente. Vobis quidē datum est
intelligere sacramenta deialys autem in similitudinibus Inueni-
mus in euangelio iuxta iohannem scriptum esse. Lex per moysen
data est. gratia et veritas per ihesum cristum facta ē. Que lex moy-
si in monte syna data est. Verum iterum inuenimus scriptum.
De syon enim exiet lex: et verbum domini ab iherusalem. **U**
Quatenus hoc intelligere debemus. vtrum syna mons vbi a
deo moyli lex data est. et syon mons vñ lex exierat an vñum sint.
an vero alter sit syna mons. et alter sit syon mons. Inuenimus.

hec nomina duo: ū montium esse. **H**ebræicæ vero latīna interpreta-
 tio nominum differentium abinūicem ostendit aliud esse syna mō-
 tem. et aliud montem syon. **N**ec est interpretatio de hebraica lin-
 gua in latinam. **S**yna mons interpretatur temptatio eterna et
 odium. **E**que et syon interpretatur tēptatio exacerbatōis et specu-
 latio. **V**ides ergo in hebraica itēpretatione non sibi similitudo sed
 neg esse unum monte: sed potius duos inūicem a se differētes gēti-
 a et honore. **P**reterea cū dicat dauid propheta in psalmo primo
Ego autem constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum
 eius annūciāns imperium eius: ecce quaten⁹ mōtem syon sātūz
 designat. **V**nde manifestum est montem syon celestem esse et spīri-
 talem. et syon esse terrenum. **N**ichil enim potest quod in terra est
 esse sanctum: cum totus mundus propter facta mala a diabolo
 sit maculatus. dicente ihesu. **O**dit me seculum quia et ego illud-
 quia mala sunt facta illius. **E**x quare quicquid est in hoc seculo ē
 reno sanctum esse non potest. **S**yon autem montem ex pphētico
 dicto cōstat esse sanctum et spiritalem. in quo monte a spīritu
 sancto filius dei rex constitutus est. annūciāns voluntatem et ī-
 perium dei patris sui et syon montem terrenum esse in arida ter-
 ra constitutum. qui est in siria palestina. ubi est terra iudea. ubi
 est et ciuitas illa interfectorix prophetarum. ante cuius portaz cri-
 stus a iudeis crucifixus est in orto: que ciuitas dicitur iherusalem
 per ysaiam prophetaz. **S**piritualiter vero execrata et derelicta: nec
 immerito et deus ex eodez monte syna terreno per moysen adhuc
 in carne terrena primi hominis positum. populo iudeorum terreno
 et carnali legem a deo recepit illis tradendam. digitis sacris sc̄ip-
 tam in duas tabulas lapideas. licet digitis sacris tamen digitis ī-
 figura carnis quasi populo carnali et durissimo. sicut fuerūt tabu-
 le lapidee durissime. in quibus tabulis legem acceperunt. **I**deo in
 duabus significans ex vnitāte populi diuidi duas partes. partez
 que saluatur. et partem incredulam que perit dicente angelo ad
 rebecca uxorem ysaac **D**ue gentes in vtero tuo sunt. et duo po-
 puli de ventre tuo diuidentur. et populus populū supabit et ma-
 ior seruiet minori. **R**ebecca vero figuraz portat ecclesie. sicut ysaac
 vir eius tipū in se portabat xpi. **E**rgo cū dicit. due gētes in vtero
 tuo sūt. de gētibz duas ptes futuras designabat patrē ydolatrā p-
 ditā. et pte credulā vidēte per fidē. **U**ac vnā pte gentiū designat
 ī vtero ecclie pmanere generationē ī eternum in figura rebeccae et
 partē populi infidelū iudeorū a ventre tūc rebeccae diuidi et sepa-
 ri a natiuitate ecclie. **N**ec fuit pfiguacō ī genesi p āgelū spiritualiter
 o m

anūtiata. **H**ec vero nōia eorū mōdū talē habent itēptationē i līng
latina ut demōstret veritatē qui sint hī duo mōtes syna vī mons
syon. Quod quidē post paululū dictū sum? Ita enī hāc verita
tis itēptationē probauim? de principio generis humani veni
entis. **I**ta enim oīpōtēs deus ab inīcio mūdi et deinceps. oēs
hōies nascētes de tēpore et facto nōia a parentib? suis accepiēbāt
nō quidē ex se sed a deo mente impellēbātur. qui anteq? fiant psci
us futurorū: quales post crēmētū etatis siue futuri essent postero
ri tpe vegeti in nōibus hebraicis designabātur. Quō singulis futu
rū esset itēptatio nominum designabat veritatē: sicut tūc tō
poris in patriarchis completū ē secūndū pīmi hōminis carnē e ter
re limo eē ex ipso prothoplasto probamus veritatē. Nomen ac
cepit a deo hebraice adam in latino itēptatur terra caro facta
eo q? ex quatuor cardinibus orbis terrarū pugno cōprehendit: si
cut scriptum est. Palmo mensus est celū et pugno cōprehendit e
ram: et finxit hōminem ex omni limo terre ad imaginē dei fecit
illū. Oportuit illū et ex hīs qtuor cardinibus orbis terre nomen in
se portaret adam. Inuenimus in scripturis per singulos cardines
orbis terre esse a cōditore mundi quatuor stellas constitutas in sin
gulis cardinibus. Prima stella oriētalis dicitur anatole. Secūda
occidentalis dysis. Tercia stella aquilonis adous. Quarta stella
meridionalis dicitur mesēbrion. Ex nomībus stellarum numero qua
tuor de singulis stellarum nomīnibus tolle singulas litteras prin
cipales: de stella anatole **A** de stella dysis. **D** de stella adous. **A**. de
stella mesēbrion. **M**. In hīs quatuor litteris cardinalib? habes
nomen adam. Nā et in numero certo p qtuor lras grecas designat
A. **D**. **A**. **M**. ita. **A**. mia. **D**. tessera. **A**. mia. **M**. tessera cōda. Fac et
numez. xlvī. Sic numer? xlvī. passionē carnis ade designat quā
carnē i se figuralem crast? portauit. et eā in ligno suspēdit. Qua
caro dominica a deo patre ihesus vocata est. spirit? sanctus qui de
celo descendit crastus dei viui deo vocatus est. spiritus carni mixt?
est ihesus crastus. Sic ergo numerus. xlvī. passionē declarat. eo
q? sexto millesimo anno hora sexta passus. a mortuis resurgēs q
dragesimo die in celis ascendit. Vel quia salomon. xlvī. annis tē
plū deo fabricauerat. in cuius templi similitudinē ihesus carnem su
am esse dixit dicens phariseis. Destruite fanum istud. et ego i tri
bus diebus excitabo illud. Et pharisei dicebant. Xlvī. annis edifi
catum est fanum istud: et hic i tribus diebus suscitabit illud. Vi
cebat autem ihesus fanum de corpore suo. Demde abel filius ade no
mē accepit hebraicum. signans fratris itēfectionem et parentū

luctu. Item enoch qui ante diluuiū deo iustus complacuit. et ideo
 de isto mundo in carnis sue natiuitatem uiuus translatus ē in lo-
 co ubi deus scit. ex quo loco consumationē mūdi innouat habet i hoc
 mundo. Unde etiam translatus est ad confundendum et reuincendū
 anticristum. Quo interfecto. martīna sua complebūt uiuentes in
 eternum in secula seculorum. Et ideo enoch interpretatur in noua-
 tus. Deinde iob iustus qui ante diē iudicij meruit vocē iudicis lau-
 dari et ideo diabolo deuicto et superato iob interpretatur carissim⁹
 dei. Eque et abraham in sua natiuitate a parentibus suis abram
 vocatus est. tēptatus uero a deo fidelis inuentus est. et a deo bene-
 dictus pater multarum gētiū cōstitutus est. et ideo immutato no-
 mine a deo abraham vocatus est. Interpretatur pater multarū po-
 pulorū. Ecce interim de multis p̄batiōibus pauca diximus. ut ad
 duorū mōtū nominum prouenientes int̄pretationes eorū mōtū no-
 mina probemus qualiter designata sint ad nostram instructionē.
 ut ex hac interpretatione nominū int̄ligamus montem syna eē
 terrenum et montem sion esse celestē. Spiritū r̄ int̄ptat̄ syna
 tēptatio eterna et odium. et mons syon tēptatio exacerbationis
 eterne et speculatio. Ita intelligitur cum dicitur mons syna temp-
 tatio eterna et odium. eo q̄ ex eo mōte. moyses legē accepit po-
 pulo durissimo et contumaci. Per quā legē tēptati a deo eterno et
 inuenti sunt non posse eandē legē sustinere in perpetuum. exinde
 deo in odium conuersi sunt. Ideo in nomine montis syna unde le-
 gem acceperant interpretatio nominis designauit populū tēptatū
 a deo. et in eternū odium esse cōuersos. ideo dicitur syna tēpta-
 tio eterna et odium. Inuenimus i scripturis eos esse a deo tēpta-
 tos ita positum dicente domino ad moysen. Exeat populus iste et
 colligant sibi diurnum i diem. et temptabo eos an possint legem
 meam sustinere an nō. et temptati a deo per legem inuenti sunt ab
 ea longe alieni. Exinde deo i odium eternū cōuersi sūt. et comple-
 ta est interpretatio syna. Manifesta uero et moyses per quem eos
 deus per legem tēptauit. i latino interpretatur similiter. Moyses
 temptatio dei et inuentio per que temptati a deo inuenti sunt alie-
 ni a legis obseruatione. ideo in eternum deo in odium conuersi sūt
 hoc odium in ipso genere iudeorū scriptum inuenimus dicente ysa-
 ac de duobus filiis suis esau maiore et iacob minore dicens Iacob
 dilexi esau autem odio habui Esau uero maior pilosus fuit totus
 iquit quasi corium pilosus. in figura populi maioris impietate de-
 lictorum suorum constitutus. Et iacob fuit leuis et minor in figurā
 populi nouellioris. qui ex dicto audientiam per credulitatis fidei

ex asperidine seculi i lemitate couersus est ad cristum dominum et
dei filiū. **E**cce probauimus per scripturatu fidē populū maiorem
et vetustiore esse deo in odium couersos secundū interpretationē
montis syna dicentis. tēptatio eterna et odium. Atq; etiā syō
mons ita interpretat. tēptatio exacerbationis et speculatio. **D**ec
vero interpretatio latīna. ligni sacri passionem designat: dicente
salomone de ipsa passione dominica. Contumelia et tormento itē
rogemus illum. vt sciamus reuerentiam illius: et probemus pati
entiam ipsius: et temptemus que ventura sūt illi. Si enim vere fi
liū dei ē fuscipiet illū: et liberabit eū de mambz cōtrariorū. morte
turpissima cōdemnemus illum. **D**ec cogitauerunt et errauerunt
excecauit illos malitia ipsorum: et non intellexerunt sacramenta
dei. **E**cce temptatores iudeos. Itē scriptum est Et tēptauerūt deū
i loco i aquoso. Speculū vero altitudinem ligni declarat. dicēte sa
lomone. Posuerunt me velut custodiā pomarū. eo q; in orto i lig
no confixus inter duos latrones pepēdit: et de altitudine ligni ātos
speculabat i figura duorum populorū malefactorum. **G**entes in
seculi mala facta iacentes: et iudeos interfectores prophetarum
Qui sūt duo populi malefactores. quorū figurā i se portabāt duo
latrones. inter quos pepēdit innocēs. **V**nus blasphemabat ali
us vero cōfessus ē: qā innocēs iniuriā patitur. **I**hesus autē ambos
speculabatur de ligno speculatores. blasphemum et confessorē.
Confessorē saluauit: et blasphemum perdidit: sicuti de duobus
populis fecit. **P**ersecutores derelicti qui in eterne mortis sētētia
sibi nō crediderunt: si sic de seculo exierint perient. **G**entes vero
ad se conuerse fidē sibi habentes quia filius dei est saluate. v. de bñt
in eterna secula seculorū impēratorem regem suum. **V**etum in ipsa
passione pendens in ligno duas partes populi pspiciēs speculabat
de alto ligno. ptē populi qui viderat virtutes eius mirabiles a dei
ficas. paciētē illum iniuriā alij dolentes plorabant: alij vero iu
dei iradentes de ariditine caput ei quassabant: blasphemantes et
dicentes. **A**ue rex iudeorum. **V**bi ē pater tuus. **V**eniat et liberet
te de cruce. **E**xinde exacerbatus pater fecit celum patefactum et
tomitua facta sunt et tenebre insustribiles. tra cōmota. patefca
sūt sepulchra: et corpora foras a se misit. velū tēpli scissū ē in dua
bz ptibz: et a tāto fragore celi et terremotus oēs qui stabāt añ lig
nū. alij dolentes. alij vero blasphemantes illudētes pstrati in faci
em iacuerūt tremētes tāq; mortui. **T**ūc iudei intellexerunt se of
fendisse dominū: et in luctū conuersi sunt: et fuit exacerbatio. **E**o
enim tempore quo in ligno confixus pepēdit dies fuerūt asinorū

qui sunt dies festi iude deum. **E**o die metuentes factū esse terrēmo-
 tum et celi fragorē prostrati facie in terra plangentes in luctū con-
 uersi sūt: et in ipsa passione cōpleuit pphetiā dictū **E**t cōuertaz
 dies festos eoz in luctū et cāntica eorum in lamentationē. Ante
 enim cum captiui detenti essent a babylone dicebāt illis babylō-
 nes **C**antate nobis cāntica de cānticis syon: iudei lamentantes cap-
 tiuitatem suam dicebant ad babylones: vt diximus lamētātes se.
Quomodo cantabimus cāntiū domini in terra aliena? Ecce q̄tenus
 impleta ē interpretatio mōtis syon: tēptatio exacerbatōis a spe-
 culatio. **V**nde manifestum est montē syon ligni sacri regnum in
 sanctitate iustificatū. dicente dauid. **A**nnunciate regnum dei in
 gentibus. quia dominus regnauit de ligno. et transiuit in gētib?
 de quo regno ligni regalis idem propheta dicit: **E**go autem dico
 vobis constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius
 ānunciāns imperium eius. **Q**uod dictum propheticum per pontiū
 pilatum in sua passione pendens in ligno cōpleuit. **P**ontius
 pilatus impulsā mente a deo accepit tabulam et titulum et scrip-
 sit tribus linguis hebraicę grecę latine. **I**hesus nazaren? rex iude-
 orum. et in capite ligni clauis tabulam cum nomine regis iudeo-
 rum confixit. **T**unc manifestauit propheticum dictum. eo quod
 spiritaliter mons syon crux est que est virtus dei. apostolo pau-
 lo dicente. **C**ruis crasti non credentibus stulticia est: credentibus
 autem virtus dei est. **E**t iterum dicit. **N**os autem annunciamus
 vobis crastum et hunc crucifixum. iudeis quidē scandalum. stul-
 ticiam autem gentibus. ipsis autem vocatis iudeis et grecis dei v-
 tutem et dei sapienciam. **S**ic vero a alius propheta declarat lignū
 passionis dominicę esse montem syon sanctū. in spiritu ita dicēs
Quis ascendet in montem domini et quis stabit in loco sācto ei?
Innoēns manibus dextraleuagz extensis clauis fixis innocēti-
 am demonstrans. **I**deo dicit. **I**nnoēns manibus et mundo cor-
 de. qui non accepit in vano animam suam. et non iurauit subdole
 proximo suo. **H**ic accipiet benedictionem a domino: et misericor-
 diam a deo salutari suo. **O**mnis passio hominum in terram cadet.
 hec sola passio crucis stantem demonstrat. **V**nde vere diam? mō-
 tē sanctum lignuz esse passionis. inde innoēns manibus et mun-
 do corde. **H**oc dicto prophético iudeos redarguebat qui moysen
 preponētes crasto domino illius. eo q̄ moyses cum in mōte syon
 ascendisset vt legem iudeis acciperet innoēns manibus et mūdo
 corde nō fuit. **R**egz enim mūdo corde eo q̄ egyptiū calce pūllerat
 in egypto et mortificauit eū et cū manibus suis ī arena obruerit

cristus autem in montem sanctum ascendit. lignum regni sui. ut
moreretur a iudeis. quāquā ipse aliquē hominū nō mortificauerit
nisi solū diabolum inimicū generis humani. Exinde ī mōtem ascē
dens innocēs et mūdo corde. et ideo propheta dicit. Quis ascēdet
in mōtem domini. et quis stabit in loco factō eius? Innocēs ma
nibus et mūdo corde. Et declarauit mōtem syon factūz esse factā
crucē dicente eque propheta. De syon exiet lex. et verbum dñi
ab iherusalez. Lex cristianorūz cruc est facta cristi filij dei viui. di
cente eque propheta. Lex tua in medio ventris mei. Percussus in
latens ventre de lācca sāguis et aq̄ mixtus perfusus affluebat. vñ
sibi ecclesiam sanctam fabricauit: in qua legem passionis sue cō se
crabat dicente ipso. Qui sitit veniat et bibat. Qui credit in me si
cut scriptum est flumina de ventre eius fluent aque viue. Itēz in
psalmis. Et erit velut lignum quod plantatum est secus decurs⁹
aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo. Ecce verbū
prophetiū fructum resurrectionis die tercio spiritaliter intelli
gendum dicentis. De syon enim exiet lex. hoc est de ligno regali
et verbum domini ab iherusalem que est ecclesia. Caro ligno cō
fixa emisit verbum dominicum dicēs. heli heli. Et impletum est p̄
prophetiū spiritale aīe dictum. de syon exiet lex et verbum dñi
ab iherusalem. Iherusalem dicit de celo descēdētem nouāz ciuita
tem quadratā per quatuor euāgelia. habētem duodecā fūdamē
ta duodecā pphetarū. et duodecā portas duodecā apostolorū. per
quorū ānūciatiōē xp̄i in hāc ciuitatem factā et nouā introierunt
q̄ spiritalis est ecclesia. Ecce p̄bauimus per om̄ū scripturā de ihi
saru fidem duos mōtes syon in terra et syon in celo duorum testa
mentorum portare figuram veteris syon et noui syō. Ex quibus
duobz mōtibus videlicet duobus testamentis posteriori tēpore de
mōstratos et depalatos duos populos. veterē et priorē iude orū
et nouum. et posteriorem populum cristianorum. Iudeos terre
nos qui terram p̄missam a deo acceperūt carnales et cristianos ce
lestes qui regna celorū a deo promissa accepturi sūt in futuro secu
lo. Caro em̄ cristianorū spiritalis et immortalis erit. Aliā p̄batiōēz
veritatis scripturis positā ex ea veritate celestē et spiritalē faci
m⁹ figuratā cōparationē de huiusmodi cōuersis. Diximus enim mō
tis sancti syon quod lignum regale et sacrum haberet interpretati
ōēz de hebraico greco vel latīno temptatiō exacerbatōis vel specu
latiō eo q̄ de ligno speculabatur ante se stantes bonos et malos.
Ita inuenimus ipsum saluatorem per salomonem speculū imma
culatum patris esse dictū. eo q̄ sanctus spirit⁹ dei fili⁹ geminatus

se videat. pater in filio: et filius in patre. utique se in se videt. id
speculus immaculat⁹. Nā et nos q̄ illi credim⁹. xpm̄ in nob̄ tāq̄
in speculo videm⁹. ipso nos instruēte et monēte i epistola iohānis
discipulū sui ad populū Ita me in vob̄ videtis quō q̄s vrm̄ se videt
i aqua ā i spūlo. Et cōfirmat salomoni dictū de se dicētis. Qui
est specul⁹ immaculat⁹ patris. Verū etiā et vitē se eē dixit. patrem
suū agricolā. Si ergo xps̄ t̄s viret. vtiq̄ cōstat q̄a et nos q̄ in illo
credim⁹ et ip̄m̄ iouim⁹. sumus vit̄s vera q̄ ē vinea dñica. et xp̄s̄
custos vmeē sue. dicētis salomōne. Posuēit me custodē i vmeā. In
uenimus ergo i cōuersos hui⁹ modi i similitudinē sp̄ritualē figuratū
ē eē vmeā habentis dñm et possessōrē suū. Verū tēpore maturo ppe
dies videmiarū ponūt in vineā custodē puer i alto ligno media vi
nea cōfixor et i eo ligno faciūt speculū quadratū de arundinibus
q̄ssatis: a per singula latera q̄drature speculi faciūt cauernas ter
nas: que sunt cauerne duodecī. Per quā quadraturā cauernarū
custos puer omnē vineā p̄spiciēs custodiat cātās. ne viator ingre
diens vineā dominicā sibi assignatā rexet. vel fures vūā vmeē con
culcent. Nō si importunus fur egēs i vineā voluerit itroire et vūā
demere: illic puer sollicitus de vinea sua demtus de specula dat vo
cē maledicēs et cōminās. ne i vineā viator fur audeat accedere. vi
dens. rectū ambula. Fur autē timens vocem pueri sibi cōminātis re
fugit de vmea. speculū videt. vocē audit. puer itus i speculo sibi
cōminantem nō videt. timēs post viam suā vadit. Sic conuersus
secularis simulat gratie sp̄ritualis. Ita ē enim et i populo dei sic si
cut i vinea terrena. Vineā dominica et sp̄ritualis plebs est cristia
norū. que custodiē iussu dei patris a puero xpo i ligni speculo ex
altat. Quod si viator diabolus perambulās viam secularē ausus
fuerit de vmea sp̄rituali hominē de plebe dominica separare et vex
are statim a puero celesti correptus: et sp̄ritualibus flagris emen
datus exulans ad centesimū effugit i locis aridis et desertis. Sic
est custos puer filius dominicus qui vmeam suā sibi a patre com
mēdata: saluandā et reseruandā p̄ quo per ysaīā pphetam canuit di
cēs. Ecce puer meus filius meus dilectissimus. super eum ponam
sp̄ritū meū: et iudiciū gentibus nūciabit: nō clamabit neq̄ con
fendet. Arundinem quassatam non cōfringet: et linū fumigās nō
collocabit: quoadusq̄ expellat i cōtentione iudiciū: a i noīe ei⁹ gētes
credant.

Ad seagrū et rogatiā: et ceteros cōfessores i carce cōstitutos.
quos cōfortat ut memores celestīū p̄miorū stabiles i fide et iuua i p̄
sistat. Ep̄la sexagesimaquarta. A

O Ipran? seagno et rogatiano iuniori. et ceteris confessori-
bus in dño perpetuam salutem. Saluto vos fratres caris-
simi optans ipse quoq; conspectu vestro frui. si me ad v. g.
peruenire loci conditio permitteret. Quid enim michi optatius a-
leat? possit accipere q̄ nūc vobis iherere. vt cōplectereimini me ma-
nibus illis que pure et innocentes et dominicam fidem seruantes
sacrilega obsequia respuerunt. Quid iocundius et sublimius qm
osculari nunc ora vestra. que gloriosa voce dominum confessa sūt
cōspici etiam presentem ab oculis vestris. qui despecto seculo cō-
spiciendo deo digni extiterunt. Sed quomāz huic leticie interesse
facultas nō datur. has pro me ad aures et ad oculos vestros vi-
carias litteras mitto. quibus gratulor et exhortor pariter. vt in
confessione celestis glorie fortes et stabiles perseueretis. et ingressi
viam dominicę dignationis ad accipiendam eternam spiritali vir-
tute p̄gatis. habentes dominum protectorem et ducē. q̄ dixit. Et
ecce ego vobiscū sum omnibus diebus vsq; ad cōsumationē mūdi
O beatū carcerem. quē illustrauit vestra presētia. O beatū carcerē
qui homines dei mittit ad celum. O tenebras lucidiores sole ipso
et luce hāc mundi clariiores. vbi modo constituta sunt dei templa
et sanctificata diuinis cōfessionibus mēbra vestra. Nec quicq; nūc
versetur in cordibus et mētibus vestris q̄ diuina precepta et mā-
data celestia. quibus nos ad tolerantiam passionis spūs sanctus
semper animauit. Nemo mortē cogitet. sed immortalitē. nec tēpo-
rariam penam sed gloriā sēpitemā. cū scriptū sit. Preciosa est in
conspectu dei mors iustorum eius. Et iterū. Sacrificium deo spiri-
tus contribulat. cor cōtritū et humiliatū deus non despicit. Et ite-
rū vbi loq̄ scriptura diuina de tormentis q̄ martires dei cōsecrāt. et
in ipa passiōis p̄batiōe sanctificāt. Et si corā hominibz tormenta passi-
sunt. spes illorum immortalitate plena est. Et in paucis verati in
multis bene disponentur. quomā deus temptauit illos. et inuēit
illos dignos se. Tanq̄ aurum in fornace probauit illos. et q̄si ho-
locausti hostiam accepit illos. et i tēpore erit respect⁹ illorū. Ful-
gebūt iusti et tāq̄ scintille i acundimeto discurrent. iudicabūt natiōes
et dñabūtur populis. et regnabit dominus eorum in p̄petuū.

¶ Quando ergo iudicaturos vos et regnaturos cū cristo dño
cogitatis. exultetis necesse est. et futurorū gaudio presentia sup-
plicia calcetis. scientes ab initio mundi sic institutū. vt labo et istie
i seculari conflictione iusticia. qm in origine statim prima abel iustus
occiditur. et ex tēpore iusti quoq; et prophete et apostoli missi. quibz
oibus dominus quoq; in seipso constituit exemplū. docēs ad humi-

regnū nō nisi eos qui se per suam viā secuti sint peruenire dicentis.
 Qui amat animam suam in hoc seculo perdet illā: et qui odit ani-
 mā suam in isto seculo in vitam eternam cōseruabit illam. Et iterū
 Nolite timere eos qui occidunt corpus animam vero nō possunt
 occidere. Magis autē metuite eū qui potest et animam et corpus
 occidere in gehenna. Paulus etiam nos adhortatur. ut qui ad do-
 mini promissā venire cupimus. imitari dominum in omnibus debe-
 amus. Sumus inquit filij dei Si autē filij et heredes. heredes quōdē dei
 coheredes autē xpi. Si quidē cōpatiamur ut sic cōmagnificemur. Ad-
 dit etiam cōparationem presentis temporis et future claritatis
 dicens. Non sunt condigne passionēs huius temporis ad superue-
 turam claritatem que reuelabitur in nobis. Cuius claritatis glo-
 riam cogitantes. p̄ssuras oēs et persecutores calcare nos cōuenit quā
 et si sunt multe pressurē iustorū. ex oib⁹ tamē liberat qui in domi-
 no cōfidūt. Beatas autē feminas q̄ vobiscū sunt in eadē cōfessionis
 gloria constitute. que dominicā fidem tenentes et sexu suo fortio-
 res. nō solum ipse ad coronam p̄xime sunt: sed et ceteris quoq; fe-
 minis exemplum de sua cōstantia prebuerunt. At ne quid de esset
 ad gloriam numeri vestri: ut omnis vobiscū sexus et etas esset
 in honore. pueros etiam vobis gloriosa cōfessione sociauit digna-
 tio diuina. representans nobis tale aliquo quale ananias azarias
 et misahel illustres pueri aliquando fecerunt: quibus inclusis in
 camino cesserunt ignes. et refrigeriū flamme dederunt. presente
 cum illis domino et probante q̄ in confessores et martyres eius
 nichil posset gehenne ardor operari. sed qui in deum crederēt inco-
 lumes sēp in oib⁹ perseuerarēt. Et ut cōsideretis diligēt⁹ peto p̄
 vestra religione. que apud illos pueros fides fuerit. que p̄mere
 et dominū plenus potuit. Ad omnia enim parati sicut nos esse de-
 bemus aiunt regi. Nabuchodonosor rex non opus est nobis de
 hoc verbo respondere tibi. Est enim deus cui nos seruim⁹ potens
 eripere nos de camino ignis ardētis: et de manibus tuis rex libera-
 bit nos. Et si non. notum sit tibi. quoniam dñs tuus nō seruimus
 et imaginem aurēā quam statuisti nō adoramus. Cū se et crederēt
 et pro fide sua scirent posse etiam de presenti supplicio liberari.
 iactare hoc tamen et vendicare sibi noluerunt: et docentes q̄ non
 eis minor esset cōfessionis virtus sine testimonio passionis. Advi-
 derūt posse omnia deum facere. se tū nō in hoc fidere ut liberari i p̄-
 senti vellēt. sed illam libertatis et sc̄ritatis eterne gloriam cogita-
 rēt. Quā fidem nos quoq; retinētes corde et o ad deū p̄opti. cōstēp-
 tu presentū. futura tantūmodo cogitemus. fructum regni eterini.

complexum et osculum et conspectum dei ut sequamur in omnibus
rogationum presbiterum gloriosum senem. viam nobis ad gloriam
temporis nostri gloriosa virtute et diuina dignatione facientem
Qui cum felicissimo fratre nostro quieto corde semper et sobrio ex
cipiens furentis populi impetum primum hospitium vobis in caritate
parauit. et metator quod amodo vestre nunc quoque vos ante ait.
Quod ut consumetur in vobis assiduus orationibus dominum deprecamur
ut iunctis ad humanam progeniem quos confiteri fecit faciat et coronari

Ad anthonianum de beato cornelio papa. et nouatiano heretico.
Cornelium multipliciter collaudat de fide. de constantia. de virgini
tate. de verecundia. de humilitate qua agente grauius sibi fuit au
dire se in sacerdotem esse electum. quam tyrannorum vocem. ignem. vngu
las. et crucem imitari. Nouatianum vero de multiplici impietate re
darguit. Epistola sexagesima quinta. **A**

Cyprianus anthoniano fratri salutem. Accepimus primas li
teras tuas frater carissime concordia collegii sacerdotalis fir
miter obstantes. et catholice ecclesie coherentes quibus sig
nificasti cum nouatiano te non communicare. sed sequi consilium nostrum
et cum cornelio presbitero nostro vnum tenere consensum. Scripsisti etiam
ut exemplum earundem litterarum ad cornelium collegam nostrum
transmitterem. ut de posita omni sollicitudine iam sciret te secum
hoc est cum catholica ecclesia communicare. Sed enim superuenerunt
postmodum alie littere per quintum presbiterum nostrum mis
se in quibus animaduerti animum tuum nouatiani litteris mo
tum nutare cepisse. Nam cum et consilium et consensus firmiter tu
um ante fixisses. desiderasti in hys litteris ut rescriberem tibi quam
heresim nouatianus introduxisset. vel cornelius qua ratione trephi
mo et thymocatis communicet. Quod quidem si pro sollicitudine
fidei anxie curas. et rei dubie veritatem sollicitus exploras repre
hensum non est in timore diuino estuantis animi sollicitudo suspensi
sa. Quoniam tamen video post primam sententiam epistole tue noua
tiani litteris postmodum te esse commotum. illud frater carissime pri
mo in loco pono. quies viros et semel super petram robustam soli
da stabilitate fundatos. non dico aura leui. sed nec vento aut turbi
ne commoueri. ne animus dubius et incertus variis opinioibus
velut quibusdam ventorum incurfantium flatibus frequenter agi
tetur et a proposito quoque suo quodam leuitatis reprehensione muta
tur. Ne ne apud te vel apud quenquam nouatiani littere faciantur

de siderasti frater rationem rei tibi breuiter exponam. Et quidem
 primum quoniam de meo quoque actu motus videns mea apud te
 et persona et causa purganda est: ne me aliquis existimet a propo-
 sito meo leuiter recessisse. et cum euangelij primo vigorem et inter-
 mitia defenderim. postmodum videar animus meum a disciplina et
 censura priore flexisse: ut hys qui libellis conscientiam suam maculaue-
 rint. vel nefanda sacrificia commiserint. laxanda pacem putauimus.
 Quod utrumque non sine librata diu et ponderata ratione a me factum
 est. Nam cum acies adhuc inter manus esset: et prelium gloriosi
 certaminis in persecutione ferueret. toto hortatu et pleno impetu
 militum vires fuerant excitande: et maxime lapsorum mentes clas-
 sico quodam nostre vocis animande: ut penitentie viam non solum
 precibus sed et lamentationibus sequerentur. Sed quoniam repe-
 tendi certaminis et reparande salutis dabatur occasio. ad offensio-
 nis potius ardorem et martyris gloriam nostris intrepidus vocibus
 uocarentur. Denique cum de quibusdam ad me presbiteri et dia-
 cones scriptissent eos immoderatos esse. et ad communicationem acci-
 piendam festinanter uigere. et scribens eis in epistola mea que hic
 extat: et hoc addidi. Qui si nimium properant. habent in sua potestate
 quod postulant. tempore ipso sibi plus quam postulant largiente. A-
 cies adhuc geritur: et agitur cotidie celebratur. Si commissi uere
 et firmiter penitent. et fidei calor preualet qui differri non potest
 potest coronari. De eo tamen quod statuendum esset circa causam
 lapsorum distuli: ut cum quies et tranquillitas data esset. et epis
 conuenire indulgentia diuina permitteret: tunc communicato et li-
 brato de omnium collatione consilio. statuerem quod fieri oporteret. Si quis
 vero ante consilium nostrum et ante sententiam de omnium consilio statutam
 lapsus temere communicare uoluisset. ipse a communicatione abstinere-
 retur. Quod etiam ad romanum clerum tunc adhuc sine episcopo agerem: et ad
 confessores maximam presbiterum et ceteros in custodia constitutos
 nunc in ecclesia cum cornelio iunctos plenissime scripsi. Quod me
 scripsisse de eorum scriptis poteris noscere. Nam in epistola sua ita po-
 sue rit. Quamquam nobis in tam ingenti negotio placeat quod tu ipse tra-
 ctasti prius sancte ecclesie pacem sustinenda. deinde sic collatione con-
 filiorum cum epis. presbiteris. diaconibus. confessoribus pater ac sta-
 tibus laicis facta lapsorum tractare rationem. Additum est etiam nouatiano
 tunc sententem a quod scripserat sua uoce reuerentate et presbytero moy-
 se tunc adhuc confessore. nunc iam martire subscribente. ut lapsis infir-
 mis et in exitu constitutis pax daret. Que littere per totum mundum
 misit et in noticiam ecclesiarum omnibus et vniuersis fratribus plate-

funt. **S**ecundum quod tamen ante fuerat destinatum. perfectione sopita
cum data esset facultas in unum conueniendi. copiosus episcoporum numerus quos
integros et incolumes fides sua et omni tutela preterit in unum conuenimus
et scripturus diu ex utraque parte platis temperantia salubri modera
tione libramus. ut nec in totius spes communicationis et pacis lapsis
negaretur. ne plus desperatione deficeret. et eo quod sibi etiam abdicaret
secuti seculum gentili uiueretur. ne tamen rursus confusa euangelica soluta
ut ad communicationem temere perliceret. sed traheret diu permissionem. et roga
retur dolenter paterna clementia. et examineretur cause et voluntates
et necessitates singulorum. secundum quod libello continetur que ad te remisse
confido. ubi singula placitorum capita conscripta sunt. **A**t si minus suf
ficiens episcoporum in africa numerus uidebitur. etiam rome super hac
re scriptimus ad cornelium collegam nostrum. qui et ipse cum plu
rimis cepis habito consilio. in eadem nobiscum sententiam pari grauitate
et salubri moderatione sensuit. **D**e quo tibi necesse fuit tunc scribere. ut
scias me nichil leuiter egisse. sed secundum quod litteris meis fuerat ante
complexus omnia ad eam consilii nostri consilium distulisse. et nemini quidem pri
us me de lapsis communicasse. quam adhuc erat unde non tantum indulgentiam.
sed et coronam lapsus acciperet. postea tamen sicut collegi cor
dia et colligende fraternitatis ac medendi vulneris utilitas exigebat
necessitati temporum succubuisse. et salutem multorum providendum
putasse. et nunc ab his non recedere quam semel in consilio nostro de com
muni collatione placuerunt. quibus multa multorum uerbis uentile
tur. et mendacia aduersus sacerdotes dei dyaboli ore plata ad ripam
de catholice unitatis concordiam ubique iactentur. **S**ed te oportet ut
bonum fratrum atque unanimes et sacerdotum non quod maligni atque apo
state dicant facile suscipere. **S**ed quod college nostri modesti et graues
viri faciant. de uite et discipline nostre exemplo prehendere. **V**enio
iam nunc frater carissime et ad personam cornelii college nostri ut
cornelium nobiscum uerius noueris non de malignorum et detractantium
mendacio. sed de dei iudicio qui eum episcopum fecit. et temporum testimo
nio quorum numerus uniuersus per totum mundum et cordi unani
mitate confesit. **N**am quod cornelium carissimum nemini deo et christo et ecclesie e
ius. ita consacerdotibus cunctis laudabili predicatione commendat non
iste ad episcopatum subito peruenit. sed per omnia ecclesiastica officia promo
tus et in omnis administrationibus dominum sepe premeritus. ad sacerdotij
sublime fastigium cunctis religionis gradibus ascendit. **T**um demum e
piscopatum ipsum nec postulauit nec uoluit. nec ui ut ceteri quos ar
rogantie et superbie sue tumor inflat inuasit. sed quatenus alias et modestus et
quiescentis consueuerunt quam ad hunc locum diuinitus eligunt per pudorem uirginis

continentie fuerat p humilitate ingemite sibi et custodite rectitudine.
 nō ut quā vi fecit ut epūs fieret: s; ipē vim passus est ut epātū coac-
 tus exaperet. Et factus est epūs a plurimis collegis nrīs q tūc in ve-
 be roma aderat: q ad nos lrās honorificas et laudabiles a testimo-
 nio sue predicationis illustres de eius ordinatione miserūt. Factus
 est aut cornelius episcopus de dei et xpi eius iudicio. de clericorū
 pene oīm testimonio de plebis q tūc affuit suffragio: et de sacer-
 dotum antiquorū et bonorū virorum collegiorū nemo an se scīs
 eet. cum fabiam locus. i. cum locus petri et gradus cathedrē sacer-
 dotalis vacaret. Quo occupato de dei volūate atq oīm nostrā oīe
 sione firmato. qsq iā epūs fieri voluerit. foris fiat nec ē. nec hēat
 ecclesie ordinationē q ecclesie nō tenet vnitatem. Quisq ille fuerit
 multū licet de se iactās et sibi plurimum vendicans. profanus ē
 alienus ē. foris ē. Et cū post pīmū secūdo eē nō possit. quisq post v-
 nū qui solus eē debeat factus ē. nō iā secūdo ille sed nullus ē. Tū de-
 inde post episcopatū nō exābitū nec extorā. sed de dei qui sacerdo-
 tes facit voluntate susceptum. quāta in ipso suscepto epātū suo v-
 tus. qmū robur aīmi. qualis firmitas fidei. quod nos simplicia cor-
 de et perspicere permitus et laudare debemus. Sed ille intrepidum
 come in sacerdotali cathedra eo tempore quo tyrannus ifestus sa-
 cerdotibus dei fanda atq infanda cōminaretur: cum multo patien-
 tius et tolerabilius audiret leuari aduersus se emulū pīcipē. q cō-
 stitui romē dei sacerdotē. Nōne hic frater summe virtutis et fidei
 testimonio predicandus est? Nōne iter gloriosos cōfessores et mar-
 tyres deputandus. qui tantis tēpibus sedit expectās corporis sui car-
 nifices et tyranni ferociētis ultores. qui corneliū aduersus edicta
 feralia resistētē et minas et cruciatus et tormēta fidei vigore calcā-
 te. vel gladio iuaderēt. vel crucifigerēt. vel igne torquerent. vel quo-
 libet iaudito genere penarū viscera eius et mēbra lamarēt. Et lam-
 si maiestas dīm ptegentis et bonitas sacerdotē quē fieri voluit scm
 quoq ptegit: tñ corneli? quātū ad eius deuotōz pīnz et timorem
 passus ē qequid pati potuit: a tyrānū armis et bello pīmodū victū
 prior sacerdotio suo vicit. Qd aut quedā de illo ihōnesta et maligna
 tractant nolo micere: cū scias hoc esse op? semp diaboli. ut suos
 dei mēdacio laceret et opmionibz falsis gloriosū nomē infamet.
 et qui conscie sue luce clarescūt alienis rumoribus sordidēt. Ex-
 plorasse autē collegas nrōs scias: et verissime cōperasse nulla illum
 libelli ut quidā iactitāt labe maculatū esse. sed neq cum epis qui
 sacrificauerūt cōmunionē sacrilegā miscuisse: sed eos demū quorū
 causa audita et innocentia pbata sit cōiuxisse nobiscū. Nam et de

trophimo de quo tibi scribi desiderasti. nō ita res est. ut ad te pertu-
lit rumor et mendacii malignorum. Nā sicut et antecessores nostri
sepe fecerunt. colligēdis fratribus nris carissimus frater noster corne-
lius necessitate succubuit. Et quomā cū trophimo pars maximā
plebis absciderat. redeūte nūc ad ecclesiā trophimo et satisfacien-
te et penitētia deprecationis errorem p̄stinū ostēte. et fraternitatem
quā nuper abstraxerat cū plena humilitate et satisfactiōe reuocan-
te. audite sūt eius preces. et in ecclā dñi nō tāz trophim⁹ q̄ maxi-
mus fratrum numerus q̄ cum trophimo fuerat admissus est. Qui
oēs regressuri ad ecclāz nō eēnt. n̄ cū trophimo comitāte venisset.
Tractatu ergo illic cū collegis plurimis habito. suscept⁹ ē trophi-
m⁹. p̄ quo satisfaciebat sem̄ redit⁹. et restituta mltōz sal⁹. Sic tñ
admiss⁹ ē trophim⁹. ut laic⁹ communicet. nō secūdu q̄ ad te malig-
norum littere pertulerūt quasi locū sacerdotis vsurperet. S; et q̄ pas-
sim communicare sacrificatis cornehi⁹ tibi nunciatus est. hoc etiā de
apostatarum fictis rumoribus nascitur. Neq; enim possunt lauda-
re nos qui recedunt a nobis. Aut expectare debemus ut placeam⁹
illis qui nobis displicentes. contra ecclesiam rebelles. sollicitudinis
de ecclesia fratribus violenter insistunt. Quare et de corneho et de
nobis quęcūq; iactantur nec audias facile nec credas frater ca-
rissime. Si qui em̄ infirmitatibus occupantur illis sicut placuit i
piculo subueniē. postea tñ q̄ subuentū est et p̄dictatibus pax data ē
suffocari a nobis nō possunt. aut opprimi. aut vi de manu nostra i
exitum mortis vrgeri. ut quomā morientibus pax datur. necesse sit
mori eos q̄ accepint pacem. cū magis i hoc iudicium diuine p̄cia-
tis et patne leuitatis appareat. q̄ q̄ pign⁹ vite i data pace papiūt
hoc q̄ ad vitā p̄cepta pace teneāt. Et idcirco si accepta pace ome-
at⁹ a deo dat. nemo hoc debet i sacerdotib; criminari. cū semel pla-
cuerit frib; in periculo subuenire. **C** Nec tu existimes frater causi
me sicut q̄busdam videtur. libellaticos tuꝝ sacrificatis equari opor-
tere. quando inter ipsos etiā qui sacrificauerit et cōditio frequēt
et causa diuersa sit. Neq; em̄ equādi sūt ille qui ad sacrificiū nefā-
dū itatim voluntate p̄siliuit. et q̄ luctat⁹ et congress⁹ diu ad hoc
funestū op⁹ necessitate puenit. Ille qui et se et ones suos p̄didit
et q̄ ipse p̄ cūctis ad discrimē accedēs vxorem et liberos et domū
totā periculi sui p̄ficiōe p̄texit. Ille q̄ iquilinos vel amicos suos
ad faci⁹ cōpulit. et qui inquilinis et colomis peperit. Fratres etiā
plurimos q̄ extorres et p̄fugi recedebāt i sua tecta et hospitia re-
cepit. ostēdēs et offerēs deo multas saluatas et i columes aias q̄
p̄ vna saucia deprecant. Cū ergo int̄ ip̄os qui sacrificauerit mlti

sit diuersitas: que inclementia esset. et q̄ acerbā dūcā libellati
 cos cū hīs qui sacrificauerunt iūgere. quādo is qui libellus accept⁹
 est dicat. Ego prius legebam. et ep̄o tractante cognoueram. non
 sacrificandum ydolis. nec simulchrā seruū dei adorare debere. et
 idcirco ne hoc facerē qd nō licebat. cui occasio libelli fuisset oblata
 quē nec ipm accipem nisi ostensa fuisset occasio. ad magistratū rei
 vel alio eunte mandauī. cristianum me esse. sacrificare michi nō
 licere. ad aras diaboli me venire non posse: dare me ob hoc p̄mū
 ne qd non licet faciā. Nunc tamē etiā iste q̄ libello maculatus est.
 postq̄ nobis admonētib⁹ didicit nec hoc facere debuisse. et si ma
 n⁹ pura sit. et os eius feralis ubi cōtagia nulla polluerant. cōscie
 tia; tñ eius esse pollutā flet auditis nobis et lamētatur. et q̄ deli
 quent nunc admonetur. et nō tam criminē q̄ errore deceptus q̄
 iam de cetero instructus et paratus sit cōtestatur. Quorū si penitē
 tiam respiciamus habētum aliquā fiduciā tolerabilis cōscieñcie. sta
 tim cū vxoribus cū liberis quos incolumes reseruauerāt. in heresi;
 vlt̄ scilicet diabolo inuitate rapiunt. et afficiunt nobis in die iudi
 cii. nec ouē sauciā curasse. et p̄t vnā sauciā multas integras di
 disse. Et cui dñs relictis nonaginta nouē sams vnā errantē et lap
 sū quesierit. et inuētā in humeris suis ipse portauerit. nos intātū
 nō q̄m⁹ lapsos. sed et veniētes arcem⁹. Et cū pseudo p̄ hēte gre
 gē xpi nūc vastare et lacere nō desināt: occasio nē canib⁹ et lupis
 dam⁹. Et quos persecutio infesta nō potuit. eos nos dūcia nostra
 et inhūanitate poim⁹. Et ubi erat frater carissime qd apl⁹ dicit.
 Omib⁹ p̄ oia placeo. nō q̄rens qd michi est vtile. sed qd multis
 vt saluetur. Imitatores mei estote sicut et ego xpi. Et iterū. Fac
 tus su⁹ iherim⁹ iherim⁹ vt iherimos lucraret. Et iterū Si patit vnū
 mēbrū opatiūtur et cetera mēbra. et si letat vnū mēbrū. colletat et
 cetera mēbra. **¶** Alia ē philosophorū et stoicorū ratio frat carissime.
 qui dicūt omia peccata parua eē. et virū grauē nō facile flecti opor
 tere. In cristianos autē et philosophos plurimū distat. Et cū apo
 stolus dicat. videte ne quis vos decept⁹ p̄ philosophiā et ianez fal
 laciam. vitāda sunt q̄ nō de dei elemētia veniūt. sed de philosophie
 dūciori p̄sūptione descendunt. De moyse autem legis in scripturis
 dictum. Et fuit moyses homo leuis nimis. Et dñs in euāgelio suo
 dicit. Estote misericordes quō et pater v̄r misertus est vestrū. Et iterū.
 Non est opus sams medicus. sed male habentibus. Quāq̄ potest
 exercere medicinam qui dicit. eos solos curo quibus medicus ne
 cessarius non est. Opē nostrā medelā nostrā vulneratis exhibere
 debem⁹. Nec putem⁹ mortuos eē. s; magis semivivos iace quos
 p i

persecutione funesta sauciatores videmus. Qui si in totum mortui essent
numquam de eis postmodum confessores et martires fierent. Sed quoniam
est in illis quod penitentia sequente reualescat ad fidem et ad virtutem.
de penitentia robur armatur. quod armari non poterat si quis desperatione de-
ficeret. si ab ecclesia dure et crudeliter segregatus ad gentes se vias
et secularia desideria conuerteret. vel ad hereticos et schismaticos reiec-
tus ab ecclesia transiret. ubi et si occasus propter nomen Christi postmo-
dum fuerit extra ecclesiam constitutus. et ab unitate atque a carita-
te diuisus coronari in morte non poterit. Et ideo placuit fratres carissi-
me examinatis causis singulorum libellaticos interim admitti. sacra-
ficationis exitu subueniri. quoniam exhomologesis apud inferos non est. Nec
ad penitentiam quis a nobis compelli potest. si fructus penitentiae subtrahatur.
Si prelium prius venerit. corroboratus a nobis inuenietur ad prelium.
Si vero ante prelium infirmitas videretur. cum solatio paas et comu-
nicationis abstedit. Neque enim prudenter domino iudicant. quo-
minus si penitentiam plenam et iustam peccatoris inueniant. tunc ra-
tum faciat quod a nobis fuerit hic statutum. Si vero nos aliquis peni-
tentiae simulatione deluserit. deus huius non deinde et qui cor hominis intue-
tur. de his que nos minus perspeximus iudicet. et seruorum sententiam
dominus emendet. dum tamen nos meminisse fratres debeamus scriptum
esse. Frater fratrem adiuvans exaltabit. et apostolum quoque dixisse. In
contemplatione habete unusquisque ne et vos temptemini. alterutrumque onera
sustinete et sic adimplebitis legem Christi. Item quod superbius redarguens et ar-
rogantiam frangens. in epistola sua ponat. Et qui se putat stare vi-
deat ne cadat. Et alio in loco dicat. Tu quis es qui iudicas alienum ser-
uum? domino suo stat a cadit. stabit autem: potes enim deus stabilire illum.
Iohannes quoque Iesum Christum dominum advocatum et deprecatorem pro peccatis
nostris prebet dicens. Filioli mei ista scribo vobis ne deliquis. et si quis
deliquerit advocatum habemus apud patrem Iesum Christum iustum. et ipse
est deprecatio pro delictis nostris. Et paulus quoque apostolus in episto-
la sua posuit. Si cum adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mor-
tuus est. multo magis nunc iustificati in sanguine illius liberabi-
mur per illum ab ira. Cuius pietatem et clementiam cogitantes non
acerbia deo nec dura nec in fouendis fratribus inhumani esse debe-
mus. sed dolere cum dolentibus. et cum flentibus flere. et eos qui tamen
possumus auxilio et solatio nostre dilectionis engere. nec adeo im-
mites et pertinaces ad eorum penitentiam retundendam. nec iterni so-
luti et faciles ad communicationem temere laxanda. Facit enim sauci-
us frater ab aduersario in acie vulneratus. Inde diabolus conatur oc-
cidere quem vulnerauit. hinc Christus hortatur ne in totum peccet quem

redemit Cui de duobus assistimus in diuisa parte stamus? Vtrum ne
 diabolo fauemus ut pimat. et seminamur fratrem iacentem sicut in
 euangelio sacerdos et leuites pterum? An vero ut sacerdotes dei
 et custi quod et custus deuit et fecit imitantes. vulneratum de
 aduersarij fauibus rapim? ut curati de o iudici reseruem? **E**
 Nec putas frater carissime hinc a virtute fratrum minui. a marti
 ria deficere. q lapsis laxata sit penitentia. et penitentibus spes pa
 cis oblata. Manet vero fidei robur immobile. et apud timentes
 ac diligentes corde toto deum stabilis et fortis perseverat integritas
 Nam et mehis nobis penitentie tempus conceditur et pax datur non
 tamen idcirco vrgitas in ecclesia deficit. a continentie propositum glo
 ri per aliena peccata languescit. Floret ecclesia tot vrgibus cro
 nata. et castitas ac pudicia tenorem glorie sue seruat. nec q ad
 ulterio penitentia ac venia laxat continentie vigor frangitur. Aliud
 est ad veniam stare. aliud ad gloriam peruenire. Aliud missum in
 carcere non erire inde donec soluat nouissimum quadratem. aliud sta
 tim fidei et virtutis accipe mercedem. Aliud p peccatis longo dolore
 cruciatum emundari et purgari diu igne. aliud peccata omnia pas
 sione purgasse. Aliud de magis pcedere in die iudicii ad sententiam domini
 aliud statim a domino coronari. Et quidem apud antecessores nostros
 quidam de epis istinc in puica nostra danda pace mehis non putave
 runt et i totum penitentie lotum ultra adulteria clauserunt. non tamen a corporis
 suorum collegio recesserunt. aut catholice ecclesie unitatem vel diuicie
 vel consue sue obstinatione ruperunt ut quia apud alios adulteris
 pax dabatur qui non dabat de ecclesia separet. Manente concordie
 vinculo et perseverante catholice ecclesie indiviuo sacramento. actum
 suum deponit et dirigit unusquisque epus. ratione propositi sui domino
 redditurus. Miror autem quosdam sic obstinatos esse. ut danda lapsis
 non putent penitentiam. aut penitentibus existimet veniam denegandam
 cum scriptum sit. Memeto unde cecideris et age penitentiam. et fac
 priora opera. Quod vtiq ei dicitur quem constat cecidisse. et quem dominus
 hortatur prope rursus exurgere. q scriptum est. Elemosina a mor
 te liberat. Et non vtiq ab illa morte quam semel christi sanguis extinxit
 et a qua nos salutis baptismi et redemptoris nostri gratia liberauit
 sed ab ea que per delicta postmodum serpit. Alio ite loco penitentie tem
 pus datur. et penitentiam non agentem dominus cominat. Habeo igit adu
 sus te multa. q uxorem iesabel que se dicit prophetis. simis docere et se
 ducere seruos meos. fornicari et manducare de sacrificio. et dedi illi
 tempus ut penitentiam ageret. et penitere noluit a fornicatione. Ecce mis
 to eum in lectum. et qui cum ea fornicati sunt in maxime ebullitione non penitentiam

egerint ab operibus suis. Quos utiq; ad ad penitentiā dñs nō hortat
ref. nisi q̄a penitētibz indulgentiā pollicet. Et in euāgelio. Dico in
q̄t vob. sic erit gaudiū in celo sup vñū peccatōrē penitentiā agētē q̄
sup nonagita nouē iustos. q̄bus nō ē opus penitētia. Nā cū scrip
tū sit. de? nō fecit mortē nec delectat i pōitiōe viuorū. vtiq; qui ne
minē vult p̄ire cupit peccatores penitentiā agere. et p penitentiā de
nuo ad vitā redire. Ideo et p iohel prophētā clamat et dicit Et
nūc hec dicit dñs de? vester. Reuertimini ad me ex toto corde vtro
simulq; et ieiunio et fletu et planctu. et discindite corda vestra et
non vestimēta vestra. et reuertimini ad dominū deū vestrū. quia
misericors et pius est et patiens et multe miserationis. et q̄ scētētiā
flectat aduersus malitiā irrogatā. In psalmis etiā legimus cēsurā
piter et clemētiā dei cōmīantis simul ac p̄cētis. pūmētis v̄t
corrigat. et cum correxerit reseruantis. Visitalo inq̄t i v̄ga faci
nora eorū. et in flagellis delicta eorū. misericordiā autē meā nō disp
gā ab eis. Dñs q̄ in euāgelio pietatē dei patris ostēdēs ait. Quis
est ex vobis homo. quē si petierit filius eius panē lapidē porrigat
illū? Aut si piscem postulauerit: serpentē illi porrigat? Si ergo vos
cū sitis neq̄ scitis bona data dare filiis vestris. quāto magis pater
v̄r celestis dabit bona poscētibus se. Cōpat hic dominus carnalem
patrē. et dei patris eternā largiētiā pietatē. Qd si iste in teris neq̄
pater offensus gūiter a filio peccatore et malo: si tamē eūde post
modū vident reformatū. et depositis p̄oris vite delictis. ad sobrios
et bonos mores. et ad innoētie disciplinā penitētie dolore correc
tū. gaudet et ḡtulāt. et susceptū quē ante p̄cērat cū voto patris
exultationis cōplectit: q̄to magis vnus ille verus pater bon? mise
ricors et pius ymo ipse bonitas mīa et pietas letatur in penitentiā
filiorū suorū. nec irā penitētibz aut plāgentibus et lamentantibz
penā cōmmatur. sed veniam magis et indulgentiā pollicetur. Vñ
domin? in euāgelio beatos dicit plāgentes: q̄a q̄ plāgit mīaz pro
uocat. q̄ puicax ē et supbus irā sibi et penā iudicij veniētis exagge
rat. Et idcirco frater carissime penitentiā nō agētes. nec dolorem de
lictorū suorū toto corde et manifesta lamentationis sue p̄fessione te
stantes. phibendos oīno cōsummus ab spe cōmunicationis et pacis
Si in iherimitate atq; in piculo ceperint de p̄cati q̄a rogare illos nō
delicti penitētia. sed mortis v̄gētis admonitio cōpellit. nec dign? ē
in morte accipe solatiū. q̄ se nō cogitauit esse moriturū. **C**
Quod vero ad nouatiā personam p̄tinet frater carissime. de quo
de fide et sti tibi scribi quā heresim introduxisset. scias nos p̄mo i lo
co nec curiosos eē debere qd ille doceat. cū fors doceat. Quisq; ille

est et qualiscumque est. xpian⁹ nō est qui in casti ecclesia non est.
Iactet se licet et philosophiā v'l eloquentiam suā superbis verbis
 p̄dicet. q̄ nec fratnā caritatē nec ecclesiasticā vnitatem tenuit. etiā
 qđ prius fuerat amisit. nisi ep̄us tibi videtur. qui ep̄o i ecclia
 a sedem coep̄is facto. adulter atq; extrane⁹ ep̄us fieri a desertori
 bus per ābitū m̄it. Et cū sit a cristo vna ecclesia per totū mūdū
 in multa mēbra diuisa. itē episcopatus vn⁹ ep̄orum multorū cōcor
 di numerositate diffusus. ille post dei traditionem post cōnexam et
 vbiq; coniunctā catholicę ecclesię vnitatē. humanā conetur ecclesi
 am facere. et p plurimas ciuitates novos apostolos suos mittat
 vt quedā cecēntia institutiōis sue sudamēta cōstituat. Cūq; itaq; p̄
 dem per omnes prouintias et per vbes singulas ordinati sint epi
 scopi. in etate antiqui. in fide integri. in pressura p̄bati. in p̄secuti
 one p̄scripti. ille sup eos creare alios pseudo ep̄os audeat. q̄si pos
 sit aut totū orbem noui conatus obstinatiōe pagrare. aut ecclesia
 stia corporis cōpaginē discordie sue seminatiōe rescindere. nesciēs
 scismaticos semper inter initia sua feruere. incremēta vero habere
 nō posse. nec augere qđ illicitē cēp̄it. sed statim cū p̄ua sua emu
 latiōe deficere. Episcopatū aut tenere nō posset. etiā si ep̄us prius
 factus a coep̄orū suorum corpore et ab ecclie vnitatem desisteret. q̄n
 apostolus admoneat vt inuicē nosmetipsos sustineamus. nec ab
 vnitatem quā deus cōstituit recedamus. et dicat. **S**ustinētes inuicē
 in dilectione. satis agētes seruare vnitatē spūs i cōiunctiōe pacis
Qui ergo nec vnitatem spūs nec cōiunctiōē pacis obseruat. et
 se ab ecclesię viculo atq; a sacerdotū collegio sepat. epi nec p̄tate
 p̄t habere nec honore. q̄ ep̄atus nec vnitatē voluit tenere nec pa
 cē. **T**ū deinde quāt⁹ arrogātie tumor ē. q̄ta hūilitatis et leuitatis
 obliuio. arrogātie sue q̄ta iactatio. vt q̄s aut audeat ā facere se
 credat. qđ nec aplis cōcessit dōnus vt zizania a frumēto putet se
 posse discernere. et q̄si ipsi paleā ferre et aream purgare cōcessum
 sit. paleas a tritico conetur sc̄pare. Cūq; apostol⁹ dicat. i domo aut
 magna nō solū vasa aurea sūt et argētea. sed et lignea et fictilia.
 aurea et argētea vasa videat eligē. lignea vero et fictilia p̄t p̄nere
 abicere dāpnare. q̄n nō nisi die dñi vasa lignea diuini ardoris in
 cendio cōcrementur. et fictilia ab eo cui data est ferrea v̄ga fran
 gantur. **A**ut si se remis et cordis scrutatorem cōstituit et iudicē p
 omnia eq̄litate iudicat. et cum sciat scriptū esse. ecce san⁹ fact⁹ es
 iā noli peccare ne qđ tibi deterius fiat. fraudatores et mechos a la
 tere atq; a comitatu suo separet q̄n multo et q̄uor et prior sit me
 chi q̄ libellari causa. cū hic necessitate ille volūate peccauerit: hic

existimās sibi satis esse q̄ nō sacrificauerit errore deceptus sit. ille
matrimonij expugnator: alieni vel lupanar ingressus ad cloacā et
cenosam voraginē vulgi sanctificatū corpus et dei templū detesta
bili colluione violauerit. sicut apostol⁹ dicit. Omne peccatū quod
cūq; fecerit homo extra corpus est: qui autē mecha in corp⁹ suū
peccat. Quibus tamē et ipsis penitētia cōceditur: et lamētādi
ac satisfaciendi spes relinquitur. secūdu ip̄sum apostolū dicentē.
Timeo ne forte remēs ad vos lugeā multos ex hys q̄ aū peccauerūt
et non egerunt penitentiā de immundicijs quas fecerunt et fornicā
tionibus et libidinibus. **E**cce sibi in hoc noui heretici blādi
antur q̄ se dicant ydolatrās nō cōmunicare. qm̄ sint apud illos et
adulteri et fraudatores q̄ tendant ydolatrie crimine. scdm̄ aposto
lū dicentē. Hoc em̄ scitote intelligentes q̄a omnis fornicator aut i
mundus aut fraudator. qd̄ est ydolatra nō habet hereditatem in
regno cristi et dei. Et iterū Mortificate itaq; mēbra vestra q̄ in ter
ra sunt. exuentes fornicationē imundiciam et cōcupiscentiam ma
lam et cupiditatem que sūt ydolorū seruitus. ppter que venit ira
dei. Nam cū corpora nostra mēbra sint xp̄i et singulū simus tēplum
dei q̄sq; adulterio tēplum dei violat deū violat: et q̄ in pcc̄is cōmit
tēdis voluntatē diaboli facit demonijs et ydolis seruit. Neq; em̄
mala facta de scō spū veniūt. sed de aduersarij īstinctu. a de imū
do spū nate cōcupiscētie cōtra deū facere et diabolo seruire cōpel
lunt. Ita fit vt si peccato alterius inq̄nari alterū dicūt. et ydola
triā delinquentis ad nō delinquentē transire sua asseueratiōe cōten
dūt. excusari scdm̄ suā vocem nō possint ab ydolatrie crimine: cum
constet de apostolica p̄batione mechos et fraudatores q̄bus illi cō
municant ydolatrias esse. Rob autē secūdu fidem nostrā et diuine
predicationis datā formā cōpetit ratio veritatis. vnūquēq; in pecca
to suo reum teneri. nec posse alterū p̄ altero reū fieri. cū de? pmo
neat et dicat. Iusticia iusti sup̄ eū erit. et scelus scelerati sup̄ eū
erit. Et iterū. Non morientur patres p̄ filijs. a filij nō morientur p̄
patibz. vnus q̄sq; in peccato suo morietur. Qd̄ legentes sc̄z et tenētes
nemine putamus a fructu satisfactionis et spe pacis arcēdū: cum
sciamus iuxta scripturā fidē auctore et hortatore ip̄o deo et ad
agēdā penitētiā peccatores redigi. et veniā atq; indulgentiam pe
nitentijs nō denegari. Atq; o frustrā de fraternitatis irrisio. o mi
serorū lamentātū caduca deceptio. o heretice īstigationis iocifera
vana traditio. hortari ad satisfactōis penitētiā. a subtrahere de satis
factiōe medicinā. dicere fratribus nostris. plāge et lacrimas fidei
diebus ac noctibus ingemisce. et p̄ abluēdo et purgando delicto

tuo largiter et frequenter opere. sed extra ecclesiam post omnia ista morieris. quocumque ad pacem perueniet facies. sed nullam pacem quam queris accipies. Quis non statim pereat? Quis non ipsa de desperatione deficiat? Quis non animum suum a proposito lamentationis auertat? Operari tu putas rusticum posse si dixeris: agrum perdis. omni rusticitatis exerce. cultum diligenter insiste. sed nullam messem metes. nullam vindemiam promes. nullos oliueti tui fructus capies. nulla de arbibus poma decerpes. Vel si cui dominum et usum nauis suades dicat. materiam de excellentibus siluis mercare frater. catenam preualidius et electis roboribus intexere. clauo sumibus velis ut fabricet atque armetur nauis opere. sed cum hoc feceris fructum de actibus eius et cursibus non videbis. Precludere est atque abscondere iter doloris ad penitendi viam. ut cum scripturis dominus deus reuertentibus ad se et penitentibus benediciatur. nostra duritia et crudelitate per fructus penitentie intercipit penitentia ista tollatur. Quod si inuenimus a penitentia agenda neminem debere prohiberi. et de precantibus atque exorantibus dominum misericordiam. secundum quod ille misericors et pius est. per sacerdotes eius pacem posse concedi. admittendus est plangentium gemitus. et penitentie fructus dolentibus non negandus. Et quia apud inferos confessio non est nec exhomologesis illuc fieri potest. qui ex toto corde penituerit et rogauerit. in ecclesiam debent iterum suscipi et in ipsa domino resecrari. quod ad ecclesiam suam venturus de illis vniuersos quos in ea intus inueniat iudicabit. Apostate vero et desertores vel aduersarii et hostes et casti ecclesiam dissipantes. nec si occisi per nomen eius foris fuerint admitti secundum apostolum possunt ad ecclesie pacem. quam nec spiritus nec ecclesie tenuerunt unitatem. Hec inter frater carissime pauca de multis optui potui breuiter deiciere. quibus et desiderio tuo satisfactum est. et te magis ac magis collegii et corporis nostri societate coniungere. Si autem tibi veniendi ad nos oportunitas et facultas fuerit plura in comune offerre. et vbi ac plenius quam in salutari concordia faciant tractare poterim. Opto te fratrem carissime semper bene alere.

Ad moysen et maximu presbiteros et ceteros confessoris laudans eos quod non alius prouenerit exemplum certandi sed etiam fratres in disciplina recte laborauerunt. Epistola sexagesima sexta.

Priuanus moysi et maximo presbiteris et ceteris confessoribus dilectissimis fratribus salutem. Gloriam fidei et virtutis vestre fortissimi ac beatissimi fratres iam pridem de opinione cognoueram letatus satis et plurimum gratulatus. quod vos confessione sui nominis paucis ad coronam domini nostri precipua dignatio. Vos enim principes et duces

ad nri tps plu facti celestis militie signa mouistis. Vos spiritale
etiam qd nuc geris voluit vris pcuribz ibuistis. Vos surgentis
belli ipet? pmos imobili robore atqz incussa stabilitate fregistis. In
milia felicia pugnandi orta sut vn vici di auspicia ceperunt. Contigit
hoc p tormenta sumari martiria. Sz qm aggressioe pcedes exepu
virtutis fratribz fact? e cu martiribz i honore comuis e. Coronas
vras manu fertas inde huc tradidistis. a de paulo salutari fratribz
ppinastis. Accessit ad confessiois exordia gloriosa et militie victis
auspicia disciplina tenor que de eple vre vigore pspexim? qua mo
ad collegas vros in confessioe vobiscu dni copulatos. sollicita ad mo
nitione misistis: vt euangelij sca pcepta et tradita nob semel madata
vitalia forti et stabili obseruatioe teneat. Ecce ali? gle vre sublimis
gous ecce itaqz cu confessioe gemiat? pmeredi dei titul? stare fir
mo gou. a i hac acie qm euangelio coronat irrupe. et pceptis dni
subruedis man? ipias iferetes fidei robore submoue. pbuisse ante
milia virtutu. nuc et mox magisteria ptere. Dns p? resurrexioez
mittes apostolos madat et dicit. Data est mihi ois potestas in celo
a in tra. Ita ergo a docere gētes oēs tingētes eos i noie patris a filij
a spūs scī. docētes eos obseruare qcuqz pcepi vobz. Et iohānes a
postol? hui? madata memor in epla sua p? modū pōit. In hoc inqt
intelligim? qā cognouim? eū. si pcepta eius custodiam? Qui dicit
qm cognouit eū et madata eius nō seruat. mēdax ē. a veritas in
illo nō ē. Nec pcepta cū custodiēda suggeritis. diuina et celestia
madata suastis. Hoc ē eē confessorē dñi. hoc ē eē martirē xpi. serua
re vocis sue inuiolatā circa oia et solidā firmitatē. Nec ppt dñz mar
tirē fieri. a pcepta dñi destruē conari: vti adūsus illū dignioe quā
tibi de derit. armis ab illo acceptis retellē quodāmodo fieri. hoc ē
xpm ofiteri velle. a euāgelii xpi negare. Letor igit ex vob fortissi
mi ac fidelissimi frēs et qtu gtulor martiribz istie coronatis ob vi
riuz gloriā. tm gtulor piter et vob ob dñae etiā discipline coronā
dignationē suā. dñs multiplici genē largitatis infudit bonoz militū
laudes et glorias spirituales copiosa varietate distribuit. Nonis
vri pncipes et nos sum? gloriā vrāz nrāz gloriā cōputam? quorū
tpa illustrauit tāta felicitas. vt etatē nrām videre cōtingeret pba
tos suos dei et xpi milites coronatos. Opto vob fortissimi ac beatissi
mi frēs sēp bñ valere et nostra meminisse.

Ad clerū de depcādo deū pro peccatis nostris. et qd ppter transgre
ssionē preceptorū dei mūdo? plagatur. ¶ Epla sexagesimaseptima

Quia p[re]sbitens et diaconib[us] fratrib[us] salutē. Quāq[ue]
 sciam fratres carissimi pro timore quē singuli debem[us] deo
 vos quoq[ue] illic assiduīs oratiōib[us] et emixis p[re]cibus instan[ter]
 inuolūtere: ad moneo tamē religiosā sollicitudinē vestra[rum]. ut ad pla
 tandū atq[ue] exorandū dominū nō voce sola. sed et ieiunijs et lacri
 mis et oī genere deprecatiōis ingemiscam[us]. Intelligēdū est em̄ et
 ostendū p[re]sūte istū tā t[er]ribilē vastitatē q[ue] gregē nostrū maxia ex
 pte populata est et adhuc vsq[ue] populat[us] scdm peccata nostra veis
 se dū viā dñi nō tenemus: nec data nobis ad salutē celestia māda
 ta seruamus. fecit dñs noster volūtate[rum] patris. et nos nō facim[us]
 dñi volūtatem. patramomo et lucro studētes. supbiam sectantes
 emulatiōi ac dissidiōi vacātes: simplicitatis et fidei negligētes: secu
 lo verbis solis et non factis renūciātes: vnusq[ue] sibi placētes
 et omnibus displicētes. Vapulamus itaq[ue] et meremur. cū scrip
 tū sit. Seru[us] aut[em] ille q[ui] cognoscit voluntatē dñi sui et nō paruerit
 volūtati eius vapulabit multis. Quas aut[em] plagas que verbera nō
 meremur. qm̄ nec cōfessores q[ui] exēplo ceteris ad bonos mores esse
 debuerāt teneant disciplinā? Itaq[ue] dū quosdā insolenter extollit
 cōfessionis tumida et inuercūdia iactatio tormenta venerunt. et
 tormenta sine fine tortoris. sine exitu dāpnatiōis. sine solatio mor
 tis. tormēta q[ue] ad coronā non facile dimittāt. sed tādū torq[ue]ant q[ui]
 biu deſciant. nisi aliquis diuina dignatione subtractus inter ipa
 cruciamēta p[er]fecerit. adeptus gloriā non termino supplicij. sed ce
 leritate moriendi. Nec patimur delicto et merito nostro sicut pre
 monuit diuina censura dicens. Si dereliquerint legem meā. et in
 iudicijs meis nō ambulanerint. si iustificatiōes meas p[er]fanauerint
 et p[re]cepta mea nō obseruauerint: visitabo in virga facinora eorū
 et in flagellis delicta eorū. Virgas igitur et flagella sentimus. q[ui]
 deo nec bonis factis placemus. nec p[er] peccatis satisfacimus. Roge
 mus de intimo corde et de tota mēte misericordiā dei. q[ui] et ipse ad
 didit dices. Misericordiā aut[em] meā nō dispergā ab eis. Petamus
 et accipiem[us]. et si accipiēdi mora et tarditas fuerit. qm̄ g[ra]tū of
 fendimus pulsemus. q[ui] et pulsati ap[er]itur. si modo pulsēt ostiū pre
 ces et gemitus et lacrimę nostre q[ui]b[us] insistere et imorari oportet.
 et si sit vnanimis oratio. Nam qd[am] magis fualit et cōp[er]uit ut has ad
 vos litteras scriberem. scire debetis sicut dñs ostēdere et reuelare
 dignat[us] ē dictū eē i visitiōe. Petite et ipetrabitis. Tūc deide p[re]cep
 tū plebi assistenti. ut p[er] quibuscūq[ue] p[ro]mis designatis sibi peterent
 In petēdo aut[em] fuisse dissonas voces et dispacēs voluntates. et rexe
 menter h[oc] displicuisse illi q[ui] dixerāt. petite et ipetrabitis. q[ui] plebis

inequalitas discreparet. nec esset fratrum consensus una et simplex et
iuncta concordia. cum scriptum sit. **Deus** qui inhabitat facit unanimes in
domo. Et in actis apostolorum legamus. Turba autem eorum qui crediderant
animis ac mentibus una agebat. Et dominus sua voce mandauerit dicens. **Hoc**
est mandatum meum ut diligatis inuicem. Et iterum. Dico autem vobis quoniam
si duobus ex vobis conuenerit in terra de omni re quantumcunque petieritis
concinget vobis a patre meo qui celis est. **Quid** si duo unanimes tamen
possunt. quod si unanimitas apud omnes esset. quid si secundum pacem
quam nobis dominus dedit vniuersis fratribus conueniret. **Iam** post de
diuina misericordia impetrassemus quod petimus. non tamen in hoc salutis et fidei
dei nostri periculo fluctuaremus. primo vero nec remissum fratribus
hec mala. si unanimitas fraternitas fuisset aucta. **Nam** et illud consue-
tum est quod sederet paterfamilias sedente sibi ad dexteram iuuenis. **Qui** iuue-
nis acrius et cum quadam indignatione subtrahit. maxillam manu tenens
mesto vultu sedebat. **Alius** vero in sinistra parte consistens recte
portabat. quod **summittere** ut circumstantem populum capere minabatur.
et cum miraretur. quod hoc esset ille qui vidit dictum esse ei iuuenem qui
ad dexteram sic sederet. contristari et dolere. quod precepta sua non ser-
uarentur. illum vero in sinistra exultare quod sibi daretur occasio ut
a paterfamilias potestate sumeret seuiendi. **Hoc** prius longe ostensum
est. quod tempestas vastitatis huius orietur. et videmus impletum quod fuerat
ostensum. ut dum domini precepta contemnimus. dum date legis mandata
salutaria non tenemus. facultatem nocendi inimico accipet et minus ar-
matus et ad repugnandum minus cautos iactu ceteris opiret. **Or-**
emus instantes et assiduus precibus ingemiscamus. nam et hoc nobis non
olim per visionem fratres carissimi exprobratum sciamus quod dormire-
mus in precibus. nec vigilanter oremus. Et deus utique qui quem corripit
diligit. qui corripit ad hoc corripit ut emendet. ad hoc emendat ut
seruet. **Excitamus** itaque et abruptamus somni vincula. et instanter
ac vigilanter oremus. sicut paulus apostolus precepit dicens. **Insta-**
te orationi vigilantes in ea. **Nam** et apostoli orare diebus ac noctibus
non destiterunt. et dominus quoque ipse discipline magister et exempli
nostri via frequenter et vigilanter orauit. sicut in euangelio legimus.
Exiit in montem orare. et fuit pernoctans in oratione dei. Et utique
quod orabat. orabat ille pro nobis. cum peccator non ipse esset. sed
nostra peccata portaret. **Pro** autem pro nobis ille deprecabatur. ut
legamus in alio loco. **Dixit** autem dominus ad petrum. ecce sathanas
postulauit ut vos vexaret quod tantum. ego autem rogavi pro te ne
desinat fides tua. **Quid** si pro nobis ac pro delictis nostris ille laborat
et vigilat et precatur. quanto nos magis insistere precibus et orare

ac primo ipsū dominū rogare. tū deinde p ipsū deo patri sacrificā
 debemus. **H**abemus aduocatum et dep̄catōrē pro peccatis nostris
 ihesum xp̄m dominū nostrū. si mō nos in p̄teritū peccasse peniteat.
 et cōfiteātes atq; intelligentes delicta nostra q̄bus nunc deū offēdi-
 dimus. vel de cetero nos ābulare in vñs eius. et p̄cepta eius mē-
 tue sp̄oāzā. **P**ater noster et corrigit et tuetur. stantes tamē in
 fide et ī p̄sūis atq; in angustijs licet xp̄o eius firmiter adherētes
 sicut scriptum est. **Q**uis nos sepabit a caritate xp̄i? **P**ressura an
 angustia. an p̄secutio. an fames. an nuditas. an piculū. an gladi-
 us? **N**ihil horū potest separe credētes. nihil p̄t auellē corpori ei⁹ a
 sāguini coherētes. **P**̄secutio ista examinatio est atq; explora-
 tio corporis nr̄i. ex cui nos deus voluit et probari sicut suos sēp̄
 probauit. nec tamē in p̄bationibus eius aliquādo auxiliū credēti-
 bus defuit. **D**eniq; ad minimū famulū suū et in delictis licet pluri-
 mis cōstitutū et dignatione eius indignū. tamē ille p̄ sua cura nos
 bonitate mādare dignat⁹ ē. **D**ic illi iquit. secur⁹ sit. q̄a pax vētū-
 ra ē. s̄ q̄ iterim morula ē. sup̄sūt aliq̄ q̄ p̄benē. **E**t de victu par-
 co et sobrio potu diuinis dignationib; ad monemur. scilicet ne vi-
 gore celesti sublimē iam pectus illecebra secularis eneruet. vel ne
 largioribus epulis mens grauata minus ad p̄ces orationis euigi-
 let. **D**issimulare hec singula et apud cōsciētiā meā solus occultare nō
 debuit. q̄bus vnusq; vestrū et instrui et regi possit. **N**ec ip̄i vtiq;
 apud vos hanc e pistolā teneatis occultam. sed legendā fratribus
 suggeratis. **I**nterapere enī q̄b; nos dominus admonere et instru-
 ere dignat⁹. eius ē q̄ admōeri et instrui dedignat⁹. cuius ē q̄ admōe-
 ri et instrui fratrē suū nolit. **P**robare nos a domino nr̄o sciāt. nec
 a fide in qua in eū semel credidimus p̄sentis pressure cōflictatione
 cōfusiāt. delicta sua singuli recognoscentes vel mō cōuersionem
 veteris hoīs exponāt. **N**emo enī retro attēdēs a supponēs manū
 suā sup̄ arat⁹ aptus est regno dei. **D**eniq; vxor loth que liberata
 cōtra p̄ceptū retro respexit. qd̄ euaserat p̄didit. **A**ttēdam⁹ nō
 postera quo diabolus reuocat. sed priora quo cristus vocat.
Oculos erigam⁹ ad celū. ne oblectamētis et illecebris nos suis ter-
 ra decipiat. **V**n⁹ quisq; oret dominū. nō p̄ se tā tū. s̄ et p̄ omnib;
 fratrib; sicut domin⁹ ihesus orate nos docuit vbi nō singul⁹ p̄uatā
 p̄ecē mandauit. sed cōmuni et cōcordi p̄ce orantes p̄ omnibus
 vñs it orate. **S**i nos domin⁹ humiles et q̄etos. si nos muicē copula-
 tos. si circa irā suā timidos si p̄nā tribulatione correctos emēdatosq;
 conspexerit. cūtos ab inimici m̄festationibus exhibebit. **P**recessit
 disciplina. sequet⁹ et vema. **N**os tm̄ sine cōsatione p̄scendi et cū

hinc accipiendi simplices et unanimis dominum deprecemur: cum ge-
mitu parit et fletu deprecantes: sicut deprecari oportet eos qui sunt pos-
iti inter plangendum tumas et timendum reliquias: inter numerosam
languentium stragem et exiguum statum paucitatem. Rogemus? pacem matu-
rus reddi: cito latebris nostris et periculis subueniri. Nam plerisque
famulis suis dominus dignatur ostendere eorum integrationem ecclesie sue: secu-
ritatem salutis nostre: post plumas serenitatem: post tenebras lucem
post procellas et turbines placidam lenitatem: pia paterne dilectionis
auxilia: diuine maiestatis solita magnalia: quibus et persequenti-
bus blasphemiam retundatur: et lapsorum penitentia reformatur: et fortis
et stabilis perseverantium fiducia gloriatur. Opto vos fratres ca-
rissimi semper bene valere.

No plebem et clerum de celerino confessore lectore ordinato: in cuius
corpore vulnecum cicatrices et reuorum contractiones pro cristo
suscepte tamquam fortis militis insignia relucebant. O felix ecclesia quam
do talibus ministris ornabatur. Epistola sexagesima octaua. A.

Qui prius presbiteris et diaconibus et plebi vniuersae fra-
tribus salutem. Agnosceda et amplectenda sunt fratres dilectis-
simi beneficia diuina quibus ecclesiam suam dominus illustrare
temporibus nostris et honestare dignatus est. comitatu dādo nobis o-
sibus suis et martiribus gloriosis: ut qui sublimiter christum confessi es-
sent: clerici postmodum christi ministris ecclesiasticis adornarent. Exul-
tate itaque et gaudete nobiscum lectis litteris nostris: quibus ego et
collega mei qui presentes aderant referimus ad vos celerinum fratrem
nostrum virtutibus preter et moribus gloriosum: clero nostro non humana
suffragatione: sed diuina dignatione coniunctum. Qui cum oscit dubi-
taret: ecclesie ipsius admonitu et hortatu: in visione per noctem
compulsus est ne negaret. Nobis suadentibus cui plus licuit: et coe-
git: quia nec fas fuerat nec decebat sine honore ecclesiastico esse quem
sic dominus honorauerit celestis glorie dignitate. Hic ad temporis
nostri plurimum premus: hic inter christi milites assignamus. Hic inter per-
secutionis initia feruentia cum ipso infestationis principe et auctore con-
gressus: dum inexpugnabili firmitate certamus sui aduersarium victi
vicendi ceteris viam fecit: non breui operio vulnerum victor: sed he-
rentibus diu et permancibus peris longe colluctationis miraculo trium-
phator. Per decem et nouem dies custodia carceris sepius in neruo ac
ferro fuit: sed posito in vinculis corpore solutus ac liber spiritus man-
sit. Caro famis ac sitis diuinitate contabuit: sed animam fide ac virtute

viuente munitime fuit spiritibus deus paruit. **I**acuit int' penas
 penis suis fortior: inclusus includentibus maior: rades statibus ad
 fior: vincientibus firmior: vinctus: sublimior: iudicantibus iudicatus
 Et quauis ligati neruo pedes essent: calcatus serpens et obetus a
 victus ē. **L**ucent in corpore glorioso clara vulnerū signa: eminet
 et apparēt in neruis hōis ac mēbris longa tate consumptis expssa
 vestigia. **S**unt magna sunt mirarque de v̄tutibus eius ac laudibz
 fraternitas audiat. **E**t si aliquis thōme similis extiterit qui minus
 auribus credat: nec oculoꝝ fides deest: vt quis qđ audit et videat
In seruo dei victoriaꝝ gloria vulnerē fecit: gloriā acatū meōna
 custodit. **E**t nec rudis iste aut nou⁹ ē in celerimo carissimo no
 stro titulus gloriarum. **P**er vestigia cognitionis sue gōitur: parē
 tibus ac propinqs suis honore cōsimili diuine dignationis equatur.
Auia eius celerima iam pridem martyrio coronata est. **I**tem pattū
 us eius et auunculus laurentius et ignatius in castis et ipsi quon
 dā secularibus militātes: sed veri et spirituales dei milites: dū dia
 bolū xpī professione prosternūt: palmas a domino et coronas illu
 strā passiōe meruerūt. **S**acrificia p̄ eis sēp vt meministis offerim⁹:
 quotiens martyriū passiōes et dies anniuersaria commēmoratio
 ne celebram⁹. **N**ec de gener ergo esse nec minor poterat: quē sic do
 mesticis exemplis virtutis ac fidei prouocabat familie dignitas et
 generosa nobilitas. **Q**uod si in familia seculari p̄dicationis et lau
 dis ē esse patriciū. q̄to maioris laudis et honoris ē fieri i cēlesti p̄
 dicatione generosum? **N**ō inuenio quē beatiorē magis dicā: vtrū
 ne illos de posteritate tā clara: an hūc de origine gloriosa? **I**ta ē
 qualiter apud eos recurrit et cōmeat diuina dignatio: vt et illoꝝ
 coronā dignitas sololis illustret: et huius gloriā sublimitas gene
 ris illuminet. **H**unc ad nos fratres dilectissimi cū tāta dñi digna
 tione v̄eniētē: testimoio et miraclo eiusipsius q̄ se p̄secut⁹ fuerat
 illustre qđ aliud q̄ sup pulpitū: i. sup t̄bunal ecclē oportebat ipom
 vt loca altioris celsitate submixus: et plebi vniuersē pro honoris sui
 claritate cōspicius r̄legat p̄cepta et euāgelii dñi que fortiter ac
 fidelit̄ sequitur. **V**ox dñm confessa in hys cotidie que dominus lo
 cutus est audiat: vident an sit vltior gōus ad quē p̄fissa in
 ecclesia possit. **N**ichil est in quo magis confessor fratribus profit:
 q̄ vt dum euangelica lectio de ore eius auditur: lectoris fide q̄sq̄
 audient imitetur. **I**ungendus in oratione autelio fuerat: cū quo
 et diuini honoris societate cōiunctus est: cū quo omnibus virtutis
 et laudis insignibus copulatus est. **P**ares ambo: et vtrq̄ cōsimiles
In q̄tum gloria sublimis: in tantū v̄erecundia humiles. **Q**uātū

diuina dignatione p̄moti. t̄m̄ sua quiete et t̄m̄ quietate s̄m̄m̄
et virtutum pariter et morū singulis exempla p̄bentes. et con
gressioni et paci cōgruentes. Illic robore. hic pudore laudabiles.
In talibus seruis laudatur dñs. in eiusmodi confessoribus gloria
tur quorū secta et ouersatio sic proficit ad p̄comiū glorie. vt ma
gisterium ceteris p̄beat discipline. Ad hoc eos cr̄stus esse in eccle
sia diu voluit. ad hoc de media morte subtrahere q̄daz dixerim re
surrectione circa eos facta incolumēs reseruauit. vt dū nichil i ho
nore sublimius. nichil in humilitate submissius a fratribus cernē
hos eodē fraternitas sectata cōmitetur. Vos tamen lectores ite
rim cōstitutos sciat̄s: quia oportebat lucernā super cādē labruꝝ poni
vnde omnibus luceat. et gl̄oriosos vultus in loco altiore cōstitui. v
bi ab om̄i fraternitate circūstante aspecti. inatamētum glorie vidē
tibus p̄xant. Ceterū p̄biteri honore designasse nos illis iā scatis
vt et sportulis n̄dē cū p̄biteris honorētur. et diuisiones mēsurē
equas quantitatib⁹ p̄antur. sessum nobiscū p̄uētis et corrobō
tis annis suis. quīs in nullo minor possit videri etatis indole. q̄ con
sūmauit etatem glorie dignitate

Ad tybarranos exhortās eos ne mortem et p̄secutiones p̄ cr̄sto
uereatur suscipere qui p̄ se agom̄santes coronat se abnegantes per
henibus p̄nis excruciat. Epistola sexagesimanona

Cyprianus plebi cibari cōsistenti salutem. Cogitaueram
q̄dem fr̄es dilectissim atq; in votis habebā si cerū ratio ac
tēporis conditio p̄mitteret. scdm̄ q̄ frequēter desiderastis
ipse ad vos venire. et quātulacūq; mediocritate exhortatiōis nr̄e
p̄ses illic frat̄nitatē corroborare. S; quomā sic rebus vrgentibus
detinemur vt longe istinc excurrere. et diu a plebe cui de diuina i
dulgētia p̄sumus abesse non detur facultas: has interī pro mē
ad vos vicarias litteras m̄si. Nam cum dñi instruetis dignatione
instigemur sepius a admoneamur. ad vestrā quoq; cōscientiam
admonitiōis nr̄e sollicitudinē p̄ferre debemus. Scire em̄ debetis
et pro certo credere ac tenere pressurē diem super caput esse cepis
se. et occasū seculi atq; antecūcti tempus appropinquasse. vt pati
omnes ad p̄liū s̄m̄. nec quicq; n̄ gloriā vite eterne et coronā
p̄fessionis dominice cogitemus. Nec putemus talia eē quē veniunt
qualia fuerunt illa quē transierūt. Brauior nunc et ferocior pug
na imminet. ad quā fide corrupta et virtute robusta parare se de
beant milites c̄p̄sti. considerantes idcirco se condie calceꝝ s̄guis

crasti bibere. ut possint et ipsi propter crastum sanguinem fundere.
 Hoc est enim velle cum crasto inueniri id quod crastus et docuit
 et fecit imitari. secundum iohannem apostolum dicente. Qui dicit
 se in xpo manere. debet quomodo ille ambulauit et ipse ambulare.
 Item beatus paulus apostolus exhortatur et docet dicens. Sumus
 filii dei. Si autem filii et heredes dei. coheredes autem xpi. siquidem
 compatimur ut et magnificemur. Que nunc omnia consideranda sunt
 a nobis. ut nemo quicquam de seculo iam moriente desideret. sed
 sequatur xpm. qui et uiuit in eternum. et uiuificat seruos suos in
 fide sui nominis constitutos. Venit enim tempus fratres dilectissimi
 quod iam pridem dominus noster prenucciavit et docuit aduenire di-
 cens Veniet hora ut omnis qui vos occiderit putet se officium deo fa-
 cere. Sed hoc faciet quomodo non cognouerit patrem neque me. Nec autem
 locutus sum vobis. ut cum uenerit hora eorum memores sitis: quia ego
 dixi vobis. Nec quisquam metetur persecutionibus nos assidue fati-
 gari et pressus agentibus frequenter urgeri: quando hec futura in nouissi-
 mis temporibus dominus ante predixit. et militiam nostram magister nos
 et hortamento sui sermonis instruxerit. Petrus quoque apostolus eius
 docuerit ideo persecutiones fieri ut probemur. et ut dilectioni dei iu-
 storum precedentium exemplo nos etiam morte et passionibus co-
 pulemur. Posuit enim in epistola sua dicens. Carissimi nolite mi-
 rari ardorem accedentem vobis qui ad temptationem vestram fit. nec ex-
 coanis tamquam nouum vobis contingat. sed quoties communicatis xpi
 passionibus per omnia gaudete. ut et in reuelatione facta clari-
 tas eius gaudentes exultetis. Si improperatur vobis in nomine
 beati estis. quia maiestatis et virtutis domini nomen in vobis requi-
 escat. Quod quidem secundum illos blasphematur. secundum nos autem ho-
 noratur. Docuerunt autem nos apostoli ea que de preceptis om-
 nis et celestibus mandatis ipsi quoque didicerunt. domino ipso scilicet
 corroborente nos et dicente. Nemo est inquit qui relinquat do-
 mum aut agrum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios
 propter regnum dei. et non recipiat septies tantum in isto tempore in
 seculo autem reaturo vitam eternam. Et iterum. Beati inquit eratis
 cum odio vos habuerit homines et separauerint vos et expulerint
 et maledixerint nomini vestro quasi nequam propter filium homi-
 nis. Gaudere in illa die et exultate. ecce enim merces vestra mul-
 ta est in celo. Gaudete nos et exultate voluit in persecutionibus do-
 minus. quia quando persecutiones fiunt tunc dantur corone fidei
 tunc probantur milites dei. tunc martyribus patent celi. Neque
 enim sic nomen militie dedimus ut pacem tantummodo cogitare. et detestari

ac recusare militiam debeat. quando in ipsa militia primus am-
bulauerit dominus. humilitatis et tolerantie et passionis magister
ut qd fieri docuit prior faceret. et q pati hortatur. Por p nobis ipe
pateretur. **¶** Sit ante oculos fratres dilectissimi. q q omne
iudicium a patre solus accepit. et q venturus est iudicaturus. iaz
iudicii sui et cognitionis future sententia pretulerit. prenuncians
a contestas cōfessurū se corā patre suo confidentes. a negaturū ne-
gantes. Si mortem possemus euadere. merito mori timeremus.
¶ Porro autem cum mortalem mori necesse sit. amplectamur occasi-
onem de diuina promissione et dignatiōe veniētem. et fugamur
exitu mortis cū pmo immortalitatis. nec vereamur occidi quos
constet quando occidimur coronari. Nec quisq fratres dilectissimi
cum populum nostrum fugari conspexerit metu persecutionis et
spargi. conturbetur q collectam fraternitatem non videat. nec
tractantes episcopos audeat. Simul tunc omnes esse non possunt
quibus occidere nō licet sed occidi necesse est. Vbicunq in illis di-
ebus vnusquisq fratrum fuerit a grege interim hac necessitate tē-
poris corpore non spiritu separatus. non moueatur ad fuge illius
horrorem. nec recedens et latens sollicitudine deserti loci terreatur.
Solus non est cui crustus in fuga comes est. Solus non est qui tē-
plum dei seruans vbicunq fuerit. sine deo non est. Et si fugien-
tē i solitudine ac montib? latro oppresserit. fera inuasit. fames
ac sitis aut frigus affligerit. vel per maris precipiti nauigatione
properantem tempestas aut procella submerserit. Expectat mili-
tem suum crustus vbicunq pugnantem. et persecutionis causa p
hominis sui honore morienti premiū reddit. quod daturum se in
surrectione promisit. Nec minor est martiri gloria non publice
et inter multos perisse. cum pereundi causa sit propter crustū pe-
rire. Sufficit ad testimonium martiris sui testis ille. qui probat
martires et coronat. Imitemur fratres dilectissimi abel iustum
qui imitauit martina dū propter iusticiā primus occidit. Imitē-
mur abraham dei amicum. qui non est cūctatus vt filiū suū mai-
bus offerret. dū deo fide deuotionis obsequitur. Imitemur tres
pueros ananiā azariā et misahalem qui nec etate territi. nec capti-
uitate fracti. iudea deuicta. et iherosolimis captis. i ipso regno su-
o reges fidei virtute vicerunt. qui adorare statuam quā nabucho-
donosor rex fecerat iussi. et minis regis et flammis fortiores exi-
terunt. proclamātes et fidem suam per hec verba testātes. **N**abu-
chodonosor rex non opus est nobis de hoc verbo respondere tibi.
Est enim deus cui nos seruimus potens eripe nos de camino ignis

ardentis. et de manibus tuis rex liberabit nos. Et si non notū sit tibi quia dñs tuus non deseruimus et imaginē aureā quā statuisti non adorabimus. Credebant se illi secūdu fidem posse euadere. sed addiderunt. et si non. vt sciret rex illos propter deū quē colebāt et mori posse. Hoc est enim robur virtutis et fidei. credere et scire q̄ deus a morte presenti liberare possit. et tamē mortē nō timere nec cedere vt probati potius fides possit. Erupit p̄ os eorum sp̄ritus sancti incorruptus et inuictus vigor vt appareat vera esse quē in euangelio suo dominus edixit dicens. Cum autem vos apprehenderint nolite cogitare quid loquamini. dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini sed sp̄ritus patris vestri qui loquitur in vobis. Dixit quid loqui et respondere possimus dari nobis in illa hora diuinitus et offerri. nec nos tunc esse qui loquimur sed sp̄ritum dei patris. qui cum a consentientibus non discedit neq̄ diuiditur. ipse in nobis et loquitur et coronatur. Sic et daniel cum compelleretur adorare ydolum bel quem tunc et rex et populus colebant. in asserendum dei sui honorem. plena fide et libertate prorupit dicens. Nichil co lo ego nisi dominum deum meum qui condidit celum et terram. Quid in machabeis beatorum martirum grauiā tormenta et multiformes septem fratrum pene et confortans liberos suos mater in p̄mis et moriens ipsa quoq̄ cum liberis? Nonne magne virtutis et fidei documenta testantur. et nos ad martyrii triumphum suis passionib⁹ adhortantur? Quid prophete quos ad p̄scentiam futuorum sp̄rit⁹ animauit? Quid apostoli quos dominus elegit? Nonne cum iusti occiduntur propter iusticiam mori nos q̄ docuerunt? Cr̄sti natiuitas a martirys infantum statim cepit vt ob nomen eius a bimatu et infra qui fuerant. necarentur. Etas necdum abilis ad pugnam idonea extitit ad coronam. vt apparet inno cētes esse. qui propter cr̄stum necantur. infantia innocēs ob nomen eius occisa est. Ostensum est neminem esse a piculo p̄secutionis immunem. quando et tales martiria fecerūt. **¶** Quā vero grauius causa sit hominis xp̄iam seruū pati nolle. cum passus sit prior dominus et pro peccatis nostris nos pati nolle. cum peccatum suū prop̄um ille non habens. passus sit ille pro nob⁹? Filius dei passus est vt nos filios dei faceret. et fili⁹ hoīs pati nō vult vt esse dei filius pseueret? Si odio seculi laboramus. odium seculi sustinuit p̄or xp̄s. Si contumēliam in hoc mundo si fugam si tormenta toleramus. grauiora expertus est mundi factor et dom̄n⁹ q̄ et admonet dicens. Si seculum inquit vos odit. memētote quomā

me primo odit **S**i de seculo essetis seculum quod suus esset amaret
Sed quia de seculo non estis. et ego elegi vos de seculo. propterea
odit vos seculum. **M**emoretis sermonis quem dixi vobis. non est seruius
maior domino suo. **S**i me persecuti sunt. et vos persequentur. **D**ns
et deus noster qui quid docuit et fecit. ut discipulus excusatus esse
non possit qui dicit et non facit. **N**eq. aliquis ex vobis fratres di
lectissimi future persecutionis metu aut anticristi imminuentis adue
tu sic terreatur. ut non euangelicis exhortationibus et preceptis mo
tus celestibus ad omnia inueniatur armatus. **V**enit anticristus.
sed superuenit et cristus **B**eatatur et seuit inimicus. sed et statim
sequitur dominus. passiones nostras et vulnera vindicaturus **I**ra
scitur aduersarius et minatur. sed est qui possit de eius manibus
liberare. **I**lle metuendus est. cuius iram nemo potest euadere. ipse
premonet et dicente. **N**e timeatis eos qui occidunt corpus. ani
ma autem non possunt occidere. **M**agis autem eum metuite. qui potest et ani
mam et corpus perdere in gehennam. **E**t iterum. **Q**ui amat animam suam
perdet illam. et qui odit animam suam in isto seculo in vitam
eternam conseruabit illam. **E**t apocalypsis instruit et premonet di
cens. **S**i quis adorat bestiam et imaginem eius et accipit notam in
fronte sua et in manu. bibet et ipse de vino ire dei mixto in poculo
ire eius et pumetur igne et sulphure sub oculis factorum angelorum
et sub oculi agni. et fumus de tormentis eorum ascendet in secula seculo
rum. nec habebunt requiem die ac nocte quicumque adorant bestiam et
ymaginem eius **A**d agonem secularem et exercentur homines et
parantur. et magnam gloriarum et putant honoris sui. si illis spectare
populo et imperatore pante contigerit coronari. **E**cce agnoscite sub
limis et magnus et etrone celestis premio gloriosus. ut spectet
nos certantes deus. et super eos quos filios facere dignatus est oculos
suos pendens. certaminis nostri spectaculo perfruat **P**reliantes
nos et fidei congressione pugnantes spectat deus. spectant angeli
eius. spectat et cristus **Q**uanta est glorie dignitas. quanta felici
tas preface deo congedire et cristo iudice coronari. **A**rmemur fra
tres dilectissimi viribus totis et paremur ad agonem mente incor
rupta. fide integra. virtute deuota **A**d aciem que nobis indicatur
castra dei procedant **A**rmemur integri nec perdat integer quod nup
stetit **A**rmemur et lapsi. ut et lapsus accipiat quod amisit **I**ntegros
honor. lapsos dolor ad prelium prouocet. **A**rmari et parari nos
beatus apostolus docet dicens. **N**on est nobis colluctatio aduersus
fles carnem et sanguinem. sed aduersus potestates et principes
huius mundi et harum tenebrarum. aduersus spiritus nequie in

celestibus. Propter quod induite tota arma. ut possitis resistere in
 die nequissimo. ut cum omnia profeceritis stetis acuti lumbos vestros
 in veritate: induiti lorica iusticie. et calcati pedes in preparatione
 euangelij pacis. assumentes scutum fidei in quo possitis omnia ignita
 iacula nequissimi extinguere. et galeam salutis et gladium spiritus
 quod est sermo dei. **Hec** arma sumamus. hijs nos tutamens spiritalibz
 et celestibus muniamus. ut in die nequissimo resistere diaboli inimis
 et repugnare possimus. **I**nduamur lorica iusticie. ut contra inimici
 iacula munitum sit pectus et tutum. Calcati sint euangelico ma
 gisterio et armati pedes. ut cum serpens calcari a nobis et obteri
 cepit. mordere et supplantare non possit. Portemus fortiter scutum
 fidei. quo protegente quicquid iaculatur inimicus possit extingui.
Accipiamus quoque ad tegumentum capitis galeam spiritalem: ut
 muniantur aures ne audiant edicta feralia. Muniantur oculi. ne
 videant de testanda simulacra. Muniantur frons. ut signum dei in
 colume seruetur. Muniantur os. ut dominum suum cristum victor
 lim sua fateatur. Armeinus et dexteram gladio spiritali. ut sacrifi
 cia funesta fortiter respuat. ut eucharistia memor que domini cor
 pus accepit ipsum complectatur postmodum dominum: scriptura pre
 miu celestium coronari. **O** dies ille qualis et quantus ad
 ueniet fratres dilectissimi. cum ceperit populum suum dominus recense
 re: et diuine cognitionis examine singulorum merita recognoscere
 mittere in gehennam nocentes et persecutores nostros flamma penalis
 perpetuo ardore dampnare. nobis vero mercedem fidei et deuotio
 nis exsoluere. **Q**ue erit illa gloria et quanta leticia. admitti ut deum
 videas. honorari ut cum cristo domino deo tuo salutis ac lucis eter
 ne gaudium capias. abraham et ysaac et iacob et patriarchas omnes
 et prophetas et apostolos et martyres salutare. cum iustis et dei
 amicis in regno celorum dato immortalitatis voluptate gaudere
 fumere illic quod nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor ho
 minis ascendit. **M**aiora enim nos accipere quam quod hic aut opus
 temur aut patimur apostolus predicat dicens. Non sunt condigne
 passionis huius temporis ad superuenturam claritatem. que reus
 labitur in nobis. Cum reuelatio illa venerit: cum claritas super
 nos dei fulserit. tunc beati erimus et leti dignatione domini honorati
 quod rei remanebunt et miseri qui dei desertores aut contra deum re
 belles voluntatem fecerunt diaboli. ut eos necesse sit cum ipso simul
 inextinguibili igne torqueri. **Hec** fratres dilectissimi habeant cordi
 bus vestris. hec sit armorum nostrorum preparatio. hec diurna ac no
 cturna meditatio. ante oculos habere et cogitatione sepe ac se habere

voluere iniquorum supplicia. et premia ac merita iustorum. quid ne
ganibus dominus comminetur ad penam. quid contra continentibus
pmitteat ad gloriam. Si hec cogitantibus ac meditantibus nobis
persecutionis dies superuenerit. miles casti preceptis eius et mori
tis eruditus non expauescit ad pugnam. sed paratus est ad coro
nam. Opto vos fratres carissimi semper bene valere

**Ad magnum quod baptisati credentes siue aqua ex toto perfundantur
siue tantum aspergant. eque gratia diuinam accipiunt. et quod diaboli
spiritus aqua baptismatis debilitatur. Epistola septuagesima A**

Questisti etiam frater carissime. quid michi de illis videatur
qui in infirmitate et languore gratiam dei consequuntur. an
habendi sint legitimi cultiam. eo quod aqua salutari non loci sint
sed perfusi. Quia in parte nemini verecundia et modestia nostra
preiudicat. quo minus unusquisque quod putauerit sentiat. et quod
senserit faciat. nos quantum accipit mediocritas nostra estimamus
in nullo mutilari et debilitari posse beneficia diuina. nec minus alii
quid illic posse contingere. ubi plena et tota fide et donis et fumen
tis accipitur quod diuinis muneribus hauritur. Neque enim sic is
sacramento salutari delictorum contagia et in lauacro carnali et
seculari sordes cutis et corporis abluunt. ut et afromitis et ceteris
quoque adiuuentis et dolio et pistina opus sit. quibus abluere et munda
re corpusculum possit. Aliter pectus credentis abluunt. aliter mens
hominis per fidei merita mundatur. In sacramentis salutaribus
necessitate cogente et deo indulgentiam suam largiente. totum cre
dentibus confertur diuina compendia. Nec quandoque mouere debet
quod aspergi vel perfundi videntur egri cum gratiam dominicam con
sequuntur. quando scriptura sancta per ezechielem prophetam lo
quatur et dicat. Et aspergatis super vos aquam mundam et munda
bitur ab omnibus immundiciis vestris et ab omnibus simula
chris vestris. et mundabo vos et dabo vobis cor nouum. et spiri
tum nouum dabo in vobis. Item in numeris. Et homo qui fuerit i
mundus usque ad vesperam hic purificabitur die tertio. et die sep
timo et mundus erit. Si autem non fuerit purificatus die tertio. et die
septimo non erit mundus. et exterminabitur anima illa de israel. quoniam
aqua aspergimus non est super eum aspersa. Et iterum. Et locutus est
dominus ad moysen dicens. Accipe leuitas de medio filiorum isra
hel et purificabis eos. et ita facies eis purificationem eorum. Cui
cum sparges eos aqua purificationis. Et iterum. Aqua aspersiois

purificatio est. Vnde apparet asperſionem quodq; aque inſtar ſa-
 lutans lauacri obtinere. et quando hec in eccleſia ſunt ubi ſit et
 accipientis et dantis fides integra ſtare omnia et conſumari ac p-
 ſici eos ſalutari aqua et fide legitima criſti gratiani conſecutos nō
 poſſe maiestate domini et fidei veritate fraudari. **P**orro au-
 te qđ quidā nō criſtianos ſed clumicos vocant. nō inuenio vñ hōc nō
 men aſſumāt. nī forte q̄ plura ſecretiora legerūt apud p̄pocraſa vñ
 ſoranum clumicos iſtos deprehenderunt. Ego enim qui clumicum
 de euangelio noui. ſcio paralytico illi et debili per longa etatis cur-
 ticula in lecto iacenti nichil infirmitatez ſuam obſuiſſe. quo min⁹
 ad firmitatem celeſtem pleniffime perueniret. Nec tantum indulgē-
 tia dominica exatatum de grabato eſſe. ſed ipſum grabatum ſuum
 reparatis et vegetatis viribus ſuſtulſiſſe. Et idcirco quantum fide
 concipere et ſentire nobis datur. mea ſententia hec eſt. vt criſtia-
 nus iudicetur legitimus. q̄ſq; fuerit in eccleſia lege et iure fidei di-
 uinam gratiam conſecutus. Aut ſi aliquis exiſtimat eos nichil cō-
 ſecutos eo qđ ab aqua ſalutari tantū perſuſi ſint. ſi ianes et vacui
 ſint nō decipiātur. vt ſi icōmodū languoris euaserint nō baptizēt.
 Si autē baptizari nō poſſunt q̄ iam baptiſmo eccleſiaſtico ſanctifica-
 ti ſunt. cur in fide ſua et domini indulgentia ſcādalizantur? An cōſe-
 cuti ſunt quidē gratiā dīcam. ſ. breuiore et minore mēſura mune-
 ris diuini ac ſpūs ſancti. vt habeātur quidē criſtiani. nō ſint tam
 ceteris adequati. Quinymmo ſpūs ſanctus nō de mēſura datur.
 ſed ſuper credentem totus infunditur. Nā ſi dies omnibz eq̄hē na-
 ſcitur. et ſi ſol ſup omnes pari et equali luce diffundit. quāto ma-
 gis criſtus ſol et dies verus in eccleſia ſua lumen vite eterne pari
 equalitate largitur. Cuius equalitatis ſacramentū videm⁹ in ex-
 odo eſſe celebratum. cū de celo manna de flueret. et futurorū p̄figu-
 ratione alimentum panis celeſtis cibum criſti venientis oſtendēt.
 Illic enim ſine diſcrimine vel ſexus vel etatis gomoꝝ a ſingulis e-
 qualiter colligebatur. Vnde apparebat criſti indulgentiam et cele-
 ſtem gratiam poſtmodum ſecuturam equaliter omnibus diuidi ſi-
 ne ſexus varietate. ſine annorum diſcrimine. ſine acceptione p̄ſo-
 ne ſuper omnem dei populum ſpiritalis gr̄ie munus infundi. Pla-
 ne eadem gratia ſpiritalis que equaliter in baptiſmo a credentib⁹
 ſumitur. in cōuerſatione atq; actu noſtro poſtmodum vel minuitur
 vel augetur. vt in euangelio dominicum ſemē equaliter ſeminaſ.
 ſed pro varietate terre aliud abſumitur. aliud in multiformem co-
 piam vel triceſimi. vel ſexageſimi. vel centeſimi numeri fructu ex-
 uberate cumulatur. Adhuc vero cum ſinguli ad denarium vocentur.

quid est ut quod a deo equaliter distribuitur. humana interpreta-
tionē minuatur? Quod si aliquis in illo mouetur q̄ quidaz de hīs
qui egi baptizantur spiritibus adhuc immūdis temptātur sciat
diaboli nequiciam pertinacem vsq; ad aquam salutarem valere. in
baptismo vero omnes nequie sue vires amittere. Quod exēplum
cernimus in rege pharaone. qui diu reluctatus et in sua perfidia
demoratus. tandem resistere potuit et preualere donec ad aquam
veniret. quo cum venisset et victus est et extinctus. Mare autem
illud sacramētū baptismi fuisse. de clarat beatus apostolus paulus
dicens. Nolo enim vos ignorare fratres. quia patres nostri oēs
sub nubo fuerūt. et omnes per mare trāsierunt. et omnes in moyse
baptizati sunt in nube et in mari. Et addidit dicens. Nec autē oīa
figure nostre fuerunt. Quod hodie etiam geritur. ut p̄ exorcistas
voce humana et potestate diuina flagelletur. et veatur. et torq̄atur
diabolus. Et cum exire se et homines dei dimittere sepe dicat. et i
eo tñ qd̄ dixerit fallat. et id qd̄ per pharaonē prius gestū est eodem
mōdō obstinationis et fraudis exerceat. cū tamē ad aquā salu-
tarē atq; ad baptismi sanctificationē venit. scire debemus et fi-
dere. q̄a illic diabolus opp̄mitur. et hō dicat? diuina indulgētia libe-
ratur. Nā sicut scorpi et serpētes qui in sicco preualent. in aquaz
precipitati preualere non possunt. aut sua venena retinere. sic et
spiritus nequam qui scorpi et serpentes appellantur. et tamen p̄
nos data a domino potestate calcantur. p̄manere ultra nō possunt
in hominis corpore. in quo baptizato et sanctificato inapit spiritus
sanctus habitare. Hoc deniq; et rebus ipsis experimur. ut necessi-
tate urgente in egestudine baptizati et gratiam consecuti spiritus
careant immundo. quo antea mouebantur. et laudabiles ac pro-
babiles i ecclesia uiuant. plusq; per dies singulos in augmentum
celestis gratie per fidei incrementa proficiant. Et contra sepe non
nulli de illis qui sam̄ baptizantur. si postmodum peccare ceperunt
spiritu immundo redeunte quatiuntur. ut manifestum sit dy-
bolum in baptismo fidei credentis excludi. si fides postmodum de-
ficeret regredi. nisi si iustum quibusdam videtur ut illi qui extra
ecclesiam apud aduersarios et anticristos profana aqua polluūt
baptizati iudicentur. On vero qui in ecclesia baptizantur minus
indulgentie et gratie diuine consecuti esse videantur. et tantus
honor habeatur hereticis. ut inde venientes non interrogentur
vtrumne loti sint an perfusi. vtrumne clāici sint an peripatetici
apud nos autem de integra fidei veritate detrahatur. et baptismo
ecclesiastico maiestas sua et sanctitas derogetur. Rescripti sū

carissime ad litteras tuas quātū; parua nostra mediocritas valuit
et ostendi qđ nos quātū in nobis est sentiamus. nemini prescri-
bentes quo minus statuat quod putat vnusquisq; prepositus ac-
tus sui rationem domino reddidurus. *Scđm qđ beatus apostolus*
paulus in epistola sua ad romanos scribit et dicit. Vnusquisq;
nostrū pro se rationem dabit. Non ergo nos inuicem iudicem?
Opto te fili carissime semper bene valere

Ad comelium tertia. excusatoria cū ad presbiteros et dyaconos
nō ad eū litteras dirigi ordinauerit. Epistola septuagesima p̄ma

Ciprian⁹ comelio fratri salutē. Legi litteras tuas frater
carissime quas per primum compresbiterum nostrū mi-
sisti. i quib; te cōperi motū. qđ cū de adrumetina colonia po-
lycarpi noīe ad te littere dirigerēt. postea qđ nos. ego et libealis in
eundē locū venissemus cepissent illuc ad p̄biteros et dyaconos lit-
tere dirigi. Qđ scire te volumus et p̄ certo credē nulla leuitate a
contumelia factum. s̄ cum statuissē cōplures qui in vnum cōue-
niamus vt legatis ad vos cōepiscopis nostris caudoneo et fortu-
nato missis. om̄ia interim intēg suspēderentur. donec ad nos idē
college nostri rebus illic aut ad pacē redactis aut p̄ veritate cōper-
tis redirēt. Presbiteri et diaconi in adrumetina cōsistentes pollicar-
pi cōepiscopo nostro absēte ignorabāt quid nob̄ i commune pla-
cuisset. At vbi nos in presenti venimus. cōperto cōsilio nostro
ipsi quoq; id quod et ceteri obseruare ceperunt. vt in nullo ecclesi-
arum istic cōsistentium cōsensio discreparet. Quidam tamen
mentēs nonnūq; et animos sermonibus suis turbant. du; aliter
quedam qđ se habet veritas nunciant. Nos enim singulis nauigan-
tibus ne cum scandalo vllō nauigarent rationem reddidisse nos
scimus et hortatos esse. vt ecclesie catholice matricem et radicem
agnoscerent ac tenerēt. Sed quomā latius fusa est nostra puīcia
habet etiam numidam et mauritaniam sibi coherentes. ne in vrbe
scilicet factum. absentium animos incerta opinione confunderet.
placuit vt per episcopos retenta a nobis rei veritate comprobati-
dam ordinationem tuam factam autoritate maiore. tunc demum
scrupulo omni de singulorum pectoribus excusso. per omnes om̄i-
no in prouincia ista positos littere fierent. sicut fuit. vt ne vniuer-
si college nostri et communicationem tuam. id est catholice eccle-
sie vnitates pariter et caritatem probarent firmiter ac tenerent.
Quod diuinitus euenisse et cōsiliū nostrū prouidenter p̄cessisse.

gaudemus. Sic enim nunc episcopatus tui et veritas piter et dignitas apertissima luce et manifestissima et firmissima est confirmatioe fideata. ut et ex rescriptis collegarum nostrorum qui ad nos litteras inde fecerunt. et ex relatione ac testimonio episcoporum pompeii et stephani et caldonii ac fortunati ordinationis tue et origo necessaria. et ratio iusta et gloriosa quam innocentia ab omnibus nosceret. Quod ut simul cum ceteris quam collegis nostris stabiliter ac firmiter administremus. atque ut catholice ecclesie concorditer vnaminitate teneamus. proficiat diuina protectio. ut dominus qui sacerdotes sibi in ecclesia sua eligere et constituere dignatur. electos quam et constitutos sua voluntate atque opitulatione tueat. gubernatorem inspiras ac subministras et ad ipsorum contumaciam frenandam vigorem. et ad lapsum fouendam penitentiam lenitatem. Opto te frater karissime semper bene valere.

Ad florentium pupianum durius eum eadem arguens quod detractorum linguis nimium credulus se sacerdote dei temere iudicauit. Epistola septuagesima secunda. A

Opprianus qui et thascius Florentio cui et Pupiano fratri salutem. Ego te frater credideram tandem iam ad penitentiam conuertere. quod in preteritum tam infanda. tam turpia. tam etiam gentibus execranda. aut audisses de nobis temere. a credidisses Porro autem etiam nunc in litteris tuis animaduerto te adhuc esse qui prius fueras. eadem te de nobis credere. et in eo quod credideras perseverare. et ne forte claritatis et martirii tui dignitas nostra communicatione maculetur. mores nostros diligenter inquirere. et post deum iudicem qui sacerdotes facit te velle non dicam de me. quantus enim ego. sed de dei et casti iudicio iudicare. Hoc est in deum non credere. hoc est rebellem aduersus castum et aduersus euangelium eius existere. Et cum ille dicat. nonne duo passeret esse veniunt. et neuter eorum cadit in terram sine patris voluntate. et probet maiestas eius et veritas sine conscientia et promissu dei etiam minima non fieri. tu existimes sacerdotes dei sine conscientia eius in ecclesia ordinari. Nam credere quod indigni et incerti sint qui ordinantur. quid aliud est quam credere. quod non a deo nec per deum sacerdotes eius in ecclesia constituantur. An putas esse maius esse de me meum quam dei testimonium. cum dominus ipse doceat et dicat te testimonium non esse verum. si quis ipse de se testis existat. eo quod unusquisque vix sibi faueat. nec contra se aliquis infesta et aduersa depromat. fides vero sincera sit veritatis. si in predicationibus nostris alius sit predicator

ac testis? Si testimonium inquit dixeris de me testimonium meum non est verum. alius est enim qui testis de me est. **¶** **N**on si ipse dominus qui omnia postmodum iudicaturus sit. noluit de testimonio suo sibi credi. sed mirum de iudicio ac testimonio dei patris probari. quanto magis hoc seruos eius obseruare oportet. qui iudicio ac testimonio dei non probantur tantum. sed etiam gloriantur. Preualuit autem apud te contra diuinam sententiam et contra conscientiam nostram dei iuribus mixta. inimicorum et malignorum committum. quasi apud lapsos et perfanos et extra ecclesiam positos. de quorum pectoribus excesserit spiritus sanctus. esse aliud possit nisi mens praua et fallax lingua et odia venenata et sacrilega mendacia. quibus qui credit. cum illis necesse est inueniatur cum iudicii dies venerit. **¶** **N**on vero dixisti sacerdotes humiles esse debere. quia et dominus et apostoli humiles fuerunt. humilitatem meam et fratres omnes et gentiles qui optime norunt et diligunt. et tu quoque noueras et diligebas. cum adhuc in ecclesia essem et mecum communicares. Quis autem nostrum longe est ab humilitate utrumne ego qui condie fratribus serui. et venientes ad ecclesiam singulos benigne et cum voto et gaudio suscipio. an tu qui te episcopum episcopi et iudicem iudicis ad tempus a deo dati constituis. cum dominus deus in deuteronomio dicat. a homo quicumque fecerit in superbia ut non exaudiat sacerdotem aut iudicem quicumque fuerit in diebus illis. morietur homo ille. et omnis populus cui audierit timebit. et non agent impie etiam nunc. Et iterum ad samuelem loquens et dicit. Non te spreuerunt. sed me spreuerunt. Et adhuc dominus in euangelio cum ei dictum esset. sic respondes pontifici. custodiens et docens sacerdotalem hanc rem seruare oportere. contra pontificem nichil dixerat. sed innocentiam suam tantummodo purgas respondens dicens. Si male locutus sum. exprobra de malo. Si autem bene: quid me cedis? Item beatus apostolus cum ei dictum esset. sic in filiis in sacerdotibus dei maledicendo. nichil contumeliose locutus sit aduersus sacerdotem. quando et potuerit se constanter exercere aduersus eos qui dominum crucifixissent. et qui iam deum et christum et templum et sacerdotium perdidissent. sed quibus in falsis et spoliatis sacerdotibus. umbram tamen ipsam inanem sacerdotalem nominis cogitans dixerit. Nesciebas fratres quia pontifex est. Scriptum est enim. Principes plebis tue non maledices. Nisi si sacerdos tibi fui ante persecutionem quando mecum communicabas. sed post persecutionem sacerdos esse desui. **¶** **P**ersecutio enim te veniens ad summam matrem sublimitatem puerit. me autem persecutionis onere de pressit cum publice legeretur. Si quis tenet vel possidet de bonis ecclesiarum apertam episcopi christianorum prescribitur. ut etiam qui non credebant deo

ep̄m cōstituenti. vel diabolo crederent ep̄m p̄scenti. Nec h̄c ia
cto. s̄ dolens profero. cū te iudicem dei cōstituas et xp̄i. qui dicit
ad apostolos. ac p̄ h̄c ad oēs prepositos qui apostolis vicaria or
dinatione succedunt. Qui audit vos me audit. et qui me audit.
audit eum qui me misit. Et qui rehat vos. me rehat et eum qui
me misit. Vnde enim sc̄i. mata et hereses oborte sunt et oriuntur.
nisi dum episcopus qui vnus est. et ecclesie preest. superba quo
rundam presumptione contempnitur. et homo dignatione dei ho
noratus ab indignis hominibus iudicatur. Qui enim hic est super
bie tumor. que arrogantia animi. que mentis inflatio. ad cogniti
onem suam prepositos et sacerdotes vocare. ac nisi apud te purgati
fuerimus et sententia tua absolui. etiam sex annis nec fraternitas
habuerit episcopum. nec plebs prepositum. nec grex pastorem.
nec ecclesia gubernatorem. nec xp̄s antistitem. nec de⁹ sacerdotē.
Subueniat pupianus et sententiam dicat. iudicium dei et xp̄i in a
pertum referat. ne tantus fidelium numerus qui sub nobis accersit⁹
ē sine spe salutis et pacis exisse videatur. ne nouus credentium p̄plus
nullam per nos consecutus esse baptismi gratiam et sp̄s sancti iu
dicetur. ne tot lapsis et penitentibus pax data et communicatio no
stra examinatione concessa iudicij sui auctoritate soluat. Annue
aliquando et dignare pronunciare de nobis. et episcopatu nostrū
cognitionis tue auctoritate firmare. vt deus et cūctus eius agere
tibi gratias possint q̄ per te antistes et rector altari eorum piter a
plebi restitutus sit. Apes habent regem et iudicē. et ei fidē seruāt
Latrones mancipi obsequio pleno humilitatis obtemperant. Quāto
simpliciores et meliores vobis brute pecudes et muta animalia. a
creuenti licet ac furentes inter gladios atq̄ inter arma predones.
Prepositus illic agnoscitur et timetur. quem nō sententia diuina
constituit. sed in quem factio perditā et nocens caterua consētit.
Dixisti sane scrupulum tibi esse tollēdum de animo in quem incedi
sti. sed tua mēte et voluntate sacrilega. dum in cēsta. dum impia.
dum nefāda cōtra fratrem. cōtra sacerdotem facile audis et libet
credis. aliena mendacia quasi propria et priuata defendis. nec
recordaris scriptum esse. Sepi aures tuas sp̄imis et noli audire lin
guā nequā. Et iterum. Valus obaudit lingue iniquorum. iustus
autem nō incedit labijs mēdacibus. Quare in hunc scrupulum nō
incedunt martyres spiritu sancto pleni. et ad conspectum dei a
cūcti eius. passioni tam proximi. qui ad cyprianum episcopum
litteras de carcere direxerunt. sacerdotem dei agnoscetes et con
testātes ei. Quare in hunc scrupulum nō incederūt tot episcopi

college mei. qui vel dñi de medio recesserunt proscripti sunt. vel apprehensi in carcere. et in cathenis fuerunt. aut qui in exilium re legati illustri itinere ad dominum profecti sunt. qui quibusdam locis animaduersi celestes coronas de domini clarificatione sumpserunt. Quare in hunc scrupulum non inciderunt de plebe ista nostra. que apud nos est. et nobis de dei dignatione commissa est. tot confessores questionati et torti et insignium vulnerum et cicatricum memoria gloriosi. tot virgines integre. tot laudabiles vidue. ecclesie denique omniuersae per totum mundum nobiscum unitatis vinculo copulate. Nisi si omnes isti communicantes mecum secundum quod scripsisti polluto ore nostro polluti sunt. et si spem vite eterne communicationis nostre contagione perdidissent. pupianus solus integer inuolatus sanctus pudicus qui nobis miscere se noluit in paradiso atque in regno celorum solus habitabit. **C** Scripsisti etiam quod ecclesia nunc propter me portionem sui in disperso habeat. quando omnis ecclesie populus et collectus sit et adunatus. et indiuidua concordia sibi vincitur. et soli illi foris remanserint. qui et si inter essent. excidendi fuerant. ne patiatur dominus populi sui protector et tutor triticum de area sua diripi. sed sole possint paleae de ecclesia separari. quando et apostolus dicat. Quid enim si exciderunt a fide quidam illorum. nunquam infidelitas illorum fidei dei euacuauit. Absit Est enim deus verax. omnis autem homo mendax. Et dominus quoque in euangelio cum eum loquentem discipuli dereliqueret. conuersus ad duodecim dixerit. Nunquid et vos vultis ire? Respondit ei petrus dicens. Domine ad quem ibimus? Verbum vite eterne habes. et nos credimus et cognouimus quoniam tu es filius dei viui. Loquitur illic petrus super quem edificanda fuerat ecclesia. docens. quia et si contumax ac superba obaudire volentium multitudo discedat. ecclesia tamen christianorum non recedit. Et illi sunt ecclesia et plebs sacerdotum adunata. et pastori suo grex adherens. Unde scire debes episcopum in ecclesia esse. et ecclesiam in episcopo. et si qui cum episcopo non sint. in ecclesia non esse. et frustra sibi blandiri eos qui pacem cum sacerdotibus dei non habentes obrepunt. et latenter apud quosdam communicare se credunt. quando ecclesia que catholica una est scissa non sit neque diuisa. sed sit utique connexa. et coherentium sibi inuicem sacerdotum glutino copulata. Quamobrem frater si maiestatem dei quam sacerdotes ordinat et custodi cogitaueris. si cristum qui arbitrio et nutu ac presentia sua et prepositos populos ad ecclesiam cum prepositis gubernat aliquando respiceris. si de innocentia sacerdotum non humano odio. sed diuino iudicio credideris. si temeritatis et superbie atque

insolentis tue agere vel fero penitentiam expectis. si deo et christo eius quibus seruo et quibus puro et immaculato ore sacrificia et in persecutione pariter et in pace indefinenter offero plenissime satisfeceris. communicationis tue poterim habere rationem: manente tamen apud nos diuine censure respectu et metu: ut prius dominum meum consulam. an tibi pacem dari et te ad communicationem ecclesie sue admitti sua ostensione et admonitione permittat. Nemini enim quid iam mihi sit ostensum. immo quid seruo obsequenti et timenti de dominica et diuina auctoritate preceptum. quod inter cetera que ostendere et reuelare dignatus est et hoc addidit. Itaque qui christo non credit sacerdotem facienti. postea credere incipiet sacerdotem vindicanti. Quamquam sciam omnia ridicula et visiones ineptas quibusdam videri sed utique illis qui malunt contra sacerdotes credere quam sacerdoti. Sed nichil mirum quando de ioseph fratres sui dixerunt. ecce somniatur ille venit. nunc ergo venite occidamus eum. et somniator postea quod somniauerat persecutus sit. et occisores ac reditores confusi sint ut qui verbis non credidissent. factis postmodum crederent. De his autem que tu egisti vel in persecutione vel in pace stultum est ut velim te iudicare. quando tu magis iudicem te nostri constituens. Nec pro animi mei pura conscientia et omni dei mei fiducia rescripsi. habes tu litteras meas et ego tuas. In die iudicii autem tribunal christi utrumque recitabitur.

De numidico confessore presbitero ordinato. hic hortatu suo copiosum martirum numerum ante se misit. hic uxorem suam pro christi fide concrematam letus asperxit. hic igniustus et lapidibus obrutus cum pro mortuo derelictus iaceret pro filia extractus ad vitam reseruatur. Epistola septuaginta sima tercia. **A**

Prius presbiteris et diaconibus a plebi vniuersis carissimis ac desideratissimis fratribus salutem. Rursum vobis fuit frater carissimus quod pertineat ad communem leticiam. et ad ecclesie nostre maximam gloriam existimaui. Nam adhortatos nos et instructos sciatis dignatione diuina. ut numidicus presbiter asseribat presbiterorum carthaginiensium numero et nobiscum sedeat in clero luce clarissima confessionis illustris. et virtutis ac fidei honore sublimis. quod hortatu suo copiosum martyrum numerum lapidibus et flammis necatur. ante se misit. Quicquid uxorem adherentem lateri suo concrematam simul cum ceteris vel conseruatam magis dixerit letus asperxit. Ipse semivulnatus et lapidibus obrutus et pro mortuo derelictus. dum

postmodum filia sollicito pietatis obsequio cadaver patris inquit
 tit. semi animis inuentus et refoellatus et extractus a comitibus
 quos ipse p̄miserat remansit inuitus Sed remanēdi ut videm⁹ hec
 fuit causa. ut eum clero nostro dñs adiungeret. et desolata p̄ lap
 sū quorūdā presbiterorū n̄orū copiaz gloriofis sacerdotibz adderet
 et promouebit quidē dū tempus permiserit ad amphorem locum
 religionis sue. quādo in presentiam protegente dño venerim⁹ In
 teram qđ ostenditur fiat ut cum gratiarum actione suscipiamus
 hoc dei munus. sperantes de misericordia domini eiusmodi ōrmen
 ta cōpleri. ut reintegrato ecclesie sue robore tam mites et humi
 les faciat in consensu nostro honore florere. Opto v̄s fratres caris
 simi ac desiderantissimi semper bene vale.

De disciplina et bono pudicie. Liber septuagésimusquartus. A

Aliquas officiorum mēorum p̄res nōn estimo p̄terisse. dū
 semper em̄tor vel maxime cotidianis euangeliorum tracta
 tibus. aliquando vobis fidei et sententie per dominū incre
 mēta prestare. Quid em̄ aliud in ecclesia domini vtilius geri. qđ
 accommodatus officio episcopi potest inueniri. qđ ut doctrina dī
 norū per ipsūz insinuata collocataq; verborū possint credētes ad re
 promissū regnūz peruenire celorum. Hoc mei et opis et muneris
 cotidianūz votūū negotiū absens licet obtinere cōitor. et per litte
 ras presentiam meam vobis reddere conor. dūz v̄s solito more al
 locutionibus missis in fide interpello. Ideo conuenio ut euangelice
 radices firmitate solidati aduersus omnia diaboli prelia stetis sem
 per armati. Absentem me non credo si fuero securus. Verūptamē
 omnia que vtiliter p̄ferunt et eterne vite statum tractatibus vel
 diffiniunt vel promittunt. ita cōmum fructuosa sunt. si ad emo
 lumentum operis diuine indulgentie viribus adiuuentur. Nō solū
 p̄feramus verba que de scripturarum sacris fōtibz remunt. s̄ cūz
 ipsis verbis preces ad dominū et vota sociamus. ut tam nobis qđ
 vobis et sacramentorū fuorum thesauros aperiat. et vires ad im
 plenda queq; cognoscimus tribuat. Periculum em̄ maius est. vo
 luntate dñi cognouisse. et in dei voluntatis opere cessasse. Quāuis
 ergo ad multa v̄s negocia ad diuine mōitionis precepta semper
 ut scitis exhorter quid michi aliud votūū aut maius potest esse. qđ
 ut per omnia perfecti stetis ī domino. Tamē ut precipue pudicie
 claustra teneatis. qđ et facitis admonēo. scientes templum eē v̄s
 domini. membra cūsti habitationez spiritus sancti. electos ad spē

consecratos ad fidē. destinatos ad salutē filios dei. frēs xpī. et nō sortēs
spūs scī nīhil iā carni debentes. q̄ renatos ex pudicitia prēt volun
tate q̄ velle debem⁹ et nrā sit. p̄stetur etiā p̄t et cōp̄tionē vt corū
pi nō possit q̄ a xpō cōsecrata sit. **N**ā si apls etiā sponiā xpī p
nūciat. oro vos q̄ta pudicitia exigitur vbi etiā int̄ mrimonia spō
sa ego p̄stetur. Et ego q̄dē nisi qd breuiter vos admonere p̄posui.
laissimas satis puto et locupletes pudicitie laudes p̄ferre potui.
s̄ sup̄uatiū duxi laudare eā diut⁹ apud cōlēs. Vos em̄ illā orna
tis dū geritis. et plures ei⁹ laudes ex cōdo p̄fertis. s̄c̄ eius ornamē
tū dū et illa vēm est. modulo de core iuicē fenerādo. **I**lla vob̄ disci
plinā bonorū suggerit morū. vos illi ministeriū p̄statis opm̄ scōrū.
Nā et illa q̄tum et qd possit p̄ vos apparuit. et qd vos velitis ipsa
demonstrauit et docuit. copulatis in vnū duobz bonis mādatorū
et rerū. ne quid inutile videret si p̄ceptis ministeria de fuissent. Pu
dicitia ē honor corpm̄ ornamentū morū. s̄c̄titas se xuū. vmaulū pu
doris. fons castitatis. par dom⁹. cōcordie caput. **P**udicitia sollicita
nō est cui placeat nisi sibi. **P**udicitia sēp verecūda dum innoctie
mat̄ est. **P**udicitia sēp ornatur solo pudore. bene sibi cōscia de pul
chritudine. si iprob̄ displicet. **P**udicitia nichil ornamētorū q̄rit. de
cus suū ipsa ē. **N**ec nos cōmēdat dñō. cōnectit xpō. **N**ec expugnat
oīa de mēbris illicita desideriorū prelia. pacē nr̄is corpibus inducit.
Beata ipsa et beatos efficiens apud quo scūqz habitare dignatur.
quā nūqz accusare p̄nt nec qui eā nō habet. **V**enerabilis etiā hosti
bus suis. dū illā multo magis inuētur. qui expugnare nō possunt.
Sz vt matura et in viuis pbata sēp et a feminis appetēda. sic in
mica eius ipudicitia sēp est detestanda obscenū ludibriū reddēs
ministeris suis. nec corpibus p̄cens nec animis. **D**ebellatis em̄ p̄ri
is moribus totū hominē suū sub triumphū libidinis mittit. blāda
p̄p̄ vt pl⁹ noceat dū placet exhaustēs rē cū pudore. hostis cōtinentie
frequentē pueniēs ad sāguinē. cupiditatū infesta rabies. in cōdium
cōscie tōne. mat̄ impenitētie. tūmā melioris etatis. contumelia
generis expugnās sāguinis et familie fide. **A**lienis affectibz suos
inserēs filios. in aliena testamenta sololem ignoti et corrupti ge
neris inducens. **Q**ue plerūqz extra sexū ardēs dū se nō cōtinet itra
cōcessa. parū sibi putat satisfactū. nisi i viroū q̄ corpibz nō volup
tate nouā q̄rat. s̄ extra ordinaria et portētiosa cōtra ipsā naturam
eo viuis p̄ viros mōstra cōq̄rat. **S**z em̄ pudicitia locū p̄mū in v̄gi
nibz tenet secundū in continētibus. terciū in mrimonijs. verum in
omnibus gloriosa ē cum gradibus suis. **N**am et mrimonijs fidez.

tenete laus est inter tot corporis bella. et matrimonio de cōtinētia
 modū statuīse maioris virtutis est. dū etiā licita reiciunt. Certe
 ex vtero sactitatem custodisse. et infante se vsq; i senectutē i sua
 etate tota tenuisse. ad mirādē vtiq; potentie est. nisi q; blādas cor
 pis leges nō nosse magis felicitatis est. notas iā vicisse virtutis ē
 sic tamē vt et vltus ista de dono dei remat. licet se i mēbris hominū
 bus ostendat. **P**udicie fratres antiqua p̄cepta sūt. Quare
 antiq; dico? Quia cum ipsis hominib; instituta sūt. Nā et ideo vir su
 us se nūc ē. vt p̄ter eundē alter nesciat. et ideo viro red dita ē mu
 lier vt subiecto qd fuerat ei proprium inhil requirat alienū. Sic et
 duo inquit erunt in carne vna. ut in vnū redeat qd vnum fuerat
 ne sepatio sine reditu occasionem prestat alterius. Inde et apl's
 caput in illius pronunciauit virum. vt cōiunctione duoz put iaci
 ā p̄baret. Nā ut alterius caput mēbris aptū nō potest ēē. ita et
 alieno capiti membra nō sua. Caput em̄ suis cōuenit membris. et
 membra capiti suo. Vtraq; naturali fibula in cōcordia mutua co
 herent. ne oriēte discordia de diuisione membrorū pactū diuini
 fedus rumpetur. Addit tamen et dicit. qm̄ qui uxorez suam di
 ligut seipsum diligit. Nemo em̄ carnem suaz odio habet. s̄ nutrit et
 fouet eā sicut et xps eccliam Caritatis cum pudicia ex hoc magna
 p̄scriptio. si uxores diligende sunt a viris suis sicut et xps dilex
 it ecclesiam et ita uxores maritos debent diligere ut ecclesia xpm̄.
 Vanc sententiā cristus quando uxorem diuinit non nisi ob adul
 terium dixit interrogatus tantum honorem pudicie dedit. Vnc
 nata est illa sententia. adulteras non sinetis v uere. Vnc aposto
 lus dicit. Nec est voluntas dei. ut abstineatis vos a fornicatione
 Vnc et illud dicit membra xpi membris meretricis nō cōiungen
 da. Vnc traditur sathane in interitū carnis qui paulcato iure pu
 dicie vicia carnis exercet. Vnc merito regnū celoz nō tenēt ad
 ultera. Vnc est omne peccatum extra corpus esse. solum adulterū
 peccare in sum corpus. Vnc cetera p̄ceptorum auctoritates q̄s
 nunc recole. et omnes non est necesse apud vos p̄sertim qui illas
 hostis frequententer et facis que licet descripta non sūt quetuli
 tamen de hys nō potestis ēē Adult em̄ nō habet excusatiōē a habē
 potuit. q̄a ducere licebat uxore. S; sicut matronis uera p̄scripta
 sunt. que ita sunt nexē vt diuelli inde non possint. virginitas
 vero et continentia extra ius omne sunt. Nichil ad virgin
 itatem de matrimoniorum legibus pertinet. Altitudine sua tran
 scendit omnes Si ulla praua hominū leges ausa supergredi conatur

Virginitas equat se angelis. Si vero exquiramus etiam excedit
dum in carne luctata. victoriam et contra naturam refert. quam non
habent angeli. Virginitas quid aliud est. quam future vite gloriosa
meditatio. Virginitas neutri sexus est. Virginitas est perseverans
infantia. Virginitas est voluptatum triumphus. Virginitas filios
non habet. sed quod plus est filiorum contemptum habet. Non habet fe-
cunditatem. sed non habet orbitatem. Felix quod est extra partus
dolor. Felicius autem quod est extra funerum filiorum calamitatem. Virgi-
nitas quid aliud est. quam soluta libertas. maritum non habet dominum
virginitas affectionibus omnibus soluta est. Non matrimonius est
dicata. non seculo. non libens. Persecutionem non potest timere
dum illam de securitate potest provocare. Sed quia pudicie no-
bis breviter sunt exposita precepta. iam pudicie ponamus exem-
plum. Plus enim proficiat. cum in te presentem veniat. nec de virtute dubi-
tatur. quam quod precepitur exemplis etiam sanatur. Exemplum pudici-
cie a ioseph cepit. Adolestens brevis. generosus de patre. genero-
sior de innocentia. ob invidiam revelationum distractus a fratribus in-
malis. in domum de venerat hominis egypti. obsequio et inno-
centia et tota servitutis fide faciem et benivolentiam in se animum sui pro-
vocaverat dominum. Cuius faciem tanta sermo liberalis. quam etas omnibus commende-
daverat. Sed ista generositas ab uxore domini aliter quam decebat accep-
ta est. In domo parte secreta et sine arbitris allata et facinorosis acco-
modata putavit se pudiciam adolescentis incontinentis mulieris
impudiciam nunc promissis nunc minis posse superare. Et cum resisteret
est vestitus. eo quod moliret fugam propter tantam facinoris audaciam ipsas ve-
stes reliques. et corporis nudi sinceritatem habitus incontinentie testem
Ad crimen impudicie sue impudens mulier adhuc non dubitavit calum-
niam. et ceteris et marito squalida. et feruens specto de sidereo suo co-
questus est dolore simulato. quod hebreus adolescens vim sibi molitus fuisset
inferre quam ipsa conata fuerat irrogare. Maritalis ardor reus in-
scius. et uxoris accusatione graviter inflammatus incendit. Pudicus
vero iuuenis. quod delicto conscientiam non miscuit in primum carceris tra-
didit. Sed sola non est in carcere pudicia. nam est cum ioseph deus et nocentes
dantur in manu eius. quod innocens fuerat. Somnorum preterea obscura dis-
soluit. quod spiritus in temptatione vigilabat et per dominum liberatus a viculis.
Qui in domo minore cum periculo fuerat. regie domus sine periculo do-
mini effectus est. Generositati sue reddidit fructum pudicie et inno-
centie deo iudice a quo meruerat accepit. Sed non minus ex parte diuina
aliud nobis pudicie simile de continentia feminarum exoritur exemplum.
Fuit ut legimus susanna filia helchie uxor ioachim pulcherrima.

pulchrior moribz. Hanc nullū ad decorez cōmendabat species. simplex em̄ erat Excluebat pudicia. a cū pudicia sola natura. In hac exsemioribz duo cōperat de perire nihil memores. nec diuinitatis moris. s̄ nec sue āmis iā marcescentis etatis. ita illos in flagrantia trasacte iuuetutis iēdia rediuiue libidinis flāma reuocabat. Pudicice latrones amorē p̄fētur. s̄ oderāt. resistētī mināt calūnias. adulterē se dicūt accusatores vtoadulteri. Inē duos libidinis scopulos auxiliū de dño petebat. q̄a vmbz corpis repugnare n̄ valebat. Et exaudiuit de celo clamāte ad se pudiciā dñs. Et cū iniquitate oppressa duceretur ad penā. vidit inimicorū liberata vīdictā bis vitrix et in periculo suo tā funeste totiens cōsepta et libidinē euasit et mortē. Infinitū erit si exēpla psequar plura. hys duobz cōfētus sū. p̄feram cū omnibz sit iuribz p̄ ista pudiciā defesata. Nō illos emollice potuit in vita generosi sāguinis memoria. que in quosdā licētia lasciuie ē ministrā. Nō decor corpis et apte positōz figura mēbroz. q̄ suggerit plerumqz quasi flos qdā p̄perās velocitē trasie etatis porrecte voluptatis occasione pascatur. nō anni p̄mi virentis. s̄ maioris etatis cum rudis adhuc sanguis estuans nature flamas accendat et in medullis versata ceca incendia ad remedium. v̄tū etiā per periculū pudoris itura nō vlla latebrarum et sine vllō conscio que tūta quibusdā putatur occasio que maxmia vis est admitterēi scelus cum deliberationibus occurrat impunitas. nō posita necessitas de auctoritate iubentū a intemeritate p̄cipū atqz sorior. quo genere franguntur etiā sepe rectā cōsilia. Nō p̄mia ipā et bonitas. nō accusationes. nō mīne. nō pene. nō mors. nihil tāqz seuū. tam durū. tā triste q̄ cecidisse de alto pudicie gradu. digni tāto iudicis diuini premio quorum alter regio pene throno illuftraretur. altera concordia mariti dotata ta inimicorum moribus cōderetur. Nec sunt et hys similia semper nobis ante oculos exempla ponenda. hys parua diebus noctibusqz meditanda. **C**

Nichil animū fidelem sic delectat q̄ integra immaculata pudoris conscientia. Voluptatem viasse voluptas est maxma. Nec vlla maior est victoria q̄ ea que cupiditatibus refertur. Qui hostem viat fortior fuit sed altero. qui libidinem repressit. seipso fortior fuit. Qui inimicum prostrauit. externum hostem percussit. qui cupiditatem depressit. hostem domesticum superauit. Malum omne facilius vincitur q̄ voluptas. quia illud quicquid est horridum est. hoc blandum est. Nichil tam difficile opprimitur q̄ quod per illud armatur. Qui cupiditates tollit et met⁹ sustulit.

nam ex cupiditatibus metus veniunt. Qui cupiditates vincit de pre-
tato triumphat. Qui cupiditates vincit. malum generis humani sub
pedibus suis iacere ostendit. Qui cupiditates vincit. pacem sibi perpe-
tuam dedit. Qui cupiditates vincit. libertatem sibi quod est etiam ingenuis diffi-
cillimum reddidit. Meditanda ergo a nobis fratres ut res docet semper pu-
dicia. quo facilius sit nullis artibus constat. Que enim illa consummata
voluntas quod nisi impediretur longe est. sed nostra est. Ita non est acquirenda
sed fouenda quod nostra est. Quid est enim aliud pudicia. quam mens honesta ad
custodiam corporis data. ut sexibus redditus pudor seueritate sig-
natus fidem honoris de incorrupta sobole seruet. Pudice autem
fratres appetunt et cogniti sunt in primis dominus pudor et preceptor sancta medi-
tatio et animus preceptus ad fidem. et mens attenta ad sacram religionem. De-
inde videtur. ne quod in se ultra modum sculptum ultra honestatem productum. ne
quod positum. ne quod arte fucatum. ne quod ad irritandos ad redintegrandos do-
los lenocinatum. Non est pudica que affectat animum alterius mouere etiam
salua corporis castitate. Longe absint quibus pulchritudo non orna-
tur. sed prostituitur. Nam sollicitudo de pulchritudine. et male men-
tis indicium et deformitatis est. Sit natura corporis libera nec diuinis
operibus inferatur vis. Semper est misera. que sibi non placet quod
habet. Quid capillorum mutatur color. quid oculorum extremitates
suffocantur. quid facies actibus in diuersam formam conuertitur
quod postremo speculum consulitur. nisi quia ne ipsa sit timeretur.
Cultus etiam mulieris pudice pudicus sit ad. vltimum fidelis nec
in coloribus nouent vestibus aureum intexere. quasi precio est ve-
stes corrumpere. Quid inter fila staminum delicata rigida faciunt
metalla. nisi ut fluentes humeros premant. et luxuriam infeliciter se ani-
mi iactantis ostendant. Quid cum et ruces pegrinis lapidibus virgetur
et absconditur. quorum precia etiam sine artibus kalendatum cuius-
uis exceduntur. Non ornatur mulier. sed vitia ostenduntur. Quid cum di-
gni tali auro onerati nec intrare possunt nec egredi. Vtrum usus
exposcitur. an patrimoniorum inanis pompa monstratur. Mi-
seri ne iam mulieres ad omnia delicate. ad rationum sarcinas fortiores
sunt vitas. Sed ut repetam quod appetam. colenda semper pudicia viris et fe-
minis. omni custodia seruanda est intra limites suos. Cito natura
corporis periclitatur in corpore. dum rapit illam secum caro que se-
per in lapsu est. Sub pretextu quippe nature que homines semper
virget ad affectus quibus ruine collapsi generis resarcuntur blan-
dimento voluptatis fallentes non ducit ad conscientiam legitime
conuictionis sobolem. sed iactat in crimine. Ergo contra has carnis insidias
quibus se diabolus et socum insidet et ducem oblectandum est omni

genere virtutis Assumant secundum apostolum casti opera et a consortio carnis in
 quantum potest animus colligat Separet consensus a corpore. vitia spiritus casti
 genitur ut odiatur An oculos obfueat deformis esse atque deiecit per
 pudor. remissionem ipsam culcitra suis omissor criminum inhonesta con
 statio est Nihil consideret curiose in alienis vultibus. Sermo et breuius
 sit et sobrius risus signum est enim animi facilis et remissi. Nam contactus
 recedat etiam honestus. nihil corpori liceat. ubi vitandus est corporis vitium
 Cogitet quod honestum sit viciasse dedecus. quod inhonestum vitium esse dedecore
 Dicendum etiam quod adulterium voluptas non est mutua contumelia. nec de le
 ctari potest quod et animam interficiat et pudorem Coerceat animus stimulos
 carnis. refrenet impetum corporis. acceperit enim hanc potestatem. ut illi ad i
 perium eius membra fuirent et quasi legitimus ac perfectus auriga ultra co
 cessas corporis metas extollens se carnis impetus celestium preceptorum ha
 bens reflectat. ne ultra terminos suos curvus iste corporis raptus in pe
 riculum suum secum et ipsum rapiat aurigam Sed inter hec immo an hec con
 tra turbas. et vitia omnia de diuinis castis auxiliis petendum est. solus
 enim potens est deus qui homines dignatur et facere. et plenarumque auxilia pro
 stare. Ego pauca dictaui quoniam non est appositum volumine scribere sed
 allocutionem transmittere. Vos scripturas aspiciate. exempla vo
 bis de ipsis preceptis huius rei maiora conquirete Fratres carissimi
 bene valete.

Ad nouatianum hereticum quod lapsus spes reme non est deneganda.
 Epistola septuagesima quinta. A

Cogitanti mihi et intolerabili ammo estuanti quidnam
 agere deberem de miserandis fratribus qui vulnerati
 non propria voluntate sed diaboli seuiantis irruptione
 adhuc usque hoc est per longam temporis seriem ageres penas da
 rent. ecce ab aduerso obortus est alius hostis et ipsius paterne pie
 tatis aduersarius hereticus nouatianus qui non tantum ut in e
 uangelio significatum est sicut sacerdos vel leuitas iacet vulnera
 tum preteret sed ingemosa ac noua crudelitate sauciatus potius occidet
 adimendo spiritum salutis. denegando misericordiam patris respuendo penitentiam
 a fratribus. Quia quot acerba quot aspera quot pueria sunt? Sed facilius quam
 in alieno oculo festuca perspicit quam in suo trabem Nos autem fratres dilectissimi
 moueat a turbet heretici istius perfidi abrupta dementia. qui cum in tanta
 ingenti dissensionis et scismatis crimine constitutus et ab ec
 clesia separatus sit sacrilega temeritate non dubitet in nos

hūa crimina retorquerē. Cum sit enim a semetipso nūc factus ini-
mundus. sordibus sacrilegis inquinatus. hōc nunc nos esse cōte-
dit. Et cum scriptum sit. canes foris remanuros. et apostol⁹ hōs
eosdem canes docuerit esse vitandos sicut legimus. ait em̄. Videte
canes. videte malos operarios. Habitem suam non cessat latratib⁹
excitare luporū more tenebrosam caliginē optare. qua facile pos-
sit ferina sua crudelitate oues a pastore direptas spelūca tenebro-
sa lamare. aurū certe se suosq⁹ quos colligit esse pronunciat. Nec
nos dubitamus desertores ecclesie apostatas factos in aurū nūc
facile potuisse conuerti. s̄ illud aurum in quo p̄ma de licta populi
israhel denotata sunt. Ceterū vasa aurea et argentea q̄ ab egiptus
excussa sūt i dominica potestate. i. culti eccl̄a perseverant in q̄ si per-
seuerasses nouatiane vas forsitā et preciosū fuisses. s̄ nūc te i pale-
as et i stipulā cōuersū. nec intelligis nec plangis. Quid igitur va-
nis rebus extolleris? Dampna potius q̄ lucra consequeris. Quid
te ex quo paupior factus es diuitem credis? Audi in apocalipsi doi-
micā vocem iustis obiurgationib⁹ increpantē. Vias iquit diues hū
a ditatus sū. et nullius rei ogeo et nescis qm̄ tu es miser a misera-
bilis et cecus et pauper et nudus. Has oves. has diuitias paupertas
tis p̄orto possidere se credat. quisq⁹ xpi eccl̄a delicta rationē ceca
apud temerarios illos scismatum duces et dissensionis auctores
conuerti nō trepidat quos iohānes antixpos appellat. quos euan-
gelista paleis similat. quos dñs xpc fures a latrones de si igit. sicut
ipe in euāgelio de clāt dīcēs. Quia qui non intrant p ostiū i ouile
ouium. s̄ de scēdit p alterā ptē ille fur et latro ē. Itē i eodē q̄ ait.
Oms q̄ venerūt fures sūt et latrones. Qui isti sūt n̄ desertores si-
dei et trāgressores eccl̄e dei. q̄ ostra ordinē dei intū. quos merito spi-
rit⁹ scūs p pphētā increpat dīcēs. Fecistis ostiū nō p me et cōgita-
tionē nō p spm̄ meū adicere peccā sup peccā. Quid ad ista respōdēt
puerilissimi nouatiani. et nūc i felicissime pauci. q̄ ad tātā demētiā
prūperūt. vt nec deo nec hōi reuerentiā habuerūt. Illic ipudēt et si-
ne vlla orē i anōis lege episcopat⁹ appetūt. hic autē p̄ rñs sedib⁹ et
cathedre sibi tradite a deo renūciāt. Illic veritas Aspernāt me vt
sacrificēt michi. nec offerūt oblatiōes scās filiorū israhel nec acce-
dūt offerre scā scōn. s̄ accipiet ignominā suā i erroē quo errauerūt.
Satis sit paucis p̄basse q̄onā sint. **B** Audite igit nouatiani apud
quos scripturē celestes legūt pot⁹ q̄ intelligūt. par et si nō int̄po-
hāt. Sūt em̄ vrē p̄cluse aures et corda cecata. q̄ nullū de spiritali-
b⁹ ac salutarib⁹ monitis lumē admittūt. Sicut ysaias ait. Exceca-
ti sūt filii dei. Et merito excecati. q̄ volūtas scismation⁹ nō ē in lege

que lex vnā nob̄ et singularē designat eccliam. in illa sc̄z q̄ sub noe
 añ diluuiū dei p̄uidentia fabricata ē archa in q̄ nō tantū munda aīa
 lia s̄ et imūda vt tibi cito respōdeat nouatiane inuenim⁹ eē reclu
 sa. **Que** archa cū hys q̄ secū fuerāt liberata ē in q̄ et cetera q̄ in ea i
 uēta nō sūt. diluuiō pierūt. **Ex** illa igit̄ archa remittūt̄ due auēs
 corax et colūba. **Qui** corax vere hoīz imūdoz et i tenebris p̄petuis
 futuroz p̄seculi lata viā et imūda rescētū apostataz futuroz a ad
 eccliam se vltra nō v̄tētū figurā portabat quē sicut legētes inueni
 m⁹ emissū et nō apli⁹ reuersū. **Quic** ergo aui. i. imūdo spūi q̄q̄ fue
 rint filies inuēt̄. ad eccliaz apli⁹ reuerēti nō potēt qui et si voluerint
 oīs phibeat q̄ moysi p̄cepit dicēs. **Oē** varū et imūdū eice foras
 extra castra. **Colūbā** aut̄ emissā i cōtinētī significat reuersā. eo q̄ re
 q̄ez nō haberet pedibz suis. quā noe recepit i archā. et p̄ septimū
 diē iterato emissā recepit eā portatē suo ore oliue foliū. **Et** ego q̄dē
 frēs dilectissimi nō temere ista cōgitās nec hūana sapiētia conspi
 ras. s̄ vt celestis dñi dignatōe necessarie et p̄nēt̄ mētibz nr̄is oī
 p̄ere p̄mittit̄ dico illā. i. colūbā duplicē nob̄ p̄ semetipsā significare
 figurā. **Primā** q̄dē et principalē. suā hoc ē spūalē. olim. i. ab mīco.
 diuine amīstrationis insistit. a sacramētū baptismatis. q̄d in sa
 lute generis hūani p̄uisti et soli ecclie celesti ratione celebrare p̄ os
 suū postēdit. **Ter** em̄ emissā ex archa volitās p̄ aetē sup̄ aquā signi
 ficabat iā tūc ecclie nr̄e sacramenta. **Vñ** et oīs x̄ps petro. s̄ et cete
 ris discipul̄ suis mādāt dicēs. **Eūtes** euāgelizate gētibz baptizātes
 eos i noīe p̄ris et filij et spūs sc̄i hoc ē v̄tētas illa q̄ sub noe p̄ co
 lūbā figuratē opata ē. h̄c nūc in ecclia p̄ nos spūalit̄ operetur.
Sumam⁹ iā nūc et sedāz p̄sonā colūbe ex archa emisse diluuiū sc̄z tē
 pore. q̄ndo oēs abissi p̄ruerūt quādo catharactē celi patefacte sunt.
 super terram propter facinora hoīm que cotidie exercebant corāz
 domino sicut moyses dixit. **Et** vidit dominus deus reoundare. ne
 quicq̄as hominum super terrā et q̄ omnes in malū recordatētur a
 principio dier̄ suoz. **Et** dixit p̄dam hominem quē feci a facie terre
 ab homine vsq̄ ad pecus et a reptili vsq̄ ad volatilia celi. **Emitit̄**
 ergo tempore cathaclisim̄ columba ex archa aquis violenter toto
 orbe terrarū in festinantibz. **Illā** archa figurā ecclesie sicut superius e
 diximus portabat que vertebatur hinc atq̄ inde aquis infue
 gentibus tantum. **Cathaclismus** ergo ille qui sub noe factus
 est. figuram persecutionis que per totum orbem nunc nuper super
 effusa est ostendit. **Aquis** autem diruptis catharactis vndiq̄
 conuenientibus et excrecentibus significabantur gentes. que
 ad vastandam ecclesiam excreuerunt sicut apocalipsis docet

dicēs. **A**que quas vidisti populi sūt et gētes et regna Colūba autē
que pedibus suis requies habere nō poterat. lapsoꝝ ymaginē por
tabat. q̄ immemores diuinatū p̄dicationū vel simpliciter ignorātes
vel audacter dissimulātes ceciderūt. Quoz dñs ruinā in euangeli
o futurā hys verbis significauerat dicēs. Qui audit verba mea et
nō facit ea simlabo eū viro stulto. q̄ edificauit domū suā sup arenā
Venerūt tēpestates et impegerūt i domū illā et cecidit et facta est
ruina eius magna **E**t ne temere cōparasse videamur colūbā illam
lapsoꝝ ymaginē portare p̄pheta ciuitatē vt colūbā. hoc ē lapsoꝝ p
sonā increpat dicēs Colūba nō exaudit vocē. i. p̄clara et recepta
ciuitas nō recipit doctrinā. et i dñm fidēs nō fuit. **Q**uā autē ecclē pe
ribz colūba illa sicut supius dixim⁹ inueniē nō poteat. hoc signi
ficabat vestigia negatiū. hoc ē sacrificatoꝝ lubrica veneno serpentis
sauciata i lapsū ouersa. q̄ vltim⁹ nō possēt sup aspidē et basiliscū
conscendere et draconē et leonē calcare. Quā p̄tātē tradidit dñs di
scipulis suis sicut i euāgelio ait. Ecce do vob p̄tātē calcā i sup om
nē potestātē inimici. et sup serpētes et scorpiones et nō nocēbūt vob
Istis ergo tot et tātis malignis spiritibz i fēstātibz et i lapsoꝝ necē
i surgētibz. p̄uisa est vulnēātis salutis via. vt q̄buscūqz viribz pos
sēt toto se corpore p̄trahē. castris suis recipe. q̄bz recepti medelis
sp̄ritualibz vulnēa sua curāte. Necepta igit colūba paucis etiā diebz
interiectis iterato emittitur ex archa q̄ reuersa nō tantū firma ve
stigia. s. et i signia sue pacis atqz victorie. p illa oleē folia q̄ suo ore
portabat ostendit. Duplex ergo illa emissio duplicē nob p̄secutio
nis tēptationē ostēdit. **P**rima i q̄ q̄ lapsi sūt victi ceciderūt. Scda
in q̄ hñ q̄ ceciderūt victores exiūterūt. **N**ulli em̄ nr̄m dubiū vel in
certū ē fr̄es dilectissimi illos q̄ p̄ma acie. i. deciana p̄secutione vul
nerati fuerūt. hos postea. i. scdo p̄lio ita fortiter p̄seueasse vt p̄tēp
nētes edicta seculari p̄ncipū. hoc iūctū haberēt qd et meueerūt
exēplo boi pastoris aīaz suā tradere et sāguinē fūdere. nec vllā in
sane mētis tyrāni seruiciā recusā. **E**cce q̄ gloriosos. q̄ dño ca
eos. scilicet isti ligna fenū stipulā appellare nō dubitāt quoz
pares hoc est in eodē cramine lapsos seu adhucuscūqz cōstitutos. nec
ad penitentiā admittendos esse p̄sumūt ex illa dñi p̄nūtiatiōe
q̄ ait. Qui me negauerit corā hominibus negabo eum corāz patre
meo qui in celis est. **P**rochdoloꝝ quid contra dominica p̄cepta cō
tendūt. vt ea que crastus iudicij sui tempore sit acturus. hec nunc
stirps nouitiam patris sui. exemplum diaboli secuta nunc exerce
re conetur. dicente scriptura. **M**ichi vindictam et ego retribuam
dicit dominus. **R**espondebimus eis ad istam p̄nūtiatiōē domini

q̄ male intelligāt et male sibi m̄pretē. **N**ō em̄ ait qui me negaue-
 rit corā hoīb; et ego negabo eū corā patre meo q̄ ē in celis vtiq; futura
 t̄pis significatio ē quo t̄pe incipiet dñs secreta hoīm iudicare quo
 t̄pe tabernaculi xp̄i om̄s nos oportet astare quo t̄pe multi incipiet
 dicere **D**ñe dñe **N**ōne in tuo noīe p̄phetauim⁹ et in nomine tuo de-
 monia exclusim⁹. et in tuo noīe v̄tutes multas fecimus. **E**t tñ au-
 diēt vocē dñi dicētis. **D**iscēdite a me oēs qui operati estis iniquitatē
 nō noui vos **I**bi adimplebitur qd̄ ait. **N**egabo et ego illos. **Q**uos
 at maxime negabit dñs xp̄s nisi vos om̄es hereticos et scismaticos
 et noīs sui alienos. **Q**ui em̄ aliquādo cristiani. nūc nouatiani. iā nō
 xp̄iani. p̄mā fidem vram p̄ficia posteriore p̄ nominis mutastis ve-
 lum nūc p̄positioni v̄rē respondētis. **L**egite. et docete quē domin⁹
 de hys qui se dereliquerāt vel negauerant cū adhuc ipse hic esset
 negauit atq; et ceteris qui secum remāserāt de discipul⁹ ait **N**ūq;
 et vos vultis abire. **P**etrū etiā quē negaturū atē p̄dixerat. cui ne-
 gasset ipse nō negauit. s; sustinuit et amare illā suā negationē flē-
 tē ip̄e postmodum lenit. **Q**uenā est tua nouatiane demētia vt illa
 que ad exitū salutis p̄tineāt tantū legas et que ad misericordiam
 pretereas. clamante scriptura et dicente. **C**onuertimini ad me in
 toto corde vestro in ieiunio et ploratione et planctu et scindite cor-
 da vestra et nō vestimenta et conuertimini ad dominū deū vestrū qm̄
 misericors ē. et miserator et multo miserationis. **I**deo q; multe mise-
 rationis ē dñs audiuim⁹. audiam⁹ qd̄ p̄ dauid cōtestat spūs sc̄us
Si dereliquerunt filij eius legē meā et in mādatīs meis nō ambu-
 lauerunt et si iustificationes meas p̄fauerunt et p̄cepta mea nō
 custodierunt. visitabo in virga facinora eorū et in flagellis delicta
 eorū. misericordiā autē meā non dispergā ab eis **H**ys similia et per
 ezechielem legimus dixisse dominum. **F**ili hominis dom⁹ israel ha-
 bitauit super terrā suā et conquinauerunt facinoribus suis. **S**icut
 mulieris mēstruate facta est immūdia eorū atē faciē meā. effudi
 itā meā super eos et disseminauī eos inter gentes et scdm̄ peccata
 eorū iudicaui eos q; cōquinauerūt sc̄m̄ nomē meum. **E**t q; dictum
 est de hys. hic est populus domini peccā eis propt̄ nomē sc̄m̄ meū;
 qd̄ spreuit domus israel inter gentes. et cōiungēs ait **P**ropterea
 dic populo israel **H**ec dicit dñs **N**ō vob̄ parco dom⁹ israel. s; p̄
 nomē sc̄m̄ meū p̄cā qd̄ cōm̄nastis it̄ gētes et scietis q; ego dñs cū
 sanctificatus fuero in vob̄ **I**tem dominus ad eundem **F**ili hominis
 dic p̄plo isrl̄ **Q**uare locuti estis dicētes errorib; nostris tabescim⁹
 et quomodo salui esse poterim⁹. **D**ic eis. **V**iuo ego dicit dominus
 quia non desidero mortem peccatoris sed desidero vt auertatur pec-
 cator a via sua pessima et viuat. **R**edite ergo a via v̄rā pessima

Quid morti vos traditis domus israel? Sic per ysaiam pphetam.
Non in eternum indignabor vob neq semp nō defendam vos. Et
qm iheremias ppheta i persona populi peccatoris deprecatur dñz dicens
emēda nos dñe. s in iudicio et nō i ira ne paucos facias nos. adie
cit et dicit ysaias. Propt peccatū modice transiit eū et percussit eū
et auertit faciem suā ab eo et transiit? ē et abne tristis i vñs suis Et
qz operat. adiecit et dixit. Vias eius vidi et curauī eū. et dedi ei
exhortationē verā pacē sup pacē. Penitētibz deprecantibz et opantibz
restitui posse q male perierūt qd qz a xpo declinauerūt. demqz hoc
i euāgelio pprobat vbi illa mulier peccatrix describit q vēit ad do
mū cuiusdā pharisei vbi eāt dñs vocatus cū discipul. portās vas
unguenti q stetit ad pedes dñi et lacrimis suis lauit pedes dñi. et ca
pillis extersit osculis infixis. vt excitaret ille phariseus et diceret
Dic si esset ppheta sciret que a qñs eēt ista mulier q eū tāgit quia
peccatrix ē. Vñ i cōtinēti dñs peccatorū remissor et penitētiū receptor
ait. Simō habeo tibi aliqd dicere. At ille respōdit dicens Magister
dic Et dñs. Duo debitores erāt cuiusdā feneratori. vn⁹ q debebat de
narios qngentos et ali⁹ quinquaginta. a cū nō haberēt vñ soluerēt
ambo⁹ donauit. Et interrogauit qñs illorū pl⁹ diligēt. Et respon
dit simō. Vtqz ille cui pl⁹ donauit Et adiecit dicens Vides istā mu
liere? Intraui i domū tuā osculū michi nō debisti. Nec aut nō cessa
uit osculādo pedes meos. Pedes meos nō lauisti. hec aut lacrimis
suis lauit et capillis extersit. Oleo pedes meos nō vnxiisti hec aut
vnxit. Propt qd dico tibi simō. qz remittūt illi peccata ei⁹ Ecce do
min⁹ vñqz debitoribz larga sua pietate debitū cōcedit Ecce muliere
peccatrice peitēte. flētē. deprecantē. et remissaz peccatorū accipietez
O Stabesce iā nūc si fieri pōt nouatiane. define argumētis tuis im
pns incautos decipe. define vñ⁹ capituli p̄scriptione terreat. legi⁹
et adorari. nec p̄termittam⁹ celestē dñi sēntētiā qua ait negatu
rū se negātem. Nūqz et peitēte? Et qd ego tā diu de miserationibz p
bare singula gestiam. qñdoquidē minuitis allofiliis et lōge a lege
homibz cōstitutis ppter ciuitatis sue annūciatā euerfionem deprecā
tibus misericordia dei nō dedignatur? Ipi illi pharaoni sacrilega
temeritate repugnant. cum quondam celestibus plagis vberace
et conuersus moysi dixisset orate pro me ad dominum qz peccauī.
in cōtinēti ab eo suspendebatur ira dei. Et tu iam nouatiane iu
dicas. et nullam sp̄z pacis ac misericordie habere lapsos predicas
nec increpanti te apostolo aurem accomodas dicenti. tu quis es
qui iudicas seruū alienū. domino suo stat aut cadit. Stabit au
tem. potens est deus stabilire euz? Vñde pertinenter et necessario

ex persona eorūde lapsoꝝ. interpretat vos spūs scūs dūm dicit Noli g
tulari amica mea mihi. qm̄ si cecidi et exurgā. et si in tenebris am
bulauero dñs lumē ē mihi. **T**ra om̄ tolerabo qm̄ peccauī illi vsq; dū
iustificet causā meam et faciat iudiciū et iusticiā a poucat me ad
lucem. **V**idebo iusticiā illi⁹ et videbit me inimica mea et cooperiet
se cōfusione. **O**ro nō legisti. nolite gloriari et nolite loqui. excelsa
et ne exeat magniloquētia ex ore vꝛo. quomā erigita terra pau
pem. et a sterquilino erigit mopem. et sedere eū facit cū potenti
bus ppli. **N**ō legisti tu qui stas vide ne cadas. **N**on legisti qz dñs
supb resistit humilibus aut dat gratiā. **N**ō legisti qui se exaltat
humiliabitur. **N**ō legisti qz deus pōit memoriā supboꝝ et nō relin
quit memoriā humilium. **N**ō legisti quia quo iudicio quis iu
dicauerit. eū iudicari necesse ē. **N**on legisti quia qui odit frēm suū
in tenebris ē et in tenebris ambulat et nō scit quo eat quia tene
bre exacerant oculos eius. **V**nde igitur et tā sceleratus et tā poi
tus. tam discordie furore resan⁹ existeret iste nouatianus inueni
re nō possū. q̄ sēp in domo vna. i. xpi eccia primorū delicta vt pro
pria fleuerit. onera frīm sicut aplūs hortat⁹ sustinuerit. lubricos in
fide celesti allocutione corroborauerit. **A**t nūc ex quo animā illam
heresim. que nō nisi tantū occidere gestit. exercere cepit nec sibi
nouissime parat. **C**eterū si legissz qz iusticia iusti nō liberabit eum
in die q̄ errauerit. et iniquitas impij nō nocet eū. ex q̄ die cōuer
sus fuerit. iā olim in cinere periret. ille qui sēper penitētijs ad
uersatur. qui in ruina facili⁹ edificatoꝝ stātiū operatur. q̄ instructi
one iacentiū eumaz. q̄ multos ex frīb⁹ nrīs miserrimos falsis suis
aduersationib⁹ pteritis itez fecit ethnicos. dicendo qz penitētia
lapsoꝝ sit vana nec possit eis p̄ficere ad salutē. clamāte scriptura
et dicēto. **M**emēto vñ exaceras et age penitētiā si quo min⁹ veniaꝝ
tibi nisi penitētiā egeris. **E**t qdē ad septē eccias scribēs. singul hui⁹
q̄ facinora et delicta igetēs. penitētiā dicebat. **Q**uib⁹ nisi illis scz
quos p̄rio magno sui sāguinis redemerat. **O** te ipiū scelestūq; he
reticē nouatianē qui post tot et tāta in eccia a q̄busdā retro volun
tarie om̄issa crimina q̄ et tu ipē in domo dei p̄ q̄ apostata eēs cog
noueras. et hec posse aboleri de memoria succedente bono utiq; do
cueras. secundum fidem scripture dicentis. qz si cōuersus fuerit fa
cinorosus ab omnibus facinoribus suis que commisit. et iusticiā
fecerit. vita eterna viuet et non morietur in facinore suo. delicta
enim que commisit abolebuntur de memoria succedentibus bo
nis factis. tu hodie retractas. an debeant lapsoꝝ curari vulne
ra. qui nudati a dyabolo ceciderunt violentia aque quam suo ore

serpens emisit post mulierem. **S**3 quio dicam ait apostolus laudi
eos. in hoc nō laudo. qz non i meli9 sed in pei9 venistis. **V**bi eni9
sunt emulationes et dissensiones i vob nōne carnales estis et scd9
hominē ambulatis. **N**ec nos quidē mirari oportet cur iste nouati-
tiani9 tā nephāda. taz gūia in persona lapsorū exercere nūc audeat
quādoquidē habem9 exēpla pūanitiōis hui9 pcedētia **S**aul ille bo-
nus. preter cetera. postea luore euerit a oītra dauid oīa aduersa
et inimica agere molit. **J**udas ille inter apostolos elect9 q semp i
domo dei vnaminis et fidelis ipse postmodū dū tradidit **E**
Predixerat quidē et dñs mltos eē vētuos sub pellib9 ouiu. rapa-
ces lupos. **Q**ui sunt isti rapaces lupi nisi sensu subdolo conspiran-
tes ad infestandum gregē xpi. **S**icut legim9 apud zachariā positū
Ecce ego suscito pastoreē in terra qui qd a ouerhu9 ē nō visitabit et
carnes electorū māducabit. et talos illorum torquebit. **S**imilit et
p ezechielē increpat huiusmodi pastores scilicet pōnes et lamiones
dicā vt estimauerat dicēs. **O** pastores quare lac ebibitis et coagu-
latū comeditis et forte ad nichilū pduxistis. et infirmū nō visita-
stis. et claudicante nō curastis. et errātē nō reuocastis. et remisi-
stis populū meū errare iter spinas et tribulos. **P**ropterea hec di-
cit dñs. **E**cce ego veniā aduersus pastores et ex qra oues meas. eas
repellā eos vt nō pascāt oues meas et nō erūt eis āpli9 oues mea
in xuoationē. et ex qra eas sicut pastor gregē suū i die q fuerit ca-
ligo a nebula sic ex qra oues meas a ex qra eas i omi loco quocūq;
dispersi sūt et qd pierat reqra. et qd errauē it reuocabo. et quod
claudicaueāt curabo. a qd infirmū ē custodiā a pascā oues meas cū
iudicio **Q**uis ista loqit. **V**iqz ille q relictis non agitant ouē ouibus
qsiuit illā q de suo errauēat gregē sicut dauid dicit. **E**rraui velut
ouis q perit. quā iuētā xpc redit humero suo portās peccatōē deli-
catā. qui gaudēs et exultās vocatis amias et domesticas. ait. **C**on-
gūlamī michi qm inuēta ē ouis mea q pierat. dico iqt vob qz tale
gaudiū erit i celo sup vno peccatōē penitentiā agēte. **E**t sibiūgēs ait
Aut q mulier hñs de natos de cē. **E**t cū piderit ex denariis vnum
nōne accēdit lucernā et tota die domū suā emūdat qtes donec ius-
māt **E**t cū iuenerit vocat aīas a vicinas dicēs **C**ongūlamī michi
qm iuc i denariū quē piderā **D**ico vob qz gaudiū erit i aspectu an-
gelorū dei sup vno peccatore penitentiā agēte **E**t **C**ōtrario aut nō
agētes facinorū suorū penitentiā q eos maneāt ex ipi9 omi responso
cognoscant. **L**egimus em i euangelio. qz quidam venerunt de ga-
lileis ad dominum annunciantes ei de eis quorum sanguinem mis-
cuit pylatus cum sacrificijs ipsorum. quibus respondit dominus

170
 dicens. Putatis qz illi galilei super ceteros galileos peccatores fue-
 rant qz passi sunt talia? **Nō.** Dico em̄ vob qz nisi penitentiā egeritis
 oēs similiter peribitis. Aut illi de cē et octo sup quos cecidit turris i
 siloa. putatis qz debitores fuerūt mortū sup oēs hoīes. q̄ habitabāt
 in iherlm? **Nō.** Dico vob in q̄t qz nisi penitentiā egeritis oēs sile peribi-
 tis. Exatē? itaqz nos q̄ntū possum? frēs dilāssimī. a abrupto ier-
 tie et securitatis sōpno ad obfūāda dñi p̄cepta vigilēm? Quera-
 mus tota mēte qd̄ poidm? vt inuenire possim? qz quērenti ait
 scriptura dabit et pulsanti aperietur. Quidē? domū nrām mun-
 dicia spiritali. vt secreta queqz abdita pectoris nrī vero euāgelij
 luīe radiata dicāt. tibi soli de hq̄. et neq̄ssimū i asp̄cū tuo feci. quia
 mors peccōz mala. a apud inferos penitentiā nulla. habētes i cōpla-
 tiōe maxime diē iudicij et retributiōis. a qd̄ ab oībz nob̄ credēduz
 et firmit̄ ē tenēduz qz acceptio psonarū nō ē apud deū. cū p̄cepit in
 deuteronomio nō accipiēda psonā i iudicio. **Nō accipies** ait psonā
 nec scd̄z minimū nec scd̄z maximū iudicab. **Hīs** similia et p ezechī
 clē dixit. Oēs inq̄t aīe mee sūt sicut aīa prīs et aīa filij. anima que
 peccauerit ipsa moriet̄. **Hic** erit igit̄ a nob̄ venerād? hic tenēd?
 hic p plenā et dignā nrāz cōfessionē p̄piciād? q̄ habet potestātē ani-
 mā et corp? mittēd i in ge hēnā ignis sicut scriptū ē. Ecce venit cūz
 multis milibz nūciōz suorū facē iudiciū de oībz. a p̄de oēs ipios a
 arguē oēm carnem de oībz v̄b ip̄is q̄ de deo locuti sūt peccatores.
Hīs similia et daniel. **Vidi** inq̄t thronū positū et vetust? dīez sede-
 bat sup eū. a vestit? ei? erat tāq̄ nix. a capilli capitis ei? tāq̄ la-
 na alba. tronus illi? flāma ignis. rote illi? ignis ardēs. flumē ig-
 nis p̄ibat an̄ eū. milia milia sūiebāt ei. a milia milia assiste bāt ei
 ad iudiciū sedit et libri ap̄ti sūt. **Iohānes** at manifestius et de die
 iudicij et cōsumatiōe sc̄li declarat dicens. Et cū aperuissz inq̄t sigillū
 sextū. ecce tremor? sc̄us ē magn? a sc̄us ē solmiger vt sacc? aliq̄
 n? a luna tota sāguinea fca ē et stelle ceciderūt in trā quō fca a re-
 to magno agitata mittit grossos suos et celū recessit vt liber cum
 inuoluit̄. a oīs mōs. a insule de locis suis mote sūt et reges tre et
 maximi q̄qz. a tribuni. a diuites et fortes. et oīs fuus. a liber ab-
 scōdezt se in spelūcas petraz et in cauinis mōtū. dicētes mōtibz et
 pet̄s cadita sup nos a aspectu pat̄s sedētis sup thronū a ab ira ag-
 in quoniam venit dies interitionis et quis poterit stare? Item in
 eadem apocalipsi hōc quoqz iohannes dicit sibi reuelatum. **Vidi** in-
 quit thronum magnum. et candidum sedentem super eū a cuius
 facie fugit celū et terra et locus eorū inuentus nō est et vidi mortu-
 os magnos et pupillos stātes an̄ cōspectu throni dñi et libri ap̄ti

finit. Et alius liber apertus est q̄ est vite ⁊ iudicati sunt singuli scđq̄
ea que scripta erant in libro scđm opa ipsorū. Sed et apostol⁹ lo
num cōsulens sic hortatur nos dicens. Nemo vos deacipiat inanib⁹
verbis. p̄pterea em̄ venit ira dei super filios cōtūcie. nolite esse
partia pes eorū. Demus igitur totis viribus fidei nostre. deo laudē
demus plenam cōfessionem. quādoquidē sup penitētia nostra gau
deant virtutes celorum. gaudeant angeli omnes. gaudeat et xp̄s
qui nos denuo peccatis oneratos. delictis obrutos. plena et clemē
ti moderatione cessare a facinore hortatur dicens. Conuerſate vos
⁊ redite ab impietatibus vestras et nō erunt vobis iniquitates ve
stre ad penam. Proicite a vobis omnes impietates vestras quas
fecistis aduersum me. ⁊ facite vobis cor nouum et spiritum nouū
Et ut quid vos mori traditis domus israel? Nō em̄ desidero mor
tem peccatoris. Ego sum. ego sum qui deleo facinora tua. et cōmo
rabor te. tu autē in mēte habe ⁊ iudicemur. dic tu facinora tua pri⁹
ut iustificeris. Dum patet fratres indulgentie aditus. deum plēis
satisfactionibus deprecemur. humiliemus nos ut exaltari possim⁹
Acq̄ſcimus diuine exhortationi. qua euadere liceat diem domini
et iram. dicit enim sic respice fili nationes hominum et scito quis
sperauit in domino et confusus est. permansit in mandatis illius ⁊
derelictus est. aut inuocauit eum et desperxit illum. quoniam pi⁹
et misericors dominus et remittens in tempore tribulationis pec
cata omnibus inquirentibus se in veritate. At ergo dic tu facino
ra tua prius ut iustificeris. Pre manu sit nob̄ oratio illa. ex homo
logeseos plena.

Sermo augustini de sancto apriano martire.

Sermonem a nobis debitum auribus et cordibus v̄ris
exigit tā grata ⁊ religiosa solempnitas qua passionē
beati martiris celebramus. Tūctis procul dubio tunc
ecclesia fuit et nō dampno cadētis sed desiderio recedē
tis sepe cupiens videre presentem tam bonum rectore atq̄ docto
rem. Sed quos affligerat sollicitudo certaminis. cōsolata ē corona
victoris et nunc non solum sine vlla tristitia verū etiā cū ingēti le
ticia cūcta que tunc gesta sunt legēdo recolimus. die q̄ isto nobis
gaudere cōcessum est. non timere. Neq̄ enim formidamus terribi
liter venientem. s̄ expectam⁹ hilari reduntē. Placet ita vniuer
sam illam fidelissimi et fortissimi et gloriosissimi martiris passionē
cū exultatiōe recordari preteritā. quā tunc frēs sustinuerē futura

Primo itaq; qd pro fide confessionis xpi in exilium turribim missus
 ē nō scō cypano aliqō nocuū sed multū illi p̄stitum ciuitati Quo
 em̄ ipse mitteret. vbi ille nō esset; ppter cuius testimoniu mitteret.
 Custus ergo qd apt ecce ego vobiscū sū omib; dieb; vsq; ad cōsu
 mationē seculi in omni loco mēbrū suū excipiebat: quocūq; furor ī
 imici pellebat. **O** stulta infidelitas psequētis. Si quis exilium quo
 xpianus uideat ire: p̄us si potes inueni vnde xps cogat exire De
 priā sua in alienā te arbitraris excludere hōiez dei. in xpō nūq̄
 exulem in carne vbiq; pegrinū S; iā memorare et cōsiderare de
 lāt post illud qd cypanus nō senserat sed inimicus putabat exi
 lium. qd ex ordine passionis ipm cōsecutū sit. Cum em̄ cypan⁹
 sanctus martir electus a deo de ciuitate turribitana in qua exilio p̄
 cepto aspasi paterni proconsulis missus fuerat regrederetur in or
 tis suis manebat Et inde cotidie sperabat venire ad se: sicut osten
 sum erat illi Quid iam fremeret persecutoris impetus aduersus eoz
 semper paratum accedente etiam domini reuelatione firmatum.
 Quando enim defereret patientem qm nō est passus preoccupari
 nescientem. Jam ergo qd ad eum passioni exhibendum duo missi
 sunt qui eum etiam secum in eurriculū leuauerunt. in medioq;
 posuerūt. et hoc diuine ammonitiōis fuit vt gaudēs recoleret ad
 eius se corp⁹ p̄tinere: qm nō hūos reputat⁹ ē. Xpc nāq; int̄ duos
 latrones ligno suspēsus ad exēplū patientie p̄beatur: cypanus at̄
 int̄ apparitores ad passionē eurrū portatus. xpi vestigia seq̄batur
 Quid illud qd cum in alium diē dilatus apud custodes esset. atq;
 illuc se multitudo fratrum ac sororum cōgregans pro fratribus
 pernoctaret. custodiū puellas precepit q̄ta intentione conside
 randum quanta laude predicandum quanto p̄e cōmō commendā
 dum est Viana corporis morte nō moriebatur in animo pasto
 ris vigilantia pastoralis: et cura tuendi domini gregis vsq;
 ad extremum vite huius diem mente sobria tenebatur **N**ec
 excutiebatur ab animo diligentia fidelissimi dispēsatoris: manus tā
 p̄xia cruci carnis **I**ta se martirē cogitabat futurū vt eē nō obli
 uisceret ep̄s. magis curas quā rōnez pastoz p̄ncipi de cōmissis li
 bi ouibus redderet: qd quid infideli proconsuli de fide p̄p̄a respō
 deret. Amabat quippe eum qui petro dixerat. Amas me? Pa
 sce oues meas. Et pascebat oues eius: pro quibus san
 guinem fundere illum imitans properabat. Custodiū puellas
 precepit sciens se nō solum habere simplicem dominum sed etiaz
 sp̄ipellem aduersarium. Itaq; aduersus leonē apte fremētē ī cō

confessione virile pectus armabat: aduersus insidiantes lupum in
gregem ferum femineum muniebat. Ita vere sibi consulit q̄ deū iudicem
cogitat: apud quē causam geste huius vite atq; ab illo sibi mune
ris iniuncti quisq; dicturus est. Vbi omnis homo recipit sicut ta
statur apostolus q̄ per corpus gessit siue in bonum siue in malum.
Ita sibi consulit q̄ ex fide viuens et satagens ne ab extremo p̄ccati
petur die extremum cōputat omnem diem et sic deus placidos mo
res perducit vsq; ad extremū diem. Ita sibi beatus aprianus epi
scopus miseratissim⁹ et martir fidelissim⁹ cōsulebat et nō sicut eū
lingua sūdola diaboli p̄ os possessi aīe ip̄i iudicis monē videbatur
dicēns cōsule tibi. Cum em̄ eius in nobilē mentē videret quādo ei
dixit iusserunt te principes cōmōnari. respondit q̄ ille non fa
cio. adiecit et ait. cōsule tibi. Ipsa est lingua sūdola diaboli et si
nō huius qui nesciebat quī loqueretur. illius tamē q̄ per eū loque
batur. Loquebatur em̄ p̄consul non tam scdm̄ principes homines
quorū iussa sibi met̄ iniuncta iactabat. q̄ scdm̄ p̄cipis p̄tatis aeris
de quo apostolus dicit Qui opatur in filios diffidie. Quē p̄ hui⁹
q̄ linguam opari aprianus nouerat. q̄ ipse nō nouerat. Noueāt
inq; aprian⁹ cui a p̄consule audiret. cōsule tibi. q̄ caro et san
guis dicebat stolidē hoc diabolu⁹ dicere sūdole. atq; intuebatur
in vno corpore duos istum oculis illum fide. Volebat eū iste mori
volebat ille coronari. Proinde circa istū placidus circa illū cautus
huic aperte respōdebat et illū vicebat. Fac inquit q̄ tibi p̄ceptū
est. In te tam iusta nulla est cōsultio. Dixerat quippe ille cōsule
tibi. Consulit em̄ qui cōsiliū vel ip̄it vel querit. Sed p̄cōsul
non a apriano cōsiliū accipere volebat. s̄ eū pot⁹ vt a se acciperet
amonebat. At ille in te inquit tam iusta nulla ē cōsultio. Non ad
huc cōsulo: quia non adhuc dubito. Abstulit enim michi dubi
tationem ipsa iusticia. Iustus autem vt securus moriatur i carne
certus viuūt in fide. Precesserunt aprianū multi martires. quos
flagrantib; exhortatiōibus suis ad vincēdū dyabolū accendeāt. Et
erat utiq; iustū vt quos vendic⁹ loquēdo p̄miserat patiēdo itrepi
d⁹ sequerēt. Ergo i te tā iusta nulla ē cōsultio. Quod ad hec dicam⁹
q̄d ad hec exultem⁹ tāta cōceptiōe gaudiorū. In quid erūpat cor
nost⁹ et os nēm. nisi i ipsā venerabilis martiris vltimā vocē? Cū
emin galen⁹ maxim⁹ decretū ex libello retractasset. thaciū aprianū
gladio aīaduerti placet. respōdit ille. Deo gratias. Habentes igit̄
de re tāta. memoria presentis. loci festiuitatē solempnissimī diei
p̄pōnem saluberrimi exempli. omnibus medullis nostris et nos
dicamus deo gratias.

Incipit oratio beati epiphanii martiris.

Agnos agnos agnos sancte sanctorum pater patrum no
strorum. deus abraham. deus ysaac. deus iacob. deus apostolo
rum. deus prophetarum. deus virginum. deus credentium. deus et
pater omni nostri ihesu christi filii tui. te invocamus suppli
ces pariter et deprecamur: qui ex ore altissimi procreatus es ante
mundi dispositionem. et ex marie sancte virginis utero per mysteri
um. editus orantibus nobis desiderium anime et integritatem cordis
prestare dignare: ut lauacro salutaris recreatus: peccatis delictis car
nalibus incolumis persistat. **P**etimus fide illibata mente incorrup
ta deuotione robusta. operatione seu dilectione continua: ut in ec
clesia sancta tua nos florere permittas. quoniam tibi flectimus genua
et curuimus ceruices: cui angeli et archangeli milia milium martirum
chorus apostolorum et prophetarum gloria exultant. cui omnes aues
canunt laudes. lingue confitentur celestium terrestrium et inferno
rum. **T**ibi omnes aque in celo et sub celo confitentur. te insensibilia
sentunt. tu es solus et propter te ne no. te quoniam domine pater omnipotens qui
solus filius respectabilis es: cui angeli et archangeli obtemperant et tibi do
minum pater. te oramus ut tribuas nobis mentem integram in omni actum
sinceritatem deuotam. conscientiam sanctam: puram sobriam castam: contra
omnes insidias seculi gloriosa fide degentem. **C**ontra diaboli minas
et carnales illecebras munitum pectus concedas. nec violenti et crudeli
letalibus laqueis implicemur: ut signum salutis eterni incolumis
perferamus. **P**elle a nobis omnem seculi illumiem. omnemque dia
boli persuasionem. **L**aqueetur concedat et separet a nobis et amoue
atur sicut a sacra famula tua asmodeus demon nequissimus. extin
ctus per angelum tuum sanctum raphael. **E**t sicut thobie affuisti: ita michi
adesse digneris. **E**t ut tribus pueris in camino et danieli misericor
diam prestasti: sic circa nos famulos tuos facere digneris. **Q**ui
mortuos suscitasti. cecos illuminasti: surdis auditum mutis eloqui
um a claudis gressum. leprosis sanitatem dedisti: ita et da famulis tuis
qui te tota virtute mentis credimus natum passum venturum iu
dicare viuos et mortuos. **A**ssiste nobis sicut apostolis in vinculis.
petre in ignibus: paulo in persecutionibus. petro in fluctibus. **Q**ui
sedes super septem thronos ad dexteram patris respice nos et libera
nos de eterne mortis interitu unum in uno. pater in filio. filius in patre.
spiritus sanctus per quem et cum quo est tibi in sancta ecclesia. honor et
tus claritas maiestas potestas benedictio immortalitas. et nunc et
in eternum semper et in omnia secula seculorum. Amen.

Item Oratio beati egyptiani martiris quam sub die passionis sue dixit

Domine sancte pater agyos deus. agye et agye deus meus. quoniam
tu es maior te. tibi gratias et laudem gero deus abraham et deus ysaac
et deus iacob. deus pater noster. deus apostolorum et deus prophetarum.
deus martirum qui fuisti ante mundi dispositionem. deus uiuorum. ventu-
rus iudicare uiuos et mortuos. qui es deus rex qui sedes super
cherubim et seraphim et prospicis abissos. qui vides cuncta priusquam
nascantur. qui habes potestatem et rursus restituere. qui habes potestatem
de arido vinde facere. tu oim dominus dominator. libera me ab hoc secu-
lo et exaudi me orantem sicut exaudisti filios israel de terra egypti
et non tibi crediderunt nec faulo tuo moysi. **Ve** peccatis meis. cum te
leuaueris confringere terram. Sub qua fissura petrarum me absconderis
fili. abante virtutem tuam. Cui monti dicturus sum cede super me et
cui colli tege me abante metum domini. cum te leuaueris confringere ter-
ram. **Progo** domine subueni mihi. noli secundum actum meum me iudicare. nihil
enim in preceptis tuis paruus. **Exaudi** me orantem sicut exaudisti ionam
de ventre ceti. sic exaudias me et eicias me de morte ad vitam. sicut
minuiste induerunt cinerem et cinerem et penitentiam egerunt. **Exhymologe**
syn faciem ante conspectum tuum pro vniuersis peccatis meis qui es ama-
tor penitentium miserere mei. **Sed** et dauid dicit. **Domine** propter nomen tuum
dele peccatum meum. **Ergo** deprecans maiestatem tuam. dele vniuersa
peccata mea. et exaudi me orantem sicut auastisti tres pueros de ca-
mino ignis ananiam azariam misaielem et misisti angelum tuum
cum nymphe eorum. et confusus est nabuchodonosor prepositus reg-
ni. quoniam tu es rex regnantium et dominus dominantium. qui
solus habes immortalitatem et lucem habitas inaccessibilem. quam
nemo hominum videt nec videre potest. **Exaudi** me orantem sicut exau-
disti danielem de lacu leonum. et misisti abacuc prophetam et attu-
lit ei prandium et dixit. **Prande** prandium. quod tibi misit deus.
Et dixit daniel. **Non** relinquet dominus querentes se. **Exaudi**
me orantem sicut exaudisti thobiam et saram. dum orarent in
atrio domus sue. **Tunc** obtulit pro eis raphael angelus orationes
eorum. **Sic** et tu exaudias preces meas et admittas ad aulam san-
ctam tuam orationes meas. et continenter mittas angelum tuum
qui deleat vniuersa delicta mea. sicut delesti spiritum immundum
a sancta filia raguel. et illumines cor meum sicut illuminasti oculos
thobie. **Exaudi** me orantem sicut exaudisti susannam inter manus

103

seniorum. sic me liberares ab hoc seculo quia tu es amator pure con-
scientie. Exaudi me orantem sicut exaudisti ezechiam regem
iude et delesti ab eo infirmitatem. sic et a me auferas infirmitate
carnis et augeas michi ad fidem: sicut illi auxisti annos quindécim
ad vitam. Libera me de medio seculi huius sicut liberaisti teclam
de medio amphitheatro. libera me ab omni infirmitate carnis mee
Te deprecor pater maiestatis. qui in fine temporum misisti
nos tuum mittens nobis ihesum christum filium tuum dominum de-
um saluatorem nostrum natum ex maria virgine de spiritu sancto
annunciante gabriele angelo: per quem nos liberaisti de periculo
mortis imminenti. **E**t te deprecor filium dei viui qui fecisti tanta
mirabilia qui in chana galilee de aqua vinum fecisti propter israel
qui cecis oculos aperuisti: qui surdos audire fecisti. qui paraliticos
ad sua membra reuocasti. qui soluisti linguas blesorum. demonio
vexatos sanasti: claudos currentes fecisti velut ceruos. muliere
de profluvio sanguinis liberaisti. mortuos suscitasti: super aquam
pedibus ambulasti. qui petro labentem manum tradidisti. qui mae-
fundasti et terminum ei posuisti et dixisti. hucusque venies et hic te
confermes in virtute tua. te deprecor filium dei viui propter uni-
uersa commissa mea qui es in celis filius in patre et pater in te in
sempiternum. qui sedes super cherubim et seraphim honoris tui. **T**i
bi assistunt angeli archangeli numerus innumerabilis timentes
et pauentes honorem et virtutem tuam. clamantes voce magna et
dicentes. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. **T**u
ipse nobis testamentum fecisti. petite et accipietis. pulsate et ape-
rietur vobis: quodcumque a patre meo petieritis in nomine meo. ego
a patre peto ut accipiat. **E**go peto ut accipiam. quero ut inueni-
am: ego posulo ut aperiat michi. ego in tuo nomine peto: ut tu a
patre petas et detur michi. **P**aratus sum propter nomen tuum
victimam sanguinis fundere. et quodcumque tormentum sustinere
Tu es domine adiutor meus et defensor: defende me ab aduersari-
o meo. Angelus tuus lucas protegat me. quoniam tu dixisti. quod
credentes petieritis per orationem dabitur vobis. **O**mnis homo me
dixit. tu es verax. **S**icut tu repromisisti potestatem habes domine
dare michi omne sacramentum celeste: ut dignus sim faciem san-
ctorum tuorum videre. **S**piritus in me operetur voluntas tua in
me fiat. quoniam tibi sponsi omnes diebus vite mee. qui passus
es sub pontio pilato bonam confessionem qui crucifixus descendisti
et conculcasti aculeum mortis. deuicta est mors. deuictus est inimi-
cus dyabolus. **T**u resurrexisti a mortuis et apparuisti apostolis

tuis: sedes ad dexteram patris. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos: tu dominaberis libera me de manu querentis animam meam. Per nomen tuum libera me ab aduersaria potestate: ut opera des vincendi inimicum meum: quoniam tu es potens assertor et aduocatus precum et petitionum nostrarum animarum. Die et nocte interpelles pro peccatis meis: orationem meam perferas ad patrem tuum. Et tu domine sancte pater digneris respicere super preces meas: sicut respexisti super munera abel. Digneris me liberare ab igne et pena perhenim et ab omni tormento quod parasti iniquis. Per bonum et benedictum ihesum cristum saluatorem nostrum: per quem tibi laus honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Passio sancti cypriani episcopi et martyris.

Temporibus valeriani et galieni. erat in africa prouincia beatus cyprianus episcopus doctor egregius. et in religione christiana preclarus. Qui cum multos tam scriptis quam verbis in ea de religione confirmasset: fama peruenit ad superadiectos imperatores. qui iusserunt patrum proconsul ut christianos viuere non pmitteret. Igitur paternus proconsul dixit ad cyprianum episcopum. Sacratissimi imperatores valerianus et galienus ad me litteras mittere dignati sunt: quibus preceperunt eos qui romanam legem non colunt ceremonias recognoscere. Quid ergo de te dicis? Cyprianus episcopus respondit. Christianus sum et episcopus. et nullos alios deos colo. nisi unum et verum deum qui creauit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Hunc ergo deum nos christiani colimus hunc deprecamur diebus ac noctibus pro nobis et omnibus et incolumitate ipsorum imperatorum. Paternus proconsul dixit. Ergo in hac voluntate perseueras? Cyprianus episcopus respondit. Bona voluntas est que deum nouit: et ab eo mutari non potest. Paternus proconsul dixit. Non solum de episcopis sed et de presbiteris mihi scribere dignati sunt imperatores nostri. Volo ergo scire ex te qui sunt presbiteri qui in hac ciuitate consistunt. Cyprianus episcopus respondit. Legibus vestris bene atque utiliter celsistis delatores non esse. Itaque a me deferri non possunt in ciuitatibus suis inueniunt. Paternus proconsul dixit. A me inueniuntur. Et adiecit. Preceperunt etiam ne in aliquibus locis consilia dyabolica faciant aut cymiteria ingrediantur. Si quis itaque hoc tam salubre preceptum non obseruauerit: capite plectetur. Cyprianus episcopus respondit. fac quod tibi preceptum est. Tunc paternus proconsul iussit beatum cyprianum episcopum in exilium deportari. Cumque diu ibidem moraretur: successit paterni proconsuli galienus maximus proconsul

184

Quis sanctum ciprianum episcopum ab exilio reuocatum sibi iussit pre-
 sentari. Ad quem galenus maximus proconsul ait. Tu te patres sa-
 crilega mente omnibus prebuidisti. Ciprianus episcopus respondit.
 Ego Valerius maximus proconsul ait. Iusserunt sacratissimi impa-
 tores ceremoniam. Ciprianus episcopus dixit. Non facio. Valerius
 dixit. Consule tibi. Ciprianus respondit. In re tam iusta. nulla est con-
 sultatio. Valerius autem collocutus consiliano dixit ad ciprianum. Diu
 sacrilega mente vixisti et nefarios tibi aspirandis homines aggrega-
 gasti. et inimicum te dominus romanis et sacris legibus constituisti. nec
 prius et sacratissimi principes ad sectam ceremoniarum suarum te reuocare
 potuerunt. Ita cum sis nequissimi criminis auctor et signifer deprehensus.
 ut testatur huius quos tuo scelere tecum aggregasti sanguine tuo
 sanctetur decretum. Iussit igitur galenus maximus proconsul
 edictum hoc in tabella reatum. Ciprianus episcopum gladio iussim?
 adiudicari. Ciprianus autem hoc audito dixit. Deo gratias. Multa
 etiam turba fratrum quos beatus ciprianus instruxerat. audita
 sententia que super eum data fuerat dicebant. Et nos cum eo pari-
 ter decollamur. Perductus est itaque beatus martir ciprianus carta-
 ginenus episcopus in agrum ad decollandum. Et ibidem genua figens
 in terra. spoliavit se dalmatica quam dyabolum tradidit. et in linea
 veste spiculatorum expectauit. Veniente autem spiculatore iussit suis
 beatus martir ciprianus. ut eidem viginti aureos darent. Atque ita
 beatus ciprianus manu propria sibi oculos texit. et martirem pal-
 mam capitis obturatione percepit. Ad laudem et gloriam dei. Cui
 est honor et imperium in secula seculorum. Amen.

Explicit epistola gloriosi martiris cipriani cartaginensis episcopi qui pro
 eloquentia quantaque doctrina inter catholicos doctores refulsent epi-
 stole eius splendorissime vobis omni sententiarum repleta ordine re-
 stituantur.

Autor em tractat comp. dionysius.

1870
The first of the year was a very
cold one, and the weather was
very disagreeable. The snow
was very deep, and the wind
was very strong. The people
were very much distressed,
and the cattle were very
suffering. The people were
very much distressed, and the
cattle were very suffering.
The people were very much
distressed, and the cattle were
very suffering. The people were
very much distressed, and the
cattle were very suffering.

The second of the year was a
very cold one, and the weather
was very disagreeable. The
snow was very deep, and the
wind was very strong. The
people were very much
distressed, and the cattle were
very suffering.

The third of the year was a
very cold one, and the weather
was very disagreeable. The
snow was very deep, and the
wind was very strong. The
people were very much
distressed, and the cattle were
very suffering.

Incipit prologus in libros beati Cipriani martiris contra iudeos editos. Qui quædam prologus est epistola quedam ad Quirinum scripta

Quirinus quirino filio salutem. Obtemperandum fuit fili carissime desiderio tuo spiritali impensissima petitione divina magisteria poscitur. quibus nos dominus per scripturas sanctas erudire dignatus est et instruere. ut a tenebris erroris abducti et luce eius pura et candida luminiati. viam vite per sanctam metam salutariam teneamus. Et quod sicut petisti ita a nobis sermo composuitur. et libellus compendio breviter ad te digestus est. ut que scrutabatur non copia latiore diffunderem. sed quantum medio ritas memorie suggererebat excerptis capitulis et annexis necessariis a queque colligerem. quibus non tam tractasse quam tractantibus materiam prebuisse videamur. Sed et legentibus breuitas huiusmodi plurimum predestitum non intellectum legentis et sensum liber longior spargit. sed subtiliore compendio id quod legitur tenax memoria custodit. Complexus sum vero libellos duos pari equitate moderatus. unus quo ostenderem mixtum iudeos secundum que fuerant ante predicta a deo recessisse. et indulgentiam dominum que sibi et prius data et in posterum promissa fuerat prodidisse. successisse vero in eorum locum christianos fide dominum promerentes. et de omnibus gentibus ac de toto orbe venientes. Item libellus alius continet culti sacramentum. quod idem venerit qui secundum scripturas annuntiatus est. et gesserit ac perfecerit universa quibus intelligi et cognosci posse potest est. Que legenti tibi interim profuit ad prima fidei limamenta formanda. Plus coloris tibi dabitur. et magis ac magis intellectus cordis operabitur. scrutanti scripturas veteres ac novas plenius et universa librorum spiritalium volumina plene. Nam nos nunc de divinis fontibus implevimus modicum quod tibi interim mitterem. bibere uberius et saturari copiosius poteris si tu quoque ad eosdem divine plenitudinis fontes nobiscum poteris potius et accesseris. Opto te fili carissime semper bene valere.

Explicit prefatio. Sequuntur capitula libri primi. Capitulum primum

Iudeos in offensam dei graviter deliquisse quod dominum dereliquerint et ydola secuti sint. .ij.

Item quod prophetis non crederent et eos interfecerint. .iij.

Ante predictum quod dominum neque cognovissent neque intellecturi neque recepturi essent. .iiii.

A

Quod scripturas sacras iudei intellectu nō essent.
 intelligi autem haberent in nouissimis temporibus.
 postea q̄ cristus uenisset. .v.
 Nihil posse iudeos intelligere de scripturis nisi
 prius crederint in xpm. .vi.
 Quod iherusalem perdituri essent: et terrā quā
 acceperunt relicturi. .vii.
 Item q̄ essent amissuri lumen domini. .viii.
 Quod circuncisio p̄ma carnalis euacuata sit: et
 et secunda spiritalis repromissa sit. .ix.
 Quod lex p̄or que per moysen data ē cessatura esset. .x.
 Quod lex noua dari deberet. .xi.
 Quod dispositio alia et testamētū nouū dari haberet. .xii.
 Quod baptisma vetus cessaret: et nouū inciperet. .xiii.
 Quod uigū vetus euacuaretur: et uigū nouū oriretur. .xiv.
 Quod pastores veteres cessaturi esset et noui inciperet. .xv.
 Quod domus et templū dei xps futurus esset: et cessasset templū
 vetus nouūq̄ cepisset. .xvi.
 Quod sacrificiū vetus euacuaret et nouū celebraretur. .xvii.
 Quod sacerdotiū vetus cessaret et nouus sacerdos ueniret
 qui in eternū futurus esset. .xviii.
 Quod propheta alius sicut moyses promissus sit:
 scilicet qui testamentum nouum daret et qui magis
 audiri deberet .xix.
 Quod duo populi p̄dicti sint: maior et minor
 id est vetus iudeorum: et nouus qui esset ex
 nobis futurus .xx.
 Quod ecclesia que prius sterilis fuerat plures
 filios habitura esset ex gentibus q̄ quot synagoga
 ante habuisset .xxi.
 Quod gētes magis in xpm credere essent .xxii.
 Quod panē et calicē dñi et oēm gratiā ei⁹ amissuri
 essent iudei: nos uero accepturi et quod xpianorū
 nouum nomen benedicatur in terris .xxiii.
 Quod ad regnum celorum magis gentes
 q̄ iudei perueniant .xxiiii.
 Quod solo hoc iudei accipere ueniam possint delictorum suorum si
 sanguinem xpi occisi baptismo eius abluerint et in ecclesiam trāse
 untis p̄ceptis eius obtemperauerint:

Iudeos in offensa dei quicquid deliquisse quod dominum reliquerit et
pola secuti sint

Liber primus

In exodo populus ad aaron. Exurge et fac nobis deos qui
nos praecedant. quia moyses vir hic qui nos eiecit de egipto.
quod ei acciderit non scimus. Item illic moyses ad dominum. Domine
cor domine deliquit populus hic delictum grave fecerunt sibi deos
aureos et argenteos. et si dimittis eis. dimitte. sin aut dele me de li
bro quem scripsisti. Et dixit dominus ad moysen. Si quis deliquit ante me. de
lebo illum de libro meo. Item in deuteronomio. Sacrificauerunt demo
nibus et non deo. Item in libro iudicum. Et fecerunt filii israel malignum
contra dominum deum patrum suorum qui eiecit eos de terra
egipti. et secuti sunt deos gentium que circa illos sunt. et offen
derunt deum. et seruiuerunt baal. Item illic. Et adiecerunt filii isra
el iterum facere malignum contra dominum. et seruiuerunt baal et
dons alienigenarum. et reliquerunt dominum et non seruiuerunt illi. De
relictus est iuda. et abominatio facta est in israel et in iherusalem
quoniam prophanauit iudas sancta domini. in quibus dilexit et
affectauit deos alienos. Exterminabit dominus hominem. qui facit
hec et humilis efficietur in tabernaculis iacob. Apud malachiam.

Item quod prophetis non crediderunt et eos interfecerunt.

Capitulum secundum.

Apuud iheremiam dominus dicit. Quia ad vos seruos meos propheta
tas ante lucem mittebam. et non audiebatis me. neque intendebatis
auribus vestris dicens. Couertatur unusquisque a via sua mala et a
nequissimis affectioibus vestris. et habitabitis in terra ista quam dedi vo
bis et patribus vestris a seculo et usque in secula. Item illic. Nolite abula
te post deos alienos ut seruiatis eis. et ne adoraueritis. ne et incite
tis me in opibus manuum vestrarum ad dispergendos vos. et non audistis me.
Item in basilico libro tuo helias ad deum. Emulando emulas sum dominum de
um omnipotentem. quia dereliquerunt te filii israel. Altaria tua demolierunt
et prophetas tuos interfecerunt gladio. et remansi ego solitarius
et querunt auferre animam meam. Item in esora. Deseruerunt a
te et abiecerunt legem tuam post corpus suum. et prophetas tuos
interfecerunt. qui obtestabantur eos ut reuertent ad te. Ante predictum
quod dominum neque cogniti neque intellecti neque recepturi essent.

Capitulum tertium.

Apuud ysaiam. Audi celum et prebe aurem terra quoniam do
minus locutus est. Filios generavi et exaltaui ipsi autem me
spreuerunt. Cognouit eos possessorum suum. et asinus persepe domini sui

Israel autem non cognouit. et populus meus non intellexit. **V**e genti peccatrici populo pleno peccatis. semine nequam. filii scelesti. reliquistis dominum. et in indignationem misistis illum sanctum israel. **I**te apud eundem dominus dicit. Vade et dic populo isti. **A**ure audietis et non intelligetis. et videntes videbitis et non videbitis. **I**ncerta flauit enim cor populi huius. et auribus grauiter audierunt. et oculos suos concluderunt ne forte videant oculis. et auribus audiant et corde intelligant. et reuertatur et curem illos. **I**tem apud iheremiam dominus dicit. **N**e de reliquerunt fontem aque viue. et effoderunt sibi lacus detentos qui non poterunt aquam portare. **I**te apud eundem **E**cce sermo domini factus est eis in maledictum. non voluit illum. **I**te apud eundem dominus dicit. **C**ognouit tempus suum turtur et hirundo rursus passeres custodierunt tempora introitus sui. populus autem meus non cognouit iudicium domini. **Q**uomodo dicetis sapientes sumus. et lex domini nobiscum est. **I**n cassum facta est meretratura falsa. scilicet contra si sunt. sapientes trepidauerunt et capti sunt. quia verbum dei reprobauerunt. **I**tem apud salomonem **Q**uerent me mali et non inuenient. odio enim habuerunt sapientiam. sermonem autem domini non receperunt. **I**te in psalmo. xxvij. **R**edde eis retributionem eorum. quoniam non intellexerunt in operibus domini. **I**tem in psalmo. lxxxi. **N**on cognouerunt neque intellexerunt in umbra deambulabunt. **I**tem in euangelio cata iohanne. **I**n sua propria venit. et sui eum non receperunt. **Q**uotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem ut filii dei fierent qui credunt in nomine eius. **Q**uod scripturas sacras iudei intellectu non essent. intelligi autem haberent in nouissimis temporibus postea quam christus venisset.

Capitulum. iiij.

Nunc duo psalmi. **E**t erunt vobis hi omnes sermones sicut sermones libri qui signatus est. quem si dederis homini scienti litteras ad legendum dicit. non possum legere. signatus est enim. **S**ed in illa die audietur furdi sermones libri. et qui in tenebris et qui in nebula sunt oculi cecorum videbunt. **I**te apud iheremiam. **I**n nouissimis diebus cognoscetis. **I**te apud daniellem. **Q**ui sermones et signa libri adulescentis. quo addiscant multi. et impleatur agnitio. quoniam cum fiet dispersio cognoscent omnia hec. **P**aulus ad corinthios in epistola prima. **N**olo enim vos ignorare fratres. quia patres nostri omnes sub nube fuerunt. **I**tem in epistola ad corinthios. **¶** Obtusi sunt sensus eorum usque ad hunc diem. hoc eodem relato in lectione veteris testamenti manete. quod non reuelatur. quia in crasto euacuatur. **E**t usque in hodiernum si quando legitur moyses

velamentum est super cor eorum. Vox autem dei conuersi fuerit ad dominum: auferetur velamentum. In euangelio dominus post resurrectionem. Isti sunt sermones quos locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum. quia oportet adimpleri omnia de scriptura in lege moysi et prophetis et psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. et dixit illis. Quia scriptum est et sic oportebat christum pati et resurgere a mortuis tertia die. et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum usque in omnes gentes. **N**ichil posse iudeos intelligere de scripturis nisi crediderint in christum.

Capitulum quintum.

Apud ysaiam. Et si non credideritis. neque intelligetis. Vnde dominus in euangelio. Si enim non credideritis quia ego sum. moriemini in peccatis vestris. Fide autem stare iusticiam. et illic esse vitam. predictum est apud abacuc. Iustus autem ex fide mea vivit. Inde abraham pater gentium credidit in genesi. Credidit abraham deo et deputatum est ei ad iusticiam. Cognoscitis ergo quia qui ex fide sunt hi sunt filii abrahe. Prouidens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes. deus pronunciat abrahe. quia benedicetur in illo omnes gentes. Igitur qui ex fide sunt. benedicti sunt cum fidei abraham. **Q**uod iherusalem predictum essent. a terra quam acceperat relicturi.

Capitulum sextum.

Apud ysaiam. Terra vestra deserta. ciuitates vestre igni exurste. regionem vestram in conspectu vestro alieni comedent et deserta et subuersa a populis alienis derelinquet filia syon sicut casa in vinea. et sicut custodiarum in cucumerario. quasi ciuitas que expugnata est. Et nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen. quasi sodoma fuisset et quasi gomorra simulareretur. Item in euangelio dominus dicit Iherusalem iherusalem que occidis prophetas et lapidas missos ad te. quotiens volui colligere filios tuos sicut gallina pullos sub alas. et non luvisti. ecce relinquet vobis domus vestra. **I**tem quod essent amissum lumen domini.

Capitulum septimum.

Apud ysaiam Venite ambulemus in lumine domini. dimisit enim populum suum domum israel. Item in euangelio cata iohannem fuit lumen verum quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo fuit. et mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognovit. Item illic. Qui non crediderit iam iudicatus est. quia non credidit in nomine unigeniti filii dei. Vox autem est iudicium quoniam lux venit in seculum. et magis dilexerunt tenebras quam lumen. **Q**uod circumfusa prima carnalis euacuata sit. et secunda spiritalis repromissa sit.

Capitulum octauum.

Pud iheremiam. **N**ec dicit dominus vris iuda et qui habitant
iherusalem. Renouate inter vos nouitatem. et ne seminaueritis
in spinis. circūcidite deo vestro vos. circūcidite preputiū cordis ve
stri. ne exeat sicut ignis ira mea et exurat. et nō sit qui extinguat
Itē moyses dicit In nouissimis diebus circūcideret deus cor tuū et
cor seminis tui. ad dommū deum amādū. Item apud ihesū naue.
Et dixit dñs ad ihesū Fac tibi cultellos petrimos nimis. acutos et
abscide et circūcide secūdo filios israel. Item paulus ad colosenses.
Circūcisi estis circūcisione nō manufacta in expolationē carnis
sed i circūcisione xpī Itē qd adā primus a deo factus iareūcūsus
et abel iustus. et enoch qui deo placuit et translatus est. et noe q
terris omnibz ob delicta peuntibz solus i quo humanū gen⁹ serua
retur electus ē. et melchisedech sacerdos secundū cuius ordinem
xps repromissus est: tūc qd illud signaculum seminis nō profect.
Signo aut domini omnes signātur. **Q**uod lex prior q p moysē
data ē cessatura esset.

Caplm ix.

Pud ysaiam. Tūc manifesti erūt qui signāt legē ne discāt Et
dies expecto deū. qui auertit faciē suā a domo iacob: et fides
ero in illū. Itē in euāgelio. Oēs prophete et lex vsq ad iohānez
pphetauerūt **Q**uod lex noua dari haberet. **Ca. x.**

Pud micheam. Quoniam lex de syon pficietur. et sermo do
mini ab iherusalem. Et iudicabit inter plurimos populos. et
reueriet et detegget validas nationes. Itē apud ysaiā De syon enim
pcedet lex et ebū dñi de iherusalē et iudicabit inter gētes. Itē in e
uāgelio cata matheū. Ecce vox de nube dīcēs. Vīc ē filius meus dī
lectus i quo bene sēsi. ipū audite **Q**uod disposino alia et testamē
tū nouū haberet dari. **Caplm xi.**

Pud iheremiā. Ecce dies veniūt dicit dominus et cōsumato in
domū israel et in domum iuda testamentū nouum. Nō secūdū
testamentum qd disposui patribus eorum in diē qua apprehendi
manus eorum vt educerem eos de terra egypti. quia nō pmāseūt
in testamēto meo. et ego neglexi eos dicit dñs: Quia hoc testamē
tū qd disponā domui israel post dies illos dicit domin⁹. dās leges
meas in sensum illorum scribam illas. et ero illis in deū. et ipi erūt
mihi i plebē. Et nō docebūt vn⁹ qsq fratrē suum dīcētes dīnosce
dñm qā oēs sciēt me a minimo vsq ad maximū eor⁹. qā ppriū ēo
iniquitatibz eor⁹. et peccator⁹ eorum non ero memor amplius.

Quod baptisina vetus cessaret: et nouū inciperet.

Caplm xij.

Apuđ pſaiam. Nolite priora meſſimiffe et antiq̃ nolite reputa-
re. Ecce facio noua que nũc orientur et recognoscetis a faciã
in deſerto viã. et fluia i loco in aquoſo ad aquare gen⁹ meũ. electã
plebem meã quã acquiſiui. vt vtutes meas exponeret. Itẽ apud
eundẽ. Si fuerint per deſerta adductis illis findetur petra. et fluet
aqua et bibit plebs mea. Item in euãgelio cata matheũ iohãnes
dicit. Ego vos quidẽ baptiſo in aqua in penitẽtiã. qui venit ante
fortior me eſt. cuius non ſum idoneus calcamẽta portare. ipſe vos
baptizabit ſpiritu ſancto et igne. Item cata iohannem. Niſi quis
natus fuerit ex aqua et ſpiritu ſancto. non poteſt itroire i regnũ
dei. Quod enim natum eſt de carne. caro eſt. et quod natu⁹ eſt ex
ſpiritu ſpiritus eſt. Quod iugũ vetus euacuaret et nouũ daret

Capitulum decimum tertium.

In pſalmo primo. Ad qđ tumultuante ſunt gẽtes. et populi
meditati ſũt inania. Aſtiterunt reges terre et principes colle-
cti ſũt i vnũ aduerſus dñm et aduerſus xpm ei⁹. Diſſipam⁹ vicia
la eorũ et abiciamus a nobis iugum eorũ. Itẽ cata matheum dñs
dicit. Venite ad me õnes q̃ laboratis et onerati eſtis. et ego vos
requieſcere faciam. Tollite iugum meũ ſuper vos. et diſcite a me
q̃ mitis ſũ et humilis corde. et inuenietis requiem animab⁹ vñs.
Iugũ em meũ bonũ eſt. et ſarcina mea leuis eſt. Apud iheremã
In illa die contriſulabo iugum a ceruice illorum. et vicia illorũ
diſſumpam. et non operabũtur alijs. ſ. operabũt dño deo et dauid
regem ſuſcitabo iſtis. **Qđ** paſtoẽs veteres ceſſaturi eẽnt et no-
uũ inciperẽt.

Capitulum decimũ quartũ

Apuđ ezechielem. Propterea hec dicit dominus. ecce ego ſuper
paſtores et iquirã oues meas de maib⁹ eorũ. et autẽ eos vt
no paſcãt oues meas. et nõ paſcẽt eas. et extrahã oues meas de
ore eorũ. et paſcã eas cũ iudicio Apud iheremã dñs dicit Et dabo
vob⁹ paſtores ſcđm cor meũ. et paſcẽt vos paſcẽtes cũ diſciplina
Itẽ apud iheremã Audite vbũ dñi gẽtes. et nũciate i inſulis que
longe ſũt. Dicite qđ diſpergit iſrahel congregabit illũ. et cuſtodiet
ſicut paſtor gregẽ ſuũ. quia eruit domin⁹ iacob. et eruit de manu
fortioris illi⁹. **Qđ** dom⁹ et tẽplũ dei xpc futurus eẽt et ceſſaſſet
tẽplũ vetus. nouumq; cepiſſet

Capitulu decimũ quintũ

In baſileon ſcđo. Et fuit verbũ domini ad nathan dicẽs. Va-
de et dic ſeruo meo dauid. Hec dicit dominus. non tu edi-
ficabis michi domum ad habitandum. ſed erit cum impleti fuerit
dies tui. et dormieris cum patribus tuis. ſuſcitabo ſemen tuum
poſt te. qui erit de utero tuo. et parabo regnũ eius. hic edificabit

A n

domū nomini meo. et ērigam thronū eius in sc̃la. ⁊ ego ero ei i
patrē et ipse erit mihi in filiū. et fidē cōsequetur dom⁹ eius. ⁊ reg
nū eius vsq; in sc̃la in cōspectu meo. Itē in euāgelio dñs dicit.
Nō relinq̃tur in tēplo lapis sup lapidē q̃ nō dissoluatur. ⁊ p̃ tē
plū aliud exatabit sine manibz. **¶** Qd sacrificiū vtr⁹ euacuaret⁹ ⁊
nouū celebraretur **¶** Caplm xvi

H Duo psal̃a. Quid michi multitudinē sacrificiorū vestrorū dicit
dñs? Plen⁹ sū. holocausta arietū et p̃guamina agnorū et san
guinē taurorū et hircorū nolo. Quis em̃ exquisiuit ista de maibz
vestris? Itē in psalmo xlix. Nō edam carnes taurorū: aut san
guinē hircorū bibā. Sacrifica deo sacrificiū laudis. ⁊ redde altissimo
vota tua. Inuoca me in die pressure et eruiam te. et clarificab me
Itē in psalmo eodē. Sacrificiū laudis clarificabit me. ⁊ illic via ē
in qua ostēdā illi salutare dei. Itē in psalmo nñ. Sacrificate sacri
ficiū iusticie. et sperate in deū. Itē apud malachiā. Nō ē voluntas
michi circa vos dicit domin⁹: ⁊ sacrificiū acceptū uō habeo ex mai
bus vestris. quoniā a solis ortu et vsq; in occasū clarificatū ē nom
inē meū apud gentes et i omni loco odores iōsi offerēt nomini meo
et sacrificiū mūdū: qm̃ magnū ē nomē meū apud gentes dicit do
min⁹. **¶** Qd sacerdotū vetus cessaret⁹ et nou⁹ sacerdos veniret q̃
in etnū futur⁹ eēt⁹ **¶** Caplm xvñ

In psalmo cix. Ante luciferū generauit te: iurauit domin⁹
et nō penitebit eū: tu es sacerdos in eternū scđz ordinē melchi
sedech. Itē in basilion p̃mordeus ad heli sacerdotē: Et suscitabo
michi sacerdotem fidēlem q̃ oīa que sunt in corde meo faciet. et edi
ficabo ei domū fidēlē et trāibit i ospāi custorū meorū oibz diebz ⁊ e
rit q̃ remanserit in domo tua veniet adorare in obolo pecunie et pa
ne vno. **¶** Quod p̃pheta alius sicut moyses promissus sit: scilicet
qui testamentum nouum daret. et magis audiri deberet.

In deuteronomio de⁹ ad moysē: Et dixit dñs ad me. **¶** Propheta
exatato eis de fratribz eorū sicut et tē: dabo verbū meū i ore
ei⁹: et loq̃tur ad eos ea q̃ p̃cep̃ero ei. Et q̃sq; nō audient q̃ loq̃tur
p̃pheta ille in nomine meo: ego ṽdicabo. De quo et xp̃s i euāgelio
cata iohannez. Scrutamini scripturas in quibus putatis vos vitā
eternam habere. hec sunt que testimonium perhibent de me. ⁊ nō
accuso apud patrem. est qui vos accuset moyses. i quē vos spatis

¶ Caplm xvñ

Si enim credidissetis moysi crederetis et michi: de me enim ipse scrip-
sit. Si aut illius scripturis non creditis. quomodo verbis meis crederetis?

¶ Quod duo populi predicti sint maior et minor. i. vetus iudeorum. et no-
uus qui est ex nobis futurus. **¶** Capitulum decimum nonum.

In genesi. Et dixit dominus rebecca. Due gentes in utero tuo sunt
et duo populi de utero tuo diuidentur. et populus populi
superabit. et maior seruiet minori. Item apud osee. Vocabo non
populum meum. populum meum. et non dilectam dilectam. Erat
enim quo loco dicitur non populus meus. illo loco vocabuntur fi-
lii dei viui. **¶** Quod ecclesia que prius sterilis fuerat. plures
filios habitura esset ex gentibus quam quos synagoga ante habuisset.

¶ Capitulum vicesimum.

Prophetia ysaie. iocundare sterilis qui non parit. exultare et exclama-
re qui non parit. quia multi filii deserte magis quam eius qui habet vir-
ginem. Dicit enim dominus. Dilata locum tabernaculi tui. et a via eorum tuorum
effice. Noli parcere. longas fac mensuras tuas. et palos tuos con-
firma. Adhuc in dexteram tuam et in sinistram extende. et semen tuum posside
hic gentes. et ciuitates desertas inhabitabit. Noli timere quia reuocet
neque reuereris quia maledicta es. quoniam confusionem eternam obli-
uisceris. Sic et abraham cum de ancilla natus esset prior filius. sara
sterilis diu mansit. et sero in senecta de pollicitatione peperit filium
ysaac. qui fuit typus christi. Sic et iacob accepit uxores duas. ma-
iorem ham oculis infirmioribus in typum synagoge. minorem spe-
ciosam rachel in typum ecclesie. que et sterilis diu mansit. et po-
stea peperit ioseph. qui et ipse fuit typus christi. Et in basilion pri-
mo legitur. helcana uxores duas habuisse fenennam cum filiis et
annam sterilem. ex qua nascitur samuel. non secundum ordinem
generandi. sed secundum dei miserationem et promissionem. cum
illa orasset in templo. et natus samuel typus fuit christi. Et in basi-
lion primo. Sterilis septem peperit. et que plurimos habebat fili-
os infirmata est. Filii autem septem sunt ecclesie septem. vnde et
paulus septem ecclesiis scripsit. et apocalypsis ecclesias septem po-
nit. ut seruetur septenarius numerus. ut dies septem quibus do-
minus mundum fecit. ut angeli septem qui assistunt et conuersant an-
te faciem dei. sicut raphael angelus dicit in tobia. et lucerna septiformis
in tabernaculo testimonij. et oculi domini qui mundum speculant. et lapis
cum oculis septem ut zacharias dicit. et spiritus septem et cetera labra in
apocalypsi et columnae septem super quas edificauit domum sapientia apud
salomonem. **¶** Quod gentes in christum magis crediture essent.

¶ Capitulum vicesimum primum.

In genesi Et dixit dñs ad abraham. Exi de terra tua et de cog
natione tua et de domo patris tui. et vade in illam terram quaz
tibi ostendero. et facia te in gente magnā. et benedicam te et magni
fico nomē tuum et eris benedictus: et benedica q̄ te benedixerit.
et maledica qui te maledixerit. et benedicentur ite oēs tribz terre
De hoc ipso in genesi. Et benedixit isaac iacob. Ecce odor filij mei
sicut odor agri pleni quē benedixit domin⁹. Et det tibi deus areore
celi et a fertilitate terre multitudinē frumētū vini et olei. et seruiēt
tibi gētes. et adorabūt te principes. et eris domin⁹ fratris tui. et ado
rabūt te filij patris tui. et qui maledixerit tibi sit maledict⁹. et qui
benedixerit tibi sit benedict⁹. De hoc ipso in genesi. Vt vidit autē
ioseph quomā posuit pater suus manū dextrā sup caput effraym.
grauē illi visū ē. et apprehendit ioseph manum patris sui auferre
a capite effraym ad caput manasse. Dixit autē ioseph ad patrē su
um. Non sic pater. hic est primum meum. superpone dexterā tu
am super caput eius. Ipse autem noluit. et dixit. Scio fili scio. et
hic erit in populū et hic exaltabitur. sed frater eius iunior maior
illo erit: et semē eius erit in multitudinē gētium. Item in genesi:
Iuda te laudabunt fratres tui. manus tue super dorsū inimicorū
tuorum. adorabunt te filij patris tui. Catulus leonis iuda. de fru
tice fili mi ascendiisti. recubans obdormisti velut leo. et velut catu
l⁹ leonis. Quis exaltabit illū? Nō deficiet princeps de iuda. et dux
de femoribus eius. quo aduulg⁹ remāt deposita illi. et ipse erit spes
gentium. Religans ad vitem pullum suum. et ad ilicē pullū asine
sue. Lauabit in vino stolam suam. et in sāguine vne amictū suum
Formidolosi oculi eius a vino. et candidi dentes eius magis q̄ lac
Inde in numeris de populo nostro scriptū est Ecce populus quasi
populus leominus confurget. In deuteronomio Erunt gentes in
caput. incredul⁹ at populus i caudā. Apud ezechiel Audite vocē
tubę. et dixerunt. nō audiemus. ppter hoc audiēt gētes. et q̄ pas
cēt pecora in eis. In psalmo. xviij. Constitues me in caput gētū
populus quē non cognoui seruauit mihi. in auditu auris obediuit
mihi. De hoc ipso apud iheremiam domin⁹ dicit. Priusq̄ te forma
rē in utero noui te. et prius q̄ exires de vulua sanctificaui te. et p
phetam in gentibus posui te. Itē apud ysaia. Ecce posui illū testē
nationibus. manifestaui principem et imperatē gentibus. Item
apud eundem Gentes que nō nouerunt te inuocabunt te. et popu
li qui ignorabant te ad te confugient. Item apud eundē. Et erit
in illa die radix yesse qui surgēs imperabit omnibus gentibz. et in
illum gentes sperabunt. et erit requies eius honor. Item apud

eundem. Terra fabulō et terra neptalim via maris. et qui maritima inhabitatis. et transiordmē galilee gētū. populus ābulans in tenebris videte lumē magnū. qui habitatis in regiōe vmbre mortis lumē lucebit super vos. Item apud eundē. Sic dicit dominus deus xpo meo domino. cuius tenui dexterā vt exaudiāt eū gētes et fortitudinē regū distumpet et in illū gentes sperabunt et ciuitates concludentur. Item apud eundē. Venio colligere omnes gētes et linguas. et veniet et videbūt claritatē meā. et dimittā super eos signum. et mittā ex eis conseruatos in gētes que longesunt que nō audierunt nomen meum. neq; viderūt gloriā meā. et nūciabūt claritatem meā in gentes. Item apud eundē. Et in omnibus hys nō sunt conuersi. igitur extollet signum in gētes que sunt longe. et attrahet illos a summo terre. Itē apud eundē Quibus nō ē nūciatum de eo videbūt. et qui nō audierūt. intelligent. Itē apud eundē. Manifestū sū eis qui me nō querūt. inuētus sū ab eis qui me nō interrogabāt. dixi ecce sū gēti. que nō inuocauit nomē meū. De hoc pso in actis apostolorū paul⁹. Vob primū oportuerat idcirco verbū dei. sed quia expulistis illud. nec vos dignos vite eterne iudicastis. ecce conuertim⁹ nos ad gentes. Sic em dixit p scripturas dominus. Ecce lucem posui te inter gentes. ita vt sis in saluationē vsq; ad fines terre. Quod panē et calicē xpī et omne gntiam eius amittunt essent iudei. nos vero accepturi. et q xpiano tū nouū nomē benediceretur in terris.

Caplm xxij.

Apuđ psalā dicit dñs. Ecce q seruiūt mihi māducabūt. vos aut esuriētis. Ecce q seruiūt mihi bibēt. vos aut sitietis. Qui mihi seruiūt letabūt. vos autē cōfūdemini. Et seruos meos vocabo nomine alio. quod benedicetur in terra. Item illic. Igitur extollet signū in gētes que sūt longe. et attrahet illas ab extremo terre. Et ecce cito leuiter aduenient nō esurient neq; sitient. Itē illic. Ecce itaq; dominator dommus sabaoth auferet a iuda et ab iherusalem valentem et validum. valentiā panis. et valentiā aque. Itē in psalmo. xxxij. Gustate et videte quoniam dominus dulcis est. felix est vir qui sperat in eum. Timete deum omnes sancti eius. quoniam non est mopia eis qui eum metuant. Diuites egerunt et esurierunt qui autem inquirunt domum non egebunt omni bono. Item in euangelio cāta iohannem dominus dicit. Ego sum panis vite. qui venerit ad me non esuriēt. et qui in me crediderit nō sitiet vnq. Itē illic ipse. Si q̄s sitit veniat et bibat. Qui credit i

me flumina de ventre eius fluent aque viue. Item illic ipse. Nisi ederitis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem. non habebitis vitam in vobis. ¶ Quod ad regnum celorum magis gentes quam iudei perueniant.

Capitulum viceſimū tertium

In euangelio dñs dicit. Nisi uenient ab oriente et occidente et recubent cum abraham et isaac et iacob in regno celorum filij autem regni exhibunt in tenebras exteriores. illic erit ploratio et stridor dentium. ¶ Quod solo hoc iudei accipere veniam possint delictorum suorum si sanguinem cristi occisi baptismo eius abluerint. et in ecclesia eius transeuntes preceptis eius obtemperauerint.

Capitulum viceſimum quartū.

Hud psalmia dñs dicit. Iam non relaxabo peccata vestra cum excederitis. man⁹ vias auertā faciem meā a vobis. et si multiplicaueritis preces non exaudiam vos. man⁹ em vñe sanguinis plene sunt. Lauamini mudi estote. auferte nequitias ab animis vñis. a conspectu oculorum meorum. Cessate a nequitiis vñis. discite bonū facere. exquirite iudiciū. conseruate euz qui iniuriā patitur. iudicate pupillo et iustificare viduam. et venite disputemus dicit dominus. Et si fuerint peccata vestra vt feniū vt muem exalabo. et si fuerint quasi coccinum vt lanā malbabo. Et si volueritis et audieritis me bona terre edetis. si autem nolueritis et nō audieritis me. gladius vos consumet. Os em dñi locutū est ista.

Capitula secundi libri.

Cristum primogenitum esse. et ipsum esse sapientiā dei per quē omnia facta sunt.

• i •

Quod sapientiā dei cristus. et de sacramento incarnationis eius. passionis et calicis. et altaris. et aplos q missi predicauerūt.

• ii •

Quod cristus idem sit sermo dei.

• iii •

Quod cristus idem manus et brachiū dei est.

• iiii •

Quod idem agnus et deus.

• v •

Quod cristus deus venturus esset illuminator et saluator generis humani.

• vi •

Quod cum a principio filius dei fuisset generari denuo haberet scdm carnem.

• vii •

Quod hoc futurū esset signum natiuitatis eius. vt de virgine nasceretur homo et deus. hominis et dei filius.

• viii •

Quod et homo et deus esset Christus ex utroque gene-
nere concretus. ut mediator esse inter nos et
patrem possit.

Quod de semine dauid secundum carnem nasci
haberetur.

Quod in bethleem nasceretur.

Quod humilis in primo aduentu suo veniret.

Quod ipse sit Christus quem iudei occiduri essent.

Quod ipse dictus sit ovis et agnus qui occidi ha-
beret et de sacramento passionis.

Quod idem et lapis dictus sit.

Quod deinde idem lapis et mons fieret. et imple-
ret totum orbem.

Quod in nouissimis temporibus idem mons manifesta-
retur. super quem gentes venirent. et in quem iusti
qui per ascenderent.

Quod ipse sit sponsus ecclesiam sponsam habens. de
qua spiritualiter nasceretur.

Quod cruce illum fixum essent iudei.

Quod in passione crucis et signo virtus omnia
sit et potestas.

Quod in hoc signo crucis salus sit omnibus qui
in frontibus notantur.

Quod medio die in passione eius tenebre future essent.

Quod a morte non vinceretur nec apud inferos
remanurus esset.

Quod ab inferis tertia die resurgeret.

Quod cum resurrexisset acciperet a patre omnem po-
testatem. et pater eius eterna sit.

Quod perueniri non possit ad deum patrem nisi per filium
eius Iesum Christum.

Quod ipse iudex venturus sit.

Quod ipse sit rex in eternum regnaturus.

Quod ipse sit et iudex et rex.

x

xi

xii

xiii

xiv

xv

xvi

xvii

xviii

xix

xx

xxi

xxii

xxiii

xxiiii

xxv

xxvi

xxvii

xxviii

xxix

Incipit Liber secundus.

Quoniam primum genitum esse et ipsum esse sapientiam dei per quem
omnia facta sunt.

Capitulum primum

Nos salomone i phomys dñs didit me iuuu viar
suar i opa sua ante secula fidauit me. in principio
anteq̃ terrā faceret. et anteq̃ abyssos cōstituē
anteq̃ pouceret fontes aquarū. anteq̃ montes
collocarenē. ante omnes colles genuit me domi⁹
Fecit regiones et inhabitabilia. et fines inhabita
biles sub celo. Cum pararet celum aderam illi. et cum secerneret
suam sedem. Cū super vêtos validas faceret de super nubes. et cū
cōfirmatos ponebat fontes sū celo. quādo fortia faciebat fidamta
terres etiam penes illū disponēs. ego erā cū adgaudebat. Cotidis
autem iocundabar ante faciem eius in omni tempore. cum letare
tur orbe perfecto. Item apud eundem in ecclesiastico. Ego ex ore
altissimi prodii ante omnem creaturam. Ego in celis feci vt oriret
lumen ineficiens. et nebula texi omnem terram. Ego in altis ha
bitaui. et thronus meus in colūpna nubis. Circum celi circuiui. et
profundū abyssi penetraui. et in fluctibus maris ambulavi. et in
omni terra steti. In omni populo et in omni gēte primatū tenui.
et omnium excellentiū et humiliū corda p̃pria virtute calcaui. Spes
omnis in me vite et virtutis. transite ad me omnes qui concu
piscitis me. Item in psalmo. lxxxviii. Et ego primogenitū ponā
illum altissimum apud reges terre. In eternum seruabo illi mise
ricordiam meā et testamentum meū fidele ipsi. et ponam in seculū
seculi semen eius. Si dereliquerint filij ei⁹ legē meā et in iudicijs
meis non ambulauerint. si iustificatiōes meas profanauerit. et
precepta mea non obseruauerit. visitabo in ṽga eorum facinora
et i flagellis delicta eorū. misericordiā autē meā nō dispergā ab eis
Itē cata iohannē dñs dicit. Nec est autē vita et̃na vt cognoscant
te solū et verū deū. et quē misisti ihesū xpm. Ego te clarificaui in
terra. op⁹ p̃feci qđ dedisti michi vt faciam. Nūc tu clarifica me a
pud te ipsū claritate quā habui apud te p̃uulg⁹ mūdus fieret Itē
paul⁹ ad colosenses. Qui est imago dei inuisibilis et primogenit⁹
toti⁹ creature. Itē illic. Primogenit⁹ a mortuis vt fieret i cōib⁹ ille
p̃matū tenēs. Itē in apocalipsi. Ego sū. a. et. o. initū ac finis Ego
finiēti dabo de fōte aque viue gr̃as. Qđ idē sit et sapiētia et ṽt⁹ dei
paul⁹ ad corinthios. Qm̃ iudei signa desiderāt et greci p̃uulgētiā q̃
rūt. nos autē p̃dicam⁹ ihesū crucifixū. iudeis qđ scādaliū. gētib⁹
autē stulticiā. ip̃is autē ṽotis iudeis et grecis xpm dei ṽtutē et dei s̃a
piētiā. Qđ sapiētia dei xpc et de sacramento incarnationis ei⁹ et pas
sionis et calicis et altaris et apostolorum qui missi predicauerunt

Capitulum secundum

Apus salomonē in por. homin. Sapiētia edificauit sibi domū. et subdidit colūpnas septē. mactauit hostiā. miscuit in cratera omniū suū. et parauit suā mēsam. et misit seruos suos cōuocās quī ex celsa predicatione ad cratera dīcēs. Qui ē insipies declinet ad me et egentibz sēsu dixit. remitte edite de meis pambz et bibite vinū qd miscui vob. Derelinqte stulticiā et q̄rito p rudētiā. et corrigite sciētie intelligētiā. Quod crist⁹ idē sit sermo dei.

Capl'm in

In psalmo. xln. Eructauit cor meū sermonē bonū. dico ego de peccata mea regi. Itē in psalmo. xxxij. Sēmone dei celi firmati sunt. et spiritu oris eius oīs v̄tus eor. Itē apud psalā. Verbū cōfirmās et breuians in iusticia. quoniā sermonē breuiatū faciet deus in toto orbe terre. Itē in psalmo. cni. Misit sermonē suū et curauit illos. Itē in euāgelio cata iohannē. In principio fuit verbū et verbū erat apud deū. et deus erat verbū. hoc erat in principio apud deū. oīa per ip̄sū facta sūt. et sine ip̄so factū est nihil. Quod factū est. in ip̄so vita erat. et vita erat lux hominū. et lux lucet in tenebris et tenebrē illam non comprehendētur. Item in apocalypsi. Et vidi celum apertum. et ecce equus albus. et qui sedebat super eū vocabatur fidelis et verus. equum iustūq iudicās et p̄chaturus. eratq coopertus veste aspersa sanguine. et dīcē nom̄ eius sermo dei. Quod cristus idē manus et brachium dei sit

Capl'm in

Apus psalā. Nūquid nō valet inian⁹ dei vt saluos faciat? Aut grauibit aurē vt nō exaudiat? Sed peccata vestra inter vos et deū separant et propter peccata vestra auerit faciem suā a vobis ne misereatur. manus em̄ vestre īgnate sunt sāguine et digiti vestri in peccatis. Labia vestra locuta sunt facinus. et lingua vestra iniusticiā medicatur. Nemo loquitur vera. neq est iudiciū verū. fidiūt in vanis et loquuntur inania qui parturiunt dolorem et pariūt. facinus. Itē apud eūdē Dñe quis credidit auditui nrō et brachium dñi cui reuelatū ē? Itē apud eūdē sic dīcīt dñs. Celū michi thron⁹ et terra suppedaneum pedū meor. Quā michi demū edificabitis aut quis locus ad requiem mihi? Quia em̄ ista fecit manus mea. Item Domine deus altū est brachium tuum et nō sciebāt cū cognouerint at cōfidentur. Item Reuelauit domn⁹ brachia suū sanctū in cōspectu omnū gentiū. videbunt oēs gētes et ip̄a suprema terre salutem a deo.

Ite apud eundē. Ecce feci te sicut rotas vehiculū taturatis. nouas
inseres formatas. et taturabis mōtes. extenuabis colles. et sicut
lanuginē pones. et vēilabis. et vēt⁹ occupabit illos. et pcella dis
pget. Tu autē iocūdaberis i sactis israhel. et exultabūt mops. et
egem⁹ qrent aquā et nō erit eis. lingua em eorā a siccabit. Ego
dñs de⁹. ego exaudia de⁹ israhel. et nō derelinquā eos. sed apertaz
int mōtes flumina. et in medys campis fōtes. faciam deserta i na
mora. aquosam siccetē terrā. Donaz in deserto cedrū et buxū et
myrtū et cypressum et vlnū et populū. et videāt et cognoscāt et
sciāt et redeāt simul. qz manus dñi fecit ista et scūs israhel ostēdit

¶ Quod idem angelus et deus ¶ Capitulum quintum

In genesi ad abraham. Et vocauit eum angelus domini de ca
lo et dixit illi. Abraham abraham. Ille autem dixit. Ecce
ego. Et dixit. Noli imponere manum tuam super pnerum neqz fe
ceris illi quicqz. nunc enim cognoui quoniam times deum tuum.
et non pepercisti filio tuo dilectissimo propter me. Item illic
ad iacob. Et dixit michi angelus in sompnis. Ego sum deus que
vidisti in loco vbi vnixisti michi titulum lapideum et vouisti michi
votū. Itē in exodo. Deus autem pereibat eos. die qdem per colūp
nam nubis ostendens illis iter. noctu autē in colūpnā ignis. Itē
illic. Promouit autē angelus dei qui pcedebat exercitum filiorū
israhel. Item. Ecce ego premitto angelum meum ante faciem tu
am ad custodiendum te in itinere. et te inducat in terram quā tibi
preparaui. obsecra em et obaudi eum. Ne fueris inobaudi
ens. et nō dēat tibi. nomē enim meū in illo est. Vnde ipse i euāge
lio dicit. Ego veni in noīe patris mei et non recepistis me. Cum
alius venerit in nomine suo. illum accipietis. Et iterum in psalmo
cxv. Benedictus est qui venit in nomine domini. Item in mala
chia. Testamentum meum fuit cū leui vite et pacis. et dedi illi tē
morem vt timeret a facie nominis mei. Lex veritatis fuit in ore
eius. et iniusticia non est inuenta in labys eius. In pace lingue
corrigens ambulauit nobiscū et multos auertit ab iniusticia quo
niam labia sacerdotis seruabunt scientiam. et legem exquirent ex
ore eius. quoniam angelus domini omnipotentis est. Quod deus
castus in genesi. Dixit autē deus ad iacob. Exurge et ascende i lo
cū bethel et habita illic. et fac illic altare deo q tibi apparuit cum
fugerēs a facie esau fratris tui. Item apud ysaiā sic dicit dñs de⁹
sabaoth. Fatigata est egiptus et negotiatio ethiopum et sabaim.
viri alii ad te transgredientur. et tui erunt serui. et postea am
bulabunt vincti compedibus et adorabunt te. Et in te pcrabunt

quoniam in te deus est. et non est alius deus preter te. Tu enim
 es deus et non sciebamus. deus israel saluator. Confundentur
 et reuertebuntur omnes qui aduersantur tibi. et cadent in confusi
 one. Item apud eundem. Vox clamantis in deserto parate viam
 domini. rectas facite semitas dei nostri. Omnis cuius implebitur
 et omnis mons et collis humiliabitur. et erunt omnia tortuosa in
 directum. et aspera in campum. et videbitur ois claritas domini et
 videbit omnis caro salutare dei. quoniam dominus locutus est. Item
 apud iheremiam. **V**ic deus noster. et non deputabitur alius absque
 illo qui inuenit omnem viam prudentie. et dedit eam iacob puero
 suo. et israel dilecto suo. Post hec in terris visus est. et cum homi
 nibus conuersatus est. Item apud zachariam deus dicit. Et transi
 bunt per mare angustum. et percutient in mari fluctus. et arefa
 cient omnes altitudines fluminum. et confundentur omnes iniurie
 afflictorum. et sceptrum egypti auferetur. et confortato eos in domino
 deo in periculum. et in nomine eius gloriabuntur dicit dominus. Item
 apud osee dicit dominus. Non faciam iuxta iram indignationis
 mee. non sinam deleri effrem. quoniam deus ego sum. et non homo in
 te sanctus. et non introibo in ciuitatem. post deum ibo. Item in
 psalmo xliij. Thronus tuus deus in secula seculorum. virga equi
 tatis virga regni tui. Dilexisti iustitiam. et odisti iniquitatem. prop
 terea vnxit te deus deus oleo exultationis super principes tuos. Item
 in psalmo xlv. Vacate et cognoscite quoniam ego sum deus. ex
 altator in gentibus et exaltator in terris. Item in psalmo. lxxxi.
 Non cognouerunt neque intellexerunt. in umbra deambulabunt.
 Item in psalmo. lxxv. Cantate deo psallite nomini eius viam fa
 cite illi qui ascendit in occasu. deus nomen illi. Item in euangelio ca
 ta iohannem. In principio fuit sermo. et sermo erat apud deum. et
 deus erat sermo. Item in eodem dominus ad thomam. Tange huc
 digitum tuum. et vide manus meas. et noli esse incredulus. sed fide
 lis. Respondit thomas et dixit illi. Dominus meus et deus meus.
 Dixit illi ihesus. Quoniam vidisti me credidisti. beati qui non vide
 runt et crediderunt. Item paulus ad romanos. Optabam ego ipse
 anathema esse a christo pro fratribus cognatis meis secundum carnem
 qui sunt israelite quorum adoptio et claritas et testamentum et
 legis constitutio et famulatus et promissiones quorum patres et ex quibus
 christus secundum carnem. qui est super omnia benedictus in seculum
 la. Item in apocalypsi. Ego. a. et. o. initium et finis. Ego sicuti dabo
 de fonte aque vite gratis. qui vixerit possidebit ea et eorum heredi
 tatem. et ero eius deus. et ille erit mihi filius. Item in psalmo. lxxpi

Deus stetit in synagoga eorum. in medio autem deos discernens
Et iterum illic. Ego dixi dñ estis. et filij altissimi omnes. vos autē
sicut homines moriemini. Quod si iusti qui fuerint et pceptis di
uini obtemperauerint dñ dici possunt. quanto magis cristus dñ
dei filius. sicut ipse in euāgelio dicit cata iohannem. Nonne ē scrip
tum in lege quoniam dñ estis? Si illos dixit deos et nō poterit sol
ui scriptura. quem pater sanctificauit et misit in seculum. eos di
cens quoniam blasphemias. qz dixi filius dei fui? Si nō facio facta
pāis. nolite michi credere. Et si nō uultis michi credē factis credi
te. et cognoscite quoniam in me est pater et ego in illo. Item in e
uangelio cata matheum. Et vocabis nomen eius emanuel. qd est i
terpretatū nobiscum deus. Quid crist⁹ dñ rētur⁹ esset illumina
tor et saluator⁹ generis hūani. **Capitulum septimū.**

Hupo ysaiam Confortamini manus resolute et genua debilia
Exhortamini q estis pusillanimes nolite timere nolite metuerē
dñ noster iudiciū retribuēt. ipse ueniet et saluos nos faciet Tūc
aperiētur oculi eorū. et aures surdōz audient. Tūc saliet clau
dus sicut cernis. et plana erit lingua mutōrum. qz rupta est in de
serto aqua. et tuus in terra sitiens. Item illic Non semior neq an
gelus. sed ipse dominus liberabit illos quia diligit eos. et pariet
eis et ipse redimet eos. Item illic Ego domin⁹ deus vōi tē i iustici
a. ut teneam manū tuā. et confortauī te. et dedi tē in testamētū
generis mei in lumē gētiū apire oculos eorū pducere de uicib⁹
victos. et de domo carceris sedētes i tenebris. Ego dñs dñ hoc no
men michi est claritatem meam alteri nō dabo. neq v̄tutes meas
sculptib⁹. Item in psalmo. xxiii. Vias tuas dñe ostende michi
et semitas tuas edoce me. deduc me ad veritatem tuā et doce me q
tu es dñ saluator⁹ me⁹. Vñ in euangelio cata iohānem domin⁹ dicit
Ego sum lumē mūdi. qui me secutus fuerit nō ābulabit i tenebris
sed habebit lumen uite. Item cata matheum gabriel angelus ad io
seph. Ioseph fili dauid. ne metueris assumere uxorem tu
am. quod enim ex illa natum fuerit de spiritu sancto est. Pariet
autē filium. et vocabis nomen eius ihesum. hic enim saluūz faciet
populum suum a peccatis eorum. Item cata lucam Et zacharias i
pletus est spiritu sancto. et pphetauit dicens Benedictus dom⁹
deus israhel. qui p̄spexit redemptionē populo suo. et exaltauit no
bis cornu salutis in domo dauid pueri sui. Item illic angelus ad
pastores Ne timueritis. ecce em̄ annūcio vob qm̄ nat⁹ ē nob hodie
saluator⁹. q est crist⁹ ihesus i ciuitate dauid. Quod cū a p̄nci
pio filius dei fuisset. generā denuo habet scōz carnē. Ca. septimū

In psalmo. **h.** Dominus dixit ad me filius meus es tu rego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam. et possessionem tuam terminos terre. **Ite** in euangelio cata lucā. Et factū ē ut audiuit salutationem marie elisabeth exultauit infans in utero eius. et impleta est spiritu sancto et exclamauit voce magna et dixit. Benedictu tu inter mulieres. et benedictus fructus uteris tui. Et vnde hoc michi. ut veniat mater domini mei ad me. **Item** paulus ad galathas. At ubi aduenit adimpletio temporis. misit de filium suum natum de muliere. **Ite** in epistola iohannis. Omnis spiritus qui confitetur ihesum christum in carne venisse de deo ē: qui autem negat eum in carne venisse de deo nō ē de amicitia spiritui. **Quod** hoc futurum est signum natiuitatis eius. ut de uirgine nasceretur homo et deus. homo et dei filius.

Capitulum viij.

A pud ysaiam. Et adiecit dominus loqui ad achas. Pete tibi signum a domino deo tuo in altitudinem fursum et in altitudinem deorsum. Et dixit achas. Non petam et non temptabo dominum deum meum. Et dixit. Audi itaque dominus dauid. Non pusillum vobis certa me cum hominibus. quoniam deus prestat agonem. Propter hoc dabit deus ipse vobis signum. Ecce virgo in utero accipiet et pariet filium. et vocabitur nomen eius emmanuel. Butirum et mel manducabit. ut sciat reprobare malum. et eligere bonum. Hoc semen dixerat deus de muliere procedere quod calcaret caput diaboli. In genesi. Tunc dixit deus ad serpentem. Quia tu hoc fecisti. maledictus tu ab omni pecore. et ab omni genere bestiarum terre. Pectore tuo et ventre repes. et erit tibi terra cibis omnibus diebus vite tue. Et ponam inimicitiam inter te et mulierem. et iter seminum tuum et semen eius. ipsa tuum obturbabit caput. et tu obseruabis calcaneum eius. **Quod** homo et deus creatus ex utroque genere concretus. ut mediator esse inter nos et patrem posset.

Capitulum ix.

A pud iheremiam. Et homo ē. et quis cognoscet eum. **Ite** in numeris. Quia et stella ex iacob. et exurgit homo ex israel. **Ite** illic predestinatus homo ex semine eius. et domabitur multarum gentium. et exaltabitur quia quod ipsum regnum. et augebitur regnum eius. Et deus duxit eum in egyptum quasi claritas unicornis eius. et edet carnes inimicorum suorum. et crassitudine illorum emedullabit. et balistis suis configet inimicum. Recubans requieuit quasi leo. et quasi catulus leonis. Quis suscitabit eum. Qui benedicunt te benedicunt. et qui maledicunt te maledicunt. **Ite** in apud ysaiam. Spiritus domini super me propter quod unxit me benedicere pauperibus misit me. curare contabulatos corde predicare captiuos remissionem et ceteris visum. vocare annum

domino acceptabilem. et dies retributionis. Vnde in euangelio ga
briel ad mariam. Spiritus sanctus superueniet in te. et virtus al
tissimi obumbrabit te. quapropter hoc quod nascetur sanctum vo
cabitur filius dei. Item in epistola pauli ad corinthios prima Pri
mus homo de terre limo. secundus homo de celo. Qualis ille e limo. ta
les et qui de limo. et qualis celestis. tales et celestes. quomodo portauit ima
ginem eius qui de limo est. portem? et imaginem eius qui de celo est. Ca. x. R.
Quod ex semine dauid secundum carnem nasci haberet. In basileon. n.
Et fuit verbum domini ad Nathan dicens. Vade et dic seruo meo
dauid. hec dicit dominus. Non tu edificabis michi domum ad habitandum
sed erit cum impleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis.
fuerit autem semen tuum post te. qui erit de utero tuo. et parabo reg
num eius. Sic edificabit domum nomini meo. et erigam thronum
eius usque in seculum. et ego ero illi in patrem. et ipse erit michi in fi
lium et fidem consequetur domus eius. et regnum eius usque in seculum
in conspectu meo. Item apud ysaiam. Et exibit virga de radice yesse
et flos de radice eius ascendet. et requiescet super eum spiritus do
mini. spiritus sapientie et intellectus. spiritus consilij et fortitudinis
spiritus scientie et pietatis. et implebit eum spiritus timoris domini
Item in psalmo. cxxxi. Iurauit deus ipsi dauid in veritate et non
reprobauit eum. de fructu ventris tui ponam super thronum tuum
Item in euangelio cata lucam. Et dixit angelus ad illam. Ne time
as maria. inuoluisti enim gratiam apud deum. Ecce concipies in ute
ro et paries filium. et vocabis nomen eius iesum. Sic erit mag
nus et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dominus deus thronum dauid
patris sui. et regnum iacob in secula. et regnum eius non erit finis.
Item in apocalypsi. Et vidi librum in dextera dei sedentis super thronum
scriptum intus et retro. signatum signis septem. Et vidi angelum
fortem predicantem vocem magna. Quis dignus est accipere librum
et aperire signa eius? Nec quisquam poterat neque in celo neque super
terram neque sub terra aperire librum. neque prospicere eum. Et
ego flebam multum. quia nemo dignus repertus esset qui aperiret
librum aut videret illum. Et unus de senioribus dixit michi. Ne
fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid aperire librum et
soluere septem signa eius. Capitulum. xii. ¶
Quod in bethleem nasceretur. Apud micheam. Et tu bethleem ter
ra effrata. non exigua es ut constituaris in milibus iuda. ex te mi
chi pcedet qui sit princeps apud israhel. et pcessionem eius a pri
cipio a diebus seculi. Item in euangelio. Et cum iesus natus esset in beth
leem iude in diebus herodis regis. ecce magi ab oriente aduenerunt

hierosolimam dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorum? Vidi
mus enim stellas eius in oriente. et veim⁹ cū muneribz adorare illū

¶ Quod humilis in primo aduentu suo veniret.

Capitulum duodecesimum

Hud ysaia. Dñe q̄s credidit auditui nostro. et brachiū dñi
cui reuelatū est. Annūciavimus corā ipso sicut pueri. sicut
radix i terra sitiēti. Nō est figura ei neq̄ claritas. et vidim⁹ illū
et nō habuit figurā neq̄ speciem. sed figurā eius sine honore. et de
ficiens p̄ter ceteros homines. Homo in plaga positus et sciens
ferre imbecillitatē. quia auersa est facies eius. in honoratus est et
non est cōputatus. Vic peccata nostra portat et pro nobis dolet.
et nos putavimus esse illum in dolore et in plaga et in vexatione.
Ipse autem vulneratus est propter facinora nostra. et infirmatus
est propter peccata nostra. Doctrina pacis nostre super illum. et
liore eius sanati sumus. Omnes sicut oves erravimus. homo vi
a sua erravit. Et dominus tradidit illum pro peccatis nostris. et
ipse propterea q̄ vexatus est non aperuit os suum. Item apud e
undem. Non sum cōtumax neq̄ cōtradictor. dorsum meum posui ad
flagella. et maxillas meas ad palmas. faciem autem meam non
auersi a feditate sputorum. et fuit deus auxiliator me⁹. Itē apud
eundē. Nō clamabit neq̄ audiet quis i plateis vocē eius. Arūdi
nē quassatā nō cōfriget. et linum fumgās nō extinguet. s̄ in veri
tate p̄feret iudicium. Fulgebit et nō quassabit. quoadusq̄ ponat
iudicium in terra. et in nomine eius gentes credent. Itē in psal
mo. xxi. Ego aut̄ sū vermis et nō homo. maledictū hominū et abie
ctio populi. Omnes qui videbant me despicebāt me. et locuti sūt
labijs et mouerūt caput. Speravit in domino eripiat eum. saluū
faciat eum qm̄ vult eum. Item illie. Aruit velut testa et tus mea
et lingua mea adglutinata est faucibus meis. Itē apud zachariā
Et ostendit michi dominus ihesum sacerdotem illū maximū stantē
ante faciem āgeli domini. et diabolus stabat ad dexteram eius ad
uersari ei. Et ihesus erat indutus veste sordida. et stabat añ faciē
ipsius angeli. Et respondit. et ait ad eos qui stabant ante facie
eius dicens. Auferte vestimēta sordida ab eo. et induite eūz pode
re. et imponite cydaram mundam super caput eius. Et dixit ad eū
Ecce abstuli iniquitates tuas. Itē paulus ad philippēses. Qui in
figura dei constitutus non rapinam arbitrat⁹ esse se equalē
deo. sed semetipsum exinamuit formā serui accipiens in similitudi
nē hominū factus et habitu inuentus vt homo. Humiliauit se fa
ctus obediēs vsq̄ ad mortem. mortē autē crucis. Propt̄ qd̄ deus
B i

exaltauit illū: et donauit illi nomē qđ est super omne nomen. vt
in nomine ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infer-
norum: et omnis lingua cōfiteatur. qđ dominus ihesus cristus in
gloria dei patris ē. **¶** Quod ipse sit ihesus cristus. quem iudei oc-
cisi essent.

Capl'm xij.

In sapientia salomonis. Circūuemiamus iustū quomā īsuauis
ē nob: et cōtrariū est opib⁹ nostris: et exprobrat nob pec-
cata legis. Promittit se scientiā dei habere: et filiū dei se nominat
Factus est nob in translatione cogitationū nrā. quīs ē nob etiā
ad vidēdū quomā dissimilis ē alijs vita illius: et mutata sūt vie illi-
us. Tāq̃ nugaces estimati sum⁹ ab illo: et cōtinet se a vñs nrīs qđ
ab imūdicis: et p̃fert nouissima iustorū. et gloriā patre se habē-
dū. Videamus ergo si sermōes illius veri sint: et septem⁹ que re-
tura sūt illi. Cōtumelia et tormēto īterrogem⁹ illū. vt sciam⁹ reue-
rentiā illius. Morte turpissima cōdempnem⁹ eū. **¶** Nec cogitauerūt
et errauerūt: excocauit em illos malicia ipsorū. et nescierūt sacra-
menta dei. **¶** Item apud ysaia. Videte quomō iustus perit et nō
īteligit. et vñ iusti tollūt et nō recognoscit. a facie em īiusticie
saluatus est iustus. et erit in pace sepultura ei⁹. De hoc ipso ante
predictum est in exodo. Innocentem et iustum non occides. **¶** Itē
in euangelio Judas penitentia duct⁹ sacerdotib⁹ et seniorib⁹ dixit
Peccaui tradēs sanguinē iustū. **¶** Qđ ipē dicit⁹ sit ouis et agn⁹ qđ
occi i haberet et de sacramēto passionis.

Capl'm xij.

Apud ysaia. Sicut ouis ad victimā adduct⁹ ē. et sicut agn⁹ cō-
tra cōdēntib⁹ eū sine voce. sic nō aperuit os suū. In humilitate
iudiciū ei⁹ sublatū ē. Natiuitatē ei⁹ qđ enerrabit. Quomā auferē-
tur a terra vita ei⁹. et facinorib⁹ populi mei adductus ē ad mortē
dato malos p sepultura ei⁹: et ipōs diuites p morte ei⁹ qđ faci-
nus nō fecit. neq̃ īsidias ore suo ppter ea ipē cōfiteē multos. et
fortiū diuidet spolia. ppter ea qđ tradita ē ad mortē aīa ei⁹ et itē fa-
cinorosos deputatus ē et ipse peccata multorū ptulit et ppter faci-
nora illorū traditus ē. **¶** Itē apud iheremiam. Domine significasti
michi et cognoscami: tunc vidi meditationes eorū. Ego sicut agnus
sine malicia productus sum ad victimā. in me cogitauerunt
cogitatū dicentes. Venite mittamus lignum in pane eius: et frā-
demus a terra vitā eius: et non erit in memoria nomen eius am-
pli⁹. **¶** In exodo de⁹ ad moyse. Accipiat sibi singuli ouem p domum

tabuū. ouem sine vitiō perfectū masculū amicum. et erat vo-
bis. ab agnis et ab heris accipietis. Et occidēt illū omne vulgus
filiōrū israel ad vespere. et accipient de sanguine eius et ponēt
super duos postes. et super limen in domibus. in quibus edent eū
in ipsis. Et edent carnes istas nocte assatas igni. et azima euz pi-
credibus edent. Non edetis de eis cruda neq; cocta in aqua. s. assata
igni. Caput cum pedibus et itraneis. nichil derelinquētes ex hys
mane. Et ossa non confringetis ex eo. Que autem relicta fuerint
ab eo vsq; in mane. igni cremantur. Sic autem comedetis euz. Lū-
bi vestri preantici. et calige vestre in pedibus vestris. a baculi ve-
stri in manibus vestris. et edetis euz festinanter. quia pascha do-
mini est. Item in apocalipsi. Et vidi in medio throni et quatuor a-
nimalium. et in medio seniorum agnum stantem quasi occisum.
habentem cornua septem. et oculos septem. qui sunt septem spiri-
tus dei missi per orbem terre. et venit et accepit librum de dextera
sedentis in throno. Et cum accepisset librum. quatuor animalia. et
vnginti quatuor seniores prostrauerunt se ante agnum. habentes
singuli citharas et pateras aureas plenas odoramentis supplica-
tionuz que sunt orationes sanctorum et cantauerūt nouū canticū di-
centes. Dignus es dñe accipe librum et aperire signa ei. qm̄ occisus
es. et emisisti nos deo sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo
et natione et fecisti nos regnū deo nrō. sacerdotesq; fecisti. et regna-
būt sup̄ terrā. Item in euangelio. Altera die vidit iohānes ihesū
venientem ad se et ait. Ecce agnus dei ecce qui aufert peccā mūdi

Quod idem lapis dictus sit

Capitulū decimū quintū.
Pud ysaia sic dicit dominus. Ecce ego mitto in fundamen-
ta syon lapidem preciosum. summum angularem honoratū
et qui crediderit in eum non confundetur. Item in psalmo. cxvii.
Lapis quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput an-
guli. A domino factus est iste. et est mirabilis in oculis nostris. Iste
dies quē fecit dominus. exultemus et iocundemur in eo. O domine
salua igitur. o domine dirige igitur. benedictus est qui venit in nomi-
ne domini. Item apud zachariam. Ecce ego adduco puerum meū
ortus nomen ei est. quoniam lapis quem dedit ante faciem ihesu su-
per lapidem ipsum vnum. septem oculi sunt. Item in deuteronomio
Et scribes super lapidem omnem legem hanc manifeste nimis
Apud ihesum naue. Et accepit lapidem magnum et statuit eum
illuc contra dominum. Et ait ihesus ad populum. Ecce lapis iste
erit vobis in testimonium. qd audientis omnia que dicta sunt a
domino. qm̄ locutus est ad vos hodie erat ipse vobis in testimonium

B 11

in nouissimo dictum. quando recesseritis a deo vestro. Item in ac-
tis apostolorum petrus. Principes populi et seniores israel audite
ecce nos interrogamur hodie a vobis super beneficio hominis is-
raē. in quo saluatus est. Sit vobis omnibus notum et omni populo
israel. quia in nomine ihesu cristi nazarenū quem vos crucifixistis
quē deus suscitauit a mortuis. in illo ipse in cōspectu vestro sanus
astat. in alio aut nullo. **V**ic lapis est q̄ cōtemptus est a vobis edificā-
tibus. qui factus est in caput anguli. **N**ō est enim nomen aliud
sub cōlo datū hominibz in quo oportet saluari nos. **V**ic est lapis i
genesi. quē ponit iacob ad caput suū. q̄a caput vitæ xp̄s. et dormiēs
vidit scalam ad celum p̄tingēte. in q̄ cōstitutus erat dominus. et an-
geli ascende bāt et descēdebant. **Q**uem lapidem cōsecrauit et vñxit
sacramēto vñctionis xp̄m significans. **V**ic est lapis in exodo. super
quē sedit moyses in cacumine collis. quādo ihesu naue contra ama-
lech dimicauit. et sacramēto lapidis et stabilitate sessiois amalech
superatus est ab ihesu. i. diabolus a cristo victus ē. **V**ic ē lapis mag-
nus in basilion primo. super quē posita est archa testamenti. quan-
do eaz ab allophiliis remissam et redditam in plauastro boues repor-
tauerunt. **I**tem hic est lapis in basilion primo. quo dauid fronte
goliath percussit et occidit. significans diabolum et seruos eius inde
p̄sterni. victa scilicet ea capitū pte quā signatam nō habent. quo
signo nos tūc semper sumus et viuimus. **V**ic est lapis quē cum a-
liemigenas israel viciisset statuūt samuel. et appellauit nomē eius
abennizer. i. lapis auxiliator. **Q**uōd deinde idē lapis mons fieret.
et impleat totā terrā.

Capitulum xvi.

Aduo danielē. Ecce imago nimis magna. et cōtemplatio eius ima-
ginis metuēda et elata stabat cōtra te. cuius caput fuit ex au-
ro bono. pectus et brachia eius argentea. venter et femur etrea. pe-
des aut ex parte ferrei ex parte autem fictiles. quoadusq; absci-
sus est lapis de monte sine manibus cōcidentiū et percussit imaginē
su per pedes ferreos et fictiles. et comminuit eos minutatim. **E**t
factum est simul ferrum et testa et eramētū et argētum et aurū et
facta sunt minuta q̄si palea aut puluis in area estate et ventilauit
illa ventus ita vt nihil remāserit ex illis. **E**t lapis qui percussit ima-
ginē factus est mōs magnus. et impleuit totā terrā. **Q**uōd in nouis-
simis tēporibz idē mōs manifestari ē sup quē gētes venient et in
quē iusti quicq; ascenderent.

Capitulum xvii.

Aduo ysaiā. Et erit in nouissimis tēporibz manifest⁹ mōs dom⁹

domini super verticem montium. et exaltabitur super colles. et veni-
ent super illum omnes gentes. et ambulabunt multi et dicent Ve-
nite ascendamus in montem domini. et in domum dei iacob. et nu-
ciabit nobis viam eius. et ambulabimus in illa. De syon enim pro-
cedet lex. et verbum domini ab iherusalem. et iudicabit inter gentes. et
cedarguet populum multum. et concident gladios suos in aratrae
et lanceas suas in falces. et iam non discunt pugnare. Item in psal-
mo. xxi. Quis ascendet in montem domini. aut quis stabit in lo-
co sancto eius? Innocens manibus et mundus corde. qui non accepit
in vano animam suam. et non subdole iuravit proximo sibi. Iste ac-
cipiet benedictiones a domino. et misericordiam a deo salutari suo. Ista
natiuitas eorum qui eum querunt: qui querunt faciem dei iacob. **¶** Quod ipse sit sponsus
ecclesie huius sponsa. de qua filii spiritualiter nascentur. **¶** Ca. xxi.

Apus iohel. Camite tuba in syon. sanctificate ieiunium. et in-
dicate curationem. aggregate populum. sanctificate ecclesiam
exipite maiores natu. colligite puulos lactentes. pcedat sponsus
de cubili suo. et sponsa de thalamo suo. Item apud iheremiam. Et
auferam de ciuitatibus iuda. et de quoruus iherusalem vocem leta-
tium et vocem gaudentium. vocem sponsi et vocem sponse. Item
in psalmo. xxi. Et ipse velut sponsus egrediens de thalamo suo
Exultauit ut gigas viam currere. a summo celo egressio eius et
decursio eius usque ad finem eius. et non est qui lateat calorem eius
Item in apocalypsi. Veni ostendam tibi nouam nuptam uxorem ag-
ni. Et duxit me in spiritu in montem magnum. et ostendit michi
ciuitatem sanctam iherusalem descendentem de celo a deo. habentem
clauitatem dei. Item in euangelio cata iohannem Vos michi testes estis
quia dixi eis qui missi sunt ab iherosolimis ad me. quia non sum cruxus
sed quia missus sum ante illum. Qui enim habet sponsam sponsus est
Amicus autem sponsi est qui stat et audit eum. et gaudio gaudet
propter vocem sponsi. Mirum rei misterium ostensum est apud ihesum
naue: quando iussus est exca'care se. quod scilicet sponsus non ipse esset
Erat enim in lege. ut quisque nuptias recusaret calciamentum depo-
neret: calciaretur vero ille qui sponsus futurus esset. Et factum est
cum esset ihesus in agro iericho circumspexit oculis. et vidit homi-
nem stantem ante faciem suam. et frameam habentem in manu eius. et
dixit Roster es an aduersariorum? Ille autem dixit ego sum dux
tutis domini. nunc adueni. Et ihesus cecidit ad terram et ait illi. Domi-
ne quid imperas famulo tuo? Et ait dux virtutis domini. Solue
calciamentum de pedibus tuis. locus enim in quo stas terra facta
est. Item in exodo moyses iubetur calciamentum deponere quod nec

B in

ipse sponsus esset. Et apparuit ei angelus domini in flamma ignis de rubo. et vidit quomā rubus arderet igni et nō cremabatur. Et dixit moyses. Trahiens videbo hoc grāde visum. cur utiq; non crematur rubus. Ut vidit aut quomā accessit videre: vocauit eū dominus deus de rubo dicens. Moyses moyses. Qui dixit. Quid ē? Et dixit. Ne accesseris huc. nisi solueris calcamentū de pedib; tuis locus enim in quo stas terra sancta est. Et dixit ei. Ego sum deus patris tui deus abraham deus isaac deus iacob. Hoc autē manifestum est in euāgelio cata iohānem. Et respondit illis iohānes. Ego qđem baptizo in aqua. in medio aut vestri stat quē vos nescitis. ipse ē enī de quo dixi post me veniens homo ante me factus ē cuius nō sum dignus corrigiā calcamētū soluere. Item in euāgelio cata lucā. Sūt lumbi vestri preancti et lucerne arētes: et vos similes hominibus expectantibus dominum suum qñ venerit a nuptijs ut cū venerit et pulsauerit aperiant ei. Felices serui illi. quos adueniens dñs inueniet vigilantes. Itē in apocalipsi Regnabit dñs deus omnipotens: gaudeamus et exultemus et demus ei glorie claritatem: quomā venerūt nuptie agniti vxor ei; se pparauit. **Q**uod crucifixum illum essent iudei.

Capitulum xix.

Apuđ psaiam. Expandi manūs meas tota die ad plebem cōtra dicentē et cōtumacē mihi. qui ambulant vias nō bonas. sed post peccata sua. Itē apud iheremiam. Venite et mittam; lignū in pane eius. et eradamus a terra vitā eius. Item in deuteronomio. Et erit pendens vita tua ante oculos tuos et timeb; diē ac noctē. et nō credes vite tue. Itē in psalmo. xxi. Et foderunt man; meas et pedes meos. dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi aut cōtēplati sunt et viderunt me: diuiserunt sibi vestimenta meā et sup vestem meam sortem miserunt. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum. in auxilium meum attende. Libera a gladio aīaz meam: et de manu canis vnicam meā. Salua me ex ore leonis: et a cornibus vnicornis humilitatē meā. Enarrabo nomē tuū fratrib; meis: in medio ecclesiarū laudabo te. Itē in psalmo. cxviii. Confige clauis de metu tuo carnes meas. Itē in psalmo. cxl. Alleuatio manū mearū sacrificium vespertinū. De quo sacrificio sophomas dicit. Metuite a facie domini dei quomā prope est dies eius: quia parauit dominus sacrificium suum: sanctificauit electos suos. Item apud zachariam. Et intrebuntur in me: in quē trāfixerūt. Itē in psalmo. lxxvii. Exclamaui ad te dñe tota die extēdi ad te.

manus meas? Item in numeris. Non quasi homo deus suspendi
tur: neq[ue] quasi filius hominis patitur. Vnde in euāgelio dominus
dicit: Sicut moyses exaltauit serpentem in heremo: ita exaltari o
portet filiū hominis: vt omnis q[ui] crediderit i[n] filiū habeat vitā etnā
Quod i[n] passione crucis et signo v[er]us omnis sit. et potestas

Capitulum viceſimum

Aud abacuc. Terit celos virtus eius. a laudis eius plena
est terra. et splendor eius vt lux erit. cornua i[n] mambus ei[us]
erunt et illic stabilita est v[er]us glorie eius. et cōstituet dilectionē
validam: ante faciem suam ibit verbum. et p[re]cedet i[n] campos scd[us]
gessus suos. Item apud ysaiam. Ecce natus est nobis puer. da
tus est nobis filius. cuius imperiū super humeros ei[us]. a v[er]it[as] est
nomē ei[us] magne cogitatiois nūcius. Hoc signo crucis et amalech
victus est ab ihesu per moysen. In exodo. dixit moyses ad ihesum
Elige tibi viros et exi. et cōstitue cū amalech i[n] crastinū. Ecce ego
stato i[n] cacumine collis. et virga dei i[n] manu mea. Et factum est
cum leuabat manum moyses. p[re]ualebat manus israel. Vbi autē
submiserat manus: inualeſcebat man[us] amalech. Sed manus moy
si erant graues. et accepto lapide supposuerunt sub eo. et sedebat
super eum. et aaron et hur sustentabant manus eius hinc et inde
et facte sunt manus moyſi stabiles vsq[ue] i[n] occasum solis et fuga
uit ihesus amalech et omnem populu[m] eius. Et dixit dominus ad
moysen. Scribe hoc vt sit memoriale i[n] libro. et da i[n] aures ihesu
quoniā deletioe deleā mēoriam amalech de sub celo.

Quod i[n] hoc signo crucis sal[us] sit omnib[us] qui i[n] frōtib[us] notant

Capitulum viceſimum primum

Aud ezechiel dicit dñs. Trahi mediā iherusalē. et notabis
signū super frōtes viroz. q[ui] ingemūt et merēt ob iniquitates
quē sunt i[n] medio eorū. Item illic. Vadite et cedite et nolite p[er]
re oculis vestris: nolite miseri. seniores et iuvenes et virgines i[n]
terfiate vt p[er]deantur. Omnem autem super quē signū scriptum
est ne tetigeritis. et ab ipsis sanctis meis incipite. Item i[n] exodo
deus ad moysen. Et erit is sanguis i[n] signo vobis super domos i[n]
quibus ibi eritis. et videbo sanguinem et p[ro]tegā vos et nō erit
i[n] vobis plaga diminutionis cū percutiam terram egipti. Item i[n]
apocalipsi. Et vidi agnum stantem i[n] montem syon. et cum eo cē
tum q[ua]draginta q[ua]tuor milia. et habebāt nomē eius et nomē patris e
ius scriptū i[n] frōtib[us] suis. Itē illic. Ego sum. a. et. o. primus et
nouissim[us]. i[n]itū et finis. felices eos qui faciūt p[re]cepta ei[us]: vt sint
postes eorum super lignū

Quod medio die in passione eius tenebre future esset **Ca. xxij.**

Apuo amos. Et erit in illo die dicit dñs sol occidet meridie: et obtenebrabit dies lucis: et couertā dies festos vestros i luctū et oia cantica vrā in lamētationē. Itē apud iheremiā. Et territa ē que parit et teduit anima eius. subnt sol cū adhuc medi⁹ dies esset. cōfusa ē et maledicta reliquos eorū in gladio dabo in cōspectu inimicorū eorū. Itē in euāgelio. A sexta at hora tenebre facte sunt p totā terrā vsq; ad horā nonā. **Q**uod a morte nō viceret nec a puo iferos remāsur? eēt.

Caplm xxiij.

In psalmo xxix. Dñe abstraxisti ab inferno aiam meā. Itē in psalmo. xv. Nō derelinques aiam meā apud iferos: neq; dabi sātū tuū videre intētū. Itē in psalmo. in. Ego dormiui et sōnū cepi et resurrexi: quoniā dñs auxiliator ē mihi. Itē in euāgelio cāta iohānē. Nemo auferet aiam meā a me. s ego pono eā: a potestāte habeo iterū sumēdi eā. hoc em mādātū accepi a patre meo. **Q**uod ab inferis tertio die resurgeret.

Caplm xxij.

Apuo osee. Viuificabit nos post biduū die tertio. Itē in exodo. Et dixit dñs ad moyse. Descēde et testificare populo et sātificā illos hodie et cras: et lauēt vestē suā: et sint parati in phendmū diē. die em tertio descēdet dñs in montem syna. Itē in euāgelio. progenies nequā et adultera signū querit: et signū nō dabit ei nisi signū iōne pphete. Quō em fuit iōnas in vtre ceti trib; dieb; et tribus noctibus. ita erit filius hominis in corde terre. **Q**uod cum resurrexisset acciperet a patre omnem potestatem: et potestas eius eterna sit.

Caplm xxv.

Apuo dāniēlem. Videbā in visu noctis: et ecce in nubibus celī qñ filius hōis veniēs venit vsq; ad veterē dierū: et stetit i cōspū eius: et qui assisteāt obtulerūt eū. et data ē ei potestas regia et omnes reges terre et genus et ois claritas seruiēt ei et potestas eius eterna que nō auferetur. et regnum eius nō corrumpetur. Item apud psaiā. Nunc exurgam dicit dominus. nunc clarificabor nūc exaltabor nunc videbitis nunc intelligetis nunc confundemini vana erit fortitudo spūitus. vos ignis cōsumet. Itē in psalmo. cx. Dixit dominus dominio meo sede ad dexteram meam: quoadusq; ponā inimicos tuos sub pedaneū pedū tuorum. Virgā virtutis tue emittet dñs ex syō. et onāberis i medio inimicorū tuorū. Itē in apocalipsi. Et quērui respexi vt videtē vā q meū loqbat et vidi septē cādelabra aurea et in medio cādelabrorum similē filio hominis

vestimentum portare. et erat predictus supra mamillas zona aurea. Caput autem et capilli eius erant albi velut lana aut nix. et oculi eius velut flamma ignis. et pedes eius auricalco similes sicut de fornace ignis. et vox eius ut sonus aquarum multarum. et habebat in dextera sua septem stellas. et ex ore eius gladius. utraque parte acutus exibat. et facies eius splendebat ut sol in virtute sua. Et cum videret eum cecidi ad pedes eius tanquam mortuus. et posuit super me dexteram suam. dicens. Noli timere. ego sum primus et novissimus. et vivus. qui fueram mortuus. et ecce sum vivens in secula seculorum. et habeo claves mortis et inferorum. Item in evangelio dominus post resurrectionem discipulis dicit. Data est michi omnis potestas in celo et in terra. Ite ergo et docete omnes gentes tingentes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. docetes eas observare omnia quecumque precepi vobis. **Quod perveniri ad deum patrem non possit. nisi per filium eius christum ihesum.** **Ca. xxvi.**

In evangelio. Ego sum via et veritas et vita. nemo venit ad patrem nisi per me. Item illic. Ego sum hostium. per me qui introierit salvabitur. Item illic multi prophete et iusti cupierunt videre que videtis. et non viderunt. et audire que auditis. et non audierunt. Item illic. Qui credit in filium habet vitam eternam. Qui in dicto non audiens est filium non habet vitam. si ira dei manebit super eum. Item paulus ad ephesios. Et cum venisset annuntiavit vobis pacem his que longe et pacem his qui prope. quia per ipsum habemus accessum ambulo in uno spiritu ad patrem. Ite ad romanos. Omnes enim peccaverunt et egent claudate dei. iustificantur autem dono ipsius. et gratia per redemptionem que est in christo ihesu. Item in epistola per apostoli. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. iustus pro iustis. ut nos offerret deo. Item illic. In hoc enim et mortuis predicatum est ut suscitentur. Item in epistola iohannis. Qui negat filium negat patrem habet. qui confitetur filium et patrem habet. **Quid ipse iudex venturus sit**

Capitulum viceimum septimum.

Apus malachiam. Ecce dies domini venit ardens velut clibanus. eruntque omnes alienigene et omnes iniqui stipula. et succedet illos adveniens dies dicit dominus. Ite in psalmo. xlix. Deus deorum dominus locutus est et vocavit terram. a solis ortu usque ad occasum ex syon species decoris eius. Deus manifeste veniet. deus noster et non silebit. Ignis autem eius ardebit et in circuitu eius percella nimia. Vocavit celum furem et terram ut separaret populum suum. Colligite illi iustos eius eos qui disponunt testamentum eius in sacrificiis. et annuntiabunt celi iusticiam eius quoniam deus iudex est. Item apud ysaiam. Dominus deus virtutum prohibet. et

comminuet bellum. exacerbat certamen. et clamabit super inimicos
 eius cum fortitudine. Tacui nunquid semper tacito? Item in psal
 mo. lxvij. Erurgat deus et dissipentur inimici eius. et fugiant qui o
 derunt eum a facie eius. Quomodo deficiat fumus deficiant. quomodo
 tatescit cera a facie ignis: sic pereant peccatores a facie dei. Et ius
 ti iocundentur et exultent in conspectu dei et letentur in iocunditate dei. Psal
 lite nomini eius: via facite illi qui ascendit in occasum. deus nomini illi. Tur
 babuntur a facie eius patres orphanorum et iudices viduarum. Deus in
 loco sancto suus deus qui inhabitare facit in domo unanimes. prouocans
 victos in virtute. similiter eos qui habitant in monumentis. Deus autem prouo
 catus in conspectu populi tui. in transiundo in heremum. Item in psalmo lxxxi
 Erurge deus et iudica terram. quoniam tu exterminabis in omnibus gentibus
 Item in euangelio cata mattheum. Quid nobis et tibi fili dauid? Quid
 huc venisti ante tempus punire nos? Item cata iohannem. Nihil pater
 iudicat sed omne iudicium filio dedit: ut omnes honorificent filium sicut ho
 norificat patrem. Qui non honorificat filium non honorificat patrem qui eum
 misit. Item in epistola pauli ad corinthios. n. Omnes nos manifestari
 oportet ante tribunal christi. ut reportet unusquisque sui corporis praemia
 secundum que egit siue bona siue mala. Quod ipse sit rex in eternum
 regnaturus.

Caplm xxviii.
Nud zacharia. Dicite filie syon ecce rex tuus venit tibi iustus et
 saluas multis sedes super asinum indomitum. Item apud ysaiam. Quis
 nuntiabit vobis quia ignis ardet? Quis nuntiabit vobis locum eternum?
 Ambulans in iusticia et manus abstinens a muneribus: grauans au
 res ut non audiat iudicium sanguinis: et comprimens oculos suos ne
 videat iniusticiam. hic habitabit in alta spelunca petre fortis. panis
 illi dabitur et aqua eius fidelis. regem cum claritate videbitis. Item
 apud malachiam. Rex magnus sum ego dicit dominus: et nomen
 meum illustre est apud gentes. Item in psalmo. n. Ego autem constitutus sum
 rex ab eo super syon montem sanctum eius. nuntians preceptum eius. Item
 in psalmo. xx. Commemorabuntur et conuertentur ad dominum omnes timi
 in terre: et adorabunt in conspectu tuo omnes patrie gentium: quoniam
 domini est regnum: et ipse dominabitur gentium. Item in psalmo. xxiii.
 Auferte portas principes vestras et extollimini porte eternales: et
 introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie domini? fortis in prelio. Au
 ferte portas principes vestras et extollimini porte eternales et introibit
 rex claritatis: dominus virtutum ipse est rex claritatis. Item in psal
 mo. xliij. Eructauit cor meum sermonem bonum: dico ego opera mea
 a regi. Lingua mea calamus scriptoris acute scribens decoris.

ae super filios hominū. Effusa est gratia in labijs tuis propterea
 benedixit te deus in secula. Accingere ense tuo ad semur potētissime
 Decor et speciei tue intende et dirige et regna ppter veritatē et
 mansuetudinē et iusticiam. Itē in psalmo. v. Rex meus et deus
 meus quoniam ad te orabo domine mane exaudies vocem meam ma
 ne assistam tibi et cōtemplabor te. Itē in psalmo. xcv. Domin⁹ reg
 nabit exultet terrariorū cūdentē in fide multe. Itē in psalmo. xliii
 Assistit regina ad dexteram tuam in veste inaurata amicta ē vari
 etate. Audi filia et vide et inclina aurē tuā a obliuiscere populi tui
 et domus patris tui. quoniam desideravit speciem tuā rex: qā ipē
 est dominus deus tuus. Item in psalmo lxxij. Deus at rex noster
 ante seculū operatus est salutem in medio terre. Item in euāgelio
 cata matheum. Cum ihesus natus esset in bethlehem iude in dieb⁹
 herodis regis. ecce magi ab oriente venerunt iherosolimam dicen
 tes. Vbi est qui natus est rex iudeorū? Vidimus enim stellā eius i
 oriente et venimus adorare eum. Itē cata iohānem. dixit ihesus.
 Regnum meum non est de isto seculo. Si de hoc seculo esset regnū
 meum. ministri mei turbarentur ne traderet iudeis. Nunc autem
 regnum meum non est hinc. Dixit pilatus. Ergo rex es tu? Respō
 dit ihesus. Tu dicis quoniam rex sum. Ego in hoc natus sum et in
 hoc veni in seculum. ut testimonium perhibeam veritati. Omnis q
 est de veritate. audit meam vocem. **Quod ipse sit et iu**
 dex et rex.

Caplm xxiij.

In psalmo. lxx. Deus iudicium tuum regi dā et iusticiam tuā
 filio regis. iudicare populum tuum in iusticia. Item in apoca
 lipsi. Et vidi celum apertum et ecce equus albus: et qui se debat
 super eum vocabatur fidelis et verax. equum iustum qui iudicat a
 pte iustitiae. Oculi autem eius erant tanquam flamma ignis: et sup
 caput eius diademata multa et portabat nomen scriptum. nemini
 aliū nisi ipsi soli notum. Et erat coopertus veste aspersa sanguine:
 et dicitur nomen eius verbum dei. et exeratus qui sunt in celo se
 quebatur eum i eqs alb⁹ motu bismo mundo a de ore eius exibat
 gladi⁹ ex utraq pte acutus ut de eo pcuteret natiōes q̄s ipse pac
 turus ē i virga ferrea et ipē calcabit torcular vim ire dei oipotētis:
 Vabet etiam in veste et in femore suo nomē scriptū rex regū et do
 mini⁹ dommānū. Itē i euangelio. Cum venerit filius hominis in cla
 ritate sua et omnes angeli cū eortine sedebit in throno claritatis
 sue et colligentur ante eum omnes gētes: et segregabit illos ab iū
 ste quāmodū pastor segregat oves ab hedis: et statuet oves ad

dexteram suā: pedes autē ad sinistram. Tūc dicet rex eis q̄ ad dexterā
eius erūnt. Venite benedicti patris mei. p̄p̄ite regnū qđ vob̄ pa
ratū est ab origie mūdi. Esuriui em̄ et dedistis michi māducaē. Si
tiui. et potastis me. hospes fui. et abduxistis me. nudus et texistis
me. infirmus fui et visitastis me. i carcere et venistis ad me. Tūc
respondebunt iusti dicētes. Dñe qñ te vidim⁹ esuriētē et paui⁹
sitientē et potauim⁹? qñ te vidim⁹ hospite. et abduxim⁹? nudū et
vestiūimus. qñ autē te vidim⁹ infirmari et in carcere. et venimus
ad te? Et respondens rex dicit eis. Amē dico vobis. qđ diu fecistis
vni horū ex fratribus meis minimis michi fecistis. Tūc dicet hys
qui ad sinistram ei⁹ erūt. Discedite a me maledicti i ignē eternū quē
pauit p̄r meus diabolus et angelis eius. Esuriui em̄ et nō dedistis
michi māducare. Sitiui. et nō potastis me. hospes fui et nō abdux
istis me. nudus. et nō vestistis me: i hēm⁹ et i carcere. et nō ven
istis ad me. Tūc respōdebūt et ipi dicētes. Domine qñ te vidimus
esuriētem: aut sitientem: aut hospitem: aut nudū: aut infirmum
aut in carcere. et non ministrauim⁹ tibi? Et respondit illis. Amen
dico vobis: qđ diu nō fecistis vni ex minimis hys: neq; michi fecistis.
Et abibūt isti in ambustionem eternam. iusti autē i vitam etnā

**Sequitur prefatio beati cypriani martiris et pontificis
ad quirinum.**

Incipit.

Quirinus quirino filio salutē. Pro fide ac deuotione tu
a quā dñō deo exhibes fili carissime petisti vt ad instrue
dum te exciperem de scripturis sanctis quedā capitū
la ad religiosaz secte nostre disciplinā p̄tinentia lectiōis
diuine succurrā. diligentiam querens. vt animus deo deditus nō lō
gis aut multis librorum voluminibus fatigetur. sed eruditus bre
uiario preceptorum celestiu habeat ad fouēdā memoriā suā: sa
lubre et grande compendiū. Et quia tibi plenum dilectionis obse
quiū debeo. feci quod petisti. vt laborare; semel. ne tu semper labo
reres. Quātū potuit itaq; mediocritas nostra complecti. collecta
sunt a me quedā p̄cepta dominica et magisteria diuina. que esse fa
cilia et vtilia legentib⁹ possint. du; in breuiariū pauca digesta et
velociter perleguntur et frequēter iterantur. Opto te fili carissime
semper bene valere.

Explicit prefatio beati cypriani martiris ad quirinum

Incipiunt capitula libri tercij.

D e bono opere et misericordia	Ca. I
In opere et elemosinis etiā si p mediocritate minus fiat ip	n
sam voluntatem satis ēē.	n
Agapē et dilectionē fraternā religiose et firmiter exercēdā	n
In nullo gloriā dū quādo nostrū nihil sit.	n
Humilitatē et quietē in omnibus tenēdā	v
Bonos q̄ et iustos pl⁹ laborare s̄ tolerare debere q̄ p̄batur	vi
Nō cōtristandū spiritū s̄ctū quē accipimus.	vi
Tracundiā vincēdā esse ne cogat delinquere	vi
Inuicē se fratres sustinere debere	ix
In dēū solū fidēdū et in ipsū gloriā dū	x
Eum qui fidem consecutus est exposito p̄ore homine celestia tātū	
et sp̄itualia cogitare debere. nec attendere ad seculū cuius renū	
ciā uimus.	xi
Non iurandum	xii
Nō maledicēdum	xiii
Nūquā mulitādū. s̄ circa oīa q̄ accidunt b̄ndicēdū dēū	xiii
Ad hoc tēptari hōies a deo ut p̄bentur	xv
De bono martirij	xvi
Q̄mora ēē q̄ in seculo patimur. q̄ sit p̄miū q̄ p̄missū ā	xvii
Dilectioni dei et xp̄i nihil preponēdū	xviii
Voluntati nō nostre s̄ dei obtemperandū	xix
Fundamētū et firmamētū sp̄ei et fidei ēē timorē	xx
Nō temere de altero iudicandū	xxi
Accepta iniuria remittēdū et ignoscendū	xxii
Vicem malis nō reddēdā	xxiii
Nō posse ad patrē puenire nisi p̄ cristū	xxiiii
Ad regnū dei nisi baptizatus et renatus quis fuerit peruenire non	xxv
posse	
Parū esse baptizari et eucharistiā accipere. nisi quis factis et ope	xxvi
re perficiat	
Baptizatū quoq̄ gratiam perdere quam consecutus sit. nisi inno	xxvii
centiā seruet	
Nō posse in eccl̄a remitti ei qui in dño deliquerit	xxviii
De odio nominis ante predictū	xxix
Nō quis deo voueat cito reddendū	xxx
Eū qui nō crediderit iā iudicatū ēē	xxxi
De bono virginitatis et continētie	xxxii

Nichil patrē iudicare s̄ filiū. et patrē ab eo nō honorificari a quo non honorificatur filius	xxxij.
Fidelem gentilit̄ vivere non oportere.	xxxij.
Deū ad hoc patientē esse ut nos peniteat peccati nostri et reformemur.	xxxv.
Mulierem ornari secularit̄ non debere.	xxxvi.
Fidelē nō oportere ob alia delicta n̄ ob nomē solū puniri	xxxvij.
Servū dei inocētē eē debere ne inadat i penā sc̄larē.	xxxvij.
Datum nobis esse exemplum vivendi i xp̄m.	xxxix.
Non iactanter nec tumultuose operandum.	xl.
Ineptē et stultit̄ non loquendum.	xli.
Fidem totū posse et tantū nos posse quantū credim⁹.	xli.
Posse eum statim cōsequi qui verē crediderit.	xlii.
Fideles int̄ se disceptantes nō debē gētilē iudicē expectari.	xliij.
Spem futurorum esse et ideo fidem circa ea que promissa sunt patientem esse debere.	xlv.
Mulierem in ecclesia tacere debere.	xlvi.
Delicto et merito nostro fieri ut laboremus nec dei opem in omnibus sentiamus.	xlvij.
Non fenerandum.	xlviii.
Inimicos quoq; diligendos.	xlix.
Sacramentum fidei non esse prophandū.	l.
Et q; nemo in opere suo extolli debeat.	li.
Credendi vel non credendi libertatē in arbitrio positā.	li.
Dei archana perspicere non posse. et ideo fidem nostram simplicē eē debere.	lii.
Neminem sine sordē et sine peccato esse.	liij.
Non hominibus sed deo placendum.	lii.
Deum nichil latere ex hys que gerantur.	lii.
Fidelem emendari et reservari.	liij.
Neminē tristari morte debere cū sit i vivēdo labor et periculu⁹. in moriendo pax et resurgendi securitas.	liiii.
De ydolis que gentiles deos putant.	liij.
Ciborū nimiam concupiscētiā nō appetendam.	li.
Possidendi concupiscētiā et pecuniā nō appetēdā.	lii.
Matrimoniu cum gētilibus nō iungendū.	liij.
Gravius delictum eē fornicatiōis.	liiii.
Que sunt carnalia que mortē patiunt. et que spiritualia que ad vitam ducant.	liiii.
Omnia delicta in baptismo deponi.	lii.

Disciplina dei in ecclesiasticis preceptis obseruanda.
 Predictum quod disciplina sana aspernari esset.
 Recedendum ab eo quod inordinatum et contra disciplinam uiuat
 Non in sapientia mundi nec eloquentia esse regnum dei sed in fide crucis
 et uirtute conuersationis.
 Parentibus obsequendum.
 Prees quod asperos esse circa filios non oportere.
 Seruos cum crediderit plures dominis carnalibus seruire debere.
 Iste dominos meliores esse debere.
 Viduas probatas quoscunque honorandas.
 Suorum et maxime fidelium curam plures unumquemque habere debere.
 Maiorem natum non temere accusandum.
 Peccantem publice obuiandum.
 Cum hereticis non loquendum.
 Innocentiam fidenter petere et impetrare.
 Nihil licere diabolo in homine nisi deus promiserit.
 Mercedem mercenario cito reddendam.
 Non augurandum.
 Circum in capite non habendum.
 Non uellendum.
 Surgendum cum episcopus aut presbiter ueniat.
 Salma non faciendum et si iam in una fide et in eadem traditione per
 maneat qui recedit.
 Fideles simplices cum prudentia esse debere.
 Fratrem non grauandum.
 Subito uenire finem mundi.
 uxorem a viro non recedere aut si recesserit inuptam manere.
 Tantum unumquemque temptare quantum potest sustinere.
 Non quicquid licet esse faciendum.
 Predictum quod hereses future essent.
 Cum tiore et hore eucharistiam accipiendo.
 Homines communicandi malos aut uitados.
 Factis non uerbis operandum.
 Et ad fidem et ad consecrationem preparandum.
 Calice uinum peccare non debere.
 Iudicium secundum tempora futurum vel equitatis ante legem vel legis
 post moysen.
 Gratia dei gratuita esse debere.
 Spiritum sanctum in igne frequenter apparuisse.
 Correptionem quod bonos libenter audire debere.

lxvi.

lxvii.

lxviii.

lxix.

lxx.

lxxi.

lxxii.

lxxiii.

lxxiiii.

lxxv.

lxxvi.

lxxvii.

lxxviii.

lxxix.

lxxx.

lxxxi.

lxxxii.

lxxxiii.

lxxxiiii.

lxxxv.

lxxxvi.

lxxxvii.

lxxxviii.

lxxxix.

lxxxx.

xc.

xci.

xcii.

xciii.

xciiii.

xcv.

xcvi.

xcvii.

xcviii.

xcix.

c.

ci.

cii.

ciii.

A multiloquentia temperandum.	cxv.
Non mentiendum.	cxvi.
Frequenter emendandos q̄ deliquit in domestico misterio.	cxvii.
Iniuria accepta patientia tenenda et ultione deo relicta.	cxviii.
Non detrahendum.	cxix.
Non esse proximo insidiandum.	cx.
Infermos visitandos.	cxxi.
Suheredes maledictos esse.	cxii.
Sacrificia malorum acceptabilia non esse.	cxiii.
Gravius iudicari de his q̄ i hoc seculo pl̄ habuerit p̄tatis.	cxiiii.
Vidua et pupillos p̄tegi oportere.	cxv.
Dū in carne est q̄s exhomologari facere debere.	cxvi.
Toulatione pernitiosam esse.	cxvii.
Pl̄ ab eo diligi deū cui i baptismo pl̄a p̄ccā dimittit.	cxviii.
Fortem aggressionē esse aduers⁹ dyabolū et ideo fortiter nos stare debere vt possimus vincere.	cxix.
De anticristo qui in hominem veniat.	cx.
Grave fuisse iugum legis q̄d a nobis abiectū ē. et leue ē iugum domini q̄d a nobis susceptū est.	cxxi.
Orationibus insistendum.	cxii.

Explicunt capitula.

Incipit liber tertius beati ap̄nami martiris ad quīrinū. De bono opere et misericordia.

Capitulum primum.

MQuid psaiam. Exclama inquit in fortitudine et noli p̄tere: sicut tuba exalta vocē tuā. annuncia plebi mee p̄ccā ip̄orū. et domui iacob. factiora eorū. **De de via** in diē q̄rūt. et cognoscere vias meas cōcupiscūt. q̄si plebs q̄ iusticiā fecerit et iudiciū nō deseruerit. **Postu** lat me nūc iudiciū iustū. et appropinquare deo cōcupiscūt dicētes. **Quid q̄** ieiunauim⁹ et nō vidisti. humiliauim⁹ aīas nr̄as et nō cōg nouisti? In dieb⁹ em̄ ieiunij iueiunē volūtates v̄re. **Aut em̄** sub iectos vob̄ sup̄pūgiās. ā ad iudicia et lites ieiunatis. ā primos cōditis cū pugnis. **Vt q̄d** michi ieiunatis. vt hodie audiat vox vestra i clamorē? **Nō** hoc ieiuniū ego elegi. n̄ humiliet homo aīas suās. **Et si** cōtuleris q̄si arculū collum tuum. et saccū et cinerē substraueris nec sic vocabitur ieiunium acceptum. **Non** tale ieiunium elegi dī et dominus. **Sed** solue omnem nodū iniusticie. resoluē suffocatiōes

quassatos in requiem. et omnem assignationem iniustam dissipare.
 Frange esurienti panem tuum. et egenos sine tecto induc in domum
 tuam. Si videris nudum vesti. et domesticos seminis tui non de
 spicies. Tunc erumpet temporaneum lumen tuum. et vestimen
 ta tua cito orientur. Et preibit ante te iusticia. et claritas dei cir
 cundabit te. Tunc exclamabis et deus exaudiet te. Dum adhuc
 loqueris dicet ecce assum. **De hospio apud iob** Conseruaui egenum
 de manu potentis et pupillo cui non erat adiutor auxiliatus sum.
Os vidue benedixit me. cum essem oculus cecorum pes quoque clau
 dorum ego essem. et inualidorum pater. **De hospio apud thobiam.**
 Et dixit thobie filio suo. Vade et adduc quencumque pauperem iue
 neris ex fratribus nostris. qui tamen in mente habet deum ex to
 to corde suo. Nunc adduc et manducabit pariter meum prandium.
Hoc sustineo te fili donec venias. **Item illic.** Omnibus diebus vite
 tue fili deum in mente habere. et noli pretereire precepta eius. Iusticia
 am fac omnibus diebus vite tue. et noli ambulare viam iniqui
 tatis. quoniam agere te ex veritate erit respectus operum tuorum.
 Ex substantia tua fac elemosinam. et noli auertere faciem tuam ab
 illo paupere. ita fiat ut nec a te auertatur facies dei. Quomodo
 habueris fili sic fac. Si tibi fuerit copiosa substantia. plus ex illa
 fac elemosinam. Si enim exiguum habueris. ex hospio exiguo
 comunica. Et ne timueris cum facis elemosinam. premium bo
 num repones tibi in diem necessitatis. quoniam elemosina a mor
 te liberat. et non patitur ire in tenebras. Munus bonum est ele
 mosina. omnibus qui faciunt eam coram summo deo. **De hospio**
 apud salomonem in parhymis Qui pauperi misereatur. deo fene
 ratur. **Item illic.** Qui dat pauperi. nunquam indigebit. Qui autem
 auerterit oculum suum. in multa penuria erit. **Item illic.** Ele
 mosinis et fide peccata purgantur. **Item illic.** Si esurierit ini
 micus tuus ab illis. Hoc enim faciens carbonem viuum super fien
 des in caput eius. **Item illic.** Sicut aqua extinguit ignem sic et
 elemosina extinguit peccatum. **De hospio in parhymis.** Ne
 dixeris abi et reuertere. cras ego dabo. cum possis continuo bene
 facere. non enim scis quid contingat sequenti die. **Item illic.**
 Qui obturat aures suas ne audiat imbecillum. et ipse inuoca
 bit deum. et non erit qui exaudiat eum. **Item illic.** Qui con
 uersatur sine vituperatione in iusticia. beatos filios relinquit.
Apud eundem in ecclesiastico. Fili si habes benefac tecum. et deo
 dignas oblationes offer. memor te quoniam mors non tardat

Item illic **C**onclude elemosinam in sinu pauperis. et hoc p te dia
bit ab omni malo. **M**isericordiam et postero prodesse. De hoc in
psalmo. xxxi. **I**umor fui etenim senui. et non vidi iustum dereli
ctum. nec semen eius querens panem. **T**ota die miseretur et fene
ratur. et semen eius in benedictione est. De hoc ipso in psalmo. xl.
Beatius qui intelligit super egenum et pauperem. in die mala libe
rabit illum dominus. **I**tem in psalmo. cxi. distribuit dedit pau
peribus. iusticia eius manet in eternum. De hoc ipso apud osee. **M**i
sericordiam volo magis q̄ sacrificium. et agnitionem dei plus q̄ ho
locaustomata. De hoc ipso in euangelio cata matheum. **B**eat
i esuriunt et sitiunt iusticiam. quia ipsi saturabuntur. **I**tem illic **B**e
ati misericordes. quia ipsi misericordiam consequentur. **I**tem illic
Thesaurizate vobis thesauros in celo. vbi neq̄ tineat neq̄ comestur
ra exterminat. et vbi fures non effodiunt et furantur. **V**bi enim
fuerit thesaurus tuus. illic erit et cor tuum. **I**tem illic. **S**imile est
regnum celorum homini negotianti querenti bonam margaritam.
Vbi autem inuenit preciosa margaritam abiit et vendidit omnia
que habuit et emit eam. **E**tiam modicum opus prodesse. **I**tem illic
Et qui potauerit unum ex minimis istis calicem aque frigide in no
mine discipuli. amen dico vobis non peribit merces eius. **N**emini ne
gandam elemosinam. **I**tem illic **O**mnipotenti da. et ab eo qui vo
luerit mutuari ne auertas te. **I**tem illic. **S**i vis ad vitam venire ser
ua mandata. **D**icit et ille qui edicit ihesus. **N**on occides non mecha
beris non falsum testimonium dices. **H**onora patrem et matrem
et diliges proximum tibi tamq̄ te. **D**icit illi iuuenis. **O**mnia ista ob
seruaui. quid adhuc michi deest? **D**icit illi ihesus. **S**i vis perfectus
esse vade et vende omnia tua et da pauperibus et habebis thesau
rum in celo. et veni sequere me. **I**tem illic cum venerit filius ho
minis in maiestate sua et omnes angeli cum eo. tunc sedebit in thro
no claritatis sue. et colligentur ante eum omnes gentes. **E**t segre
gabit illos ab invicem quemadmodum segregat pastor oves ab hedis
Et statuet oves ad dexteram suam. hedos autem ad sinistram. **T**unc
dicit rex eis qui ad dexteram suam sunt. **V**enite benedicti patris
mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. **E**su
ruem. et dedistis michi manducare. **S**itui et potastis me. hospes
fui et adduxistis me. **I**nfirmatus sum et visitastis me. **I**n carcere
fui et venistis ad me. **T**unc respondebunt ei iusti dicentes. **D**omi
ne quando te vidimus esurientem et pauperem. sitientem et pota
uimus? **Q**uando te vidimus hospitem et adduximus. nudum et
vestiuimus? **Q**uando te vidimus infirmum et in carcere et venim?

ad te? **R**espondens rex dicit **A**men dico vobis quod non fecistis vni horum ex
fratribus meis minimis et mihi fecistis **T**unc dicit illis qui a sinistris
eius sunt **D**iscedite a me maledicti in ignem eternum quem parauit pater
meus dyabolo et angelis eius **E**surui enim et non dedistis mihi man-
ducare **S**itui et non potastis me **H**ospes fui et non adduxistis me
Nudus fui et non vestistis me **I**nferui et in carcere et non visitastis
me **T**unc respondebunt et ipsi dicentes **D**ne quando te vidimus esurientem aut si-
tientem aut hospitum aut nudum aut inferum aut in carcere et non
ministrauimus tibi? **E**t respondet illis **A**men dico vobis quod dum non fe-
cistis vni ex minimis his neque mihi fecistis **E**t ibunt isti in abusti-
onem eternam iusti autem in vitam eternam **I**n hoc ipso euangelio ca-
ta lucam **R**es vestras vendite et date elemosinam **I**tem illic **Q**ui fe-
cit quod est intus fecit quod est foris est **V**erumptamen date elemosinam
et ecce vobis omnia sunt munda **I**tem illic **E**cce dimidium ex substantia
mea do egenis et si cui quid fraudauit quadruplum reddo **D**ixit autem
ihesus **Q**uia salus hodie domui huic facta est quoniam et ipse filius est abra-
he **D**e hoc ipso ad corinthios secundo **V**estra habundantia illorum in
opiam suppleat ut et illorum habundantia vestre inopie sit supple-
mentum ut sit equalitas sicut scriptum est **Q**ui multum habuit
non habundauit et qui modicum non indiguit **I**tem illic **Q**ui parce
seminat parce et metet **Q**ui seminat in benedictionem et benedictio
metet **V**nusquisque autem sicut corde proposuit non quasi ex tristitia
vel ex necessitate **D**ilatent enim datorem diligit deus **I**tem illic sicut
scriptum est **D**istribuit deus pauperibus iusticia eius manet in
eternum **I**tem illic **Q**ui autem administrat semini seminanti et pa-
nem ad edendum prestabit **E**t multiplicabit seminem vestrum et au-
gebit incrementa frugum iusticie vestre ut in omnibus locupletemini
Item illic **A**dministratio huius officii non tantum suppleuit ea que
scitis defuisse sed et habundauit per multatum gratiarum actionem in
deum **D**e hoc ipso in epistola iohannis **Q**ui habuerit substantiam mun-
di et viderit fratrem suum desiderare et clauerit viscera sua ab
eo quomodo caritas dei manet in illo? **D**e hoc ipso in euangelio ca-
ta lucam **C**um facis prandium aut cenam noli vocare amicos tu-
os neque fratres neque vicinos neque diuites ne forte et illi retribu-
te et fiat tibi retributio **S**ed cum facis epulum voca pauperes debiles et cecos
claudos et beatus eris quoniam non habet retribuere tibi **R**etribuetur autem
tibi in resurrectione iustorum

In opere et elemosinis etiam si per mediocritatem minus fiat
ipsam voluntatem satis esse.

Capitulum secundum

In epistola pauli ad corinthios secunda. Si voluntas prompta est secundum quodcumque habuerit accepta est. non secundum id quod non habet. neque ut alijs refrigerium vobis pressura sit.

Agapen et dilectionem fraternam religiose et firmiter exercenda

Capitulum tertium

Duo malachiam. Nonne deus vnus condidit nos? Nonne pater est vnus omnium nostrum? Quid vniq; dereliquistis vnus quisq; fratrem suum? De hoc ipso cata iohannem. Paces remitto vobis. pacem meam do vobis. Item illic. Hoc est mandatum meum vt diligatis inuicem quemadmodum dilexi vos. Maiorem hac caritate nemo habet quam vt animam suam quis ponat pro amicis suis. Item cata matheum. Beati pacifici. quoniam ipsi filij dei vocabuntur. Item illic. Amen dico vobis. quoniam si duo ex vobis conuerint in terra de omni re quamcumque petieritis continget vobis a patre meo qui in celis est. Vbi cumque enim fuerint duo aut tres collecti in nomine meo. ego cum eis sum. De hoc ipso ad corinthios prima. Et ego quidem fratres non potui vobis loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. Quasi infantibus in Christo lac vobis potui dari non escam. Dum enim adhuc pusilli essetis. Et non poteratis. sed neque nunc potestis. adhuc enim estis carnales. Vbi enim inuocatis emulationes et dissensiones. nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis? Item illic. Et si habuero fidem ita vt montes transferam. caritatem autem non habeam nichil proficio. Et si distribuero omnia mea. et si tradidero corpus meum vt ardeam caritatem autem non habeo nichil proficio. Caritas magnanima est. caritas benigna est. Caritas non emulatur. caritas non agit perperam. non inflatur. non irascitur. non cogitat malum. non gaudet super iniusticiam. colletatur autem in veritate. Omnia diligit. omnia credit. omnia sperat. omnia sustinet. caritas nunquam exardet. De hoc ipso ad galathas. Diliges proximum tibi tamquam te. Si autem mordetis et inculcatis inuicem. videte ne consumamini ab inuicem. De hoc ipso in epistola iohannis. In hoc apparet filij dei et filij diaboli. Omnis qui non est iustus non est de deo. et qui non diligit patrem suum et matrem suam. Qui enim fratrem suum odit homicida est. Et scitis quia omnis homicida non habet in se vitam eternam. Item illic. Si quis dixerit quoniam diligit deum. et fratrem suum odit. mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt deum quem non videt. quomodo potest diligere? De hoc ipso in actibus apostolorum. Turba autem eorum qui crediderant anima ac mente vna

agebant. nec fuit inter illos discrimen ullū nec quicq̃ suū iudica-
bant ex bonis que eis erant. sed fuerūt illis omnia communia. De
hoc ipso in euangelio cata matheum. Si obtuleris munus tuum ad
altare. et illic recordatus fueris q̃ frater tuus habet aliquid adū
sum te. relinque illic munus tuum ante altare. et vade prius reco-
niliari fratri tuo. et tunc veniens offeres munus tuū ad altare. Itē
in epistola iohānis. Deus caritas est. et qui manet in caritate in
deo manet. et deus in eo. Item illic. Qui dicit se in luce eē et fr̃
suū odit. mendax est. et in tenebris ambulat. vsq̃ adhuc.

In nullo gloriandū qm̃ nosterū nichil sit. **Ca. m.**
De euangelio cata iohānem. Nemo potest quicq̃ accipe. n̄ da-
tum fuerit illi de celo. Itē in epistola pauli ad corinthios pri-
ma. Quid em̃ habes qd̃ non acceperis? Si autem accepisti. qd̃ glo-
riaris quasi non acceperis? Itē in basilion libro primo Nolite glo-
riari neq̃ loquimini elata. nō p̃cedat magniloquētia ex ore ṽro.
q̃ deus sciatur om̃s. Itē illic Inualidus factus est arcus potentū
um. et infirmi aconcti sunt virtute. De hoc ipso in machabeis. In-
ustum est subditū deo esse. et mortalem nō paria deo sentire. Itē
illic. Et verba viri peccatoris ne timueris. q̃ gloria eius ī sterco-
re erit et in ver mes. Hodie extolletur. et cras non inuenietur. qm̃
conuersus est in terram suam. et cogitatio ei⁹ pibit.

In humilitate et quiete in omnibus tenendā. **Ca. v.**
Pud psalmā sic dicit dominus de⁹. Celū michi thronus. et ter-
ra scabellū pedū meorū. Quā michi sedē edificabitis. aut quis
locus ad requiē michi? Oīa em̃ ista fecit manus mea. et sūt omnia
mea. Et sup̃ quē aspiciā aliū. n̄ super humilē et q̃etū et timēte⁹
sermōnes meos. De hoc ipso in euangelio cata matheū. Beati mites
qm̃ ipsi hereditabūt terrā. De hoc ipso cata lucā. Qui mim⁹ fuerit
ī oib⁹ vob̃ hic erit magn⁹. Itē illic. Qui se extollit humiliabitur
et q̃ se humiliauerit exaltabit. De hoc ipso ad romanos. Noli altum
sapere. s̃ time. Si em̃ de⁹ naturalibus ramis nō peperit. ne forte nec
tibi parcat. De hoc ipso ī psalmo. xxxm. Et humiles spū saluabit
Item ad romanos. Reddite omnibus quē debentur. cui tributum
tributū. cui vectigal vectigal. cui timorem timorē. cui honores ho-
nozem. Remini quicq̃ debeatis. nisi vt̃ inuicē diligatis. Item in
euangelio catha matheum. Diligunt primum recumbendi locum ī
cenis. et primam sessionem in sinagogis. et salutationes in foro
et vocari ab hominib⁹ rabbi. Vos autē ne vocaueritis rabbi. Vn⁹
C i

est enim vobis magister. Itē in euāgelio cata iohānem. Nō est seru⁹ maior domino suo. neq; apostolus maior eo qui se misit. hec sciētes beati eritis si feceritis ea. Itē in psalmo. lxxxi. Dumilez et pauperē iustificato.

Bonos q̄ et iustos pl⁹ laborate et tolerare debere q̄ pbat. Ca. vi.
Puo salomone Vasa figuli pbat fornax. a hoies iustos tēptatio tribulationis. Itē in psalmo. l. Sacrificū deo spūs contritus cor contritum et humiliatum deus nō spernet. Itē in psalmo. xxxij. Proximus ē dominus contritū corde. et huiles spū saluabit. Itē illic. Multa flagella iustorum. et ex omnibz illis liberauit eos dñs. De hoc pso apud iob. Nudus exiui de utero matris mee. nudus ego ibo super terram. Dñs dedit dominus abstulit. sicut domino placuit ita factū est. sit nomen domini benedictū. In hys omnibus que cōtingerūt ei nihil peccauit iob labys suis in cōspectu dñi. De hoc pso in euāgelio cata matheū. Beati plāgētes qm̄ ipsi cōsolabuntur. Item cata iohāne. Nec locutus sum vobis ut in me pacē habeatis. In seculo autem pressurā habebitis. s̄ fidi te qm̄ ego vici mundum. De hoc pso ad corinthios. n. Datus ē mihi stimulus carnis mee angelus sathane. qui me colaphizet ne me extollam. Propter quod ter dominū rogau et discederet a me. et dixit michi. Sufficit tibi gratia mea nam virtus in infirmitate perficitur. De hoc pso ad romanos. Gloriamur in spe claritatis dei. Non solum autem. sed et gloriamur in pressuris. scientes quomā pressura tolerantia operatur. tolerantia probationem. probatio autē spem. spes aut nō confundit. q̄ dilectio dei infusa est in cordibz nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. De hoc pso cata matheū. Quā lata et spaciōsa via ē que ducit ad interitum. et mlti sunt qui intrant per eam. Quā arcta et angusta via est que ducit ad vitam. et pauci sunt qui eam inveniunt. De hoc pso in thobiā. Vbi sunt iusticie tue? Ecce que patens; Item in sapiētia salomonis. In locis impiorum gemunt iusti. in illorum autem pditione habūdabūt iusti.

Nō cōtristandū spm̄ scm̄ quē accepimus. Ca. vii.
Puo ephesios Nolite cōtristare spm̄ scm̄ dei in quo signati estis in die redemptionis. Amaraudo et ira et indignatio et clamor et blasphemie auferāt a vob.

Tracūdiā viciendā eē ne cogat delinq̄re.

Ca. viij.

A PUD salomonem in parhomyis. Melior est vir patiens forti.
 Qui enim iracundiam contempnit melior est q̄ qui vitz ca-
 pit. Item illic. Imprudens in eadem die nunciat iram suam. ab-
 scondit in honorationem suam astutus. De hoc ipso ad ephesios Iras-
 cimini et nolite peccare. sol non occidat super iracundiam vestram
 Item in euangelio cata matheum. Audistis q̄ dictum ē antiquis
 non occides. Qui autem occiderit. reus erit iudicio. Ego autē dico
 vobis. q̄a omnis q̄ irascitur fratri suo sine causa. reus erit iudicio

A Inuicem se frēs sustinere debere. **Ca. ix.**
 Ad galathas. In contemplationem habentes vnusquisq̄ ne
 et vos septemini. Alterutrū onera sustinete. et sic adimplebi-
 tis legem cristi.

A In deū solū fidendū ē et in ipō gloriandū. **Ca. x.**
 PUD iheremiā. Non gloriatur sapiens in sapientia sua. nec
 gloriatur diues in diuitijs suis. et fortis in fortitudine sua.
 sed in hoc gloriatur qui gloriatur. intelligere et nosse quoniam ego
 sum deus. qui facio misericordiam et iudicium et iusticiam super
 terram. quoniam in hys est voluntas mea dicit dominus. De hoc i
 psalmo. lv. In deo speraui non timebo quid faciat michi homo.
 Item in psalmo. lxi. Non nisi deo soli subdita est anima mea. Itē
 i psalmo. cxvii. Non metuā q̄d faciat michi homo. Dñs michi aux-
 iliator est. Item illic. Bonum est confidere in deum q̄ fidere in ho-
 minem. Bonum est sperare in deum. q̄ sperare in principibus.
 De hoc ipso apud daniēlem. Responderunt autem. syrac. misac et
 abdenago nabuchodonosor regi. Rex nō est opus nobis de sermo-
 ne isto respondere tibi. est enim de⁹ cui nos seruimus potēs eripē
 nos de camino ignis ardentis. et de manibus tuis liberabit nos.
 Et si non. notum sit tibi rex quia dñs tuus non seruimus. et yma-
 ginem auream quam statuisti non adoramus. Item apud iherē-
 miā. Male dictus homo qui spem habet in homie Et bñdicit⁹ homo
 q̄ fidit in dño. et erit in deum spes eius. De hoc ipso in deuterono-
 mio. Dominum deum tuū adorabis et illi soli seruies De hoc ipso ad
 romanos. Et coluerunt et seruierunt creature relictō creatore. p-
 ter q̄d et tradidit illos deus in passionēs ignominie. De hoc ipso a-
 pud iohannem. Maior est q̄ in nobis est. q̄ qui in hoc mundo.

A Cum qui fidem assuetus est exposito priore homine. celestia tm̄
 et spūalia cogitare debere. **Ca. xi.**

C. n

Hud ysaïam Querite dominū. et cum iueneritis inuocate eum.
Cū autē appropinquauerit vobis relinquat impius vias suas. et
vir facinorosus cogitationes suas et conuertatur ad dñm et miser
cordiam consequetur. qz in multū remittet peccata vestra De hoc
apud salomonē. Vidi vniuersa opera que facta sunt sub sole et ec
ce omnia vanitas. De hoc apud in exodo. Sic autē comedetis illum.
lumbi vestri pñcti et calcamēta vĩa in pedibz vestris. et baculi
vři in manibz vřis. et edetis eum festinanter. pascha em̃ dñi est.
De hoc apud in euangelio cata matheū Nolite cogitare dicentes quid
edemus aut quid bibeimus aut quid vestiemur. hec em̃ nationes i
quirunt Scit autem pater vester qz horum omnium indigetis. **Q**ueri
te primum regnum dei et iusticiam eius. et oĩa ista adiciuntur vobis.
Item illic Nolite cogitare in crastinum. crastinus em̃ dies ipse co
gitabit sibi. suffiat diei malicia sua. **I**tem illic Nemo retro attēdes
et superponens manum suam super aratrum aptus est regno dei.
Item illic Aspicite volatilia celi quomā nō seminant neqz metunt
neqz colligunt in hortea et pater vester celestis pascit illa. Nonne
vos plures estis illis? De hoc apud cata lucam Sint lumbi vestri accē
ti et lucerne ardentes. Et vos similes hominibus expectantibus do
minum suum quādo veniat a nuptijs. et cum venient et pulsauerit
aperiant illi. Felices serui illi quos adueniens dominus inuenient
vigilantes. De hoc apud matheum. Vulpes foueas habent et
volucres celi diuersoria. filius autē hominis nō habet vbi caput suū
inclinat. **I**tem illic Qui non renunciat omnibus que sunt eius.
nō potest meus discipulus esse. De hoc apud ad corinthios secunda
Non estis vři. empti em̃ estis precio magno. clarificate et portate
deum in corpore vřo. **I**tem illic Tempus collectū. superest ergo. qui
habent uxores quasi nō habentes sint. et qui plāgunt quasi non
plangentes. et q̃ gaudent q̃si nō gaudentes. et qui emunt q̃si nō e
mētes. et qui possident q̃si nō possidentes. et q̃ hoc mūdo vtuntur
quasi nō vtātur. **P**retarbit em̃ figura huius mūdi. **I**tem illic Primus
hō de fce limo. scđs hō de celo. Qualis ille e limo tales et q̃ e limo.
et qualis celestis tales et celestes. Quō portauim⁹ imaginē eius qui
de limo est. portemus et imaginē eius qui de celo est. De hoc
apud philippenses. Omnia sua querunt et non que sūt xpi. Quo
r. in finis est interitus. quorū deus est vter. et gloria eorū in cōsu
sionē qui terrena sapiunt. Nostra autem cōuersatio in celis est.
Vnde et saluatorem expectamus dominū nostrū ihesū cristum qui
transformabit corpus humilitatis nrē configuratū corpori clarita
tis sue. De hoc apud galathas Nichi autem absit gloriari nisi in

cruce domini nostri ihesu cristi. p. que michi mundus crucifixus est
et ego mundo. De hoc pso ad thimotheu. Nemo militans deo obli-
get se molestis secularibus. ut possit placere ei cui se pbauit. S.
et si certauerit quis non coronabitur nisi legitime pugnauerit. De
hoc pso ad colosenses. Si mortui estis cum christo ab elementis mundi
quid tanquam in mundo uiuentes uana sectamini. Itaque de hoc pso. Si
confutueritis eum christo. que sursum sunt querite. ubi christus est
in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite non que terrena sunt.
Mortui enim estis. et uita uestra abscondita est cum christo in deo.
Cum autem christus apparuerit uita uestra. tunc et uos cum eo appa-
rebitis in gloria. De hoc pso ad ephesios. Exponite prius conuersa-
tionis ueterem hominem qui corrumpitur secundum concupiscentias decep-
tionis. innouamini autem spiritu sensus uestra. et induite nouum hominem qui
secundum deum constitutus est in iusticia et sanctitate et ueritate.
De hoc pso in epistola petri. Quasi hospites et aduene ac peregrini
abstinete uos a carnalibus desideriis que militant aduersus animam
conuersationem autem habentes inter gentes bonam. ut dum uiuere
sa retractant de uobis quasi de malignis. bona opera uestra aspicien-
tes magnificent deum. De hoc pso in epistola iohannis. Qui dicit
se in christo manere. debet quoniam ille ambulauit et ipse ambulare. Item
illuc. Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt. Si quis dilexe-
rit mundum non est caritas patris in illo. quoniam omne quod in mun-
do est concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum et ambitio
seculi. Et mundus transibit et concupiscentia eius. Qui autem fe-
cerit uoluntatem dei patris manet in eternum. quomodo et deus
manet in eternum. Item in epistola pauli ad corinthios prima.
Expurgate uetus fermentum. ut sitis noua conspersio sicut estis
a ieiunio. Nam et pascha nostrum immolatus est christus. Itaque festa
celebremus non in fermento ueteris. neque in fermento malicie et nequicie
sed in azymis sinceritatis et ueritatis.

Non iurandum.

Ca. xij.

Hud salomonem. Multum iurans replebitur iniquitate. et
non discedet a domo eius plaga. et si uane iurauerit. non iu-
stificabitur. De hoc pso cata matheum. Dico uobis non iurare in to-
to. sit autem sermo uester. est est. non non. De hoc pso in exodo. Non
accipies nomen domini dei tui in uanum.

Non maledicendum.

Capitulum tridecimum.

N exodo Non maledices. neque principem populi tui detraxeris.
Item in psalmo. xxxiii. Quis est homo qui uult uitam et cupit

C in

dies videre bonos. Contine linguam tuam a malo: et labia tua ne loquantur dolum. De hoc psalmo in leuitico. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Produc eum foras qui maledixerit extra castra et imponet omnes qui audierint manus suas super caput eius. et lapidabit eum omnis synagoga filiorum israel. De hoc psalmo in epistola pauli ad ephesios. Omnis sermo malus de ore vestro non procedat. sed bonus ad edificationem fidei. ut det gratiam audientibus. De hoc psalmo ad romanos. Benedicentes non maledicentes. De hoc psalmo in euangelio cata matheum. Qui dixerit fratri suo fatue. reus erit in gehennam ignis. De hoc psalmo cata lutham. Dico autem vobis. quod omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent pro eo rationem in die iudicii. De sermoibus enim tuis iustificaberis. et de sermoibus tuis condemnaberis.

Nunc muscandum circa omnia que accidunt benedictionum deum. **Ca. xiiij.**
Pro iob Dic verbum aliquod in dominum et morere. At ille iturus eam dixit. Tanquam una ex ineptis mulieribus locuta es. Si bona excepimus de manu domini mala cur non tolerabimus. In his omnibus que acciderunt ei non peccauit iob labijs suis in conspectu domini. Item illic adaduertisti ne puerum meum iob? Non enim sumis est ei quisque in terris homo sine querela. verus dei cultor. abstinens se ab omni malo. De hoc psalmo in psalmo. xxxm. Benedicam dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo. Item in numeris. Desinat murmuratio eorum a me et non morietur. Item in actibus apostolorum. Circa autem mediam noctem paulus et silas orantes gratias agebant deo audiebant autem eos vincit. Item in epistola pauli ad philippenses Oia autem pro delectatione facite sine murmuracionibus et hesitationibus. ut sitis sine querela et immaculati filij dei.

Non hoc temptari homines a deo ut plene. **Ca. xv.**
In genesi. Et temptauit deus abraham et dixit ad illum. Accipe filium tuum unicuique diligis ysaac. et vade in terram et impones illum ibi in holocaustum hostiam in unum ex montibus de quo dixero tibi. De hoc psalmo in deuteronomio. Tēptat dominus deus noster. ut sciat si diligitis dominum deum vestrum ex toto corde vestro et ex tota anima vestra. De hoc psalmo in sapientia salomonis. Et si coram hominibus tota menta passi sunt. spes eorum immortalitate plena est. Et in paucis verum in multis bene disponetur. quoniam deus temptauit illos. et inuenit eos dignos se. Tanquam aurum in fornace probauit illos. et quasi hostie holocausta accepit illos. et in tempore erit respectus illorum. Iudicabunt nationes et dominabuntur populis. et regnabit dominus eorum.

in perpetuū. De hoc aplo in machabeis. Abrahā nōne et in tempta-
tione inuentus est fidelis. et deputatum est ei ad iusticiam.

De bono marden

Ca. xvi.

In sapientia salomonis. Liberat de malis animam marie fide-
lis. Item illic. Tunc stabūt iusti in magna constantia aduer-
sus eos qui se angustiauerūt. et qui labores eorū diripuerūt. Vi-
detes turbabuntur timore horribili. et mirabūtur in subitantiā in-
sperate salutis. dicentes intra se penitētiā habentes. et p angu-
stia spiritus gementes. Vñ sunt quos aliquñ habuim⁹ in derisum
et in similitudinē improperij. Nos insensati vitam illorū estiaba⁹
insaniā. et finem illorū sine honore. Quomodo deputati sūt inter fi-
lios dei. et inter scōs fors illorū est? Ergo etra uimus a via verita-
tis. et iusticie lumen non luxit nobis. et sol non est ortus nobis.
Lassati sumus in via iniquitatis et pōnionis. et ambulauimus soli-
tudines difficiles. viam autē dñi ignorauim⁹. Quid nob profuit
superbia. aut qd diuiciarū iactatio contulit nob? Trāscierūt omnia
ista sicut umbra. De hoc aplo in psalmo. cxv. Preciosa ī cōspectu do-
mini mors sāctorū ei⁹. Itē in psalmo. xxi. Qui semināt ī lacrimis
in gaudio metent. Et ambulātes ambulabāt et plorabāt mittētes
semina sua. Venientes autēz veniēt in exultatione colligentes ges-
mina sua. De hoc aplo in euāgelio cata iohannē. Qui amat animam
suam perdat eā. Et q odit animā suam in isto seculo. in uitā eter-
nam inueniet illam. Item cata matheū. Cui aut tradiderit vos. no-
lite cogi tace qd loquam⁹. nō em⁹ vos estis q loqm⁹. s spūs patris
uestri qui loqitur ī vob. Itē cata iohānē. Veniet hora ut ois q in
fide vos. arbitretur obsequi se deo facere. Sed et hoc faciet. qm nō
cognouerunt patrē neq me. De hoc aplo catha matheū. Beati qui
persecutionem passi fuerit propter iusticiā. qm ipsorū est regnū
celorum. Item illic ne timueritis eos qui occidunt corpus. animā
autē nō possunt occidere. Magis autē metuite eum. qui potest aīaz
et corpus perdere in gehēnam. Item illic quicunq me cōfessus fu-
erit coram hominibus. et ego cōfitebor illū corā patre meo q in ce-
lis est. Qui autē negauerit me coram hominibus. et ego negabo eū
corā patre meo qui in celis est. Qui autem sustinuerit vsq ī finē
hic saluus erit. De hoc aplo cata lucam. Beati eritis cum vos oderit
homines. et separauerint vos et expulerint et maledixerint nomi-
ni uestro quasi nequam ppter filium hominis. Gaude te et exulta
te in illa die. ecce enim merces uestra multa est in celis. Itēz illic
Amen dico vobis nemo est qui relinquat domum et patētes et frēs

C. xij

aut uxorem aut filios propter regnum dei. et non recipiat septies tan-
tum in isto tempore. in seculo autem futuro vitam eternam. De hoc
ipso in apocalypsi. Et cum apparuisset quintum signum. vidi sub ara dei
animas occisorum propter verbum dei et martirium suum. et clamauerunt
magna voce dicentes. Quousque domine verus et sanctus non iudicas
et vindicas sanguinem nostrum de his qui in terris inhabitant?
Et date sunt eis singule stole albe. et dictum est eis ut quiescerent
adhuc breui tempore. donec impleatur numerus conseruorum et fra-
trum eorum. quique postea occidentur exemplo ipsorum. Item illic. Post
hec vidi turbam multam quam dinumerare nemo poterat ex omni gen-
te et ex omni tribu et ex omni populo et lingua. stantes in conspe-
ctu throni et in conspectu agni. et erat amicti stolis albis. et palme
fuerunt in manibus eorum. et magno clamore dicebant. laus deo no-
stro sedenti super thronum et agno. Et respondens vnus de senioribus
dixit michi. Qui amicti sunt stolas albas. qui sunt et vni ve-
nerunt. Et dixi ei Domine mihi tu scis. Et ait michi. Qui sunt qui venerunt de
tribulatione magna. et lauerunt stolas suas et candidas eas fecerunt
in sanguine agni. Ideo sunt in conspectu throni dei. et seruiunt ei
diebus et noctibus in templo eius. et is qui sedet in throno habitabit
super eos. Non esument neque sitient vniquam. sed neque sol super eos ca-
det. neque vllum estum patientur. quoniam agnus qui in medio throni est
reget eos. et deducet eos ad fontem aque viue. Et absterget deus
omnem lacrimam ex oculis eorum. Item illic. Qui vincet dabo il-
li exere ex omni ligno vite quod est in paradiso dei mei. Item illic.
Esto fidelis usque ad mortem. et dabo tibi coronam vite. Beati erunt
qui vigilabunt et seruiabunt vestimenta sua. ne nudi ambulent. et
videant turpitudinem suam. De hoc ipso ad thymotheum in secunda
Ego iam de labor et tempus instat assumptionis. Bonum agone certavi. cur-
sum perfeci. fidem seruavi. Jam superest michi corona iusticie quam
michi reddet dominus in illo die iustus iudex. Non solum autem michi. sed
et omnibus qui dilexerunt aduentum eius. De hoc ipso ad romanos Sumus filius
dei. si autem filii et heredes dei. coheredes autem christi. Si quidem operamur
et communi sumus. De hoc ipso in psalmo. cxviii. Beati qui imacu-
lati sunt in via et qui ambulat in vijs domini. Beati qui persecutati martiria eius

In mora est quod a seculo patimur quod sit primum quod promissus est. Ca. xvii
In epistola pauli ad romanos. Non sunt condigne passionem
huius temporis ad futuram claritatem. que reuelabit in nobis.

In dilectioni dei et christi nichil proponendum.

In Ca. xviii

In deuteronomio. Diliges dñm deū tuū de toto corde tuo et de
tota virtute tua. In euangelio cata matheū. Qui amat patrē
aut matrē sup me. nō est me dign⁹. Et q̄ amat filiū a filiā sup me
nō est me dign⁹. Et q̄ nō accipit crucē suā et sequit me. nō ē me⁹
discipulus. Itē i epistola pauli ad romanos Quis nos separabit
a caritate casti? Pressura an angustia an persecutio an fames an
nuditas an periculum an gladius? Sicut scriptū est Qm̄ causa tua
decidimur tota die. deputati sumus vt oues victimē. Sz i hys om
nibus superuicimus pro eo qui dilexit nos.

Voluntati nō nrē s̄ dei obtemperandū.

Ca. xix.

In euangelio cata iohānem. Non descendi de celo vt facia⁹ vo
luntatem meam. s̄ volūtate ei⁹ q̄ me misit. De hocpso catha
matheū Pater si fieri p̄t. transeat a me calix iste. Verūptamen nō
q̄s ego volo. s̄ q̄s tu. Itē in p̄ce cotidiana Fiat volūtas tua sicut in
celo et in terra Item cata matheum. Non oīs qui dicit michi domi
ne dñe introibit i regnū celorū. Itē cata lucā. Ille aut seruus q̄ cog
noscit voluntatem dñi sui et nō paruenit voluntati ei⁹. vapulabit
multis. Itē i epistola iohānis. Qui aut fecerit volūtate dei manet
in eternum. quo et ipse manet in eternum.

Fundamētū et firmamētū spei et fidei eē timorem **Ca. xx.**

In psalmo. cx. Initū sapiētie timor dñi. De hocpso in sapiē
tia salomonis Initū sapiētie metuerē dñm. In parhomyis
eiusdē. Beatus ē homo q̄ veretur omnia per metum. De hocpso a
puo psaiam. Et super quem alium respiciam nisi super humilē et
quietum et tremētem sermones meos. De hocpso in genesi. Et
vocauit eum angelus domini de celo et dixit illi Abraham. Ille au
tem dixit. Ecce ego. Et dixit. Noli mittere manum tuam in puerū
neq̄ feceris illi quicq̄. nunc enim cognoui quoniam times deum
tuum. et non pepercasti filio tuo dilectissimo propter me. Item i
psalmo. n. Seruite domino in timore et exultate ei cum tremore.
Item in psalmo. xxxm. Time de dominum omnes sancti eius qm̄
non est inopia eis qui eum metuunt. Itē in psalmo. xvm. Timor
domini castus perseuerans in secula seculorum.

Non temere de altero iudicandum.

Ca. xxj.

In euangelio cata lucā. Nolite iudicare ne iudicemini. Noli
te cōdēpnare ne cōdēpnemini. De hocpso ad romanos Tu q̄s

es qui iudicas alienum seruum. Dño suo stat aut cadit. Stabit autē
potens est em̄ deus statuere eum. Et iterū Quare sine e. iustitiae
es o homo? In quo em̄ iudicas alium. teipsum cōdemnas. eadem
em̄ agis q̄ iudicas. Speras autē tu qui iudicas eos qui mala agūt
et eadē facis. q̄ ipse effugies iudiciū dei? Itē i epla ad corinthios
p̄ma. Et q̄ sperat stare videat ne cadat. Et iterū si q̄s se putat scire
aliquid. nōdū scit quēadmodū oporteat.

Acepta iniuria remittēdū et ignoscēdū. **Ca. xxij.**

In euāgelio in p̄e cotidiana. Remittite nobis debita nostra. si
cut et nos remittimus debitoribus nostris. Itē cata marci
Et cu; steteritis ad orationem. remittite si q̄o habetis aduersus a
liquē. ut et pater vester q̄ in celis est remittat vob̄ peccata vestra
Itē in illic. In q̄ mēsurā mēsi fueritis. i ea remittet vob̄.

Vicē malis nō reddēdā.

Ca. xiiij.

In epistola pauli ad romanos Remini malū p̄ malo reddē
tes Itē illic Noli vinci a malo. s̄ vince in bono malū De hoc p̄
so in apocalipsi. Et dixit michi. Ne signaueris verba prophete libri
huius. q̄ iam tempus in p̄ximo est. Et h̄n q̄ pseuerat nocere nocē
ant. et q̄ i sordibz est sordescat. iustus autē ad huc iustiora faciat
similiter et sc̄us sāctiora. Ecce venio cito. et merces mea meū est
reddere vnicuiq; sc̄dum opera sua.

Nō posse ad prēm veniē n̄ p̄ filium eius ihesū xp̄m **Ca. xxiii.**

In euāgelio cata iohāne. Ego sū via veritas et vita. Nōo veit
ad prēm n̄ p̄ me Itē illic. Ego sū ianua. p̄ me si q̄s introierit
saluabit.

Ad regnū dei nisi baptizatus et renatus quis fuerit pueniri
non posse. **Ca. xv.**

In euāgelio cata iohannem. Nisi quis renatus fuerit ex aq̄
et spū scō nō p̄t introire in regnum dei. Qd̄ em̄ natū ē de car
ne caro est. Et qd̄ natū ē ex spū spūs est Itē illic. Nisi ex t̄is car
nē filii hoīs et bibentis sanguinē ei? nō habebitis vitā in vobis.

Datū ēē baptizari et eucharistiam accipere. nisi quis factis et
opere perficiat. **Ca. xvi.**

In epistola pauli ad corinthios. Nescitis q̄ qui in stadio cū
runt omnes quidē currūt. vn̄ tñ accipit palmā? Sic currite
ut occupetis Et illi qd̄ ut corruptibile coronā accipiant. nos vero

in corrupta. In euangelio cata matheū. Ois arbor nō facies fructus bonū excidetur. et in ignē mittetur. Itē illuc. Quid michi dicent in illa die. Dñe domine nōne i nomie tuo pphetauim⁹. et i noie tuo demoia exclusim⁹. et in noie tuo virtutes magnas fecim⁹. Et tunc dicit illi. nequaquam vos vidi. recedite a me qui operamini iniquitatem. Item illuc luceat lumē vrm corā hominib⁹. vt videāt bona opa vestra. et clarificent patre vrm qui i celis ē. Itē paul⁹ ad philippenses. Lucete sicut luminaria i mundo.

Baptisatū quocq gratiam perdere quā cōsecutus sit. nisi innocentiam seruet.

Ca. xxv.

In euangelio cata iohannem. Ecce san⁹ fact⁹ es. iā noli peccare. ne quid tibi deter⁹ fiat. Itē i epistola pauli ad corinthios. Nescitis qz tēplū dei estis. et spūs dei habitat i vobis. Si qis tēplū dei violauerit disperdet illū de⁹. De hoc pso i paralipomenon. Domin⁹ vobiscū est dū estis vos cū ipso. Si dereliquitis eū. detrahiet vos.

Non posse in ecclā remitti ei q i deū delinquit.

Ca. xxvi.

In euangelio cata matheū. Qui dixerit verbū aduersus filiū hoīs remittetur illi. q aut dixerit aduersus spm̄ sctū nō remittet illi neq in seculo neq in futuro. Itē cata marcū. Oia peccā remittent filijs hominū et blasphemie. Qui aut blasphemauerit i spm̄ sctū. nō remittet illi. sed res erit eterni peccati. De hoc pso in basilio pmo. Si derelinquēdo peccat aduersus vitū. orabūt p eo dominū. Si aut in deo peccet homo. quis exorabit p eo.

De odio nominis ante predictum.

Ca. xxvii.

In euangelio cata lucā. Et eritis odibiles omib⁹ hominib⁹ ppter nomē meū. Itē cata iohāne. Si seculū vos odit. scitote qm me pmo odit. Si de seculo essetis seculū qd suū ē amaret. S; qz de seculo nō estis et ego elegi vos de seculo. ppter ea odit vos secl⁹. Memtote sermonē quē dixi vob. nō ē maior dñs suo fu⁹. Si me persecuti sūt et vos persequētur.

Quod quis vouerit de dō dāto reddendū.

Ca. xxviii.

Quid salomonez. Prout voueris votū dñs. ne morā feceris reddere illud. De hoc pso in deuteronomio. Si aut voueris votū domio deo tuo. non tardabis reddere illud. qz inquirens queret illud deus tuus a te et erit in peccatum. Ea que egredientur p labia tua obseruabis. et facies donum qd locutus es ex ore tuo. De

hospso in psalmo .xlj. **S**acrificia deo sacrificium laudis. et tunc de
altissimo vota tua. Inuoca me in die pressure. et eximiam te et cla
rificabis me. De hospso in actibus apostolorum. Cur impleuit sa
thanas cor tuum mentiri te spiritui sancto. cum esset fundus in tua po
testate. Non hominibus mentis es sed deo. Ita apud iheremam **Maledictus** qui
facit opera domini negligenter.

Eu qui non crediderit iam iudicatum esse. **Capitulum .xxxi.**

In euangelio cata iohannem. Qui non crediderit iam iudicatus
est quia non credidit in nomine unius filii dei. hoc autem est iudicium
quoniam lux venit in seculum. et magis dilexerunt homines tenebras
quam lucem. De hospso in psalmo primo. Propterea non resurgent
impii in iudicio. neque peccatores in consilio iustorum.

De bono virginitatis et continentie. **Ca. xxxij.**

In genesi. Multiplicas multiplicabo tristitias tuas et gemis
tuos. et in tristitia paries filios. et erit conuersio tua ad vir
tutum. et ipse tui dominabitur. De hospso in euangelio cata matthe
um. Non omnes capient verbum. sed illi quibus datum est. Sunt enim
spadones qui ex utero matris nati sunt. et sunt spadones qui coac
ti sunt ab hominibus. et sunt spadones qui seipsum castrauerunt
propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. Item cata lucam
Filii seculi huius generant et generantur. qui autem habuerit dignati
onem seculi illius et resurrectionem a mortuis. non nubuit neque nu
buitur. Neque enim incipiet mori. equales enim sunt angelis. cum sint filii
resurrectionis. Resurgere autem mortuos moyses significat quando
dicit in eulo. Dominus deus abraham et deus ysaac et deus iacob. non est
deus mortuorum sed viuorum. Omnes enim illi viuunt. De hosp
so in epistola ad corinthios prima Bonum est hominem mulierem
non coniungere. propter fornicationem autem unusquisque uxorem ha
beat suam. ynaqueque virum suum habeat. Uxori vir debitum re
dat. similiter et uxor viro. Uxor corporis sui potestatem non habet
sed vir. similiter et vir corporis sui potestatem non habet sed uxor.
Nolite fraudare inuicem nisi ex conuentione ad tempus. ut vacetis
orationi. et iterum reuertamini in id ipsum. ne temptet vos satha
nas propter incontinentiam. hoc dico secundum consilium. non secundum
in re autem. Volo autem homines esse sicut et me. sed unusquisque proprium
habet carisma a deo. alius sic. alius autem sic. Item illic Celebs cogi
tat que sunt domini quomodo placeat deo. Qui autem matrimonium con
traxit cogitat ea que sunt mundi huius. quomodo placeat uxori. Sic et
mulier inupta cogitat ea que sunt domini. ut sit sancta corpus et spiritus

Que aut nubit cogitat ea que sunt mundi huius. quod placeat viro.
De hoc pso i exodo. Cū pcepisset deus moysi vt sanctificaret populu;
in diem tertium. sanctificauit ille et adiecit. Estote parati tribus
diebus non accedentes ad mulieres. De hoc pso in basilion primo.
Et respondit sacerdos ad dauid et dixit. Non sunt panes appham
in manu mea. nisi panis sanctus vnus. si obseruati sunt pueri a
muliere manducabunt. Item in apocaliphi. Non sunt qui cum mulie
ribz nō se cōmīnauerūt. v̄gines enī pmanferūt h̄y sūt q sequūt. r
agnū quocūq vadit.

Nihil patrē iudicare s̄ filiū a patrē ab eo nō honorificari a quō nō
honorificatur et hūus.

Caplm xxxij.

In euāgelio tātā iohāne. Nihil pater iudicat. s̄ iudiciū oē dedit
filio. vt oēs honorificēt filiū sicut honorificat patrē. Qui nō ho
nificat filiū. nō honorificat patrē q̄ eū misit. Itē i genesi. Et pluit
dñs a dño sup iherosolā et gomorrā sulphur et ignē de celo. Itē in
psalmo. Deus iudiciū tuū regibz. a iusticiā tuā filio regis. iudicā
p̄lm tuū i tuā iusticiā.

Fidelē gētiliter viuere nō oportet.

Ca. xxxij.

Iduo iheremā. Nec dicit dñs. Scdm viā gentiliū nō ambulaueri
tis. De hoc pso q̄ segregare se q̄s debeat a gentibz ne sit socius
culpe et fiat particeps plage. in apocaliphi. Et audiui aliā vocē de ce
lo dicentem. E. i. de ea popul⁹ meus. ne particeps sis delictorū eius.
et ne pstrimaris plagis eius quomā delicta eius vsq ad celū pue
nerūt. a memit domin⁹ de⁹ iniquitatū eius. Ideo reddet ei dupla. et
i quo poculo miscuit. duplū remixtum est ei. Sed i quātū se cla
uificauit et delicta habuit. in tātu dat ei et cruciat⁹ et luct⁹. quo
niā i corde suo dicit. regina sū et vidua eē nō possū. nec luct⁹ visu
ra sū. p̄pterea vna hora plage eius adueniūt. mors luct⁹ et fames
et igni cremabitur. q̄ fortis ē domin⁹ deus q̄ eā iudicauit. et fle
bunt vt plangēt se in ea reges terre q̄ cū ea fornicati sūt et in delic
tis cōuersati sūt. Itē apud ysaiā. Exite de medio eorū qui frutis va
sa domini.

Deum ad hoc patientem esse vt nos p̄niteat peccati nostri vt re
formemur.

Ca. xxx.

Iduo salomonem in ecclesiastico. Ne dixeris peccavi. a qd ac
cidit michi triste. Est enim altissimus patiens redditor. Item
ad romanos. An nunquid opulentiam bonitatis eius et fustmētiā

et patientiam contempnis ignorans quia bonitas dei in penitentia
te adducat. Tu autem secundum duriciam tuam et cor impenitens thesau-
risas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicii dei. qui reddet uni-
cuique secundum opera sua.

¶ Mulierem ornari seculariter non debet. **Ca. xxxvi.**

In apocalypsi. Et venit unus ex septem angelis habentibus phi-
alas. et aggressus est ad me dicens. Veni ostendam tibi dan-
tationem meretricis magne sedentis super aquas multas. cuius qua-
fo fornicati sunt reges terre. Et vidi mulierem sedentem super bestiam
et mulier illa amicta erat pallium purpureum et cocineum. et
adornata erat auro et lapidibus preciosis et margaritis. tenens
poculum aureum in manu sua. plenum execrationum et immundicie
et fornicationis totius terre. Item ad thimotheum. Sint mulieres
cum verecundia et pudicia componentes se. non totis crinibus
neque auro neque margaritis aut veste preciosa. sed ut decet mulieres
promittentes castitatem per bonam conversationem. De hoc ipso in
epistola petri ad ponticos. Sic in muliere non exterior ornamentum
aut aurum aut vestis cultus. sed cultus cordis. Item in genesi Thamar co-
operuit se pallio et adornavit. et cum aspexisset eam iudas visus est ei mere-
tricem esse.

¶ Fidelis non oportet ob alia delicta nisi ob nomen solum puniri. **Ca. xxxvii.**

In epistola petri ad ponticos. Nec quisque vestrum tanquam fur aut
homicida patiatur. aut tanquam maleficus aut curas alienas a-
gens. sed tanquam christianus.

¶ Seruum dei innocentem debet ne incidat in penam seclarem. **Ca. xxxviii.**

In epistola pauli ad romanos. Vis non timere potestate? No-
niam fac et habebis laudem ab ea.

¶ Datum nobis esse exemplum viuendi in cristo. **Ca. xxxix.**

In epistola petri prima. Christus enim passus est pro nobis reliquens
exemplum vobis ut sequimini vestigia eius. qui peccatum non fecit nec inue-
nitur ei dolus in ore eius. Qui cum malediceretur non maledixit cum
pateretur non minabatur. tradebat autem iudicanti se iniuste. Item
paulus ad philipenses. Qui in figura dei constitutus non rapinam
arbitratus est esse se equalem deo. sed se inaniuit formam serui ac-
cipiens in similitudinem hominis factus. in habitu inuentus est
homo. humiliavit se factus obediens usque ad mortem mortem autem
reus. Propter quod deus exaltauit illum. et donauit illi nomen ut sit
super omne nomen. ut in nomine ihesu omnes genua curuent celestium terrestrium

et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus ihesus in gloria est dei patris De hoc ipso in euangelio cata iohanne Si ego laui pedes vestros dominus et magister et vos debetis aliorum pedes lauari Exemplum enim dedi vobis ut sicut ego feci et vos alius faciatis.

No iactate nec tumultuose operamini

Ca. xli

In euangelio cata matheum Ne sciat sinistra tua quod faciat dextera tua ut sit elemosina tua in abscondito et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi Item illic Cum facis elemosinam noli tumultuari quod propter te faciat in vicis et in synagogis ut clarificentur ab hominibus Amen dico vobis compleretur mercedem suam

Inepte et scurriliter non loquendum

Ca. xlii

In epistola ad ephesios Stultiloquus et scurrilitas que ad te non pertinet nec nominet quidem in vobis

Fide totum posse et tantum nos posse quantum credimus

Ca. xliii

In genesi Et credidit abraham deo et deputatum est ei ad iusticiam Item apud ysaiam Et si non crederetis neque intelligetis Item in euangelio cata matheum Modice fidei quare dubitasti Et iterum Si habueritis fidem quasi granum sinapis diceretis monti huic transi hinc illuc et transibit et nichil impossibile erit vobis Item cata marci Omnia quaecumque oratis et petitis credite quia accipietis et fiet vobis Et iterum Omnia possible credenti Item in abbaue Iustus autem ex fide mea vivit Item in damiele Ananias azarias misael credentes deo liberati sunt de flamma

Posse eum statim consequi quod crediderit vere

Ca. xliii

In actibus apostolorum Ecce aliquis quod est quod me impedit baptizari Tunc dixit philippus Si credis ex toto corde tuo licet

Fideles inter se disceptantes non debent gentile iudicium experiri

Ca. xliiii

In epistola pauli apud corinthios prima Audet quisquam vestrum aduersus alterum negotium habens disceptare apud iniustos et non apud iustos Nescitis quia hunc mundum iudicabunt Et iterum Ita quidem in totum delictum in vobis est quia iudicia habetis cum iniuste Quare non magis iniuriam patimini et quare non magis fraudamini Sed et vos iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratribus Aut nescitis quoniam iniusti regnum non consequentur

Sperare futurorum esse et ideo fidem circa ea que promissa sunt patienter expectare debere

Capitulum xlv

In epistola pauli ad romanos. Spe saluati sumus. Spes autem que videtur non est spes. Quod enim videt quis. quod sperat? Si autem quod non videmus speramus? per expectationem speramus?

Mulierem in ecclesia tacere debere.

Ca. xlii.

In epistola pauli ad corinthios prima. Mulieres vnde in ecclesia taceant. Si que autem discere volunt. domi viros suos interroget. Ite ad thimotheum. Mulier cum silentio discat in omni subiectione. Doce autem mulierem non permitto. neque proposita esse viro. Adhuc enim primo formatus est et deinde eua. et adhuc non est seducta? mulier autem seducta est.

Delicto et merito nostro fieri ut laboremus. ne dei opere in omnibus sentiamus.

Ca. xliii.

Hud oze. Audite sermonem domini filii israel. quia iudicium est domino aduersus incolas terre. quia neque misericordia neque veritas neque agnitio dei sit super terram. Execratio et maledictio et cedes et furtum et adulterium diffusum est super terram. Sanguinem sanguinis supermiscent. et idcirco terra lugebit cum vniuersis incolis suis cum bestijs agrorum et cum serpentibus terre. cum volucribus celi. et deficient pisces maris. et nemo iudicet nemo reuocat. De hoc apso apud ysaiam. Numquid non valet manus domini ut saluos faciat. aut grauiter aures ut non exaudiat? Sed peccata vestra inter vos et deum separant. et propter peccata vestra auertit faciem a vobis ne misereatur. Manus enim vestre plene sunt sanguine. et digitus vestri in peccatis. Labia autem vestra locuta sunt facinus. et lingua vestra iniustitiam meditatur. Nemo loquitur vera. neque est iudicium verum. fidunt in vanis. et loquuntur inania qui percutiunt dolorem et parient facinus. Ite apud sophoniam. Defectione deficiat a facie terre dicit dominus. Deficiat homo et pecudes. deficiant volucres celi et pisces maris. et auferam iniquos a facie terre.

Non fenerandum.

Ca. xliiii.

In psalmo. xiii. Qui pecuniam suam non dedit in fenore. et munerum super innocentes non accepit. Qui ista fecerit. non commouebitur in eternum. De hoc apso in ezechiele. Homo autem qui erit iustus hoc non opprimit et pignus debitoris reddit. et rapinam non rapiet. panem suum esuriienti dabit. et nudum operiet. et pecuniam suam in usus non dabit. Ite in deuteronomio. Non fenerabis fratri tuo usura pecunie et usuram ciborum.

Mimicos quoque diligendos.

Ca. xlii.

In euangelio cata lucam. Si diligitis eos qui vos diligunt. q̄
vobis gratia est. Et peccator es em diligunt eos q̄ se diligunt.
De hoc ipso cata matheū. Diligite inimicos v̄os et orate pro hys q̄
vos persequuntur. ut sitis filij patris vestri qui in celis est. q̄ soles
suū oriri facit sup bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos

Sacramentum fidei non esse pphanāōū. **Ca. l.**
A Duo salomonez in parhomy. In aures ip̄tendēs noli q̄c̄p
dicere. ne qm̄ audierit iradeat sermōes tuos sensatos De hoc
ipso in euangelio cata matheū. Ne dederitis sanctū cambz. neqz mi
seris margaritas ante porcos. ne forte conculcēt ea pedibus suis
et conuersi elidant vos.

Quod nemo in opere suo extolli debeat. **Ca. li.**
A Duo salomone in ecclesiastico Noli te extollere in faciendo op̄a
re tuo. Item i euāgeho cata lucā. Quis aut̄ vestrum habens
seruū arantem aut pastore. et venienti de agro dicit cōtinue. transi
recūbe. S; dicit illi Para aliquid qd̄ cenem et accinge et ministra
michi. donec manducem et bibā. et postea tu māducabis et bibes.
Nūquid habet gratiā seruo illi qui fecit que imperata sunt. Et sic
Itaqz et vos cui feceritis q̄ vob̄ imperata sunt. dicite Serui superua
qui sumus. quod habuim⁹ facere fecim⁹

Credendi vel nō credēdi libertatem i arbitrio positā. **Ca. lxx.**
In deuteronomio. Ecce dedi āte faciē tuam vitā et mortē. bo
num et malū. elige vitā et viues. Itē apud ysaiā Et si volue
ritis et audieritis me. bona terre edetis. Si aut̄ nolueritis et nō au
dieritis me. gladi⁹ v̄os confumet. Os em̄ dñi locutū est ista. Itē i
euangelio cata lucā. Regnum dei intra v̄os est.

Dei archana perspicere nō posse. et ideo fidem nostrā simplicē esse
debere. **Ca. lxx.**

In epistola pauli ad corinthios prima. Videmus nunc p spe
culū in enigmate. tūc aut̄ facie a facie. Nūc scio ex pte. tūc
aut̄ cognoscam sicut ego cognitus sum. Item in salomonis sapia
Et in simplicitate cordis querite deum Itē apud eundem Qui am
bulat simplicit̄. et ambulat fidenter. Itē apud eundem Altiōra
te ne q̄sieris. et fortiora te ne scrutat⁹ sis Itē in salomōe Noli esse
multū iust⁹ et noli argumētari pl⁹ q̄ oportet Itē apud eundē Ve
q̄ arguti sūt in semetipsis Itē i machabeis Daniel i simplicitate sua
liberat⁹ ē de ore leonū. Itē i epistola pauli ad romanos O altitudo

diuinarum sapientie et scientie dei. q̄ incomprensibilia sunt iudicia
a eius. et q̄ inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensum
domini aut quis consiliarius eius fuit? Vel quis prior dedit illi et
retribuetur ei? Quonia ex ipso et p̄ ipso et in ipso sunt omnia. i. p̄
claritas i secula seculorū. Item ad thymotheū. Stultas et inuidi
tas questiones deuota. sciens q̄ lites generant. Seruū aut̄ dei nō
oportet ligare sed mittem esse ad omnes.

¶ Neminem sine sordē et sine peccato esse.

¶ Ca. lxx.

Item iob. Quis enim mundus a sordē? Nec vn̄ etiā si sit vi
ta eius vn̄ius diei in terra. Itē in psalmo. l. Ecce in iniqui
tatibz conceptus sum. et i delictis concepit me mater mea. Itē i epi
stola iohannis. Si dixerim⁹ q̄ peccatū nō habuim⁹. nosip̄os decipi
mus et veritas in nobis non est.

¶ Non hominibus sed deo placendum.

¶ Ca. lxi.

Item psalmo. lxx. Qui hominibz placent confusi sūt. qm̄ de⁹ ni
hil fecit illos. Itē in epistola pauli ad galathas. Si homi
nibus placere vellem. cristi seruus non essem.

¶ Deum nichil latere ex hys que geruntur.

¶ Ca. lvi.

Item sapientia salomonis. In omni loco speculantur oculi dñi
bonos et malos. De hoc ipso apud iheremiā. Ego de⁹ approx
imans. et nō ē de⁹ de lōgīquo. Si absconditus fuerit homo i ab
sconditis. ergo nō videlo eū? Nōne celum et terram ego impleo di
ct̄ dñs? Itē in basilion p̄mo. Vomo videt in facie. de⁹ aut̄ i corde
Itē in apo. alip̄i. Et scient omnes ecclesie q̄ ego sum scrutator re
nis et cordis. et dabo vnicuiq̄ secūdu opera sua Itē i psalmo. xviij
Delicta quis intelligit? Ab oculis meis munda me dñe. Item in
epistola pauli ad corinthios secunda. Omnes nos manifesta
buntur ante tribunal xpi. vt reportet vnusquisq̄ pp̄ia corporis
sui scdm̄ que egit siue bona siue mala.

¶ Fidelem emendari et reseruati.

¶ Ca. lxxi.

Item psalmo. cxv. Emendans emendauit me domi⁹ et morti nō
tradidit me. Item i psalmo. lxxxviii. Visitabo in virga fa
torea eorum et in flagellis delicta eorum. misericordiā aut̄ meā nō
auferā ab eis. Item apud malachiā. Et sedit oīlās et expurgās si
cut aurum et argentum. et emūdabit filios leui. Itē in euāgelio
Non exhibis inde donec soluas nouissimum quadrantem.

Neminem contristari morte debere cum sit in viuendo labor et
piculū. i moriēdo pax. et resurgēdo secūtas. **Ca. lvm.**

In genesi. Tunc dixit ad adam. qz ex audisti vocem vxoris
tue. et manducaſti ex illa arbore de q̄ ſola preceperā tibi ne
manducares. maledicta terra erit in omnibus operibus tuis. **I**n
tristitia et geitu edes ex ea omib⁹ diebus vite tue. **S**pinas et tri
bulos eiciet tibi. et edes pabulum agri tui in sudore vultus tui. **E**
des panem tuū donec reuertaris in terrā de q̄ ſūptus es. qm̄ terra
es et in terrā ibis. **I**te illic. **E**t cōplacuit enoch deo. a nō ē inuēt⁹
poſtmodū. qz de⁹ illū trāſtulit. **A**pud yſaiā. **O**is caro ſenū et om̄s
e latitas eius ſicut flos ſeni. **A**ruit ſenū et flos de cecidit. ſermo autē
dei manebit in eternū. **I**te apud ezechielem **I**pli dicunt. arida fa
cta ſunt oſſa noſtra. perijt ſpes noſtra. interuim⁹. propterea p
phetā et dicit **N**ec dicit domin⁹ **E**cce ego aperio monumēta veſtra
et educaz vos de monumētis veſtris. et in ducam vos in terram iſ
rahel. et dabo ſpm̄ meū in vos et viuetis **E**t ponam vos in terram
vram et cognoscetis qm̄ ego dñs locutus ſum et facia⁹ dicit dom⁹
Ite i ſapiētia ſalomois. **N**apt⁹ eſt ne malicia mutaret iſtellectū il
li⁹. placata em̄ erat deo aīa illi⁹. **I**te i pſalmo. lxxxm. **Q**uā ama
biles ſūt habitatiōes tue deus v̄tutū. deſiderat et properat animas
mea ad atria dei **I**te in epiſtola pauli ad theſſaloniēſes. **N**olum⁹
autem vos fratres ignorare de dormientibus. ne contriſtemini ſi
cui et ceteri q̄ ſpem non habent. **S**i em̄ credim⁹ qz iheſus mortu⁹
eſt et reſurrexit. ſic et deus eos qui dormierūt in iheſu adducet cū
eo. **I**tem ad corinthios i prima. **S**aulte tu qd ſeminas nō viuifica
mī prius mortuum fuerit. **E**t iterum **S**tella a ſtella differt in cla
ritate. ſic et reſurrectio mortuorum. **S**eminatur corpus in coru p
tione. ſurgit ſine corruptela. **S**eminatur i ignominia. reſurgit in
gloria. **S**eminatur in infirmitate. reſurgit in virtute. **S**eminatur
corpus animale. reſurgit ſpirituale. **E**t iterū. **O**portet em̄ corrup
tū iſtud induere incorruptionē. **E**t mortale hoc induere immō
ritatem. **C**um autē corruptiū hoc inducat incorruptionē. et morta
le hoc inducat immortalitatem tunc fiet verbum qd ſcriptum eſt
Abſorpta eſt mors in contentiōē. **V**bi eſt mors aculeus tu⁹. **V**bi
eſt mors cōtentio tua. **I**tem in euangelio cata iohannem. **P**ater
quos dedisti michi volo vt vbi ego fuero et ipſi ſint mecum. **E**t vi
deant claritatem meam quā michi dedisti ante conſtitutionē mū
di. **I**tem cata lucam. **N**unc dimittis dñe ſeruū tuū in pacē. qz viderūt
oculi mei ſalutē tuā. **I**te cata iohāne **S**i me dilexiſſetis. gau
deretis qm̄ vado ad patre. qz pater maior me eſt

De ydolis que gentiles deos putant.

Ca. lix.

In sapientia salomonis Oia ydola nationū estimauerūt deos. qbz nec oculorū vsus ē ad vidēdū. neqz nates ad papiēdū spiritū neqz aures ad audiēdū. nec digiti i manu ad tractādū. s. et pedes eorū pigri ad ābulandū. hō em̄ fecit illos. a q̄ spiritū mutuatus ē finxit illos. Nemo aut̄ similē sibi hōiem poterit deum fingere Cum sit em̄ mortalis mortuū finget manibus inquis Melior ē autē ip̄s hys qui colit. qm̄quidē ip̄s vixit. illi nūquā. De hoc p̄lo Reḡ opa attēdentes agnouerūt q̄s eēt artifex. s. aut ignē aut spiritū aut ci tatū aerē aut girū stellaz aut nimā aquā aut solē et lunā rectoēs or̄b terre deos putauerūt Quorū si specē estimauerūt. sciāt quāto hys dominus sit speciosior. aut si virtutes eorū et opa mirati sūt in telīgāt ab ip̄is qm̄ qui hec cōstituit fortia fortior ē illis Itē in psalmo cxxxiij. ydola genū argētū et aurū opus manuū hōiz Os habēt et nō loquētur. oculos habēt et nō videbūt Aures hnt et non audiēt. neqz enī ē spirit⁹ in ore eorū. Similes fiant illis q̄ faciūt ea et oēs qui cōfidūt in illis Itē in psalmo xcvi. Omnes dñi genū de momia. dñs autē celos fecit De hoc p̄lo in exodo. Nō facietis vobis deos aureos neqz argēteos Et iterum Non facies tibi ydolū nec cuiusq̄ similitudinē.

Ciborū nimā concupiscentiā nō appetēdā.

Ca. lx.

Apud ysaiā Edamus et bibamus. cras enim moriemur Nō ē mittetur vob̄ peccatū istud quoadusqz moriamini Itē in exodo Cōsedit popul⁹ māducare et bibere. a exurrexit ludere In eplā pauli ad corinthios p̄ma Cib⁹ n̄s nō cōmēdat deo. neqz si māducaverim⁹ habūdabim⁹. neqz si nō ederim⁹ egebim⁹ Et iterū Cū veneritis ad māducādū. iuicē expectate Si quis esurit domi māduet. et nō in iudiciū cōueniatis. Itē ad romanos Nō est regnū dei esca a pot⁹. s. iusticia et pax et gaudiū in spū scō Itē in euāgelio cata 10 hanc Ego panē habeo quē nō nostis Deus abz ē. ut faciā volūtatē eius q̄ me misit. ut p̄ficiā op⁹ eius.

Possidendi concupiscentiā et pecuniā nō appetēdā.

Ca. lxi.

Apud salomonē in ecclesiastico Qui diligit argētū nō. facia bitur argento Item in parthomys Captas annonaz maledictus in plebe est. benedictio aut̄ in capite eius est qui cōicat Item apud ysaiam Ve q̄ cōiungūt domū ad domū. a agrū agro cōtinuāt

et auferant proximo suo aliqd. **N**unq̃o habitabitis soli super terrā?
Item apud sophoniam. **E**dificabūt domos et non habitabunt et in
 stituent vineas et non bibent vinū earum. q̃z ppe est dies domini
Item in euangelio catā lucam. **Q**uid enim prodest homini lucrifica
 re totum mundum. se autē ipm perdere? **E**t iterū. **D**ixit autē illi de
 us. **S**tulte hac nocte expostulatur anima tua. que ergo parasti cui
 ius erunt? **E**t iterū. **C**omemorate qm̃ percepisti bō in vita tua. et
 lazar⁹ similiter mala. **N**ūc vero hic rogatur. tu autēz doles. **I**te⁹ in
 actibus apostolorū. **D**ixit autē petr⁹ ad eū. **A**rgētū q̃dem et aurū
 nō ē michi. q̃d autē habeo tibi dō. i nomine ihesu xpi nazareni surge
 et ambula. **E**t apprehensa manu eius dextera exaltauit eum. **I**te⁹
 ad thimothēum in prima. **N**ichil intulimus in hunc mundū. verū
 nec auferre quid possum⁹. habētes itaqz exhibitionē et tegumētū
 hys cōfēti sim⁹. **Q**ui autē diuites volunt fieri. iucūdūt in tēptatiō
 nē et i mīsculā et desideria multa et nocentia. q̃ mergūt hominē
 in perditionē et in interitū. **N**adix em̃ omīū malorū ē cupiditas quā
 q̃dā appetētes naufragauerūt a fide. et isecuerūt se doloribz mltis.

Matrimoniu cū gentilibus non iungendum. **C**a. lxx.
Apuo thobiam. **V**xoem acipe ex semine parētū tuorum.
 et noli sumere alienā vxorē q̃ nō ē de tribu parētū tuorū. **I**te
 in genesi. **M**ittit puerū suū abrahā ut de semine suo accipiat retec
 cā filio ei⁹ ysaac. **I**te i efra. satis nō fit deo cū nascerētur iudei. n̄
 alienigenas vxores eoz filijs q̃ quos ex ill⁹ petrauerāt reliēssent
Ite in epistola pauli ad corinthios prima. **M**ulier vincta est q̃d iū
 viuit vir eius. **S**i autē dormierit liberata est. ut cui vult nubat tñ
 in dño. **F**elicioz autē erit. si sic permanserit. **I**tem de hōapso ad co
 rinthios prima. **N**escitis qz corpora vestra mēbra xpi sūt? **A**uferēs
 mēbra xpi. faciā mēbra fornicariē? **A**bhit **A**ut nescitis qz q̃ cōglut⁹
 nātū fornicariē. vñū corpus sūt? **E**cūt duo in carne vna. **Q**ui autē
 se cōiunxerit dño. vñ⁹ spūs est. **I**tem ad corinthios. 11. **N**olite cō
 iungi cū infidelibz. **Q**ue autē p̃cipatio est iusticie et iniquitat⁹? **A**ut
 que cōmuniō ē lumini ad tenebras. **I**te i salomonē basilion tercio
Et auertēt vxores alienigene corēus post deos suos.

Graui⁹ delictū esse fornicatiōis. **C**apitulū sexagesimū terciū
Item ad corinthios prima. **O**mne delictū quo dūcūqz fecerit
 homo. extra corpus est. **Q**ui autē fornicat in carne sua peccat
Non estis vestri. empti em̃ estis peccato magno. clarificate a porta
 te deum in corpore vestro

Que sint carnalia que mortē patiāt et que spūalia que ad vitam
ducant. **Ca. lxxij.**

Repl'a pauli ad galathas Caro concupiscit aduersus spm et
spūs aduersus carnē. Nec em̄ iuicē aduersatur sibi. ut nō q̄ vultis
ipā faciat. Manifesta at̄ sūt scā carnis q̄ sūt fornicatiōes adulterna
imūdicie spurcie ydolatre veneficia homicidia immūcie cōtētiōes e
mulatiōes aīositates puocatiōes similitates dissēsiōes hereses iui
die ebrietates comessatiōes. et hys similia. q̄ q̄ talia agūt regnū dei
nō possidebūt. Fructus at̄ spiritus ē gaudiū caritas pax magnimitas bo
nitas fides mānētudo cōtinētia castitas. Qui em̄ sūt xpi. carnē suā
cruafixerūt cū vitis et cōcupiscētis.

Omnia delicta in baptismo deponi. **Ca. lxx.**

Repl'a pauli ad corinthios p̄ma. Neq̄ fornicatiō. neq̄ ydol ser
uiētēs. neq̄ adulteri. neq̄ molles. neq̄ masculorū appetores
neq̄ fraudulēti. neq̄ fures. neq̄ ebrioli. neq̄ maledici. neq̄ rapto
res regnū dei cōsequēt. Et hec q̄dē fuistis. s̄ abluti estis s̄ sanctificati
estis in noīe dñi ihu xpi et in spiritu dei nostri.

Disciplinā dei in eccl'asticis p̄ceptis obseruādā. **Ca. lxxi.**

Apuo iheremā. Et dabo vob̄ pastores scdm̄ cor meū. et pascēt
vos pascētes cū disciplinā. Itē apud salomonē in parthomis.
Fili ne neglexeris disciplinā dei. neq̄ defeceris ab eo correptus.
Quē em̄ diligit deus corripit. Itē in psalmo. n̄. Cōtinete disciplinā
ne forte irascat dñs. et pereatis de via rectā. Cū exarserit cito ira ei⁹
sup̄ vos. beati oēs q̄ cōfidūt in eo. Itē in psalmo. xlix. Peccatori at̄
dicit dñs. Ad q̄d apponis iustificatiōes meas. et assumis testamētū
meū p̄ os tuū. Tu at̄ cōstiti disciplinā. et abiecasti sermones meos
p̄ te. In sapia salomonis. Disciplinā q̄ abiat in felix ē.

Predictū q̄ disciplinā sanā aspernaturi essent. **Ca. lxxij.**

Daul⁹ ad thimothēū secūda. Erat tēp⁹ qñ sanā doctrinā nō fusti
nebūt. s̄ scd̄z sua desideria concubabūt sibi ingrōs p̄uētiēs ī
audiendo scalpētes aures. et a veritate q̄dē auditū auertēt ad fabu
las aut cōuertētur.

Nec de dñi ab eo q̄ mōdinate et oīra disciplinā viuūt. **Ca. lxxiij.**
Repl'a ad thessalonicēses. Precipim⁹ at̄ vob̄ in noīe ihu xpi
ut discēdatis ab omnibus fratribus ābulantibz mōdinate et

non scdm traditionē quā acceperunt a nobis. Itē in psalmo. xlii
 Si videbas furem simul currebas cū eo. et cū adulteris portiones
 tuas ponebas.

**Nō in sapiētia mūdi nec eloquētia esse regnū dei. s. i hōe crucis
 et in virtute conuersationis**

Ca. lxi.

In epistola pauli ad corinthios secūda. Misit me xpc ānuncia
 re. nō in sermōis sapiētia. ne inanis fiat crux xpi. Verbū em
 crucis stulticia est hīs qui pereūt. hīs aut q saluātur stus dei est
 Scriptū est em. Perō sapiētiā sapiētum. et prudētiā prudētū re
 probato. Vbi sapiēs vbi sciba vbi cōquisitor huius seculi? Nōne
 infatuauit deus sapiētiā huius mūdi? Quicquidē in sapiētia dei
 nō cognouit mūdus p sapiētiā deū. cōplacuit deo p stulticiā p
 dicationis saluate credētes. Quī iudei signa desiderāt. et greci pru
 dentiam querūt. Nos aut pōicamus xpm crucifixū. iudeis qd scan
 dalū. gentilib? aut stulticiā. ipsis aut vocatis iudeis et grecis xpm
 dei virtutem et dei sapiētiā. Et iterum. Nemo se decipiat. Si quis
 putat se sapiētem esse in vobis. seculo huic stultus fiat vt fiat sapi
 ens. Sapiētia em huius mundi stulticia est apud deum. Scriptū ē
 em. Neprehēdēs sapiētes in astutiā ipsorū. Et iterū dñs cognō
 uit cogitationes sapiētum quia sunt stulti

Parentibus obsequendum

Ca. lxx.

In epistola ad ephesios. Filii obsequētes estote parentib? vris
 hoc em est iustū. Honora patrē tuū et matrē. qd est mādatū
 pīmū in pmissione. vt bñ tibi sit. et longeuus sis super terram.

Patres q asperos circa filios esse non oportere

Ca. lxxi.

Et parentes nolite in iracundiā mittere filios vestros. s. nu
 tate eos in disciplina et in correptione dñi

Seruos cū crediderit pl? dñs carnalib? seruiē debē

Ca. lxxii.

In epistola pauli ad ephesios. Serui obedite dñs vris carnali
 bus cum metu et tremore et i simplicitate cordis vestri sicut
 crīsto. nō ad oculū seruiētes qñ hominib? placentes. s. qñ serui xpi

Item dominos imitantes esse debere

Ca. lxxiii.

Et vos dñi eadē facite ad eos laxantes iracundiā. scientes qā
 et vī et ipsorū dñs ē in celis. et exceptio personarū nō ē i illo

Viduas probatas quādam honorandas.

Ca. lxxiiii.

¶ fin

In epla pauli ad thimotheu pma Viduas honora. que vere vi-
due sunt Que at delicata est viues mortua est Et iterum Iuniores
at viduas pten. cu in deditate fuerint. in custo nubere volut. huius
tes iudiciu. qm pma fide reprobaueunt

Suorum et maxie fidelium cura pl9 vnūquēqz hre debere. **Ca. lxxvi**
Tem ad thimotheu pma Si quis at suorum et maxime domestico-
rum no agit cura. fide denegat. a e deterior infideli. De hoc pso a
pud ysaiā Si videris nudu vesti eu. a domesticos seminis tui ne de-
spicias De qbz domesticis in euangelio dictu e Si premfamilias dix-
erit beelzebub. qnto magis domesticos eius.

Maiore natu no temere accusadu. **Ca. lxxvi**

Ad thimotheu pma Aduersu maiorem natu accusatione ne re-
ceperis.

Peccate publice obiurgandu. **Ca. lxxvii.**

In epla pauli ad thimotheu pma Peccates corā omnibz corripe
ut et ceteri meū habeant.

Cū hereticis no loquedu. **Ca. lxxviii.**

Ad titu Hereticu hoiem p9 vnā correptione deuota. sciens qm
puerius e huiusmodi. et peccat. et e a semetipso dapnatus De
hoc pso in epla iohannis Ex nob exierut. s no fuerit ex nob Si em
fuissent ex nob nobiscu vtiq mansisset Itē ad thimotheu sda Ser-
mo aut eorum vt cancer serpit.

Innocentiaz fide ter petere et impetrare. **Ca. lxxix.**

In epla iohannis Si cor nrm no nos rephedit. fidetiaz habem9
ad deu et quecuqz precem9 accipiem9 ab eo Itē in euangelio
cata matheu Beati mudo corde. qm ipsi deu videbūt In psalmo
xxiii. Quis ascendet in monte dñi aut qs stabit in loco sco ei9? Inno-
ces manibz et mudo corde.

Nihil licere diabolo in hoiēz nisi de9 pmiserit. **Ca. lxxx.**

In euangelio cata iohāne Dixit ihesus Nulla hris ptate aduersu
me nisi data essz tibi de sup Itē i basilio in Et excitaui de9 sa-
thanā ipsi salomoni Itē in iob Prius de9 pmisit et tūc diabolo li-
cuit Et in euangelio An pmisit dñs dicēdo iude: qd facis fac ceteris
us Itē apud salomōne in parabolis Cor regis in manu dei

Mercede mercenarius cito reddendam

In leuitico Nō dormiet merces mercenarii tui apud te vsq[ue] in mane.

Ca. lxxxi

Itē nō augurandū.

In deuteronomio Nō homines nō equē auguramini

Ca. lxxxi

Itē arcum in capite nō habendū

Non facietis arcus ex coma capitis vestri

Ca. lxxxi

Item nō vellendū

Non corūpetis effigiem barbe vestre

Ca. lxxxi

Surgendū cum episcop[us] aut presbiter veniat

In leuitico A facie senioris exurges et honorabis personā presbiteri.

Ca. lxxxv

Scisma nō faciendum etiam si in vna fide et in eandē traditionē p[er]ma-
neat qui rececit.

Ca. lxxxi.

Pro salomone in eccl[esi]astico Sanctes ligna piclita bit in eis si
exiderit ferrū Itē in exodo In domo vna comedetur. nō eicietis de
domo carnē foras Itē in psalmo lxxxix Ecce q[uod] bonū et q[uod] iocūdu[m]
habitare frēs in vnū Itē in euāgelio cata matheū Qui nō ē mecum
aduersū me ē Et q[uod] meū nō colligit spargit Itē i epistola pauli ad
corinthios p[ri]ma Obsecro at vos frēs p[ro] nomē dñi nrī ihesu xpi. vt
ipsi dicatis omnes et nō sint in vob[is] scismata Sitis at cōpositi in
eodē sensu et in eadē sēntētia Itē in psalmo lxxvii. Deus q[uod] ihabita-
te facit vniuersos in domo.

Fideles simplices cū prudentia eē debere.

Ca. lxxxvii.

Mattheū Estote prudentes sicut serpētes et simplices sicut
columbe Et iterum Vos estis sal terre Si autē sal infatiatum
fuerit in quo salietur? Ad nichilū valet nisi vt picat foras et con-
culcet ab hominib[us].

Fratre nō arcūuendū.

Ca. lxxxviii

Rep[re]s[entatio] pauli ad thessalonicēses Nō arcūuēre i negotio frēm
suū. q[uia] vltor ē deus de hys oib[us].

Subito venite finē mundi.

Ca. lxxxix

Nōt ap[osto]lus Dies dñi sicut fur in nocte ita veniet Cū dixerit
pax et firmitas tunc illis repētinus adueniet interit? Item
in actib[us] ap[osto]lorum Nemo p[otes]t cognoscere tempus aut t[em]p[or]a q[uod] p[ater]
posuit in sua potestate.

Vxorē a viro nō recedē. ā si recesserit inuptā manē. **Ca. xc.**

Ad corinthios. Hys autē que nupserūt papio nō ego s̄ domin⁹
vxořem a viro nō separari. Si autē recesserit manē inuptaz
aut reconciliari viro. et virū vxořem non dimittere.

Tantū vnūquēq; temptari quantū potest sustinere. **Ca. xci.**

Ad corinthios prima. Temptatio vos non occupauit n̄ huma
na. Fidelis autē dē? q̄ non patiet vos tēptari sup id qđ pote
stis. s̄ faciet cū tēptatiōe etiā euadēdi facultatē. vt possitis tolerare

Item non quidquid licet esse faciendum. **Ca. xcij.**

Tēz illic Omnia licent. sed non omnia expediunt. Omnia li
cent. sed non omnia edificant.

Predictum qđ hereses futurę essent **Ca. xciii.**

Epistola pauli ad corinthios prima. Oportet et hereses eē
vt probati manifestati sint in vobis

Cum timore et honore eucharistiam accipiendam **Ca. xciv.**

In leuitico Anima autē quecunq; manducauerit ex carne sacri
fici salutaris qđ est om̄. et immundicia eius super ipsū est
peribit anima illa de populo suo. Item in epistola ad corinthios p̄
ma Quicunq; ederit panē aut biberit calicem domini indigne. red
erit corporis et sanguinis domini

Bonis conuiuendum. malos autem vitandos **Ca. xcv.**

Apuđ salomonez in parthomys Ne adduxeris impium in habi
taculum iustorum. Item apud eundē in ecclesiastico Viri iu
sti sint tibi conuiue. Et iterum Amicus fidelis medicamentū vito
et immortalitatis. Item illic Longe abesto ab homine potestatē ha
bente occidendi. et non suspicaberis timorem. Item illic Beatus q̄
inuenit verum amicum. et qui enarrat iusticiam audienti. Item il
lic. Sepi aures tuas spinis. et noli audire linguā nequā. Item in
psalmo. xvi. Cū iusto iustificaberis. et cum vito inocēte inocens
eris. et cum puerlo puerlus eris. Item in epistola pauli ad corinthe
os prima. Corrupti ingenia hō confabulationes pessime

Factis non verbis operandum

Ca. xcvi.

Apuđ salomonem in ecclesiastico. Noli citatus eē i lingua tu
a. et inutilis et remissus in operibus tuis. Item in epistola
pauli ad corinthios prima. Non in sermone est regnum dei. sed i
vitate. Item ad romanos Nō auditoēs legis iusti sūt apud deū. sed

factores legis iustificabunt. Itē in euāgelio cata iohānez. Qui faci-
nt et sic docuerunt. maxim⁹ uocabit in regno celoz. Itē cata mathe-
um. Ois q̄ audit uerba mea et facit ea. simlato eū uirō sapiētī. qui
edificauit domū suā sup petra. Descēdit pluuia. aduenerūt flumina
flauerūt uenti et ipegetūt in domū illā. et nō cecidit. fūdata fuit. su-
p petra. Et ois q̄ audit uerba mea et nō facit ea. simlato eū uirō illi-
piētī q̄ edificauit domū suā sup arenā. Descēdit pluuia. aduenerūt
flumina. flauerūt uenti. et ipegetūt in domū illā et cecidit. et fūda est
ruina eius magna.

Et ad fidē et ad cōsecutionē pperādū.

Ca. xxv.

Pud salomonē in ecclāstico. Ne tardes cōuerti ad deū. et ne disse-
ras de die i diē. Subito em̄ uenit ira illi⁹.

Cathecūminū peccare nō debere.

Ca. xxvi.

In epistola pauli ad romanos. faciam⁹ mala dū ueniūt bō. qm̄
cōdēpnatio iusta est.

Judiciū secūdu tēpora futurum. uel equitatis ante legē uel legis
post moysen.

Ca. xxvii.

Paul⁹ ad romanos. Qui qdē sine lege peccauerūt sine lege et pibūt
Et q̄ qdē in lege peccauerūt p legē et iudicabūtur.

Gratiā dei gratuitā esse debere.

Ca. C.

In actibus apostolorū. Pecunia tua tecū ē in pōitiōe q̄ existima-
sti gratiā dei p pecuniā possideri. Itē in euāgelio. Gratis acce-
pistis gr̄is date. Itē in euāgelio. Domū patris mei domū facitis ne-
gōtationis. Itē apud ysaiā. Qui sitis ite ad aquā. et quotquot
nō habetis pecuniā. euntes emite et edite sine pecunia. Itē in apoca-
lypsi. Ego a et o mīcū et finis. Ego sitienti dabo de fonte aque uivē ḡ-
tis. q̄ uicēnt possidebit ea et eoz hereditatē. et ero ei dē⁹. et ille erit
mī hī filius.

Spiritu sctū in igne frequēter apparuisse.

Ca. Cii.

In exodo. Et mons syna fumabat totus. quoniam de scēderat dē⁹
in eum in igne. Itē in actib⁹ apostolorū. Et fact⁹ est subito de
celo sonus q̄si ferretur. Flatus uehemēs. et impleuit totū locū illū
in quo erāt sedētes. Et uise sūt illis lingue diuise q̄ ignis. qui et
in sedēte unūquēqz illorū. et impleti sunt omēs spiritu scō. Itē in
sacrificiis quēcūqz accepta habebat dē⁹. de scēderat ignis de celo.

qui sacrificata consumeret. Item in exodo In flammā ignis appa-
ruit angelus domini de rubo.

Corceptiones quoque bonas libenter audire debere. **Ca. cxi.**

Apuđ salomonem in parhomy. Qui corripit impium odiet
ab eo. corripe sapientem et diligit te.

A multiloquentia temperandum

Ca. cxi.

A multiloquentia non effugies peccatum. parcens autem la-
bys sensatus eris.

Non mentiendum. **Capitulum centesimum quartū**

Bominatio est domino labia mendacia.

Frequenter emendandos qui delinquit in domestico misterio. **Ca. cxi.**

A puerbis salomonis. Qui parat baculo odit filium suum. Et
itorum. Ne destiteris puulum emendando.

In iura accepta patiamur tenere et ultioe deo reliquenda. **Ca. cxi.**

A dixeris vltiscar me de inimico meo. sed sustine deus ut tibi
auxilio sit. Item illuc. Michi vindictam ego retribuam dicit
dominus. Item apud sophoniam Expecta me dicit dominus in die
resurrectionis mee in testimonium. quoniam iudicium meum ad congregacionem
gentium. ut excipiam reges. et effundam super eos iram meam.

Non detrahendum.

Ca. cxii.

Apuđ salomone in parhomy. Noli diligere detrahere. ne era-
dice ris. Item in psalmo. xlii. Sedens aduersus fratrem tuum
detrahebas et aduersus filium matris sue ponebas scandalum In epi-
stola pauli ad colossenses. De nullo malo loqui. nec linguiosos esse.

Non est proximo insidiandum

Ca. cxiii.

Apuđ salomonem in parhomy. Qui fodit foueam pro primo
suo incidet in eam ipse

In inferos visitandos.

Ca. cxiv.

Apuđ salomonem in ecclesiastico. Ne pigritatis visitare infe-
rum. Ex his enim in dilectione firmaberis. Item in euangelio

Infernus fui et visitastis me In carcere fui et venistis ad me.

Suffrones maledictos esse.

Ca. cxv.

A ecclesiastico Suffro et bilinguis maledictus. multos enim
turbabit pacem habentes.

Sacrificia malorum accepta non esse.
Recusastico dona iniquorum non probat altissimus.
Ca. cxi.

Grauius iudicari de his qui in seculo plures habuerint peccatis.
R sapientia salomonis Iudicium durissimum in his qui peccata fecerunt. Ex quo enim procedit misericordia Potentes autem potest tormenta pati. Itaque in psalmo. 7. Et nunc reges intelligite. emendaminem qui iudicatis terra.

Viduam et pupillos protegi oportere.
A pud salomonem in ecclesiastico Esto pupillis misericors ut pater et pater viro matris eorum. et eis velut filiis altissimi si obedieris. De hoc populo in exodo Omne viduam et orphanum non vexabis Si autem vexaueris eos et vociferantes exclamauerint ad me. audiam exclamationes eorum. et irascar a domino in vobis. et perimam vos gladio. et erunt coniuges vestre vidue. et filii vestri orphani. Itaque apud psalmistam Iudicate pupillos et iustificate viduam. et venite disputemus dicit dominus. Itaque apud iob Conservaui egenum de manu potentis. et pupillo cui non erat adiutor auxilium fuit. Itaque apud eundem Os vidue benedixit mihi. Itaque in psalmo 146. Praes orphanorum et iudices viduarum.

Dum in carne est quis ex hominibus facere debere.
R in psalmo vi. Apud inferos autem quis confitebitur tibi. Itaque in psalmo 139. Numquid ex hominibus faciet tibi pulvis. Itaque alibi. ex hominibus facienda. Malo penitentiam peccatoris magis quam mortem. Itaque apud iheremiam. Nec dicit dominus Numquid qui cadit non surget. Aut qui auertit non convertetur.

Abulatione permittosa esse.
A pud psalmistam Qui vos felices dicunt. in errorem vos mittunt. et semitam pedum vestrorum conturbant.
Ca. cxv.

Plures ab eo diligere deum. cui in baptismo plura peccata dimittuntur.
R euangelio cata lucam Cui plures dimittuntur. plures diligit. Et cui minus dimittuntur. modicum diligit.
Ca. cxvi.

Forte confessionem esse aduersus diabolum. et ideo nos fortiter stare debere ut possimus vincere.
Ca. cxvii.

R epistola ad ephesios Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem. sed aduersus potestates et principes huius mundi et haec tenebrae. aduersus spiritalia nequam in caelestibus. propter hoc induite arma dei. ut possitis resistere in die nequissimo. ut cum omnia profeceritis.

induentes lorica iusticie. et calciaui pedes in p[re]paratiōe euangelij pa-
cis. i. omnibus assumentes scutu[m] fidei. in quo possitis o[mn]ia ignea i[n]-
cula nequissimi extingue et galea[m] salutis assuite et gladiu[m] spiritus
qui est verbum dei.

Item de anacrisio q[uod] in homine veniat. **Ca. cxxm.**

Huc psalam. **V**ic homo qui concitat terram et comouet re-
ges. qui ponit orbem terre totum desertum.

Graue fuisse iugum legis q[uod] a nobis abiectum est. et leue ee
iugum domini quod a nobis susceptum est. **Ca. cxxix.**

In psalmo. **Q**uod quid tumultuante sunt gentes. et populi me-
ditati s[un]t in ania. **A**stiteru[n]t reges terre et principes congregati
sunt in vnum aduersus dominum et aduersus cristu[m] eius dirupa-
mus domine vincula eorum et proiecamus a nobis iugum eorum.
Item in euangelio cata matheum. **V**enite ad me omnes qui labo-
ratis et onerati estis. et ego vos requiescere faciam. **T**ollite iugum
meum super vos. et discite a me q[uia] mitis sum et humilis corde. et
inuenietis requiem animabus vestris. **I**ugum enim meum bonu[m]
est. et onus meum leue est. **I**tem in actibus apostolorum. **V**isu[m] est
sancto spiritui et nob[is] nulla imponere sarcinam. q[uia] ista que ex nece-
ssitate sunt. abstinete vos ab ydolatreis. et sanguinis effusione et
fornicatione. **E**t quicunq[ue] vobis fieri non vultis. alijs ne faciatis.

Orationibus insistendum.

Ca. cxxxi.

In epistola pauli ad colosseis. **I**nstate orationi vigilantes in
ea. **I**n psalmo primo. **S**ed in lege domini voluntas eius. et
in lege eius meditabitur die ac nocte.

Expliat liber totius eccl[esi]e ap[osto]lici gloriosi martiris. **A**re. **E**piscopi
carthaginensis **O**rationis excellenssumi ad q[ua]ntu[m]. **I**n quo libro sicut
et i duobus prioribus fides catholica contra iudeorum perfidia[m] et
gentilium errores sacrarum scripturarum testimonijs fortissime mu-
nitur et corroboratur. **D**eo gratias

